SISÄLLYSLUETTELO

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta esityslista 20.01.2026

Esityslistan kansilehti 1

1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / KK 2

2 Pöytäkirjantarkastajien valinta / KK 3

3 Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat / KK 4

4 Tiedoksi merkittävät asiat / KK 5

5 Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / KK 6

6 Kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelma vuodelle 2026 / KK 7

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelma vuodelle 2026 9

7 Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta / KK 48

- Lausunto luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta (arviointi ja opinnoissa eteneminen) 50

- Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta 55

- Hallituksen esitys laiksi perusopetuslain muuttamisesta, pykälät ja sisältö 61

8 Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustaminen vuonna 2026 ja syksyn 2025 maksuhuojennusten hyvitykset / KK 99

9 Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöksestä koskien yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutoksia 1.3.2026 alkaen / KK 101

- Oikaisuvaatimus (henkilötiedot peitetty) 104

- Yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutokset 1.3.2026 alkaen 107

10 Suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmien päivitykset / AR 109

- Liite 1. Koonti Vantaan suomenkielisten päivä- ja aikuislukioiden opetussuunnitelmiin tehdyistä muutoksista 110

- Liite 2. Lumon lukion opetussuunnitelma 113

- Liite 3. Martinlaakson lukion opetussuunnitelma 671

- Liite 4. Sotungin lukion opetussuunnitelma 1301

- Liite 5. Sotungin etälukion opetussuunnitelma 1798

- Liite 6. Tikkurilan lukion opetussuunnitelma 2131

- Liite 7. Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma 2793

11 Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijakojen muutokset 1.8.2026 alkaen / IK 3514

- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen 3517

- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen 3518

- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen ruotsin kielikylpyopetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen 3519

- Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako 1.8.2026-31.7.2029 3520

- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen, sisältää käyttöönoton siirtymäajan 3522

12 Itäisen Myyrmäen alueelle perustettavan koulun nimestä päättäminen / IK 3523

13 Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjan päivittäminen 21.1.2026 alkaen / MM 3525

- Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirja 3527

14 Virkasuhteisen päiväkodin johtajan vakanssin 901118 perustaminen 1.1.2026 alkaen / MM 3561

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan kokous

Aika 20.1.2026 klo 17:00
Paikka Kaupungintalo, valtuustosali, Asematie 7, 01300 Vantaa

Kutsutut

Jäsenet		**Varajäsenet**	
Karemo Jenni, puheenjohtaja	Kutsuttu	Virkkunen Matti	
El Issaoui Naima, varapuheenjohtaja	Kutsuttu	Hakanen Tero	
Holmberg Hanna	Kutsuttu	Ek Michael	
Kauppinen Sirpa	Kutsuttu	Tarnanen Niilo	
Khalili Serveh	Kutsuttu	Virtanen Jukka	
Lamghari Abdul	Kutsuttu	Raatesalmi-Salonen Terhi	
Linnakangas Jaakko	Kutsuttu	Lipasti Marjo	
Liukkonen Pasi	Kutsuttu	Aidanjuuri Tanja	
Lundell Kai-Ari	Kutsuttu	Wallius Roosa	
Mäkelä Nico	Kutsuttu	Ristivehmas Nina	
Pennanen Nelli	Kutsuttu	Fyrqvist Jonas	
Shire Mohamuud	Kutsuttu	Elech Refka	
Sillanpää Minttu	Kutsuttu	Ahokas Valtteri	
Tawasoli Eva	Kutsuttu	Räsänen Heikki	
Vacker Marjo	Kutsuttu	Eboreime Anssi	
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Räsänen Minna	Kutsuttu	Eriksson Soile	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Obeng-Amoako Esther	Kutsuttu	Ahonen Elias	

Muut osallistujat		
Kalske Katri, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 2-10	Kutsuttu
Ranki Ari, toisen asteen koulutuksen johtaja	esittelijä § 11	Kutsuttu
Kalo Ilkka, perusopetuksen johtaja	esittelijä § 12-13	Kutsuttu
Vikström Anders, ruotsinkielisten palveluiden johtaja		Kutsuttu
Mäkelä Mikko, varhaiskasvatuksen johtaja	esittelijä §:t 14-15	Kutsuttu
Tiihonen Raakel, yhteisten palvelujen päällikkö		Kutsuttu
Piippo Anu, viestintäpäällikkö		Kutsuttu
Santala Noora, lakimies		Kutsuttu
Rusama Hannu, ohjelmajohtaja		Kutsuttu
Sini Rajapaju, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		Kutsuttu

1 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 **Pöytäkirjantarkastajien valinta / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita pöytäkirjantarkastajiksi Marjo Vacker ja Hanna Holmberg (varalla Sirpa Kauppinen ja Serveh Khalili) ja
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 23.1.2026 klo 12 mennessä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

3 **Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

Ohjelmajohtaja Hannu Rusama: Segregaation ehkäisyn toimintaohjelma ja aluemalli

4 **Tiedoksi merkittävät asiat / KK**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä seuraavat asiat tiedoksi:
- Ei ole.

5 **Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / KK**

Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten julkaistut päätökset:

Apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske

§ 33/2025 Keskeytyspäätös oppimistulosten arviointipalvelun hankinnassa
§ 34/2025 Kasvatuksen ja oppimisen toimialan hallinnassa olevien tilojen vapaa-ajan käytön hinnasto 1.1.2026 alkaen

Perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo

§ 41/2025 Perusopetus/ Kivistö-Aviapolis alueen lehtorivakanssien aineyhdistelmänmuutokset 1.8.2026 alkaen
§ 42/2025 Perusopetus/ Tikkurila-Hakunila alueen lehtorivakanssien aineyhdistelmämuutokset 1.8.2026 alkaen
§ 43/2025 Perusopetus/ Myyrmäen alueen lehtorivakanssien aineyhdistelmänmuutokset 1.8.2026 alkaen
§ 44/2025 Perusopetus/ Korso-Koivukylä alueen lehtorivakanssien aineyhdistelmänmuutokset 1.8.2026 alkaen

Ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström

§ 50/2025 Päätös Helsingin yliopiston ja Vantaan kaupungin välisestä sopimuksesta koskien yhteistyötä opettajakoulutuksen kumppanuuspäiväkoti- ja kumppanuuskouluverkostossa 1.1.2026 - 31.12.2030 / Beslut om avtal mellan Helsingfors universitet och Vanda stad om samarbete angående lärarutbildningarna inom ramen för partnerdaghems- och partnerskolnätverket 1.1.2026-31.12.2030

Osaamispalvelupäällikkö Marja Vartiainen

§ 26/2025 Ammatillisten perustutkintojen toteutus- ja arviointisuunnitelmien hyväksyminen / Kodinkonehuolto ja -asennukset, 15 osp

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

6 Kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelma vuodelle 2026 / KK

VD/5936/02.01.00.00/2025

KK/HL

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 17.11.2025 talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027–2029 sekä talousarviovuoden 2026 sitovat tavoitteet. Hallintosäännön 14 luvun 2 §:n mukaan lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat tarkistetut käyttösuunnitelmat.

Kaupunginhallituksen ja -valtuuston talousarviokäsittelyssä tekemät erillispäätökset ovat toimialoja sitovia, ja ne tulee sisällyttää käyttösuunnitelmaan. Lautakuntien on käsiteltävät käyttösuunnitelmat tammikuun 2026 loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmat viedään kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Käyttötalousosa

Kaupunginjohtajan vuoden 2026 talousarvioesityksessä lisättiin toimialoille ensi vuoden palkkaratkaisun vaikutukset. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalle paikallisten erien vaikutus oli 11,9 milj. euroa. Kaupunginhallitus esitti kasvatuksen ja oppimisen toimialan talousarvioon tekstimuutoksia, jotka on huomioitu toimialan käyttösuunnitelmassa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa kasvatuksen ja oppimisen toimialan toimintakulut ovat yhteensä 642,2 milj. euroa, josta nettoyksiköiden (toisen asteen koulutus) osuus on 89,8 milj. euroa. Toimintatuottoja on yhteensä 31,4 milj. euroa, josta nettoyksikön osuus on miljoona euroa.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelmassa esitetään talousarvio ja määrärahojen suunniteltu käyttö tehtäväalueittain ja palvelualueittain. Käyttösuunnitelman avulla seurataan toimialan talousarvion toteutumista ja määrärahojen käyttöä. Käyttösuunnitelma vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarviota.

Käyttösuunnitelman tekstiosassa on huomioitu kaupunginvaltuuston hyväksymät tekstimuutokset. Käyttösuunnitelmassa on esitetty toimialan sitovat määrärahat, toimialan tuloskortti ja palvelualueiden tuloskorttien tiivistelmät vuodelle 2025. Tunnuslukuja on päivitetty vasta käyttösuunnitelmavaiheessa saatavien tunnuslukujen osalta, sekä on korjattu muut määrärahakohdennuksista johtuvat muutokset tunnuslukuihin.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelman 2026 määrärahojen sitovuustasot:

Talousarviokohta 13 0 Kasvatus ja oppiminen bruttoyksiköt yhteensä:
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta, johto ja yhteiset palvelut, perusopetus, varhaiskasvatus sekä ruotsinkielinen palvelualue

Sitovuus: Tulot ja menot

Talousarviokohta 13 7 Toinen aste nettoyksikkö yhteensä:
Suomenkielinen lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus (Varia)

Sitovuus: Toimintakate

Investointiosa
Investointiosaan on varattu kasvatuksen ja oppimisen toimialalle irtaimistohankintoihin määrärahaa 3,2 milj. euroa. Sitova määräraha on irtaininvestointien toimintakulut yhteensä.

Käyttösuunnitelma on esitelty kasvatuksen ja oppimisen yhteistoimintaryhmälle 15.1.2026.

Raportointi
Toimiala raportoi lautakunnille talousarvion ja strategisten tavoitteiden toteuttamisesta vuosikolmanneksittain. Lautakuntien raporteista toimitetaan vuosikolmanneksittain kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle katsaus talousarvion toteutumisesta taloussuunnittelun ohjeiden mukaisesti.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä vuoden 2026 kasvatuksen ja oppimisen toimialan käyttötalouden käyttösuunnitelma,
b) hyväksyä vuoden 2026 kasvatuksen ja oppimisen toimialan irtaimen omaisuuden käyttösuunnitelma,
c) hyväksyä vuoden 2026 kasvatuksen ja oppimisen toimialan tuloskortit,
d) oikeuttaa apulaiskaupunginjohtaja tekemään palvelualueiden välisiä käyttötalouden määrärahasiirtoja sitovuustasojen sisällä ja
e) esittää vuoden 2026 käyttösuunnitelma kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Liitteet:
- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 käyttösuunnitelma

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote kaupunginhallitus, talousohjaus /Matti Ruusula, Päivi Kandolin

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
yhteisten palvelujen päällikkö Raakel Tiihonen, puh. 040 515 8831
talouspäällikkö Hanna Litmanen, puh. 050 302 5187
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KÄYTTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2026

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA 20.1.2026

SISÄLLYSLUETTELO

13 KASVATUS JA OPPIMINEN 3

13 10 Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 8

13 20 Yhteiset palvelut 9

13 30 Perusopetus 11

13 50 Varhaiskasvatus 14

13 90 Svenskspråkiga servicen 17

137 Toisen asteen koulutus 21

94 Irtain omaisuus 25

Liitteet:

1 Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sitovat tavoitteet vuodelle 2026
2 Kasvatuksen ja oppimisen toimialan tavoitteet vuodelle 2026
3 Palvelualueiden tuloskortit 2026

- Yhteiset palvelut
- Perusopetus
- Svenskspråkiga servicen
- Toisen asteen koulutus
- Varhaiskasvatus

4 Irtaimen omaisuuden työohjelma 2026

Julkaisija
Vantaan kaupunki
01/2026
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala
Kansikuva: Sercan Alkan

13 KASVATUS JA OPPIMINEN

Vastuuhenkilö: Katri Kalske

Toimielin: Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta
Puheenjohtaja: Jenni Karemo

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTATUOTOT	**37 974**	**30 457**	**31 414**	**31 414**	**0,0 %**
MYYNTITUOTOT	15 242	12 150	12 150	12 799	5,3 %
MAKSUTUOTOT	8 946	8 817	8 817	9 020	2,3 %
TUET JA AVUSTUKSET	13 050	9 084	9 961	9 129	-8,4 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	735	407	487	467	-4,1 %
TOIMINTAKULUT	**-578 063**	**-602 629**	**-642 151**	**-642 151**	**0,0 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-312 023	-326 632	-359 427	-353 263	-1,7 %
PALVELUJEN OSTOT	-115 338	-112 576	-120 098	-123 701	3,0 %
AINEET, TARVIKKEET J	-11 835	-14 692	-14 994	-14 883	-0,7 %
AVUSTUKSET	-15 032	-15 612	-15 412	-15 144	-1,7 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-123 836	-133 116	-132 219	-135 160	2,2 %
TOIMINTAKATE	**-540 090**	**-572 172**	**-610 736**	**-610 736**	**0,0 %**

Kunta-alan palkkaratkaisun vaikutuksia huomioitiin talousarviossa keskitettynä varauksena konsernijohdon ja elinvoiman toimialalla. Ratkaisu sisälsi vuosina 2025 ja 2026 jaettavat yleiskorotukset sekä paikallisia eriä, joiden vaikutus jaettiin toimialoille kaupunginhallituksen talousarvioesityksen yhteydessä. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalle korotusten vaikutus on 11 921 900 euroa.

Kasvatus ja oppiminen, brutto (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTATUOTOT	**34 937**	**29 445**	**30 382**	**30 382**	**0,0 %**
MYYNTITUOTOT	14 301	11 328	11 328	11 947	5,5 %
MAKSUTUOTOT	8 919	8 817	8 817	9 020	2,3 %
TUET JA AVUSTUKSET	11 204	8 973	9 850	9 028	-8,3 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	512	327	387	387	0,0 %
TOIMINTAKULUT	**-500 043**	**-519 124**	**-552 366**	**-552 366**	**0,0 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-265 395	-280 032	-309 708	-304 763	-1,6 %
PALVELUJEN OSTOT	-106 783	-105 076	-111 793	-116 905	4,6 %
AINEET, TARVIKKEET J	-8 238	-8 917	-9 050	-9 199	1,6 %
AVUSTUKSET	-14 830	-15 532	-15 332	-15 088	-1,6 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-104 797	-109 567	-106 483	-106 410	-0,1 %
TOIMINTAKATE	**-465 106**	**-489 679**	**-521 984**	**-521 984**	**0,0 %**

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala (KASO) huolehtii kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen ja ruotsinkielisten palveluiden järjestämisestä sekä yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa opiskeluhuollon sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen osalta. Toimialan tehtävänä on valmistella ja panna täytäntöön kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan toimialaan kuuluvat asiat.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala edistää lasten ja nuorten oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia hyvinvoivan, osaavan henkilöstön ja laadukkaiden kasvu- ja oppimisympäristöjen avulla oikeudenmukaisesti ja vuorovaikutteisesti. Toiminnan järjestämisessä otetaan huomioon kuntalaisten oikeus saada palveluja äidinkielellään suomeksi tai ruotsiksi. Myös englanninkielisiä palveluita on tarjolla. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan organisaatio muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, ruotsinkielisten palveluiden ja toisen asteen koulutuksen palvelualueista sekä yhteisistä palveluista.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan toimintaympäristöä muovaavat useat samanaikaiset ja toisiinsa kytkeytyvät muutosvoimat. Maailmanpoliittinen epävarmuus ja turvallisuustilanteen kiristyminen edellyttävät resilienssin vahvistamista, hyvinvoivan henkilöstön osaamista ja kaupunkitasoisten prosessien päivittämistä. Talouden heikkeneminen lisää lapsiperheköyhyyttä ja haastaa palveluiden järjestämistä, mikä kasvattaa tuen tarvetta. Koulujen ja perheiden välistä yhteistyötä vahvistetaan ottamalla kaikkien lasten vanhemmat aktiivisesti mukaan kouluyhteisöön.

Segregaation ja polarisaation kasvu ilmenee alueellisina hyvinvointieroina ja oppimistulosten eriytymisenä. Yksinäisyyden ja mielenterveyden haasteet vaikeuttavat lasten ja nuorten kiinnittymistä varhaiskasvatukseen ja opintoihin. Turvallisuuden tunne on heikentynyt, ja erityisesti psyykkinen turvallisuus kaipaa vahvistamista. Oppijoiden moninaisuus ja osaamisen eriytyminen edellyttävät hyvinvoivaa, kielitietoista ja pedagogisesti osaavaa henkilöstöä, samalla kun monikielisten oppijoiden määrä kasvaa. Kasvun ja oppimisen tuki on varmistettava myös jatkossa.

Henkilöstön saatavuus ja osaamisen kehittäminen ovat kriittisiä, erityisesti pääkaupunkiseudun palkkakilpailun ja uusien tehtävävaatimusten vuoksi. Henkilöstöpoliittiset ratkaisut, kuten uusien ammattiryhmien roolit ja työehdot, ovat keskeisiä veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi. Monikulttuuriset työyhteisöt yleistyvät, ja kielellinen

kotoutuminen on keskeinen osa toimialan onnistumista. Lasten ja nuorten psyykkinen turvallisuus on heikentynyt, ja turvallisuutta horjuttavat ilmiöt, kuten koulukiusaaminen, päihteiden käyttö ja nuorisorikollisuus, näkyvät arjessa. Medialukutaidon merkitys kasvaa, kun sosiaalinen media tuo mukanaan epävarmuutta ja jännitteitä.

Toimintaympäristöanalyysissa todettiin kuitenkin myös, että Vantaa on kasvava kaupunki, jossa lasten ja nuorten määrän lisääntyminen vahvistaa kaupungin elinvoimaa, ja että työikäisten osuus väestöstä on hyvä, mikä tukee kestävää kehitystä. Kaupungilla on myös kertynyt arvokasta kokemusta ja osaamista monikielisten palveluiden kehittämisestä, ja koulutuksellista jatkumoa tarkastellaan osana palveluiden kokonaisvaltaista kehittämistä. Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen tehtävänä on myös vastata englanninkielisen opetuksen kysyntään ja palvella muualta Vantaalle muuttaneita perheitä, joiden lapset tarvitsevat opetusta englannin kielellä.

Lasten ja nuorten terveelliset elintavat – kuten liikunta, riittävä uni ja päihteettömyys – ovat, toimintaympäristöanalyysin perusteella, vahvistuneet. Jatkamme vahvaa kehittämistä päiväkoti- ja kouluruoan osalta aiemman määrärahan puitteissa. Lasten ja nuorten ruoan tulee olla ravitsevaa, ympäristöystävällistä ja houkuttelevaa. Maukas ja terveellinen ruoka parantaa oppimistuloksia sekä edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Oppivelvollisuuden laajentuminen on puolestaan vähentänyt koulutuksen keskeyttämisiä ja englanninkielisen opetuksen laajeneminen lisää Vantaan vetovoimaa ja monipuolistaa koulutustarjontaa.

Tekoälyn taidokas käyttö voi mahdollistaa uudenlaista opetusta ja oppimista. Tekoälyä hyödynnetäänkin yhä laajemmin niin kouluissa ja oppilaitoksissa kuin toimialan muissakin työtehtävissä. Samalla Vantaan kasvatuksen ja oppimisen toimialan työnantajamielikuva on vahvistunut.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2025–2034 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten (0–6-vuotiaat) määrä kasvaa vuoteen 2034 mennessä 1 561 lapsella. Hoitopaikkatarve on 1 249 uutta paikkaa 85 prosentin peittävyyden mukaan laskettuna. Eniten lasten määrän ennustetaan kasvavan Kivistön (501), Tikkurilan (466), Aviapoliksen (323), Myyrmäen (152) ja Hakunilan (144) suuralueilla. Sen sijaan lasten määrän ennustetaan laskevan Koivukylän (-16) ja Korson (-8) suuralueilla.

Perusopetusikäisten lasten (7–15-vuotiaat) määrä vähenee Vantaan virallisen väestöennusteen 2025–2034 mukaan vuoteen 2034 mennessä 439 oppilaalla.

Alakouluikäisten määrä vähenee 399 oppilaalla ja yläkouluikäisten määrä vähenee 40 oppilaalla. Huomattavaa kasvua peruskouluikäisten lasten määrissä on Kivistön (279), Tikkurilan (136) ja Myyrmäen (59) suuralueilla. Muiden suuralueiden lapsimäärät vähenevät, eniten Aviapoliksen suuralueella (-442). Laskua on myös Koivukylän (-282), Korson (-154) ja Hakunilan (-32) suuralueilla.

Vuosina 2025 ja 2026 peruskouluikäisten lasten määrä laskee väestöennusteen mukaan 192 oppilaalla. Alakouluikäisten määrä vähenee 235 oppilaalla ja yläkouluikäisten määrä kasvaa 43 oppilaalla. Peruskouluikäisten lasten määrän ennustetaan kasvavan vuosina 2025–2026 Tikkurilan (+29) suuralueella. Peruskouluikäisten lukumäärä pysyy lähes nykyisellä tasolla Myyrmäen (+6) ja Kivistön (-1) suuralueilla. Muilla suuralueilla lapsimäärän ennustetaan vähenevän seuraavasti: Aviapolis (-114), Korso (-62) Koivukylä (-42) ja Hakunila (-10).

15–17-vuotiaiden nuorten määrä vähenee Vantaan virallisen väestöennusteen 2025–2034 mukaan vuoteen 2034 mennessä 66 nuorella. Nuorten määrää kasvaa Tikkurilan (135), Kivistön (66), Myyrmäen (18) ja Koivukylän (9) suuralueilla. Vastaavasti nuorten määrää ennustetaan vähenevän Korson (-167), Aviapoliksen (-109) ja Hakunilan (-18) suuralueilla.

Vuodesta 2022 alkaen Vantaalla on otettu käyttöön uusi ennustemenetelmä ja viime vuodet ovat olleet Vantaan väestönkasvun kannalta hyvin poikkeavia. Tämä vaikuttaa ennusteeseen, koska siinä hyödynnetään aiempien vuosien tietoja. Vuoden 2025 väestöennuste pyrkii ottamaan huomioon nämä muutokset. Toimiala seuraa tiiviisti palveluverkkoon kohdistuvia muutospaineita yhteistyössä kaupunkiympäristön asiantuntijoiden kanssa ja verkon kehittämisessä otetaan huomioon yhteistyömahdollisuudet muiden toimialojen kanssa.

Kaupungin talouden tasapainottamisohjelman takia toimialalle asetettiin talousarviokehyksessä 5,5 milj. euron sopeuttamistavoite vuodelle 2026. Toimialan talousarvioesityksessä on huomioitu tavoitteen edellyttämät sopeutustoimet ja niiden eurovaikutukset.

Toimialan keskeiset tavoitteet

Toimialan tämän valtuustokauden tavoitteena on mm. kehittää ja monipuolistaa kaupungin englanninkielistä opetusta valmistelemalla IB-opetuksen aloittamista Vantaalla myös varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Monikielisten

oppijoiden kehittämisohjelman toimenpiteitä toteutetaan käytettävissä olevien talousarvioraamien puitteissa hyödyntäen tehokkaasti olemassa olevia resursseja ja yhteistyömahdollisuuksia.

Vuoden 2025 aikana on toimialalla otettu uusia tietonäkymiä (mm. KOTA-tiedot) käyttöön johdon ja toimintayksiköiden esihenkilöiden työn tueksi esimerkiksi segregaation vaikutusten arvioimiseksi. Tavoitteena on, että tietonäkymät ensi vuoden aikana ovat vakiintuneessa käytössä. Lisäksi toimialan ydintietojenmäärittelyä ja siirtämistä tietoalustalle jatketaan.

Tavoitteena on vuonna 2026 ottaa käyttöön kaupunkitasoisesti sovitut välineet ja prosessit oppijan kielitaidon tason määrittämiseksi. Näin halutaan tunnistaa monikielisten oppijoiden suomen/ruotsin kielitaidon lähtötaso, jotta varmistetaan, että oppija saa tarkoituksenmukaista, kielitaitotasoaan vahvistavaa opetusta. Avoimen toiminnan kehittämistä suunnataan segregaation ehkäisemisen näkökulmasta ja tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tarjota matalan kynnyksen toimintaa, joka tukee lasten ja perheiden hyvinvointia monimuotoisilla asuinalueilla.

Oppijoiden hyvinvointitietoa kerätään tällä hetkellä usealla eri kyselyllä. Kokonaistilanteen vuositasoisen seurannan mittari kuitenkin puuttuu. Pidemmän aikavälin tavoitteena on uudistetun, oppijoille suunnatun, hyvinvointikyselyn perusteella ja poissaoloja seuraamalla määritellä onko oppijoiden kiinnittyminen varhaiskasvatukseen ja kouluun kasvanut. Vuonna 2026 tullaan laatimaan hyvinvoinnin mittaamiseen malli ja määritellä lähtötaso.

Koulujen ja päiväkotien pihojen houkuttelevuutta liikkumiseen ja leikkimiseen lisätään.

Vantaan, Keravan sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen yhteisiä rakenteita on kartoitettu ja ne on kuvattu, mutta mm. organisaatiomuutosten myötä ne kaipaavat päivittämistä. Tavoitteena on, että vuoden 2026 aikana rakenteet on tarkistettu ja niihin sitoudutaan yhteisesti sekä osapuolia koskevat suunnitelmat on jalkautettu ja niiden mukainen toiminta vahvistuu. Vaikuttavuutta mitataan yhteisen tietopohjan avulla ja tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2024	KS 2025	TA 2026
Vakituisen henkilöstön lkm.	4 535	5 114	**5 315**
Määräaikaisen henkilöstön lkm.	1 340	827	**881**
Henkilöstön kokonaismäärä	5 875	5 941	**6 196**

13 10 Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta

Lautakunta (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTAKULUT	**-119**	**-110**	**-128**	**-123**	**-3,9 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-88	-90	-104	-104	0,0 %
PALVELUJEN OSTOT	-30	-19	-23	-18	-21,7 %
AINEET, TARVIKKEET J	-0	0	0	0	
MUUT TOIMINTAKULUT	-0	-1	-1	-1	0,0 %
TOIMINTAKATE	**-119**	**-110**	**-128**	**-123**	**-3,9 %**

Toiminnan kuvaus

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta huolehtii toimialan yhteisten palveluiden, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Määrärahat sisältävät kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ja ruotsinkielisen jaoston menot.

13 20 Yhteiset palvelut

Johto ja yhteiset palvelut (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTATUOTOT	**614**				
MYYNTITUOTOT					
TUET JA AVUSTUKSET	614				
MUUT TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT	**-5 958**	**-6 404**	**-5 995**	**-5 872**	**-2,1 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-4 615	-4 430	-4 296	-4 102	-4,5 %
PALVELUJEN OSTOT	-1 062	-1 227	-983	-1 053	7,1 %
AINEET, TARVIKKEET J	340	-167	-123	-123	0,0 %
AVUSTUKSET	-186	0	0	0	
MUUT TOIMINTAKULUT	-435	-580	-594	-594	0,0 %
TOIMINTAKATE	**-5 344**	**-6 404**	**-5 995**	**-5 872**	**-2,1 %**

Toiminnan kuvaus

Johtoon ja yhteisiin palveluihin kuuluvat toimialan johto, toimialan yhteiset projektit ja toimialan keskitetyt palvelut. Kokonaisuuteen kuuluu myös kaupunkitasoinen Tikkurilan osaamiskampushanke.

Yhteiset palvelut huolehtivat toimialan keskitetyistä viestintä-, talous-, ja laki- ja valmistelupalveluista sekä suunnittelusta ja kehittämisestä. Yhteisiin palveluihin kuuluvat myös hyvinvoinnin edistämisen ja opiskeluhuollon koordinaatiotehtävät sekä UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -työn toimenpiteiden edistäminen. Yhteisiin palveluihin kuuluvat lisäksi koulukuljetuksiin liittyvät asiat sekä peruskoulujen kovien käsitöiden kalustonkunnostus.

Vastuualueelle kuuluvat toimialan strategian valmistelu, tietojohtamisen keskeiset palvelut, palveluohjaus- ja asiakasjärjestelmien tuki ja digitaalisen toimintaympäristön palvelut. Tieto- ja viestintätekniikassa painotetaan toimialan erityispiirteet huomioivaa pedagogista kehittämistä yhteistyössä tietohallinnon, koulujen ja oppilaitosten sekä varhaiskasvatuksen kanssa.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Palveluverkkotarkastelussa laaditaan suunnitelma englanninkielisen koulupolun mallintamisesta sekä IB-opetuksen liittämisestä osaksi englanninkielistä koulupolkua varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Palvelualueelle kuuluu kaupungin strategian ja siitä johdettujen toimialan ja palvelualueiden toimenpiteiden tukeminen. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestelmäkehityksen ja -muutosten toimeenpano ja käyttäjien tukeminen.

Päivitetty Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen toimenpideohjelma otetaan käyttöön vuoden 2026 alussa. Päivitys pohjautuu laajaan arviointitietoon, jota on kerätty eri palvelualueilta, opiskeluhuollosta sekä nuoristyöstä. Lapsia, nuoria ja huoltajia on kuultu kevään -25 aikana sekä hyödynnetty jo eri yhteyksissä kerättyä tietoa. Päivitetystä toimenpideohjelmasta viestitään aktiivisesti ja sitä jalkautetaan suunnitelmallisesti.

Opiskeluhuoltosuunnitelmat on päivitetty vastaamaan toimialaa koskevia lakimuutoksia yhteistyössä
Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalveluiden kanssa ja ne ovat astuneet voimaan 1.8.2025.

Lapsivaikutusten arvioinnin malli otetaan käyttöön kasvatuksen ja oppimisen toimialan päätöksenteossa. Kaupunkitasoinen kasvatuksen ja oppimisen toimialan vetämä työryhmä jatkaa toimintaansa jalkauttaen mallin kaikille toimialoille ja tukien lapsivaikutusten arviointien toteuttamista kaupungissa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Digitaalinen palvelualusta DigiOne otetaan käyttöön perusopetuksen kouluissa vaiheittain vuoden 2026 aikana. Käyttöönotot pyritään ajoittamaan koulun vuosikellon mukaisesti lomien jälkeiseen aikaan, jolloin mahdolliset käyttökatkot aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa ja järjestelmämuutokseen liittyviin käyttöönoton valmistelutehtäviin on aikaa. Käyttöönoton aikataulu voi tarkentua DigiOnen ICT-kehityksen sekä käyttöönoton valmistelujen etenemisen myötä. Järjestelmämuutos vaikuttaa perusopetuksen oppilaita koskeviin hallinnollisiin prosesseihin, koulunpitoon sekä huoltajien ja oppilaiden kanssa tehtävään viestintään ja asiointiin.

Tikkurilan osaamiskampuksen hankemuotoinen kehittäminen päättyy vuoden 2026 lopussa. Jatkosta päätetään vuoden 2026 aikana. Alueen rakentaminen ja palveluiden kehittäminen jatkuvat edelleen.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	TP2024	KS 2025	KS2026
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä	0,60 %	0,60 %	0,67 %	0,66 %

13 30 Perusopetus

Perusopetus (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTATUOTOT	**22 170**	**17 826**	**18 532**	**18 532**	**0,0 %**
MYYNTITUOTOT	11 962	9 867	9 867	10 486	6,3 %
MAKSUTUOTOT	80			203	
TUET JA AVUSTUKSET	9 685	7 681	8 327	7 505	-9,9 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	443	278	338	338	0,0 %
TOIMINTAKULUT	**-252 900**	**-262 747**	**-280 863**	**-280 879**	**0,0 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-138 757	-143 496	-164 525	-159 437	-3,1 %
PALVELUJEN OSTOT	-44 373	-46 079	-46 879	-51 725	10,3 %
AINEET, TARVIKKEET J	-7 185	-6 865	-6 865	-7 361	7,2 %
AVUSTUKSET	-2 479	-2 495	-2 495	-2 251	-9,8 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-60 107	-63 812	-60 099	-60 105	0,0 %
TOIMINTAKATE	**-230 730**	**-244 922**	**-262 332**	**-262 347**	**0,0 %**

Toiminnan kuvaus

Perusopetuksen palvelualue vastaa perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämisestä peruskouluikäisille lapsille. Lisäksi palvelualue tarjoaa valmistavaa opetusta, oman äidinkielen opetusta sekä vastaa perusopetuslain mukaisesta aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä.

Oppilasennusteen mukaan vuonna 2026 perusopetusikäisten oppilaiden määrä on 24 200. Kokonaisoppilasmäärästä vammaisopetuksessa opiskelee 1,5 prosenttia oppilaista. Kaikista oppilaista 37 prosentin äidinkieli on muu kuin suomi.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Perusopetuksen tavoitteena on toteuttaa oppilaan tukea koskeva lakimuutos 1.8.2025 alkaen mahdollisimman laadukkaasti sille myönnetyn rahoituksen puitteissa. Kelpoisten erityisluokan opettajien palkkaaminen on haastanut kouluja. Tavoitteena on palkata tuen uudistusta vastaava henkilöstö tarpeelliset kelpoisuudet huomioiden. Turvataan vaativan erityisen tuen luokkien ja -ryhmien laadukas toiminta, joka tukee yksilöllistä oppimista ja ennaltaehkäisee myöhempiä elämänhaasteita. Oppimisen laadun varmistamiseksi opetusryhmät pidetään vuonna 2026 riittävän pieninä. Tehdään tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Tavoitteena on nostaa lukutaito ja hyvä suomen kielen osaaminen entistä vahvemmin keskiöön. Lukemisen määrää lisätään kaikissa kouluissa kaikilla luokka-asteilla. Lukutaito-osaamisen arvioimiseksi otetaan käyttöön uusia työkaluja. Oppilaat, jotka puhuvat muuta kuin suomea tai ruotsia ja joiden opetuskielen taito on riittävä S1-oppimäärään, ohjataan huoltajia valitsemaan S1-oppimäärä. Oppilaan kielitaito arvioidaan asiantuntevasti ja huolellisesti sekä tarvittaessa testein.

Kestävän tulevaisuuden näkökulmat huomioidaan vahvasti koulujen opetussuunnitelmatyössä. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kouluun kiinnittymistä. Tavoitteeseen päästään kouluttamalla opettajia ja yhteisöllisiä opiskeluhuoltoryhmiä, jotta he voivat tukea oppilaiden hyvinvointia ryhmissä ja yksilöinä. Lisäksi vahvistetaan jokaisen koulun kiusaamisen puuttumisen tiimien toimintatapoja sekä tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Riittävällä ruokailuajalla varmistetaan, että opetus ei vähene. Lisäksi vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja tulevaisuudenuskoa tuomalla esiin tuomalla esiin samaistuttavia roolimalleja ja esimerkkejä eri aloilta kuten kulttuurista, tieteestä ja urheilusta. Oppilaitoksissa hyödynnetään entistä systemaattisemmin entisiä oppilaita, paikallisia toimijoita ja muita asiantuntijoita kertomaan omista poluistaan ja kokemuksistaan. Kaupunki tukee kodin ja oppilaitosten välistä yhteistyötä vahvistavia rakenteita ja selvittää mahdollisuuksia laajentaa vapaaehtoistoimintaa siten, että paikallisyhteisön eri toimijat voisivat osallistua lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämiseen.

DigiOne-oppimisalustan hallittu käyttöönotto tehdään vuoden 2026 aikana.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perusopetuslaki muuttuu ja tavoitteena on lain uudistusten täytäntöönpano mahdollisimman laadukkaasti. Oppimisen tuki uudistuu 1.8.2025 alkaen. Toimintakulttuurin muutoksen läpivieminen edellyttää kouluttautumista, resurssien kohdentamisen seurantaa sekä prosessien muokkaamista lakia vastaavaksi. Lisäksi suomen kieleen ja kirjallisuuteen tulee 3. luokalle tuntijakoon 1 vuosiviikkotunti lisää (muut tuntilisäykset on Vantaalla tehty etupainotteisesti lv. 23–24). Lukutaidon edistämiseksi tehdään kirjaston kanssa yhteinen kampanja 2. vuosiluokille, lisätään yhteisopettajuutta sekä kaikkien oppilaiden tavoitteena lukea vähintään viisi ikätasoa vastaavaa kirjaa vuoden aikana

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä poissaolojen vähentämiseksi ohjataan tiiviimmin koulujen kiusaamiseen puuttumisen tiimien ja yhteisöllisten hyvinvointityöryhmien työtä. Perusopetuslain mukaan 1.8.2025 alkaen mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan merkittävästi koulupäivien aikana.

DigiOne alusta korvaa nykyisen Primus-Wilma-Kurre tuotteen sekä alustaan integroidaan uusia palveluita, joita ei ole koskaan aiemmin ollut käytössä.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	TP2024	KS 2025	KS2026
Oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	24 052	24 070	24 070	24095
Käyttömenot euroa/oppilas	10 004	10 507	10 916	11 655
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	57 %	56 %	56 %	56 %
Huoneistoneliöt/oppilas **	10,2	10,2	10,3	10,2
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat	16,5	16,5	16,9	15,9
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, tutkintokoulutukseen valmistavaan koulutukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	100 %	100 %	100 %	100 %
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 620	2 588	2450	2457
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2 -kieli, aloittaneiden määrä	31 %	31 %	31%	27 %
Oppilaita/oppilaanohjaaja	210	210	210*	210

13 50 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTATUOTOT	**11 663**	**11 204**	**11 435**	**11 435**	**0,0 %**
MYYNTITUOTOT	2 333	1 436	1 436	1 436	0,0 %
MAKSUTUOTOT	8 527	8 500	8 500	8 500	0,0 %
TUET JA AVUSTUKSET	767	1 220	1 451	1 451	0,0 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	36	48	48	48	0,0 %
TOIMINTAKULUT	**-225 773**	**-233 482**	**-248 491**	**-248 461**	**0,0 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-112 809	-122 518	-130 549	-130 810	0,2 %
PALVELUJEN OSTOT	-59 306	-55 756	-61 839	-61 978	0,2 %
AINEET, TARVIKKEET J	-1 058	-1 343	-1 522	-1 169	-23,2 %
AVUSTUKSET	-12 139	-13 037	-12 837	-12 837	0,0 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-40 461	-40 828	-41 744	-41 666	-0,2 %
TOIMINTAKATE	**-214 110**	**-222 277**	**-237 056**	**-237 026**	**0,0 %**

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen palvelualue vastaa suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja valmistavan opetuksen järjestämisestä Vantaalla asuville alle kouluikäisille lapsille. Tämän lisäksi palvelualue järjestää kerho-, asukaspuisto- ja avointa kohtaamispaikkatoimintaa. Ympärivuorokautista varhaiskasvatusta järjestetään Itä-, Keski- ja Länsi-Vantaalla. Varhaiskasvatuksen palvelualue vastaa lisäksi kotihoidon tukeen ja palveluseteliin sekä yksityisen hoidon tukeen liittyvistä tehtävistä.

Varhaiskasvatuksen opettajien saatavuudessa on edelleen haasteita. Saatavuustoimenpiteiden myötä kelpoisia opettajia on saatu jonkin verran lisää. Sosionomeja on 70, joista 65 prosenttia on kelpoisia. Erityisopettajien tehtäviin on ollut kohtuullisen hyvin hakijoita. Päiväkodin johtajan tehtävä on ollut vetovoimainen. Erilaisia pätevöitymiskoulutuksia on käynnissä ja valmistelussa. Vuonna 2026 käynnistyy esim. valtion tukema tilauskoulutus, jossa omista lastenhoitajista koulutetaan varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja. Pätevöitymisopintoja tuetaan taloudellisesti, erilaisilla info- ja vertaistilaisuuksilla sekä palkallisilla opintopäivillä. Vantaalla tuetaan vakituisen varhaiskasvatuksen henkilöstön suomen tai ruotsin kielen koulutusta niille työntekijöille, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi.

Väestöennusteen mukaan vuonna 2026 varhaiskasvatusikäisen väestön määrä pysyy ennallaan (+14 lasta). Kotihoidon tuen piirissä olevien lasten määrän arvioidaan vähenevän edelleen ja heitä siirtyy varhaiskasvatuspalvelujen piiriin. Myös kerhotoiminnasta siirrytään varhaiskasvatuspalveluihin. Lapsia tulee varhaiskasvatukseen lisää arviolta 120. Vantaan varhaiskasvatusikäisistä lapsista monikielisiä oli vuoden 2025 alussa 37,2 prosenttia. Monikielisten lasten osuus yksiköiden välillä vaihtelee merkittävästi. Monikielisen väestön osuus on kasvanut viidessä vuodessa 992 lasta (+7,6 %). Monikielisten lasten määrän arvioidaan kasvavan edelleen.

Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän käyttöönottoa jatketaan uusilla toiminnallisuuksilla sekä parannuksilla. Palvelualueella joudutaan kuitenkin tekemään edelleen väliaikaisia, henkilöstöä työllistäviä ratkaisuja kehitystyön hitauden vuoksi.

1.8.2025 voimaan tulleen perusopetuslain tukea koskevan muutoksen toimeenpanoa jatketaan esiopetuksessa. Lakimuutoksen toimeenpano edellyttää tuen henkilöstön lisäystä ja koulutusta sekä yksityisen varhaiskasvatuksen tukemista tuen lakivelvoitteiden toteuttamisessa.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Päiväkodeissa vahvistetaan lukemisen kulttuuria sekä käytetään monikielistä kuvakirjapalvelua (Lukulumo). Monikielisten oppijoiden ohjelman toteuttamiseksi varhaiskasvatuksessa kehitetään kielitietoista työskentelyä alle 3-vuotiaiden ryhmissä ja avoimessa toiminnassa sekä kehitetään suomi ensimmäisenä (S1) ja suomi toisena (S2) kielenä opinpolkuja varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Jatketaan tuen lakimuutoksen toteuttamista sekä inklusiivisen toimintakulttuurin kehittämistä. Pedagogisten sisältöjen ja toimintakulttuurin osalta jatketaan ProVaka mallin toteuttamista, jonka avulla vahvistetaan positiivista vuorovaikutusta sekä tunne- ja kaveritaitoja inklusiivisessa toimintakulttuurissa. Toimintakulttuurin kehittämiseen ProVakan mukaisesti tarvitaan toimintayksiköissä edelleen ohjauksellista tukea.

Eriarvoistumiskehityksen ehkäisemistä jatketaan toteuttamalla Varhaiskasvatuksen segregaation vähentämisen toimeenpanosuunnitelman toimenpiteitä. KOTA- indikaattoreita hyödynnetään edelleen tiedolla johtamisessa ja resurssien kohdentamisessa.

Varhaiskasvatuksen keskeisenä tavoitteena vuonna 2026 on talouden tasapainottaminen erityisesti henkilöstömenojen ja vuokratyövoiman käytön osalta. Toimialan sijaiskustannusten selvitys tuodaan talous- ja strategiatoimikuntaan osana laajempaa kaupunkitasoista henkilöstöpoliittista tarkastelua.

Työhyvinvoinnin edistämisen osalta tärkeimpänä tavoitteena on sairauspoissaolojen vähentäminen. Tähän päästään vahvistamalla muun muassa johtamisen keinoin ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa henkilöstön työhyvinvointia, työkykyä ja työelämätaitoja. Henkilöstön hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistämiseen panostetaan erityisesti työhyvinvoinnin, työkyvyn ja työelämätaitojen osalta.

Varhaiskasvatuksen arviointikulttuuria ja vaikuttavuuden arviointia kehitetään. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsen varhaista, vaikuttavaa ja ennakoivaa tukea toteutetaan osana ryhmän perustoimintaa. Arviointia systematisoidaan tukemalla paikallisten työvälineiden (lapsiryhmän toimintasuunnitelma ja pedagogisen tuen valikko) sekä valtakunnallisten arviointityökalujen (Karvin Valssi-itsearviointi) käyttöönottoa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Neljä uutta päiväkotia avautuu vuonna 2026: Karhunkierroksen päiväkoti Myyrmäki 168 paikkaa (joista uusia 39), Puutarhatien päiväkoti Tikkurila 168 paikkaa (uusia 42), Itä- Hakkilan paviljonki Hakunila 126 paikkaa, Metsänhaltijan päiväkoti Korso 126 paikkaa (joista uusia 35). Uusia paikkoja yhteensä 242. Tulipalossa osittain tuhoutunut Kimaran päiväkoti aukeaa korjattuna vuoden 2026 aikana. Vuoden 2026 aikana suljetaan mahdollisuuksien mukaan pieniä tiloja ja tiivistetään toimintaa.

Vantaan varhaiskasvatus saa valtion erityisavustusta tasa-arvoa (ns. KOTA-raha) edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2025–2026 (1,46 milj. euroa).

Vantaan varhaiskasvatus on saanut myös valtion erityisavustuksen varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen sosionomien tilaustutkintokoulutuksen hankkimiseksi 2025–2030. Avustuksen suuruus on 0,9 milj. euroa.

Hallitusohjelman mukaisesti valtion erityisavustukset ovat vähentyneet merkittävästi edellisvuosiin verrattuna. Tämä näkyy paineena omissa henkilöstömenoissa. Lisäksi toiminnan kehittämiseen ja kouluttamiseen on aiempaa vähemmän rahaa.

Talousarviossa on varauduttu palvelusetelin indeksikorotukseen.

Toimintavuoden aikana yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvattamisen edellytyksiä ja vaikutuksia selvitetään.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	TP2024	KS 2025	KS2026
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	10 814	10 961	11 182	11 200
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	2 201	2 226	2 365	2 230
Lapsia kotihoidon tuella	2 410	2 051	2 100	2 100
Varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	83,10 %	82,70 %	85,80 %	84,30 %
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus	16,90 %	16,90 %	17,50 %	16,80 %
Tukitoimien piirissä olevien lasten osuus	12,30 %	12,70 %	13,00 %	13,00 %
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi	12 624	14 815	14 327	15 999

*) suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä

13 90 Svenskspråkiga servicen

Svenskspråkiga servicen (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTATUOTOT	**490**	**415**	**415**	**415**	**0,0 %**
MYYNTITUOTOT	6	25	25	25	0,0 %
MAKSUTUOTOT	312	317	317	317	0,0 %
TUET JA AVUSTUKSET	139	72	72	72	0,0 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	33	1	1	1	0,0 %
TOIMINTAKULUT	**-15 293**	**-16 382**	**-16 888**	**-17 031**	**0,8 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-9 126	-9 498	-10 235	-10 310	0,7 %
PALVELUJEN OSTOT	-2 012	-1 996	-2 069	-2 132	3,1 %
AINEET, TARVIKKEET J	-334	-542	-540	-545	1,0 %
AVUSTUKSET	-26	0	0	0	
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 795	-4 346	-4 044	-4 044	0,0 %
TOIMINTAKATE	**-14 803**	**-15 967**	**-16 473**	**-16 616**	**0,9 %**

Toiminnan kuvaus

Ruotsinkielisten palveluiden palvelualueen tehtävänä on kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Palvelualue vastaa ruotsinkielisten palveluiden johtajan johdolla ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA-koulutus) kehittämisestä. Palvelualue vastaa myös oppivelvollisten ohjauksesta ja valvonnasta. Lisäksi palvelualueen tehtävänä on vastata ruotsinkielisten palveluiden kaupunkitasoisesta koordinoinnista, Svenska kommitténin toiminnasta ja kaksikielisyystyöstä.

Palvelualue järjestää varhaiskasvatusikäisille lapsille ruotsinkielistä varhaiskasvatusta. Osa varhaiskasvatuspalveluista järjestetään yksityisinä palveluina, joita tuetaan yksityisen hoidon tuella ja palveluseteleillä. Ruotsinkielinen esiopetus toteutuu osana palvelualueen varhaiskasvatusta. Ruotsinkielisiä päiväkoteja on neljä, Dickursby daghem, Håkansböle daghem, Trollebo daghem ja Mårtensdals daghem.

Palvelualueella on neljä alakoulua (lk.1–6), Dickursby skola, Kyrkoby skola, Mårtensdals skola ja Västersundoms skola. Hallinnollisesti alakouluilla on kaksi rehtoria. Yläkouluja (lk.7–9) on yksi, Helsinge skola sekä yksi lukio, Helsinge gymnasium.
Pääkaupunkiseudulla ruotsinkielistä työpajatoimintaa toteuttaa Svenska produktionsskolan.

Ruotsinkielistä ammatillista koulutusta järjestää Helsingissä ammattiopisto Prakticum. Yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa ammattiopisto Prakticum järjestää myös tutkintokoulutukseen valmistavaa koulutusta (TUVA).

Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen ylläpitää ammattiopisto Prakticumia, jossa myös Svenska produktionsskolan toimii. Vantaan kaupunki omistaa 4,7 prosenttia Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab:stä.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päiväkodeilla, esikouluilla sekä perusopetuksen 1–6 vuosiluokkien kouluilla on käytössä ProSmå/ProSkola malli vuodesta 2024 alkaen. ProSmå- ja ProSkola-ohjaajia on koulutettu ja he ohjaavat mallin työskentelyä kaikissa yksiköissä. ProSmå/ProSkola malli on tutkimustietoon perustuva toimintamalli, joka on kehitetty ehkäisemään käyttäytymisen ongelmia. Toimintamalli on kehitetty opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella Itä-Suomen ja Jyväskylän

yliopiston sekä Niilo Mäki Instituutin yhteistyönä. Ruotsinkielisessä yläkoulussa on kouluvalmentaja tukemassa oppilaiden hyvinvointia.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Ruotsinkielisen palvelualueen strateginen toimenpideohjelma pohjautuu toimialan strategiaan. Palvelualueen strategiset toimenpiteet palvelevat kaupungin ruotsinkielisiä asukkaita, sukupuolesta, ja asuinalueesta riippumatta.

Toimintavuoden 2026 aikana palvelualue laatii tulevan strategian painopisteet kaupungin ja toimialan strategian pohjalta. Yksi vuoden 2026 painopisteistä on kielitukea edistävä työ, joka kulkee käsi kädessä toimialan lukemiseen liittyvän tavoitteen kanssa. Toiminnan keskeisiä aihealueita ovat myös turvallisuutta ja hyvinvointia edistävä työ. Mahdollisia muita keskeisiä tavoitteita syntyy strategiaprosessin myötä.

Strategisten painopisteiden ja toiminnan kehittämiseksi palvelualue tekee lyhyen kyselyn kaksi kertaa vuodessa, johon palvelualueen henkilökuntaa pyydetään vastaamaan. Strategian painopisteiden suunnitteluun on myös luotu tiedolla johtamisen arviointiraportti, johon tietoa kerätään ja analysoidaan, jotta kentän tarpeet saadaan suunnittelussa huomioitua.

Digione oppimisalustan hallittu käyttöönotto tehdään vuoden 2026 aikana.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perusopetuksen ja lukion päivitetyt opetussuunnitelmat astuivat voimaan 1.8.2025 ja muutoksia toteutetaan nyt käytännössä. Päivitykset liittyvät oppimisen tuen uudistukseen. Henkilöstöä on palkattu lisää, jotta voidaan vastata opetussuunnitelmien asettamiin tukivaatimuksiin. Toimintakulttuuria kehitetään siten, että kaikkia oppilaita ja opiskelijoita tuetaan parhaalla mahdollisella tavalla vahvemmin ja riittävämmin. Tuen vaikuttavuutta ja tuloksia seurataan säännöllisesti.

Perusopetuksen oppilaitokset ovat päivittäneet mobiililaitteiden käyttökieltoa koskevat järjestyssäännöt uuden lainsäädännön mukaisiksi. Järjestyssääntöjen toimivuutta ja toimintakulttuurin muutosta arvioidaan lukuvuoden lopussa.

Vantaan sopimus Helsingin kanssa koskien ruotsinkielistä vammaisopetusta ei anna Vantaan ruotsinkielisille kehitysvammaisille oppilaille subjektiivista oikeutta koulupaikkaan. Mikäli Zacharias Topelius skolassa ei ole tilaa, palvelualue joutuu järjestämään vammaisopetusta itse. Tilanne on vaikeutunut, kun myös Helsingissä on yhä enemmän ruotsinkielisiä vammaisopetusta tarvitsevia lapsia.

Mårtensdals bildningsrum on otettu käyttöön keväällä 2025. Varhaiskasvatus, esikoulu ja alakoulu toimivat nyt saman katon alla. Yhtenäisen toimintakulttuurin kehittäminen on käynnissä ja tavoitteena on luoda yhtenäinen ja johdonmukainen oppimispolku kaikille lapsille.
Vantaan kaksikielisyysohjelma tukee valtuustokauden strategiaa sekä oikeusministeriön kansalliskielistrategiaa. Kaksikielisyysohjelma uusitaan vuoden 2026 aikana. Palvelualue koordinoi kaksikielisyysohjelman tavoitteiden toteutumista ja vastaa toiminnan raportoinnista.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	TP2024	KS 2025	KS2026
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa *)	286	281	314	300
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	54	53	60	56
Lapsia esiopetuksessa	69	69	75	71
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa	728	734	718	725
Käyttömenot euroa/ oppilas	11 409	11 917	13 118	13521
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/ oppilas	56 %	57 %	57,0 %	57,6 %
Huoneistoneliöt/ oppilas	13,5	13,4	13,8	13,6
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat	14,4		15,4	15,4
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista % -osuus	100 %	100 %	100 %	100 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	127	126	116	115
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	160	162	164	167
Käyttömenot euroa/ opiskelija	9531	9431	9 426	9817
Huoneistoneliöt/ lukio-opiskelija	8,1	8,0	8,0	7,8

137 Toisen asteen koulutus

Toinen aste, netto (1000e)	TP 2024	KS 2025	TA 2026	KS 2026	Muutos- %
TOIMINTATUOTOT	**3 036**	**1 013**	**1 033**	**1 033**	**0,0 %**
MYYNTITUOTOT	941	822	822	852	3,7 %
MAKSUTUOTOT	26				
TUET JA AVUSTUKSET	1 846	111	111	101	-9,0 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	223	80	100	80	-20,0 %
TOIMINTAKULUT	**-78 021**	**-83 505**	**-89 785**	**-89 785**	**0,0 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-46 628	-46 600	-49 719	-48 500	-2,5 %
PALVELUJEN OSTOT	-8 555	-7 500	-8 305	-6 796	-18,2 %
AINEET, TARVIKKEET J	-3 597	-5 775	-5 944	-5 684	-4,4 %
AVUSTUKSET	-202	-80	-80	-56	-30,0 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-19 039	-23 549	-25 737	-28 749	11,7 %
TOIMINTAKATE	**-74 984**	**-82 492**	**-88 753**	**-88 753**	**0,0 %**

Toiminnan kuvaus

Toisen asteen koulutuksen palvelualue vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestämisestä. Vantaalla on viisi suomenkielistä päivälukiota, kaksi aikuislukiota sekä Vantaan ammattiopisto Varia. Kansainvälisesti tunnistettua ja tunnustettua IB-koulutusta annetaan Tikkurilan lukion IB Diploma Programmessa (DP) sekä ammattiopisto Varian IB Career Related Programmessa (CP). Toisen asteen koulutus antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin.

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla, lukion päättötodistuksella ja muilla näytöillä. Lukiokoulutuksen tehtäväalueen menoihin sisältyy lukioiden lisäksi koko toisen asteen koulutuksen hallinnollisia johtamis-, kehittämis-, suunnittelu- ja valmistelutehtäviä.

Vantaan ammattiopisto Varia toteuttaa järjestämisluvan mukaista ammatillista koulutusta tiiviissä yhteistyössä alueen työelämän kanssa. Variassa järjestetään ammatillista koulutusta nuorille, aikuisille ja organisaatioille useilla eri aloilla. Koulutustarjonta sisältää muun muassa perustutkintoja, ammatti- ja erikoisammattitutkintoja, oppisopimuskoulutusta, työvoimakoulutusta sekä korttikoulutuksia. Toiminnan lähtökohtana ovat kysyntä, työelämän tarpeet, asiakkuusajattelu ja verkostomainen

toimintatapa. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) järjestetään hallinnollisesti ammattiopisto Variassa. Ammattiopisto Varia on hakenut mukaan ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun.

Toisen asteen koulutuksen palvelualue vastaa lisäksi toisen asteen palveluverkon kehittämisestä, oppilaitosten työ- ja elinkeinoelämäyhteistyöstä ja korkeakouluyhteistyöstä sekä oppivelvollisuuden ohjauksesta ja valvonnasta perusopetuksen päättymisen jälkeen. Toisen asteen koulutuksen palvelualue tekee yhteistyötä toimialarajat ylittäen työllistymisen edistämiseksi.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Toisen asteen koulutuksen valtuustokauden visiona on tuottaa vahva osaaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Erityistä huomiota kiinnitetään oppimisvalmiuksien ja kielitaidon vahvistamiseen, osaamistason nostamiseen sekä hyvinvoivien, innostavien ja monimuotoisten oppimisyhteisöjen kehittämiseen. Opiskelijoiden motivaatiota ja kiinnittymistä opintoihin vahvistetaan tuomalla esille erilaisia roolimalleja ja urapolkuja. Oppilaitoksissa jatketaan valmistuneiden opiskelijoiden hyödyntämistä vierailijoina ja pyritään laajentamaan eri alojen edustajiin, jotta opiskelijat näkevät monipuolisia esimerkkejä jatko-opinnoista ja työelämästä.

Oppimisvalmiuksien kehittymistä tuetaan muun muassa vahvistamalla perustaitoja sekä tunnistamalla yksilöllisiä tuen tarpeita. Monikielisten oppijoiden oppimisvalmiuksia ja suomen kielen osaamista vahvistetaan kehittämällä suomen kielen opetuksen käytänteitä ja kielitietoisuutta monikielisten oppijoiden osaamisen kehittämisohjelman mukaisesti.

Osaamistason nostamiseksi opiskelijoille luodaan selkeitä opintopolkuja ja uusia oppimisen tapoja, jotka vahvistavat yhteyksiä korkeakouluihin ja työelämään sekä tukevat siirtymistä toiselta asteelta eteenpäin. Ammattiopisto Varia jatkaa yhdessä työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen sekä elinvoimapalveluiden kanssa vantaalaisten osaamisen sekä työllistymistä tukevien koulutusratkaisujen kehittämistä. Tikkurilan osaamiskampuksen oppilaitosrajat ylittävää yhteistyötä suunnitellaan aktiivisesti yhdessä muiden koulutustoimijoiden kanssa. Tarkoituksena on luoda eri oppilaitoksille yhteinen toimintakulttuuri, jotta osaamiskampuksella tapahtuva yhteistyö hyödyttäisi opiskelijoita parhaalla mahdollisella tavalla.

Hyvinvoivilla, innostavilla ja monimuotoisilla oppimisyhteisöllä vahvistetaan opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihin. Opiskelijoiden kykyä selviytyä vastoinkäymisistä ja sopeutua muutoksiin vahvistetaan kehittämällä tunne- ja vuorovaikutustaitoja, resilienssiä ja itseohjautuvuutta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Alustavien ennusteiden mukaan perusopetuksen päättävien ikäluokka tulee 2026 olemaan korkeimmillaan, mikä edellyttää toisen asteen koulutuksen aloituspaikkojen lisäämistä. Uusien toimitilojen myötä ikäluokkien kehitykseen reagoiminen on jatkossa ketterämpää. Aviapoliksen lukio aloittaa toimintansa elokuussa 2026 väistötiloissa Varian Aviapoliksen toimipisteessä ja Tikkurilan osaamiskampuksen rakentaminen jatkuu. Sotungin osalta aloitetaan uuden lukion tarveselvityksen valmistelu. Varian toimitilojen suunnittelu, rakentaminen ja peruskorjaus jatkuu vuonna 2026. Samalla järjestellään uudelleen eri alojen opetustiloja.

Palvelualueella toimeenpannaan lukiokoulutuksessa oppimisen tuen ja erityisen tuen lakimuutoksia sekä valmistaudutaan ammatillisessa koulutuksessa 1.8.2026 voimaan tulevien oppimisen tuen ja erityisen tuen lakimuutosten toimeenpanoon.

Mikäli vuoden 2025 aikana haetut kokeilu- ja järjestämisluvat myönnetään Vantaalle, ammatillisessa koulutuksessa aloitetaan toiminnanohjauskokeilu ja Aviapoliksen lukioissa aloitetaan englanninkielinen lukiokoulutus. Toiminnanohjauksen kokeiluun pääseville myönnetään niin sanottu laaja järjestämislupa, jolla voidaan palvella nykyistä paremmin alueen koulutustarpeita. Kokeilua toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Vantaan elinvoimapalveluiden sekä työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueen kanssa. Kokeilu kestää kahdeksan vuotta. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja kokeilussa mukana oleva koulutuksen järjestäjä sopivat neljän vuoden sopimuskaudeksi (strategiakausi) kerrallaan koulutuksen järjestäjän toiminnalle asetettavista tutkintojen, työllistymisen ja jatko-opintojen kannalta keskeisistä laadullisista ja määrällisistä tavoitteista. Mikäli sovitut tavoitteet aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia, OKM voi osoittaa harkinnanvaraista strategisen kehittämisen rahoitusta sovittujen tavoitteisen aiheuttamien kustannusten kattamiseksi. Harkinnanvarainen rahoitus myönnetään joko täysimääräisenä tai osittaisena aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Aikuisten opetussuunnitelman mukainen lukio-opetuksen kehittäminen yhteistyössä Vantaan aikuislukion ja Sotungin etälukion kanssa jatkuu. Painopisteenä on

kaksoistutkinto-opintojen tarjoaminen Varian opiskelijoille erityisesti uudessa Varia Vehkalan toimipisteessä sekä aikuislukiotoiminnan yhdenmukaistaminen opiskelijoita palvelevalla tavalla.

Ammatillisessa koulutuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitusmalli. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen perusteet muuttuvat. Vaikutus näkyy jo vuodelle 2026 myönnettävässä rahoituksessa. Varia on valmistautunut rahoitusmuutokseen muun muassa vähentämällä aiemmin tutkinnon suorittaneiden sisäänottoa ja kehittämällä ammattikorkeakouluopintoihin valmistavia Väylä-opintoja sekä työllistymisen tukitoimia. Rahoitusmalli huomioi mm opiskelijoiden lähtötason, jota voidaan hyödyntää myös sisäisessä rahan jaossa oppimisen tukeen.

Lukiokoulutuksessa otetaan käyttöön tarveperusteinen rahanjako huomioiden segregaation erityispiirteet.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	TP2024	KS 2025	KS2026
Lukiokoulutus				
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 785	3914	3840	4151
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijamäärä/lukio, keskiarvo	757	783	768	692
Aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	323	320	330	350
Keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot)	5,70 %	5,00 %	4,50 %	4,50 %
Kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	88,30 %	87,20 %	90,00 %	90,00 %
Kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,34	1,22	1,35	1,35
Käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot)	8 204	8476	8754	8883
Huoneistoneliöt/opiskelija (päivälukiot)	7,4	7,1	7,3	7,4
Ammatillinen opetus				
Yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäluokasta %	32 %	32 %	35 %	35 %
OKM:n rahoituspäätöksen mukaisen opiskelijavuosien enimmäismäärän täyttöaste %				100 %
Käyttömenot euroa/opiskelijavuosi (ammatillinen koulutus yhteensä) *)	11 880	12 293	13 234	13 924
Huoneistoneliöt/opiskelijavuosi *)	13,4	13,3	14,2	15,80
Alle 20-v perustutkintoa suorittavien keskeyttämisprosentti Variassa	9,60 %	8,90 %	8,00 %	8,00 %

*) Mittaria muutettu v 2026 niin, että verrataan toteutuneisiin opiskelijavuosiin. Aikaisempina vuosina on verrattu OKM:n tavoitteellisiin opiskelijavuosiin.

94 Irtain omaisuus

1000 euroa	TA 2025	TA 2026	KS 2026
Kasvatus ja oppiminen	-9 093	-3 220	**-3 220***

*) Tarkempi työohjelma liitteenä

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan irtaimistohankinnat ovat uusien rakennushankkeiden, peruskorjauksien, laajennusten tai tilamuutostöihin liittyviä kalustohankintoja. Lisäksi irtaimistomäärärahalla hankitaan palvelualueiden AV-laitteistoja, yksittäisiä koneita sekä korvaavaa kalustoa. Vuoden 2026 merkittävimpiä kohteita ovat Metsänhaltijan, Puutarhatien ja Karhunkierroksen päiväkotien kalustaminen. Kivimäen ja Simonkallion koulujen kalustaminen peruskorjausten jälkeen.

Vantaa

KASON sitovat tavoitteet 2026

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Riskitekijät	Vastuuhenkilö(t)
Hyvän elämän Vantaa					
Vetovoimainen Vantaa					
9. Teemme lukemisesta säännöllisen osan arkea – lukemisen määrä lisääntyy	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainausmäärä Digitaalisen kirjapalvelun luettujen kirjojen määrä	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainausmäärä 80+130, yhteensä 210 Digitaalisen kirjapalvelun lähtötaso: Vuonna 2024 lukukertoja on ollut 82 000.	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainauskerrat ovat lisääntyneet. Digitaalisen kirjapalvelun käyttö on lisääntynyt.	Oppilaat eivät sitoudu tavoitteeseen. Perheet eivät edistä/tue oppilaiden tavoitteiden saavuttamista. Toimintakulttuuri ei muutu riittävästi.	Katri Kalske
	Perusopetus: Lukudiplomi luokilla 2–6 Yläkoulussa luettujen kirjojen määrä/oppilas	Perusopetus: Systemaattista seurantaa luetun kirjallisuuden määrästä ei ole.	Perusopetus: 80 % oppilaista lukee vähintään viisi kirjaa vuodessa.		
	Toiseen asteen koulutus: Toiseen asteen oppilaitoksissa luettujen kirjojen määrä/opiskelija	Toiseen asteen koulutus: Lähtötaso ei ole saatavilla.	Toiseen asteen koulutus: Jokainen toiseen asteen opiskelija lukee vuoden aikana vähintään kaksi kirjaa.		
Tasapainoisen kasvun Vantaa					
13. Teemme uudesta kasvun ja investointien ohjausmallista koko kaupunkiorganisaation yhteisen tavan toimia.	Suuraluekohtaisten tilannekuvien laatiminen	Suuralueittaisia kokonaistarkasteluja eli tilannekuvia alueiden kaavoituksen, rakentamisen, investointien tilanteesta ja väestömuuttujista ei ole tehty. Kaupungin investoinnit eivät ole pysyneet asuntotuotannon ja asukasmäärän kasvun mukana eivätkä asunto- ja	Suuralueittaiset tilannekuvat on tehty ja niitä sovelletaan kasvun ja investointien ohjauksessa.	Muutosjohtamisessa ei onnistuta ja uusi tapa toimia ei vakiinnu käyttöön. Asuntorakentaminen sekä väestön ja palvelutarpeen muutokset etenevät markkinoiden ehdoilla odottamattomalla tavalla.	KOJE: Matti Ruusula KATO: Tero Anttila, Antti Kari, Sampo Perttula, Henry Westlin KASO: Katri Kalske, Raakel Tiihonen KAKU: Riikka Åstrand, Jussi Perämäki

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Riskitekijät	Vastuuhenkilö(t)
		asukasrakenteen muutokset ole olleet viime vuosikymmenen aikana kestävällä pohjalla.		Rakentamisen suhdanteet muuttuvat arvaamattomasti epävakaan maailmantilanteen johdosta, mikä vaikuttaa mm. kustannustasoon ja materiaalien saatavuuteen.	Raportointi: Investointien ohjausmallin projektiryhmä sekä investointi- ja kaavoitusohjelmien synkronoinnin osalta Marjaana Yläjääski, Pekka Wallenius, Mikko Vanhanen.
	Uusi kasvun ja investointien ohjausmalli on otettu käyttöön.	Malli tarvitaan, koska kaavoitusta ja investointiohjelmia ei valmistella riittävän synkronoidusti ja toimialarajat ylittäviä hanke-esityksiä palvelukokonaisuuksista syntyy niukasti.	Vuoden 2027 investointiohjelmat ja kaavoitusohjelma on valmisteltu uuden mallin mukaisesti (vuoden 2026 aikana).		
	Johtamisjärjestelmän kehittäminen	Kaavoitusta ja investointiohjelmia ei valmistella riittävän synkronoidusti ja toimialarajat ylittäviä hanke-esityksiä palvelukokonaisuuksista syntyy niukasti.	Johtamisjärjestelmä tukee mallin mukaista toimintatapaa.		
	Läpäisemättömien pintojen prosenttiosuus (%)	Tiedon keruutavan kehittäminen ja prosessin rakentaminen	Läpäisemättömien pintojen prosenttiosuuden kartoitustapa käytössä		
Vakaa ja kestävä talous					
18. Tasapainotamme kaupungin taloutta	Toimintakatteen muutos-% vuonna 2026	Toimintakate v. 2024 toteutui 3,9 % talousarviota heikompana.	Talousarvion 2026 mukainen	Lisääntyvät velvoitteet, palvelutarpeen kasvu, taloudellisen toimintaympäristön heikkeneminen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat Raportointivastuu: Matti Ruusula
	Tulevien vuosien talouden suunnittelussa talouden tasapainotus etenee	Tilikauden alijäämä TA 2025 -49,9 milj. euroa	Käyttötalous tasapainossa tai ylijäämäinen vuoden 2027 talousarvion taloussuunnitelmassa vuonna 2029		

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Riskitekijät	Vastuuhenkilö(t)
19. Automatisoimme toimintoja	Toimintojen automatisointi tuottaa kustannussäästöjä toimialoilla (meno- ja rakenneohjelmaan kirjatut hankkeet ja niihin liittyvät ICT-investoinnit ja toiminnan säästöt toteutuvat) valtuustokauden aikana	Kattavaa kaupunkitasoista suunnitelmaa toimintojen automatisoinnista ei ole tehty.	Keskeiset automatisoitavat toiminnot tunnistettu, arvioitu saavutettavat kustannussäästöt toimialojen toiminnassa ja ICT-investointien valmistelu näihin liittyen käynnistynyt.	Riskinä, että ei saavuteta kaupunkitasoista sitoutumista säästöjen tavoittelemiseen toiminnassa.	Apulaiskaupunginjohtajat, Riikka Kiljander-Kiiskinen
20. Johdamme hankintoja strategisesti	Hankintojen strategisella johtamisella saavutetaan kustannussäästöjä toimialoilla valtuustokauden aikana	Hankintojen strategista ohjausta ei tehdä kaupunkitasoisesti.	Hankintojen kustannussäästömahdollisuudet kartoitettu ja suunniteltu säästötoimenpiteet liittyen (i) hankkeisiin/yksittäisiin hankintoihin, (ii) toimialojen toiminnassa hankintojen avulla saavutettaviin säästöihin ja (iii) sopimushallintaan/-sopimusvalvontaan liittyen.	Riskinä, että ei saavuteta kaupunkitasoista sitoutumista säästöjen tavoittelemiseen toiminnassa.	Apulaiskaupunginjohtajat, Riikka Kiljander-Kiiskinen
21. Lisäämme ulkoisen rahoituksen kehittämishankkeiden määrää	Ulkoisen rahoituksen projektien määrä euroina	Ulkoisen rahoituksen projektien määrä arviolta n. 2 milj. euroa	Ulkoisen rahoituksen projektien määrä yhteensä 6,5 milj. euroa	Resurssien puute työajasta ja omarahoitusosuudesta. Avainhenkilöiden sitoutumisen puute.	Apulaiskaupunginjohtajat ja Kimmo Viljamaa
Henkilöstö ja menestystekijät					
22. Parannamme henkilöstön työturvallisuutta ja työhyvinvointia	Mielenterveysperustaisten sairauspoissaolojen määrä (%-osuus) laskee.	Mielenterveysperusteinen sairauspoissaoloprosentti 0,97 %	0,87 %	Toimintaympäristön vaikutusten ennakoimattomuus	Apulaiskaupunginjohtajat, raportointivastuu: Tiina Harju-Kukkula
23. Kehitämme johtamisjärjestelmäämme edistämään toimialojen yhteistyötä	Kaupunkitasoinen systeemistä toimintatapaa tukeva johtamisjärjestelmä kuvattu ja käytössä.	Ko. kuvausta ei ole laadittu.	Toteutunut mittarin mukaisesti.	Kuvaukset ja mallit on tehty, mutta eivät ohjaa toimintaa ja johtamista. Avaintoimijoita ei ole tunnistettu osaksi verkostoa oikein.	Apulaiskaupunginjohtajat, raportointivastuu: Tiina Harju-Kukkula
	Kaikki toimialat ovat mukana johtamisen aluemallin työskentelyssä, työskentely on alkanut kaikilla alueilla ja sille	Tarve mallille tunnistettu.	Toteutunut mittarin mukaisesti.		

Sitova tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Riskitekijät	Vastuuhenkilö(t)
	on luotu aluekohtaiset tavoitteet.				

Kasvatus ja oppiminen

Toimialan tavoitteet vuodelle 2026

Tavoite	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Liittyy tavoitteeseen	Vastuuhenkilö(t)	Riskitekijät
Hyvän elämän Vantaa						
Oppijoiden varhaiskasvatukseen ja kouluun kiinnittyminen on kasvanut	Hyvinvointikysely oppijoille (ktk-kyselyn ja Pro-koulu kyselyjen pohjalta) Poissaolojen määrä	Hyvinvointitietoa kerätään usealla eri kyselyllä. Kokonaistilanteen vuositasoisen seurannan mittari puuttuu.	Hyvinvoinnin mittaamiseen on laadittu malli ja lähtötaso on mitattu.			Lisääntynyt turvattomuus ja väkivaltaisuus kasvuympäristössä Riittämätön oppimisen ja opiskeluhuollon tuki Poissaolot, oppimisvaikeudet ja syrjäytymisriskit Huoltajien vähäinen osallisuus Yhteisöllisyyden ja osallisuuden puutteet Johtamisen ja rakenteiden jäykkyys
Yhteiset rakenteet ja suunnitelmat ohjaavat toimintaamme (Yhteinen tavoite Vantaa, VAKE, Kerava)	Yhteiset rakenteet on kirjattu ja kuvattu alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa.	Yhteisiä rakenteita on kartoitettu, kuvattu ja niistä on sovittu. Organisaatiomuutosten ja uuden strategian myötä on noussut esiin tarve tarkistaa yhteiset rakenteet. Yhteisiin rakenteisiin sitoutuminen on ollut vaihtelevaa. Yhteisiä suunnitelmia on	Yhteiset rakenteet ja suunnitelmat ohjaavat toimintaamme. Yhteiset rakenteet on tarkastettu ja kuvattua. Yhteisiin rakenteisiin on sitouduttu ja niissä toimitaan yhteistyössä. Yhteisiä suunnitelmia on jalkautettu ja niiden mukaista toimintaa vahvistettu.			Yhteisten rakenteiden ja suunnitelmien puutteellinen jalkautus, yhteisen tietopohjan hajanaisuus, muuttuvat lainsäädännölliset vaatimukset, talouden muutokset

Tavoite	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Liittyy tavoitteeseen	Vastuuhenkilö(t)	Riskitekijät
		tehty, mutta niiden vahvemmalle jalkauttamiselle on tarve.				
Vetovoimainen Vantaa						
Kehitämme ja monipuolistamme englanninkielistä opetusta	IB-koulutuspolun laajentamiselle perusopetuksen alkuopetukseen ja esiopetukseen on tehty toteuttamiskelpoiset suunnitelmat.	IB-koulutuspolun laajentamiseksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen (Primary Years Programme PYP ja Middle Years Programme MYP) on tehty päätös investointiohjelmaan.	IB-akkreditointia Primary Years Programme (PYP) ohjelmaa varten valmisteleva työ on aloitettu.			
Tasapainoisen kasvun Vantaa						
Päätöksenteossa hyödynnetään segregaatiotietoa ja arvioidaan vaikutuksia	Segregaation tietonäkymät (KOTA-tiedot) ovat vakiintuneessa käytössä.	Segregaation tietonäkymien rakentaminen on käynnistynyt	Segregaatiotieto on ajantasainen ja ohjaa toiminnan arviointia ja kehittämistä			Epäselvä vastuu tietojen päivittämisestä ja näkymien ylläpidosta hankkeen päätyttyä. Näkymän käyttö unohtuu.
Tunnistetaan monikielisten oppijoiden suomen/ruotsin kielitaidon lähtötaso, jotta varmistetaan, että oppija saa tarkoituksenmukaista, kielitaitotasoaan vahvistavaa opetusta.	Kielitaidon lähtötason ja kehittymisen arviointi	Joitakin kielitaidon arvioinnin välineitä on pilotoitu. Tarkastuspisteitä ei ole virallisesti päätetty.	Käytössä on kaupunkitasoisesti sovitut välineet ja prosessit sopivan oppimäärän valitsemiseksi / oppijan kielitaidon tason määrittämiseksi Oppimäärän tarkistamiselle on sovittu yhteiset tarkistuspisteet			Arviointimateriaalia tulkitaan väärin tai sen tuottama tietoa ei hyödynnetä käytännön opetusjärjestelyiden suunnitteluun

Tavoite	Mittari	Lähtötaso v:n 2024 loppu	Tavoitetaso 2026	Liittyy tavoitteeseen	Vastuuhenkilö(t)	Riskitekijät
Teemme lukemisesta säännöllisen osan arkea – lukemisen määrä lisääntyy	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainausmäärä Digitaalisen kirjapalvelun luettujen kirjojen määrä Perusopetus: Lukudiplomi luokilla 2–6. Yläkoulussa luettujen kirjojen määrä/oppilas. Toiseen asteen koulutus: Toiseen asteen oppilaitoksissa luettujen kirjojen määrä/oppilas.	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainausmäärä 80+130, yhteensä 210 Digitaalisen kirjapalvelun lähtötaso: Vuonna 2024 lukukertoja on ollut 82 000. Perusopetus: Systemaattista seurantaa luetun kirjallisuuden määrästä ei ole. Toiseen asteen koulutus: Lähtötaso ei ole saatavilla.	Varhaiskasvatus: Kirjapakettien lainauskerrat ovat lisääntyneet Digitaalisen kirjapalvelun käyttö on lisääntynyt Perusopetus: 80 % oppilaista lukee vähintään viisi kirjaa vuodessa. Toiseen asteen koulutus: Jokaisen toiseen asteen opiskelija lukee vuoden aikana vähintään kaksi kirjaa.			Oppilaat eivät sitoudu tavoitteeseen. Perheet eivät edistä/tue oppilaiden tavoitteiden saavuttamista. Toimintakulttuuri ei muutu riittävästi.
Vakaa ja kestävä talous						
Henkilöstö ja menestystekijät						

Toimialan palvelualueiden tuloskorttien tiivistelmät vuodelle 2026
Yhteiset palvelut

Hyvän elämän Vantaa

- Tuemme lapsivaikutusten arvioinnin sujuvaa käyttöönottoa
- Tuemme henkilöstöä päivitetyn Vantaan kiusaamisen vastaisen suunnitelman toimeenpanossa

Vetovoimainen Vantaa

Tasapainoisen kasvun Vantaa

- Kehitämme investointeihin liittyviä prosesseja tukemaan uutta investointimallia

Vakaa ja kestävä talous

- Kehitämme irtaimen omaisuuden kalustehankintoja ja -kierrätystä kustannustehokkaasti

Henkilöstö ja menestystekijät

- Tietojohtamisen roolit on organisoitu toimialalla
- Hyödynnetään tekoälyä vastuullisesti hallinnon tehtävissä
- Päivitämme toimintamallimme ja prosessimme uusien tietojärjestelmien käyttöönoton yhteydessä.

Perusopetus

Hyvän elämän Vantaa

- Jokaisen koulun oppilaat on informoitu Kiusaamisen
vastaisesta suunnitelmasta ja siitä on viestitty huoltajille.

Vetovoimainen Vantaa

- Koulunkäynnin tuen järjestäminen toimii uuden lain mukaisesti perusopetuksessa sekä koulutusasteiden nivelvaiheissa.
- DigiOne -palvelualusta on otettu käyttöön kaikissa kouluissa ja tunnistettu jatkokehittämistä vaativat toiminnallisuudet ja prosessit.
- Lukeminen lisääntyy osana jokapäiväistä kouluarkea.

Tasapainoisen kasvun Vantaa

- Kaikissa kouluissa on luotu rakenteet, joilla varmistetaan kestävän tulevaisuuden opetussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen.

Vakaa ja kestävä talous

Henkilöstö ja menestystekijät

- Työhyvinvoinnin vuosikello ja kysely esihenkilöille.

Svenskspråkiga servicen

Hyvän elämän Vantaa

- Alla grundskolor har vidareutvecklat undervisningsarrangemangen samt de gruppspecifika stödformerna.
- Prosmå- och Proskolaverksamhetsmodellen är en naturlig del av enhetens vardag i småbarnspedagogiken och i årskurserna 1–6.

Vetovoimainen Vantaa

- DigiOne-tjänsteplattformen har tagits i bruk i alla skolor med grundläggande utbildning åk 1–9 och de funktioner och processer som kräver vidareutveckling har identifierats
- Hållbarhet, alla stadier har mål för hållbart arbete

Tasapainoisen kasvun Vantaa

- Läsning är en naturlig del av vardagen

Vakaa ja kestävä talous

Henkilöstö ja menestystekijät

Toisen asteen koulutus

Hyvän elämän Vantaa

- Ryhmäytymistä edistäviä toimia toteutetaan koko lukuvuoden ajan eri opetustilanteiden yhteydessä
- Opiskelijoilla on osaamista kohdata haasteita ja käsitellä vaikeita tunteita

Vetovoimainen Vantaa

- Oppimisen tuen rakenteet on vakiinnutettu

Tasapainoisen kasvun Vantaa

- Suomen kielen opetus on monipuolista ja vaikuttavaa
- Mahdollistetaan sujuvat siirtymät työelämään sekä jatko-opintoihin

Vakaa ja kestävä talous

Henkilöstö ja menestystekijät

Varhaiskasvatus

Hyvän elämän Vantaa

- ProVaka toiminnan juurruttaminen osaksi toimintayksiköiden toimintakulttuuria ja rakenteita

Vetovoimainen Vantaa

Tasapainoisen kasvun Vantaa

- Opetamme suomen kieltä ja vahvistamme lukemisen kulttuuria
- Nostamme vieraskielisten lasten osallistumisastetta ja lisäämme kaikkien lasten säännöllistä läsnäoloa varhaiskasvatuksessa

Vakaa ja kestävä talous

Henkilöstö ja menestystekijät

- Vahvistamme vastuullista työkäyttäytymistä

KASO IRTAIN KOONTI KS 2026

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Kaso yhteensä	**3 220 000**
Varhaiskasvatus	**960 000**
Tilamuutokset (sisäilma yms)	210 000
Karhunkierros	136 000
Metsänhaltija	102 000
Puutarhatie	140 000
Itä-Hakkilan paviljonki	102 000
Peltovuori	75 000
Havukallio	75 000
Kimara	75 000
Malminiitty	45 000
Perusopetus	**1 556 000**
Tilamuutokset (sisäilma, vammaisopetus yms)	210 000
Simonkallio	540 000
Kivimäki	540 000
Rajakylä	90 000
KV-koulun tilamuutokset	30 000
Keimolanmäki lisäoppimistilat	40 000
Nikinmäki paviljonki	106 000
Ruotsinkielinen	**54 000**
Tilamuutokset (sisäilma, vammaisopetus yms)	54 000
Toinen aste	**650 000**
Vehkala	150 000
Varia muu	400 000
Lukiot (tilamuutokset yms)	100 000

7 Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta / KK

VD/8286/03.00.00/2025

KK/KV/AV/PK/MG/TH/SR

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta 12.12.2025 lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta perusopetuslain muuttamisesta. Lausunto jätetään sähköisessä lausuntopalvelu.fi -palvelussa 23.1.2026 mennessä.

Hallituksen esitys toteuttaa pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan hallitus toteuttaa osaamistakuun, joka tarkoittaa vähimmäisosaamistason määrittelyä ja sen saavuttamista edettäessä peruskoulussa vuosiluokalta seuraavalle sekä oppilaiden perustaitojen varmistamista. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa se, että perusopetuksessa olisi riittävät ja kansallisesti yhtenäiset oppilaiden oppimisen ja osaamisen arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät säännökset. Tavoitteena on, että oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin yhdenvertaisuutta vahvistettaisiin säädöksissä, sekä täsmentää arvioinnin perustumista tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Edelleen tavoitteena on, että perusopetuksessa olisi yhtenäiset periaatteet vuosiluokalta toiselle etenemisessä.

Esitys vahvistaisi erityisesti oppilaan oikeutta yhdenvertaisuuteen ja yhdenvertaiseen kohteluun oppimisen ja osaamisen arvioinnissa sekä sivistyksellisiä oikeuksia. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2027. Uudistus esitetään toteutettavan nykyisten taloudellisten resurssien puitteissa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ja täsmennettäväksi perusopetuslain oppilaan arviointia koskevaa 22 §:ää. Oppilaan arvioinnin tehtävä ja tarkoitus määriteltäisiin täsmällisemmin lain tasolla. Arvioinnin tehtävänä olisi kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet tai toiminta-alueiden tavoitteet. Oppiaineiden tavoitteisiin sisältyisi oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arviointi. Lisäksi arvioidaan oppilaan käyttäytymistä. Oppilaan oppimista, osaamista, työskentelyä sekä käyttäytymistä tulisi arvioida yhdenvertaisesti, monipuolisesti ja suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uudet 22 a § oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen sekä 22 b § todistukset. Näistä on säädetty aiemmin alemman asteisissa säännöksissä ja normistossa. Esitys ei muuttaisi oppilaan arvioinnin keskeistä sisältöä, vaan vahvistaisi säädösperustaa nykyistä yhdenvertaisemmalle oppilaan arvioinnille siten, että sääntely määriteltäisiin nykyistä selkeämmin lain tasolla. Esitys täsmentäisi oppilaan osaamisen arviointia lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä, selkiyttäisi vuosiluokalta toiselle siirtymisen edellytyksiä sekä täsmentäisi vähimmäisosaamisen määrittelyä.

Lainsäädäntömuutoksen pohjalta käynnistettäisiin sen voimaantultua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mittava kehittämistyö. Osaamistakuun toteuttaminen edellyttää opetussuunnitelman perusteiden oppiainekohtaisten tavoitteiden ja sisältöjen vähentämistä ja selkiyttämistä sekä keskeisten osaamistavoitteiden määrittelyä vuosiluokittain. Opetuksen järjestäjän tulisi päivittää paikalliset opetussuunnitelmat opetussuunnitelman perusteiden määräysten mukaisesti. Uudet opetussuunnitelmat otettaisiin käyttöön arviolta syksyllä 2028.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan täsmennettäviksi perusopetuslain pykäliä 20 f tukea koskeva päätös ja 20 i perusopetuksen järjestäminen oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella. Täsmennys koskee sekä esi- että perusopetusta.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle liitteenä olevan mukainen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta perusopetuslain muuttamisesta.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto perusopetuslain tuen uudistuksesta
- Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta
- Hallituksen esitys laiksi perusopetuslain muuttamisesta, pykälät ja sisältö

Täytäntöönpano: Perusopetuksen ja ruotsinkielisten palveluiden palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
varhaiskasvatuksen johtaja Mikko Mäkelä (31.1.2026 saakka), puh 050 341 7386
varhaiskasvatuksen johtaja vs. Katjamaria Halme (1.2.2026 lähtien), puh. 043 825 8522
perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo, p. 040 707 1115
ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström, p. 043 825 7442
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta VN/20544/2025

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Tiivistelmä lausunnosta:

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia koskevaa määrittelyä säädettäisiin lain tasolla erityisesti arvioinnin periaatteiden sekä osaamisen arvioinnin näkökulmasta. Vantaan kaupunki kannattaa tarkempaa vuosiluokalta toiselle siirtymisen määrittelyä sekä esitystä koskien todistuksia. Vantaan kaupunki toteaa, että esityksessä hahmoteltu aikataulu on liian tiukka. Huolelliseen lainvalmisteluun, Opetushallituksen opetussuunnitelman perustetyöhön sekä paikalliseen opetussuunnitelmatyöhön on jokaisessa vaiheessa varattava riittävästi aikaa.

Vantaan kaupunki painottaa, että esityksen mukaisten kirjausten lisääminen lainsäädäntöön ei riitä, vaan erityistä huomiota on kiinnitettävä opetussuunnitelmakokonaisuuden linjakkaaseen päivitykseen, säännösten kansalliseen ohjantaan ja käytännön tulkintaan sekä opettajien osaamisen vahvistamiseen. Vantaan kaupunki esittää lausunnossa useita sisällöllisiä huomioita koskien opetussuunnitelmakokonaisuutta.

Koko lausunto:

Vantaan kaupunki kiittää lausuntopyynnöstä ja mahdollisuudesta lausua.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia koskevaa määrittelyä säädettäisiin lain tasolla erityisesti osaamisen arvioinnin näkökulmasta. Vantaan kaupunki kannattaa pykälän otsikon tarkentamista oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinniksi, koska tämä ohjaa opettajan toimintaa kriteerien mukaiseen arviointiin, ei yksilön arviointiin.

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Puhelin (vaihde) 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Toimiala
Matkapuhelin
Y-tunnus 01246109
ID 3293411

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä, että lakiin tulisi määrittely arvioinnin periaatteista (yhdenvertaisuus, monipuolisuus ja arviointi suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin) sekä vaade antaa ohjaavaa palautetta ja säännöllisesti tietoa oppilaan opintojen edistymisestä lukuvuoden aikana. Samalla Vantaan kaupunki toteaa, että oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan hänelle sopivalla tavalla on tarpeen sisällyttää jatkossakin arvioinnin periaatteisiin vähintäänkin opetussuunnitelman perustetasolla.

Vantaan kaupunki painottaa, että esityksen mukaisten kirjausten lisääminen lainsäädäntöön ei pelkällään riitä, vaan erityistä huomiota on kiinnitettävä opetussuunnitelmakokonaisuuden linjakkaaseen päivitykseen, säännösten kansalliseen ohjantaan ja käytännön tulkintaan sekä opettajien osaamisen vahvistamiseen. Nykyiset opetussuunnitelman perusteet on vaikeasti omaksuttavissa ja selvitettävissä huoltajille ja oppilaille. Tämä jättää tilaa monenlaisille tulkinnoille ja toimintatavoille.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

Vantaan kaupunki toteaa, että tarkempi määrittely vuosiluokalta toiselle siirtymiselle on kannatettava. Esityksen mukainen kirjaus hyväksytystä suorituksesta seuraavalle vuosiluokalle siirtymisen ehtona tiukentaa nykyistä linjausta ja vaatii vahvaa opetussuunnitelman perusteisiin pohjaavaa kansallista ohjantaa sekä opettajien osaamisen vahvistamista.

Vantaan kaupunki toteaa, että on hyvä, että oppilas voi edelleen jäädä vuosiluokalle myös yleisen koulumenestyksen vuoksi. Lisäksi on hyvä, että lakiesityksessä on maininta siitä, ettei tuen tarve voi olla syy luokan kertaamiselle. Vantaan kaupunki toteaa, että hylätyn suorituksen saaneen oppilaan mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa kyseisen oppiaineen tavoitteet hyväksytysti myös kyseisen lukuvuoden koulutyön päättymisen jälkeen on tarpeen sisällyttää jatkossakin opinnoissa etenemisen periaatteisiin vähintäänkin opetussuunnitelman perustetasolla.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

Vantaan kaupunki esittää käyttöönotettavaksi kansalliset nykyistä tarkemmat todistuspohjat liitteineen. Tämä lisäisi oppilaiden yhdenvertaisuutta ja vähentäisi opetuksen järjestäjien päällekkäistä hallinnollista työtä. Jatko-opintoihin hakeutumista ja oppilaan kokonaistilanteen ymmärtämistä varten yhdeksännen vuosiluokan välitodistuksessa olisi hyvä näkyä myös jo päättyneiden oppiaineiden päättöarvosanat.

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

Vantaan kaupunki toteaa, että esityksessä hahmoteltu opetussuunnitelman perusteiden sekä paikallisten opetussuunnitelmien päivittämisen aikataulu on tiukka. Lakiehdotus tuottaisi varsin

mittavan opetussuunnitelmien päivitystyön, jolle on varattava tarpeeksi aikaa. Aikataulussa on huomioitava, että paikallisten opetussuunnitelmien päivitys voidaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun opetussuunnitelman perusteet ovat valmiina.

Vantaan kaupunki painottaa, että esityksen mukaisten kirjausten lisääminen lainsäädäntöön ei pelkällään riitä, vaan erityistä huomiota on kiinnitettävä opetussuunnitelmakokonaisuuden linjakkaaseen päivitykseen, säännösten kansalliseen ohjantaan ja käytännön tulkintaan sekä opettajien osaamisen vahvistamiseen. Nykyiset opetussuunnitelman perusteet on vaikeasti omaksuttavissa ja selvitettävissä huoltajille ja oppilaille. Tämä jättää tilaa monenlaisille tulkinnoille ja toimintatavoille.

Vantaan kaupunki kannattaa vahvasti sitä, että erityisesti opetuksen tavoitteita ja myös mahdollisesti sisältöjä karsitaan, selkiytetään yhdistämällä ja täsmennetään opetussuunnitelman perusteissa. Lisäksi Vantaan kaupunki kannattaa sitä, että oppiaineisiin määritellään tarkat työskentelyn vuosiluokkaistetut tavoitteet, joiden opettamiseen ja arviointiin osana oppiaineita tulee kiinnittää erityistä huomiota. Vantaan kaupunki toteaa, että työskentelyn vuosiluokkaistettujen tavoitteiden painoarvo ja suoritustapa erityisessä tutkinnossa osoitetussa osaamisen näytössä on syytä tarkentaa opetussuunnitelman perusteissa. Vantaan kaupunki kannattaa myös sitä, että käyttäytymisen tavoitteet ja arviointikriteerit määritellään kansallisella tasolla.

Vantaan kaupunki korostaa, että kansallisen vähimmäisosaamisen (arvosana 5) määrittelyn lisäksi tulee kansallisesti määritellä osaamisen kriteerit myös kaikille muille arvosanoille kullekin vuosiluokalle eri oppiaineissa. Määrittelyssä on Vantaan kaupungin näkökulmasta syytä huomioida nykyistä vahvemmin oppilaan kehittyvä opetuskielen osaamisen taso. Kriteerikirjaukset tulee olla tarkkoja sisältäen mahdollisimman vähän tulkinnanvaraa.

Vantaan kaupunki toteaa, että sanallisen arvioinnin asteikko vaihtelee tällä hetkellä opetuksen järjestäjittäin. Sanallisen arvioinnin asteikon tarkempi määrittely olisi hyvä olla opetussuunnitelman perusteissa. Määrittely tulisi tehdä kansallisesti erityisesti 1.–3.-luokille sekä niihin tilanteisiin, joissa oppilas arvioidaan sanallisesti äidinkielensä perusteella millä tahansa vuosiluokalla. Yhtenäiset kansalliset arviointiasteikot ja niihin suhteutetut osaamisen kriteerit tukisivat arvioinnin yhdenvertaisuuden tavoitetta.

Vantaan kaupunki toteaa, että esityksessä jää epäselväksi opetuksen vuosiluokkakohtaisten tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyn taso. Toisaalta esityksessä todetaan, että opetuksen tavoitteet kohdennetaan vuosiluokille paikallisissa opetussuunnitelmissa, mutta toisaalta esityksessä kirjataan, että opetuksen sisällöt vuosiluokkaistetaan opetussuunnitelman perusteissa. Opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen kohdentaminen vuosiluokille paikallisesti heikentäisi näkemyksemme mukaan pyrkimystä yhdenvertaisuuteen arvioinnissa ja tuottaisi jatkossakin mittavan työmäärän opetuksen järjestäjille. Toisaalta mikäli opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen vuosiluokkaistus tehdään jatkossa kansallisesti, vähentää se paikallista joustavuutta.

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Puhelin (vaihde) 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Toimiala
Matkapuhelin
Y-tunnus 01246109
ID 3293411

Vantaan kaupunki nostaa esiin opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen yhteyden paikallisiin vuosiluokkaistettuihin tuntijakoihin. Vantaan kaupunki pohtii, että jos opetuksen tavoitteiden vuosiluokkaistus tehdään opetussuunnitelman perustetasolla, olisiko tarpeen tarkastella kansallisesti yhtenäistä vuosiluokkaistettua tuntijakoa.

Opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen vuosiluokkaistus paikallisessa opetussuunnitelmassa taas puoltaisi paikallista tuntijakoa. Vantaan kaupunki toteaa, että ratkaisusta riippumatta valtion on taattava riittävä rahoitus kunnille opetuksen laadukkaan toteutuksen järjestämiseksi.

Vantaan kaupunki toteaa, että tällä hetkellä arvioinnin yhdenvertaisuutta ja opinnoissa etenemistä ehkäiseviä seikkoja ovat erityisesti opettajien suhtautuminen oppilaiden poissaoloihin suhteessa opinnoissa etenemiseen, oppilailla teetettävien osaamisen näyttöjen määrä ja niiden puuttumisen vaikutus opinnoissa etenemiseen sekä oppilaan opetuskielen kielitaidon osaamisen taso. Yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi poissaolojen, puuttuvien osaamisen näyttöjen sekä opetuskielen kielitaidon osaamisen tason vaikutus arviointiin ja erityisesti opinnoissa etenemiseen on syytä ohjeistaa tarkasti opetussuunnitelman perusteissa. Lisäksi Vantaan kaupunki pohtii, olisiko tarpeen linjata myös sitä, millä kielellä oppilas voi antaa osaamisen näyttöjä.

Lisäksi Vantaan kaupunki toteaa, että opetussuunnitelman perusteissa on hyvä täsmentää tarkasti käsite kompensaatioperiaate. Tällä hetkellä kompensaatioperiaatteen tulkinta ja soveltaminen kouluarjessa haastaa edellisessä kappaleessa mainittujen seikkojen lisäksi arvioinnin yhdenvertaisuutta.

Vantaan kaupunki näkee, että kansallisesti olisi tarpeen määritellä ja ohjata kokonaisuudessaan valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtymän prosessia (esimerkiksi oppilaan sijoittaminen tietylle vuosiluokkatasolle valmistavalta perusopetukseen siirryttäessä) sekä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden etenemistä opinnoissa. Vantaan kaupunki kantaa huolta tilanteista, joissa oppilaalla on vaara jäädä luokalle useampaan kertaan, ja huomauttaa, että vuosiluokalle jättämisen mahdollisesti yleistyessä tulee arvioida sen vaikutukset lasten perusopetuksen päättövaiheeseen sekä perusopetuksen jälkeiselle koulutukselle, ennen kaikkea aikuisten perusopetukselle. Vantaan kaupunki toteaa, että erityisesti valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvien oppilaiden tilanne tulisi huomioida esityksessä tarkemmin.

Vantaan kaupunki toteaa, että kirjatun säännöstön ja ohjeiden käytännön soveltamisella on suuri merkitys uudistusten toteutumisessa. Tutkijat suosittavat opettajien arviointiosaamisen tukemista täydennyskoulutuksella. Vantaan kaupunki korostaa opettajien osaamisen vahvistamisen tarvetta opetuksen tavoiteperusteisuudesta ja arvioinnin kriteeriperusteisuudesta ja monipuolisuudesta. Samalla Vantaan kaupunki nostaa esiin huolen täydennyskoulutuksen kustannuksista.

Vantaan kaupunki kannattaa opettajien pedagogisen vapauden säilyttämistä. Vantaan kaupunki näkee, että tavoitetta yhdenvertaisuuteen arvioinnissa tukee opettajien yhteistyö

arvioinnissa, ja toivoo, että tätä näkökulmaa korostettaisiin opetussuunnitelman perusteissa. Vantaan kaupunki toteaa, että kansallinen esimerkkinäyttömateriaali sidottuna opetuksen tavoitteisiin ja arviointikriteereihin voisi olla hyödyllinen arvioinnin ja opettajien arviointiosaamisen vahvistamisen tukena.

Lisäksi Vantaan kaupunki kiinnittää huomiota esityksessä mukana oleviin 20 f ja 20 i § muutoksiin, joiden mukaan sekä varhennetun oppivelvollisuuden oppilaille että oppilaille, joiden perusopetus järjestetään 20 i § mukaan, tulee tehdä 20 f § mukainen tukea koskeva päätös tukitoimista ja niihin sisältyvästä erityisopettajan opetuksesta. Vantaan kaupunki esittää huolensa, ettei lakiesityksen muutos ota huomioon niitä tilanteita, joissa oppilaan vaikea-asteinen vamma ei edellytä suoraan erityisopettajan opetusta vaan oppilaan tarvitsema tuki voidaan toteuttaa muilla oppilaskohtaisilla tukitoimilla, kuten avustaja- ja tulkitsemispalveluilla. Vantaan kaupunki esittää, että kaikki oppilaan tarvitsemat tukitoimet tulee arvioida tapauskohtaisesti, eikä päätöksiä tule sitoa automaattisesti toisiinsa.

VANTAAN KASVATUKSEN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
PL 1100
01030 Vantaan kaupunki

Puhelin (vaihde) 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Toimiala
Matkapuhelin
Y-tunnus 01246109
ID 3293411

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyyntö

12.12.2025 VN/20544/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan perusopetuslakia muutettavaksi siten, että siinä olisi oppilaiden arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät yhtenäiset menettelyt.

Arvioinnin tehtävänä olisi kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien perusopetuslaissa tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet sekä toiminta-alueiden tavoitteet. Arviointiin sisältyisi oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arviointi. Lisäksi arvioitaisiin oppilaan käyttäytymistä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oppilaan arviointia koskeva pykälä ja säädettäväksi uudet oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä ja todistuksia koskevat pykälät. Esityksessä oppilaan arvioinnista ja vuosiluokalle siirtymisestä ja todistuksista säädettäisiin lain tasolla.

Lisäksi esityksessä annettaisiin täsmälliset asetuksenantovaltuudet ja valtuudet Opetushallitukselle antaa tarkemmat määräykset opetussuunnitelman perusteissa.

Lakimuutoksen esitetään tulevan voimaan 1.8.2027.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on nostaa suomalaisten oppimistuloksia ja koulutustasoa sekä vahvistaa perustaitojen osaamista siten, että jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot.

Pääministeri Orpon hallitus on linjannut, että perusopetuksen päättävien oppilaiden perustaitojen varmistamiseksi toteutetaan osaamistakuu, joka tarkoittaa kansallisesti yhtenäisiä menettelyjä vähimmäisosaamisen saavuttamiseksi vuosiluokalta toiselle edettäessä.

Osaamistakuun toteuttaminen edellyttää perusopetuslain täsmentämistä oppilaan arvioinnin ja opinnoissa etenemisen osalta sekä täsmällisempää määrittelyä oppiaineen hallinnan vähimmäisvaatimukselle opinnoissa etenemisessä.

Osaamistakuun täysimittainen toteuttaminen edellyttää lisäksi opetussuunnitelman

perusteiden oppiainekohtaisten tavoitteiden ja sisältöjen vähentämistä ja selkeyttämistä sekä keskeisten osaamistavoitteiden määrittelyä vuosiluokittain, jotta voidaan kansallisesti määritellä vähimmäisosaaminen vuosiluokalta toiselle siirryttäessä.

Lainsäädäntömuutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2027. Lainsäädäntömuutoksen pohjalta käynnistettäisiin sen voimaantultua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen lain mukaisesti.

Vastausohjeet vastaanottajille

Opetus- ja kulttuuriministeriö varaa teille mahdollisuuden antaa lausuntonne esitysluonnoksesta. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa. Lausunnon voi antaa suomen tai ruotsin kielellä.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Mikäli et halua rekisteröityä palveluun, lausunnon voi lähettää myös sähköpostitse opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon (kirjaamo.okm@gov.fi). Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/20544/2025.

Ministeriöiden, joilla on käytössä VAHVA, tulee viedä lausuntonsa VAHVAan asialle VN/20544/2025.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus OKM043:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 23.1.2026 mennessä.

Valmistelijat

Marja Penttilä, hallitusneuvos, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 0295 330 400
Erja Vitikka, opetusneuvos, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 0295 330 058
Nuutti Rahikainen, erityisasiantuntija, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 0295 330 118

Liitteet:

Hallituksen esitys laiksi perusopetuslain muuttamisesta, pykälät ja sisältö.pdf

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning, paragrafer.pdf

Jakelu:

Aineopettajaliitto AOL ry
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto
Elmeri-koulut
eNorssi-verkosto
Erilaisten oppijoiden liitto ry
Espoon kaupunki
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Etno - Oikeusministeriö
Euran kunta
FDUV
Finlands Svenska Lärarförbund FSL rf
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS
Förbundet Hem och Skola i Finland rf
Harjoittelukoulujen rehtorit HARRE ry
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto
Ihmisoikeusliitto ry
Ilmajoen kunta
Inarin kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Joensuun kaupunki
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän yliopisto
Kajaanin kaupunki
Karvi – Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Kauniaisten kaupunki
Kemiön kunta
Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Kontionlahden kunta
Kotkan kaupunki
Kristillisten koulujen ja päiväkotien liitto
KT - Kuntatyönantajat
Kuopion kaupunki

Lahden kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin yliopisto
Lappeenrannan kaupunki
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Laukaan kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL
Mustasaaren kunta
Nuorisotutkimusseura ry
Nuorten Akatemia
Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia ry
Opetusalan ammattijärjestö OAJ
Opetushallitus (OPH)
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri
Oulun kaupunki
Oulun yliopisto
Pelastakaa Lapset ry
Pesäpuu ry
Pietarsaaren kaupunki
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Porin kaupunki
Porvoon kaupunki
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
Romaniasiain neuvottelukunta
Rovaniemen kaupunki
Saamelaiskäräjät
Sairaalaopetuksen verkosto
Savonlinnan kaupunki
Sivistystyönantajat ry / Sivista
SOS Lapsikylä
Sosiaali- ja terveysministeriö (STM)
Steinerkasvatuksen liitto
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen erityiskasvatuksen liitto SEL ry
Suomen Harjoittelukoulujen Opettajat ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lukiolaisten Liitto
Suomen Luokanopettajat ry
Suomen montessoriliitto
Suomen nuorisovaltuustojen liitto NUVA ry
Suomen opettajaksi opiskelevien liitto SOOL
Suomen opinto-ohjaajat – SOPO ry
Suomen rehtorit ry SuRe FiRe
Suomen Vanhempainliitto ry
Suomen yliopistollisten harjoittelukoulujen yhteistyöverkosto eNorssi
Svenska Finlands Folkting
Tampereen kaupunki

Tampereen yliopisto
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Teknologiateollisuus ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Turun kaupunki
Turun yliopisto
Tuusniemen kunta
Tyrnävän kunta
Utsjoen kunta
Vaasan kaupunki
Valtion koulukodit
Valtiovarainministeriö (VM)
Vammaisfoorumi ry
Vantaan kaupunki
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Yksityiskoulujen liitto ry
Åbo Akademi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

Pirhonen Eeva-Riitta
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Vitikka Erja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan perusopetuslakia muutettavaksi siten, että siinä olisi oppilaiden arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät yhtenäiset menettelyt. Esityksessä yhtenäistetään oppilaan arvioinnin perusteita ja vähimmäisosaamisen saavuttamista koskevia menettelyjä perusopetuksessa siten, että perustaidot voitaisiin varmistaa jokaiselle oppilaalle.

Esityksessä ehdotetaan, että oppilasta arvioitaisiin suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Lisäksi säädettäisiin yhtenäisistä periaatteista vuosiluokalta toiselle etenemisessä. Esitys vahvistaisi oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin yhdenvertaisuutta.

Esitys toteuttaa pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan hallitus toteuttaa osaamistakuun, joka tarkoittaa vähimmäisosaamistason määrittelyä ja sen saavuttamista edettäessä peruskoulussa luokalta seuraavalle.

Esityksessä ehdotetaan, että perusopetuslaissa asetuksenantovaltuuksia koskevat säännökset ja Opetushallitusta koskevat määräykset päivitetään vastaamaan perustuslain edellyttämiä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös muuta säädöshuoltoa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
PERUSTELUT....3
1 Asian tausta ja valmistelu....3
1.1 Tausta....3
1.2 Valmistelu....3
2 Nykytila ja sen arviointi....5
2.1 Nykytila lainsäädännössä....5
2.2 Nykytila opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa opetussuunnitelmissa....7
2.3 Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen oppimistulosten arviointien tuottama tieto oppilaan arvioinnista....9
2.4 Tutkimustietoa oppilaan arvioinnista....10
3 Tavoitteet....13
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset....14
4.1 Keskeiset ehdotukset....14
4.2 Pääasialliset vaikutukset....15
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset....15
4.2.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin....15
4.2.3 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon....15
4.2.4 Lapsivaikutukset....16
4.2.5 Vaikutukset viranomaisten toimintaan....16
4.2.6 Yhteiskunnalliset vaikutukset....18
4.2.7 Vaikutukset tietosuojaan ja tiedonhallintaan....18
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot....19
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset....19
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot....19
6 Lausuntopalaute....20
7 Säännöskohtaiset perustelut....20
8 Lakia alemman asteinen sääntely....25
9 Voimaantulo....25
10 Toimeenpano ja seuranta....25
11 Suhde muihin esityksiin....26
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys....26
12.1 Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys....26
12.2 Oikeus opetukseen....27
12.3 Kuntien tehtävät....28
12.4 Säädöshuolto....28
LAKIEHDOTUS....29
perusopetuslain muuttamisesta....29
LIITE....33
RINNAKKAISTEKSTI....33
perusopetuslain muuttamisesta....33

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Orpon hallitus on linjannut, että perusopetuksen päättävien oppilaiden perustaitojen varmistamiseksi toteutetaan osaamistakuu, joka tarkoittaa kansallisesti yhtenäisiä menettelyjä vähimmäisosaamisen saavuttamiseksi vuosiluokalta toiselle edettäessä.

Hallitusohjelman Osaava Suomi -luvussa on seuraava kirjaus: ”Hallitus toteuttaa osaamistakuun, joka tarkoittaa vähimmäisosaamistason määrittelyä ja sen saavuttamista edettäessä peruskoulussa luokalta seuraavalle. Erityistä huomiota kiinnitetään peruskoulun toisen ja kolmannen luokan nivelvaiheeseen, yhdeksänteen luokkaan ja päättöarviointiin. Tavoitteena on varmistaa jokaiselle nuorelle riittävät perustaidot, joilla pärjää jatko-opinnoissa.”

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisen osaamistakuun valmistelu käynnistettään oppilaan arviointia koskevan lainsäädännön tarkentamisella. Osaamistakuulla tarkoitetaan sitä, että perusopetuksessa on riittävät ja kansallisesti yhtenäiset menettelyt, joilla perustaidot voidaan varmistaa jokaiselle. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitellaan sitä, että on määritelty vähimmäisosaamistaso luokalta toiselle edettäessä.

Osaamistakuun toteuttamiseen ja perustaitojen varmistamiseen vastataan osaltaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen lainsäädännön uudistamisen myötä. Uudistettu lainsäädäntö (1090/2024) vahvistaa oppilaiden oikeutta tarvitsemiinsa tukitoimiin opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi sekä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi.

Osaamistakuun toteuttaminen edellyttää perusopetuslain täsmentämistä oppilaan arvioinnin ja opinnoissa etenemisen osalta. Oppilaan arvioinnin tehtävä tulee määritellä täsmällisemmin myös osaamisen arvioinnin näkökulmasta, ja siitä tulee käydä ilmi oppiaineksen hallinnan vähimmäisvaatimus opinnoissa etenemiselle.

Osaamistakuun täysimittainen toteuttaminen edellyttää lisäksi opetussuunnitelman perusteiden oppiainekohtaisten tavoitteiden ja sisältöjen vähentämistä ja selkeyttämistä sekä keskeisten osaamistavoitteiden määrittelyä vuosiluokittain, jotta voidaan kansallisesti määritellä vähimmäisosaaminen vuosiluokalta toiselle siirryttäessä.

Lainsäädäntömuutoksen pohjalta käynnistettäisiin sen voimaantultua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kehittämistyö siten, että perusopetuksen oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä vähennetään ja selkeytetään. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on myös keskeisten vähimmäisosaamisen tavoitteiden määrittely opinnoissa etenemiseksi. Osaamistakuun toteuttamiseksi oppiainekohtaisten tavoitteiden, sisältöjen ja arviointikriteereiden tulee muodostaa selkeä ja johdonmukainen kokonaisuus.

1.2 Valmistelu

Valmistelu virkatyönä

Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut perusopetuksen oppilaan arviointia koskevan lainsäädännön valmistelemiseksi Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen virkahenkilöistä koostuvan valmisteluryhmän, jonka tehtävänä on tukea oppilaan arvioinnin lainsäädäntöä

koskevan hallituksen esityksen valmistelua, valmistella oppilaan arvioinnin lainsäädännön mukaisesti opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen periaatteet sekä varmistaa, että lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet muodostavat johdonmukaisen normiperustan osaamistakuun toteuttamiseksi. Valmisteluryhmä on asetettu ajalle 1.9.2025 – 31.12.2027.

Tämän lisäksi osaamistakuun valmistelua käsitellään opetus- ja kulttuuriministeriön johtamassa perusopetuksen oppimistulosten parantamista pohtivassa työryhmässä. Työryhmässä ovat edustettuina keskeiset sidosryhmät sekä opetuksen järjestäjän edustajia.

Osaamistakuuta koskien etenkin opetussuunnitelmiin liittyviä kehittämistarpeita on noussut esille oppimistulostyöryhmän työssä useammassa yhteydessä. Viestiä on tullut erityisesti opettajille toteutetun kyselyn myötä sekä työryhmän toteuttamissa alueellisissa keskustelutilaisuuksissa. Opetussuunnitelmasta toivotaan selkeämpää työkalua opettajille, ja etenkin opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen oppimisen tavoitteiden, sisältöjen ja arviointikriteerien tulisi muodostaa johdonmukainen kokonaisuus.

Opettajien kuuleminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus toteuttivat lainsäädännön valmistelun tueksi opettajien ja rehtorien kuulemisen loka-marraskuussa 2025. Kuuleminen toteutettiin sähköisenä Webropol-kyselynä siten, että opettajakunta ja rehtorit voitaisiin tavoittaa mahdollisimman kattavasti. Kysely toimitettiin kaikille opetuksen järjestäjille, mukaan luettuna yksityiset opetuksen järjestäjät, valtion koulut sekä yliopistojen harjoittelukoulut. Opetuksen järjestäjiä pyydettiin toimittamaan kysely kaikille perusopetuksen opettajilleen sekä rehtoreille. Kysely oli auki verkossa ajalla 13.10.2025-7.11.2025 ja siihen saatiin 4190 kpl vastausta.

Kyselyssä selvitettiin opettajien ja rehtoreiden näkemyksiä oppilaan arviointia koskevan lainsäädännön sekä opetussuunnitelman perusteiden muutostarpeista. Lisäksi kysyttiin opettajien ja rehtoreiden näkemyksiä vaikuttavimmista keinoista oppilaan arvioinnin yhdenvertaisuuden lisäämiseen sekä vähimmäisosaamisen saavuttamisen arviointiin. Erikseen kysyttiin näkemyksiä myös työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnista. Kysymykset sisälsivät vastausvaihtoehtoja, joihin pyydettiin vastaamaan viisiportaisella asteikolla sen mukaan, kuinka samaa tai eri mieltä vastaaja on vaihtoehdosta. Lisäksi kysely sisälsi avoimia vastausvaihtoehtoja.

Vastaajista 36 % oli aineenopettajia, 29 % luokanopettajia, 10 % erityisluokanopettajia ja 8 % erityisopettajia. Rehtoreita oli 11 % vastaajista. Vastaajissa oli myös opinto-ohjaajia sekä valmistavan opetuksen opettajia.

Vastaajien mukaan vaikuttavimpia keinoja vähimmäisosaamisen saavuttamisen tukemiseen olisivat riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki, kansallisesti määritellyt osaamisen kriteerit kullekin vuosiluokalle eri oppiaineissa sekä kansallisesti määritellyt tavoitteet kullekin vuosiluokalle. Avoimissa vastauksissa nostettiin esiin myös riittävän pienet opetusryhmät sekä vuosiluokan kertaaminen. Vastauksissa toivottiin myös tarvittavien perustaitojen tai jatko-opintokelpoisuuden edellyttämien vaatimusten selkeää kirjaamista tavoitteisiin.

Vaikuttavimpia keinoja oppilaan arvioinnin yhdenvertaisuuden vahvistamiseen vastaajien mukaan olisivat yhdenmukaiset kriteerit alimmalle hyväksyttävälle (arvosana 5) suoritukselle kussakin oppiaineessa sekä kansallisesti määritellyt vähimmäisosaamisen tavoitteet ja arviointikriteerit eri arvosanoille jokaisen vuosiluokan päätteeksi. Vastaajista suuri osa piti myös riittävää tukiopetusta keskeisenä keinona yhdenvertaisuuden lisäämiseen.

Vastausten perusteella enemmistö (50 %) opettajista ja rehtoreista katsoo, että nykyinen oppilaan arvioinnin lainsäädäntö kaipaa pieniä muutoksia ja tarkennuksia, jotta oppilaan osaamisen arvioinnista saadaan toimiva. Vastaajista 41 % oli sitä mieltä, että lainsäädäntö kaipaa merkittävää uudistusta, jotta arvioinnista saadaan toimiva.

Opetussuunnitelman perusteiden kehittämistarpeita koskien vastaajista suurin osa (88 %) oli sitä mieltä, että oppilaan arviointia koskevien määräysten tulee olla kansallisesti yhtenevät. Opetussuunnitelman perusteissa tulisi olla kansallisesti määritelty alimman hyväksytyn suorituksen raja kaikissa oppiaineissa, jotta oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle. Lisäksi suuri osa vastaajista oli sitä mieltä, että opetussuunnitelman perusteissa tarvitaan tarkempaa ohjeistusta siihen, miten poissaolot vaikuttavat arviointiin.

Työskentelyn arvioinnin osalta vastaajien selkeä enemmistö (89 %) oli sitä mieltä, että työskentelyn arviointi on tärkeää, ja se tulisi säilyttää nykyisessä muodossaan osana oppiaineiden arviointia. Vaihtoehtoa työskentelyn arvioinnin poistamisesta tai erottamisesta oppiaineista vastusti merkittävä osa (87 %) vastaajista. Niin ikään käyttäytymisen arviointia piti suurin osa vastaajista tärkeänä, ja vaihtoehtoa käyttäytymisen arvioinnin poistamisesta vastusti 86 % vastaajista. Suuri osa (70 %) vastaajista oli sitä mieltä, että käyttäytymiselle asetetut tavoitteet ja arvioinnin periaatteet tulisi määritellä kansallisella tasolla, ja käyttäytymisen arvioinnille tulisi olla kansalliset kriteerit opetussuunnitelman perusteissa.

Kysyttäessä, mitä sellaisia oppilaan osaamisen arviointia koskevia linjauksia toivoisit lainsäädäntöön, joita nykyisin ei ole määritelty, vastaajista suurin osa nosti esiin seuraavia näkökulmia: Selkeät tavoitteet arvosanalle 5 ja selkeä määräys, että jos sitä ei saavuta, ei voi edetä seuraavalle luokalle. Nykyisin on liian korkea kynnys luokalle jättämiseen. Kolmannelle luokalle ei pitäisi voida edetä oppilas, joka ei osaa lukea kunnolla. Myöskään paljon poissaolevan oppilaan ei pitäisi voida jatkaa vuosiluokalta toiselle. Opettajien tulisi saada tähän tuki lainsäädännöstä. Etenkin äidinkielen ja kirjallisuuden, matematiikan ja englannin kielen osalta toivottiin vähimmäistavoitteiden määrittelyä.

Rehtoreille kohdennettuun kysymykseen nousi vastauksena eniten esiin näkemys, että paikallisiin muutoksiin opetussuunnitelman perusteiden uudistuksissa tulisi varata riittävästi aikaa. Paikallisen opetussuunnitelman laatimiseen tarvitaan kansallista ohjausta.

Lausunnot ja esityksen käsittely

Hallituksen esityksen luonnoksesta on pyydetty lausunnot keskeisiltä ministeriöiltä, viranomaisilta ja muilta sidosryhmiltä. Esitysluonnos oli lausuntokierroksella lausuntopalvelu.fi -palvelussa x.x.2025-x.x.2026.

Esityksestä on käyty kuntalain (410/2015) 11 §:n mukainen neuvottelu ja asia on käsitelty kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa x.x.2026.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat nähtävillä osoitteessa https://okm.fi/kaikki-okm-hankkeet tunnuksella OKMx:x/2025.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Nykytila lainsäädännössä

Perusopetuslain (628/1998) 22 §:n 1 momentissa säädetään oppilaan arvioinnin yleisistä tavoitteista. Pykälän mukaan oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua

sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti.

Perusopetuslaissa ei ole nykyisin 22 §:n 1 momentin lisäksi tarkempaa sääntelyä oppilaan arvioinnista, vaan sääntely perustuu lakia alemman asteiseen sääntelyyn. Perusopetuslain 22 §:n 2 momentissa on säädetty asetuksenantovaltuudesta ja Opetushallituksen määrättäväksi kuuluvista tehtävistä. Pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä. Lisäksi Opetushallitus voi antaa opintosuoritusten ja opinnoissa etenemisen arvioinnista sekä todistuksiin merkittävistä tiedoista tarkempia määräyksiä. Asetuksenantovaltuuden mukaisista asioista säädetään nykyisin perusopetusasetuksen (852/1998) 10—14 §:issä.

Perusopetuslain 22 §:n 3 mukaan, jollei oppilaan huoltaja ole tehnyt esitystä oppilaan jättämisestä vuosiluokalle oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi, huoltajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä. Momentissa säädetään nykyisin huoltajan oikeudesta tulla kuulluksi ennen kuin päätetään oppilaan jättämisestä luokalle yleisen koulumenestyksen vuoksi. Yleisen koulumenestyksen vuoksi luokalle jättämisestä säädetään nykyisin puolestaan perusopetusasetuksen 11 §:ssä.

Perusopetusasetuksen toisessa luvussa säädetään oppilaan arvioinnista.

Perusopetusasetuksen 10 §:n 1 momentissa säädetään riittävästä arviointitiedon ja muun palautteen antamisesta. Tietojen antamisen tavasta ja muodoista määrätään kuitenkin tarkemmin opetussuunnitelmassa. Pykälän 2 momentin mukaan oppilaiden tulee saada jokaisen lukuvuoden lopussa lukuvuositodistus, johon merkitään oppiaineittain arvio siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet. Kyseinen pykälä määrittää arvioinnin tehtäväksi myös oppilaan suoriutumisen arvioinnin suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Koska arvioinnin tulee perustua vuosiluokan tavoitteisiin, niiden määrittely on tarpeellista.

Perusopetusasetuksen 11 §:ssä säädetään opinnoissa etenemisestä. Pykälän 1 momentin mukaan vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä eri oppiaineissa vähintään välttävästi suoriutunut oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle. Puolestaan oppilaalle, jonka suoritus on hylätty, tulee varata opetukseen osallistumatta mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Tällainen erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita näyttömahdollisuuksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa. Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistuksessa ehdollinen päätös.

Perusopetusasetuksen 11 §:n 2 momentin mukaan oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, ellei oppilas ole saavuttanut eri aineiden opintoja hyväksytysti tai jos sitä on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi pidettävä tarkoituksenmukaisena. Kyseisen momentin mukaan Opetushallituksella on mahdollisuus määrätä, milloin suorituksen hylkääminen jossakin aineessa ei aiheuta vuosiluokalle jäämistä. Koska perusopetusasetuksen 13.1 §:n mukaan vuosiluokalle jättämisestä päättävät rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä, voidaan harkinnassa oppilaan hylätyistä suorituksista huolimatta päätyä siihen, että oppilas siirretään seuraavalle vuosiluokalle.

Perusopetusasetuksen 12 §:ssä säädetään perusopetuksessa annettavista todistuksista. Perusopetusasetuksen 13 §:ssä säädetään, että oppilaan arvioinnista päättää oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä. Vuosiluokalle jättämisestä päättävät puolestaan rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä. Pykälän mukaan oppilaalla ja tämän huoltajalla on myös oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta. Perusopetusasetuksen 14 §:ssä säädetään, että perusopetuslain 10 §:n 4 momentissa tarkoitetussa vieraskielisessä opetuksessa, ulkomailla järjestettävässä

opetuksessa ja aikuisten perusopetuksessa voidaan sen mukaan kuin Opetushallitus määrää, poiketa siitä, mitä perusopetusasetuksen kaksi luvussa säädetään.

Nykyisin lainsäädäntö ei tarkemmin sääntele oppilaan arviointia tai opinnoissa etenemistä, vaan sääntely perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin ja paikallisiin opetussuunnitelmiin. Nykyinen lainsäädännön puutteellisuus aiheuttaa muun muassa vaihtelevia tulkintoja arviointikriteereissä. Tämä muodostaa nykyisin toiselle asteelle hakeutumisen vaiheessa yhdenvertaisuuskysymyksen, jossa tarvitaan nykyistä täsmällisempää ohjausta. Olisi tärkeää, että toisen asteen koulutuksen järjestäjät voivat luottaa perusopetuksessa annettuun arviointiin siten, että päättöarvosana vastaa opiskelijan todellista osaamista.

2.2 Nykytila opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa opetussuunnitelmissa

Opetushallituksen toimivallasta on säädetty laissa. Perusopetuslain 14 §:n 2 momentin mukaan perusopetuksen eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien, oppilaanohjauksen ja muun perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, eli perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista, päättää Opetushallitus (OPH).

Valtioneuvoston asetuksen perusopetuksen yleisistä tavoitteista ja tuntijaosta (422/2012) 11 §:n mukaan opetussuunnitelman perusteissa määrätään tarkemmin ne tiedot ja taidot, jotka oppilaan tulee perusopetuksen oppimäärän suorittaessaan saavuttaa.

Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa perusopetuslain valtuutuksen mukaisesti tarkemmin oppilaan arvioinnista ja todistuksista. Voimassa olevat oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 104/011/2014 ja ko. määräykset on uudistettu vuonna 2020 muutosmääräyksellä OPH-281-2020 sekä vuonna 2025 muutosmääräyksellä OPH-531-2025.

Opetushallitus määrää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa perusopetuslain ja -asetuksen pohjalta oppilaan arvioinnin kansallisista opetussuunnitelmalinjauksista. Opetussuunnitelman perusteiden oppilaan arvioinnin osuus on otsikoitu lainsäädäntöä tarkemmin oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinniksi, ja siinä oppilaan arvioinnille määritellään kaksi toisiaan tukevaa tehtävää: ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi), sekä määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin, paitsi jos oppilaan oppimäärää on rajattu. Oppilaan lukuvuosiarviointi 6. vuosiluokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin. Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa käytetään valtakunnallisia arviointikriteereitä. Päättöarviointi kohdistuu oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseen perusopetuksen oppimäärän päättyessä, ja arvioinnissa käytetään valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Opetushallitus määrää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa myös arvioinnin yleisistä periaatteista sekä oppimisen ja osaamisen sekä työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnista. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan arvioinnin yleisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuus, avoimuus, suunnitelmallisuus, johdonmukaisuus ja monipuolisuus. Arvioinnin yleisinä periaatteina määrätään lisäksi, että arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin, ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikäkausi ja edellytykset.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppimisen arviointi (formatiivinen arviointi) liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja palautteen antamiseen oppimisprosessista. Osaamisen arviointi (summatiivinen arviointi) puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin tavoitteisiin, ellei oppiaineen oppimäärää ole rajattu. Kuudennen vuosiluokan päätteeksi annettavassa lukuvuosiarvioinnissa ja päättöarvioinnissa käytetään oppilaan osaamisen arvioinnissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja valtakunnallisia arviointikriteereitä. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin sisältyvien työskentelytaitojen tavoitteisiin. Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi. Käyttäytymistä arvioidaan puolestaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymisen tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan, eikä käyttäytyminen tai siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineista saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa määräykset myös perusopetuksessa käytettävistä todistuksista. Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat lukuvuositodistus, välitodistus, erotodistus ja päättötodistus. Opetuksen järjestäjä päättää välitodistusten antamisesta.

Valtioneuvoston asetuksen mukainen tuntijako on laadittu yhtenäistä yhdeksänvuotista perusopetusta varten. Tuntijako määrittelee sekä kunkin oppiaineen vähimmäistuntimäärän että oppiaineiden yhteenlasketun vähimmäistuntimäärän. Oppiaineiden vähimmäistuntimäärät perusopetuksen aikana on voimassa olevan tuntijakoasetuksen 6 §:ssä jaettu osiin nk. nivelkohdissa. Nivelkohdat ja niiden väliselle osiolle määrätyt tuntimäärät ovat velvoittavina noudatettavia. Siten opetuksen järjestäjä ei voi omalla päätöksellään siirtää tunteja yli nivelkohtien. Nivelkohtien tarkoituksena on ollut varmistaa riittävä valtakunnallinen yhtenäisyys perusopetuksen järjestämisessä ja lisäksi hahmottaa kunkin oppiaineen keskeinen tehtävä oppilaan kehityksen ja perusopetuksen kokonaisuuden eri vaiheissa. Nivelkohtien tehtävänä on ollut tukea valtakunnallista ja paikallista opetussuunnitelmatyötä jäsentämällä opetusta.

Vuoden 2014 opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille on kullekin oppiaineelle määritelty nivelkohtien jakamille osille tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Tuntijako määrittelee kullekin oppiaineen osiolle aikaresurssin, ja opetussuunnitelman perusteissa määritetään oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppilaille yhteisten oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet on määritelty

vuosiluokkakokonaisuuksittain. Perusteet määräävät tavoitteet vuosiluokkien 1-2, 3-6 sekä 7-9 muodostamissa kokonaisuuksissa sekä näiden kokonaisuuksien aikana käsiteltävät keskeiset sisältöalueet.

Opetushallitus on lisäksi määritellyt opetussuunnitelman perusteissa 6. vuosiluokan lukuvuosiarviointiin sekä perusopetuksen päättöarviointiin kriteerit eri arvosanojen edellyttämälle osaamiselle. Kriteereillä tarkoitetaan kansallisesti määriteltyjä osaamisen kuvauksia arvosanoille 5, 7, 8 ja 9. Kuvauksilla on pyritty tukemaan opettajien arviointityötä ja yhtenäistämään oppilaan arviointia. Osaamisen kuvaukset antavat kansallisesti yhtenäisemmän määrittelyn osaamiselle, jota tiettyjen arvosanojen saaminen edellyttää. Arvioinnin käytännön toteutus ja arviointimenetelmät ovat edelleen opettajan valittavissa. Arviointimenetelmiä ei kansallisesti ohjata tai ohjeisteta, ja esimerkiksi kokeiden käyttö arviointimenetelmänä kuuluu opettajan didaktiseen vapauteen.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt määritellään kutakin vuosiluokkaa varten erikseen. Tavoitteiden ja sisältöjen määrittely perustuu paikalliseen tuntijakoon eli siihen, paljonko tunteja kuhunkin oppiaineeseen ja kullekin vuosiluokalle on paikallisesti osoitettu. Koska lukuvuosiarvioinnin tulee perustua tavoitteisiin, tavoitteiden kohdentaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa jokaiselle vuosiluokalle on välttämätöntä, jotta opettaja voi suorittaa yhdenmukaisen ja tasapuolisen arvioinnin. Perusopetuksen järjestäjän tulee kohdentamisen avulla tarkentaa opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt kullekin vuosiluokalle.

Summatiivinen suoriutumisen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta. Päättöarvioinnissa annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin perusopetuksen päättyessä. (OPH-531-2025)

2.3 Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen oppimistulosten arviointien tuottama tieto oppilaan arvioinnista

Kansallisten oppimistulosten arviointien tavoitteena on tuottaa luotettavaa tietoa opetussuunnitelman perusteissa asetettujen oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Perusopetuslain mukaan oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti. Kansallinen oppimistulosten arviointi on oppilaalle vain yksi tapa osoittaa osaamistaan, ja koulussa opettajat voivat käyttää oppilasarvioinnissaan huomattavasti monipuolisempia menetelmiä, mistä syystä oppimistulosten arviointi ei lähtökohtaisesti vastaa aivan suoraan opettajien koulussa antamia arvosanoja. Kansalliset oppimistulosten arvioinnit antavat kuitenkin osaltaan tietoa niissä osoitetun osaamisen ja eri kouluissa annettujen arvosanojen välisestä suhteesta.

Oppimistulosten kehitys perustaidoissa kuten lukutaidossa, matematiikassa ja luonnontieteissä on pitkään ollut laskeva. Laskeva trendi näkyy kansainvälisissä ja kansallisissa tutkimuksissa, kuten PISA (Programme for International Student Assessment), TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study), PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) ja Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (*jäljempänä Karvi)* oppimistulosarvioinnit. Oppimistulosten laskun kanssa samaan aikaan on myös tasa-arvokehitys heikentynyt, oppilaiden väliset erot kasvaneet ja heikon osaamisen oppilaiden määrä on ollut kasvussa. Samanaikaisesti, kun oppilaiden oppimistulosten arvioinneissa osoittaman osaamisen taso on laskenut, kouluissa annetuissa arvosanoissa on tapahtunut inflaatiota. Alimpia arvosanoja ei enää juuri anneta, mutta arvosanan 10 määrät ovat kolminkertaistuneet. (Metsämuuronen 2023.)

Karvin oppimistulosten arviointiraporteissa on nostettu esiin useita keskeisiä näkökulmia opettajien antamien arvosanojen ja oppilaiden todellisten oppimistulosten välisestä suhteesta. Karvin arviointien mukaan samalla osaamistasolla olevat oppilaat voivat koulussa saada hyvin erilaisia arvosanoja. Tämä viittaa siihen, että opettajien antamat arvosanat eivät aina heijasta objektiivisesti oppilaan todellista osaamista. Arvosanojen antamisessa voi esiintyä subjektiivisuutta, joka liittyy esimerkiksi opettajan arviointikäytäntöihin, koulun sisäisiin arviointikulttuureihin tai alueellisiin eroihin.

Opettajat antavat oppilasarvosanan perustuen laajaan määrään koottua tietoa oppilaan osaamisesta ja sen kehittymisestä. Haaste oppilaan arviointiin tulee siitä, että arvioinnin kohteita eli kriteereitä on opetussuunnitelmassa useita ja heikompi suoritus jonkin tavoitteen osalta tai jossakin tavoitteessa voidaan kompensoida toisen tavoitteen onnistumisella. Eri opettajien arvosanojen soveltamiskäytänteet poikkeavat toisistaan, mikä näkyy testisuoritukseltaan samantasoisten oppilaiden arvosanavaihtelussa niin koulun sisäisissä kuin myös koulujen välisissä tarkasteluissa. (Metsämuuronen 2023)

Arviointien perusteella on nähtävissä, että arviointikulttuurissa on eroja niin koulu- kuin järjestäjätasolla. Eri koulujen erilaiset arvosanojen antamisen periaatteet johtavat siihen, että joissakin koulussa arvosanan 8 saa heikommalla keskiosaamisella kuin toisessa, vaativammassa koulussa. Arviointien perusteella on havaittavissa, että jossain koulussa arvosanan 9 saaneiden oppilaiden oppimistulosten arvioinnissa saamien pisteiden keskiarvo on lähes sama kuin toisessa koulussa arvosanan 6 saaneiden oppilaiden. Jatko-opiskelujen kannalta haasteellista on, että arvosanalinjaltaan tiukoissa kouluissa annettiin kannustaviin kouluihin nähden noin kaksi arvosanaa heikompia päättöarvosanoja. (Metsämuuronen 2023) Tilannetta ei pidetä suotavana jatko-opintoihin hakeutumisen ja koulutuksellisen tasa-arvon kannalta.

Lisäksi Karvin toteuttamassa äidinkielen ja kirjallisuuden pitkittäisarvioinnissa on noussut esiin, että koulujen väliset erot oppilaiden osaamisessa ovat kasvaneet alkuopetuksen aikana. Joissakin kouluissa osaaminen oli kehittynyt huomattavasti keskiarvoa paremmin, kun taas toisissa kouluissa edistyttiin vain vähän. Kolmannelle luokalle voidaan siirtyä heikolla osaamisella, etenkin ilman kunnollista lukutaitoa. Tulokset liittyvät osittain alueelliseen eriytymiseen erityisesti suurimmissa kaupungeissa. (Ukkola & Metsämuuronen 2020)

Koulujen välisten erojen lisäksi eriytymistä esiintyy myös koulun sisällä, sillä oppilasryhmät kehittyvät kouluissa eri tavoin. Kirjoitustaidon kehityksen eriytymisen myötä Karvin on korostanut raporteissaan kiireellistä tarvetta sen systemaattiseen ja varhaiseen tukemiseen. Karvi on korostaa raportissaan selkeiden vähimmäisosaamisen kriteerien merkitystä etenkin toisen luokan lopussa, sekä osana enemmän tukea tarvitsevien oppilaiden varhaista tunnistamista ja tukitoimien tehostamista. (Ukkola & Metsämuuronen 2020)

2.4 Tutkimustietoa oppilaan arvioinnista

Arvioinnin yhdenvertaisuus

Tutkimukset ja oppimistulosten arvioinnit ovat osoittaneet jo pitkään, etteivät eri kouluissa annetut päättöarvosanat ole vertailukelpoisia, mikä asettaa oppilaat eriarvoiseen asemaan esimerkiksi silloin, kun päättöarvosanojen perusteella valitaan oppilaita toisen asteen oppilaitoksiin (Ouakrim-Soivio 2013). Arviointien tulokset ovat osoittaneet, etteivät päättöarvosanat ja oppilaiden osaaminen vastaa toisiaan, kuten pitäisi. Tuloksia on myös siitä, että perusopetuksen päättöarvosanat jakautuvat epätasaisesti sukupuolten välillä. Tuore tutkimus (Luhta-järvi, Betanzos & Vainikainen 2025) osoittaa, että matematiikan osaamisen lisäksi matematiikan päättöarvosana vaihtelee sukupuolen, äidin koulutustason ja koulun sijaintikunnan kuntatyypin

mukaan. Päättöarvosanat ovat toiselle asteelle hakeutumisen välineitä, jolloin niiden yhdenvertaisuus on tärkeää varmistaa.

Arvosanojen sisältöä on pyritty vahvistamaan kriteeriperustaisuudella, eli kuvaamalla sanallisesti tavoitteiden eritasoista hallintaa. Kriteeriperustainen arviointi otettiin käyttöön suomalaisessa perusopetuksessa 1990-luvun lopulla, ja sillä pyrittiin yhdenvertaistamaan oppilaiden osaamisen arviointia. Kriteerit otettiin avuksi ensimmäisen kerran vuonna 1999, jolloin laadittiin sanalliset kuvaukset arvosanalle 8 yhteisissä oppiaineissa (Opetushallitus 1999).

Kriteeriperustainen arviointi alkoi näkyä vahvemmin opettajan työssä ja muuttui määräykseksi vuoden 2004 opetussuunnitelman perusteissa. Arvosanan kahdeksan arvosanakuvaukset kertoivat, millaista osaamista oppilailta edellytettiin kyseisen arvosanan tasolla peruskoulun päättövaiheessa. Kriteerit siirtyivät monissa oppiaineissa lähes sellaisinaan vuoden 2014 opetussuunnitelman perusteisiin. (Pulkkinen et al. 2024)

Normiluonteisuudesta huolimatta arvioinnin yhdenvertaisuus ei ole toteutunut odotetulla tavalla. Yhden arvosanakuvauspisteen riittävyysongelmat tulivat näkyviksi jo 2000-luvun alkupuolelta saakka yhä useammissa oppimistulosarvioinneissa. Niissä havaittiin oppilaan osoittaman osaamisen ja kouluarvosanojen vastaavuuden poikkeavan toisistaan huomattavasti eri kouluissa ja jopa koulujen sisällä. Tutkimuksissa (esim. Lappalainen 2004; Ouakrim-Soivio 2013) on osoitettu, että samalla osaamisella oppilaiden saamat arvosanat saattavat poiketa usean kouluarvosanan verran. Koulujen arviointikulttuurissa vaikuttaa olevan eroja: vaatimustaso on korkeampi siellä, missä oppilaiden osaaminen on keskimäärin parempaa (esim. Pulkkinen et al. 2024; Harjunen & Rautopuro 2015; Julin & Rautopuro 2016).

Oppilaan arvioinnin yhdenmukaisuuteen liittyy arvioinnin kriteerien lisäksi se, miten opettajat tulkitsevat opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä arvioinnin yleisiä periaatteita ja ohjeita.

Perusopetuksen päättöarviointiuudistusta tarkastelleen Jyväskylän ja Helsingin yliopiston tutkimuksen (Pulkkinen et al. 2024) tulosten perusteella esitetään oppilaan arvioinnin selkiyttämiseksi seuraavia toimenpiteitä:

1) Opetussuunnitelman perusteiden oppiainekohtaisia arviointikriteereitä olisi selkiytettävä. Kriteereissä tulisi välttää tulkinnallisten käsitteiden käyttämistä. Kriteereissä käytettyjen verbien hierarkkisuus pitäisi tuoda paremmin esille, jotta sekä oppilaiden että opettajien olisi helpompi ymmärtää arvosanakuvausten erot. Opetussuunnitelman perusteissa tulisi valtakunnallisesti tarkentaa, mitä esimerkiksi kriteereihin sisältyvällä ”ohjatusti”-määreellä tarkoitetaan, ja ohjeistaa tarkemmin sen käyttöä, mikäli katsotaan tarkoituksenmukaiseksi säilyttää termi kriteereissä.

2) Opetussuunnitelman perusteiden ohjeistusta olisi selkiytettävä myös tavoitteiden painottamisessa. Oppiaineiden kuvauksissa tulisi ilmaista, ovatko eri tavoitteet keskenään samanarvoisia vai tuleeko niitä painottaa eri tavoin. Nykytilanne, jossa opettajat voivat korostaa arvioinnissa aivan eri tavoitteita, ei ole opetuksen eikä arvioinnin kannalta oppilaille yhdenvertainen.

3) Opetussuunnitelman perusteissa tulisi olla yhdenmukainen linjaus arviointiin sisältyvän kompensaatioperiaatteen käyttämisestä, sillä nykyisiä ohjeita on mahdollista tulkita hyvin eri tavoin. Ohjeistuksen tarkentamisessa pitää parantaa erityisesti arvosanojen 4 ja 5 rajanvedon yksiselitteisyyttä. Opetussuunnitelman perusteiden tulisi kuvata, kuinka suuressa osassa tavoitteita oppilaan tulee saavuttaa arvosanan 5 kriteerin osaaminen, ja ovatko jotkut tavoitteet hyväksytyn suorituksen kannalta painokkaampia tai jopa välttämättömiä suorittaa hyväksytyllä tasolla. Arvosanojen 4 ja 5 rajanvedossa on myös syytä tarkastella, onko arvosanan 5 kriteerien

kuvaama vaatimustaso oikea vai olisiko sitä joissain tapauksissa tarve nostaa. On myös syytä huomioida, että tarkasti määritelty hyväksytyn suorituksen raja ei itsessään ratkaise oppimisen pulmia, vaan sen lisäksi on varmistettava riittävä oppimisen tuki.

4) Opetussuunnitelman perusteissa olisi syytä tarkentaa työskentelyn arvioinnin ohjeistusta. Voimassa olevissa vuoden 2014 opetussuunnitelman perusteissa on yleisten ja oppiainekohtaisten työskentelyn ohjeiden välillä ristiriitaisuutta, ja eri oppiaineiden välillä on eroja, joille ei ole selviä perusteita. Esimerkiksi arvioinnin yleisissä ohjeissa linjataan, että arviointi kohdistuu myös työskentelyyn, mutta sitä ei kuitenkaan huomioida kaikissa oppiaineissa.

Opetussuunnitelman perusteista ei myöskään käy aina selvästi ilmi, milloin puhutaan formatiivisesta työskentelyn arvioinnista kuten palautteesta, ja milloin puhutaan työskentelyn huomioimisesta lukuvuosiarvioinnissa tai päättöarvioinnissa. Tutkimuksen mukaan yksi ratkaisu työskentelyn arvioinnin selkiyttämiseen voisi olla, että oppiainekohtaisissa kuvauksissa ilmaistaisiin selkeästi, mitkä tavoitteet koskevat työskentelyä. Tämän lisäksi opetussuunnitelman perusteissa tulisi kuvata, mitkä näistä työskentelyn tavoitteista huomioidaan päättöarvioinnissa. Valinnoista olisi syytä käydä oppiaineet ylittävää periaatetason keskustelua.

Jyväskylän yliopiston raportissa (Kilpi et al. 2025) suositetaan perusopetuksen oppilaan arviointia perusopetuksessa kehitettävän seuraavasti: Opetettaville oppiaineille tulisi rakentaa valtakunnallinen tehtäväpankki, josta koulut ja opettajat voisivat tilata eri oppiaineiden arviointiin riittävän erottelevia tehtäväsarjoja oppilaidensa osaamistason määrittelemiseksi. Tehtäväsarjat perustuisivat opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin ja sisältöihin 6. vuosiluokan ja perusopetuksen päättyessä. Tehtäväsarjat arviointiohjeineen ohjaisivat opettajia yhdenmukaisempaan arviointikriteereiden käyttöön, minkä lisäksi ne konkretisoisivat oppilaille ja heidän huoltajilleen eri oppiaineissa edellytettävää osaamistasoa. Tehtäväsarjojen käyttö, samoin kuin oppilaiden saamat pisteet, olisivat vain opettajien itsensä käytössä, jotta niitä ei olisi mahdollista käyttää koulujen väliseen vertailuun tai rankinglistojen laatimiseen.

Lisäksi edellä mainitussa raportissa suositellaan, että perusopetuksen arviointinormeissa olevaa kompensaatioperiaatetta täsmennettäisiin niin, että sitä tulkittaisiin valtakunnallisesti yhdenmukaisesti. Raportissa suositellaan myös, että oppilaiden osaamista matematiikassa, äidinkielessä ja kirjallisuudessa sekä A1-kielessä arvioitaisiin systemaattisesti 7. luokan keväällä tai 8. luokan syksyllä. Näin opettajat sekä oppilaat ja heidän huoltajansa saisivat hyvissä ajoin ennen perusopetuksen päättövaihetta käsityksen oppilaan sen hetken osaamistasosta, minkä lisäksi oppilaan edistymistä on mahdollisuus seurata em. perustaitoja edellyttävissä oppiaineissa.

Työskentelyn ja käyttäytymisen arviointi

Oppilaan arvioinnin kohteita ovat oppimisen ja osaamisen lisäksi työskentely ja käyttäytyminen. Näitä ohjataan opetussuunnitelman perusteissa erilaisin periaattein: työskentely arvioidaan osana oppiaineita, käyttäytyminen puolestaan oppiaineista erillisenä. Työskentely vaikuttaa oppiaineesta saatavaan arvosanaan, käyttäytyminen puolestaan ei saa vaikuttaa oppiaineen arvosanaan (OPH 2020).

Jyväskylän yliopiston sekä Helsingin yliopiston toteuttaman tutkimuksen mukaan (Pulkkinen et al. 2024) voimassa olevissa vuoden 2014 opetussuunnitelman perusteissa on yleisten ja oppiainekohtaisten työskentelyn ohjeiden välillä ristiriitaisuutta, ja eri oppiaineiden välillä on eroja, joille ei ole selviä perusteita. Esimerkiksi arvioinnin yleisissä ohjeissa linjataan, että arviointi kohdistuu oppiaineessa myös työskentelyyn, mutta sitä ei kuitenkaan huomioida kaikissa oppiaineissa. Ketosen tutkimuksessa (2022) havaittiin, että kuntien opetussuunnitelmissa käyttäytymisen arvioinnin tavoitteet menevät usein päällekkäin työskentelyn arvioinnin kanssa.

Tämä aiheuttaa epäselvyyttä opettajille, jotka kokevat arvioinnin rajojen häilyvinä ja vaikeasti tulkittavina. Tutkimus osoittaa, että vaikka tavoitteet ovat pääosin yhteneväisiä, esiintyy myös tulkinnanvaraisuutta ja päällekkäisyyksiä työskentelytaitojen arvioinnin kanssa. Tämä voi aiheuttaa haasteita arvioinnin johdonmukaisuudelle.

Käyttäytymisen arvioinnille ei ole voimassa olevissa opetussuunnitelman perusteissa kansallisia arviointikriteereitä. Useat kunnat ovat laatineet paikalliset käyttäytymisen arviointikriteerit eri vuosiluokille. Näissä korostetaan esimerkiksi hyvien tapojen noudattamista, sääntöjen seuraamista ja toisten huomioon ottamista. Kansallisten linjausten puuttuessa käyttäytymisen ja työskentelyn arviointikäytännöt eivät ole täysin yhdenmukaisia, mikä voi vaikuttaa oppilaiden tasa-arvoiseen kohteluun.

Opinnoissa eteneminen ja vuosiluokalta seuraavalle siirtyminen

Perusopetusasetuksessa on nykyisin säädetty lukuvuoden päätteeksi tehtävästä arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä. Nämä asetuksen säännökset on kuvattu edellä luvussa 2.1.

Kynnys luokalle jättämiseen näyttää viime vuosina nousseen. Luokalle jättämisen sijaan nykyisin ajatellaan, että oppilas etenee oman ikäluokkansa mukana ja hänelle tarjotaan riittävästi tukea niihin asioihin, joissa hänellä on vielä harjoiteltavaa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen pitää kuitenkin olla riittävän vahvaa, jotta oppilas sen avulla voi saavuttaa vuosiluokan tavoitteet. Luokalle jättämisen sosiaalisia seurauksia oppilaille pohditaan myös tarkoin. Luokalle jäämisestä usein seuraa, että oppilas joutuu erilleen ikäryhmästään ja aiemmista luokkatovereistaan.

Tilastojen perusteella luokalle jääneiden oppilaiden määrä on puolittunut vuodesta 2000 vuoteen 2019. Luokalle jätetään oppilaita huomattavasti vähemmän kuin vielä vuosituhannen vaihteessa. Yhteensä luokalle jäi 3000 oppilasta vuonna 2000, ja 1500 oppilasta vuonna 2019. Opinnoissa etenemistä säädellään perusopetusasetuksessa ja tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa. Luokalle jättäminen on kuulunut perusopetuksen normiperustaan nykyisessä muodossaan vuodesta 1998 alkaen, eikä säädösten osalta luokalle jättämisen mahdollisuuksia ole muutettu. Myös ehtojen suorittaminen sisältyy perusopetuksen normeihin edelleen.

Päättöarvioinnin kriteerien toimivuutta tarkastelleessa tutkimushankkeessa vuosina 2022–2023 (Pulkkinen et al. 2024) tutkittiin perusopetuksen opetussuunnitelman arviointiuudistusten toimeenpanoa kunnissa ja kouluissa sekä uudistettujen arviointiperiaatteiden toimivuutta. Tutkimuksen perusteella opettajat kokevat päättöarvioinnin kriteerien olevan tulkinnallisia ja niissä käytettävien käsitteiden moniselitteisiä. Lisäksi opettajilla on monenlaisia tulkintoja siitä, miten arvioinnissa huomioidaan oppilaan työskentely ja miten parempi osaaminen jossain tavoitteessa voi kompensoida hylätyn tai heikomman osaamisen jossain toisessa tavoitteessa. Suosituksena esitetään, että perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä arviointiperiaatteita ja päättöarvioinnin kriteereitä pitää selkiyttää. Valtakunnallisia linjauksia tarvitaan etenkin oppiaineiden tavoitteiden painotuksiin, arvioinnin kompensaatioperiaatteen käyttämiseen sekä työskentelyn arviointiin. Nykytilanteessa opettajat tulkitsevat arviointiohjeistusta eri tavoin ja se johtaa siihen, että arviointi ei ole oppilaille yhdenvertaista. Erityisesti hylätyn arvosanan ja arvosanan 5 rajanvedon yksiselitteisyyttä sekä työskentelyn arvioinnin ohjeistuksia tulee tarkentaa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti mahdollistaa se, että perusopetuksessa olisi riittävät ja kansallisesti yhtenäiset oppilaiden arviointiin ja opinnoissa etenemiseen liittyvät säännökset. Tavoitteena on, että oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin

yhdenvertaisuutta vahvistettaisiin säädöksissä. Lisäksi täsmennettäisiin arvioinnin perustumista tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Lisäksi tavoitteena on, että perusopetuksessa olisi yhtenäiset periaatteet vuosiluokalta toiselle etenemisessä.

Lisäksi esityksessä annettaisiin täsmälliset asetuksenantovaltuudet. Perusopetusasetuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä, vuosiluokalta toiselle siirtymisestä sekä päättöarvioinnista. Vähimmäisosaamisen määrittelyllä turvattaisiin se, että oppilas saavuttaisi riittävät perustaidot vuosiluokalta toiselle edettäessä sekä perusopetuksen päättyessä.

Opetushallitus antaisi tarkemmat määräykset opetussuunnitelman perusteissa oppilaan osaamisen tavoitteista, opintosuoritusten arvioinnista ja todistuksiin merkittävistä tiedoista.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ja täsmennettäväksi perusopetuslain oppilaan arviointia koskevaa 22 §:ää. Oppilaan arvioinnin tehtävä ja tarkoitus määriteltäisiin. Arvioinnin tehtävänä olisi kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien perusopetuslain 11 §:ssä tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet, tai 20 i §:ssä tarkoitettujen toiminta-alueiden tavoitteet. Oppiaineiden tavoitteisiin sisältyisi oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arviointi. Lisäksi arvioidaan oppilaan käyttäytymistä.

Oppilaan oppimista, osaamista, työskentelyä sekä käyttäytymistä tulisi arvioida yhdenvertaisesti, monipuolisesti ja suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uudet 22 a § *oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen* ja 22 b § *todistukset*. Näistä on säädetty lakia alemman asteisissa säännöksissä ja normistossa kuten perusopetusasetuksessa, tuntijakoasetuksessa ja Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa. Esityksessä oppilaan arvioinnista ja vuosiluokalle siirtymisestä ja todistuksista säädettäisiin lain tasolla.

Ehdotettava sääntely ei muuttaisi nykyistä oppilaan arvioinnin keskeistä sisältöä, vaan vahvistaisi säädösperustaa nykyistä yhdenvertaisemmalle oppilaan arvioinnille siten, että sääntely määriteltäisiin nykyistä selkeämmin lain tasolla. Voimassa oleva oppilaan arvioinnin ohjaus perustuu pitkälti Opetushallituksen määräyksiin opetussuunnitelman perusteissa. Lisäksi ehdotettu sääntely täsmentäisi oppilaan osaamisen arviointia lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä, selkiyttäisi vuosiluokalta toiselle siirtymisen edellytyksiä sekä täsmentäisi vähimmäisosaamisen määrittelyä. Ehdotus säilyttäisi nykytilan mukaisesti arvioinnin monipuolisuuden ja arviointimenetelmien valintaa koskevan paikallisen pedagogisen vapauden.

Esityksessä on otettu huomioon se, että vain laissa voidaan säätää yksilöiden oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Asetuksella voidaan vain täydentää tai täsmentää lakia. Opetushallitukselle annettavaa toimivaltuutta antaa määräyksiä ei enää säädettäisi asetuksissa, vaan laissa. Lisäksi esityksessä on tehty muuta säädöshuoltoa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esitys toteutetaan nykyisten taloudellisten resurssien puitteissa, joten sillä ei ole vaikutuksia valtion tai kuntien talouteen.

4.2.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Esitys vahvistaisi erityisesti oppilaan oikeutta yhdenvertaisuuteen ja yhdenvertaiseen kohteluun sekä sivistyksellisiä oikeuksia. Esitys parantaisi oppilaiden yhdenvertaista kohtelua yhtenäistämällä oppilaan arvioinnin perusteita ja vuosiluokalta toiselle siirtymisen periaatteita. Esitys vahvistaisi siten myös oppilaan sivistyksellistä oikeutta opetukseen.

4.2.3 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon

Yhdenvertaisuus perusopetuksen arvioinnissa tarkoittaa sitä, että kaikkia oppilaita kohdellaan tasa-arvoisesti ilman syrjintää esimerkiksi iän, sukupuolen, etnisyyden, kielen tai vamman perusteella, ja heillä on mahdollisuus osoittaa osaamisensa monin eri tavoin. Oppilaita ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan tai arvioida heidän henkilöön liittyvien ominaisuuksiensa perusteella.

Vuonna 2021 laki laajennetusta oppivelvollisuudesta astui voimaan ja oppivelvollisuusikä nousi 18 vuoteen. Jokaisen peruskoulunsa päättävän on haettava toisen asteen tutkintoon lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Haun pohjana toimivat edelleen peruskoulun päättöarvosanat. Päättöarvioinnin vertailukelpoisuuden varmistaminen on tärkeää, sillä toisen asteen oppilaitoksiin hakeudutaan Suomen eri peruskouluista. Nykyisten arviointikriteerien vaihtelevat tulkinnat muodostavat nykyisellään toiselle asteelle hakeutumisen vaiheessa yhdenvertaisuuskysymyksen, jossa tarvittaisiin nykyistä täsmällisempää ohjausta.

Esitys parantaisi oppilaiden yhdenvertaisuutta ja yhdenvertaista kohtelua, koska koulujen välillä on ollut vaihtelevuutta oppilaille annettujen arvosanojen osalta. Lisäksi työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnista puuttuu täsmällinen kansallinen ohjaus, mikä vaikuttaa oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Kun oppilaan arvioinnista säänneltäisiin kansallisella tasolla tarkemmin, yhdenmukaistaisi se koulujen käytäntöjä ja lisäisi arvioinnin yhdenvertaisuutta paitsi päättöarvioinnin, myös alempien vuosiluokkien lukuvuosiarvioinnin osalta. Lisäksi esityksellä varmistettaisiin se, että toisen asteen koulutuksen järjestäjät voivat luottaa perusopetuksessa annettuun arviointiin siten, että päättöarvosana vastaa opiskelijan osaamista.

Vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen

Sukupuolten välillä on nähtävissä eroja oppimistuloksissa, koulutukseen hakeutumisessa sekä koulutuksen keskeyttämisessä. Viimeisen vuosikymmenen aikana oppimistulokset ovat sukupuolittuneet erityisesti tyttöjen hyväksi. Esimerkiksi lukutaidon osalta kansainvälisissä tutkimuksissa sekä kansallisissa oppimistulosten arvioinneissa on nähtävissä yhtäältä lukutaidon heikentyminen sekä toisaalta tyttöjen ja poikien ero lukutaidossa.

Tutkimukset ovat myös osoittaneet, että etenkin päättöarvioinnissa on eroja sukupuolten välillä siten, että tytöt saavat samalla osaamistasolla parempia päättöarvosanoja kuin pojat. Arvioinnin tasa-arvo ei toteudu, mikäli esimerkiksi oppilaan sukupuoli, koulun sijaintikunnan kuntatyyppi tai vanhempien koulutustausta vaikuttavat päättöarviointeihin (Luhtajärvi, Betanzos & Vainikainen 2025).

Esitys lisäisi sukupuolten tasa-arvioisuutta ja yhdenvertaisuutta oppilaan arvioinnin periaatteiden, opetussuunnitelman tavoitteiden sekä arviointikriteerien täsmentämisen myötä. Mikäli edellä mainitut arvioinnin perustana olevat tekijät ovat selkeät, yhdenmukaiset ja sitovat, vähenee koulun tai opettajan arviointilinjan vaikutukset arvosanoihin.

4.2.4 Lapsivaikutukset

Arviointia koskevan lainsäädännön täsmentämisellä on vaikutuksia ennen kaikkea lasten oikeuksien toteutumisen vahvistumiseen. Uudistuksella parannettaisiin oppilaiden yhdenvertaista kohtelua oppimisen ja osaamisen arvioinnissa. Nykytilanteessa oppilaan arvioinnilla ei ole selkeää lainsäädännöllistä perustaa, vaan arvioinnin linjaukset sisältyvät lainsäädäntöä alemman asteisiin normeihin. Lisäksi arvosanojen muodostamista koskevat periaatteet vaihtelevat normipohjasta huolimatta koulu- ja opettajakohtaisesti. Nykyisessä lainsäädännössä ei esitetä selkeästi arvioinnin tehtävää tai opinnoissa etenemisen edellytyksiä, millä on vaikutusta oppilaiden yhdenvertaisuuteen.

Esitys täsmentäisi oppilaan arvioinnin periaatteita ja vähimmäisosaamista koskevia vaatimuksia, mikä lisäisi jokaisen oppilaan mahdollisuuksia opinnoissa etenemiseen ja perusopetuksen tavoitteiden saavuttamiseen. Esitykseen sisältyisi arvioinnin monipuolisuuden periaate sekä arvioinnin oppimista ohjaavan luonteen säilyttäminen. Oppilaan tulisi saada lukuvuoden aikana oppimista ohjaavaa palautetta. Lisäksi arvioinnista tulisi antaa säännöllisesti tietoa oppilaalle ja hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle.

Arvioinnin monipuolisuuden periaate tarkoittaisi, että arviointia tulisi toteuttaa monipuolisin menetelmin ja oppilaalle tulisi antaa erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Niitä oppilaita, joilla on esimerkiksi oppimisvaikeuksia, tuetaan uudistetun oppimisen ja koulunkäynnin tuen lainsäädännön nojalla. Tuen säädösten soveltamisella huolehditaan osaltaan siitä, että kaikilla oppilailla olisi mahdollisuus saavuttaa perusopetuksen oppimäärä.

Oppilaan arvioinnista säätäminen lainsäädännössä ei yksin takaa oikeuksien toteutumista, vaan lainsäädännön toimeenpanolla opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisten opetussuunnitelmien tasolla, sekä käytännön soveltamisella on suuri merkitys oikeuksien toteutumisessa.

Lasten kuuleminen on olennainen osa lapsivaikutusten arviointia. Koska arviointia koskevaan lainsäädäntöön ei esitetä sisällöllisesti merkittäviä muutoksia nykytilaan nähden, ei oppilaita ole lainsäädännön valmistelun yhteydessä erikseen kuultu. Lainsäädännön täsmennyksiä seuraa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistus, jonka valmistelussa oppilaita on tarkoituksenmukaista kuulla kattavasti. Opetussuunnitelman perusteissa määritellään oppimisen ja osaamisen arvioinnin linjaukset lainsäädäntöä tarkemmalla tasolla, jolloin opetussuunnitelmalinjaukset ovat myös oppilaiden kokemuksia lähempänä ja selkeämmin oppilaiden käsiteltävänä. Lapsia ja nuoria on tarkoituksenmukaista ja tärkeää kuulla siinä vaiheessa, kun tehdään opetussuunnitelman perusteiden täsmennyksiä.

4.2.5 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Vaikutukset Opetushallituksen toimintaan

Esityksellä on vaikutuksia opetussuunnitelman perusteisiin ja paikallisiin opetussuunnitelmiin. Opetushallituksen tehtävänä on määrätä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteista sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista.

Oppilaan arviointia koskevan lainsäädännön muuttuessa esityksen mukaisesti tulisi Opetushallituksen käynnistää perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden päivittäminen lain mukaisiksi. Esitys vaikuttaisi myös oppiaineita koskeviin opetussuunnitelman perusteiden osuuksiin, joten sisällöllisesti opetussuunnitelman perusteita tulisi uudistaa varsin laajasti. Opetussuunnitelmien perusteiden ja opetussuunnitelmien laatimiseen varattaisiin kuitenkin riittävä siirtymäaika. Valmistelu voitaisiin käynnistää, kun uusi lainsäädäntö on hyväksytty. Opetuksen järjestäjien tulisi opetussuunnitelmien perusteiden valmistuttua laatia niiden mukaiset uudet opetussuunnitelmat. Uudet opetussuunnitelmat otettaisiin käyttöön arviolta syksyllä 2028.

Lainvalmistelussa on huomioitu Opetushallituksen toimivaltuudet säätämällä niistä sisällöllisesti tarkemmin.

Vaikutukset opetuksen järjestäjien toimintaan

Esitys ei asettaisi uusia velvoitteita viranomaisille. Opetuksen järjestäjien tulisi päivittää paikalliset opetussuunnitelmat opetussuunnitelman perusteiden määräysten mukaisesti. Esitys vaikuttaisi myös oppiaineiden tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyyn, mikä toteutuessaan olisi varsin laaja opetussuunnitelmien uudistus. Tarkoituksena olisi, että lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet muodostaisivat nykyistä selkeämmän normipohjan, mikä osaltaan helpottaisi paikallista opetussuunnitelmatyötä.

Oppilaan arviointia koskevan sääntelyn täsmentämisen voidaan arvioida helpottavan opettajan toteuttamaa arviointia sekä arviointia koskevaa päätöksentekoa. Etenkin opetussuunnitelman perustetasolla määriteltävien täsmällisempien tavoitteiden, sisältöjen ja arviointikriteerien arvioidaan tuovan opettajalle selkeämmän perustan arvioinnin toteuttamiselle. Arvioinnin toteuttamisessa säilytettäisiin nykytilan mukainen menetelmiä koskeva pedagoginen vapaus, minkä myötä varmistettaisiin arvioinnin monipuolisuus yleisenä periaatteena.

Vaikutukset aluehallintoviranomaisten ja muiden viranomaisten toimintaan

Aluehallintovirastot käsittelevät esi- ja perusopetuksen perusopetuslain 42 §:n mukaisia oikaisuvaatimuksia sekä aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) nojalla muun muassa hallintolain (434/2003) mukaisia kanteluita, joissa arvioidaan, onko opetuksen järjestäjä noudattanut lakia.

Perusopetuslain 42 c §:n mukaan opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista on pyydettävä kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä. Pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

Esityksen mukainen lainsäädännön täsmentäminen ja yhdenmukaistaminen kohdistuu nimenomaan edellä mainittuihin osa-alueisiin. Esityksellä voidaan arvioida olevan lain toimeenpanon alkuvaiheessa jossain määrin vaikutuksia aluehallintovirastoille tulevien oikaisuvaatimusten määrään. Voidaan kuitenkin arvioida, että pitkällä aikavälillä esitetty lainsäädännön täsmentäminen vähentäisi oppilaan arviointiin liittyvien kanteluiden ja oikaisuvaatimusten määrää. Esitys ei asettaisi uusia velvoitteita viranomaisille.

4.2.6 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Oppilaan arviointia koskevan lainsäädännön täsmentäminen hallitusohjelman mukaisen osaamistakuun toteutumiseksi on rakenteellinen uudistus, jonka avulla voidaan saavuttaa pysyvää parannusta perusopetuksen oppilaiden opinnoissa etenemiseen ja perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen.

Päättöarvosanoilla on yhteiskunnan kannalta erityinen asema, sillä ne viitoittavat oppilaan tulevaa koulutuspolkua ja määrittävät seuraavalle koulutusasteelle tai työelämään astuvien kansalaisten osaamista ja valmiuksia. Siksi päättöarvosanojen validiutta on punnittava vakavasti eri näkökulmista. Kansainvälisissä tutkimuksissa on dokumentoitu suurta vaihtelua siinä, mitä arvosanoihin sisällytetään, miten ne annetaan ja millaisia vaikutuksia niillä on.

Opettajan työn sekä opettajankoulutuksen vetovoimaa ovat viime vuosina haastaneet käsitykset opettajan työn heikentyneistä olosuhteista. Oppilaan arviointia koskevan normiston ja etenkin opetussuunnitelman selkiyttäminen vähentää opettajien työn haastavuutta ja sen myötä lisää ammatin veto- ja pitovoimaa.

4.2.7 Vaikutukset tietosuojaan ja tiedonhallintaan

Esityksessä ehdotettuun sääntelyyn liittyvä henkilötietojen käsittely kuuluisi yleisen tietosuoja-asetuksen (luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (jäljempänä yleinen tietosuoja-asetus) annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679)) soveltamisalaan. Kun on kyse tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta henkilötietojen käsittelystä, kansallinen erityislainsäädäntö on mahdollista silloin, kun tietosuoja-asetus nimenomaisesti jättää jäsenvaltioille kansallista sääntelyliikkumavaraa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen käsittelyllä tulee olla asetuksen 6 artiklan mukainen oikeudellinen perusta. Kansallinen, asetusta tarkentava lainsäädäntö on mahdollista muun muassa silloin, kun henkilötietojen käsittely perustuu asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, minkä mukaan käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Koska henkilötietojen käsittely perustuisi lakisääteiseen velvoitteeseen, voidaan henkilötietojen käsittelystä siten antaa asetusta tarkempaa kansallista lainsäädäntöä ja kansallista liikkumavaraa on mahdollista käyttää.

Oppilaan arviointi on perustunut voimassa olevaan perusopetuslain 22 §:ään. Esityksessä tarkennettaisiin oppilaan arviointia koskevaa pykälää määrittelemällä muun muassa oppilaan arvioinnin periaatteet ja perusteet. Oppilaaseen kohdistuvasta arvioinnista, arvioinnista päättämisestä ja todistuksista on säädetty asetuksessa ja osittain määrätty Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa. Nämä asiat nostettaisiin esityksessä lain tasolle. Asetuksessa ja Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa annettaisiin tarkempia säännöksiä ja määräyksiä laissa täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määritellyistä asioista.

Voimassa olevassa lainsäädännössä oppilaan arviointiin sisältyy nykyisinkin henkilötietojen käsittelyä. Esityksessä käsiteltävien henkilötietojen joukon ei katsota laajentavan nykyisen lainsäädännön nojalla käsiteltävää henkilötietojen ja rekisteröityjen joukkoa. Sääntelyn kohteena ei ole uusi viranomainen, uusi tietojärjestelmä eikä uusi tietovaranto.

Esityksellä on kuitenkin vaikutuksia jossain määrin opetuksen järjestäjillä käytössä oleviin tietojärjestelmiin ja kansalliseen tietovarantoon.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtona olisi ollut säilyttää nykytilanteen mukainen normipohja siten, että oppilaan arvioinnin kansallinen ohjaus toteutuisi opetussuunnitelman perustetasolla, ja lainsäädäntö ei varmistaisi oppilaan oikeuksia eikä lisäisi oppilaiden yhdenvertaista kohtelua. Tämä ei olisi kuitenkaan mahdollista oppilaan oikeuksien kannalta eikä vastaisi hallitusohjelman kirjausta.

Lain valmistelun yhteydessä pohdittavana oli vaihtoehto työskentelyn ja käyttäytymisen poistamiselle oppilaan arvioinnin sääntelystä. Tämä olisi kohdentanut oppilaan arvioinnin oppimiseen ja osaamiseen. Lain valmistelun yhteydessä selvitettiin opettajien ja rehtorien näkemyksiä oppilaan arvioinnin lainsäädännön uudistamistarpeista, minkä yhteydessä selvitettiin nimenomaan myös työskentelyn ja käyttäytymisen arviointia koskevia näkemyksiä. Vastausten perusteella selkeä enemmistö opettajista ja rehtoreista pitää työskentelyn ja käyttäytymisen arviointia tärkeänä, ja poistamisen sijaan toivovat niiden täsmentämistä kansallisesti.

Lisäksi vaihtoehtona olisi ollut arviointimenetelmiä koskevien periaatteiden tarkempi sääntely. Tätä koskien esimerkiksi kansallisten kokeiden tarpeellisuus on noussut aika ajoin koulutusta ja oppilaan arvioinnin yhdenvertaisuutta koskevaan keskusteluun. Kansalliset kokeet arviointiperustana olisi edellyttänyt kokonaan erillistä sääntelyä sekä niiden valmistelua ja ylläpitämistä koskevaa resursointia. Perusopetuslain osalta nähtiin tarkoituksenmukaisena säilyttää nykytilan mukainen menetelmällinen vapaus, mutta täsmentää tavoitteiden ja sisältöjen osalta arvioinnin kohdentumista ja saavuttamista opinnoissa etenemisen edellytyksenä. Lainsäädännön ja sen mukaisten opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanon tueksi on mahdollista laatia kansallisella tasolla esimerkiksi oppilaan arviointia tukeva tehtäväpankki.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Pohjoismaissa oppilaan arviointi ja kansallisten kokeiden käyttö perustuvat yhteisiin periaatteisiin, joiden ytimessä on oppimisen tukeminen, mutta käytännöt vaihtelevat maittain.

Suomessa oppilasarviointia säätelevät erityisesti perusopetuslaki ja perusopetusasetus. Suomessa oppilaan arviointi perustuu opettajan toteuttamaan ja opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviin valtakunnallisiin arviointikriteereihin. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppimista, ohjata opiskelua ja kehittää oppilaan itsearviointitaitoja. Arviointi on monipuolista ja kohdistuu osaamisen lisäksi työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Arviointi voi olla sanallista tai numeerista, ja käytössä on asteikko 4–10. Suomessa ei ole käytössä pakollisia kansallisia päättökokeita. Sen sijaan Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toteuttaa otosperusteisia oppimistulosarviointeja, jotka eivät vaikuta yksittäisen oppilaan arvosanoihin.

Ruotsissa oppilasarviointia säätelee koululaki (Skollagen 2010:800), joka sisältää määräyksiä arvioinnin tarkoituksesta, arvosanojen antamisesta ja oppilaan oikeuksista. Arviointi perustuu kansallisiin opetussuunnitelmiin ja arviointikriteereihin, jotka määrittelee Skolverket (Ruotsin kouluvirasto). Ruotsissa arviointi painottuu formatiivisuuteen ja oppilaan aktiiviseen osallistumiseen. Arviointi perustuu kansallisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin, ja käytössä on arvosana-asteikko A–F, jossa E on alin hyväksytty arvosana. Ruotsissa järjestetään kansallisia kokeita (nationella prov) 3., 6. ja 9. luokilla muun muassa ruotsin, englannin ja matematiikan

oppiaineissa. Nämä kokeet tukevat opettajan tekemää arviointia, mutta eivät yksin määritä oppilaan arvosanaa.

Norjassa oppilasarviointia ohjaa opplæringsloven eli koulutuslaki. Lain mukaan arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa ja perustua oppilaan suorituksiin suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin. Arviointia koskevat tarkemmat ohjeet antaa Utdanningsdirektoratet (Norjan opetusvirasto). Laki korostaa myös oppilaan oikeutta saada palautetta ja osallistua arviointiin. Norjassa oppilaan arviointi nähdään oppimista tukevana prosessina, jossa korostetaan myös oppilaan kykyä arvioida omaa oppimistaan. Arviointi perustuu oppimistavoitteisiin ja jatkuvaan palautteeseen, ja käytössä on arvosana-asteikko 1–6, jossa 2 on alin hyväksytty arvosana. Norjassa järjestetään kansallisia kokeita (nasjonale prøver) 5., 8. ja 9. luokilla lukemisen, englannin ja matematiikan osaamisen arvioimiseksi. Näiden kokeiden tuloksia käytetään järjestelmätason arviointiin, eikä niillä ole vaikutusta yksittäisen oppilaan arvosanoihin.

Tanskassa oppilasarviointia säätelee Folkeskoleloven, eli kansankoululaki. Lain mukaan arvioinnin tulee tukea oppilaan oppimista ja kehitystä. Tanskassa arviointia koskevat määräykset ovat osa laajempaa koululainsäädäntöä, joka kattaa myös oppilaan oikeudet ja velvollisuudet. Tanskassa arviointi tukee oppimista ja ohjaa oppilasta kohti asetettuja tavoitteita. Formatiivinen arviointi on keskeisessä roolissa, ja oppilaat osallistuvat itsearviointiin. Arvosana-asteikko ulottuu 12:sta miinus kolmeen, ja alin hyväksytty arvosana on 02. Tanskassa käytetään kansallisia digitaalisia ja adaptiivisia testejä (nationale test), joita järjestetään 2.–8. luokilla eri oppiaineissa. Testien tarkoituksena on tukea opetusta ja oppimista, eikä niillä ole suoraa vaikutusta oppilaan arvosanoihin.

Islannissa oppilasarviointia säätelee laki perusopetuksesta (Grunnskólalög nr. 91/2008). Islannin opetusviranomainen (Menntamálastofnun) antaa tarkempia ohjeita arvioinnin toteuttamisesta. Islannissa arviointi perustuu kansallisiin opetussuunnitelmiin ja tukee oppilaan yksilöllistä kehitystä. Arviointi on sekä formatiivista että summatiivista, ja oppilaat osallistuvat aktiivisesti itsearviointiin. Arvosana-asteikko on 1–10, ja alin hyväksytty arvosana on 5. Islannissa järjestetään kansallisia kokeita (samræmd próf) 4., 7. ja 9. luokilla. Kokeet mittaavat lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan osaamista. Niiden tuloksia käytetään koulutuksen kehittämiseen, mutta ne eivät vaikuta oppilaan arvosanoihin.

Kaikissa Pohjoismaissa arviointi nähdään oppimista tukevana ja ohjaavana prosessina, jossa oppilaan aktiivinen rooli ja itsearviointi ovat keskeisiä. Kansallisia kokeita käytetään Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Islannissa, mutta niiden rooli koulutusjärjestelmässä vaihtelee. Useimmiten kokeet eivät vaikuta suoraan oppilaan arvosanoihin, vaan niitä hyödynnetään opetuksen kehittämisessä ja järjestelmätason arvioinnissa.

6 Lausuntopalaute

Lausuntoa pyydettiin opetuksen järjestäjiltä, viranomaisilta, liitoilta, järjestöiltä, yhdistyksiltä sekä muilta keskeisiltä toimijoita yhteensä x kpl ja lausuntoja annettiin x kpl. Lausuntoja saatiin seuraavilta tahoilta.

7 Säännöskohtaiset perustelut

20 f §. *Tukea koskeva päätös*. Pykälän 1 momentissa on säädetty niistä asioista, joista opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös. Momenttiin tehtäisiin teknisenä korjauksena lisäys siitä, että opetuksen järjestäjän olisi tehtävä päätös myös esiopetusta koskevasta varhennetusta oppivelvollisuudesta. Tämä vastaisi aiempaa tilannetta ja 31.7.2026 saakka voimassa olevaa pidennetyn oppivelvollisuuden sääntelyä ja ohjausta, eli oppivelvollisuuslain (1214/2020) 2

§:ää ja Opetushallituksen antamia määräyksiä esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille on aiemmin poikkeuksetta tehty erityisen tuen päätös. Perusopetuslain muutoksen (laki perusopetuslain muuttamisesta 1090/2024) yhteydessä lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut muuttaa pidennetyn oppivelvollisuuden järjestämisen ja toteuttamisen nykytilaa, tätä koskevaa päätöksentekoa eikä myöskään päätöksen tekemisen velvoitteita poistamalla ja siten heikentämällä sellaisten oppilaiden oikeusturvaa, joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Tämän vuoksi lisäys olisi välttämätöntä tehdä nykytilan säilyttämiseksi.

Lasten ja oppilaiden oikeuksien toteutumisen kannalta on keskeistä, että jatkossa sekä esiopetuksessa varhennetun oppivelvollisuuden piirissä olevat ja perusopetuksessa perusopetuslain 20 i §:n mukaisesti opiskelevat oppilaat saisivat oppimisen ja koulunkäynnin tukea aiempaa vastaavasti, mikä tarkoittaa ryhmäkohtaisten tukimuotojen lisäksi aina oppilaskohtaisia tukitoimia ja niihin sisältyvää erityisopettajan opetusta. Tämä lisäys ei tuottaisi opetuksen järjestäjille uusia velvoitteita, mutta yhtenäistäisi esiopetuksen ja perusopetuksen tilannetta siten, että perusopetuslain 20 f §:n mukainen tukea koskeva päätös tehtäisiin aina, kun esi- tai perusopetuksen oppilaan tilanteeseen liittyisi oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

20 i §. *Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen korjaus, jolloin sana *voidaan* korvattaisiin sanalla *tulee*. Momentissa on säädetty tilanteista, joissa oppilaan opetus oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella järjestetään perusopetuslain 4 a luvun mukaisten tukitoimien avulla. Momenttiin tehtävä korjaus vastaisi oikeaa voimassa olevaa asiantilaa. Kyseisissä tilanteissa ei ole mahdollista, että oppilaalle ei tulisi antaa tämän tarvitsemia tukitoimia.

Näin ollen, jos oppilaalla on ennen perusopetuksen alkamista ollut oppivelvollisuuslain 2 § :n 3 momentissa tarkoitettu varhennetun oppivelvollisuuden päätös ja tuen tarve jatkuu perusopetuksessa oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeena tai niiden lisäksi perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen tarpeena taikka jos oppilaan perusopetuksen aikana ilmenevä, oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite olisi laadultaan sen kaltainen, että se olisi johtanut oppilaan oppivelvollisuuden varhentamiseen oppilaan ollessa 5- tai 6-vuotias, oppilaan opetus *tulisi järjestää* tämän luvun mukaisten tukitoimien avulla.

22 §. *Oppilaan arviointi.* Pykälää ja pykälän otsikkoa esitetään muutettavaksi. Pykälän uusi otsikko olisi *Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi*. Uusi otsikko kuvaisi paremmin pykälään esitettäviä muutoksia.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että arvioinnin tehtävänä on kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien perusopetuslain 11 §:n mukaisten oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet tai perusopetuslain 20 i §:n mukaisten toiminta-alueiden tavoitteet. Perusopetuksen oppimäärä voitaisiin suorittaa oppiaineittain myös perusopetuslain 20 h §:n mukaisesti tavoitekokonaisuuksittain, tai oppiaineiden oppimääriä voidaan oppilaskohtaisesti rajata. Tavoitekokonaisuuksittain tai rajatun oppimäärän mukaisesti opiskelevan oppilaan oppiminen, osaaminen ja työskentely arvioitaisiin oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Niin ikään toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan oppiminen ja osaaminen arvioitaisiin oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti.

Lisäksi 1 momentissa säädettäisiin, että arviointi kohdistuisi oppilaan oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn. Sääntelyllä tarkoitettaisiin, että oppiaineiden tavoitteet muodostaisivat

arvioinnin keskiön, ja niihin suhteutettuna tulisi arvioida oppimista, osaamista ja työskentelyä. Tällä tarkoitettaisiin, että oppiaineiden tavoitteisiin tulisi sisältyä selkeästi määritellyt työskentelyn tavoitteet.

Lisäksi arvioitaisiin oppilaan käyttäytymistä. Käyttäytymisen arviointi tehtäisiin aina erillisenä oppiaineiden tavoitteisiin perustuvasta arvioinnista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että oppilaan oppimista, osaamista, työskentelyä sekä käyttäytymistä tulisi arvioida yhdenvertaisesti, monipuolisesti ja suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Yhdenvertaisuudella tarkoitettaisiin, että arviointi perustuu kaikilta osin oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Jokaisen oppilaan tulisi saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Monipuolisuudella tarkoitettaisiin, että arviointi perustuisi eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Oppilaalle tulisi tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin sekä tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin

Opettaja valitsisi arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointimenetelmien valinnassa olisi otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voitaisi arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita. Arvioinnin suhteesta tavoitteisiin tarkoitettaisiin, että oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain kohdennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin.

Käyttäytymistä tulisi arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Arviointikriteereillä tarkoitettaisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Kriteerit eivät olisi oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelisivät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että lukuvuoden aikana toteutettavaan arviointiin tulee sisältyä ohjaavaa palautetta. Tällä tarkoitettaisiin, että oppilaan oppimisesta ja osaamisesta sekä työskentelystä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin olisi annettava ohjaavaa palautetta lukuvuoden aikana. Lisäksi annettaisiin palautetta oppilaan käyttäytymisestä. Palaute olisi luonteeltaan formatiivista, oppimista ohjaavaa ja tukevaa opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutusta. Momentissa säädettäisiin, että lisäksi oppilaan opintojen edistymisestä oppiaineiden tavoitteiden mukaisesti tulisi antaa säännöllisesti tietoa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Tällä tarkoitettaisiin tietojen antamista lukuvuoden aikana lukuvuoden päätteeksi tehtävän arvioinnin lisäksi. Tietoja voitaisiin antaa välitodistuksin, arviointikeskusteluin tai muunlaisin tiedottein.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä arvioitaisiin oppilaan osaaminen ja työskentely suhteessa perusopetuslain 11 §:n mukaisten oppiaineiden tavoitteisiin. Lukuvuoden päätteeksi tehtävän arvioinnin sekä päättöarvioinnin kohteena olisivat oppilaan osaaminen ja työskentely suhteessa perusopetuslain 11 §:n 1 momenttiin sisältyvien oppiaineiden tavoitteisiin tai perusopetuslain 20 i §:n mukaisten toiminta-alueiden tavoitteisiin. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sekä päättöarviointi olisivat luonteeltaan summatiivista arviointia. Perusopetuksessa annetun arvioinnin olisi tärkeää antaa realistinen kuva oppilaan osaamistasosta. On oppilaan etu, että hän saa osaamistaan vastaavan arvioinnin ja että hän voi luottaa saamaansa arviointiin erityisesti siksi, että yhteishaussa perusopetuksesta toiselle asteelle opiskelijavalinnat perustuvat joko kokonaan tai osittain hakijan perusopetuksen päättöarviointiin.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä lukuvuosi- ja päättöarvioinnista. Asetuksessa säädettäisiin ne vuosiluokat, joilla annetaan numeroarvosanat, sekä muista lukuvuosiarviointia koskevista periaatteista. Asetuksessa säädettäisiin tarkemmin päättöarvioinnin periaatteista sekä arvosanojen muodostamisesta.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että Opetushallitus antaisi opetussuunnitelman perusteissa tarkemmat määräykset oppilaan arvioinnin yleisistä periaatteista, 1 momentissa tarkoitetuista oppiaineiden tavoitteista, jotka oppilaan tulee saavuttaa tai suorittaa hyväksytysti kunkin vuosiluokan oppimäärän ja koko perusopetuksen oppimäärän osalta. Lisäksi määriteltäisiin kussakin oppiaineessa eri vuosiluokille sisällöt ja niiden vähimmäisosaamisen taso, joka oppilaan tulee hallita saadakseen alimman hyväksytyn arvosanan tai sanallisen arvioinnin voidakseen siirtyä vuosiluokalta toiselle.

Opetushallitus antaisi tarkemmat määräykset lukuvuosi- ja päättöarvioinnin kriteereistä, opintosuoritusten numeroin tai sanallisesti annettavasta arvioinnista, niistä oppiaineista, jotka voidaan arvioida yhdessä sekä 3 momentissa tarkoitettujen tietojen antamisesta.

Opetushallitus antaisi tarkemmat määräykset esiopetuksen, perusopetuslain 10 §:n 4 momentissa tarkoitetun vieraskielisen opetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen, ulkomailla järjestettävän opetuksen ja aikuisten perusopetuksen opintosuoritusten arvioinnista.

22 a §. *Oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämisestä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnista päättää oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppilaan opettajalla tarkoitettaisiin opettajaa, joka on oppilaan opetuksesta vastannut asianomaisessa oppiaineessa tai toiminta-alueessa. Usea opettaja liittyisi tilanteisiin, joissa esimerkiksi erityisopettaja olisi opettanut oppilasta luokan- tai aineenopettajan kanssa tai lisäksi. Käyttäytymisen arvioinnista päättää oppilaan opettaja tai jos opettajia on useita opettajat yhdessä. Arvioinnista päättäminen tarkoittaisi myös arvioinnin toteuttamista. Sääntely korostaisi oppilaan opettajaa arvioinnin suorittajana ja arvioinnista päättäjänä.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin siitä, että oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle silloin, kun oppilas on suorittanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvien oppiaineiden tavoitteet tai toiminta-alueiden tavoitteet hyväksytysti.

Pykälän kolmannessa momentissa säädettäisiin oppilaan vuosiluokalle jäämisestä. Oppilas jäisi vuosiluokalle silloin, kun hän ei olisi perusopetuslain 4 a luvun mukaisista tukitoimista huolimatta saavuttanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvien yhden tai useamman oppiaineen tavoitteita ja hänen suorituksensa olisi hylätty. Tukitoimilla viitattaisiin perusopetuslain 4 a -luvussa säädeltyihin ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin sekä oppilaskohtaisiin tukitoimiin, joita oppilaalla on oikeus saada perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi.

Oppilaalle, jonka suoritus on hylätty, tulisi varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisen oppiaineen tavoitteet hyväksytysti. Tällä tarkoitettaisiin mahdollisuutta osallistua lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä erilliseen näyttöön, jossa oppilas voisi osoittaa saavuttaneensa tavoitteet.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle myös vaikka hänellä ei ole yhtään hylättyä suoritusta, jos se on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi tarkoituksenmukaista. Yleisellä koulumenestyksellä tarkoitettaisiin heikkoa suoriutumista kaikissa tai suurimmassa osassa oppiaineita.

Syynä voisi olla esimerkiksi runsaat poissaolot koulusta ja sen vuoksi alhaiset arvosanat useissa jatko-opintojen kannalta keskeisissä oppiaineissa. Oppilaan oppimisvaikeuksista johtuva tuen tarve ei voisi olla syynä oppilaan vuosiluokalle jättämiselle yleisen koulumenestyksen vuoksi.

Pykälän 4 momentin mukaan oppilaalla ja tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin.

Pykälän viidennessä momentissa säädettäisiin oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan sekä yli 15-vuotiaan oppilaan oikeudesta tulla kuulluksi silloin, kun oppilaan vuosiluokalle jättämisen perusteena on oppilaan yleinen koulumenestys. Momentin mukaan oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan sekä yli 15-vuotiaan oppilaan kuulemiselle tulee varata tilaisuus ennen päätöksen tekemistä. Ehdotetun momentin sisältö ei ole uusi, vaan voimassa olevan perusopetuslain 22 §:n 3 momentin mukaan, jollei oppilaan huoltaja ole tehnyt esitystä oppilaan jättämisestä vuosiluokalle oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi, huoltajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä. Ehdotetuilla muutoksilla selkeytettäisiin oppilaan huoltajan, muun laillisen edustajan ja yli 15-vuotiaan oppilaan oikeutta tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä tilanteissa, joissa oppilasta ollaan jättämässä vuosiluokalle yleisen koulumenestyksen vuoksi.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä oppilaan opinnoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä.

Pykälän seitsemännessä momentissa säädettäisiin Opetushallituksen määrättäväksi kuuluvista tehtävistä. Momentin mukaan Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset arvioinnista päättämisestä.

22 b §. *Todistukset.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin perusopetuksessa käytettävistä todistuksista.

Pykälän 1 momentin mukaan lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, josta tulee käydä ilmi, onko oppilas saavuttanut opinto-ohjelmansa mukaisen vuosiluokan oppimäärän tavoitteet hyväksytysti. Hyväksytty tai hylätty suorittaminen ilmaistaan valtioneuvoston asetuksen määrittelemän arvosana-asteikon tarkoittamalla arvosanalla. Perusopetuksen koko oppimäärän hyväksytysti suorittaneelle oppilaalle annetaan päättötodistus. Välitodistus tulee antaa yhdeksännen vuosiluokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten. Opetuksen järjestäjä voi päättää välitodistusten antamisesta muilla vuosiluokilla.

Lukuvuositodistus olisi päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle. Perusopetuksen päättötodistus annettaisiin oppilaalle, joka olisi saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan viisi edellyttämän osaamisen mukaisesti. Välitodistus annettaisiin yhdeksännen luokan oppilaalle. Yhdeksännen vuosiluokan puolivälissä annettava välitodistus olisi tarpeen etenkin ohjauksen näkökulmasta. Oppilaan ja huoltajan olisi tarpeen saada tietoa oppilaan osaamisesta ja työskentelystä suhteessa päättöarvioinnin kriteereihin ja siitä, millainen päättötodistuksen arvosana olisi. Vuosiluokilla 1-8 välitodistusten antaminen olisi opetuksen järjestäjän päätettävissä. Tämä koskisi sekä välitodistusten määrää että antamisen ajankohtia.

Pykälän 2 momentin mukaan koulusta 46 a §:n nojalla eronneeksi katsotulle oppilaalle annetaan erotodistus. Erityisen tutkinnon 38 §:n nojalla suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Aikuisten perusopetuksen 46 §:n 2

momentissa tarkoitetulle opiskelijalle voidaan antaa tarvittaessa todistus yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittamisesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä todistuksista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Opetushallituksen määrättäväksi kuuluvista tehtävistä. Momentin mukaan Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista.

36 a §. *Menettely kurinpitoasiassa ja opetuksen epäämisessä sekä erottamisen täytäntöönpano*. Pykälän 1 momentissa on säädetty velvollisuudesta ilmoittaa oppilaan huoltajalle 36 §:ssä ja 36 c §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä. Momenttiin lisättäisiin myös viittaus 36 b §:ään. Tässä pykälässä on säädetty *oppilaan määräämisestä poistumaan sekä häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistaminen*. Viittauksen lisääminen olisi luonteeltaan tekninen korjaus, koska viittaus on jäänyt pois edellisen perusopetuslain muutoksen yhteydessä (245/2025). Viittauksen lisääminen 36 b §:ää koskevaksi ei toisi uusia velvoitteita opetuksen järjestäjälle, vaan vastaisi nykytilaa.

42 c §. *Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen.* Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos. Pykälässä on viitattu lain 22 §:ään. Pykälän pykäläviittaus muutettaisiin koskemaan esitystä, jolloin viitattaisiin oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä koskevaan 22 a §:ään. Viittauksen muuttaminen olisi luonteeltaan tekninen korjaus eikä se muuttaisi muutoksenhaun nykytilaa.

46 §. *Aikuisten perusopetus.* Aikuisten perusopetus on tarkoitettu kaikille niille, jotka suorittavat perusopetusta oppivelvollisuusiän jo päätyttyä.

Pykälän 1 momentin viittaussäännökseen ehdotetaan lisättäväksi esityksen uudet 22 a § *oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen* ja 22 b § *todistukset.* Pykälässä on jo viitattu oppilaan arviointia koskevaan 22 §:ään. Uusi 22 §:n otsikko olisi *oppimisen ja osaamisen arviointi.* Viittaussäännöksen muutos olisi luonteeltaan tekninen.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ei ehdoteta lakia alemman asteista sääntelyä. Lain vahvistamisen jälkeen tehdään lakimuutoksesta johtuvat tarvittavat asetusmuutokset.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.8.2027.

Esityksen 20 f §, 20 i § ja 36 a § ehdotetaan tulemaan voimaan 1.8.2026.

10 Toimeenpano ja seuranta

Opetus- ja kulttuuriministeriö tekee tiivistä yhteistyötä Opetushallituksen kanssa lainsäädännön muutosten valmistelun aikana sekä opetussuunnitelman perusteiden täsmennysten valmistelussa. Osaamistakuuta koskeva opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen virkahenkilöistä muodostuva valmisteluryhmä on asetettu ajalle 1.9.2025–31.12.2027. Tavoitteena on, että lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet muodostavat johdonmukaisen normiperustan osaamistakuun toteutukselle.

Opetushallitus päättää perusopetuslakiin perustuen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Perusteita päivitetään vastaamaan ehdotettua lainsäädäntöä. Opetussuunnitelman perusteet annettaisiin lain voimaantultua 1.8.2027, ja varataan paikallisten opetussuunnitelmapäivitysten valmistelemiseen riittävästi aikaa. Sekä lainsäädäntö että opetussuunnitelman perusteet valmistellaan mahdollisimman yksiselitteiseksi siten, että paikallisen opetussuunnitelmatyön määrä ei ole kohtuuttoman suuri. Opetuksen järjestäjät päivittävät kansallisten linjausten pohjalta paikalliset opetussuunnitelmat 1.8.2028 mennessä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus laativat ohjeistusta lain ja opetussuunnitelman perusteiden käytännön soveltamisesta sekä tarvittavaa tukimateriaalia.

Lainsäädännön uudistamisessa kattavalla ja pitkäkestoisella toimeenpanon tuella on keskeinen merkitys. Osaamistakuun vaikuttavan toimeenpanon varmistamiseksi vahvistetaan kaikkien opettajien osaamista valtakunnallisella täydennyskoulutuksella.

11 Suhde muihin esityksiin

Esityksellä ei ole suhdetta talousarvioesitykseen eikä sillä ole riippuvuutta muista esityksistä.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksen kannalta keskeisiä huomioitavia perusoikeuksia ovat Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:n mukainen oikeus yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen ja 16 §:n mukainen oikeus opetukseen. Lisäksi ehdotusta arvioidaan 80 §:n lailla säätämisen vaatimuksen näkökulmasta sekä suhteessa perustuslain 121 §:n mukaiseen kunnalliseen itsehallintoon.

Esitys kytkeytyy myös ihmisoikeussopimuksiin, keskeisimpänä YK:n lapsen oikeuksia koskevaan yleissopimukseen (*SopS 59—60/1991, jälj. lapsen oikeuksien sopimus*).

12.1 Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Säännöksen luetteloa kielletyistä syrjintäperusteista ei ole tarkoitettu tyhjentäväksi, vaan momentin loppuosan yleislauseke korostaa eri asemaan asettamisen olevan kiellettyä säännöksessä erikseen mainittujen erotteluperusteiden ohella myös muuhun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 6 §:n 3 momentin mukaan lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystasonsa mukaisesti. Perusoikeusuudistuksen perustelujen mukaan säännöksellä halutaan korostaa, että lapsia tulee kohdella sekä aikuisväestöön nähden tasa-arvoisina, periaatteessa yhtäläiset perusoikeudet omaavina ihmisinä, että keskenään yhdenvertaisesti. Tämän ohella se osoittaa, että jokaista lasta tulee kohdella yksilönä, ei pelkästään passiivisena toiminnan kohteena (HE 309/1993 vp, s. 45).

Lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Lapsen oikeuksien sopimuksen 2 artiklan mukaan sopimusvaltioiden tulee taata lapsen oikeuksien sopimuksessa tunnustetut oikeudet kaikille valtion lainkäyttövallan alaisille lapsille ilman minkäänlaista lapsen, hänen vanhempiensa tai muun laillisen huoltajansa rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään,

varallisuuteen, vammaisuuteen, syntyperään tai muuhun seikkaan perustuvaa erottelua. Lisäksi sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimiin varmistaakseen, että lasta suojellaan kaikenlaiselta syrjinnältä ja rangaistukselta, jotka perustuvat hänen vanhempiensa, laillisten huoltajiensa tai muiden perheenjäsentensä asemaan, toimintaan, mielipiteisiin tai vakaumuksiin.

Esitys turvaisi oppilaiden yhdenvertaisuutta. Nykyisin koulujen välillä on ollut vaihtelevuutta oppilaille annettujen arvosanojen osalta. Myös työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnista puuttuu nykyisin täsmällinen kansallinen ohjaus. Ehdotetuilla muutoksilla oppilaan arvioinnista säänneltäisiin kansallisella tasolla tarkemmin, joka yhdenmukaistaisi alueellisia käytäntöjä ja näin oppilaiden yhdenvertaisuutta kouluissa. Ehdotettua sääntelyä voidaan pitää perusoikeusmyönteisenä ja lapsen oikeuksia tukevana.

12.2 Oikeus opetukseen

Perustuslain 16 §:ssä säädetään sivistyksellisistä oikeuksista. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Saman momentin mukaan oppivelvollisuudesta säädetään lailla. Pykälän 1 momentissa säädetään perusoikeusuudistuksen perustelujen mukaan jokaiselle subjektiivinen oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Momentin virkkeet on tarkoitettu olemaan siten yhteydessä toisiinsa, että perusopetukseksi on katsottava se opetus, joka kuuluu oppivelvollisuuteen (HE 309/1993 vp, s. 64). Perustuslakivaliokunta on todennut oppivelvollisuuden laajentamiseen antamassaan lausunnossa, että oppivelvollisuuteen kuuluva opetus on perustuslain 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua perusopetusta (PeVL 43/2020 vp, s. 4).

Perustuslain 16 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Säännöksellä on julkiselle vallalle asetettu yleinen velvollisuus huolehtia muun muassa siitä, että varattomuus ei estä opetuksen saamista (HE 309/1993 vp, s. 64, PeVL 14/2003 vp, s. 2). Pykälän 2 momentissa olevalla viittauksella erityisten tarpeiden mukaisuuteen tarkoitetaan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan muun muassa sitä, että julkisen vallan on pyrittävä vähentämään ja poistamaan terveydentilan tai vammaisuuden opiskelulle aiheuttamia mahdollisia esteitä (PeVL 60/2010 vp, s. 3).

Lapsen oikeuksien sopimuksen 28 artiklan mukaan sopimusvaltiot tunnustavat jokaisen lapsen oikeuden saada opetusta. Yleissopimuksen 28 artiklan 1 kohdan e-alakohdan mukaan sopimusvaltiot ryhtyvät toimenpiteisiin koulunkäynnin säännöllisyyden edistämiseksi ja koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseksi. Saman sopimuksen 29 artiklan 1 kohdan a-alakohdan mukaan lapsen koulutuksen tulee pyrkiä lapsen persoonallisuuden, lahjojen sekä henkisten ja ruumiillisten valmiuksien mahdollisimman täyteen kehittämiseen.

Esityksessä muun muassa yhdenmukaistetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia sekä täsmennettäisiin arvioinnin perustumista tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Lisäksi yhdenmukaistetaan vuosiluokalta toiselle etenemisen periaatteita. Esitys tukisi perustuslain 16 §:n ja lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisten sivistyksellisten oikeuksien toteutumista. Esimerkiksi vuosiluokalta toiselle etenemisen periaatteiden yhdenmukaistamisella huolehdittaisiin siitä, että jokainen oppilas saavuttaa ne välttämättömät perustaidot, joita oppilas seuraavilla vuosiluokilla ja jatko-opinnoissaan tarvitsee. Lisäksi lainsäädännöllisesti yhdenmukaistamalla oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia turvattaisiin oppilaan perustuslain mukaista oikeutta opetukseen.

12.3 Kuntien tehtävät

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Pykälän 2 momentin mukaisesti kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Kuntalain (410/2015) 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa sekä sille laissa säädetyt tehtävät, joihin muun muassa perusopetuksen järjestäminen kuuluu.

Kunnallinen itsehallinto merkitsee perusoikeusuudistuksen perusteluiden mukaan kuntalaisille kuuluvaa oikeutta päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta sekä kuntalaisten oikeudesta itse valitsemiinsa hallintoelimiin (HE 1/1998 vp, s. 175—176). Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että tavallisella lailla ei voida puuttua itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin tavalla, joka asiallisesti ottaen tekisi itsehallinnon merkityksettömäksi (mm. PeVL 20/2013 vp, s. 6/II, PeVL 22/2006 vp, s. 2/I, PeVL 65/2002 vp, s. 2/II, PeVL 31/1996 vp, s. 1/II).

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla muun muassa täsmennetään oppilaan oppisen ja osaamisen arvioinnin säännöksiä kansallisesti. Ehdotetut muutokset ovat omiaan vähentämään kuntien hallinnollista työtä, kun paikallista sääntelyä vähennettäisiin yhdenmukaistamalla arviointiin liittyvää sääntelyä. Esityksessä ehdotetut muutokset eivät puutu kuntien itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin.

12.4 Säädöshuolto

Perustuslain 80 §:n 1 momentissa säädetään asetuksen antamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Pykälän 2 momentissa säädetään lainsäädäntövallan siirtämisestä muulle viranomaiselle. Perustuslakivaliokunta on perustuslain 80 §:ää koskevassa lausuntokäytännössään edellyttänyt, että valtuuden on oltava täsmällinen ja tarkkarajainen (esim. PeVL 38/2013 vp, s. 3—4, PeVL 10/2014 vp, s. 5—6, PeVL 11/2014 vp, s. 3, PeVL 7/2005 vp, s. 10, PeVL 29/2004 vp, s. 3/II, PeVL 40/2002 vp, s. 7/I).

Esityksessä siirrettäisiin asetuksissa olevia säännöksiä lain tasolle ja tarkennettaisiin lainsäädännössä annettuja valtuuksia. Sääntelyn tarkentaminen ja tuominen lain tasolle edistää lainsäädännön perustuslain edellyttämää täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusta.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perusopetuslain (628/1998) 20 f §:n 1 momentti, 20 i §:n 1 momentti, 22 §, 36 a §:n 1 momentti, 42 c §:n 1 momentti ja 46 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 22 f §:n 1 momentti ja 22 i §:n 1 momentti laissa 1090/2024 ja 22 §:n 2 momentti, 36 a §:n 1 momentti ja 46 §:n 1 momentti laissa 245/2025, 22 §:n 3 momentti laissa 477/2003 ja 42 c § laissa 959/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 22 a § ja 22 b § seuraavasti:

20 f §

Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös 20 c §:ssä säädetyistä oppilaskohtaisista tukitoimista, 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta, varhennetusta oppivelvollisuudesta sekä 20 i §:ssä säädetystä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Päätös on tehtävä 20 d §:ssä säädetyn arvioinnin mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä.

— —

20 i §

Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella

Jos oppilaalla on ollut oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennetun oppivelvollisuuden päätös ja oppilaan tuen tarve jatkuu perusopetuksessa oppilaskohtaisten tukitoimien ja perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen tarpeena taikka jos oppilaan perusopetuksen aikana ilmenevä, oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite on laadultaan sen kaltainen, että se olisi johtanut oppilaan oppivelvollisuuden varhentamiseen oppilaan ollessa 5- tai 6-vuotias, oppilaan opetus tulee järjestää tämän luvun mukaisten tukitoimien avulla.

— —

22 §

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien perusopetuslain 11 §:ssä tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet, tai 20 i §:ssä tarkoitettujen toiminta-alueiden tavoitteet. Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn. Lisäksi arvioidaan oppilaan käyttäytymistä.

Oppilaan oppimista, osaamista, työskentelyä sekä käyttäytymistä tulee arvioida yhdenvertaisesti, monipuolisesti ja suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Lukuvuoden aikana oppilaan arviointiin tulee sisältyä ohjaavaa palautetta. Lisäksi oppilaan opintojen edistymisestä tulee antaa säännöllisesti tietoa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä arvioidaan oppilaan osaaminen ja työskentely suhteessa perusopetuslain 11 §:ssä tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteisiin tai 20 i §:ssä tarkoitettujen toiminta-alueiden tavoitteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä lukuvuosi- ja päättöarvioinnista.

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa tarkemmat määräykset oppilaan arvioinnin yleisistä periaatteista. Lisäksi Opetushallitus määrää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen oppiaineiden vuosiluokan oppimäärän ja koko perusopetuksen oppimäärän niistä tavoitteista ja sisällöistä, jotka oppilaan tulee vähintään saavuttaa ja suorittaa hyväksytysti. Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset myös oppilaan käyttäytymisen arvioinnin periaatteista. Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset lukuvuosi- ja päättöarvioinnin kriteereistä opintosuoritusten numeroin tai sanallisesti annettavasta arvioinnista, niistä oppiaineista, jotka voidaan arvioida yhdessä sekä 3 momentissa tarkoitettujen tietojen antamisesta. Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset esiopetuksen, perusopetuslain 10 §:n 4 momentissa tarkoitetun vieraskielisen opetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen, ulkomailla järjestettävän opetuksen ja aikuisten perusopetuksen arvioinnista.

22 a §

Oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen

Oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnista päättää oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Käyttäytymisen arvioinnista päättää oppilaan opettaja tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on suorittanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvien oppiaineiden tai toiminta-alueiden tavoitteet hyväksytysti.

Oppilas jää vuosiluokalle, jos hän ei ole perusopetuslain 4 a luvun mukaisista tukitoimista huolimatta saavuttanut vuosiluokkansa oppimäärään sisältyvän yhden tai useamman oppiaineen tavoitteita ja hänen suorituksensa on hylätty. Oppilaalle, jonka suoritus on hylätty, tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisen oppiaineen tavoitteet hyväksytysti. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole yhtään hylättyä suoritusta, jos se on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi tarkoituksenmukaista. Vuosiluokalle jättämisestä päättävät oppilaan opettajat ja rehtori yhdessä.

Oppilaalla ja tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla on oikeus saada tieto arviointia koskevan päätöksenteon perusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin.

Jos oppilas ollaan jättämässä vuosiluokalle yleisen koulumenestyksen vuoksi, oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle sekä yli 15-vuotiaalle oppilaalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä oppilaan opinnoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä.

Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset arvioinnista päättämisestä.

22 b §

Todistukset

Lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, josta tulee käydä ilmi, onko oppilas saavuttanut opinto-ohjelmansa mukaisen vuosiluokan oppimäärän tavoitteet hyväksytysti. Perusopetuksen koko oppimäärän hyväksytysti suorittaneelle oppilaalle annetaan päättötodistus. Yhdeksännen vuosiluokan oppilaalle tulee antaa välitodistus. Opetuksen järjestäjä voi päättää välitodistusten antamisesta vuosiluokilla 1-8.

Koulusta 46 a §:n nojalla eronneeksi katsotulle oppilaalle annetaan erotodistus.

Erityisen tutkinnon 38 §:n nojalla suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Aikuisten perusopetuksen 46 §:n 2 momentissa tarkoitetulle opiskelijalle voidaan antaa tarvittaessa todistus yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä todistuksista.

Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset todistuksiin merkittävistä tiedoista opetussuunnitelman perusteissa.

36 a §

Menettely kurinpitoasiassa ja opetuksen epäämisessä sekä erottamisen täytäntöönpano

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee edellä mainittuja toimia harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kirjallisesta varoituksesta tai määräaikaisesta erottamisesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä ja 36 b §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja 36 c §:n mukaisesta opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä ja 36 c §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata.

— —

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä 22 a §:ssä tarkoitettuun oppilaan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista 2 kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

— —

46 §

Aikuisten perusopetus

Tässä pykälässä säädettyyn perusopetukseen voi osallistua sen jälkeen, kun 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu perusopetuksen suorittaminen päättyy. Aikuisten perusopetukseen sovelletaan, mitä 2 §:ssä, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 9 §:n 1 momentissa, 10, 12–15, 18 a, 19 ja 20, 21, 22, 22 a ja b ja 29 §:ssä, 30 §:n 1 momentissa sekä 35, 37, 38, 40 ja 41, 41 a–41 d, 42, 42 a–42 d, 43 ja 44 §:ssä säädetään. Opetus, oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet ovat

opiskelijalle maksuttomia. Opetuksessa, joka on kunnan tai kuntayhtymän päätöksen taikka 7 §:ssä tarkoitettuun lupaan sisältyvän määräyksen perusteella järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti, opiskelijalla on oikeus maksuttomaan asumiseen sekä riittävään päivittäiseen maksuttomaan ruokailuun. Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa opetuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. Opiskelijalle voidaan 36 §:n 2 momentissa säädetyillä perusteilla antaa kirjallinen varoitus tai opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana säädetään oppivelvollisuuslain 8 §:ssä. Opiskelijalle, joka on täyttänyt 18 vuotta, opetetaan hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämänkatsomustietoa.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
20 f §	*20 f §*
Tukea koskeva päätös	*Tukea koskeva päätös*
Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös 20 c §:ssä säädetyistä oppilaskohtaisista tukitoimista, 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta sekä 20 i §:ssä säädetystä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Päätös on tehtävä 20 d §:ssä säädetyn arvioinnin mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä.	Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös 20 c §:ssä säädetyistä oppilaskohtaisista tukitoimista, 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta, *varhennetusta oppivelvollisuudesta* sekä 20 i §:ssä säädetystä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Päätös on tehtävä 20 d §:ssä säädetyn arvioinnin mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
20 i §	*20 i §*
Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella	*Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella*
Jos oppilaalla on ollut oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennetun oppivelvollisuuden päätös ja oppilaan tuen tarve jatkuu perusopetuksessa oppilaskohtaisten tukitoimien ja perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen tarpeena taikka jos oppilaan perusopetuksen aikana ilmenevä, oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite on laadultaan sen kaltainen, että se olisi johtanut oppilaan oppivelvollisuuden varhentamiseen oppilaan ollessa 5- tai 6-vuotias, oppilaan opetus *voidaan* järjestää tämän luvun mukaisten tukitoimien avulla.	Jos oppilaalla on ollut oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennetun oppivelvollisuuden päätös ja oppilaan tuen tarve jatkuu perusopetuksessa oppilaskohtaisten tukitoimien ja perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen tarpeena taikka jos oppilaan perusopetuksen aikana ilmenevä, oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite on laadultaan sen kaltainen, että se olisi johtanut oppilaan oppivelvollisuuden varhentamiseen oppilaan ollessa 5- tai 6-vuotias, oppilaan opetus *tulee* järjestää tämän luvun mukaisten tukitoimien avulla.

Voimassa oleva laki

— — — — — — — — — — — — — — — —

22 §

Oppilaan arviointi

Oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä. Opetushallitus voi antaa opintosuoritusten ja opinnoissa etenemisen arvioinnista sekä todistuksiin merkittävistä tiedoista tarkempia määräyksiä.

Jollei oppilaan huoltaja ole tehnyt esitystä oppilaan jättämisestä vuosiluokalle oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi, huoltajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Ehdotus

— — — — — — — — — — — — — — — —

22 §

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on kuvata, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen oppimäärään sisältyvien perusopetuslain 11 §:ssä tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteet, tai 20 i §:ssä tarkoitettujen toiminta-alueiden tavoitteet. Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn. Lisäksi arvioidaan oppilaan käyttäytymistä.

Oppilaan oppimista, osaamista, työskentelyä sekä käyttäytymistä tulee arvioida yhdenvertaisesti, monipuolisesti ja suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Lukuvuoden aikana oppilaan arviointiin tulee sisältyä ohjaavaa palautetta. Lisäksi oppilaan opintojen edistymisestä tulee antaa säännöllisesti tietoa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä arvioidaan oppilaan osaaminen ja työskentely suhteessa perusopetuslain 11 §:ssä tarkoitettujen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden tavoitteisiin tai 20 i §:ssä tarkoitettujen toiminta-alueiden tavoitteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä lukuvuosi- ja päättöarvioinnista.

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa tarkemmat määräykset oppilaan arvioinnin yleisistä periaatteista. Lisäksi Opetushallitus määrää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen oppiaineiden vuosiluokan oppimäärän ja koko perusopetuksen oppimäärän niistä tavoitteista ja sisällöistä, jotka oppilaan tulee vähintään saavuttaa ja suorittaa hyväksytysti. Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset myös oppilaan käyttäytymisen arvioinnin periaatteista. Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset lukuvuosi- ja päättöarvioinnin kriteereistä opintosuoritusten numeroin tai sanallisesti annettavasta arvioinnista, niistä oppiaineista, jotka voidaan

Voimassa oleva laki *Ehdotus*

arvioida yhdessä sekä 3 momentissa tarkoitettujen tietojen antamisesta. Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset esiopetuksen, perusopetuslain 10 §:n 4 momentissa tarkoitetun vieraskielisen opetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen, ulkomailla järjestettävän opetuksen ja aikuisten perusopetuksen arvioinnista.

22 a §

Oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättäminen

Oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnista päättää oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Käyttäytymisen arvioinnista päättää oppilaan opettaja tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on suorittanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvien oppiaineiden tai toiminta-alueiden tavoitteet hyväksytysti.

Oppilas jää vuosiluokalle, jos hän ei ole perusopetuslain 4 a luvun mukaisista tukitoimista huolimatta saavuttanut vuosiluokkansa oppimäärään sisältyvän yhden tai useamman oppiaineen tavoitteita ja hänen suorituksensa on hylätty. Oppilaalle, jonka suoritus on hylätty, tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisen oppiaineen tavoitteet hyväksytysti. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole yhtään hylättyä suoritusta, jos se on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi tarkoituksenmukaista. Vuosiluokalle jättämisestä päättävät oppilaan opettajat ja rehtori yhdessä.

Oppilaalla ja tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla on oikeus saada tieto arviointia koskevan päätöksenteon perusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin.

Jos oppilas ollaan jättämässä vuosiluokalle yleisen koulumenestyksen vuoksi, oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle sekä yli 15-vuotiaalle oppilaalle on varattava

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä oppilaan opinnoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä.

Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset arvioinnista päättämisestä.

22 b §

Todistukset

Lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, josta tulee käydä ilmi, onko oppilas saavuttanut opinto-ohjelmansa mukaisen vuosiluokan oppimäärän tavoitteet hyväksytysti. Perusopetuksen koko oppimäärän hyväksytysti suorittaneelle oppilaalle annetaan päättötodistus. Yhdeksännen vuosiluokan oppilaalle tulee antaa välitodistus. Opetuksen järjestäjä voi päättää välitodistusten antamisesta vuosiluokilla 1-8.

Koulusta 46 a §:n nojalla eronneeksi katsotulle oppilaalle annetaan erotodistus.

Erityisen tutkinnon 38 §:n nojalla suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Aikuisten perusopetuksen 46 §:n 2 momentissa tarkoitetulle opiskelijalle voidaan antaa tarvittaessa todistus yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä todistuksista.

Opetushallitus antaa tarkemmat määräykset todistuksiin merkittävistä tiedoista opetussuunnitelman perusteissa.

36 a §

Menettely kurinpitoasiassa ja opetuksen epäämisessä sekä erottamisen täytäntöönpano

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai

36 a §

Menettely kurinpitoasiassa ja opetuksen epäämisessä sekä erottamisen täytäntöönpano

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on

Voimassa oleva laki

laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee edellä mainittuja toimia harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kirjallisesta varoituksesta tai määräaikaisesta erottamisesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja 36 c §:n mukaisesta opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä ja 36 c §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata.

— — — — — — — — — — — — — —

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä *22 §:ssä* tarkoitettuun oppilaan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista 2 kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

— — — — — — — — — — — — — —

46 §

Aikuisten perusopetus

Tässä pykälässä säädettyyn perusopetukseen voi osallistua sen jälkeen, kun 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu perusopetuksen suorittaminen päättyy. Aikuisten perusopetukseen sovelletaan, mitä 2 §:ssä, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 9 §:n 1 momentissa, 10, 12–15, 18 a, 19 ja 20, 21, 22 ja 29 §:ssä, 30 §:n 1 momentissa sekä 35, 37, 38, 40 ja 41, 41 a–41 d, 42, 42 a–

Ehdotus

yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee edellä mainittuja toimia harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kirjallisesta varoituksesta tai määräaikaisesta erottamisesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä *ja 36 b §:ssä* tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja 36 c §:n mukaisesta opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä ja 36 c §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata.

— — — — — — — — — — — — — —

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Edellä *22 a §:ssä* tarkoitettuun oppilaan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista 2 kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

— — — — — — — — — — — — — —

46 §

Aikuisten perusopetus

Tässä pykälässä säädettyyn perusopetukseen voi osallistua sen jälkeen, kun 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu perusopetuksen suorittaminen päättyy. Aikuisten perusopetukseen sovelletaan, mitä 2 §:ssä, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 9 §:n 1 momentissa, 10, 12–15, 18 a, 19 ja 20, 21, 22, *22 a ja b* ja 29 §:ssä, 30 §:n 1

Voimassa oleva laki

42 d, 43 ja 44 §:ssä säädetään. Opetus, oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet ovat opiskelijalle maksuttomia. Opetuksessa, joka on kunnan tai kuntayhtymän päätöksen taikka 7 §:ssä tarkoitettuun lupaan sisältyvän määräyksen perusteella järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti, opiskelijalla on oikeus maksuttomaan asumiseen sekä riittävään päivittäiseen maksuttomaan ruokailuun. Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa opetuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. Opiskelijalle voidaan 36 §:n 2 momentissa säädetyillä perusteilla antaa kirjallinen varoitus tai opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana säädetään oppivelvollisuuslain 8 §:ssä. Opiskelijalle, joka on täyttänyt 18 vuotta, opetetaan hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämänkatsomustietoa.

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

momentissa sekä 35, 37, 38, 40 ja 41, 41 a–41 d, 42, 42 a–42 d, 43 ja 44 §:ssä säädetään. Opetus, oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet ovat opiskelijalle maksuttomia. Opetuksessa, joka on kunnan tai kuntayhtymän päätöksen taikka 7 §:ssä tarkoitettuun lupaan sisältyvän määräyksen perusteella järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti, opiskelijalla on oikeus maksuttomaan asumiseen sekä riittävään päivittäiseen maksuttomaan ruokailuun. Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa opetuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. Opiskelijalle voidaan 36 §:n 2 momentissa säädetyillä perusteilla antaa kirjallinen varoitus tai opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana säädetään oppivelvollisuuslain 8 §:ssä. Opiskelijalle, joka on täyttänyt 18 vuotta, opetetaan hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämänkatsomustietoa.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

8

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustaminen vuonna 2026 ja syksyn 2025 maksuhuojennusten hyvitykset / KK

VD/81/02.03.01.03/2026

KK/VK-P/SK

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 11 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää hyväksyä vuosittain aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman, päättää toiminnan laajuudesta ja järjestämistavasta sekä myöntää aamu- ja iltapäivätoiminnan avustukset.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustus maksetaan niille iltapäivätoiminnan järjestäjille, jotka ovat tehneet sopimuksen Vantaan kaupungin kanssa. Tällä hetkellä voimassa olevia sopimuksia on 19 eri toimijan kanssa. Lisäksi perusopetuksen iltapäivätoimintaa pilotoidaan lukuvuosina 2025–26 kaupungin omana toimintana Hämeenkylän, Kaivokselan ja Kuusikon kouluilla (kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätös 11.2.2025 § 9), ja tähän toimintaan kohdennetaan avustukset samoin periaattein kuin muille toiminnan järjestäjille.

Vantaan kaupunki on saanut opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen vuoden 2026 valtionosuudesta, mikä on 1 750 367 euroa. Valtionosuus perustuu toteutuneisiin ohjaustunteihin vuosina 2024 ja 2025 siten, että tunnit on tasattu talousarvion tuntimäärään kertoimella 0,8342. Ohjaustunnin suuruus on 22,37 euroa, josta valtionosuus on 57 prosenttia.

Valtionosuuden lisäksi iltapäivätoiminnan avustuksissa huomioidaan Vantaan kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan vuosittainen 400 000 euron kokonaisbudjetti. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan 13.6.2023 § 7 päätöksen mukaisesti tästä summasta palveluntuottajille ohjataan avustuksina 230 000 euroa siten, että puolet, 115 000 euroa, maksetaan keväällä 2026 tammikuun avustusten yhteydessä ja toinen puolikas, 115 000 euroa, syksyllä 2026. Muu osuus käytetään koulun ja iltapäivätoiminnan välisen yhteistyön vahvistamiseen sekä kaupungin tukeen ja ohjaukseen iltapäivätoiminnalle.

Myönnetystä valtionosuudesta iltapäivätoiminnan järjestäjille maksettava kohdennettu avustus tammikuussa 2026 on 350 euroa/4 h/lapsi ja 330 euroa/5 h/lapsi. Tämän lisäksi toiminnan järjestäjille maksetaan kaupungin omasta määrärahasta 49,27 euroa/lapsi. Avustukset maksetaan 7.1.2026 lapsilukumäärien mukaan. Samassa yhteydessä maksetaan ne syksyn 2025 maksuhuojennusten hyvitykset, jotka eivät ehtineet joulukuun 2025 lautakuntakäsittelyyn.

Iltapäivätoiminnan järjestäjille maksettavat avustukset

	Valtionosuus								Oma määräraha		Maksetaan
	350 €/4h lapsi		330 €/5h lapsi		4h ja 5h lapset		Maksuh.	Yhteensä	49,27 €/lapsi		yhteensä
	lkm	€	lkm	€	lkm	Yht. €	€/s.2025	€	lkm	€	€
H & S International School Oy/ HSIS iltapäivätoiminta	72	25200,00	22	7260,00	94	32460,00	294,00	32754,00	94	4631,38	37385,38
Japalo Oy	15	5250,00	5	1650,00	20	6900,00	0,00	6900,00	20	985,40	7885,40
Koivukylän Palloseura ry	43	15050,00	13	4290,00	56	19340,00	203,00	19543,00	56	2759,12	22302,12
Korson Veto ry	27	9450,00	4	1320,00	31	10770,00	0,00	10770,00	31	1527,37	12297,37
Luna afternoon club oy	45	15750,00	18	5940,00	63	21690,00	84,00	21774,00	63	3104,01	24878,01
Mammolina Oy	86	30100,00	27	8910,00	113	39010,00	0,00	39010,00	113	5567,51	44577,51
Nano, lasten ja nuorten kerhotoiminta oy	169	59150,00	51	16830,00	220	75980,00	1155,00	77135,00	220	10839,40	87974,40
Pilke päiväkodit Oy	368	128800,00	94	31020,00	462	159820,00	728,00	160548,00	462	22762,74	183310,74
Sahan-seura ry	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Tikkurilan palloseura ry	74	25900,00	25	8250,00	99	34150,00	854,00	35004,00	99	4877,73	39881,73
Vantaan lastenliitto ry	221	77350,00	63	20790,00	284	98140,00	1092,00	99232,00	284	13992,68	113224,68
Vantaan NMKY ry	159	55650,00	43	14190,00	202	69840,00	231,00	70071,00	202	9952,54	80023,54
Vantaan Sanataidekoulu ry	156	54600,00	55	18150,00	211	72750,00	1029,00	73779,00	211	10395,97	84174,97
Vantaan seudun steiner-koulun kouluyhdistys ry	15	5250,00	17	5610,00	32	10860,00	0,00	10860,00	32	1576,64	12436,64
Vantaan seurakuntayhtymä	149	52150,00	21	6930,00	170	59080,00	0,00	59080,00	170	8375,90	67455,90
Folkhälsan i Östra Helsinge rf	10	3500,00	4	1320,00	14	4820,00	0,00	4820,00	14	689,78	5509,78
Folkhälsan Välfärd Ab	16	5600,00	27	8910,00	43	14510,00	0,00	14510,00	43	2118,61	16628,61
Folkhälsans förbund rf	21	7350,00	21	6930,00	42	14280,00	0,00	14280,00	42	2069,34	16349,34
Hem och Skola vid Helsinge Kyrkoby Lågstadium rf	7	2450,00	9	2970,00	16	5420,00	0,00	5420,00	16	788,32	6208,32
Sopimusjärjestäjät yhteensä	**1653**	**578550,00**	**519**	**171270,00**	**2172**	**749820,00**	**5670,00**	**755490,00**	**2172**	**107014,44**	**862504,44**
Vantaan kaupunki pilotti	126	44100,00	36	11880,00	162	55980,00	966,00	56946,00	162	7981,74	64927,74
Kaikki yhteensä	**1779**	**622650,00**	**555**	**183150,00**	**2334**	**805800,00**	**6636,00**	**812436,00**	**2334**	**114996,18**	**927432,18**

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) jakaa iltapäivätoiminnan avustus kevään 2026 osalta edellä olevan taulukon mukaisesti,
b) maksaa toiminnan järjestäjille syksyn 2025 maksuhuojennusten hyvitykset edellä olevan taulukon mukaisesti, ja
c) että avustus maksetaan kustannuspaikalta 133050000.

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkieliset palvelut
- ote iltapäivätoiminnan palveluntuottajat

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
opetustoimen asiantuntija Virva Kela-Piironen, 040 610 8791
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

9 Päätösesitys oikaisuvaatimukseen kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöksestä koskien yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutoksia 1.3.2026 alkaen / KK

VD/7830/12.00.01.00/2025

KK/MM/AH

Kuntalainen on tehnyt 15.12.2025 Vantaan kaupungin kirjaamoon saapuneen oikaisuvaatimuksen kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöksestä 8.12.2025 § 6 koskien yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutoksia 1.3.2026 alkaen.

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että päätös tulisi kumota ja asia käsitellä uudestaan huomioiden perheiden tasavertaisuus hoitomaksujen nousuissa eri hoitomuodoissa. Oikaisuvaatimuksen mukaan asiassa tulee ottaa huomioon lapsiperheiden tasavertaisuus varhaiskasvatuspaikan valintaan. Oikaisuvaatimuksessa huomautetaan, että iso ryhmä ei sovi kaikille, eikä kaikilla ole varaa leikkauksen jälkeen tulevaan hinnankorotukseen, jotta lapselle/perheen saa tarpeeseen sopivimman hoitopaikan. Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että jos leikkaus pitää, myös muille varhaiskasvatusta tuottaville hoitajille/yrittäjille/yrityksille pitäisi tulla vastaava rahallinen menetys ja/tai asiakkaille vastaava hinnankorotus, jotta hoitomaksu pysyisi vähintään samassa nykyisen kanssa.

Oikaisuvaatimuksen mukaan verrattuna yksityisen perhepäivähoitajan tulojen leikkaukseen tai asiakasperheiden hinnannousuun palvelusetelin indeksikorotukset ovat kohtuuttomia, mikä taas heikentää heidän talouttaan ja maksukykyä. Oikaisuvaatimuksessa ehdotetaan, että tuki tulisi pitää ennallaan edes siten, että Vantaan kaupungin sisällä hoidossa oleville vantaalaisille lapsiperheille maksettaisiin jatkossakin sama yksityisen hoidon tuen kuntalisä. Oikaisuvaatimuksessa kysytään, että jos tukea on pakko leikata, niin voisiko leikkauksen tehdä ainoastaan kaupungin rajojen ulkopuolella olevalle hoitajalle/varhaiskasvatusyrittäjälle niiltä perheiltä, jolle maksetaan tukea.

Oikaisuvaatimuksen tarkempi sisältä ilmenee luottamushenkilöiden extranettiin tallennetusta oikaisuvaatimuksesta.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua.

Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa oikealle viranomaiselle.

Varhaiskasvatuslain 5 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Pykälän 4 momentin mukaan kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatus lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 12 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi ennen oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitetun oppivelvollisuuden alkamista saa varhaiskasvatusta tämän lain 1 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti sen kalenterikuukauden alusta, jona lapsi täyttää yhdeksän kuukautta. Varhaiskasvatusta ei kuitenkaan ole järjestettävä ajalta, jolta lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista

vanhempainrahaa. Varhaiskasvatusta on kuitenkin järjestettävä ajalta, jolta vanhempainraha maksetaan osittaisena osa-aikatyön vuoksi.

Varhaiskasvatuslain 14 §:n mukaan edellä 12 §:ssä tarkoitetun lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla, jotka eivät valitse kunnan järjestämää mainitun pykälän mukaista varhaiskasvatuspaikkaa, on lapsen muulla tavalla tapahtuvan hoidon tai varhaiskasvatuksen järjestämiseksi oikeus lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaiseen tukeen mainitussa laissa tarkemmin säädettävällä tavalla.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 1 §:n 2 momentin mukaan kotihoidon tukeen ja yksityisen hoidon tukeen kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Pykälän 3 momentin mukaan hoitorahan ja hoitolisän määriä voidaan korottaa kuntalisällä, jos tuen rahoituksesta vastaava kunta niin päättää.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 3 b §:n 1 momentin mukaan yksityisen hoidon tuen saamisen edellytyksenä on, että varhaiskasvatuslain 12 §:n mukaiseen varhaiskasvatukseen oikeutetulla, tosiasiallisesti Suomessa asuvalla lapsella ei ole kunnan järjestämää varhaiskasvatuspaikkaa. Tosiasiallisena Suomessa asumisena ei pidetä yli kolmen kuukauden oleskelua ulkomailla.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 15 §:n 1 momentin mukaan yksityisen hoidon tuki maksetaan hoidon tuottajalle. Tuki voidaan kuitenkin hoidon odottamattomasta muutoksesta johtuvasta syystä, jos tuen maksaminen hoidon tuottajalle tilapäisesti estyy, maksaa vanhemmalle tai muulle huoltajalle. Tästä syystä tuen suuruus ei muutu.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 20 §:n 1 momentin mukaan sen estämättä, mitä hoitorahasta ja hoitolisästä tässä laissa säädetään, hoitorahaa tai hoitolisää voidaan maksaa kunnan päätöksen mukaisella määrällä korotettuna *(kunnallinen lisä)*.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n 1 momentissa säädetään muun ohella, että viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti.

Kaupunginvaltuusto on hyväksyessään kaupungin talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2029 käsitellyt yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää leikataan 100 eurolla/kuukausi. Muutos astuu voimaan 1.3.2026 alkaen. Talousarviossa kaupunginvaltuusto on varsinaisesti päättänyt vain määrärahasta, joka myönnetään yksityisen hoidon tuen kuntalisään. Varsinaisesta yksityisen hoidon kuntalisän suuruudesta tai tässä tapauksessa hoitorahan suuruudesta päättää virallisesti kasvatuksen ja oppimisen lautakunta. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan on päätöksessään kuitenkin täytynyt ottaa huomioon yksityisen kotihoidon kuntalisään talousarviossa asetetut määrärahat.

Lautakunnan päätös pienentää yksityisen hoidon tuen kuntalisää ei vaaranna perheiden yhdenvertaisuutta, sillä kaikilla perheillä on edelleen mahdollisuus valita kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja, kuten perhepäivähoitoa, joka kuuluu kunnan järjestämisvastuulle. Näin varmistetaan, että kunta täyttää lakisääteisen velvoitteensa tarjota varhaiskasvatuspaikkaa. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on hyvin tarjolla eri hoitomuotoja, ja tällä hetkellä esimerkiksi perhepäivähoidossa on hyvin tilaa.

Yksityisen hoidon tuki ei ole kunnan järjestämä palvelu, vaan Kansaneläkelaitoksen myöntämä etuus, jota kunta voi täydentää kuntalisällä. Kunnan järjestämisvastuulla olevia varhaiskasvatuspalveluja ovat esimerkiksi kunnallinen päiväkoti, perhepäivähoito sekä palvelusetelillä hankittava yksityinen varhaiskasvatus. Palvelusetelin osalta kunta vastaa palvelun järjestämisestä ja valvonnasta, kun taas yksityisen hoidon tuen osalta perhe itse järjestää hoidon ja sopii tästä palveluntuottajan kanssa. Näin ollen palveluseteliin liittyvät päätökset, esimerkiksi sen arvon korottaminen, eivät liity samaan kokonaisuuteen yksityisen hoidon tuen kuntalisän kanssa.

On totta, että päätös heikentää yksityisten perhepäivähoitajien toiminnan edellytyksiä. Yksityisen hoidon tuen tai sen lisänä maksettavan kuntalisän tarkoitus ei kuitenkaan ole tukea elinkeinotoimintaa, vaan huolehtia lastenhoidon toteutumisesta. Tilanteessa, jossa kunnallista palvelua on hyvin saatavilla, ja jossa yksityistä varhaiskasvatusta järjestetään ensisijaisesti palvelusetelillä, ei kuntalisän tason säilyttämiselle ole perusteita perheiden valinnanvapaudenkaan näkökulmasta. Kuntalisän leikkausta ei ole mahdollista kohdistaa vain Vantaan kaupungin rajojen ulkopuolella olevalle hoitajalle/varhaiskasvatusyrittäjälle niiltä perheiltä, joille maksetaan tukea.

Edellä todetun perusteella oikaisuvaatimuksessa esitetyt perusteet eivät anna aihetta päätöksen muuttamiseen. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöksen muuttamiseksi ei siis ole laillisuus- tai tarkoituksenmukaisuusperusteita, joten oikaisuvaatimus on hylättävä.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hylätä oikaisuvaatimus.

Liitteet:
- Oikaisuvaatimus
- Yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutokset 1.3.2026 alkaen

Täytäntöönpano: Valmistelu- ja lakiasiat
- ote, asianosainen

Muutoksenhakuohje: Valitusosoitus Helsingin hallinto-oikeudelle, valitusaika 30 päivää

Lisätiedot:
varhaiskasvatuspäällikkö Kati Timo, puh. 040 577 2018,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

13.12.2025 18:37:24

Oikaisuvaatimus päätökseen

Ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseen löydät päätöksestä. Luethan saamasi päätöksen loppuun asti ja varmistat vielä, että lähetät oikaisuvaatimuksen oikealle taholle, ettei asian käsittely viivästy. Oikaisuvaatimuksen liitteenä tulee aina olla päätös, johon oikaisua haetaan.

Jos teet oikaisuvaatimuksen jonkun toisen puolesta, aloita lomakkeen täyttäminen henkilökohtaisesti ja valitse hakemukselta kohta "Teen oikaisuvaatimuksen toisen henkilön puolesta". Liitä hakemuksen liitteeksi valtakirja, jossa sinulle myönnetään puolesta-asiointioikeus.

Jos teet oikaisuvaatimuksen organisaation puolesta, valitse hakemukselta kohta “Teen oikaisuvaatimuksen organisaation puolesta”.

Jos haet oikaisua pysäköintivirhesakkoon tulee vaatimus täyttää pysäköinninvalvonnan palvelussa (siirryt toiseen palveluun).

Käsittely ja päätös

Oikaisuvaatimuksesi kirjataan kirjaamossa asiahallintajärjestelmään ja siirretään käsiteltäväksi alkuperäisen päätöksen tekijän yksikköön.

Saat tiedon päätöksestä, kun asia on käsitelty. Päätös toimitetaan joko ilmoittamaasi sähköpostiosoitteeseen tai postitse. Päätös ei tule tämän sähköisen asiointipalvelun kautta.

Käytön ohjeet ja henkilötietojen käsittely

Tiedot henkilötietojen käytöstä löydät informointiasiakirjasta vantaa.fi -sivuilla. Tiedot tarvitaan asian käsittelyä varten.

Palvelun käytön jatkaminen edellyttää käytön ohjeiden hyväksymistä (linkki avautuu uudelle välilehdelle).

☑ **Hyväksyn lomakkeella kerättyjen henkilötietojeni käytön informointiasiakirjan mukaisesti.**

☑ **Hyväksyn palvelun käytön ohjeet**

☑ **Annan hyväksynnän sähköiseen asiointiin (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 18-19§)**

Henkilötiedot

Nimi
[redacted]

Henkilötunnus
[redacted]

Osoite
[redacted]

Kotikunta
[redacted]

Sähköpostiosoite
[redacted]

Puhelinnumero
[redacted]

Teen oikaisuvaatimuksen

organisaation puolesta

Organisaation puolesta asiointi

Tunnistauduithan asiointiin organisaation edustajana? Jos et, vaihda asiointiroolia painamalla sivun oikeasta yläkulmasta nimesi viereistä ikonia ja valitse avautuvan valikon kohdasta ”vaihda asiointiroolia”, rooli organisaation edustaja.

Organisaation tiedot

Nimi
[redacted]

Y-tunnus
[redacted]

Osoite
[redacted]

Kotipaikka
[redacted]

Puhelinnumero
[redacted]

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Päätöksen nimi
Yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutokset 1.3.2026 alkaen

Päätöksen tekijän nimi
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta

Päätöksen VD-numero (jos saatavilla)
VD/7830/12.00.01.00/2025

Kerro tarkemmin miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua?
Mitä muutoksia päätökseen vaaditaan?

Oikaisuvaatimuksen sisältö
Päätös tulisi kumota ja käsitellä asia uudestaan huomioiden perheiden tasavertaisuus hoitomaksujen nousuissa eri hoitomuodoissa.
Asiassa tulee huomioida lapsiperheiden tasavertaisuus varhaiskasvatuspaikan valintaan. Kaikille ei iso ryhmä sovi ja kaikilla ei ole varaa tulevaan hinnankorotukseen leikkauksen jälkeen, jotta saa lapselle/perheen tarpeeseen sopivimman hoitopaikan.

Mikäli leikkaus pitää, tulisi myös muille varhaiskasvatusta tuottaville hoitajille/yrittäjille/yrityksille tulla vastaava rahallinen menetys ja/tai asiakkaille vastaava hinnankorotus, jotta hoitomaksu pysyisi vähintään samassa nykyisen kanssa.
Palvelusetelin indeksikorotukset ovat kohtuuttomia verrattuna yksityisen perhepäivähoitajan tulojen leikkaukseen/ tai asiakasperheiden hinnannousuun mikä taas heikentää heidän taloutta ja maksukykyä.

Tuki tulisi pitää ennallaan edes siten, että Vantaan kaupungin sisällä hodossa oleville vantaalaisille lapsiperheille maksettaisiin jatkossakin sama yksityisen hoidon tuen kuntalisä.
Mikäli tukea on pakko leikata niin voiko sen tehdä vain niiltä perheiltä joille tuki maksetaan kaupungin rajojen ulkopuolella olevalle hoitajalle/varhaiskasvatusyrittäjälle?

Perusteet, joilla oikaisua vaaditaan

Vantaalaisia yksityisiä perhepäivähoitajia ei ole montaa ja näin olen meidän asiakkaiden määrä on pieni eli säästö kaupungin budjetissa ei ole iso. Osalla hoitajista jo nyt lapsia muista kaupungeista/kunnista joissa jopa parempi kuntalisä ja mahdollisesti myös sisaruslisä. Mutta kaikki hoitajat eivät asu niin Vantaan rajalla, että olisi mahdollisuus saada hoitolapsia muualta kuin Vantaalta. Antakaa vantaalaisille yksityisyrittäjille mahdollisuus tarjota tätä vantaalaisissa perheissa arvostettua hoitomuotoa edelleen samalla asiakashinnalla.
Tulevan leikkauksen myötä osalta lapsiperheiltä poistuu mahdollisuus yksityiseen perhepäivähoitoon ja hoitomuodosta tulisi vain parempituloisten perheiden mahdollisuus. Eli tämä asettaa perheet eriarvoisiin asemiin ja syrjii pienempituloisia tai yksinhuoltajia.

Yksityinen perhepäivähoito tarjoaa varhaiskasvatuksen muodon joka sopii monelle lapselle paremmin kuin päiväkoti joista rakennetaan koko ajan isompia. On vaikea käsittää miksi Vantaa haluaa ajaa alas tämän mahdollisuuden perheiltä ja samalla kaataa pienen määrän vantaalaisia yksityisyrittäjiä.
Meistä ei ole kaupungille mitään muita kuluja, sillä kustannamme kaiki kulut itse.
Mutta lapset saavat hoitomuodon jossa on pysyvä aikuinen koko päivän ja joka päivä. Ryhmä on pieni joka rohkaiseee montaa lasta kommunikointiin ja ryhmätoimintaan, jolloin siirtyminen isoon ryhmään on myöhemmin helpompaa. Ryhmissä on huomattavasti vähemmän tartuntatauteja mikä vähentää vanhempein työssäpoissaoloja lapsi sairaana-syyllä. Lapset eivät tällöin myöskään kuormita terveydenhoitoa.Lapset saavat erittäin lapsilähtöistä hoitoa ja meillä on aikaa jokaiselle lapselle ja perheelle.

Missään muussakaan varhaiskasvatuksen muodossa ei ole vastaavia hinnankorotuksia asiakasmaksuihin. Prosentuaalinen nousu on valtava, mikä tulee koskemaan maaliskuussa 2026 asiaa koskevia perheitä. Joissain perheissä on jopa sisaruksia hoidossa samalla hoitajalla.

Yhdenvertaisuuden tulisi olla ja pysyä.

Oikaisuvaatimuksen liitteet

Nimeä liitteet selkeästi. Esimerkiksi liittäessäsi valokuvia, nimeä ne sanalla “valokuva” tai jos liität kuitteja, anna niille nimi "kuitti".

Liitteiden maksimikoko on 5MB/liite.

Vain seuraavat tiedostotyypit ovat sallittuja: txt, rtf, pdf, doc, docx, xls, png, jpg ja jpeg.

Kopio päätöksestä
yksityisen_hoidon_tuen_kuntalisan_muutokset_1_3_2026_alkaen_kk_3268793.pdf

Muu liite

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutokset 1.3.2026 alkaen / KK

VD/7830/12.00.01.00/2025

KK/MM

Taustaa

Laissa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) säädetään taloudellisista tuista, joilla tuetaan lapsen vanhempia ja muita huoltajia lapsen hoidon järjestämisessä. Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta ja tulosidonnaisesta hoitolisästä. Lisäksi kunta voi päättää yksityisen hoidon tukea täydentävästä kunnallisesta lisästä.

Lakisääteinen yksityisen hoidon tuen hoitoraha on 192,28 euroa/kk/lapsi. Hoitorahaa täydentää hoitolisä, jota maksetaan perheen tuloista riippuen 0–265,85 euroa kuukaudessa. Hoitoraha esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen on 70,75 euroa kuukaudessa ja hoitolisä 0–132,93 euroa kuukaudessa.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää saavien lasten määrä on laskenut. Vuonna 2020 kuntalisää saavien lasten määrä oli keskimäärin 292 kuukaudessa. Vuonna 2025 yksityisen hoidon tuen kuntalisää on maksettu keskimäärin 162 lapsesta/kk. Yksityisessä perhepäivähoidossa tai kotiin palkattujen hoitajien tuottamassa palvelussa on ollut keskimäärin 34 lasta ja yksityisten päiväkotien tuottamassa palvelussa 128 lasta.

Vuonna 2024 yksityisen hoidon tuen kuntalisän kustannukset olivat 0,7 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton julkaiseman Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät ja palveluseteli -raportin (2024) mukaan yksityisen tuen kunnallista lisää maksoi vuonna 2024 noin 34 % Suomen kunnista.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän muutokset 1.3.2026 alkaen

Kaupunginvaltuusto on hyväksyessään kaupungin talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2029 käsitellyt yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää leikataan 100 eurolla/kuukausi. Muutos astuu voimaan 1.3.2026 alkaen. Kuntalisä esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen säilyy ennallaan (100 euroa).

	Kuntalisä 28.2.2026 asti	Kuntalisä 1.3.2026 alkaen
Perhepäivähoitaja tai kotiin palkattu hoitaja		
Alle 3- vuotias	340 €	240 €
Yli 3- vuotias	230 €	130 €
Yksityinen päiväkoti tai ryhmäperhepäiväkoti		
Alle 3- vuotias	650 €	550 €
Yli 3- vuotias	400 €	300 €

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatuksen toimeenpanee Kansaneläkelaitos (Kela) sopimukseen perustuen. Jotta Kela voi toimeenpanna maksatuksen uuden sopimuksen mukaisesti tulee sopimus olla Kelassa 2 kuukautta ennen sopimuksen voimaantuloa.

Vaikutusten arviointi

Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta omana toimintana tai myöntämällä asiakkaalle palvelusetelin. Vantaalla sijaitsevat yksityiset päiväkodit toimivat kaikki palvelusetelituottajina. Yksityisen hoidon tuki on vaihtoehto kunnan järjestämälle varhaiskasvatukselle ja sen avulla on mahdollista osallistua yksityiseen perhepäivähoitoon, osallistua yksityiseen päiväkotihoitoon toisessa kunnassa tai palkata hoitaja kotiin.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän lasku saattaa vaikuttaa joidenkin perheiden valintoihin ja lasten siirtymiseen kunnalliseen varhaiskasvatukseen tai palvelusetelillä tuettuun varhaiskasvatukseen. Osalle perheistä muut tekijät vaikuttavat valintoihin yksityisen hoidon tuen kuntalisää enemmän.

Esityksen mukaiset muutokset laskevat vuosikustannuksia noin 0,2 milj. euroa nykyisellä lapsimäärällä. Esitys tasapainottaa varhaiskasvatuksen taloutta vaarantamatta merkittävästi lasten perheiden mahdollisuuksia hoitaa lasta edelleen yksityisen hoidon tuella.

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta vastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen, perusopetuksen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 6 kohdan mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää muistakin asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 8.12.2025 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että 1.3.2026 alkaen yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan hoitorahan korotuksena

yksityiseen päiväkotiin ja ryhmäperhepäivähoitoon
a) 550 euroa kuukaudessa alle 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta,
b) 300 euroa kuukaudessa yli 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta,
c) 100 euroa kuukaudessa esiopetusta täydentävästä varhaiskasvatuksesta sekä

yksityiseen perhepäivähoitoon tai työsopimussuhteisen hoitajan palkkaamiseen
d) 240 euroa kuukaudessa alle 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta ja
e) 130 euroa kuukaudessa yli 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
varhaiskasvatuksen johtaja Mikko Mäkelä, puh. 050 341 7386
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

10 Suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmien päivitykset / AR

VD/8417/12.00.01.02/2024

AR/JV

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee lukiolain 12 §:n mukaisesti laatia ja hyväksyä lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma. Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 7 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan hyväksyy varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä päivä- ja aikuislukion opetussuunnitelmat.

Lukioiden opetussuunnitelmat
Opetushallitus on antanut 7.11.2019 määräykset nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista ja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista noudatettavaksi 1.8.2021 lukien.

Vantaan suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelmat on hyväksytty opetuslautakunnassa 7.6.2021 (§ 11), ja suunnitelmien päivityksiä on hyväksytty 24.1.2022 (§ 17), 13.6.2022 (§ 13), 23.1.2023 (§ 11), 13.6.2023 (§ 9), 22.1.2024 (§ 12), 4.6.2024 (§ 12), 20.1.2025 (§ 6) ja 10.6.2025 (§ 8) kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa.

Vantaan suomenkielisten lukioiden lukiokohtaiset opetussuunnitelmat esitetään päivitettäviksi liitteen 1 mukaisten muutosten osalta. Opetussuunnitelmiin on tehty yksittäisten opintojaksojen lisäyksiä ja/tai poistoja ja/tai tarkennuksia lukiokohtaisiin opintojaksoihin. Liitteiden mukaiset muutokset esitetään päivitettäviksi 1.8.2026 alkaen lukiokohtaisiin opetussuunnitelmiin.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Toisen asteen koulutuksen johtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Lumon lukion, Martinlaakson lukion, Sotungin lukion, Sotungin etälukion, Tikkurilan lukion ja Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmien päivitykset (liitteet 2-7).

Liitteet:
- Koonti Vantaan suomenkielisten päivä- ja aikuislukioiden opetussuunnitelmiin tehdyistä muutoksista (Liite 1)
- Lumon lukion opetussuunnitelma (Liite 2)
- Martinlaakson lukion opetussuunnitelma (Liite 3)
- Sotungin lukion opetussuunnitelma (Liite 4)
- Sotungin etälukion opetussuunnitelma (Liite 5)
- Tikkurilan lukion opetussuunnitelma (Liite 6)
- Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma (Liite 7)

Täytäntöönpano: Toisen asteen koulutuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
opetustoimen asiantuntija Janette Vesalainen, puh. 040 641 3412, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki, puh. 050 314 5378, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Liite 1. Koonti Vantaan suomenkielisten päivä- ja aikuislukioiden opetussuunnitelmiin tehdyistä muutoksista

Tiivistelmä lukiokohtaisten opetussuunnitelmien päivityksistä on koottu alle. Opetussuunnitelmat löytyvät kokonaisuudessaan liitteistä.

Lumon lukion

- Lisätty seuraavat uudet paikalliset opintojaksot ja tehty niille paikalliset lisäykset tavoitteisiin, sisältöihin, laaja-alaiseen osaamiseen, arviointiin ja vapaaseen kuvaukseen:
    - HI12 Diktatuurien ja autoritarisuuden historia (2op)
    - FI11 Filosofia ja elämäntaito (2op)
    - MAB13 Tuki ja korotus 3 (1op)
    - MAB55 Matikasta viis (1op)
    - MAA20 Opintojakson MAA02 kertaus ja tuki (1op)
    - OP03 Markkinointitutorointi (2op)
- Olemassa oleviin opintojaksoihin tehdyt muutokset:
    - Muutettu GE05 Maastotyöskentely ja GE06 Kertaus –opintojaksojen kuvauksia.
    - Tarkennettu sisältöjä, tavoitteita, laaja-alaista osaamista ja vapaata kuvausta seuraavissa matematiikan opintojaksoissa: MAB11, MAY11, MAB12 ja MAB14.
    - Tarkennettu vapaata kuvausta seuraavissa matematiikan opintojaksoissa: MAB06, MAB07, MAA05, MAA09, MAA10 ja MAA12.
    - Tarkennettu tavoitteita ja sisältöjä seuraavissa matematiikan opintojaksoissa: MAA13 ja MAA14.
- Poistettu opetussuunnitelmasta seuraavat opintojaksot:
    - OPO10 Gutsy Go 2op "Ei yksin vaan yhdessä. Ei itselle vaan muille." (2op)
    - PS01OP01 Lukiolaiseksi kasvaminen – oppiva ja itseohjautuva ihminen (4op)
- Tarkennettu oppiaineen SAB saksa, B3-oppimäärä yleistä kuvausta
- Tarkennettu oppiaineen KIB3 kiina, B3-oppimäärä yleistä kuvausta

Martinlaakson lukio

- Lisätty uusi paikallinen opintojakso KU14 Abi goes Art (1-2op). Tehty paikalliset lisäykset tavoitteisiin, sisältöön, laaja-alaiseen osaamiseen ja arviointiin.
- Lisätty uusi paikallinen opintojakso MU5 Laulukurssi - kehitä äänenkäyttöä laulamalla (1-2op). Tehty paikalliset lisäykset tavoitteisiin, sisältöön ja arviointiin.
- Lisätty seuraavat uudet paikalliset opintojaksot suomen kieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen: ÄI18 Tukikurssi (1-2op), ÄI17 Matka kulttuuriin (2op) ja ÄI12 Kiittäen hyväksytty (2op). Tehty opintojaksoihin paikalliset lisäykset tavoitteisiin, sisältöön ja arviointiin.

Sotungin lukio

- Lisätty seuraavat uudet paikalliset opintojaksot suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineeseen: S22_S26 Kieli- ja tekstitietoisuus sekä kirjoittaminen (2op) ja S23_S27 Vuorovaikutuksen perustaidot (2op). Tehty opintojaksoihin paikalliset lisäykset tavoitteisiin, sisältöihin, laaja-alaiseen osaamiseen, arviointiin ja vapaaseen kuvaukseen.
- Poistettu opetussuunnitelmasta opintojaksot S22-3 Kieli, kulttuuri ja vuorovaikutus (2op) ja S26-7 Kirjoitus- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (2op).

Sotungin etälukio

- Lisätty uusi paikallinen opintojakso UE7 Uskonnon kertauskurssi (2op). Tehty paikalliset lisäykset tavoitteisiin, sisältöön, laaja-alaiseen osaamiseen, arviointiin ja vapaaseen kuvaukseen.

Tikkurilan lukio

- Lisätty uusi paikallinen opintojakso PSS10 Sukupuoli-opintojakso (2op). Tehty paikalliset lisäykset tavoitteisiin, sisältöön, arviointiin ja vapaaseen kuvaukseen.
- Lisätty uusi paikallinen opintojakso MUS21 Muualla suoritettu valinnainen opintojakso (2op). Tehty paikalliset lisäykset arviointiin ja vapaaseen kuvaukseen.
- Muutettu opintojakson YHS11 Lakitietoa syventävästi (2op) vapaata kuvausta.
- Muutettu seuraavien opintojaksojen koodeja: MUS20, MUS19, IABS10, VEB3S12, EABS11 ja EAB3S10
- Muutettu seuraavien opintojaksojen nimeä:
    - MUS18 Musiikkitieto
    - YHS5 Abikertaus
    - LAB3S9 Antiikin kulttuuri
    - RABS11 Kulttuuriopintojakso
    - RAAS11 Kulttuuriopintojakso

Vaskivuoren lukio

- Lisätty Muut opinnot (MUUT) -oppiaine. Muut opinnot -nimikkeen alla on oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja sekä opintojaksoja, joita opiskelija voi suorittaa esimerkiksi hyväksilukemalla sellaista lukion ulkopuolista toimintaa, joka vastaa tavoitteiltaan ja sisällöltään lukion opetussuunnitelmaa ja voidaan näin lukea osaksi lukion oppimäärää.
- Lisätty seuraavat uudet paikalliset opintojaksot:
    - Innovointi ja luova ajattelu, YH07 (2op)
    - Draaman ja elokuvan kirjoittaminen, ÄI14 (2op)
    - Koululehti, JOU03 (2op)
    - Kansainvälinen mediaprojekti, MED04 (2op)
    - Muualla suoritetut opinnot, MUUT01 (2op)
    - Fysiikan valmennus, FY14 (2op)
    - Fysiikan tiedekoulu, FY15 (2op)
    - Mallinnus ja analytiikka, KE09 (2op)
- Olemassa oleviin opintojaksoihin tehdyt muutokset
    - Muutettu Ohjelmoinnin jatko (AT02) -opintojakson nimi muotoon Python-ohjelmointi (AT02)
    - Tarkennettu Journalismin perusteet (JOU01) -opintojakson tavoitteita, sisältöjä, arviointia sekä opintojakson vapaata kuvausta
    - Muutettu Kuvajournalismi (JOU02) -opintojakson nimi muotoon Visuaalinen journalismi. Tarkennettu opintojakson tavoitteita, sisältöjä, arviointia sekä opintojakson vapaata kuvausta.
    - Tarkennettu Koululehti (JOU03) -opintojakson vapaata kuvausta Visuaalinen journalismi -opintojaksoon liittyvien viittausten osalta
    - Temaattisten opintojen opintojakso Matemaattinen fysiikka (TO13) siirretty fysiikan opintojaksoksi Matemaattinen fysiikka (FY12)
    - Temaattisten opintojen opintojakso Robotiikka (TO04, 2op) siirretty fysiikan opintojaksoksi Robotiikka (FY13)

    - Temaattisten opintojen opintojakso Liikennekasvatus, autokoulu (TO03, 2op) siirretty Muut opinnot -oppiaineen opintojaksoksi Liikennekasvatus, autokoulu (MUUT02)
    - Temaattisten opintojen opintojakso Oppimaan (TO14, 2op) siirretty Muut opinnot -oppiaineen opintojaksoksi Oppimaan (MUUT03, 2op)
    - Temaattisten opintojen opintojakso Nuorisovaltuustotoiminta (TO09, 2op) siirretty Muut opinnot -oppiaineen opintojaksoksi Nuorisovaltuustotoiminta (MUUT06, 2op)
    - Temaattisten opintojen opintojakso Rytmiikka ja liike (TO08, 2op) siirretty Muut opinnot -oppiaineen opintojaksoksi Rytmiikka ja liike (MUUT04, 2op)
    - Temaattisten opintojen opintojakso Taidehistoria (TO23, 2op) siirretty Muut opinnot -oppiaineen opintojaksoksi Taidehistoria (MUUT05, 2op)
    - Muutettu Elokuva-opintojakson koodia (ÄI18 → ÄI17)
    - Laborointi-opintojakson (BI08) arviointia muutettu numeroarvioinnista suoritusmerkintä-arvioinniksi
    - Biologian ytimessä -opintojakson (BI09) arviointia muutettu numeroarvioinnista suoritusmerkintä-arvioinniksi
- Opetussuunnitelmasta poistetut opintojaksot
    - Journalismi ammattina, JOU03 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - Journalismi kansainvälisenä yhteistyönä, JOU04 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - Englannin tuki, VKENA12 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - Maailmankansalaisen englanti, VKENA13 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - Äidinkielen ja kirjallisuuden perusteet, ÄI17 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - Maailma tänään, HI08 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - USA! USA!, TO05 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - Holokausti ilmiönä, TO10 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
    - Studia Generalia, TO17 (2op), paikallinen valinnainen opintojakso
- Muokattu Media-oppiaineen tehtävä-, tavoite- ja arviointikuvauksia niin, että medialinjan sijaan puhutaan jatkossa mediapainotuksesta.

Lumon lukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Lumon lukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Vantaa
Koulu	Lumon lukio
Hyväksymispäivämäärä	10.6.2025
Pdf luotu	17.12.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 2
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
   2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
   2.2. Arvoperusta. 5
3. Opetuksen toteuttaminen. 8
   3.1. Opintojen rakenne. 8
      3.1.1. Lumon lukio:. 9
   3.2. Oppimiskäsitys. 9
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 10
   3.4. Toimintakulttuuri. 11
   3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 15
   3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 16
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 20
   4.1. Ohjaus. 20
   4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. 26
      4.2.1. Oppimisen tuki. 26
      4.2.2. Erityisopetus. 28
      4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut. 30
      4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 31
   4.3. Opiskeluhuolto. 31
      4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 32
   4.4. Kurinpito. 35
      4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. 36
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 36
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 40
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 40
   5.2. Opintojakson arviointi. 41
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 42
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 43
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 44
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 44

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 45
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 46
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 47
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 48
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 49
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 49
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 52
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 53
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 53
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 54
7. Oppiaineet. 60
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 60
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 61
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01). 63
Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (ÄI04). 65
Mediatekstien tulkinta, 2 op (ÄI05). 66
Kirjallisuus ja konteksti, 2 op (ÄI08). 67
Vuorovaikutustaidot jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ÄI09). . . 68
Kirjoitustaidon syventäminen, 2 op (ÄI10). 69
Lukutaidon syventäminen, 2 op (ÄI11). 71
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI12). 72
Kielenhuolto, 2 op (ÄI13). 72
Äidinkielen ja kirjallisuuden perustaidot, 2 op (ÄI14). 73
Suomen kielen ja kirjallisuuden tuki, 2 op (ÄI15). 74
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI16). 74
Media ja journalismi, 2 op (ÄI17). 75
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä ryhmäviestintä, 2 op (ÄI0203). 75
Kirjoittaminen ja esiintyminen, 2 op (ÄI0607). 77
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 78
S2 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201). 81
S2 Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (S204). 82
Tekstien tulkinta, 2 op (S205). 83
S2 Kirjallisuus ja konteksti, 2 op (S208). 84
S2 Rohkaistu puhujana, 2 op (S209). 85
S2 Kirjoitustaidon syventäminen, 2 op (S210). 87
S2 Lukutaidon syventäminen, 2 op (S211). 88
S2 Kirjoita luovasti, 2 op (S212). 89

S2 Kehity kirjoittajana, 2 op (S213). 90
Suomen kielen ja kirjallisuus -oppimäärän perustaidot, 2 op (S214). 91
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tuki, 2 op (S215). . . . 91
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (S216). 92
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä ryhmäviestintä, 3 op (S20203). 92
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S20607). 94
7.2. Biologia (BI). 95
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01). 97
Ekologian perusteet ja Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02). 99
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04). 101
Ihmisen biologia, 2 op (BI05). 102
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06). 104
Soveltava laborointi, 2 op (BI07). 105
Maastotyöskentely, 2 op (BI08). 106
Kertaus abeille, 2 op (BI09). 107
Projektityö, 2 op (BI10). 108
Biologiaa englanniksi, 2 op (BIE11). 109
7.3. Elämänkatsomustieto (ET). 110
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01). 112
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02). 114
Kulttuurit, 2 op (ET03). 115
Katsomukset, 2 op (ET04). 117
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05). 119
Tulevaisuus, 2 op (ET06). 120
Oma projekti, 2 op (ET07). 122
7.4. Filosofia (FI). 122
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01). 124
Etiikka, 2 op (FI02). 126
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03). 127
Totuus, 2 op (FI04). 129
Abikertaus, 2 op (FI05). 130
Väittelyn taito, 2 op (FI06). 131
Ympäristöfilosofia, 2 op (FI07). 132
Oma projekti, 2 op (FI08). 133
Uskonnonfilosofia, 2 op (FI09). 133
Taide ja filosofia, 2 op (FI10). 134
Filosofia ja elämäntaito, 2 op (FI11). 135

7.5. Fysiikka (FY). 136
Energia ja lämpö, 2 op (FY03). 138
Voima ja liike, 2 op (FY04). 139
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05). 140
Sähkö, 2 op (FY06). 141
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07). 142
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08). 143
Kertaus ja valmistus, 2 op (FY09). 144
Tähtitiede ja avaruus, 2 op (FY10). 145
Hiukkasfysiikka, 2 op (FY11). 146
Fysiikka luonnontieteenä, ympäristö ja yhteiskunta (FY1-2), 2 op (FY0102). 147
Projektiopintojakso, 2 op (Fy12). 148
7.6. Maantiede (GE). 149
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01). 152
Sininen planeetta, 2 op (GE02). 154
Yhteinen maailma, 2 op (GE03). 155
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04). 157
Maastotyöskentely, 2 op (GE05). 159
Kertaus, 2 op (GE06). 160
Projektityö, 2 op (GE07). 161
7.7. Historia (HI). 162
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 164
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02). 166
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03). 168
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04). 169
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05). 171
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06). 173
Kertauskurssi, 2 op (HI07). 174
Projekti-opintojakso, 2 op (HI08). 175
Yhdysvaltojen historia, 2 op (HI09). 176
Banaanin historia, 2 op (HI10). 177
Rasismin ja kansanmurhien historia, 2 op (HI11). 178
Diktatuurien ja autoritarisuuden historia, 2 op (HI12). 179
7.8. Kemia (KE). 181
Kemia, minä ja kestävä kehitys, 2 op (KE01). 183
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03). 185
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04). 187

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05). 188
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06). 190
Kemian kertauskurssi, 2 op (KE07). 192
Kemian laboratoriokurssi, 2 op (KE08). 193
Projektikurssi, 2 op (KE09). 194
7.9. Uskonto (KT). 194
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 196
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01). 196
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02). 198
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03). 200
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04). 201
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05). 203
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06). 205
Kertaava opintojakso, 2 op (UE07). 206
Projekti-opintojakso, 2 op (UE08). 207
Muun katsomusaineen opintojakso, 2 op (UE09). 208
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 208
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01). 208
Ortodoksisuus maailmalla, 2 op (UO02). 210
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03). 211
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04). 212
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05). 214
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06). 215
7.9.3. Katolinen uskonto (KT3). 216
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK01). 216
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02). 218
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03). 219
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04). 220
Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05). 221
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06). 223
7.9.4. Islamin uskonto (KT4). 224
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (2 op, 2 op (UI01). 224
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02). 225
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeita, 2 op (UI03). 226
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04). 227

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuureissa, 2 op (UI05). 228
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06). 229
7.10. Kuvataide (KU). 229
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01). 232
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02). 234
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03). 236
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04). 238
Nykytaiteen työpaja, 2 op (KU05). 239
Lavastus ja puvustus, 2 op (KU06). 240
Aiheena ihminen, 2 op (KU07). 241
Maalaus, 2 op (KU08). 241
Savipaja ja kuvanveisto, 2 op (KU09). 242
Valokuva, 2 op (KU10). 243
Elokuva, 2 op (KU11). 244
Elokuva 2, 2 op (KU12). 244
Kokeileva kuvailmaisu, 2 op (KU13). 245
Tavoitteena kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KU14). 246
Sarjakuva, 2 op (KU15). 247
Taidegrafiikka, 2 op (KU16). 247
Maalaus 2, 2 op (KU17). 248
Valokuva 2, 2 op (KU18). 249
Kuvataiteen projekti 1, 2 op (KU19). 250
Kuvataiteen projekti 2, 2 op (KU20). 251
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02). 251
7.11. Lukiodiplomit (LD). 252
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 253
7.12. Liikunta (LI). 254
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01). 256
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02). 257
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03). 259
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04). 260
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05). 261
Rentoutus- ja stressinhallinta, 2 op (LI06). 263
Kehonhuolto, 2 op (LI07). 264
Kuntosaliharjoittelu 1 - perusteet, 2 op (LI08). 264
Kuntosaliharjoittelu 2, 2 op (LI09). 265
Palloilu 1, 2 op (LI10). 266
Paini ja kamppailu, 2 op (LI12). 267

Lajivalmennus, 2 op (LI13). 268
Liikunnan projektijakso, 2 op (LI14). 269
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 269
Palloilu 2, 2 op (Li11). 270
7.13. Matematiikka (MA). 271
7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 273
MAA2 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02). 273
MAA3 Geometria, 2 op (MAA03). 274
MAA4 Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04). 275
MAA05 Funktiot ja yhtälöt, 2 op (MAA05). 276
MAA06 Derivaatta, 3 op (MAA06). 277
MAA07 Integraalilaskenta, 2 op (MAA07). 278
MAA08 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08). 279
MAA09 Talousmatematiikka, 1 op (MAA09). 280
MAA10 3D-geometria, 2 op (MAA10). 281
MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 282
MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 283
MAA13 Pakollisen opintojakson tuki ja korotus, 2 op (MAA13). . . . 284
MAA14 Kertaus, 2 op (MAA14). 285
MAA15 YO-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (MAA15). . . 285
MAA20 Opintojakson MAA02 kertaus ja tuki, 1 op (MAA20). 286
7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 287
MAB02 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02). 287
MAB03 Geometria, 2 op (MAB03). 288
MAB04 Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04). 289
MAB05 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05). 290
MAB06 Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06). 291
MAB07 Talousmatematiikka, 1 op (MAB07). 292
MAB08 Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08). 293
MAB09 Tilastolliset todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09). 294
MAB10 YO-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (MAB10). . . 295
MAB11 Tuki ja korotus, 2 op (MAB11). 295
MAB12 Tuki ja korotus 2, 1 op (MAB12). 296
MAB13 Tuki ja korotus 3, 1 op (MAB13). 297
MAB14 Tuki ja korotus 4, 1 op (MAB14). 297
MAB16 Pakollisen opintojakson tuki ja korotus, 2 op (MAB16). . . . 298
MAB17 Hyväksytysti suoritetun opintojakson MAA02 yksi opintopiste, 1 op (MAB17). 298

MAB18 Hyväksytysti suoritettu pitkän oppimäärän opintojakso, 2 op (MAB18). 299
MAB20 Geogebran salat, 1 op (MAB20). 299
MAB55 Matikasta viis, 1 op (MAB55). 299
MAB0607 Talousmatematiikan alkeet ja talousmatematiikka, 2 op (MAB0607). 300
7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 301
MAY Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op (MAY01). . . 301
MAY11 Tuki ja korotus 1, 1 op (MAY11). 303
7.14. Musiikki (MU). 303
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01). 306
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02). 307
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03). 309
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04). 310
Musiikkiproduktio 1, 2 op (MU05). 311
Soittamisen ja säestämisen työpaja, 2 op (MU06). 312
Laulamisen työpaja, 2 op (MU07). 313
Oma produktio 1, 2 op (MU08). 314
Oma produktio 2, 2 op (MU09). 315
Musiikkia kuorossa, 2 op (MU10). 316
Musiikin tuotannon perusteet, 2 op (MU11). 317
Musiikin tuotannon syventävä opintojakso, 2 op (MU12). 318
Studiotekniikan perusteet, 2 op (MU13). 318
Studiotekniikan syventävä opintojakso, 2 op (MU14). 319
Musiikkiproduktio 2, 2 op (MU15). 320
Tapahtumien ääni- ja valosuunnittelu, 2 op (MU16). 321
Biisinteko Workshop, 2 op (MU17). 322
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 323
7.15. Opinto-ohjaus (OP). 323
Minä opiskelijana, 2 op (OP01). 325
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02). 326
Markkinointitutorointi, 2 op (OP03). 328
Tutor-kurssi, 2 op (OP04). 329
Lukiolainen työelämässä-kurssi, 2 op (OP05). 329
OPO7 Ryhmänohjauksen opintojakso 2op, 2 op (OPO7). 330
7.16. Psykologia (PS). 331
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01). 332
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02). 334
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03). 336

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04). 338
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05). 340
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS06). 342
Abikertaus, 2 op (PS07). 343
Oma projekti, 2 op (PS08). 344
7.17. Terveystieto (TE). 344
Terveys voimavarana, 2 op (TE01). 346
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02). 348
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03). 349
Terveystiedon abivalmennus, 2 op (TE04). 352
Terveys- ja hyvinvointiteknologia, 2 op (TE05). 352
7.18. Ruotsi (TKRU). 353
7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 357
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03). 357
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04). 358
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05). 359
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06). 360
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07). 361
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08). 362
Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, 2 op (RUA09). 363
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, 4 op (RUA0102). 363
7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 365
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 365
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 366
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 367
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 368
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 368
Valmistaudu ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (RUB18). 369
Kielioppikertaus abeille, 2 op (RUB19). 370
Ruotsin kertaus - RUKE, 2 op (RUB114). 371
Lukiolainen kielenkäyttäjänä, 4 op (RUB11-12). 371
7.19. Temaattiset opinnot (TO). 372
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 373
Lukiopaja, 2 op (TO100). 373
TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110). 374
Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120). 375
Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121). 376
7.20. Vieraat kielet (VK). 377

7.20.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 382
Englannin kieli ja kulttuuri luovilla aloilla, 2 op (ENA03). 382
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04). 384
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05). 385
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06). . . . 386
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07). 387
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08). 388
Abienglanti, 2 op (ENA09). 390
Peruskoulun englannin kertaus, 2 op (ENA10). 390
Englannin luova kirjoittaminen, 2 op (ENA11). 391
Englanti maailmankielenä, 2 op (ENA12). 392
Englanninkielinen projekti, 2 op (ENA13). 392
Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja englannin asema, 4 op (ENA1-2). 393
7.20.2. Espanja A-kielenä (EAA). 395
Pitkä espanja 1, 1 op (EAA1). 395
Pitkä espanja 2, 3 op (EAA2). 396
Pitkä espanja 3, 2 op (EAA3). 397
Pitkä espanja 4, 2 op (EAA4). 398
Pitkä espanja 5, 2 op (EAA5). 399
Pitkä espanja 6, 2 op (EAA6). 400
Pitkä espanja 7, 2 op (EAA7). 401
Pitkä espanja 8, 2 op (EAA8). 402
Pitkä espanja 9, 2 op (EAA9). 403
7.20.3. Espanja B3-kielenä (EAB03). 404
Espanjan alkeet 3, 2 op (EAB0303). 405
Espanjan alkeet 1, 2 op (EAB301). 406
Espanjan alkeet 2, 2 op (EAB302). 407
Espanja 4, 2 op (EAB304). 408
Espanja 5, 2 op (EAB305). 409
Espanja 6, 2 op (EAB306). 410
Espanja 7, 2 op (EAB307). 411
Espanja 8, 2 op (EAB308). 412
7.20.4. Italia (IA01). 413
Kurkistus Italiaan, 2 op (IA01). 414
7.20.5. Japani (JPB3). 415
Japanin alkeet 1, 2 op (JPB31). 416
Japanin alkeet 2, 2 op (JPB32). 417
Japanin alkeet 3, 2 op (JPB33). 418

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (JPB34). 419
Työ ja tulevaisuus, 2 op (JPB37). 420
Japanin ja Suomen elämä, 2 op (JPN35). 421
Syvennä suhteita japaniksi, 2 op (JPN36). 422
Syvennä japanin maailmaa, 2 op (JPN38). 423
7.20.6. Kiina (KIB3). 424
Perustason alkeet 1, 2 op (KIB31). 425
Perustason alkeet 2, 2 op (KIB32). 426
Perustason alkeet 3, 2 op (KIB33). 427
7.20.7. Ranska A-kielenä (RAA). 428
Pitkä ranska 1, 1 op (RAA01). 428
Pitkä ranska 2, 3 op (RAA02). 429
Pitkä ranska 3, 2 op (RAA03). 430
Pitkä ranska 4, 2 op (RAA04). 431
Pitkä ranska 5, 2 op (RAA05). 432
Pitkä ranska 6, 2 op (RAA06). 433
Pitkä ranska 7, 2 op (RAA07). 434
Pitkä ranska 8, 2 op (RAA08). 435
7.20.8. Ranska (RAB3). 435
Ranskan alkeet 1, 2 op (RAB31). 437
Ranskan alkeet 2, 2 op (RAB32). 438
Ranskan alkeet 3, 2 op (RAB33). 439
Ranska 4, 2 op (RAB34). 440
Ranska 5, 2 op (RAB35). 440
Ranska 6, 2 op (RAB36). 441
Ranska 7, 2 op (RAB37). 442
Ranska 8, 2 op (RAB38). 443
Abiranska, 2 op (RAB39). 444
7.20.9. Saksa A-kielenä (SAA1). 445
Pitkä saksa 1, 1 op (SAA01). 446
Pitkä saksa 2, 3 op (SAA02). 447
Pitkä saksa 3, 2 op (SAA03). 448
Pitkä saksa 4, 2 op (SAA04). 448
Pitkä saksa 5, 2 op (SAA05). 449
Pitkä saksa 6, 2 op (SAA06). 450
Pitkä saksa 7, 2 op (SAA07). 451
Pitkä saksa 8, 2 op (SAA08). 452
Pitkä saksa 9, 2 op (SAA09). 453

7.20.10. Saksa (SAB). 454
Lyhyt saksa 1, 2 op (SAB301). 455
Lyhyt saksa 2, 2 op (SAB302). 456
Lyhyt saksa 3, 2 op (SAB303). 457
Lyhyt saksa 4, 2 op (SAB304). 458
Lyhyt saksa 5, 2 op (SAB35). 459
Lyhyt saksa 6, 2 op (SAB36). 460
Lyhyt saksa 7, 2 op (SAB37). 461
Lyhyt saksa 8, 2 op (SAB38). 462
Abisaksa, 2 op (SAB39). 463
7.20.11. Venäjä A-kielenä (VEA1). 463
Pitkä venäjä 1, 1 op (VEA01). 463
Pitkä venäjä 2, 3 op (VEA02). 464
Pitkä venäjä 3, 2 op (VEA03). 464
Pitkä venäjä 4, 2 op (VEA04). 465
Pitkä venäjä 5, 2 op (VEA05). 465
Pitkä venäjä 6, 2 op (VEA06). 466
Pitkä venäjä 7, 2 op (VEA07). 467
Pitkä venäjä 8, 2 op (VEA08). 467
7.20.12. Venäjä (VEB3). 468
Venäjän alkeet 1, 2 op (VEB31). 469
Venäjän alkeet 2, 2 op (VEB32). 469
Venäjän alkeet 3, 2 op (VEB33). 470
Venäjä 4, 2 op (VEB34). 471
Venäjä 5, 2 op (VEB35). 471
Venäjä 6, 2 op (VEB36). 472
Venäjä 7, 2 op (VEB37). 473
Venäjä 8, 2 op (VEB38). 474
7.20.13. Lyhyen vieraan kielen projekti (VK100). 474
Vieraan kielen projekti, 2 op (VK100). 475
7.21. Yhteiskuntaoppi (YH). 476
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01). 478
Taloustieto, 2 op (YH02). 480
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03). 481
Lakitieto, 2 op (YH04). 482
Yhteiskuntaopin valmennuskurssi, 2 op (YH05). 483
Yrittäjyyskurssi, 2 op (YH06). 484
Yrittäjyyskurssi II, 2 op (YH07). 485

Talouden instituutiot ja sijoittaminen, 2 op (YH08). 485
7.22. Tietotekniikka (ATK). 486
ATK01 Tietotekniikan peruskurssi A, 2 op (ATK01). 487
ATK02 Tietotekniikan peruskurssi B, 2 op (ATK02). 488
ATK03 Ohjelmointi, 2 op (ATK03). 488
ATK04 Muualla suoritettu tietotekniikan kurssi, 2 op (ATK04). 489
ATK05 Muualla suoritettu tietotekniikan kurssi 2, 2 op (ATK05). 490
ATK06 Tietotekniikan projekti, 2 op (ATK06). 490
ATK07 Robotiikka, 2 op (ATK07). 491
ATK09 Digitutorointi, 2 op (ATK09). 492
7.23. Italia (IA01). 492
Kurkistus Italiaan, 2 op (IA01). 493
7.24. Kansainvälisyys (KVS). 493
Kansainvälisyys 1, 2 op (KVS01). 494
Kansainvälisyys 2, 2 op (KVS02). 495
Kansainvälisyys-teemaopintojakso, 2 op (KVS03). 496
7.25. Tanssi (TAN). 496
Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07). 498
Askelista tanssiksi - tanssin perusteet, 2 op (TAN01). 499
Liikeilmaisu ja kehonhallinta, 2 op (TAN02). 499
Esityskoreografia, 3 op (TAN03). 500
Taitoa, tekniikkaa ja koreografiaa, 2 op (TAN04). 501
Matka omaan tanssiin, 2 op (TAN05). 502
Musikaalityöskentely, 2 op (TAN06). 503
Tanssin projekti 1, 2 op (TAN07). 503
Tanssin projekti 2, 2 op (TAN08). 504
7.26. Teatteri (TTA). 505
Teatterin lukiodiplomi – oma arvioitava diplomityö, 2 op (TELD8). . . . 505
Ilmaisu ja vuorovaikutus 1 - Improvisaatio 1, 2 op (TTA01). 506
Näyttelemisen perusteet 1 - Kohtausharjoittelu, 2 op (TTA02). 507
Näyttelemisen perusteet 2 - Fyysinen ilmaisu, 2 op (TTA03). 507
Teatteriproduktio 1 – Produktion suunnitteleminen ja roolityö, 2 op (TTA04). 508
Teatteriproduktio 2 – Produktion harjoitukset, 2 op (TTA05). 509
Teatteriproduktio 3 – Produktion valmistaminen ja esitykset, 3 op (TTA06). 510
Rentoutusimpro - HYvinvointia ja jaksamista lempeän teatteri-ilmaisun keinoin, 2 op (TTA07). 511

Puheilmaisu - monologin, dialogin tai esitelmän harjoitteleminen, 2 op (TTA08). 511
Ohjaamisen perusteet – kohti omaa työtä, 2 op (TTA09). 512
Kieli- ja kulttuuritietoinen ilmaisu, 2 op (TTA10). 513
Ilmaisu ja vuorovaikutus 2 - Improvisaatio 2, 2 op (TTA11). 514
Teatteriprojekti 1 – oma projekti, 2 op (TTA12). 515
Teatteriprojekti 2, 2 op (TTA13). 515
Teatteriprojekti 3, 2 op (TTA14). 516
Näyttelemisen perusteet 3 - Naamionäyttelemisen opintojakso, 2 op (TTA15). 517
8. Liitteet. 518
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 518
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 518
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 525
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 525
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 531
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 531
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 536
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 537
8.6. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. 542
8.6.1. Johdanto. 542

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen

asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuurissa opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä

inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*

- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

Lumon lukion arvot

Avoimuus

Päätöksenteko on läpinäkyvää.

Otamme asiat puheeksi ja etsimme ratkaisun.

Rohkeus

Kannustamme kokeilemaan ja yrittämään.

Emme pelkää epäonnistua.

Rohkaisemme ja tuemme omaksi itseksi kasvamista.

Vastuullisuus

Olemme kaikki vastuussa myönteisestä, oikeudenmukaisesta ja opiskelua edistävästä ilmapiiristä.

Edistämme kestävää kehitystä.

Yhteisöllisyys

Osallistumme kaikki Lumon lukion yhteisiin tapahtumiin.

Toimimme yhteishenkeä kohottavasti.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

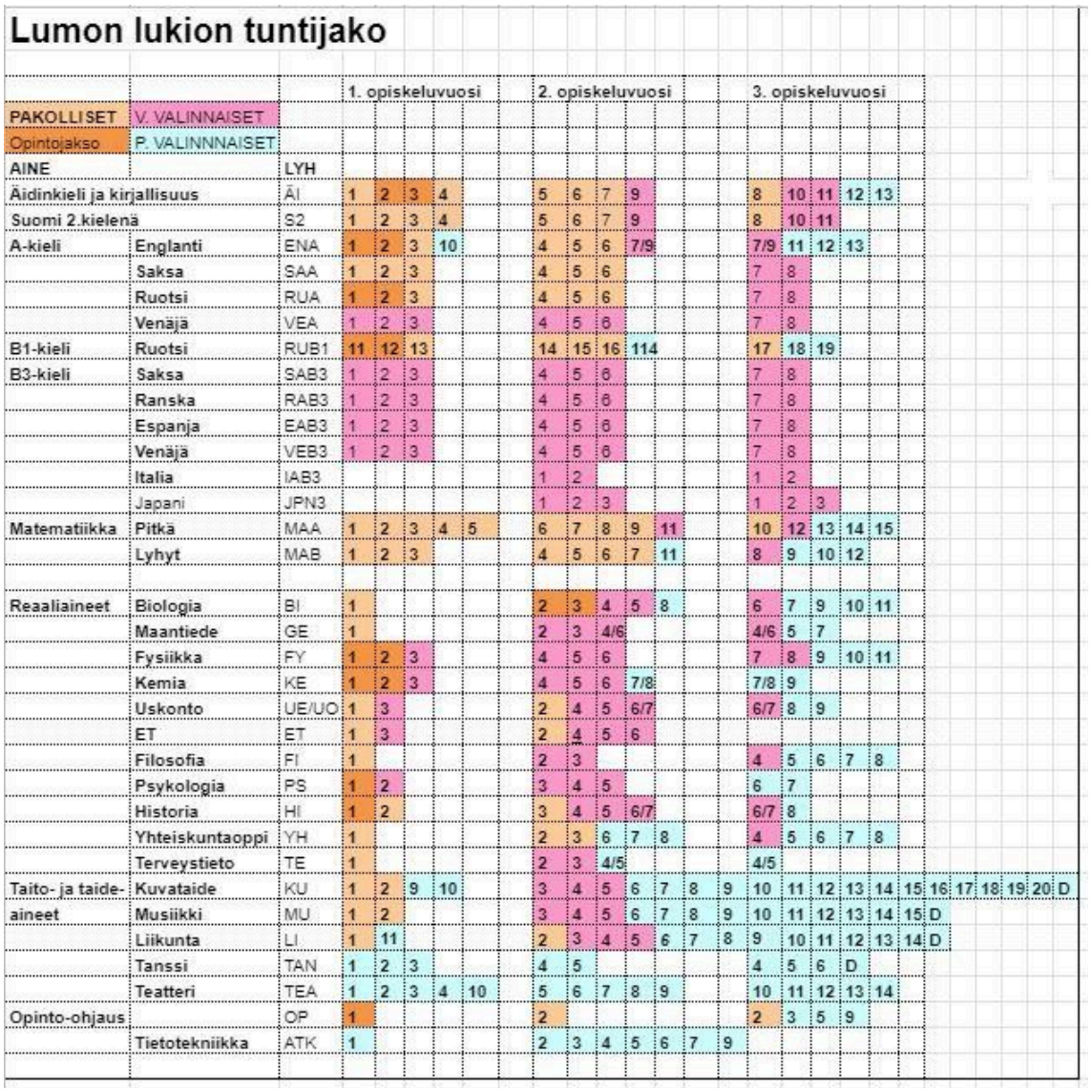

Lumon lukion tuntijako

			1. opiskeluvuosi						2. opiskeluvuosi						3. opiskeluvuosi											
PAKOLLISET	V. VALINNAISET																									
Opintojakso	P. VALINNNAISET																									
AINE		LYH																								
Äidinkieli ja kirjallisuus		ÄI	1	2	3	4			5	6	7	9			8	10	11	12	13							
Suomi 2.kielenä		S2	1	2	3	4			5	6	7	9			8	10	11									
A-kieli	Englanti	ENA	1	2	3	10			4	5	6	7/9			7/9	11	12	13								
	Saksa	SAA	1	2	3				4	5	6				7	8										
	Ruotsi	RUA	1	2	3				4	5	6				7	8										
	Venäjä	VEA	1	2	3				4	5	6				7	8										
B1-kieli	Ruotsi	RUB1	11	12	13				14	15	16	114			17	18	19									
B3-kieli	Saksa	SAB3	1	2	3				4	5	6				7	8										
	Ranska	RAB3	1	2	3				4	5	6				7	8										
	Espanja	EAB3	1	2	3				4	5	6				7	8										
	Venäjä	VEB3	1	2	3				4	5	6				7	8										
	Italia	IAB3							1	2					1	2										
	Japani	JPN3							1	2	3				1	2	3									
Matematiikka	Pitkä	MAA	1	2	3	4	5		6	7	8	9	11		10	12	13	14	15							
	Lyhyt	MAB	1	2	3				4	5	6	7	11		8	9	10	12								
Reaaliaineet	Biologia	BI	1						2	3	4	5	8		6	7	9	10	11							
	Maantiede	GE	1						2	3	4/6				4/6	5	7									
	Fysiikka	FY	1	2	3				4	5	6				7	8	9	10	11							
	Kemia	KE	1	2	3				4	5	6	7/8			7/8	9										
	Uskonto	UE/UO	1	3					2	4	5	6/7			6/7	8	9									
	ET	ET	1	3					2	4	5	6														
	Filosofia	FI	1						2	3					4	5	6	7	8							
	Psykologia	PS	1	2					3	4	5				6	7										
	Historia	HI	1	2					3	4	5	6/7			6/7	8										
	Yhteiskuntaoppi	YH	1						2	3	6	7	8		4	5	6	7	8							
	Terveystieto	TE	1						2	3	4/5				4/5											
Taito- ja taide-	Kuvataide	KU	1	2	9	10			3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	D
aineet	Musiikki	MU	1	2					3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	D					
	Liikunta	LI	1	11					2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	D					
	Tanssi	TAN	1	2	3				4	5					4	5	6	D								
	Teatteri	TEA	1	2	3	4	10		5	6	7	8	9		10	11	12	13	14							
Opinto-ohjaus		OP	1						2						2	3	5	9								
	Tietotekniikka	ATK	1						2	3	4	5	6	7	9											

Lumon lukion tuntijako

3.1.1. Lumon lukio:

Opintojen rakenne Lumon lukiossa.....

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden,

tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan,

arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Lumon lukio

Lumon lukiossa kehitetään aktiivisesti ja jatkuvasti niin fyysisiä kuin virtuaalisia opiskeluympäristöjä. Luokkatiloja muokataan tukemaan ergonomiaa ja erilaisia pedagogisia lähestymistapoja. Tiloista pyritään tekemään monipuolisia ja erilaisia toimintoja mahdollistavia.

Tilojen turvallisuuteen ja hyödynnettävyyteen kiinnitetään huomiota kehitystyötä tehdessä. Koska Lumon lukio toimii monitoimitalossa, tilaratkaisuja tehdään myös muut talon toimijat huomioiden. Opettajat ja opiskelijat sekä mahdollisuuksien mukaan huoltajat osallistuvat fyysisten ja virtuaalisten tilojen kehittämisprojekteihin.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää

kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan toisen asteen koulutuksen yhteisen digivision mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä,

lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Monikielisille oppijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

Lumon lukio

Koulun arjessa opiskelijat osallistuvat kurssien toimintaan ja arviointiin. Oppilaskunnan hallitus on mukana lukion toiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Koulun tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty yhteistyössä oppilaskunnan hallituksen kanssa. Siitä pyritään tekemään osa koulun elävää arkea. Lumon lukiolla on kotikansainvälisyyssuunnitelma, jonka tavoitteena on tuoda esille arjen monikulttuurisuutta vahvuutena. Kielitietoisuuden merkitys tiedostetaan lukiossa, jossa opiskelijoilla on kymmeniä äidinkieliä. Työelämälähtöisen opetuksen suunnitelma on myös luotu Lumon intranettiin ja työelämän tarpeita otetaan opetuksen kehittämisessä huomioon.

Yhteistyöstä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Lumon lukiossa tuetaan opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia panostamalla lukion sujuvaan aloittamiseen ja ryhmäytymiseen sekä opettamalla suunnitelmallisesti lukio-opiskelijan perustietoja ja- taitoja ensimmäisen lukuvuoden ajan.

Liikunnallinen toimintakulttuuri on Lumon lukiossa toteutuu monipuolisten liikunnan soveltavien opintojaksovalikoiman kautta. Liikunnallisen elämäntavan painotus näkyy työskentelyssä eri tavoin taukojumpista mahdollisuuteen osallistua useiden kuukausien kestoiseen opiskelijoiden hyvinvointivalmennukseen.

Ohjaus- ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa henkilökunnan yhteinen tehtävä, jonka toimintaa ohjaavat Vantaalla ohjaus-ja opiskelijahuoltosuunnitelma sekä Lumon hyvinvointisuunnitelma.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Vantaan lukiokoulutus

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen

liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Lumon lukio

Lumon lukiossa kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö on tärkeää. Otamme huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat. Yhteistyön muotoja ovat muun muassa yhteydenpito Wilman välityksellä, vanhempainillat ja erilaiset tapahtumat. Lumon lukion lukuvuosisuunnitelmassa sekä opinto-oppaassa kuvataan kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuodot ja huoltajien osallisuuden tavat ja ajankohdat. Lumon lukion toiminnasta tiedotetaan säännöllisesti sähköisen viestinnän (esim. Wilma , sosiaalinen media, nettisivut) kautta.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin.

Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Työelämävalmiudet

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan.

Kansainvälinen osaaminen

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi. Lukioiden on mahdollista hyödyntää kansainvälisessä toiminnassaan myös monikulttuuristen opiskelijoidensa osaamista.

Lumon lukio

Lumon lukiossa toteutetaan aktiivisesti toimintaa, joka mahdollistaa tutustumisen korkeakoulujen tarjontaan ja yhteistyöhön. Lukiossa käy säännöllisesti muun muassa eri korkeakouluissa opiskelevia nuoria kertomassa opiskelustaan. Opinto-ohjauksessa vierailujen lisäksi aiheesta tehdään tutustumistehtäviä ja HOPS. Lumon lukiossa opiskelijoilla on mahdollisuus opiskella korkeakoulujen kursseja yhteistyössä avointen korkeakoulujen kanssa.

Työelämäyhteistyön muodot on kuvattu Lumon työelämälähtöisen opetuksen suunnitelmaan.
Lumon lukion laaja valikoima eri kielissä (ks. opintojen rakenne) avaavat mahdollisuuksia kansainväliseen jatko-opiskeluun ja työelämään sekä auttavat kulttuurien kohtaamisessa.
Lumon lukiossa otetaan kansainvälisyysnäkökulma huomioon monipuolisesti eri aineiden opetuksessa. Kansainvälisyys on luonteva osa Lumon arkea opiskelijoiden erilaisten kieli-ja kulttuuritaustojen kautta.
Työelämäyhteistyöstä, korkeakouluyhteistyöstä ja kansainvälisestä yhteistyöstä kirjataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmaan.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
    - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

***Opiskelija** suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.*

***Ryhmänohjaaja** on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa, toteutumisen seurannassa ja päivittämisessä esimerkiksi ro-tapaamisissa. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.*

***Aineenopettaja** välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa tunnistamaan tämän osaamista ja vahvuuksia, joita opiskelija reflektoi henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan.*

Opinto-ohjaaja *koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.*

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Vantaalla jokainen opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Opiskelija myös seuraa suunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelmaa säännöllisesti opintojen aikana. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija ottaa vastuuta sekä lukio-opinnoistaan että jatko-opintojensa suunnittelusta. HOPS-ohjauksen ja opettajien antaman palautteen avulla opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja haasteensa oppimisessa

sekä kehittämään opiskelutaitojaan tavoitteidensa mukaisesti. Vantaalla pyritään siihen, että opintosuunnitelma on koko koulun olennainen ohjauksen työväline, jolla varmistetaan opiskelijalle oikea-aikainen tuki ja opintojen sujuva eteneminen. HOPS-ohjausta toteutetaan Vantaalla esimerkiksi opinto-ohjauksen jaksoilla sekä osana ryhmänohjausta ja aineenopetusta.

Lumon lukio

Ohjauksen käsitteet

Ohjausta tekee koko Lumon lukion henkilökunta yhdessä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa, ensisijaisesti aineenopettaja, ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja. Ohjauksen työmuotona on sekä ryhmämuotoinen että yksilöohjaus.

Ohjausta tehdään yhteistyössä psykologin, kuraattorin, terveydenhoitajan ja erityisopettajan sekä tarvittaessa lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Työmuotona näissä on moniammatillinen yhteistyöryhmä, joka perustetaan tarvittaessa.

Opinto-ohjaaja vastaa Lumon lukion opinto-ohjauksen koordinoinnista. Ryhmänohjaaja toimii ryhmänsä lähi-ohjaajana ja on keskeisessä roolissa huoltajien ja Lumon lukion välisessä yhteydenpidossa.

Aineenopettaja vastaa oman oppiaineensa ohjauksesta.

Tehtävät ja tavoitteet

Opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), jota päivitetään lukion kuluessa. HOPS sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi.

Ohjauksen toimijat, järjestäminen ja työnjako

Lumon lukiossa toimii kolme päätoimista opinto-ohjaajaa. Jokaisella vuositasolla on kuusi ryhmänohjausryhmää, joilla kullakin on oma ryhmänohjaajansa, ja nimetty opinto-ohjaaja. Psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja ja erityisopettaja työskentelevät yhdessä ryhmänohjaajien, aineenopettajien ja opinto-ohjaajien kanssa. Opiskelijat ja huoltajat osallistuvat omalta osaltaan ohjauksen suunnitteluun ja toteutumiseen.

Lumon lukiossa rehtori osallistuu ohjauksen toteuttamiseen tarvittaessa.

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Ryhmänohjaaja on ryhmänsä lähiohjaaja ja hän seuraa opiskelijoidensa etenemistä säännöllisesti. Ryhmänohjaajat tapaavat opinto-ohjaajia säännöllisesti. Opinto-ohjaaja pitää ryhmämuotoiset opintojaksot ja ohjaa omalta osaltaan HOPSin laatimista yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opinto-ohjaaja tapaa säännöllisesti opiskelijoita ohjauskeskusteluissa. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Siirtymävaiheet

Lumon lukio tekee aktiivista yhteistyötä perusopetuksen kanssa lukioon tulevien ohjaamiseksi. Opiskelijan siirtyessä perusopetuksesta lukioon tehdään tarvittaessa yhteistyötä kaikkien ohjauksen toimijoiden, huoltajien ja perusopetuksen kanssa.

Opintojen aikana tehdään yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa mikäli opiskelija siirtyy muualle opiskelemaan. Koulun ulkopuoliset tahot voivat olla oppilaitosten lisäksi hoito- ja kuntoutustahot.

Yhteistyö korkeakoulujen, jatko-opintojen ja työelämän kanssa on aktiivista jo lukioaikana, ja auttaa siirtymistä lukion jälkeisiin opintoihin. HOPS tukee tätä siirtymää koko lukion ajan. Yhteistyötä tehdään opintojaksojen aikana monessa eri oppiaineessa opinto-ohjauksen lisäksi. Opinto-ohjaajat kutsuvat vierailijoita työelämästä, korkeakouluista ja muista kouluista. Lumon lukiossa toimii korkeakoulu- ja työelämätiimi, joka järjestää tapahtumia.

Lumon lukion opinto-ohjaajat antavat jatko-ohjausta valmistumisen jälkeen.

Ohjauksen arviointi

Opinto-ohjaajat keräävät palautetta omasta toiminnastaan opiskelijoilta ja huoltajilta. Opinto-ohjaajat arvioivat ja kehittävät toimintaansa säännöllisesti. Lumon lukion ohjausta arvioidaan myös koko koulu ohjaa -periaatteen pohjalta.

Ohjaustyötä tekee koko Lumon lukion henkilökunta yhdessä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa, ensisijaisesti aineenopettaja, ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja. Ohjauksen työmuotoja ovat sekä ryhmämuotoinen että yksilöohjaus.

Ohjausta tehdään yhteistyössä psykologin, kuraattorin, terveydenhoitajan ja erityisopettajan sekä tarvittaessa lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Työmuotona näissä on moniammatillinen yhteistyöryhmä, joka perustetaan tarvittaessa.

Opinto-ohjaajat vastaavat Lumon lukion opinto-ohjauksen koordinoinnista ja toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii ryhmänsä lähi-ohjaajana ja on keskeisessä roolissa huoltajien ja Lumon lukion välisessä yhteydenpidossa.

Aineenopettaja vastaa oman oppiaineensa ohjauksesta.

Tehtävät ja tavoitteet

Opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), jota päivitetään lukion kuluessa. HOPS sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi.

Ohjauksen toimijat, järjestäminen ja työnjako

Lumon lukiossa toimii kolme päätoimista opinto-ohjaajaa. Jokaisella vuositasolla on kuusi ryhmänohjausryhmää, joilla kullakin on oma ryhmänohjaajansa, ja nimetty opinto-ohjaaja. Psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja ja erityisopettaja työskentelevät yhdessä ryhmänohjaajien, aineenopettajien ja opinto-ohjaajien kanssa. Opiskelijat ja huoltajat osallistuvat omalta osaltaan ohjauksen suunnitteluun ja toteutumiseen.

Lumon lukiossa rehtori osallistuu ohjauksen toteuttamiseen tarvittaessa.

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Ryhmänohjaaja on ryhmänsä lähiohjaaja ja hän seuraa opiskelijoidensa etenemistä säännöllisesti. Ryhmänohjaajat tapaavat opinto-ohjaajia säännöllisesti. Opinto-ohjaaja pitää ryhmämuotoiset opintojaksot ja ohjaa omalta osaltaan HOPSin laatimista yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opinto-ohjaaja tapaa säännöllisesti opiskelijoita ohjauskeskusteluissa. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Siirtymävaihe

Lumon lukio tekee aktiivista yhteistyötä perusopetuksen kanssa lukioon tulevien ohjaamiseksi. Opiskelijan siirtyessä perusopetuksesta lukioon tehdään tarvittaessa yhteistyötä kaikkien ohjauksen toimijoiden, huoltajien ja perusopetuksen kanssa.

Opintojen aikana tehdään yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa mikäli opiskelija siirtyy muualle opiskelemaan. Koulun ulkopuoliset tahot voivat olla oppilaitosten lisäksi hoito- ja kuntoutustahot.

Yhteistyö korkeakoulujen, jatko-opintojen ja työelämän kanssa on aktiivista jo lukioaikana, ja auttaa siirtymistä lukion jälkeisiin opintoihin. HOPS tukee tätä siirtymää koko lukion ajan. Yhteistyötä tehdään opintojaksojen aikana monessa eri oppiaineessa opinto-ohjauksen lisäksi. Opinto-ohjaajat kutsuvat vierailijoita työelämästä, korkeakouluista ja muista kouluista. Lumon lukiossa toimii korkeakoulu- ja työelämätiimi, joka järjestää tapahtumia.

Lumon lukion opinto-ohjaajat antavat jatko-ohjausta valmistumisen jälkeen.

Ohjauksen arviointi

Opinto-ohjaajat keräävät palautetta omasta toiminnastaan opiskelijoilta ja huoltajilta. Opinto-ohjaajat arvioivat ja kehittävät toimintaansa säännöllisesti. Lumon lukion ohjausta arvioidaan myös koko koulu ohjaa -periaatteen pohjalta.

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tukea tarjotaan kaikille ja kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset oikeudet tukeen. Tasa-arvoisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden arvostamisen ja syrjimättömyyden periaatteet ohjaavat opetuksen ja tuen järjestämistä lukioissamme.

Opiskelijan oikeudesta tukeen, kuten tukiopetukseen ja muihin tukitoimiin sekä erityisopetuksen sisällöistä ja perusteista kerrotaan tarkemmin lukioiden opinto-oppaissa. Tämän lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa lukiossa tarjottavasta tuesta lukio-opintojen alussa ja opintojen aikana, esimerkiksi osana ryhmänohjausta ja opinto-ohjausta sekä huoltajailloissa. Opiskelija voi myös kääntyä opetushenkilöstön puoleen kaivatessaan lisätietoa oppimisen tukeen ja erityisopetukseen.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen

tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla oppimisen tuki kuuluu kaikille ja se perustuu kaikkia opiskelijoita hyödyttävään monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön, oppimaan oppimisen taitojen ohjaamiseen, kielitietoiseen pedagogiikkaan, opiskelijan osaamisen kehittymisen seuraamiseen sekä rakentavaan ja positiiviseen palautteeseen. Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tukiopetukseen. Tukiopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti.

Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeen arvioiminen ja tuen suunnittelu aloitetaan tuen asiakirjojen tai muiden mahdollisten tietojen, kuten tiedonsiirtolomakkeiden avulla. Perusopetus toimittaa lukioiden erityisopettajille koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat opiskelijan perusopetuksen aikana tehdyistä tuen päätöksistä (Oppivelvollisuuslain 23 §). Erityisopettaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain 16 § ja

lukiolain 58 § mukaan voidaan luovuttaa. Vantaalla jokainen opiskelija arvioi tuen tarvettaan henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa laadinnan yhteydessä.

Lukion erityisopettaja arvioi tuen päätösten ja muiden mahdollisten asiakirjojen pohjalta opiskelijan yksilöllisiä tuen tarpeita lukiossa. Osana tuen tarpeen arviointia erityisopettaja hyödyntää asiakirjojen lisäksi eri tavoin koottua tietoa, kuten keskusteluja opiskelijan ja muiden opettajien kanssa sekä oppitunneilla havainnointia. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään lukio-opintojen alussa lukiseulalla ja tarvittaessa tarkemmilla lukitesteillä. Keskittymisvaikeuksia epäiltäessä erityisopettaja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Vantaalla on käytössä opiskeluhuollon adhd-palvelupolku. Muita mahdollisia oppimista vaikeuttavia asioita selvitetään tarvittaessa muilla menetelmillä, kuten matematiikan tai kielitaidon alkukartoituksilla.

Mikäli opiskelijalla todetaan tarvetta yksilölliselle ja toistuvalle oppimisen tuelle, erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhdessä tuen lomakkeen, jossa kuvataan tuen tarve sekä luetellaan opiskelijan tarvitsemat tukikeinot sekä missä oppiaineissa tuen tarve ilmenee. Aineenopettaja tutustuu kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden tuen tarpeisiin ja suunnittelee opetustaan ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti. Ensisijaisesti tuki toteutetaan ryhmätasoisena esimerkiksi strukturoituna ja selkeänä opetuksena, luontevana eriyttämisenä sekä luomalla positiivinen opiskeluilmapiiri. Lisäksi yksilöllisempiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, erityisopettajan pedagoginen tuki, monipuoliset osaamisen näyttömahdollisuudet ja arviointimenetelmät, opiskelustrategioissa ohjaaminen sekä kielitietoiset tukimuodot, kuten sanalistojen tai selkokielisen materiaalin käyttö tai oman äidinkielen hyödyntäminen. Tarvittaessa aineenopettaja konsultoi tuen suunnittelussa erityisopettajaa. Aineenopettaja kirjaa toteutetut tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat toteutetun tuen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti. Myös ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat tuen toimivuutta esimerkiksi muun opintojen edistymisen seurannan yhteydessä.

Opiskelija voi hakea ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Erityisjärjestelyhakemuksen laatii erityisopettaja, rehtori tai S2-opettaja. Tarvittaessa aineenopettajilta pyydetään lausunto. Haettavia erityisjärjestelyjä tulee toteuttaa lukio-opintojen aikana ja aineenopettaja kirjaa toteutetun tuen oppimisen tuen lomakkeelle. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioidaan tuen lomakkeelle kirjatun toteutetun tuen perusteella.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on

tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Vantaan lukiokoulutus

Mikäli opetushenkilöstö katsoo, että opiskelijalle tarjottu oppimisen tuki on riittämätöntä opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, erityisopettaja keskustelee opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa. Lukiossa toteutetun oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida, kun opiskelijalle on tarjottu luvun 4.2.1 mukaista oppimisen tukea ja opiskelija on hyödyntänyt saamaansa tukea. Erityisopetuksen tarve voidaan todeta joissain tapauksissa myös heti lukio-opintojen

alussa perusopetuksesta saatujen asiakirjojen pohjalta. Myös opiskelija tai huoltaja voivat pyytää erityisopetusta, jolloin erityisopettaja arvioi erityisopetuksen tarvetta heidän kanssaan. Molemmissa tapauksissa keskustelun jälkeen laitetaan päätösprosessi vireille, mikäli opiskelija ja/ tai huoltaja sitä edelleen pyytävät tai jos erityisopettaja ja rehtori katsovat sen tarpeelliseksi. Keskustelussa voidaan myös tulla yhteiseen lopputulokseen, ettei erityisopetukselle ole tarvetta.

Kun erityisopetuksen päätös on laitettu vireille, erityisopettaja valmistelee sen ja hyödyntää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden, kuten opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan tai opiskeluhuollon asiantuntijanäkemyksiä ja perusteluita. Opiskeluhuollon tehtäviä on tarkennettu opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Tämän jälkeen järjestetään hallintolain mukaisesti opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kuuleminen esimerkiksi monialaisen ryhmän tapaamisessa tai muutoin opiskelijaa ja huoltajaa tapaamalla. Rehtori tekee erityisopetuksen päätöksen erityisopettajan valmistelun pohjalta. Päätös voidaan tehdä myös määräaikaisena, jolloin erityisopetuksen tarvetta tulee arvioida uudelleen määräajan jälkeen. Tarvittaessa lukio-opintojen aikana voidaan tehdä myös päätös erityisopetuksesta luopumisesta.

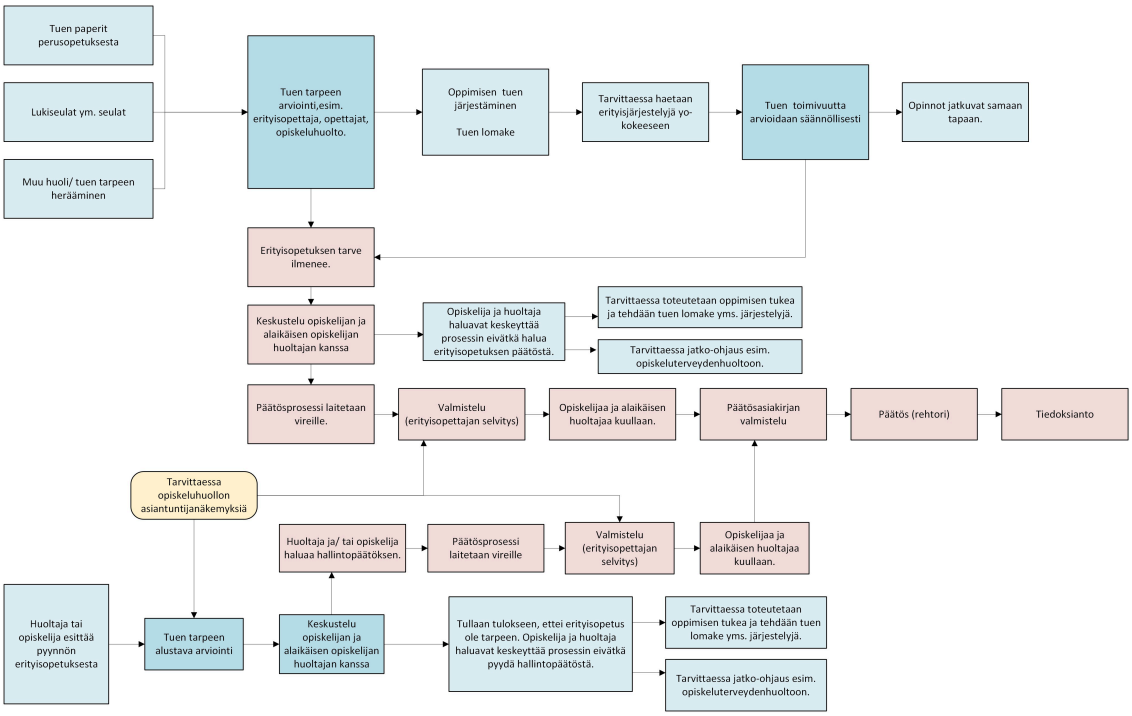

Erityisopetuksen päätösprosessi selitetty kuvana auki

Erityisopetus on säännöllistä tukea ja opiskelustrategioiden ohjaamista, joka toteutetaan säännöllisinä tapaamisina erityisopettajan kanssa. Erityisopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti. Erityisopettaja seuraa antamansa erityisopetuksen vaikuttavuutta opiskelijan suoriutumisen pohjalta. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua niihin asioihin, joita opiskelijan erityisopetuksen päätökseen on kirjattu.

Erityisopettaja keskustelee opiskelijan kanssa mahdollisuudesta kirjata erityisopetus opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan luvalla erityisopetus kirjataan opiskelijan tuen lomakkeelle. Erityisopetuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös oppimisen tukea, mikä kirjataan myös tuen lomakkeelle. Tällöin erityisopettaja kirjaa toteutetun erityisopetuksen ja aineenopettaja toteutetut oppimisen tuen tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat kokonaisuutena oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen

ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Erityisopettaja listaa opiskelijan kanssa tuen lomakkeelle yksilölliset järjestelyt opetuksessa, kuten lisäajan tai erillisen tilan tarpeen kokeissa. Avustajapalveluiden osalta opiskelijan tulee olla yhteydessä oman hyvinvointialueensa vammaisten tai muiden palveluiden neuvontaan.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin

oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki

714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*
- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten

tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.*

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä

kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä

identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

Lumon lukio

Opiskelijoiden oma kieli-ja kulttuuritausta huomioidaan opinnoissa ja arjessa. Opiskelijoita tuetaan muodostamaan ja kehittämään omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiään. Opettajat tiedostavat tämän olevan tarpeellista opiskelujen etenemisen ja opiskelijan hyvinvoinnin näkökulmasta.

Lumon lukiossa tuetaan ja arvostetaan oman äidinkielen opiskelua. Oman äidinkielen opetusta järjestetään yhteistyössä muiden lukioiden kanssa mahdollisuuksien mukaan. Osa opetuksesta järjestetään Lumon lukiossa omaan äidinkieleen erikoistuneen opettajan johdolla.

Opiskelijat saavat tiedon tästä opetuksesta opinto-ohjauksen ja ryhmänohjauksen yhteydessä sekä opinto-oppaasta. Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään Lumon lukiossa omissa ryhmissään.

Suomen kielen opintojen tukistrategia päivitetään vuosittain. Tuen antamisen tavoista ja -aikatauluista kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan ja tiedotetaan opinto-oppaassa ja Wilmassa. Ulkomailla suoritettuja opintojaksoja voidaan hyväksilukea osaksi lukio-opintoja.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

Lumon lukio

Arviointi on tärkeä osa oppimisprosessia. Se antaa opiskelijalle palautetta osaamisen ja opintojen edistymisestä. Opiskelijan tulee olla aktiivinen palautteen vastaanottaja sekä oman opiskelunsa ymmärtäjä ja ohjaaja. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan monipuoliseen näyttöön. Arvioinnin tavoitteena on kannustaa (formatiivinen) ja toisaalta antaa realistista kuvaa opiskelijan tiedoista ja taidoista (summatiivinen). Kurssin arviointikriteerit käydään läpi opiskelijoiden kanssa kurssin alussa ja ne annetaan kirjallisena. Oppiaineen ja opintojakson arvioinnin kriteerit ovat myös huoltajien saatavilla, millä tuetaan huoltajan tehtävää opiskelijan opintojen edistymisen seuraamisessa.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- , Z - ja M-merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Opiskelijalle voidaan kuitenkin antaa väliaikatietoa opintojaksojen moduulin arvioinnista merkinnällä M. Kirjainmerkintä vaihdetaan numeroksi opintojakson ollessa täysin valmis. Lopullisen arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Lumon lukio

Lähtökohtaisesti tavoitteena on, että opintojakso suoritetaan loppuun valitun periodin aikana. Opetuksen järjestelyjen tavoitteena on antaa opiskelijalle tuki periodin aikana siten, että jokainen suoritus tulee tehdyksi loppuun ennen periodin päättymistä. Mikäli opiskelija saa osasuorituksen (Z), hän suorittaa opintojakson tai modulin loppuun lähimmässä uusintakuulustelussa. Uusintakuulustelujen ajankohdat tarkennetaan lukuvuosikalenterissa.

Oppiaineiden yleiset arvioinnin kriteerit kirjataan opinto-oppaaseen.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Lumon lukio

Lähtökohtaisesti pakollisia opintojaksoja ei suoriteta itsenäisesti. Opiskelija neuvottelee opinto-ohjaajan tai aineenopettajan kanssa itsenäisestä suorittamisesta. Aiemmista opintojaksoista tulee olla keskimäärin arvosana 7, jotta lupa itsenäiseen suoritukseen myönnetään.

Opiskelija anoo itsenäisen suoritusoikeuden erikseen. Luvan myöntää rehtori aineenopettajan tai opinto-ohjaajan puoltamisen jälkeen. Luvan myöntämisen jälkeen opiskelijan vastuulla on sopia suorittamisen aikataulu ja sisällöt aineenopettajan kanssa aineryhmässä yhteisesti sovittujen kriteerien mukaisesti. Mikäli opiskelija saa itsenäisestä suorituksesta hylätyn (4), arvosanaa ei sisällytetä hänen lukio-opintoihinsa. Tällöin opiskelijan tulee suorittaa opintojakso läsnäolo-opetuksena.

Läsnäoloon perustuvia opintojaksoja ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opiskelija voi suorittaa opintojaksoja myös muissa oppilaitoksissa. Todistus hyväksytystä arvosanasta (vähintään 5) hyväksiluetaan osaksi opiskelijan lukio-opintoja.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

Lumon lukio

Huoltajat seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä Wilma-järjestelmän kautta. Aineenopettaja kirjaa Wilmaan poissaolot oppitunneittain. Wilmaan kirjataan myös opintojakson suorittamiseen liittyviä tietoja. Ryhmänohjaaja, huoltaja ja opiskelija keskustelevat aktiivisesti periodin tai opintojakson aikana, mikäli opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja -aikataulu ovat vaarassa jäädä toteutumatta. Ryhmänohjaaja, opiskelija ja huoltaja sopivat yhdessä mahdollisista opiskelun tukitoimista, joista tehdään kirjallinen suunnitelma. Tukitoimet voivat liittyä opintojen yleiseen edistymiseen tai yksittäisen oppiaineen tukeen.

Opiskelija ottaa yhteyden ryhmänohjaajaan tai opinto-ohjaajaan tehdäkseen muutoksia HOPSiinsa. Huoltaja ottaa yhteyden ryhmänohjaajaan, mikäli on itse huolissaan nuoren opintojen edistymisestä. Tavoitteena aktiivisessa yhteydenpidossa on tunnistaa ja tarttua mahdollisimman ajoissa opiskelun sujumisen ongelmiin.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen tai tuva-koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

Lumon lukio

Opiskelija voi tehdä hyväksilukupyynnön mistä tahansa koulun ulkopuolella suoritetuista opinnoista todistusta vastaan. Todistuksesta tulee ilmetä opintojen laajuus (tuntimäärä), opintojen sisällöt ja kieli, suorituksen ajankohta sekä arvosana. Rehtori tekee päätökset yhteistyössä aineenopettajien kanssa opintojen hyväksilukemisesta.

Vuosittain vahvistetaan yleisimmät hyväksiluettavat opinnot, jotka kerrotaan opinto-oppaassa.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat

päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseen voidaan opiskelijalta edellyttää tapauskohtaisesti määriteltäviä lisänäyttöjä.

Lumon lukio

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa voi korottaa erikseen järjestettävissä korotuskuulusteluissa, jotka tarkennetaan lukuvuosisuunnitelmassa ja opinto-oppaassa.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus.

Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen

arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*

- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan lukiokoulutus

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan

mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

Lumossa painotetaan erityisesti hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista lukion ensimmäisen syksyn aikana. Opetuksen järjestelyt ja sisällöt suunnitellaan yhteistyössä opettajien ja opiskelijoiden kesken siten, että uusi lukiolainen saa lukiolaiseksi kasvamisen polulla hyvän alun. Lukiolaiseksi kasvamisen polusta kirjataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- syventää tietoteknistä osaamistaan tekstien suunnittelussa ja tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidonvastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttaa opintojakson aikana tehdyt lukutaidon ja kirjoitustaidon tehtävät sekä muut tehtävät, kuten ryhmätyöt. Palautettavien töiden lisäksi arviointiin vaikuttaa opiskelijan tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen osallistuminen tuntityöskentelyyn sekä itsearviointi. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskellaan eri tekstilajeja sekä niiden rakennetta ja tavoitteita. Opetellaan kirjoitusprosessia sekä vahvistetaan kirjoittajan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Kerrataan kielenhuoltoa. Numeroarviointi.

Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii etsimään itseään puhuttelevaa kirjallisuutta paikallisia kirjastoja ja lukion omaa kirjatarjontaa hyödyntäen.
- oppitunneilla pidetään erilaisin lukutaukoja.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään oppitunteja kirjojen lukemiseen.
- Kirjallisuuden analyysien tuottamisessa käytetään vaihtelevia esitysmuotoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kannustamme kirjojen sinnikkääseen lukemiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kokonaisteosten lukeminen auttaa etsimään merkityksiä ja yhdistämään asioita uudella tavalla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat luettujen teosten pohjalta tehdyt erilaiset kirjoitustehtävät. Opintojakson aikana pidetään puhe-esityksiä ja keskusteluharjoituksia, joiden aiheet voivat liittyä globaali- ja kulttuuriosaamiseen tai eettiseen ja ympäristöosaamiseen. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa nautitaan kirjallisuudesta ja luetaan useita teoksia. Teoksia analysoidaan suullisesti ja kirjallisesti. Opintojaksoon saattaa liittyä vapaavalintainen, maksullinen retki, kuten teatterissa käynti. Numeroarviointi.

Mediatekstien tulkinta, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu alueellisiin medioihin ja paikallisen vaikuttamisen kanaviin

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet. Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjallisuus ja konteksti, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- vantaalaisen identiteetin rakentuminen esimerkiksi vantaalaisten artistien kappaleiden kautta.
- maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan suhteessa suomalaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- monipuolisten opetusmenetelmien käyttö
- tekstien tarkastelu eri konteksteissa ja vantaalaisen identiteetin näkökulmasta
- uudet verkkotekstilajit ja multimodaalisten tekstien hyödyntäminen, kuten verkkorunot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden lukeminen näyttää, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille. Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Opintojaksossa opetellaan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamista. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttaa aktiivinen osallistuminen tunneilla käytäviin keskusteluihin sekä teoksista tehdyt kirjalliset työt. Arviointiin vaikuttaa korottavasti luettujen teosten määrä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja, kuten ajallinen, kulttuurinen ja yhteiskunnallinen. Luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta. Numeroarviointi.

Vuorovaikutustaidot jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- opintojakson työmenetelmissä korostuvat yhdessä tekeminen ja kokemuksellisuus, hyödynnetään etävälineitä ja muita menetelmiä
- tutustutaan vantaalaiseen monikulttuurisuuteen ja syvennetään eettistä dialogia.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*

- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan ryhmän ja oppilaitoksen moninaisuutta hyödyntäen pääkaupunkiseudun kulttuurisesti ja sosiaalisesti rikkaassa ympäristössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisissä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista lähtökohdistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija asettaa itselleen tavoitteet kehittää omia puheviestintätaitojaan. Arviointiin vaikuttaa opiskelijan kehittyminen itsearvioinnissa: tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen. Myös opettajan kanssa käyty palautekeskustelu on oleellinen osa kurssin suoritusta. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan argumentoimista ja tutkitaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Kurssiin saattaa liittyä vapaavalintainen, maksullinen retki, kuten teatterissa käynti. Numeroarviointi.

Kirjoitustaidon syventäminen, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Paikallinen lisäys

- lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustuminen ja sen hyödyntäminen oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- hyödynnetään vaihtuvia oppimisympäristöjä
- opintojakso valmistaa ylioppilaskirjoitusten kirjoitustaidon kokeeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelija vahvistaa opiskelijaminäänsä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa, mikä lisää varmuutta ylioppilaskokeessa ja muissa vaativissa tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikana tehtyihin ylioppilaskokeeseen valmistaviin harjoituksiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon yo-kokeeseen. Numeroarviointi.

Lukutaidon syventäminen, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Paikallinen lisäys

- valmentaa lukutaidon ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa syvennetään kulttuurista lukutaitoa. Tekstejä luetaan globaalissa kontekstissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakso aikana tehtyihin lukutaidon ylioppilaskoeharjoituksiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen. Numeroarviointi.

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu kirjoittajana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuottaa erilaisia tekstejä ja vahvistaa omaa kirjoittajakuvaansa monipuolisena tekstin tekijänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään elettyä elämää ja omaa persoonaansa tuottaakseen erilaisia tekstilajeja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkintänä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kirjoitetaan luovasti erilaisia tekstejä ja nautitaan kirjoittamisesta. Kirjoittaminen vahvistaa taitoja käsitellä omaa elämää. Hyväksytty/hylätty.

Kielenhuolto, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittyy suomen kielen kirjoittajana ja oman tekstin muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa työstetään omia tekstejä, jotka voivat liittyä eri oppiaineisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa varmuutta kirjalliseen esittämiseen, mikä rohkaisee häntä osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla hiotaan omia tekstejä ja syvennetään kirjoittamisen taitoja. Kerrataan kirjoittamisen ja kielenhuollon perusasioita. Suoritusmerkintä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden perustaidot, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson painopisteenä on luku- ja kirjoitustaitojen kehittäminen. Opintojakson tavoitteena on innostaa opiskelijoita erilaisten tekstien ja tekstilajien pariin, tukea lukemisharrastusta, lisätä opiskelijan äidinkielen sisältöjen tuntemista sekä vahvistaa valmiuksia äidinkielen opiskeluun lukiossa. Vaihtoehtoisesti opintojakso toimii lukion opiskelijoille myös tukikurssina, jossa voi suorittaa tuettuna jonkin lukion äidinkielen opintojakson.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan eri tekstilajeja, luetaan, kirjoitetaan ja keskustellaan paljon. Lisäksi vahvistetaan valmiuksia digitaalisten ympäristöjen käyttöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa valmiuksia äidinkielen opiskeluun lukiossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on paikata vakavia puutteita kirjoittamisessa ja lukemisessa. Opintojakso auttaa opiskelijaa suorittamaan puuttuvat opintojaksot ennen ylioppilaskirjoituksia.

Suomen kielen ja kirjallisuuden tuki, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on paikata vakavia puutteita kirjoittamisessa ja lukemisessa Opintojakso auttaa opiskelijaa suorittamaan puuttuvat opintojaksot ennen ylioppilaskirjoituksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen ohjelma. Opintojakso ei korvaa valtakunnallisia valinnaisia opintojaksoja. Opiskelijan henkilökohtaisen ohjelman mukaan runsaasti kirjoittamis- tai lukemisharjoituksia tai kokonaisen opintojakson opinnot. Yhteiskirjoittamista mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaisia elämänhallinnan taitoja, kuten tekstitaitoja. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee kohti ylioppilaskokeiden vaatimuksia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu opiskelijan henkilökohtaisen ohjelman tavoitteisiin Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu hyvinvointiosaaminen, joka ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija innostuu lukemaan monenlaista kirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee 16 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Listassa on myös tietokirjoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso kehittää itsetuntemusta ja lisää ymmärrystä elämän ja monimuotoisuudesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti lukemalla 16 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Listassa on myös tetokirjoja. Luetuista kirjoista tehdään erilaisia tehtäviä. Opintojaksoa voi suorittaa omaan tahtiin koko lukion ajan. Suoritusmerkintä.

Media ja journalismi, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä median rakenteeseen, toimintaan ja lainsäädäntöön sekä median sisällöllisiin ja ilmaisullisiin erityispiirteisiin. Opintojakso tutustuttaa journalismin peruskysymyksiin ja journalismin piirteisiin mediateksteissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana tutustutaan median rakenteeseen, toimintaan ja lainsäädäntöön. Opiskelija kehittää omaa mediajuttujen tekemisen prosessiaan: ideointitekniikkaa, tiedonhankinnan menetelmiä, sisällön tuottamisen taitoja sekä tekstien viimeistely ja editointitaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärretään laaja-alaisesti yhteiskunnan toimintaa ja mediatekstin vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään median rakenteisiin, toimintaan ja lainsäädäntöön sekä journalismin piirteisiin mediateksteissä. Opintojakson aikana kehitetään omaa mediajuttujen tekemisen prosessia: ideointitekniikkaa, tiedonhankinnan menetelmiä, sisällön tuottamisen taitoja sekä tekstien viimeistely-- ja editointitaitoja.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä ryhmäviestintä, 2 op (ÄI0203)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omia vuorovaikutustaitojaan. Opiskelija oppii reflektoimaan omia kirjoitustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Opintojaksossa syvennytään erilaisiin käsityksiin kielestä, kielipolitiikkaan ja kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan teksti- ja tekstilajikäsitykseen. Opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjoittaminen ja esiintyminen, 2 op (ÄI0607)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- käytössä olevia digialustoja opetellaan käyttämään monipuolisesti. opiskelija hyödyntää Lumon lukion oppimisympäristöä viestintäympäristönä. lähiympäristöjä voidaan hyödyntää monipuolisesti omaäänisyyden, esiintymisrohkeuden ja rentoutumisen tukena halutessaan opiskelija voi suorittaa myös valtakunnallisen PUHVI-kokeen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallintaa ja kehittää esiintymistaitoja. Jaksossa harjoitellaan aineistojen valintaa ja käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Omaa ilmaisutapaa kehitetään muun muassa sanataideharjoituksin. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä. Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin

tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija mahdollisesti maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*

- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi

toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

S2 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- syventää tietoteknistä osaamistaan erilaisilla digitaalisilla alustoilla
- pystyy tuottamaan omaäänisen yhtenäisen tekstin valmiiksi annetusta aiheesta

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- aineistojen käytön harjoittelu lyhyemmillä teksteillä
- kieliopin kertaaminen ja harjoittelu, erityisesti verbeihin liittyvät kielioppiasiat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää luovuutta koulutehtävien ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatkuva kieleen liittyvien taitojen kartuttaminen parantaa yhdenvertaista vaikutusmahdollisuutta yhteiskunnallisissa asioissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät. Palautettavien töiden lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskelijan tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen osallistuminen tuntityöskentelyyn sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin sekä niiden tavoitteisiin ja rakenteisiin. Harjoitellaan kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia sekä vahvistetaan opiskelijan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Numeroarviointi.

S2 Kirjallisuus ja kertomukset, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- hyödyntää Lumon lukion ja pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja saa kasvaa monipuoliseksi taiteen kuluttajaksi
- tutustuu kulttuurin livestriimauksiin ja/tai digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin
- oppii etsimään itseään puhuttelevaa kirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- pääkaupunkiseudun ja lukion oman kulttuuritarjonnan hyödyntäminen osana kurssin sisältöjä mahdollisuuksien mukaan
- yhden kaunokirjallisen kokonaisteoksen lukeminen
- kieliopin kertaaminen ja harjoittelu, erityisesti välimerkkeihin ja lauseenjäseniin liittyvät kielioppiasiat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään suomalaisesta kulttuurista kirjallisuuden kautta ja oppii tekemään havaintoja yhtäläisyyksistä ja eroista muihin kulttuureihin.

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja.
Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kaunokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää opiskelijan kykyä arvioida asioita moniulotteisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat opintojakso aikana tehdyt tehtävät. Palautettavien töiden lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskelijan tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen osallistuminen tuntityöskentelyyn sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin ja lukemisen tapoihin. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Opintojaksossa painottuvat erityisesti kaunokirjalliset tekstit, kuten runot, näytelmät ja novellit. Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta, 2 op (S205)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu alueellisiin medioihin ja paikallisen vaikuttamisen kanaviin

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet. Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

S2 Kirjallisuus ja konteksti, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- syventää suomalaisten klassikoiden ja tarinoiden tuntemusta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- suomalaisen tarinakulttuurin ja kertomusten vertaaminen eri maiden ja kulttuurien tarinoihin
- kieliopin kertaaminen ja harjoittelu, erityisesti isot alkukirjaimet ja yhdyssanat sekä lauseenvastikkeisiin liittyvät kielioppiasiat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää suhdettaan suomalaiseen kulttuuriin ja sen erityispiirteisiin elämyksellisesti kirjallisuuden kautta ja osaa suhteuttaa sen osaksi yleismaailmallista kirjallisuutta ja kulttuuria. Suomalaisen kirjallisuuden lukeminen ja sen vertaaminen maailmankirjallisuuteen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Opiskelija tunnistaa kirjallisuudessa myös sen mahdolliset poliittiset ja yhteiskunnalliset ulottuvuudet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat kurssin aikana tehdyt tehtävät. Palautettavien töiden lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskelijan tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen osallistuminen tuntityöskentelyyn sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta. Numeroarviointi.

S2 Rohkaistu puhujana, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Paikallinen lisäys

- oppii erityisesti työelämässä hyödyllisiä esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- työelämän vuorovaikutustilanteiden, kuten työhaastattelun, kokouksiin osallistumisen ja asiallisen viestinnän harjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opintojaksolla painotetaan työelämään liittyvien vuorovaikutustaitojen ja viestintärohkeuden merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat kurssin aikana tehdyt tehtävät. Palautettavien töiden lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskelijan tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen osallistuminen tuntityöskentelyyn sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rohkaistu puhujana -opintojaksolla on tarkoitus harjoitella erityisesti työelämän viestintätilanteisiin liittyviä taitoja ja viestintärohkeutta. Tunneilla harjoitellaan esimerkiksi työhaastattelutilanteita ja esityksen pitämistä sekä neuvottelutilanteita. Opintojaksolla harjoitellaan myös työelämään soveltuvaa asiallista kirjallista vuorovaikutusta, kuten työhakemusten tekemistä. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Numeroarviointi.

S2 Kirjoitustaidon syventäminen, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Paikallinen lisäys

- saa tarvittavat valmiudet suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeen kirjoitustehtävistä suoriutumiseen.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- ylioppilaskokeessa kirjoitettavien tekstien kirjoittaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Opiskelija saa itsevarmuutta ja keinoja ylioppilaskokeesta selviytymiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla voidaan harjoitella myös esimerkiksi reaaliaineiden ylioppilaskokeen vastaustekniikkaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät. Palautettavien töiden lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskelijan tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen osallistuminen tuntityöskentelyyn sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeeseen. Harjoittelun kohteena ovat erityisesti kirjoitustehtävät, ja tarvittaessa voidaan harjoitella myös esimerkiksi reaaliaineiden esseevastausten kirjoittamista. Numeroarviointi.

S2 Lukutaidon syventäminen, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Paikallinen lisäys

- saa tarvittavat valmiudet suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeen kuullun ja luetun ymmärtämisen tehtävistä suoriutumiseen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

- suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeen tehtävien, erityisesti lukemista ja luetun sekä kuullun ymmärtämistä vaativia osioita
- avokysymysten vastaustekniikan harjoittelu
- muiden oppiaineiden ylioppilaskokeiden sanallisiin tehtäviin tutustuminen ja niiden lukeminen ja ymmärtäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa itsevarmuutta ja keinoja ylioppilaskokeesta selviytymiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään muiden oppiaineiden sanallisia tehtäviä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat kurssin aikana tehdyt tehtävät. Palautettavien töiden lisäksi arviointiin vaikuttavat opiskelijan tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen osallistuminen tuntityöskentelyyn sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan numeroarviosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeeseen. Harjoittelun kohteena ovat erityisesti luetun ja kuullun ymmärtämisen tehtävät, ja tarvittaessa voidaan harjoitella myös esimerkiksi muiden oppiaineiden pitkien sanallisten tehtävien lukemista ja ymmärtämistä. Numeroarviointi.

S2 Kirjoita luovasti, 2 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii nauttimaan kirjoittamisesta ja ilmaisemaan itseään kirjallisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaisten pitkien ja lyhyiden tekstien kirjoittaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan luovaa kirjoittamista ja käytetään virikkeenä eri tieteen- ja taiteenalojen kuvia, tekstejä sekä ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Haluatko kirjoittaa, mutta asiatekstit kyllästyttävät? Tällä opintojaksolla pääset ilmaisemaan itseäsi kirjoittaen luovasti ja monipuolisesti erilaisia tekstejä. Hyväksytty/hylätty.

S2 Kehity kirjoittajana, 2 op (S213)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy kirjoittajana

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kirjoittaminen ja oman ilmaisun hiominen erityisesti kielenhuollon ja oikeinkirjoituksen, mutta myös tekstin rakenteen ja sisällön näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskottava ja oikeakielinen kirjallinen ilmaisu on tarpeen niin opinnoissa, työnhaussa kuin työelämässäkin. Tällä opintojaksolla vahvistetaan näitä taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Haluatko tulla paremmaksi kirjoittajaksi? Haluatko oppia kirjoittamaan hyvää ja uskottavaa sekä huolellista suomen kieltä? Hyvä, tule sitten mukaan tälle opintojaksolle! Opintojaksolla harjoitellaan pitkien tekstien kirjoittamisen ja oman tekstin viimeistelyn lisäksi esimerkiksi neutraalin asiallista kirjallista ilmaisua työelämää ja tulevia opintoja varten. Hyväksytty/hylätty.

Suomen kielen ja kirjallisuus -oppimäärän perustaidot, 2 op (S214)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson painopisteenä on suomen kielen luku- ja kirjoitustaitojen sekä opiskelutaitojen kehittäminen. Opintojakson tavoitteena on vahvistaa valmiuksia lukio-opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan suomen kielen rakenteita ja sanastoa sekä tutustutaan lukion teksteihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa valmiuksia suomen kielen opiskeluun lukiossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson painopisteenä on luku- ja kirjoitustaitojen kehittäminen. Vaihtoehtoisesti opintojakso toimii lukion opiskelijoille myös tukikurssina, jossa voi suorittaa tuettuna jonkin lukion äidinkielen opintojakson. Opintojakson tavoitteena on innostaa opiskelijoita erilaisten tekstien ja tekstilajien pariin, tukea lukemisharrastusta, lisätä opiskelijan äidinkielen sisältöjen tuntemista sekä vahvistaa valmiuksia äidinkielen opiskeluun lukiossa. Suoritusmerkintä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tuki, 2 op (S215)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on paikata vakavia puutteita kirjoittamisessa ja lukemisessa Opintojakso auttaa opiskelijaa suorittamaan puuttuvat opintojaksot ennen ylioppilaskirjoituksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen ohjelma. Opintojakso ei korvaa valtakunnallisia valinnaisia opintojaksoja Opiskelijan henkilökohtaisen ohjelman mukaan runsaasti kirjoittamis- tai lukemisharjoituksia tai kokonaisen opintojakson opinnot. Yhteiskirjoittamista mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaisia elämänhallinnan taitoja, kuten tekstitaitoja. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee kohti ylioppilaskokeiden vaatimuksia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu opiskelijan henkilökohtaisen ohjelman tavoitteisiin Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu hyvinvointiosaaminen, joka ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (S216)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija innostuu lukemaan monenlaista kirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee 8 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Listassa on myös tietokirjoja. Osa teoksista voi olla selkokirjoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso kehittää itsetuntemusta ja lisää ymmärrystä elämän ja monimuotoisuudesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti lukemalla 8 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Listassa on myös tietokirjoja. Osa listan kirjoista on selkokirjoja. Luetuista kirjoista tehdään erilaisia tehtäviä. Opintojaksoa voi suorittaa omaan tahtiin koko lukion ajan. Suoritusmerkintä.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä ryhmäviestintä, 3 op (S20203)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- oppii analysoimaan erilaisia lähteitä syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omia vuorovaikutustaitojaan

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajin merkityksestä tekstin ymmärtämiseen. Myös kielen rakenteisiin ja ilmaisuun kiinitetään huomiota. Kurssin aikana myös vuorovaikutustaidot syvenevät: opiskelijan osallistuu ryhmätyöskentelyyn, pohtii omaa rooliaan ryhmässä, rohkaistuu osallistumaan ja ottamaan muut huomioon. Numeroarviointi. Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S20607)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- käytössä olevia digialustoja opetellaan käyttämään monipuolisesti. puhutun ja kirjoitetun kielen erojen tarkastelu. opiskelija hyödyntää Lumon lukion oppimisympäristöä viestintäympäristönä. lähiympäristöjä voidaan hyödyntää monipuolisesti omaäänisyyden, esiintymisrohkeuden ja rentoutumisen tukena halutessaan opiskelija voi suorittaa myös valtakunnallisen PUHVI-kokeen

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*

- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksossa harjaannutetaan esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta ja -jännitystä, tuotetaan puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä, syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhetta ja audiovisuaalista viestintää sekä opiskellaan vuorovaikutustaitoja ja -etiikkaa eri viestintäkanavissa, kuten sosiaalisessa mediassa. Numeroarviointi. Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija mahdollisesti maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

7.2. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

*Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*

- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan esimerkiksi tutustumalla lähiluontoon, Luonnontieteelliseen keskusmuseoon tai Viikin Biokeskukseen.
- Lumossa hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan Ankkalammen ympäristöä sekä Lumon lukion laboratoriota.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Kokeellisissa töissä hyödynnetään esimerkiksi lähiympäristön luontoa sekä Lumon laboratoriota.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksen aikana voidaan vierailla Helsingin yliopiston Biotieteiden laitoksella ja alan yrityksissä sekä kuulla asiantuntijoita tarvittaessa etäyhteyksin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa voidaan monipuolisten medialähteiden lisäksi hyödyntää Lumon lukion biologian kokoelmien sisältöjä, kuten esimerkiksi lajinäytteitä sekä preparaatteja. Biologisiin tutkimuksiin tutustutaan esimerkiksi erilaisten tieteellisten julkaisujen kautta. Kokeelliset tutkimukset ovat osana oppitunteja. Opiskelija harjoittelee biologisen tutkimuksen osa-alueita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti. Lisäksi tulee olla suoritettuna tutkimus tai projekti itsenäisesti tai pienryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, *yhteiskunnallinen osaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutustutaan biologiaan tieteenä ja biologisen tutkimuksen tekemiseen. Evoluution ymmärtäminen on keskeisenä näkökulmana. Tavoitteena on oppia solurakennetta, elämän edellytyksiä ja eliöiden yhteisiä piirteitä. Eliökunnan rakenne tulee tutuksi ja tutustutaan myös eliöiden luokitteluun.

Ekologian perusteet ja Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on ymmärtää kaupunkilaisten oman toiminnan ja kestävän elämäntavan vaikutus omaan lähiympäristöön ja sen tulevaisuuteen.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tarkastellaan biodiversiteettiä, sitä uhkaavia tekijöitä sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksia myös vantaalaisten esimerkkien avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetuksessa ja opiskelijoiden luontosuhteen vahvistamisessa hyödynnetään esimerkiksi sekä Lumon lukion lähiympäristön että pääkaupunkiseudun luonto- ja elämyskohteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti. Lisäksi tulee olla suoritettuna tutkimus tai projekti itsenäisesti tai pienryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtainen tavoite, *eettisyys ja ympäristöosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

BI 2 moduulissa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta. Käydään läpi lajien levinneisyyteen ja sopeutumiseen vaikuttavia tekijöitä. Opitaan populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa ja käydään niitä läpi esimerkkien avulla. Opitaan aineiden kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä. Keskeisenä on oppia luonnon monimuotoisuuden merkitys havainnollistavien esimerkkien avulla.

BI 3 moduulissa keskeistä on ymmärtää ihmisen vaikutus ympäristöongelmiin niin Suomessa kuin muualla maailmassa sekä ympäristöongelmien eri ratkaisukeinoja. Opetuksessa kiinnitetään huomiota moninaisten mahdollisuuksien ja toivon kautta toimimiseen kohti kestävää tulevaisuutta kuljettaessa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Ryhmässä suoritetaan esimerkiksi mikroskopointeja ja kokeellisia tutkimuksia.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla käydään tutustumassa esimerkiksi biologisen tutkimuksen tekoon Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa tietopohjan yhteiskunnassa käytävän biotieteisiin liittyvän keskustelun ymmärtämiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti. Lisäksi tulee olla suoritettuna tutkimus tai projekti itsenäisesti tai pienryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, *yhteiskunnallinen osaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Opintojaksossa tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Opintojakson työtavoille on keskeistä kokeellisuus ja opiskelijan omat tutkimukset

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa lisätietoa miten suojautua ulkoisilta terveyttä uhkaavilta tekijöiltä omassa elämässään.
- Opiskelija oppii kokeellisten töiden kautta oman elimistönsä toimintaa.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla käydään tutustumassa lääketieteellisen tutkimuksen tekoon esimerkiksi Viikin Biokeskuksessa tai Biomedicumissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää ihmisen perusbiologian ja terveyteen liittyvät prosessit.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti. Lisäksi tulee olla suoritettuna tutkimus tai projekti itsenäisesti tai pienryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *hyvinvointiosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Opintojaksossa tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy kriittisesti arvioimaan geeniteknologian sovelluksia ja merkitystä

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla käydään tutustumassa bioteknologiseen tutkimukseen esimerkiksi Viikin Biokeskuksessa tai kuullaan asiantuntijoita etäyhteyksin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija saa valmiuksia oppia ymmärtämään biotekniikkaan ja -tieteisiin liittyviä julkaisuja sekä pohtia tulevaisuuden ratkaisumahdollisuuksia. Opetus tukee kestävän elämäntavan valinnoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti. Lisäksi tulee olla suoritettuna tutkimus tai projekti itsenäisesti tai pienryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *eettisyys ja ympäristöosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Opintojaksossa perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Opintojaksossa opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Soveltava laborointi, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventyminen biologiseen laboratoriotyöskentelyyn.
- Tutustuminen bioinformatiikkaan ja biotieteellisen tiedonhankintaan ja -käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso, joka on tarkoitettu ensisijaisesti biologiaan erikoistuville opiskelijoille.
- Tutustutaan biologisiin tutkimusmenetelmiin, tiedonhankintaan ja -käsittelyyn erilaisia laboratorio-, viljely- ja mikroskopointikokeita tehden.
- Vieraillaan mahdollisuuksien mukaan alan laitoksissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetus harjaannuttaa opiskelijan biologisten tutkimusmenetelmien käyttöön laboratoriossa ja vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson kokeellisiin töihin osallistuminen sekä laboratorioharjoituksista ja -työskentelystä laadittu raportti tai työpäiväkirja.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *monitieteinen ja luova osaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti biologiaan erikoistuville. Opintojaksossa tutustutaan biologisiin tutkimusmenetelmiin, tiedonhankintaan ja -käsittelyyn erilaisia laboratorio-, viljely- ja mikroskopointikokeita tehden, ja vieraillaan alan laitoksissa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä kuluja.

Maastotyöskentely, 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Eri eliöyhteisöjen lajistoon tutustuminen.
- Luonnon monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen ja oman luontosuhteen syventäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana tutkitaan ympäristön tilaa maastossa ja luokkatiloissa.
- Tutustutaan metsä- ja suotyyppeihin sekä keskitytään vesiekosysteemiin (plankton, vesikasvit ja –hyönteiset) ja tehdään vesianalyysejä sekä perehdytään harsuuntumiseen.

- Vieraillaan mahdollisuuksien mukaan alan laitoksissa ja kuullaan asiantuntijoita oppitunneilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään luonnon itseisarvon ja ekosysteemien moninaisuuden.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on osallistuminen opintojakson kokeellisiin töihin ja retkille sekä niistä raportointi. Jakson aikana kootaan arvioinnin pohjana toimiva portfolio, johon voi liittää esimerkiksi itse kerätyn (tai digimuotoisen) jäkälä-, sammal- tai kasvikokoelman.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *eettisyys ja ympäristöosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutkitaan ympäristön tilaa maastossa ja luokkatiloissa. Tutustutaan metsä- ja suotyyppeihin sekä keskitytään vesiekosysteemiin (plankton, vesikasvit ja –hyönteiset) ja tehdään vesianalyysejä sekä perehdytään bioindikaattoreihin ja harsuuntumiseen. Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan alan laitoksissa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä kuluja.

Kertaus abeille, 2 op (BI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Keskeisten biologian opintojaksojen sisältöjen ja digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käytön kertausta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan digitaalisen biologian ylioppilaskokeen tehtäviin vastaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on jakson opiskelutehtävien tai muun vastaavan kokonaisuuden suorittaminen hyväksytysti ja arviointikriteerien mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen *kaikkia biologiaan liittyviä* opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisten biologian opintojaksosisältöjen ja digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käytön kertausta.

Projektityö, 2 op (BI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan itseohjautuva työskentely biologiaan liittyvän projektityön parissa kehittää sekä hänen luonnontieteellistä ajatteluaan että tiedonhankinta ja -käsittelytaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti biologian opintoihin erikoistuville ja siitä kiinnostuneille opiskelijoille.
- Opiskelija valitsee opettajan ohjauksella projektinsa aiheen ja toteuttaa itseohjautuvana työskentelynä biologiaan liittyvän projektin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jakson aikana opiskelija toteuttaa itseohjautuvasti luonnontieteelliseen ajatteluun sekä tiedon- ja aineistonhankintaan perehdyttävän biologian projektin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla itsenäinen projektityö hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *monitieteinen ja luova osaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti biologian opintoihin erikoistuville ja siitä kiinnostuneille opiskelijoille. Opintojaksossa opiskelija valitsee opettajan ohjauksella projektinsa aiheen ja toteuttaa itsenäisenä työskentelynä biologiaan liittyvän projektin. Opettaja ohjaa ja seuraa projektin etenemistä. Projektin sisältö ja toteutus sovitaan aiheen mukaan opettajan kanssa.

Biologiaa englanniksi, 2 op (BIE11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustumalla biologian käsitteisiin englannin kielellä, opiskelija saa valmiuksia esimerkiksi kansainvälisten tieteellisten, biologiaan liittyvien, tekstien ja tutkimusten ymmärtämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan biologian ensimmäisen pakollisen opintojakson teemoja englanniksi.
- Aiheina muun muassa elämän tunnusmerkit, solun toiminta, eliöiden luokittelu ja evoluutio.
- Opintojakson opetuskielenä on englanti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa voidaan monipuolisten medialähteiden lisäksi hyödyntää Lumon lukion biologian kokoelmien sisältöjä, kuten esimerkiksi lajinäytteitä sekä preparaatteja. Biologisiin tutkimuksiin tutustutaan esimerkiksi erilaisten englanninkielisten tieteellisten julkaisujen kautta. Kokeelliset tutkimukset ovat osana oppitunteja. Opiskelija harjoittelee biologisen tutkimuksen osa-alueita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksen aikana voidaan vierailla Helsingin yliopiston Biotieteiden laitoksella ja alan yrityksissä sekä kuulla asiantuntijoita tarvittaessa myös etäyhteyksin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, *yhteiskunnallinen osaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskellaan biologian ensimmäisen pakollisen jakson teemoja englanniksi. Aiheina muun muassa elämän tunnusmerkit, solun toiminta, eliöiden luokittelu ja evoluutio. Opintojakson opetuskielenä on englanti.

7.3. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

*Elämänkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

*Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Monikatsomuksellinen pääkaupunkiseutu antaa mahdollisuuden tarkastella ja tutkia eri kulttuuristen ja katsomuksellisten tekijöiden vaikutusta vastuulliseksi ihmiseksi kasvamisessa.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*

Paikallinen lisäys

- Harjoittelee perusteltujen kantojen muodostamista monikatsomuksellisen lähiympäristön ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista hyvään elämään liittyvistä kysymyksistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

"Minä ja hyvä elämä (ET1) -opintojaksossa painottuvat laaja-alaisista osaamistavoitteista erityisesti hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen. Opiskelija pohtii omaa elämänkatsomustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin."

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja hyvä elämä (ET1) -opintojaksolla pohditaan erilaisia katsomuksellisia vaihtoehtoja, identiteettiä ja hyvää elämää. Vastauksia etsitään siihen millaista on hyvä, onnellinen ja ihmisarvoinen elämä ja mitä se edellyttää niin yksilöiltä kuin yhteisöiltä.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Monikatsomuksellinen pääkaupunkiseutu antaa mahdollisuuden tarkastella ja tutkia eri kulttuuristen ja katsomuksellisten tekijöiden vaikutusta vastuulliseksi ihmiseksi kasvamisessa.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*

- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Harjoittelee perusteltujen kantojen muodostamista monikatsomuksellisen lähiympäristön ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista yhteiskuntaan liittyvistä kysymyksistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

"Minä ja yhteiskunta (ET2) -opintojaksossa painottuvat laaja-alaisista osaamistavoitteista erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen, eettiset taidot ja globaali- ja kulttuuriosaaminen." Oppisisällöt auttavat opiskelijaa ymmärtämään yteiskuntarakenteita, vaikuttamisen mahdollisuuksia ja osallisuuden merkitystä niin paikallisesti kuin globaalisti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja yhteiskunta (ET2) -opintojaksolla pohditaan yksilöä, yksilöiden vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä. Hyvään yhteiskuntaan liitetään esimerkiksi oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutuminen. Opintojaksolla perehdytään myös länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteisiin, taloudellisen ja poliittisen vallan kytköksiin sekä utopioiden ja dystopioiden rooleihin poliittisen toiminnan motiiveina.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*

- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Monikatsomuksellinen pääkaupunkiseutu antaa mahdollisuuden tarkastella ja tutkia eri kulttuuristen ja katsomuksellisten tekijöiden vaikutusta vastuulliseksi ihmiseksi kasvamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Harjoittelee perusteltujen kantojen muodostamista monikatsomuksellisen lähiympäristön ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kulttuuria koskevista kysymyksistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurit (ET3) -opintojaksossa painottuu laaja-alaisen osaamisen tavoitteista globaali- ja kulttuuriosaaminen. Eri kulttuurit ovat moninaisissa vuorovaikutussuhteissa keskenään. Ihmisten väliset kulttuurierot ovat tuottaneet sekä rasismia ja etnosentrisyyttä että keskinäistä kunnioittamista ja yhdenvertaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuurit (ET3) -opintojaksolla pohditaan kulttuurin merkitystä ihmisille ja heidän elämänkatsomuksilleen. Keskisiä opintojaksolla käsiteltäviä ja kulttuurin moninaisuuteen liittyvä teemoja ovat mm. sananvapaus, yhdenvertaisuus ja identiteettivalinnat. Ihmisten väliset kulttuurierot ovat tuottaneet sekä rasismia ja etnosentrisyyttä että keskinäistä kunnioittamista ja yhdenvertaisuutta.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.

- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Harjoittelee perusteltujen kantojen muodostamista monikatsomuksellisen lähiympäristön ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista katsomuksellisista kysymyksistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Katsomukset (ET4) -opintojaksossa laaja-alaisista osaamistavoitteista painottuvat erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katsomukset (ET4) -opintojaksossa perehdytään poliittisiin, tieteellisiin, moraalisiin, uskonnollisiin ja kulttuurihistoriallisiin katsomuksiin ja erilaisiin katsomuksellisiin selittämisen tapoihin. Opintojaksolla tarkastellaan myös erilaisten katsomusten syntyä, historiaa ja tutkimusta.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki*
- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Harjoittelee perusteltujen kantojen muodostamista monikatsomuksellisen lähiympäristön ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista uskonnollisuuteen ja uskonnottomuuteen liittyvistä kysymyksistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskonnot ja uskonnottomuus (ET5) -opintojaksossa painottuvat laaja-alaisista osaamistavoitteista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnot ja uskonnottomuus (ET5) -opintojaksolla perehdytään uskonnottomuuteen ja uskonnollisuuteen sekä niihin liittyviin ilmiöihin, käsitteisiin ja selittämisen tapoihin. Tutustumme mm. maailmanuskontoihin ja uskontokritiikkiin, ateismiin sekä sekulaariin humanismiin.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Monikatsomuksellinen pääkaupunkiseutu antaa mahdollisuuden tarkastella ja tutkia eri kulttuuristen ja katsomuksellisten tekijöiden vaikutusta vastuulliseksi ihmiseksi kasvamisessa.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- Harjoittelee perusteltujen kantojen muodostamista monikatsomuksellisen lähiympäristön ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista tulevaisuuteen ja kestävään elämäntapaan liittyvistä kysymyksistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

"Tulevaisuus (ET6) -opintojaksossa tarkastellaan hyvää elämää, yhteiskuntaa, kulttuureja, katsomuksia ja ympäristöä tulevaisuuden näkökulmasta. Opintojakso auttaa tunnistamaan, erittelemään ja arvioimaan erilaisia vastauksia tulevaisuuden hyvinvointia, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, moraalia, ympäristöä ja kulttuuria liittyviin kysymyksiin. Opintojakso edistää kaikkia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita."

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tulevaisuus (ET6) -opintojaksossa käsitellään tulevaisuutta ja sen toteutumisen luonnetta. Tarkastelemme ihmiskunnan tieteellis-teknologisia murroksia sekä pohdimme mm. tekoälyä, ekologisia muutoksia ja transhumanismia. Voivatko teknologiset muutokset auttaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa?

Oma projekti, 2 op (ET07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Oma projekti (ET7) on itsenäisesti suoritettava opintojakso, jossa opiskelija valitsee yhdessä opettajan kanssa jonkin elämänkatsomustietoon liittyvän aiheen tai ilmiön ja esittelee sitä sovitulla tavalla.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*

- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kuuntelemaan ja arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun kantansa aiheeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

"Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1) -opintojakso tukee kaikkien laaja-alaisten tavoitteiden saavuttamista, mutta siinä painottuvat erityisesti vuorovaikutus sekä monitieteisyys ja luova osaaminen." Opintojakson aikana harjoitellaan filosofian työtapoja (mm. argumentaatio, päättely, kyseenalaistaminen, käsitteiden määrittely, ajatuskokeet) keskustelun ja kirjoittamisen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

FIlosofian ensimmäinen opintojakso (FI1) johdattaa filosofian työtapoihin, peruskysymyksiin ja ongelmiin. Tavoitteena on oppia väitteiden perustelujen ja pätevyyden arviointia. Opintojakson aikana havaitaan, että jotkut itsestään selviltä tuntuvista uskomuksista ovat virheellisiä ja erilaiset ilmiöt ovat yllättävällä tavalla olemassa.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*

- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kuuntelemaan ja arvioimaan lähiympäristöstään esille nousevia erilaisia moraalisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun kantansa aiheeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Etikkan (FI2) -opintojakso tukee kaikkien laaja-alaisten tavoitteiden saavuttamista, mutta siinä painottuvat erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen. Etiikan opiskelu kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Opintojaksolla painottuvat ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamisen periaatteet sekä vastuullisen elämäntavan filosofiset periaatteet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Etiikka (FI2) tutkii moraalikysymyksiä ja niiden ratkaisemisen perusteluja. Erilaisista lähtökohdista johdetaan erilaisia periaatteita, arvoja, normeja ja tapoja ratkaista moraalisia ongelmia. Opintojaksolla pohditaan oman elämän merkityksellisyyttä ja opitaan arvioimaan erilaisia moraalisia ratkaisuja. Tavoitteena on johdonmukaisen moraalisen argumentaation oppiminen. Opintojakso on pakollinen.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*

- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kuuntelemaan ja arvioimaan lähiympäristöstään esille nousevien erilaisten näkemysten luotettavutta sekä muodostamaan oman perustellun kantansa aiheeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntafilosofian (FI3) -opintojakso tukee kaikkien laaja-alaisten tavoitteiden saavuttamista, mutta siinä painottuvat laaja-alaisista tavoitteista erityisesti yhteiskunnallinen ja eettinen osaaminen sekä hyvinvointi- ja ympäristöosaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset

ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntafilosofian (FI3) -opintojaksolla tarkastellaan erilaisten yhteiskuntajärjestysten, oikeudenmukaisuusperiaatteiden ja instituutioiden oikeutusta. Pohdimme mm. valtaan, omistamiseen ja erilaisiin päätöksentekotapohin liittyviä kysymyksiä. Tutustumme poliittisiin ihanteisiin ja niiden toteuttamiseen. Yhteisölliseen elämään kuuluvat myös yhteiskunnalliset ristiriidat ja jännitteet.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*

- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kuuntelemaan ja arvioimaan lähiympäristöstään esille nousevia yhteiskunnallisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun kantansa aiheeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Totuus (FI4) -opintojaksossa laaja-alaisista osaamistavoitteista painottuvat erityisesti monitieteisyys ja luova osaaminen. Nämä korostuvat erityisesti pyrkimyksessä ymmärtää niin tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta kuin filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta ja todellisuuden luonteesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Totuus (FI4) -opintojaksolla tutustutaan tiedon, metafysiikan ja olemassaolon keskeisiin kysymyksiin. Pohdimme tiedon mahdollisuuksia, totuuden ja tieteellisen tutkimuksen sekä tutkimusmenetelmien luonnetta. Todellisuuden ilmeneminen, hahmottaminen ja luonne ovat aina olleet ajankohtaisia filosofisia ongelmia.

Abikertaus, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- auttaa opiskelijaa menestymään filosofian ainereaalissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Abikertauksen (FI5) -opintojaksolla korostuu laaja-alaisista osaamistavoitteista painottuvat erityisesti vuorovaikutusosaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Abikertauksen (FI5) -opintojakso valmentaa filosofian ainereaaliin. Opintojaksolla pyritään laajentamaan opiskelijoiden filoaofista tietämystä syventävien kurssien sisältöjen pohjalta ja harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita.

Väittelyn taito, 2 op (FI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- auttaa opiskelijaa kehittämään väittelytaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Väittely on luonteeltaan vuorovaikutteista, jossa korostuvat dialogia, kilvoittelu ja yhdessä ajattelu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset

ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Väittelyn taito (FI6) -opintojakson tavoitteena on väittely- ja kuuntelutaitojen kehittäminen. Opintojaksolla perehdytään opiskelijoita kiinnostaviin katsomuksellisiin ja filosofisiin teemoihin.

Ympäristöfilosofia, 2 op (FI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kasvattaa opiskelijan ympäristötietoisuutta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristöfilosofia tarkastelee inhimillisen ja ei-inhimillisen suhteiden ongelmia. Ympäristöfilosofialla on käytännöllinen intressi, ja sen kehittyminen liittyi ympäristötietoisuuden nousuun 1960-luvulta alkaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristöfilosofian (FI7) -opintojaksolla pohditaan ihmisen, yhteiskunnan, muun luonnon ja ympäristön moninaisia suhteita ja näiden suhteiden ongelmia. Opintojakson tavoitteena on kasvattaa ympäristötietoisuutta ja sitouttaa kestävään kehitykseen.

Oma projekti, 2 op (FI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää oman projektin suunnittelu- ja toteuttamistaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman projektin tekeminen tukee hyvinvointiosaamista, koska se kehittää opiskelijan itseymmärrystä omasta ajattelustaan ja mielenkiinnon kohteistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Oma projeksti (FI8) on itsenäisesti suoritettava opintojakso, jossa opiskelija valitsee yhdessä opettajan kanssa jonkin filosofiaan liittyvän aiheen tai ilmiön ja erittelee sitä haluamallaan tavalla.

Uskonnonfilosofia, 2 op (FI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- - Opiskelija ymmärtää keskeisiä uskonnonfilosofian ongelmia, kuten Jumalan olemassaolo, uskonnon ja moraalin suhde sekä uskonnon ja tieteen suhde ja osaa tarkastella näitä erilaisista näkökulmista - Opiskelija tuntee filosofisen ajattelun perinteitä kristinuskossa, islamissa ja juutalaisuudessa - Opiskelija osaa tunnistaa uskontoon liittyviä ilmiöitä nykymaailmassa ja tarkastella niitä filosofisesti - Opiskelija kehittää taitoja keskustella kriittisesti ja kunnioittavasti uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä ja kykyä tarkastella omaa maailmankatsomustaan filosofisesta näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- - Filosofinen ajattelu kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden perinteissä - Filosofiset argumentit Jumalan olemassaolon puolesta ja sitä vastaan - Uskonnon ja moraalin suhde - Uskonnon ja tieteen suhde - Uskontoon liittyvät yhteiskunnalliset kysymykset, kuten uskonnonvapaus ja uskonnolliset argumentit politiikassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulukohtainen soveltava filosofian opintojakso. Opintojakso soveltuu erinomaisesti myös uskonnon ja elämänkatsomustiedon opiskelijoille. Suosituksena on, että ennen opintojaksoa opiskelija olisi suorittanut opintojakson FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun.

Opintojaksolla tutustutaan filosofian näkökulmiin uskontoon. Opintojaksolla käsitellään Jumalan olemassaoloa perehtyen kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden perinteisiin, modernin filosofian näkemyksiin sekä ateistisen filosofian argumentteihin Jumalan olemassaoloa vastaan. Lisäksi tarkastellaan muita uskonnonfilosofian perinteisiä kysymyksiä, kuten uskonnon ja moraalin suhde, uskonnon ja tieteen suhde, uskonto yhteiskunnassa. Opintojakso syventää osaamista valtakunnallisten filosofian opintojaksojen sisällöistä. Lisäksi opintojakso syventää ymmärrystä uskonnoista ja maailmankatsomuksista sekä luo perustaa käydä kriittistä, mutta kunnioittavaa keskustelua uskonnollisista ja katsomuksellisista kysymyksistä.

Taide ja filosofia, 2 op (FI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- - Opiskelija tuntee estetiikan ja taiteenfilosofian keskeisiä käsityksiä kauneudesta ja taiteen luonteesta - Opiskelija osaa tunnistaa filosofisia teemoja kuvataiteessa ja tutustuu filosofisten teorioiden käyttöön taiteessa - Opiskelija harjoittelee abstraktin ajattelun ilmaisemista kuvataiteessa ja oman taiteellisen työskentelynsä reflektoimista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- - Taiteen olemus - Kauneuden käsite - Taide filosofisten kysymysten esittäjänä ja niihin vastaajana - Taiteen ja filosofian dialogi - Kuvataiteen analyysi - Oman taideteoksen suunnittelu ja toteutus sekä prosessin reflektointi

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulukohtainen soveltava filosofian ja kuvataiteen opintojakso.
Opintojaksolla tutustutaan taiteen ja filosofian yhtymäkohtiin. Opintojaksolla perehdytään taiteenfilosofian ja estetiikan peruskysymyksiin taiteen ja kauneuden olemuksesta. Lisäksi tutkitaan filosofisia teemoja kuvataiteen ja estetiikan näkökulmasta sekä opitaan ilmaisemaan ja pohtimaan filosofisia kysymyksiä taiteellisten ilmaisukeinojen kautta. Opiskelijat pääsevät sekä tarkastelemaan taiteen filosofisia ulottuvuuksia että toteuttamaan oman taideprojektinsa ja analysoimaan työskentelyään.

Filosofia ja elämäntaito, 2 op (FI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu filosofisiin käsityksiin hyvästä elämästä, onnellisuudesta, identiteetistä ja arvoista
- Opiskelija tuntee keskeisiä elämänfilosofian suuntauksia ja koulukuntia
- Opiskelija harjoittelee elämänvalintoja koskevaa järkeen perustuvaa pohdintaa ja argumentointia
- Opiskelija kehittää kykyään arvioida omien arvojensa perustaa ja suhdetta hänen toimintaansa
- Opiskelijan itsetuntemus ja moraalinen toimijuus vahvistuvat
- Opiskelija harjoittelee filosofisten tekstien lukemista ja niistä keskustelemista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elämänfilosofian suuntaukset ja koulukunnat. Muiden muassa stoalaisuus, epikurolaisuus, eksistentialismi ja nihilismi
- Hyve-etiikka ja hyve-epistemologia itsetuntemuksen ja hyvän elämän välineinä
- Hedonismi ja asketismi elämänasenteina
- Filosofisia näkökulmia järjen ja tunteiden suhteeseen
- Mistä puhutaan, kun puhutaan elämän tarkoituksesta
- Uskonto ja uskonnottomuus maailmankatsomuksellisina haasteina

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan henkisen resilienssin kehittymistä tarjoamalla järkiperustaisia lähestymistapoja omasta elämästä nouseviin kysymyksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tavoitellaan eettiseen harkintaan ja toisten moraalista arvoa kunnioittavan asenteen kehittämistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu osallistumiseen opetuskeskusteluun sekä opiskelijan omaan reflektioon perustuviin suorituksiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Filosofia ja elämäntaito -opintojaksolla tutkitaan, miten filosofia voi opettaa meitä elämään. Antiikin Kreikassa filosofia ei ollut vain teoreettinen kouluaine, vaan hyvää elämää tavoitteleva elämäntapa. Opintojaksolla tavoitellaan filosofista elämänasennetta, joka suhtautuu ennakkoluulottomasti, harkitusti ja älyllisesti rehellisesti elämän suuriin ja pieniin kysymyksiin.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää ***yhteiskunnallista osaamista*** *antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*

- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan kyky ymmärtää energiantuotantoon ja ilmastonmuutokseen liittyviä ratkaisuja ja ongelmia kehittyy.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.

- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Keskeiset sisällöt liittyvät esimerkiksi energiantuotantoon, ilmastonmuutokseen ja rakentamiseen. Opiskelija saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Fysiikan opiskelu kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja kykyä nähdä epäonnistumiset positiivisina asioina, joista voi oppia. Fysiikan opiskelu auttaa ymmärtämään liikenneturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla painotetaan fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudessa. Opiskellaan vuorovaikutuksen aiheuttamaa liikkeen muutosta tasaisen ja tasaisesti kiihtyvän suoraviivaisen liikkeen mallin avulla. Opiskellaan Newtonin lait. Harjoitellaan voimakuvion piirtämistä ja voimien yhteisvaikutuksen ymmärtämistä. Tutustutaan erilaisiin etä- ja kosketusvoimiin. Kehitetään liikeyhtälön käyttöä matemaattisissa tehtävissä. Opiskellaan momentin ja pyörimisen tasapainon käsitteitä yksinkertaisissa tilanteissa. Opiskellaan yksiulotteisten törmäysten avulla liikemäärän säilymislaki ja impulssiperiaate. Opiskellaan liike- ja potentiaalienergia sekä energian säilymislaki.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkittaessa fysikaalisia ilmiöitä opiskelija kehittyy ymmärtämään syy-seuraussuhteita paremmin. Harjoitellaan erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*

- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu erilaisten sovellusten, mittaustapojen ja –välineiden käytössä. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija kehittyy tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittyy ymmärtämään fysiikan merkitystä globaalien luonnonilmiöiden mallintamisessa. Opiskelija oppii fysiikan historiaa ja kehitystä ja sen vaikutusta nykyaikaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Kertaus ja valmistus, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan keskeisimmät sisällöt aiemmista opintojaksoista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkittaessa fysikaalisia ilmiöitä opiskelija kehittyy ymmärtämään syy-seuraussuhteita paremmin. Harjoitellaan erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen ja jatko-opintoihin mm. kertaamalla fysiikan keskeisimpiä asioita. Opintojaksolla työskennellään pääasiassa itsenäisesti omaan tahtiin edeten.

Tähtitiede ja avaruus, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää ymmärrystään tähtitieteeseen ja avaruuteen liittyvissä asioissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aurinkokunnan rakenteet
- Tähdet
- Maailmankaikkeuden rakenne ja avaruuden mittasuhteet
- Avaruusalukset, -raketit ja -asemat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkittaessa fysikaalisia ilmiöitä opiskelija kehittyy ymmärtämään syy-seuraussuhteita paremmin. Harjoitellaan erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa.

Opintojaksolla kiinnitetään huomiota lähdekriittisyyteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan mm. nykyaikaisen maailmankuvan rakentumiseen, avaruuden tutkimiseen, aurinkokunnan rakenteeseen sekä taivaankappaleisiin ja niiden liikkeisiin. Opintojakson sisältö ja työskentelytavat muovautuvat osittain opiskelijoiden kiinnostuksen ja toiveiden mukaisesti.

Hiukkasfysiikka, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on oppia hiukkasfysiikan sisältöjä sekä kansainvälisen tieteellisen yhteistyön merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hiukkasfysiikka
- Hiukkaskiihdyttimet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan esittämään kysymyksiä ja osallistumaan aktiivisesti luennoilla opintomatkan aikana.

Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan opintomatkan aikana oman lukion sekä yhteistyölukioiden opiskelijoiden ja opettajien kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan hiukkasfysiikkaa ja tutustutaan muun muassa seuraaviin aihepiireihin: Higgsin hiukkanen, Big Bang, antimateria ja hiukkaskiihdyttimet. Opintojaksoon kuuluu opintomatka Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskus CERN:iin. Opintojaksolle osallistujat maksavat opintomatkan kokonaan tai suurimmaksi osaksi itse. Opintojakso järjestetään yleensä kahden vuoden välein. Opintojaksolle mahtuu n. 7 opiskelijaa, jotka valitaan halukkaista koulumenestyksen perusteella.

Fysiikka luonnontieteenä, ympäristö ja yhteiskunta (FY1-2), 2 op (FY0102)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan esittämään kysymyksiä ja tekemään oletuksia ja päätelmiä.

Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan kokeellisessa ryhmätyöskentelyssä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opikelija kehittää valmiuksiaan osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.

- Opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä oppimisalustalla.
- Arviointi on opiskelijaa kannustavaa ja oppimista ohjavaa.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.
- Arvioinnissa otetaan huomioon mahdollisesti eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija saa kuvan fysiikan kokeellisesta luonteesta. Harjoitellaan rakentamaan uutta tietoa tekemällä havaintoja ja kokeita fysiikalle ominaisella tavalla. Opiskelutavat kehittävät yhteistyötaitoja ja luovat perustaa monitieteiselle ja luovalle osaamiselle.

Opintojakson aikana perehdytään siihen, miten energiaa tuotetaan, siirretään ja käytetään sekä mitä vaikutuksia näillä toiminnoilla on ympäristöön, yhteiskuntaan ja ihmisten hyvinvointiin. Opiskelija saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Projektiopintojakso, 2 op (Fy12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oman projektin suunnittelu / vapaaehtoistyö / koulun opintomatkat...

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö sovitaan opintojaksokohtaisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Projektimuotoinen opintojakso vaatii opiskelijalta monitieteistä ja luovaa osaamista projektin luonteesta ja toteutustavasta riippuen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi sovitaan tapauskohtaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Projekti-opintojaksoon (Fy12, 2 op) voidaan hyväksilukea koulun kanssa tehtävät laajemmat kurssit ja/tai matkat, koulun ulkopuolella hankittu fysiikan osaaminen tai opiskelijan itse suunnittelema fysiikan tavoitteiden alle sopiva kokonaisuus. Arviointi: Hyväksytty/Hylätty.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä

ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*

- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Ajankohtaisten riskiuutisten seuranta.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnon, rakennetun ympäristön että ihmiskunnan kannalta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa keskeisenä geomediataitojen harjoittelu.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Maantieteellisen osaamisen korostaminen eri aloilla. Ajankohtaisten yhteiskunnallisten tapahtumien tarkastelu alueellisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Alueelliset esimerkit ja globaaliymmärryksen kehittyminen luovat pohjan eettiselle ajattelulle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ympäristön ja ihmiskunnan alueellisten muutosten ja niiden ratkaisukeinojen pohtiminen kehittää globaalia osaamista. Globaaliymmärrys kehittyy maantieteellisen ajattelukyvyn kehittymisen kautta, eikä se vaadi matkustamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, *yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso rakentaa pohjaa maantieteellisen maailmankuvan kehittämiselle ja alueelliselle ajattelulle. Paikannimistön hallinta luontevissa yhteyksissä konkretisoi opetusta ja linkittää ilmiöt alueisiin. Lisäksi on tärkeä hallita maantieteellisiä peruskäsitteitä. Käsitteitä on käytettävä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä.

Opintojaksossa korostuu myös maantieteen ainutlaatuisuus luonnontieteellisten ja humanistis-yhteiskuntatieteellisten ilmiöiden ja prosessin vuorovaikutuksen ymmärtämisessä. Ajankohtaiset, opiskelijoiden elämismaailmaan liittyvät havainnot ja uutiset innostavat maantieteen opiskeluun.

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon ja sen käytön merkityksen myös vantaalaisessa arjessa.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan oman lähiympäristön esimerkkeihin luonnonmaisemista sekä niiden synnystä ja muutoksista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen keinoin voidaan havainnollistaa maantieteellisiä ilmiöitä ja konkretisoida maantieteessä opittuja aiheita tehden niistä merkityksellisiä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnonmaantieteellinen ymmärrys rakentaa pohjaa ihmismaantieteen ilmiöiden tarkastelulle vahvistaen eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, *eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy luonnonmaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtämiseen sekä syy-seuraussuhteiden tunnistamiseen eri aluetasoilla, jotta opiskelija voi rakentaa ymmärrystään planeettamme ainutkertaisuudesta sekä luonnonympäristön asettamista ihmistoiminnan reunaehdoista. Luonnonmaantieteellinen ymmärrys rakentaa pohjaa ihmismaantieteen ilmiöiden tarkastelulle vahvistaen eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*

- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla syvennetään ekososiaalista sivistystä tarkastelemalla kulttuurimaantieteellisiä ilmiöitä esimerkiksi Vantaalla ja muualla pääkaupunkiseudulla.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

- Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisointia esimerkiksi omilta lähialueilta ja hahmotetaan ihmiskunnan globaaleja ilmiöitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija rakentaa ymmärrystä ihmistoiminnan alueellisista piirteistä vahvistaen globaali- ja kulttuuriosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tarkastelee ajankohtaisia ihmistoiminnan ilmiöitä sekä ihmistoiminnan vastuullisuutta ja ympäristön hyvinvointia kehittäen yhteiskunnallista ja hyvinvointiosaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla koe tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, *yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Opintojaksossa tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Opintojakso perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun

ja kehittämiseen esimerkiksi pääkaupunkiseudulla ajankohtaisten rakennus- ja maankäyttöhankkeiden kautta.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessaan ja yhteiskunnan eri aloilla esimerkiksi aluesuunnittelun työkaluna.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa perehdytään aluesuunnitteluun ja osallistuvan suunnittelun periaatteisiin. Nämä teemat, kuten myös mahdollisesti toteutettava osallistumis- ja vaikuttamisprojekti vahvistavat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opettajan rooli on ohjaavampaa, sillä opiskelijat työskentelevät aktiivisesti – itsenäisesti tai ryhmissä – harjoitellen geomediataitoja, tutkielman tekoa tai projektimaista työskentelyä, mikä kehittää vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla suoritettuna tutkimus tai projekti itsenäisesti tai pienryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, *yhteiskunnallinen osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduuli perehdyttää aiemmissa moduuleissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia moduulissa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa

Maastotyöskentely, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija havainnoi maastoretkillä erilaisia geologisia muodostumia
- Opiskelija oppii yhdistämään digitaalisen kartan luonnossa havaitsemiinsa pinnanmuotoihin
- Opiskelija havaitsee endogeenisten ja eksogeenisten voimien aiheuttamat muutokset maastossa ja osaa tulkita niitä geomedian avulla
- Opiskelija havainnoi jääkauden merkkejä maastosta ja kartoilta sekä ymmärtää niiden syntytavat
- Opiskelija tunnistaa tavallisimpia kivilajeja maastossa
- Opiskelija oppii havainnoimaan säätä
- Opiskelija oppii raportoimaan maastohavainnoistaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jakson aiheisiin tutustutaan myös lähialueen maastokohteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vaihtelevissa oppimisympäristöissä tapahtuva maantieteen maasto-opetus kehittää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja vastuunottoa niin omasta kuin muiden työskentelystä. Opiskelija ymmärtää lähiluonnon ja -maiseman merkityksen oman hyvinvointinsa näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen on opiskelijan osallistuttava retkille ja maastotyöskentelyyn sekä hänellä tulee olla portfolio tai vastaava tuotos hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maantieteen maastotyöskentely perehdyttää opiskelijan maiseman syntyyn vaikuttaneisiin prosesseihin. Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia geomorfologisia muodostumia, selvitetään niiden syntyä ja opitaan yhdistämään digitaalinen kartta luonnossa havaittuihin pinnanmuotoihin. Maastotyöskentelyn yhteydessä havainnoidaan myös säätä.

Opintojaksoon saattaa sisältyä kuluja.

Kertaus, 2 op (GE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää maantieteellisen ajattelun merkityksen ylioppilaskoetehtäviin vastattaessa.
- Opiskelija osaa käyttää geomediaa maantieteen ylioppilaskokeessa.
- Opiskelija osaa vastata aineistotehtäviin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisten maantieteen opintojaksosisältöjen ja digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käytön kertausta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maantieteen oppisisältöjä kertaava opetus tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on jakson opiskelutehtävien tai muun vastaavan kokonaisuuden suorittaminen hyväksytysti ja arviointikriteerien mukaisesti.

Laaja-alaiseen osaamiseen liittyviä opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *globaali- ja kulttuuriosaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisten maantieteen opintojaksosisältöjen ja digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käytön kertausta.

Projektityö, 2 op (GE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu maantieteellisenä ajattelijana toteuttaessaan itsenäisen projektityön.
- Opiskelija oppii käyttämään projektinsa eri vaiheissa maantieteelle ominaisia tutkimusmenetelmiä sekä geomediaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maantieteen projektityö on tarkoitettu ensisijaisesti maantieteen opintoihin erikoistuville ja siitä kiinnostuneille opiskelijoille.
- Opiskelija valitsee opettajan ohjauksella projektinsa aiheen ja toteuttaa itsenäisenä työskentelynä maantieteeseen liittyvän projektin.
- Opettaja ohjaa ja seuraa projektin etenemistä. Projektin sisältö ja toteutus sovitaan aiheen mukaan opettajan kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetus kehittää opiskelijan maantieteellistä tutkimuksellista ajattelua sekä harjaannuttaa geomedian käyttöön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen työskentely sekä itsearviointi. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan.

Opintojakson tavoitteet saavuttaakseen ja hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijalla tulee olla itsenäinen projektityö hyväksytysti läpäistynä opettajan antamien arviointiperusteiden mukaisesti.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita, kuten *monitieteinen ja luova osaaminen,* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti maantieteen opintoihin erikoistuville ja siitä kiinnostuneille opiskelijoille. Opiskelija valitsee opettajan ohjauksella sopivan aiheen ja toteuttaa siitä itsenäisenä työskentelynä maantieteeseen liittyvän projektin.

7.7. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa

*monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*

- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*

- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskenlyn etenemisestä ja aikataulutuksesta. Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan eri tieteenalojen tuottamaan tietoon ja perehdytään eri tieteenalojen tapaan tuottaa tietoa. Lisäksi opiskelija harjoittelee lähdekriittistä analyysia.

Vuorovaikutusosaaminen

Jaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Näin argumentointitaidot, toisten kuunteleminen ja rohkeus osallistua vahvistuvat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

· opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

· arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä

· opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

· arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.

· arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen sekä monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa perehdytään ihmisen ja yhteiskuntien kehitykseen pitkällä aikavälillä. Opintojakso auttaa hahmottamaan sitä, miten ihminen ja yhteiskunnat ovat olleet toisaalta riippuvaisia ympäristöistään ja toisaalta sitä, miten ihminen on vaikuttanut ajan saatossa ympäristöihinsä.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija harjoittelee käytännössä medialähteiden analysointia ja isojen konfliktivyyhtien hahmottamista.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

- opintojakson työskentelyssä painotetaan tapahtumakulkujen vaikutusta nykytilanteeseen eri alueilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ihmisten toiminnan vaikutuksia ja ajattelumallien kehittymistä tarkastellaan eri aikakausien kohdalla ja pitkän aikavälin kehityskulkuina yhteiskunnassa. Ihmisten toiminnan vaikutuksia nostetaan esille esimerkiksi konfliktien vaikutusten tai kansainvälisten sopimusten käsittelyn yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainväliset suhteet (HI2) Opintojakson aikana tutustutaan kansainvälisiin suhteisiin ja niiden muutoksiin 1800-luvun alusta nykypäivään. Työskentelyssä painotetaan moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämistä historiallisen empatian keinoin. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Numeroarviointi.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- opintojakson aikana painotetaan käsiteltävien asioiden kytköksiä HI2-opintojakson aihepiireihin.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- opintojakson aikana painotetaan demokratian, kansalaisaktiivisuuden ja kansainvälisen yhteistyön teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson työskentelyssä nostetaan esille erilaisia näkökulmia, ja harjoitellaan aktiivisesti tiedonhakua ja lähdekriittisyyttä. Ihmisten toiminnan vaikutuksia ja ajattelumallien kehittymistä tarkastellaan eri aikakausien kohdalla ja pitkän aikavälin kehityskulkuina yhteiskunnassa. Ihmisten toiminnan vaikutuksia nostetaan esille esimerkiksi konfliktien vaikutusten tai kansainvälisten sopimusten käsittelyn yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- *opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa*
- *arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä*
- *opiskelijan oppimista ohjaten*

monipuolisesti

- *arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana*
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- *opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla*

Yhteiskunnallisen osaamisen *opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia (HI3 2op) Opintojaksossa tutustutaan Suomen historiaan 1800-luvulta 2000-luvulle. Keskiössä ovat muutokset politiikassa, yhteiskunnassa ja taloudessa. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Numeroarviointi.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*

- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- opintojakson aikana painotetaan kuva-analyysin harjoittelemista

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

- opintojakson aikana pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun museotarjontaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tuodaan esille kulttuurista moninaisuutta läntisen Euraasian kontekstissa eri aikoina. Tällä pyritään lisäämään ymmärrystä ja historiallisen empatian taitoja sekä tukemaan eurooppalaisen identiteetin muodostamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Monitieteisen ja luovan osaaminen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Eurooppalainen ihminen (HI4 2op) Opintojakson aikana tutustutaan eri tieteenalojen, taiteen ja poliittisten aatteiden kehitykseen Euroopan historiassa antiikista nykypäivään. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Numeroarviointi.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- tutustuu Vantaan alueen historiaan

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- opiskelijalle voidaan antaa mahdollisuus oman suomalaisen sukunsa tai kotiseutunsa historiaan perehtymiseen
- Vantaan paikallishistoriaa
- eri aikakausien historiallisia kohteita kuten esihistoriallisia asuinalueita ja keskiaikaisia liikennereittejä
- pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun museotarjontaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana huomioidaan historian tuntemuksen identiteettiä tukeva ja rakentava merkitys. Tämä toteutuu erityisesti paikallishistorian käsittelyn kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Hyvinvointiosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin Itämaasta Suomeksi (HI5 2op)

Opintojakson aikana perehdytään tapahtumakulkuihin ja historian tutkimuksen keinoihin eri aikakausina esihistoriasta 1800-luvun alkuun Itämeren piirissä. Käsittelyssä painotetaan paikallishistoriaa. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Numeroarviointi.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- kehittää taitoja toimia Vantaan monikulttuurisessa ympäristössä
- kehittää historiallisen empatian taitoja

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- opiskelijalla on mahdollisuus valita alue, jonka kulttuuriin ja historiaan perehtyy laajemmin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tuodaan esille kulttuurista moninaisuutta globaalissa ja paikallisessa kontekstissa. Tällä pyritään lisäämään ymmärrystä ja historiallisen empatian taitoja sekä tukemaan globaalin identiteetin muodostamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen nousee esille opintojakson sisältöjen kautta. Tarkastellaan eri aikakausia useiden tieteenalojen, taiteen ja poliittisen ajattelun kehittymisen kautta. Luodaan täten kytköksiä oppiaineiden välille. Pidetään aktiivisesti esillä monilukutaidon ajatusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6 2op)

Opintojakso koostuu maailmankulttuureihin ja niiden historiaan tutustumisesta. Syvennytään yhteen kulttuurialueeseen opiskelijan kiinnostuksen mukaan. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Numeroarviointi.

Kertauskurssi, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa lukion historian oppimäärää
- Opiskelija harjaantuu vastaamaan ylioppilaskokeiden mukaisiin tehtävänantoihin
- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeiden arviointiperusteisiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion historian oppimäärään kytkeytyvä ajankohtainen uutisointi
- lukion historian oppimäärä lyhyesti opiskelijoiden valitsemien painotusten mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana painotetaan lähdekriittisyyttä ja medialukutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Yhteiskunnallisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kertauskurssi (HI7 2op)

Kurssilla kerrataan lukion historian oppimäärää ja valmistaudutaan yo-kokeeseen hiomalla kirjoitustaitoja, lähdekriittistä ajattelua ja perehtymällä ajankohtaiseen uutisointiin. Arviointi: Suoritusmerkintä. Numeroarviointi pyydettäessä.

Projekti-opintojakso, 2 op (HI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oman projektin suunnittelu / koulun opintomatkat...

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö sovitaan opintojaksokohtaisesti

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi sovitaan tapauskohtaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Projekti-opintojaksoon (HI8, 2 op) voidaan hyväksilukea koulun kanssa tehtävät laajemmat kurssit ja/tai matkat tai opiskelijan itse suunnittelema historian tavoitteiden alle sopiva kokonaisuus. Opintojaksoon saattaa sisältyä kuluja. Arviointi: S (suoritettu).

Yhdysvaltojen historia, 2 op (HI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija - Syventää ymmärrystään Pohjois-Amerikan ja Yhdysvaltojen historiallisesta kehityksestä maan itsenäistymisestä nykypäivään. - Oppii tarkastelemaan Yhdysvaltojen yhteiskunnallista kehitystä ja maan asemaa kansainvälisessä politiikassa. - Hahmottaa uskonnollisten liikkeiden merkityksen Yhdysvaltojen synnylle ja kehittymiseksi moderniksi valtioksi sekä tunnistaa uskonnon roolin nykypäivän politiikassa. - Osaa tarkastella Yhdysvaltojen poliittista nykytilannetta suhteessa historialliseen asiayhteyteen. - Tuntee amerikkalaisen demokratian aatteellisia perusteita kuten Yhdysvaltojen perustuslaki ja itsenäisyysjulistus.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- - Pohjois-Amerikan siirtokuntien synty ja Yhdysvaltojen muotoutuminen - Yhdysvaltain itsenäistyminen ja amerikkalaisen demokratian synty - Orjuuden päättyminen ja Yhdysvaltain sisällissota - Yhdysvallat osana imperialistista maailmaa - Yhdysvallat maailmansodissa - Kylmän sodan aika - Yhdysvallat kylmän sodan jälkeisessä maailmassa - Yhdysvaltain aatehistoria: valistus, liberalismi ja kristinusko - Yhdysvaltain politiikan ja talouden kehityslinjat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteellinen osaaminen, opintojaksolla hyödynnetään historian, uskonnontutkimuksen ja yhteiskuntatieteen näkökulmia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

● opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

● arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä

● opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

● arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

● arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

● opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Yhteiskunnallisen ja monitieteellisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään Yhdysvaltojen historiaan ja tarkastellaan Yhdysvaltojen valtiollista ja kulttuurista kehitystä valistuksen ajalta 2000-luvulle. Sisäisen tarkastelun lisäksi perehdytään Yhdysvaltojen asemaan kansainvälisessä politiikassa ja taloudessa. Opintojakso opetetaan yhteisopettajuudessa historian ja katsomusaineiden opettajien kesken ja opintojakson sisällöissä painotetaan näin monitieteistä lähestymistä tarkasteltaviin ilmiöihin. Opintojakso on suunnattu historian ja katsomusaineiden syventävien opintojen opiskelijoille.

Banaanin historia, 2 op (HI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa esineiden ja kulutustavaroiden sekä kuljetusyhteyksien ja teknologian vaikutukset modernien talousjärjestelmien kehityksessä. Opiskelija oppii tarkastelemaan kulutusta, tuotteita ja modernia taloutta kriittisesti ja tiedelähtöisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään kansainvälisen talouden ja tuotannon muutoksiin esimodernilta ajalta nykypäivään. Lisäksi tutustutaan tuotannon, kuljetusyhteyksien ja teknologian kehitykseen, jotka ovat vaikuttaneet kansainväliseen kaupankäyntiin ja kuluttamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen, opintojaksolla perehdytään ja hyödynnetään yhteiskuntatieteen, taloustieteen ja historian tieteenalojen aineistoihin ja tutkimusperinteeseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen, opintojaksolla perehdytään talousjärjestelmien kehitykseen, toimintatapojen eettisiin kysymyksiin ja kuluttamisen ympäristövaikutuksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti.

● opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

● arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä

● opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

● arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

● arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

● opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Yhteiskunnallisen ja monitieteellisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso käsittelee maailmantalouden, kaupankäynnin ja yhteiskuntien muutoksia. Opintojaksolla perehdytään yhteiskunnallisiin ja historiallisiin muutoksiin esineiden historian kautta. Opintojaksolla opiskelija oppii ymmärtämään tarkasteltavien esineiden ja tuotteiden merkitystä historiallisesti. Lisäksi opiskelija oppii hahmottamaan tuotteiden ja esineiden olemassaolon taustalla vaikuttavia logistisia ja taloudellisia vaatimuksia.

Opintojakso on suunnattu historian ja katsomusaineiden syventävien opintojen opiskelijoille.

Rasismin ja kansanmurhien historia, 2 op (HI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelija oppii modernin rasismin kehityksestä ja rasismin toimintatavoista 1800-luvun jälkeisissä talouksissa ja kulttuureissa. Lisäksi opiskelija oppii tarkastelemaan kriittisesti rasismin ilmenemiseen ja rasismin ilmenemiseen yhteiskunnassa. Opiskelija ymmärtää kansanmurhien ja etnisten puhdistusten taustalla vaikuttavia yhteiskunnallisia, poliittisia ja kulttuurisia syitä ja tapoja, joilla käytetty väkivalta on oikeutettu eri yhteyksissä eri aikoina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Rasismin määritelmä ja ilmeneminen Kansanmurhan käsite Kansanmurhien syyt, vaikutukset ja merkitys myöhemmässä yhteiskunnassa, politiikassa ja kulttuurissa. Ihmisoikeuksien merkitys ja rikokset ihmiskuntaa vastaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen, opintojaksolla pohditaan rasismiin ja kansanmurhiin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja ongelmia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen, opintojaksolla opiskelija oppii vaarallisten yhteiskunnallisten ilmiöiden kehityksestä ja ihmisoikeuksien poliittisesta merkityksestä modernissa yhteiskunnassa ja talousjärjestelmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Glogaali ja kulttuuriosaaminen, opintojaksolla opitaan eri kulttuureista, arvoista ja kulttuurisesta ja kulttuurisesti motivoidusta väkivallasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti.

● opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

● arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

● opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

● arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

● arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

● opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Yhteiskunnallisen ja monitieteellisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään modernin ajan rasismin kehitykseen ja kansanmurhien historiaan. Rasismiin perehdytään ilmiönä, pyrkimyksenä tarkastella sen syitä, ilmenemistä ja muotoutumista osana 1800- ja 1900-lukujen aikana tapahtuneita kansanmurhia ja etnisiä puhdistuksia. Kansanmurhiin perehdytään niiden syiden, uhrien, toteuttajien ja seurausten osalta. Lisäksi perehdytään kansanmurhien poliittista, yhteiskunnallista ja kulttuurista merkitystä ja ihmisoikeuksien merkitystä kansainvälisen yhteisön kehityksessä 1900-luvulla.

Opintojakso on suunnattu historian, katsomusaineiden ja yhteiskuntaopin syventävien opintojen opiskelijoille.

Diktatuurien ja autoritarisuuden historia, 2 op (HI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa autoritaaristen hallintojen ja diktatuurien toimintaperiaatteita, vallankäyttöä ja poliittisia rakenteita. Lisäksi opiskelija

oppii tunnistamaan autoritaarisia piirteitä demokratiassa ja oppii yhteiskunnallisista vaikutuskeinoista, joilla demokratiaa voidaan suojella autoritaarisuuden nousulta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään autoritaaristen hallintojen ja diktatuurien historiaan 1800-luvun lopulta nykypäivään. Lisäksi tutustutaan demokraattisen hallinnon kehitykseen ja merkitykseen yhteiskunnille 1900-luvun alusta nykypäivään ja siihen, millaisia haasteita demokraattiset järjestelmät kohtaavat nykypäivän politiikassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ihmisten toiminnan vaikutuksia ja ajattelumallien kehittymistä tarkastellaan eri aikakausien kohdalla ja pitkän aikavälin kehityskulkuina yhteiskunnassa. Ihmisten toiminnan vaikutuksia nostetaan esille esimerkiksi konfliktien vaikutusten tai kansainvälisten sopimusten käsittelyn yhteydessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen, opintojaksolla perehdytään ja hyödynnetään yhteiskuntatieteen, taloustieteen ja historian tieteenalojen aineistoihin ja tutkimusperinteeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti.

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Yhteiskunnallisen ja monitieteellisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso käsittelee diktatuureiksi ja autoritaarisiksi hallinnoiksi kutsuttuja hallintojärjestelmiä ja niiden historiaa 1800-luvun lopulta nykypäivään. Diktatuureja tarkastellaan erityisesti vertaillen niitä 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa kehittyneisiin demokratioihin. Lisäksi perehdytään niihin historiallisiin ilmiöihin, jotka ovat johtaneet diktatuurien ja autoritaaristen hallintojen nousuun esimerkiksi 1920 – 1930-luvuilla Euroopassa, 1950 – 1970-luvuilla Itä-Euroopassa, Saharan

eteläpuoleisessa Afrikassa, Etelä-Amerikassa ja Aasiassa ja 2000-luvun kahdella ensimmäisellä vuosikymmenellä globaalisti. Opintojaksolla opiskelija oppii hahmottamaan uhkia demokratialle ja keinoja, joilla demokratiaa voidaan suojata ja ylläpitää.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

*Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta.

Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

Kemian opetus vahvistaa ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja kestävä kehitys, 2 op (KE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Perehdytetään opiskelijat turvalliseen työskentelyyn laboratoriossa selkeiden turvallisuusohjeiden ja -käytänteiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Valitsemme kestävän kehityksen esimerkit lähiympäristöstä (esim. Helsinki-Vantaa).

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen ryhmätöissä

Työskentelytapojen valinnoissa painotetaan erityisesti ryhmätyötaitojen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista käytetään kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE1 Kemia ja minä (1 op)

Moduulissa keskeisimpiä sisältöjä ovat arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä, työelämässä ja jatko-opinnoissa. Moduulissa tutustutaan jaksolliseen järjestelmään ja atomin rakenteeseen elektronikuorimallin avulla. Tutustutaan puhtaisiin aineisiin ja seoksiin ja niiden erotusmenetelmiin. Opetellaan laskemaan ainemäärä ja konsentraatio.

KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)

Moduulissa tutustutaan joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä. Opiskellaan aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittämistä. Opiskellaan alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus. Moduulissa tutkitaan aineiden ominaisuuksia kokeellisesti ja selitetään aineiden ominaisuuksia aineen rakenteen avulla.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*

- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu soveltuvien ohjelmistojen käyttöön osana opintojakson opiskelua.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

- laimennoksen onnistumisen mittaaminen ja standardisuoran sovittaminen LoggerProlla tai vastaavalla mittausohjelmalla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

ymmärtää kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson Molekyylit ja mallit keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa

- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE3 Molekyylit ja mallit (2 op)

Moduulissa opiskellaan liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi. Opiskellaan hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteet. Mallinnetaan hiilen yhdisteitä ja tutustutaan kvanttimekaaniseen atomimalliin ja spektrien tuomaan informaatioon aineen rakenteesta. Tällä kurssilla käydään mahdollisuuksien mukaan vierailuilla HSL-alueella.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

- Pyrimme järjestämään vierailun tai vierailijan osana moduulin suorittamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luova osaaminen näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja.

Monitieteistä osaamista käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson Kemiallinen reaktio keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE4 Kemiallinen reaktio (2 op)

Moduulissa opiskellaan erilaisten reaktioiden tutkimista kokeellisesti ja symbolisesti. Käsitellään, tulkitaan ja esitetään tutkimustuloksia. Opiskellaan reaktioyhtälöiden käyttö laskuissa. Kaasulaskut ja polymeerit kuuluvat tähän moduuliin. Tällä kurssilla käydään mahdollisuuksien mukaan vierailuilla HSL-alueella.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Paikallinen lisäys

- Pyrimme tekemään yhteistyötä Yhteiskuntaopin kanssa vierailujen suhteen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppilaiden esitelmät metalleista, ominaisuuksista, valmistusprosesseista ja ympäristövaikutuksista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson Kemiallinen energia ja kiertotalous keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)

Moduuli sisältää sähkökemian, metallit, reaktiosarjat ja reaktion sisäiset energiamuutokset. Lisäksi tutustutaan luonnontieteelliseen tutkimukseen. Tällä kurssilla käydään mahdollisuuksien mukaan vierailuilla HSL-alueella.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu sähköisten apuvälineiden käyttöön osana kemian opiskelua ja oppii löytämään itselle sopivia tapoja opiskella ja palautua opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

ymmärtää kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta. Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson Kemiallinen tasapaino keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE6 Kemiallinen tasapaino (2 op)

Moduulissa opiskellaan kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät, happo-emäs-käsite, homogeeninen tasapaino ja puskuriliuokset. Tutustutaan kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa.

Kemian kertauskurssi, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kertauskurssi ennen kemian YO-kirjoituksia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan tärkeimmät kemian moduuleissa tulleet asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luova osaaminen näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista:

Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson Kemian kertauskurssi keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE07 Kemian kertauskurssi

YO-koetta edeltävä kertauskurssi, jossa kerrataan kemian moduulien tärkeimmät asiat YO-koetta varten.

Kemian laboratoriokurssi, 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Laboratoriokurssilla opiskellaan kemian keskeiset työskentelytavat keskittyen YO-kokeessa kysyttyihin kokeellisiin töihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laboratoriokurssille voi osallistua vasta, kun on opiskellut moduulit KE1, KE2 ja KE3

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson Kemian laboratoriokurssi keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit ja testit
- opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE08 Kemian laboratoriokurssi

Kokeellista työskentelyä turvallisesti. Kurssille voi osallistua vasta KE1, KE2 ja KE3-moduulien jälkeen. Tällä kurssilla käydään mahdollisuuksien mukaan vierailuilla HSL-alueella.

Projektikurssi, 2 op (KE09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Soveltava kurssi, joka perustuu muualla opiskeltuun, arvioidaan hyväksytty merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritetut hyväksiluetut opinnot merkitään tähän.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia

oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*

- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelija perehtyyLähi-idän uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä uskontoihin ja katsomuksiin ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä ja monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja oppii siten ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Työskentelytavoissa korostuu vuorovaikutusosaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (UE1, 2op) tutustutaan uskonnon tutkimuksen perusteisiin sekä Lähi-idän uskontoihin. Työskentelytavoissa korostuvat vuorovaikutus ja ryhmässä toimimisen taidot. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä kristillistä moninaisuutta ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista kristillisyyden ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*

- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy kristinuskon historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla monipuolisesti kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Hyvinvointiosaamisen *opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa Maailmanlaajuinen kristinusko (UE2, 2 op) perehdytään kristinuskon moninaisuuteen Euroopassa ja muualla maailmassa niin historiallisten kuin ajankohtaistenkin ilmiöiden kautta. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristössään ilmeneviä maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä ja oppii tulkitsemaan niitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailman uskontojen ja uskonnollisten liikkeiden historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Globaali- ja kulttuuriosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3, 2 op) tutustutaan Aasiassa syntyneisiin ja vaikuttaviin uskontoihin ja katsomuksiin, alkuperäisuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä niiden erilaisiin vaikutuksiin nykypäivänä eri puolilla maailmaa. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Arviointi numeroarvosanalla 4-10.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*

- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa Suomen ja lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii ymmärtämään uskontokentän muotoutumiseen vaikuttaneita historiallisia tapahtumia sekä huomaamaan uskontojen vaikutusta lähiympäristössään. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen Suomessa ja lähialueellaan sekä kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Yhteiskunnallisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta (UE4, 2 op) tutustutaan Suomen katsomukselliseen kenttään ja selvitetään nykypäivän tilanteeseen vaikuttaneita historiallisia tapahtumia sekä rakennetaan ymmärrystä toimia monikulttuurisessa toimintaympäristössä. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Arviointi numeroarvosanalla 4-10.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä taiteissa ja populaarikulttuurissa ilmenevää monikatsomuksellisuutta ja -kulttuurisuutta ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa

aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen taiteissa ja populaarikulttuurissa sekä kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteeseen ja populaarikulttuurin liittyvät sisällöt tukevat opiskelijan monilukutaidon kehittymistä sekä eettisten ja esteettisten arvojen pohdintaa. Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan sekä uskonnollisiin teemoihin populaarikulttuurissa opiskelija tutustuu erilaisiin informaation esittämisen tapoihin. Opetuksessa opiskelijaa rohkaistaan kehittyvien tulkitsemisen taitojensa luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (UE5, 2 op) tarkastellaan uskontojen näkymistä taiteen eri muodoissa eri alueilta eri aikakausina. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Arviointi numeroarvosanalla 4-10.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ilmenemistä mediassa ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen mediassa ja tieteessä sekä kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti

Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla opintojaksossa on mahdollisuus tutustua uskontojen ja ympäristökysymysten suhteeseen, mikä tukee opiskelijan eettistä ja ympäristöosaamista. Opintojakson teemat lisäävät opiskelijan ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Opintojaksossa uskonnon ja median suhteen tarkasteluun kuuluu olennaisena osana uskontoihin liittyvien eettisten kysymysten tarkastelu. Ajankohtaisen uskonnon tutkimuksen ja uskontoon liittyvien mediasisältöjen tarkastelu ohjaa opiskelijaa pohtimaan monipuolisesti uskontojen eettisiä ulottuvuuksia sekä rohkaisee häntä pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Eettisyys ja ympäristöosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa Uskonto, tiede ja media tarkastellaan eri medioissa ilmenevää uskontojen käsittelyä ja analysoidaan erilaisten esittämis tyylien taustoja ja seurauksia. Opintojaksossa korostuu ajankohtaisen median seuraaminen ja median monilukutaito. Arviointi numeroarvosanalla 4-10.

Kertaava opintojakso, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa lukion evankelis-luterilaisen uskonnon oppimäärää.
- Opiskelija harjaantuu vastaamaan ylioppilaskokeiden mukaisiin tehtävänantoihin.
- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeiden arviointiperusteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uskontojen tutkimus
- Maailmanuskonnot
- Uskontojen vaikutus kulttuureihin ja yhteiskuntiin
- Suomen uskonnollinen kenttä
- Ajankohtaiset uskontoihin liittyvät kysymykset

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Kertaavalla opintojaksolla (UE7, 2 op) kerrataan evankelis-luterilaisen uskonnon oppimäärän sisältöjä ja harjaannutaan ylioppilaskokeen vaatimissa taidoissa. Opintojakso saattaa sisältää pieniä kuluja retkistä - nämä on mahdollista korvata muilla tehtävillä. Arviointi: S (suoritettu).

Projekti-opintojakso, 2 op (UE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oman projektin suunnittelu / vapaaehtoistyö / koulun opintomatkat...

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö sovitaan opintojaksokohtaisesti

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi sovitaan tapauskohtaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Projekti-opintojaksoon (UE8, 2 op) voidaan hyväksilukea koulun kanssa tehtävät laajemmat kurssit ja/tai matkat, vapaaehtoisprojekteja (esim. isoskoulutus, partionjohtajan kurssi) tai opiskelijan itse suunnittelema katsomusaineiden tavoitteiden alle sopiva kokonaisuus. Opintojaksoon saattaa sisältyä kuluja. Arviointi: S (suoritettu).

Muun katsomusaineen opintojakso, 2 op (UE09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suoritetun katsomusaineen opintojakson tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritetun katsomusaineen opintojakson sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on suoritettavan katsomusaineen opintojakson mukainen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajenna sivistystäsi lukemalla jonkin toisen katsomusaineen jokin opintojakso! Jonkin muun katsomusaineen opintojakson suorittamisesta hyväksiluetaan 2 op laajuisesti opintojakso evankelis-luterilaiseen oppimäärään (UE9). Arviointi: kyseisen opintojakson mukainen arviointi.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*

- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Ortodoksisuus maailmalla, 2 op (UO02)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Jakson opetus lisää opiskelijan itsetuntemusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
    - opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Hyvinvointiosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*

- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
    - opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jakson tehtävät tukevat opiskelijan osallisuuden tunnetta ja osallistumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Yhteiskunnallisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jakson sisällöt kehittävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
    - opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Globaali- ja kulttuurisosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jakson sisällöt antavat valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
    - opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

7.9.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla monipuolisesti kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Hyvinvointiosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon*
- *tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin*
- *Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot*
- *Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristilliset suuntaukset Suomessa*
- *katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jakson tehtävät tukevat opiskelijan osallisuuden tunnetta ja osallistumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Yhteiskunnallisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti*
- *ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa*
- *perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus*
- *katolisen kirkon suhde taiteisiin*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jakson sisällöt kehittävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Globaali- ja kulttuuriosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä*
- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.*

Paikallinen lisäys

- Jaksolla pyritään huomioimaan opetuksen tauottaminen opiskeluhyvinvoinnin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla*
- *katolisen kirkon ja tieteen suhde*
- *katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä*
- *katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jakson sisällöt antavat valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

7.9.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (2 op, 2 op (UI01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*

- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Jakson opetus lisää opiskelijan itsetuntemusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Jaksolla opiskelu lisää itsetuntemusta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jaksolla opiskelu rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeita, 2 op (UI03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia rakentaa kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuureissa, 2 op (UI05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä

visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan*

näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

***Globaali- ja kulttuuriosaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*

- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

- Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija oppii uusia ilmaisukeinoja ja vahvistaa näin omaa hyvinvointiaan ja kasvuaan oppijana. KU1-opintojakson kantavana teemana on opiskelijan omien ilmaisullisten keinojen etsiminen, tunnistaminen ja vahvistaminen. Ilmapiiri on hyväksyvä ja kannustava sekä itsetuntemuksen kasvua tukeva ja ruokkiva.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla työskennellään vuorovaikutuksessa opettajan ja opiskelijoiden kesken mm. yhteisten teoskatselmusten ja kritiikkien puitteissa. Opiskelija oppii antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta ja hyödyntämään sitä. Myös ryhmätyöskentely on yksi opintojakson luontevista työskentelymuodoista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan opintojaksojen tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vuorovaikutusosaamista ja hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen perusopintojakso, jolla syvennetään omaa kuvailmaisua, opitaan käyttämään taiteen peruskäsitteistöä ja tutustutaan visuaaliseen kulttuuriin. Opintojaksolla käytetään monipuolisesti taiteen tekemisen eri tekniikoita ja materiaaleja.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
- Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään toimivan suunnittelun merkityksen arjen hyvinvoinnin osana.

Vuorovaikutusosaaminen

Jaksolla työskennellään vuorovaikutuksessa opettajan ja opiskelijoiden kesken mm. yhteisten teoskatselmusten ja kritiikkien puitteissa. Opiskelija oppii antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta ja hyödyntämään sitä. Myös ryhmätyöskentely on yksi opintojakson luontevista työskentelymuodoista

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Sekä rakentamisessa, että tuotesuunnittelussa eettisesti kestävät, mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavat ja luonnonvaroja haaskaavat tuotantotavat ovat tärkeitä. Kierrätyksen ja valmiiden tuotteiden uusiokäytön rooli korostuu.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Rakennettu ympäristö ja meitä ympäröivä esinemaailma ovat osittain yhteisiä kaikille kulttuureille, osittain paikallisen, oman kulttuurin ja yhteiskunnan muovaamia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan opintojaksojen tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vuorovaikutus-, hyvinvointi-, eettisyys- ja ympäristöosaamista sekä globaalia- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutkitaan luonnonvaraista, rakennettua ja kulttuurista ympäristöä. Tutustutaan muotoilun ja arkkitehtuurin perusteisiin.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
- Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista käytännön tehtävien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista käytännön tehtävien kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan opintojaksojen tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Yhteiskunnallista, monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan mm. median sisältöihin ja tuotteisiin, median käsitteistöön ja kuvatyyppeihin sekä median ajankohtaisiin ilmiöihin ja kysymyksiin.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
- Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen ovat keskiössä opintojaksolla, jossa käsitellään taiteen kuvia osana kulttuuria.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Myös eettisyys ja ympäristöosaaminen ovat kiinteästi sidoksissa taiteesta puhumiseen ja sen tuottamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan opintojaksojen tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Globaalia-, kulttuuri- ja ympäristöosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KU04 TAITEEN MONET MAAILMAT

Opintojaksolla tutkitaan mm. taiteen sisältöjen ja ilmiöiden yhteyksiä omiin kuviin. Tarkastellaan eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta sekä kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle.

Nykytaiteen työpaja, 2 op (KU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Nykytaiteen ilmiöihin pureudutaan yhteiskunnallisen osaamisen kulmaa hyödyntäen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Myös globaali- ja kulttuuriosaaminen ovat oleellisia osia nykytaiteen kentässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Yhteiskunnallista, globaalia- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tutustutaan eri keinoin nykytaiteen ilmiöihin.

Lavastus ja puvustus, 2 op (KU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta. Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija toimii osana ryhmää, ideoi ja toteuttaa yhteisiä tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Produktion opintojaksot toteutetaan LULU-aineiden yhteistyönä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista, monitieteellistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan näytelmän lavastus ja puvustus yhteiseen Lumon lukion musiikkiteatteriproduktioon. Produktio toteutetaan Lumon lukion luovien opintojen yhteistyönä.

Aiheena ihminen, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan mm. vuorovaikutusosaamista erilaisin pari- ja ryhmätyöskentelytöin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista ja hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään ihmisen kuvaamiseen eri välineitä hyödyntäen.

Maalaus, 2 op (KU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija vahvistaa omaa hyvinvointiosaamistaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Työpajassa opiskelija vahvistaa vuorovaikutustaitojaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista ja hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa kehitetään omaa ilmaisua tutustumalla eri maalaustekniikoihin.

Savipaja ja kuvanveisto, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen ovat tärkeä osa työpajan toimintakulttuuria.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään kolmiulotteiseen muotokieleen mm. keramiikan keinoin.

Valokuva, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Valokuvataide käsittelee maailmanlaajuisia aiheita ja erilaisia kulttuurisia ilmiöitä ja kehittää globaali- ja kulttuuriosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Valokuvaus on keino ottaa kantaa ja tutkia yhteiskunnallisia kysymyksiä ja ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Globaalia- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa tutustutaan valokuvaan ilmaisumuotona.

Elokuva, 2 op (KU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Valokuvaus on keino ottaa kantaa ja tutkia yhteiskunnallisia kysymyksiä ja ilmiöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Valokuvataide käsittelee maailmanlaajuisia aiheita ja erilaisia kulttuurisia ilmiöitä ja kehittää globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Globaalia- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa tutustutaan valokuvaan ilmaisumuotona.

Elokuva 2, 2 op (KU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa

ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Elokuva on keino ottaa kantaa ja tutkia yhteiskunnallisia kysymyksiä ja ilmiöitä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia projekteissaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa syvennetään jo opittuja elokuvan tekemisen taitoja itsenäisesti toteutettavan projektin muodossa.

Kokeileva kuvailmaisu, 2 op (KU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Työpajassa opiskelija vahvistaa vuorovaikutustaitojaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan uusin menetelmin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monitieteinen ja luova osaaminen ovat keskeisiä voimavaroja työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutustaitoja, hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa toteutetaan erilaisia projekteja taiteen ilmaisukeinoja ja ilmiöitä yhdistäen.

Tavoitteena kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa monitieteistä ja luovaa osaamistaan tähtäimenään lukiodiplomin suorittaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa syvennetään lukiodiplomin suorittamisessa tarvittavia taitoja.

Sarjakuva, 2 op (KU15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen ovat sarjakuvassa tärkeissä rooleissa. Sarjakuvalle on ominaista eri taiteenalojen ja kulttuurillisten ominaisuuksien yhdistäminen taidemuodolle ominaisella tavalla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen ovat sarjakuvassa tärkeissä rooleissa. Globaalit ilmiöt ja kulttuurien moninaisuus näyttäytyy sarjakuvassa ja sen tarinankerronnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteistä ja luovaa sekä globaalia- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa tutustutaan sarjakuvaan ilmaisumuotona.

Taidegrafiikka, 2 op (KU16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Työpajassa opiskelija vahvistaa vuorovaikutustaitojaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan uusin menetelmin.

Hyvinvointiosaaminen

Työpajassa opiskelija vahvistaa hyvinvointiosaamistaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan uusin menetelmin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista ja hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa tutustutaan taidegrafiikkaan ilmaisumuotona.

Maalaus 2, 2 op (KU17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Työpajassa opiskelija vahvistaa hyvinvointiosaamistaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Työpajassa opiskelija vahvistaa vuorovaikutustaitojaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista ja hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa vahvistetaan jo opittuja taitoja ja keskitytään oman ilmaisun syventämiseen omien kiinnostusten kohteiden mukaisesti.

Valokuva 2, 2 op (KU18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia projekteissaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Valokuvataide käsittelee maailmanlaajuisia aiheita ja erilaisia kulttuurisia ilmiöitä ja kehittää globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteistä ja luovaa osaamista sekä globaalia- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpajassa syvennetään jo opittuja valokuvan tekemisen taitoja omien kiinnostusten mukaisesti.

Kuvataiteen projekti 1, 2 op (KU19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
  Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija vahvistaa omaa hyvinvointiosaamistaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan valitsemassaan teemassa ja ilmaisumuodossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Osaksi kuvataiteen opintoja voidaan myös räätälöidä opiskelijan erityisosaamisen pohjalta yksilöllinen kuvataideprojekti.

Kuvataiteen projekti 2, 2 op (KU20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta. Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija vahvistaa omaa hyvinvointiosaamistaan syventämällä omaa kuvallista ilmaisuaan valitsemassaan teemassa ja ilmaisumuodossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Osaksi kuvataiteen opintoja voidaan myös räätälöidä opiskelijan erityisosaamisen pohjalta yksilöllinen kuvataideprojekti.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kuvataidediplomi suoritetaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan abiturienttivuoden toisessa jaksossa lukiodiplomiopintojaksolla. Ennen kuvataidediplomia pitää olla suoritettuna vähintään neljä kuvataiteen opintojaksoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataiteen lukiodiplomissa opiskelija hyödyntää ja osoittaa lukio-opinnoissaan keräämiään taitoja monitieteellisessä ja luovassa osaamisessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen lukiodiplomi arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataidediplomi suoritetaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan abiturienttivuoden toisessa jaksossa lukiodiplomiopintojaksolla. Ennen kuvataidediplomia pitää olla suoritettuna vähintään neljä kuvataiteen opintojaksoa.

7.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kantaa vastuuta erityisestä projektista ja kehittää kykyään itsenäiseen työhön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnan lukiodiplomi arvioidaan valtakunnallisten kriteerien mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnan lukiodiplomin suorittaessaan opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Diplomin osat ovat liikuntakykyisyys, liikuntatiedot (tutkielma), harrastuneisuus / erityisosaaminen ja yhteistyötaidot. Lisäksi opiskelija tekee portfolion, jossa hän pohtii mm. omia vahvuuksiaan liikkujana. Diplomi arvioidaan valtakunnallisten kriteerien mukaan. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.12. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

*Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, -leikit ja pelit kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan liikuntatietoihin ja -taitoihin sekä osallistumiseen ja työskentelyyn liikuntatunneilla
    - summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä liikuntatiedoissa ja –taidoissa sekä liikuntatuntien aikaisessa osallistumisessa ja työskentelyssä
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden, mittaamalla ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista ja vuorovaikutusosaamista sekä eettisyys ja ympäristöosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Esimerkiksi vuorovaikutusosaamiseen liittyvää työskentelyä ja oppimista arvioidaan jakson aikana mm. aloitteellisuuden ja kanssakäymisen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Oppiva liikkuja -jaksolla liikutaan monipuolisesti itseä kehittäen ja liikunnan ilosta nauttien. Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja. Opintojaksolla pyritään hyödyntämään ja tekemään tutuksi paikallisia liikuntatiloja- ja toimijoita sekä ulkoliikunta-alueita. Jakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*

- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hyödyntää kurssilla liikuntateknologiaa tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan liikuntatietoihin ja -taitoihin sekä osallistumiseen ja työskentelyyn liikuntatunneilla
    - summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä liikuntatiedoissa ja –taidoissa sekä liikuntatuntien aikaisessa osallistumisessa ja työskentelyssä
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden, mittaamalla ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista sekä eettisyys ja ympäristöosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Esimerkiksi hyvinvointiosaamiseen

liittyvää työskentelyä ja oppimista arvioidaan jakson aikana mm. opiskelijan tekemän aktiivisuus- ja toimintakykyarvion perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aktiivinen elämä -jaksolla tehdään monipuolisesti erilaisia liikuntatehtäviä ja nautitaan liikunnan ja kuntoilun tuomasta hyvästä olosta. Jaksolla kehitetään edelleen kykyä omatoimiseen järkevään harjoitteluun, arvioidaan omia fyysisiä ominaisuuksia ja oman elämäntyylin aktiivisuutta sekä nautitaan liikunnasta yksin ja yhdessä. Jaksolla pyritään hyödyntämään ja tekemään tutuksi paikallisia liikuntatiloja- ja toimijoita sekä ulkoliikunta-alueita. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa jakson arviointitehtävissä. Jakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin, mikä kehittää luovaa osaamista ja ongelmanratkaisutaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, -leikit ja pelit kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan liikuntatietoihin ja -taitoihin sekä osallistumiseen ja työskentelyyn liikuntatunneilla
    - summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä liikuntatiedoissa ja –taidoissa sekä liikuntatuntien aikaisessa osallistumisessa ja työskentelyssä
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden, mittaamalla ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Esimerkiksi vuorovaikutusosaamiseen liittyvää työskentelyä ja oppimista arvioidaan jakson aikana mm. aloitteellisuuden ja kanssakäymisen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uudet mahdollisuudet -jaksolla harjoitellaan monipuolisesti ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin. Jaksolla pyritään hyödyntämään paikallisia yhteistyöverkostoja ja liikuntatoimijoita. Jakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- pitkäjänteinen tanssiharjoittelu ja osallistuminen tanssiesitysten järjestämiseen sekä tanssiesitykseen

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Yhdessä toteutettava vanhojenpäivä ja tanssiesitykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Paritanssien harjoittelu ja tanssipäivän suunnittelu kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja vertaisarvioinnilla.
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *vuorovaikutusosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Vuorovaikutusosaamiseen liittyvää työskentelyä ja oppimista arvioidaan jakson aikana mm. aloitteellisuuden ja kanssakäymisen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhdessä liikkuen -jaksolla nautitaan tanssin ja yhdessäolon riemusta. Jaksolla harjoitellaan erilaisia vanhoja ja uudempia pari- ja ryhmätansseja sekä järjestetään vanhojenpäiväjuhla. Jakso suoritetaan sekä harjoituksiin että tanssiesityksiin osallistumalla. Jakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Jakson sisällöt suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omat voimavaransa liikkujana. Tavoitteena on löytää itselleen sopivia rentouttavia, iloa tuottavia ja kuntoa kehittäviä liikuntamuotoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan liikuntatietoihin ja -taitoihin sekä osallistumiseen ja työskentelyyn liikuntatunneilla
    - summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä liikuntatiedoissa ja –taidoissa sekä liikuntatuntien aikaisessa osallistumisessa ja työskentelyssä
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden, mittaamalla ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista ja yhteiskunnallista osaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Esimerkiksi yhteiskunnalliseen osaamiseen liittyvää työskentelyä ja

oppimista arvioidaan jakson aikana mm. aloitteellisuuden, ryhmässä toimimisen ja välineistä huolehtimisen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Virkistystä liikunnasta -jakso suunnitellaan yhdessä. Jaksolla tehdään virkistystä, rentoutumista ja elämyksiä lisäävää liikuntaa. Jaksolla pyritään hyödyntämään lähiliikuntapaikkoja monipuolisesti. Jakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Rentoutus- ja stressinhallinta, 2 op (LI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Stressin hallinnan taitojen kehittäminen
- Rentoutumisen ja hyväksyvän läsnäolon taitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Palauttavaa liikuntaa
- Rentoutusharjoituksia
- Tietoisen läsnäolon ja hengittämisen harjoituksia
- Opintojaksossa voidaan hyödyntää lähellä olevaa luontoympäristöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Opintojakson harjoitteet kehittävät stressinhallinta- ja rentoutumistaitoja. Itsearvioinnin kautta opiskelija voi reflektoida omaa toimintakykyään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa korostuu osallistuminen ja läsnäolo. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Rentoutus- ja stressinhallinnan opintojaksolla opitaan keinoja tunnistaa ja hallita stressin oireita rauhallisen virkistysliikunnan ja rentoutusharjoitteiden kautta. Opintojakso tarjoaa palautumisen hetkiä koulupäivien aikana.

Kehonhuolto, 2 op (LI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on edistää toimintakykyä kehonhuollon avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla voidaan hyödyntää lähiympäristöä.
- Erilaiset kehonhuoltomenetelmät ja harjoitukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Kehonhuollon opintojaksolla korostuva oman ruumiin kanssa työskentely kehittää vastuullista, tiedostavaa ja arvostavaa suhtautumista hyvinvointiin ja toimintakykyyn.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa korotuu työskentely ja läsnäolo. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehonhuollon opintojaksolla saat mahdollisuuden palautua ja kehittää tuki- ja liikuntaelinten hyvinvointia: lihasten ja nivelten joustavuutta, liikelaajuutta, tasapainoa, ryhtiä ja liikeratojen sekä voimankäytön ja venytysten tarkkuutta. Oletpa aktiiviurheilija tai penkki- sellainen, voit hyödyntää kehonhuollon harjoitteita ja edistää kehosi toimivuutta omalla tasollasi.

Kuntosaliharjoittelu 1 - perusteet, 2 op (LI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- fyysisen harjoittelun yleisperiaatteiden ja kuntosaliharjoittelun perusteiden oppiminen
- yleisimpien perusliikkeiden suoritustekniikoiden oppiminen
- perusvoimaa kehittävän ohjelman laatimisen osaaminen
- pitkäjänteinen ja järkevä harjoittelu oman kuntosaliohjelman mukaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- harjoittelun yleisperiaatteet
- voiman lajit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää fyysistä toimintakykyään ja monipuolistaa liikunnallista osaamistaan. Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukeva liikuntamuoto.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tietää hyviä luotettavia lähteitä itsenäisen teoriaopiskelun toteuttamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuntosaliharjoittelun perusteet -jaksolla opitaan kuntosaliharjoittelun perusteet ja yleisimpien perusliikkeiden suoritustekniikat. Jaksolla opitaan tekemään oma kuntosaliohjelma ja harjoitellaan pitkäjänteisesti oman tavoitteen mukaisesti. Jaksolle on helppo osallistua sekä aloittelijana että harjaantuneena kuntoilijana. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuntosaliharjoittelu 2, 2 op (LI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kuntosali- ja voimaharjoittelussa harjaantuminen
- pitkäjänteinen harjoittelu oman ohjelman mukaan
- monipuolisen harjoittelun merkityksen ymmärtäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- voimaharjoittelu ja ruokavalio
- monipuolinen harjoittelu voimaominaisuuksien kehittämisessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää fyysistä toimintakykyään ja monipuolistaa liikunnallista osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuntosaliharjoittelu 2 -jaksolla harjoitellaan säännöllisesti ja pitkäjänteisesti oman ohjelman mukaan. Jaksolla syvennetään voimaharjoittelun teoriaa ja tekniikoita ottaen huomioon harjoittelijoiden yksilöllinen taso. Jaksolla opitaan urheilijan ruokavaliosta ja opitaan arvioimaan omaa harjoittelua kokonaisuutena. Jakson voivat valita kaikki Kuntosali 1 -jakson suorittaneet aloittelevat ja harjaantuneet kuntoilijat. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Palloilu 1, 2 op (LI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on syventää jo tuttuja pallopelejä ja niiden sovellutuksia, viitepelejä ja pelitaktiikoita sekä tutustua uusiin palloilulajeihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lajeina mm. jalkapallo, koripallo, beach volley, käsipallo, lacrosse, tennis, maahockey ja pesäpallo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakson tavoitteena on syventää jo tuttuja pallopelejä ja niiden sovellutuksia, viitepelejä ja pelitaktiikoita sekä tutustua uusiin palloilulajeihin. Palloilu 1 toteutetaan pääosin ulkona. Jakson pallopelejä ovat mm. jalkapallo, koripallo, beach volley, käsipallo, lacrosse, tennis, maahockey sekä pesäpallo. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Paini ja kamppailu, 2 op (LI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Monipuolinen harjoittelu

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Turvallista kamppailua, kehonhallintaa, lihaskuntoharjoittelua, ketteryyttä ja voimistelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

- arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten

- monipuolisesti
  - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
  - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Turvallista kamppailua, kehonhallintaa, lihaskuntoharjoittelua, ketteryyttä sekä voimistelua. Jakso sopii kaikille, ja kehittää motorisia valmiuksia myös mm. joukkuelajeihin. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lajivalmennus, 2 op (LI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteellinen ja aktiivinen harjoittelu

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ketteryys ja kehonhallinta, lihaskuntoharjoittelu
- Sisältö suunnitellaan osin yhdessä ryhmän kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
  - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
  - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
  - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
  - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
  - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakso on tarkoitettu aktiivisesti liikuntaa harrastaville. Jakso sisältää kehonhallintaa, lihaskuntoharjoittelua, ketteryyttä sekä eri lajien harjoittelua ryhmässä sekä itsenäisesti. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Liikunnan projektijakso, 2 op (LI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aktiivinen osallistuminen liikunnalliseen projektiin
- Projektin suunnittelu ja toteutus

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnallinen projekti

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältötavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnallisen projektin suunnittelu ja toteutus. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion liikuntadiplomi suoritetaan lukio-opintojen aikana valtakunnallisten ohjeiden mukaan.
- Ennen diplomin suorittamista tulee olla suoritettuna kahdeksan opintopistettä liikuntaa.

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnan lukiodiplomi arvioidaan valtakunnallisten kriteerien mukaan. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnan lukiodiplomin suorittaessaan opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Diplomin osat ovat liikuntakykyisyys, liikuntatiedot (tutkielma), harrastuneisuus / erityisosaaminen ja yhteistyötaidot. Lisäksi opiskelija tekee portfolion, jossa hän pohtii mm. omia vahvuuksiaan liikkujana. Diplomi arvioidaan valtakunnallisten kriteerien mukaan. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Palloilu 2, 2 op (Li11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Jakson tavoitteena on syventää jo tuttuja pallopelejä ja niiden sovellutuksia, viitepelejä ja pelitaktiikoita sekä tutustua uusiin palloilulajeihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lajeina mm. futsal, koripallo, lentopallo, käsipallo, lacrosse, kin ball, sulkapallo ja salibandy

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arviointia toteutetaan mm. havainnoiden ja itsearvioinnin keinoin
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakson tavoitteena on syventää jo tuttuja pallopelejä ja niiden sovellutuksia, viitepelejä ja pelitaktiikoita sekä tutustua uusiin palloilulajeihin. Palloilu 2 toteutetaan pääosin sisällä. Jakson

pallopelejä ovat mm. futsal, koripallo, lentopallo, käsipallo, lacrosse, kin ball, sulkapallo ja salibandy. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.13. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*

- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

MAA2 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan polynomifunktioita, -yhtälöitä ja -epäyhtälöitä. Käydään läpi mm. toisen asteen yhtälön ratkaisukaava, binomikaavat ja polynomin jakaminen tekijöihin. Tutustutaan myös muunlaisiin funktioihin.

MAA3 Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kykyään hahmottaa ja ratkaista erilaisia geometrisia ongelmia ja miten taitoa voi hyödyntää käytännön ongelmissa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan geometrian peruskäsitteitä, määritetään kulmia, pituuksia, pinta-aloja sekä tilavuuksia. Käytetään laskinohjelmistoja piirtämiseen, laskemiseen sekä mittaamiseen.

MAA4 Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hahmottaa tilanteita, joihin voidaan soveltaa matemaattista analyysia ja tarkastelua. Lisäksi opiskelija pystyy ratkaisemaan erilaisia ongelmia hyödyntäen analyysin metodeja ja vektoreita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luodaan yhteyksiä geometristen sekä algebrallisten käsitteiden välille. Tutustutaan analyyttisen geometrian peruskäsitteisiin, itseisarvoon sekä vektoreihin.

MAA05 Funktiot ja yhtälöt, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hahmottaa tilanteita, joihin voidaan soveltaa erilaisia funktioita ja yhtälöitä. Lisäksi opiskelija pystyy ratkaisemaan erilaisia ongelmia hyödyntäen tietojaan funktioista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan trigonometrisia funktioita mm. yksikköympyrän avulla. Lisäksi tutustutaan murtopotensseihin sekä eksponentti- ja logaritmifunktioihin. Käydään läpi logaritmin käsite ja laskusääntöjä.

MAA06 Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää derivaatan käsitteen ja sen vaikutuksen matemaattiseen päättelyyn ja ympäröivään maailmaan erilaisten ongelmien ja havaintojen kautta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan funktion raja-arvoon ja sen kautta jatkuvuuteen ja derivaattaan. Derivoidaan funktioita mekaanisesti. Tutkitaan erilaisten funktion kulkua ja ääriarvojen määrittämistä derivaatan avulla.

MAA07 Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää integraalin käsitteen ja sen vaikutuksen matemaattiseen päättelyyn ja ympäröivään maailmaan erilaisten ongelmien ja havaintojen kautta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan ymmärtämään integraalifunktion käsite. Integroidaan, lasketaan määrättyjä integraaleja ja tutkitaan integraalifunktioiden avulla pinta-aloja ja tilavuuksia.

MAA08 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*

- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla lasketaan eri tapahtumien todennäköisyyksiä, käydään läpi todennäköisyyksien laskusääntöjä sekä kombinatoriikkaa. Havainnollistetaan ja tutkitaan erilaisia diskreettejä jakaumia sekä lasketaan niiden tunnuslukuja. Lisäksi tutustutaan korrelaatioon.

MAA09 Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija hahmottaa talouden vaikutusta ympäröivään maailmaan ja millaisia eettisiä ja ympäristöllisiä vaikutuksia erilaisilla talouden muuttujilla on

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan talouteen liittyviä käsitteitä ja perehdytään tarkemmin erilaisiin talletuksiin ja lainoihin. Tutustutaan lukujonoihin ja opitaan hyödyntämään niitä matemaattisina malleina. (Opintojakso vastaa lyhyen matematiikan opintojaksoa MAB07.)

MAA10 3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*

- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kykyään hahmottaa ja ratkaista erilaisia 3D-geometrisia ongelmia ja miten taitoa voi hyödyntää käytännön ongelmissa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan avaruusgeometrian osaamista. Laajennetaan MAA04 opintojakson tietoja kolmiulotteisiin tilanteisiin. Tutustutaan myös kahden muuttujan funktioihin.

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*

- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Käydään läpi logiikan ja lukuteorian alkeet sekä peruskäsitteet. Tutustutaan ohjelmointiin ja algoritmeihin.,

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hahmottaa tilanteita, joihin voidaan soveltaa matemaattista analyysia ja tarkastelua. Lisäksi opiskelija pystyy ratkaisemaan erilaisia ongelmia hyödyntäen analyysin metodeja ja jatkuvaa jakaumaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan ja syvennetään moduuleissa MAA6 ja MAA7 opiskeltuja analyysin käsitteitä ja taitoja. Perehdytään lisäksi jatkuvaan todennäköisyysjakaumaan, esimerkkinä normaalijakauma.

MAA13 Pakollisen opintojakson tuki ja korotus, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- MAY01-MAA09 opintojaksojen sisältöjen hallinnan kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- MAY01-MAA10 opintojaksojen sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kolmannen ja toisen vuoden opiskelijoille suunnattu opintojakso. Tällä opintojaksolla voi korottaa yhtä heikosti mennyttä pakollista pitkän matematiikan opintojaksoaan (tai poikkeustilanteissa myös arvostelua K) kirjoittaa yo-kirjoituksissa sitten pitkän tai lyhyen matematiikan. Tukikurssilla ei voi suorittaa opintojaksoa, joka on käynnissä samassa periodissa kuin kyseinen tukikurssi. Käy myös syksyn yo-kirjoituksiin tukea tarvitseville. MAY01-MAA9 opintojaksojen sisältöjen hallinnan kehittäminen.

MAA14 Kertaus, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan rauhalliseen tahtiin opintojaksojen MAY01-MAA10 sisältöjä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- MAY01-MAA10 opintojaksojen sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkän matematiikan kirjoittajille abivuonna suositeltava kurssi. Kerrataan rauhalliseen tahtiin opintojaksojen MAA02-MAA09 teorioita ja käydään läpi perustehtäviä.

MAA15 YO-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoittaa aikaisempien pitkän matematiikan opintojaksojen sisältöjen hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Funktiot ja yhtälöt
- Geometria
- Analyyttinen geometria ja vektorit
- Derivaatta ja integraali
- Tilastot ja todennäköisyys
- Talousmatematiikka

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso, jolla valmistaudutaan kirjoituksiin vanhojen yo-kokeiden avulla.

MAA20 Opintojakson MAA02 kertaus ja tuki, 1 op (MAA20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAA02 tavoitteet soveltavin osin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAA02 keskeiset sisällöt soveltavin osin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan opintojakson MAA02 tärkeimmät sisällöt toisen vuoden matematiikan opintoja varten.

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

MAB02 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan muodostamaan ja käsittelemään lausekkeita sekä ratkaisemaan niden avulla muodostettuja yhtälöitä. Tutustutaan toisen asteen yhtälöön ja lukujonoihin.

MAB03 Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kykyään hahmottaa ja ratkaista erilaisia geometrisia ongelmia ja miten taitoa voi hyödyntää käytännön ongelmissa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan geometrian peruskäsitteitä, määritetään kulmia, pituuksia, pinta-aloja sekä tilavuuksia. Käytetään Geogebraa piirtämiseen, laskemiseen sekä mittaamiseen.

MAB04 Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

- Tutkitaan reaalimaailman ilmiöiden säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää kurssin sisältöjen yhteyden erilaisissa globaalin maailman ongelmien ratkaisussa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan reaalimaailman ilmiöiden säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia. Opiskellaan lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltamista. Arvioidaan mallien hyvyyttä.

MAB05 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana

suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetellaan käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja ja niihin liittyviä tunnuslukuja. Tutustutaan laskinohjelmistojen tilasto-ominaisuuksiin. Opitaan todennäköisyyden käsite ja siihen liittyviä laskulakeja. Perehdytään todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

MAB06 Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija hahmottaa talouden vaikutusta ympäröivään maailmaan ja millaisia eettisiä ja ympäristöllisiä vaikutuksia erilaisilla talouden muuttujilla on

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana

suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan prosenttilaskentaa ja tutustutaan verotukseen, valuuttoihin sekä indekseihin.

MAB07 Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa talouden vaikutusta ympäröivään maailmaan ja millaisia eettisiä ja ympäristöllisiä vaikutuksia erilaisilla talouden muuttujilla on

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan talouteen liittyviä käsitteitä ja perehdytään tarkemmin erilaisiin talletuksiin ja lainoihin. Tutustutaan lukujonoihin ja opitaan hyödyntämään niitä matemaattisina malleina. (Opintojakso vastaa pitkän matematiikan opintojaksoa MAA09.)

MAB08 Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hahmottaa tilanteita, joihin voidaan soveltaa matemaattista analyysia ja tarkastelua. Lisäksi opiskelija pystyy ratkaisemaan erilaisia ongelmia hyödyntäen analyysin metodeja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan funktion muutosnopeutta. Opitaan derivaatan käsite ja sen käyttö muutosnopeuden mittana. Tutkitaan polynomifunktion kulkua ja opitaan määrittämään polynomifunktion suurin ja pienin arvo.

MAB09 Tilastolliset todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla vahvistetaan tilastojen käsittelytaitoja sekä opitaan, mitä ovat toistokoe, binomijakauma, normaalijakauma sekä luottamusväli.

MAB10 YO-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoittaa aikaisempien lyhyen matematiikan opintojaksojen sisältöjen hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lausekkeet ja yhtälöt
- Geometria
- Matemaattiset mallit
- Tilastot ja todennäköisyys
- Talousmatematiikka

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan ja syvennetään jo opittua ennen yo-kokeita.

MAB11 Tuki ja korotus, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAY01 tavoitteet soveltavin osin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAY01 keskeiset sisällöt soveltavin osin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan hyväksytty/hylätty. Tietyillä opintojakson toteutustavoilla on myös mahdollista pyrkiä korottamaan MAY01-opintojakson arvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan opintojakson MAY01 tärkeimmät sisällöt.

MAB12 Tuki ja korotus 2, 1 op (MAB12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAB02 tavoitteet soveltavin osin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAB02 keskeiset sisällöt soveltavin osin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan

hyväksytty/hylätty. Tietyillä opintojakson toteutustavoilla on myös mahdollista pyrkiä korottamaan opintojakson MAB02 arvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan opintojakson MAB02 tärkeimmät sisällöt.

MAB13 Tuki ja korotus 3, 1 op (MAB13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAB03 tavoitteet soveltavin osin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAB03 keskeiset sisällöt soveltavin osin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan hyväksytty/hylätty. Tietyillä opintojakson toteutustavoilla on myös mahdollista pyrkiä korottamaan opintojakson MAB03 arvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan opintojakson MAB03 tärkeimmät sisällöt.

MAB14 Tuki ja korotus 4, 1 op (MAB14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAB04 tavoitteet soveltavin osin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAB04 keskeiset sisällöt soveltavin osin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan hyväksytty/hylätty. Tietyillä opintojakson toteutustavoilla on myös mahdollista pyrkiä korottamaan opintojakson MAB04 arvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan opintojakson MAB04 tärkeimmät sisällöt.

MAB16 Pakollisen opintojakson tuki ja korotus, 2 op (MAB16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- MAY01-MAB07 opintojaksojen sisältöjen hallinnan kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- MAY01-MAB07 opintojaksojen sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Kolmannen vuoden opiskelijoille suunnattu opintojakso. Tällä opintojaksolla voi korottaa yhtä heikosti mennyttä pakollista lyhyen matematiikan opintojaksoaan (tai poikkeustilanteissa myös arvostelua K). Tukikurssilla ei voi suorittaa opintojaksoa, joka on käynnissä samassa periodissa kuin kyseinen tukikurssi.

MAB17 Hyväksytysti suoritetun opintojakson MAA02 yksi opintopiste, 1 op (MAB17)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Luetaan hyväksi opintojakson MAA02 yksi opintopiste, jos MAA02 on suoritettu hyväksytyllä arvosanalla.

MAB18 Hyväksytysti suoritettu pitkän oppimäärän opintojakso, 2 op (MAB18)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Luetaan hyväksi pitkän matematiikan hyväksytysti suoritettu opintojakso.

MAB20 Geogebran salat, 1 op (MAB20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa ja osaa käyttää Geogebran eri toimintoja lyhyen matematiikan opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laskinohjelmisto Geogebran eri osiin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu matematiikan opiskelijoille, jotka haluavat kehittää Geogebra-laskinohjelmiston käyttötaitojaan. Opintojaksolla perehdytään Geogebran algebra- ja CAS-laskinten, taulukkolaskennan ja piirtoalueiden käyttöön.

MAB55 Matikasta viis, 1 op (MAB55)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- MAY01-MAB07 opintojaksojen sisältöjen hallinnan kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valitun pakollisen opintojakson keskeiset sisällöt soveltavin osin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tukikurssi, jolla voi korottaa yhden pakollisen lyhyen matematiikan opintojakson arvosanan 4 arvosanaksi 5.

MAB0607 Talousmatematiikan alkeet ja talousmatematiikka, 2 op (MAB0607)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija hahmottaa talouden vaikutusta ympäröivään maailmaan ja millaisia eettisiä ja ympäristöllisiä vaikutuksia erilaisilla talouden muuttujilla on

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

MAY Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kurssilla opittujen teoreettisten matematiikan sisältöjen yhdistämistä käytännön ongelmiin

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää kurssin sisältöjen merkitystä yhteiskunnan kehityksen kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan peruskoulun matematiikan sisältöjä ja tutustutaan lukion digitaalisiin työvälineisiin.

MAY11 Tuki ja korotus 1, 1 op (MAY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAY01 tavoitteet soveltavin osin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson MAY01 keskeiset sisällöt soveltavin osin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii matemaattista sanastoa ja kommunikoimaan sen avulla muiden kanssa. Lisäksi vaihtelevat työtavat kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana suoritettavaan kokeeseen tai kokeisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla opintojakson alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvostellaan hyväksytty/hylätty. Tietyillä opintojakson toteutustavoilla on myös mahdollista pyrkiä korottamaan MAY01-opintojakson arvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan opintojakson MAY01 tärkeimmät sisällöt.

7.14. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely

antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutustaitojen*** *sekä* ***eettisyyden*** *kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan ***luovaa ja monitieteistä osaamista****. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös* ***ympäristöosaamisen*** *kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *sekä* ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella.

Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojakson sisällöissä yhdessä tekemisen kautta. Tuntitehtävät toteutetaan ryhmässä. Oppiaineelle ominaista on kannustava ja kokeilunhaluinen ilmapiiri opiskelussa.

Hyvinvointiosaaminen

Oma musiikkisuhde antaa opiskelijalle työkaluja itsensä ymmärtämiselle, mikä lisää hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vuorovaikutusosaamista ja hyvinvointiosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Käytännön musisoinnin kautta opiskelija syventää musiikillisia tietojaan ja taitojaan sekä oppii hahmottamaan omaa musiikkisuhdettaan. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon. Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja ja kiinnitetään huomiota taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.

- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Bändisoitto, yhteismusisointi itselle mieluisalla instrumentilla osallistuen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikin opiskeluun kuuluu ryhmän kanssa vuorovaikutuksessa toimiminen mikä tukee vuorovaikutusosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin opiskeluun luontevasti kuuluva opiskelun tauottaminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen tukee hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoittena on että opiskelija syventää yhteismusisointitaitojaan ja syventää musiikillista ilmaisuaan. Opintojaksolla analysoidaan musiikin kulttuurisia piirteitä suomalaisen musiikkikulttuurin tulokulmasta. Musiikin opiskeluun kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen ja muunlainen opiskelun tauottaminen mikä tukee vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja hyvinvointia.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsiteltävät asiat avaavat ymmärrystä muita kulttuureita kohtaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen sivistys avartaa opiskelijan maailmankuvaa ja tukee yhteiskunnallisten taitojen karttumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Yhteiskunnallista osaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Opiskelija kehittää musisointi- ja tiedonhankintataitojaan.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*

- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Esim. sävellysprojekti elokuvaan tai podcast-kuunnelmaan, musiikki kuvataideteoksen tulkkina jne.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöissä korostuu taiteiden välinen vuorovaikutus ja musiikin rooli ympäröivässä maailmassa myös muiden taidemuotojen osana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson teemoihin liittyy eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä aihealueita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa. Sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu monipuolisuus.

Musiikkiproduktio 1, 2 op (MU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Työryhmä osallistuu musiikin ja äänisuunnittelun osalta teatteriesityksen tuottamiseen, joka esitetään yleisölle.
- Yhteistyössä muiden teatteritaiteen alojen kanssa opiskelija laajentaa ja syventää käsitystään taiteen eri lajeista ja muodoista.

- Opiskelija rohkaistuu kokeilemaan ja laajentamaan käsitystään itsestään esiintyjänä ja jopa taiteilijana.
- Opiskelija työskentelee tavoitteellisesti ja sitoutuneesti osana ryhmää.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teatteriesityksen musiikin tuottamisen prosessi ideoinnista harjoittelemiseen ja esittämiseen
- opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.
- Musiikin valikoiminen, säveltäminen, sanoittaminen, studiotuottaminen, live-osuuksien harjoitteleminen ja osallistuminen esityksien toteutukseen
- Keho ja ääni ajatusten ja tunteiden ilmaisemisessa
- Omien ideoiden, ajatusten ja tunteiden ilmaiseminen osana taiteellista ryhmäprosessia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson suorittaminen edellyttää sitoutumista ryhmän työskentelyyn.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Opintojakson aikana toimitaan musiikkia valikoiden, säveltäen, sanoittaen, musiikkia ja äänimaisemia studiossa tuottaen ja live-osuuksia harjoitellen. Osallistuminen esityksien toteutukseen on osa opintoja. Produktio tuotetaan valmiiksi MU15-opintojaksolla.

Soittamisen ja säestämisen työpaja, 2 op (MU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää vapaan säestyksen taitojaan (piano/kitara) ja/tai yhteismusisointitaitojaan eri bändi-instrumenteilla yhtyetoiminnassa muiden opiskelijoiden kanssa
- Opiskelija saa rohkeutta säestämiseen ja musiikin luovaan tuottamiseen.
- Opiskelija oppii hyödyntämään musiikin teorian ja käytännön musisoinnin välisiä yhteyksiä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältöjä ovat sointumerkeistä soittaminen, melodioiden soinnuttaminen ja soolojen kehittely.
- Opintojakson kappalevalinnoissa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtötasot ja musiikilliset mieltymykset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään eri instrumenttien soittotaitoja monipuolisen musisoitavan ohjelmiston avulla. Opintojakson työtapoihin kuuluvat soittaminen, laulaminen, kuunteleminen sekä musiikin sovittaminen tilanteen mukaan. Musiikin teoriaa käsitellään opintojaksolla opiskelijalähtöisesti. Opintojaksolla hyödynnetään monipuolisesti teknologisia mahdollisuuksia.

Laulamisen työpaja, 2 op (MU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää luontevaa suhdetta laulamiseen ja mahdollisesti muuhunkin vokaaliseen ilmaisuun.
- Opiskelija saa rohkeutta käyttää omaa kehoinstrumenttiansa monipuolisesti.
- Opiskelija oppii hyödyntämään musiikin teorian, teknologian ja käytännön musisoinnin välisiä yhteyksiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan laulamisen kautta erilaisiin musiikin osa-alueisiin ja syvennetään oman äänenkäytön tuntemusta.
- Lauletaan yhdessä ja yksin ja haetaan rohkeutta musiikilliseen ilmaisuun.
- Tuotetaan omaa musiikkimateriaalia hyödyntäen musiikkiteknologian ja studiotekniikan mahdollisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan laulamisen ja oman äänen käyttämisen kautta erilaisiin musiikin osa-alueisiin ja syvennetään oman äänenkäytön tuntemusta. Opintojaksolla lauletaan yhdessä sekä yksin ja herätellään rohkeutta musiikilliseen ilmaisuun. Lisäksi opintojaksolla tuotetaan omaa musiikkimateriaalia ja hyödynnetään monipuolisesti teknologisia mahdollisuuksia.

Oma produktio 1, 2 op (MU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden.
- Opiskelija ymmärtää ja oppii laajan kokonaisuuden hallitsemiseen vaadittavia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu projektin ideoinnista, suunnittelusta ja toteutuksesta yksin tai yhdessä ryhmän jäsenenä.
- Projekti voi olla monella tavalla musiikkialaan liittyvä, esimerkiksi konsertti, tieteellinen tutkimus, äänite, monitaiteellinen työ, uusmediaprojekti, musiikkijournalismiin liittyvä työ tai tuotannollinen projekti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Projektin suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opittavat tulevaisuuden taidot kasvattavat opiskelijaa yhteiskunnallisena toimijana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Projektia toteuttaessaan opiskelija pohtii valintojensa eettisiä merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Oma produktio 2, 2 op (MU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden.
- Opiskelija ymmärtää ja oppii laajan kokonaisuuden hallitsemiseen vaadittavia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu projektin ideoinnista, suunnittelusta ja toteutuksesta yksin tai yhdessä ryhmän jäsenenä.
- Projekti voi olla monella tavalla musiikkialaan liittyvä, esimerkiksi konsertti, tieteellinen tutkimus, äänite, monitaiteellinen työ, uusmediaprojekti, musiikkijournalismiin liittyvä työ tai tuotannollinen projekti.
- Tämän opintojakson suorittaminen on mahdollista vasta kun Oma produktio 1 on pohjalla jo suoritettuna.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Projektin suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opittavat tulevaisuuden taidot kasvattavat opiskelijaa yhteiskunnallisena toimijana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Projektia toteuttaessaan opiskelija pohtii valintojensa eettisiä merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Musiikkia kuorossa, 2 op (MU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää kestävää ja tervettä äänenkäyttöä.
- Opiskelija oppii yhtye- ja kuorolaulussa tarvittavia kuuntelu- ja vuorovaikutustaitoja.
- Opiskelija rohkaistuu itsensä ilmaisussa ja oppii kokemuksellisesti erilaisia musiikkityylejä ja -kulttuureja.
- Opiskelija voi syventää taitojaan osallistumalla opintojaksolle useampaan kertaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu laulamisesta ja ääniharjoitusten tekemisestä yksin ja yhdessä.
- Harjoitellaan laulutaitoja sekä musiikin tulkintaa ja ilmaisua niin, että samalla kiinnitetään huomiota muusikkojen keskinäiseen kuunteluun ja vuorovaikutukseen.
- Kuoro kokoontuu lukuvuoden aikana ja esiintyy lukion juhlatilaisuuksissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kuorossa kehittää niin musiikillisia kuin ei-musiikillisia vuorovaikutustaitoja. Myös kuorolaulun sosiaalinen merkitys ilmenee työskentelyssä. Pitempään kuorossa laulaneet oppivat jakamaan saamiaan tietoja ja taitoja uudemmille laulajille.

Hyvinvointiosaaminen

Kuorolaulun hyvinvointivaikutukset ovat laajoja ja paljon tutkittuja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolinen ohjelmisto tukee kulttuurien tuntemusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuoro kokoontuu lukuvuoden aikana erikseen sovitusti valmistellen esityksiä lukion juhlatilaisuuksiin. Kuoroon voi osallistua myös useammankin lukuvuoden aikana.

Musiikin tuotannon perusteet, 2 op (MU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii musiikin tuotannon ja äänisynteesin perusteita sekä pystyy soveltamaan taitojaan laaja-alaisesti eri laite- ja ohjelmistoympäristöissä
- Opiskelija hallitsee sekvensseriohjelmien sekä syntetisaattorien perustoimintoja ja käyttöä.
- Opiskelija oppii tunnistamaan musiikin tuotannolle keskeisiä tyylipiirteitä ja soundeja sekä tuottamaan niitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikin tuotantoon perehdytään musiikin tekemisen, luomisen ja kokeilemisen kautta.
- Opintojaksolla tutustutaan musiikin tuotantotapoihin ja -menetelmiin sekä tutustutaan erityyppisten looppi-, sample- sekvensseripohjaisten ohjelmistojen käyttöön
- Opintojaksolla käytetään erilaisia kuuntelu- ja havainnointitehtäviä tukemaan oppimisprosessia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ongelmanratkaisutaidot ja luova osaaminen kehittyvät opiskelijan kohdatessa musiikilliseen luomisprosessiin liittyviä haasteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen merkitys yhteiskunnallisen keskustelun avaajana ja tapahtumien kommentoijana selkeytyy omien teosten syntymisessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja pienryhmätyöskentely kehittävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijat antavat ja saavat monipuolista palautetta. Vertaisarviointi ja itsearviointi ovat tärkeä osa oppimista. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin ja palautettuihin harjoitustöihin. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikin tuotannon syventävä opintojakso, 2 op (MU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventyy musiikin tuotantoon ja äänisynteesiin musiikin eri lajityypeissä
- Opiskelija syventää taitojaan sekvensseriohjelmien sekä syntetisaattorien käytössä.
- Opiskelija syventyy musiikin tuotantotapoihin ja soundeihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikin tuotantoon syvennytään musiikin tekemisen, luomisen ja kokeilemisen kautta.
- Opintojaksolla syvennytään musiikin tuotantotapoihin ja -menetelmiin sekä syvennetään erityyppisten looppi-, sample- sekvensseripohjaisten ohjelmistojen käyttöä
- Opintojaksolla käytetään erilaisia kuuntelu- ja havainnointitehtäviä tukemaan oppimisprosessia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ongelmanratkaisutaidot ja luova osaaminen kehittyvät opiskelijan kohdatessa musiikilliseen luomisprosessiin liittyviä haasteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen merkitys yhteiskunnallisen keskustelun avaajana ja tapahtumien kommentoijana selkeytyy omien teosten syntymisessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja pienryhmätyöskentely kehittävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijat antavat ja saavat monipuolista palautetta. Vertaisarviointi ja itsearviointi ovat tärkeä osa oppimista. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin ja palautettuihin harjoitustöihin. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Studiotekniikan perusteet, 2 op (MU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii studiotyöskentelyn ja äänityksen perusteita sekä pystyy soveltamaan taitojaan eri laite- ja ohjelmistoympäristöissä
- Opiskelija hallitsee studion perustoimintoja ja käyttöä.
- Opiskelija kykenee itsenäisesti toimimaan studiotyön parissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Studiotyöskentelyyn perehdytään erilaisten harjoitustöiden kautta studioympäristössä.
- Opintojaksolla tutustutaan musiikin äänitykseen eri muodoissa.
- Opintojaksolla käytetään erilaisia teoria- ja havainnointitehtäviä tukemaan oppimisprosessia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessaan vastuullisesti osana ryhmää opiskelija oppii antamaan toimivaa palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset lisäävät opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso mahdollistaa monitieteisen ja luovan osaamisen kehittymisen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijat antavat ja saavat monipuolista palautetta. Vertaisarviointi ja itsearviointi ovat tärkeä osa oppimista. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin ja palautettuihin harjoitustöihin.

Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Studiotekniikan syventävä opintojakso, 2 op (MU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventyy studiotyöskentelyyn ja musiikin äänitykseen sekä pystyy soveltamaan taitojaan laaja-alaisesti eri laite- ja ohjelmistoympäristöissä
- Opiskelija hallitsee studion toimintaympäristön.
- Opiskelija kykenee itsenäisesti toimimaan studiotyön parissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Studiotyöskentelyyn syvennytään erilaisten harjoitustöiden kautta studioympäristössä.
- Opintojaksolla syvennytään musiikin äänitykseen eri muodoissa.
- Opintojaksolla käytetään erilaisia teoria- ja havainnointitehtäviä tukemaan oppimisprosessia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessaan vastuullisesti osana ryhmää opiskelija oppii antamaan toimivaa palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset lisäävät opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso mahdollistaa monitieteisen ja luovan osaamisen kehittymisen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijat antavat ja saavat monipuolista palautetta. Vertaisarviointi ja itsearviointi ovat tärkeä osa oppimista. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin ja palautettuihin harjoitustöihin.

Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikkiproduktio 2, 2 op (MU15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tuotetaan valmiiksi MU05-opintojaksolla aloitettu musiikkiproduktio.
- Opintojaksolla hyödynnetään aiemmin opittuja musiikillisia valmiuksia.
- Työryhmä osallistuu musiikin ja äänisuunnittelun osalta teatteriesityksen tuottamiseen, joka esitetään yleisölle.
- Yhteistyössä muiden teatteritaiteen alojen kanssa opiskelija laajentaa ja syventää käsitystään taiteen eri lajeista ja muodoista.
- Opiskelija rohkaistuu kokeilemaan ja laajentamaan käsitystään itsestään esiintyjänä ja jopa taiteilijana.
- Opiskelija työskentelee tavoitteellisesti ja sitoutuneesti osana ryhmää.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla viimeistellään ja esitetään musiikillinen tuotos.
- Opintojakso suoritetaan pääsääntöisesti MU05 opintojakson jatkeena muodostaen sen kanssa yhden teatteriproduktion musiikkikokonaisuuden.
- Teatteriesityksen musiikin tuottamisen prosessi ideoinnista harjoittelemiseen ja esittämiseen
- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.
- Musiikin valikoiminen, säveltäminen, sanoittaminen, studiotuottaminen, live-osuuksien harjoitteleminen ja osallistuminen esityksien toteutukseen.
- Keho ja ääni ajatusten ja tunteiden ilmaisemisessa.
- Omien ideoiden, ajatusten ja tunteiden ilmaiseminen osana taiteellista ryhmäprosessia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson suorittaminen edellyttää sitoutumista ryhmän työskentelyyn.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tuotetaan valmiiksi MU05-opintojaksolla aloitettu musiikkiproduktio. Opintojaksolla viimeistellään ja esitetään musiikillinen tuotos. Opintojaksolla hyödynnetään aiemmin opittuja musiikillisia valmiuksia.

Tapahtumien ääni- ja valosuunnittelu, 2 op (MU16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa kytkeä ja koota äänentoistolaitteiston ja valokaluston
- Opiskelija osaa käyttää äänentoistolaitteistoa ja valokalustoa turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti
- Opiskelija osaa miksata ja valaista tapahtuman

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tapahtumatekniikkaan perehdytään erilaisten harjoitteiden ja tapahtumien toteuttamisen kautta
- Hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia Lumosalin henkilöstön ja resurssien kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessaan vastuullisesti osana ryhmää opiskelija oppii antamaan toimivaa palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset lisäävät opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso mahdollistaa monitieteisen ja luovan osaamisen kehittymisen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Biisinteko Workshop, 2 op (MU17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu luovaan prosessiin ja saa välineitä toteuttaa itseään musiikillisesti säveltämisen ja sanoittamisen kautta.
- Opiskelija tutustuu erilaisiin sävellystekniikoihin populaarimusiikin eri lajityypeissä.
- Opiskelija oppii erilaisia keinoja luovan prosessin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opetellaan säveltämään ja sanoittamaan pienimuotoisia musiikkikappaleita yhdessä työstäen.
- Keskeistä työskentelyssä on musiikillinen ilmaiseminen ja yhdessä tekeminen.
- Musiikin luomisessa ja tallentamisessa hyödynnetään musiikkiteknologiaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ongelmanratkaisutaidot ja luova osaaminen kehittyvät opiskelijan kohdatessa musiikilliseen luomisprosessiin liittyviä haasteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen merkitys yhteiskunnallisen keskustelun avaajana ja tapahtumien kommentoijana selkeytyy omien teosten syntymisessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja pienryhmätyöskentely kehittävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion musiikkidiplomi suoritetaan viimeisen opiskeluvuoden aikana valtakunnallisten ohjeiden mukaan.
- Ennen diplomin suorittamista tulee olla suoritettuna kahdeksan opintopistettä musiikinopintoja lukiossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin lukiodiplomissa opiskelija hyödyntää ja osoittaa lukio-opinnoissaan keräämiään taitoja monitieteellisessä ja luovassa osaamisessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukion musiikkidiplomi tehdään viimeisen opiskeluvuoden aikana valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Ennen diplomin tekemistä tulee olla suoritettuna kahdeksan opintopistettä musiikinopintoja lukiossa.

7.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Lumon lukiossa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla.
- Lumon lukiossa OP1 suoritetaan Lukiolaiseksi kasvaminen -moduulissa syksyn alussa, yhteistyössä PS01 kanssa.
- Opiskelutaidot ja opiskelutekniikka painottuu PS1:een, mutta näitä käsitellään myös OP1:ssä
- Tässä moduulissa myös erityisopettaja omalta osaltaan työstää opiskelijoiden kanssa oppimaan oppimisen taitoja.
- OP1 osana opiskellaan myös lukio-opinnoissa tarvittavia atk-taitoja, kuten abitin käyttöä ja opiskelualustoja.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista tuodaan esille etenkin henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOJKS) laatimisen yhteydessä. Opiskelija tutustuu myös lukion hyvinvointipalveluihin, joiden avulla tuetaan opiskelijan jaksamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu- ja koulutusvaihtoehtoihin lukion aikana ja sen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Op1-osuus arvioidaan hyväksytty tai hylätty, moduulin arvosana muodostuu PS1- osaamisen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

• tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
• osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
• osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- runsaasti vierailijoita korkeakouluista ja edustajia työelämästä

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Opinto-ohjauksessa kannustetaan opiskelijaa tekemään rohkeasti omaan tulevaisuuteen liittyviä valintoja ja pohtimaan niitä monipuolisesti eri tietolähteitä hyödyntäen.
- Opiskelijaa ohjataan löytämään ajantasaiset ja luotettavat tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät omaa tulevaisuuden suunnittelua varten.
- Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisessä.
- Lukion loppuvaiheessa korostuu opiskelijan ylioppilaskirjoitus- ja urasuunnitelman laatiminen.
- Oppiaineessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustutaan yleisesti jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin Suomessa ja ulkomailla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yrittäjyyden ja työelämän pelisääntöjen tuntemus

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu-, koulutus- ja työskentelyvaihtoehtoihin lukion jälkeen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinto-ohjauksen avulla tuetaan lukiolaisen stressinhallinta- ja paineensietokykyä sekä oman elämänhallintataitojen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuvat tiedonhaussa koulutusvaihtoehtoihin. Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja lähdekriittiseen tiedonhakuun sekä kannustetaan uteliaisuuteen uuden koulutustiedon etsimisessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen tulee esille pohtimalla tulevaisuuden työelämätrendejä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kirjallisiin tehtäviin kuten urasuunnitelmaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Oppiaineessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun korkeakouluyhteistyön suomia mahdollisuuksia kurkkaus-yms.kurssien muodossa. Tutustutaan alueen korkeakoulujen monipuoliseen koulutus- ja kurssitarjontaan sekä tutustutaan yleisesti jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin Suomessa ja ulkomailla.

OP2-kurssi voi sisältää mahdollisia matkakustannuksia HSL:n alueella.

Markkinointitutorointi, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toimii osana markkinointitutor-ryhmää koulun edustustehtävissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Markkinointitutorit koulutetaan esittelemään lukion toimintaa ja opiskelua opiskelijan näkökulmasta. Opintojaksolla vieraillaan peruskouluissa ja muissa erilaisissa tilaisuuksissa. Opiskelijat opettelevat yhteistyötaitoja eri kokoonpanoissa, harjoittelevat selkeää ja rakentavaa viestintää, sekä harjoittelevat työelämän kannalta tärkeitä taitoja ja valmiuksia. Opintojaksolla painotetaan yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opetellaan työelämän taitoja esittelemällä lukio-opintoja kaikenlaisille yleisöille. Opiskelijat oppivat käyttämään opittuja taitoja yhteisen hyvän edistämiseksi. Opiskelijat opettelevat yrittäjämäistä asennetta kouluvierailuilla ja ottamalla vieraita vastaan lukion tiloissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat opettelevat ottamaan moninaiset nuoret huomioon viestimällä selkästi, kielitietoisesti ja saavutettavalla tavalla. Opintojaksolla opetellaan empatiataitoja, ymmärrystä siitä, että jokainen on erilainen, mutta samanarvoinen. Opiskelijat opettelevat esiintymisjännityksen selättämistä ja yhdessä saman tavoitteen eteen työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla suoritettu (S) - hylätty (H)

Opintojakson vapaa kuvaus

Markkinointitutorit koulutetaan esittelemään lukion toimintaa ja opiskelua opiskelijan näkökulmasta. Opintojaksolla vieraillaan peruskouluissa ja muissa erilaisissa tilaisuuksissa. Opiskelijat opettelevat yhteistyötaitoja eri kokoonpanoissa, harjoittelevat selkeää ja rakentavaa viestintää, sekä harjoittelevat työelämän kannalta tärkeitä taitoja ja valmiuksia. Opintojaksolla painotetaan yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamista.

Tutor-kurssi, 2 op (OP04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutor on toisen vuoden opiskelija , joka auttaa ensimmäisen vuoden opiskelijaa kotoutumaan Lumon lukioon.

Hyvinvointiosaaminen

Tutor-opiskelija auttaa ensimmäisen vuoden opiskelijoita opastamalla ja tutustuttamalla Lumon lukion tiloihin, henkilökunnan jäseniin sekä muihin opiskelijoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Tutor-toiminta arvioidaan hyväksytty/hylätty-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutorit ovat 2. vuoden opiskelijoita, jotka auttavat 1. vuoden opiskelijoita ryhmäytymään osaksi Lumon lukiota.Haku tutoriksi tapahtuu 1. vuoden keväällä.

Lukiolainen työelämässä-kurssi, 2 op (OP05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Itsenäinen kurssi, jossa teet portfoliota kesätyöstäsi: haastattelet työnantajaasi ja pidät oppimispäiväkirjaa ym.
- Jos haluat suorittaa kurssin, ota yhteyttä omaan opoosi.
- Lukiolainen työelämässä -kurssin suorittaminen edellyttää vähintään kahden viikon työskentelyä työpaikassa, kurssiin liittyvien kirjallisten tehtävien palauttamista ja tapaamista opinto-ohjaajan kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin alussa ja lopussa on oposi pitämä haastattelu.
- Suorituksen edellytyksenä on itse hankittu työpaikka.

- Työpaikan tiedot
- Työsopimusasiat
- Työpäiväkirja
- Essee
- Työhahakemuksen ja ansioluettelon päivitys (CV)
- Työelämävinkit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärtää työelämän pelisääntöjä ja osoittaa kykynsä noudattaa niitä.

Hyvinvointiosaaminen

Oppii tunnistamaan työturvallisuusasioita

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

OP5 arvioidaan hylätty/hyväksytty

OPO7 Ryhmänohjauksen opintojakso 2op, 2 op (OPO7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustuu omaan ryhmänohjausryhmäänsä
- Syventää opiskeluun, ryhmässä toimimiseen ja hyvinvointiin liittyviä taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- - Ryhmänohjaustuokiot
- - Lukuvuoden aloituspäivät
- - Ryhmäytyspäivä
- - Villasukkapäivät
- - Kesätapahtumat
- - Ylioppilasjuhlat
- - Muut ryhmänohjaukseen kuuluvat yhteisölliset tapahtumat

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla suoritettu (S) – hylätty (H) kolmannella vuosiluokalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija saa 2 op suorituksen ryhmänohjauksen ja yhteisöllisiin tapahtumiin osallistuessaan. Arviointi suoritetaan 3. vuosiluokalla. Arviointi suoritettu (S)- hylätty (H).

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*

- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Psykologian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Psykologian opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja. Kasvava tietoisuus omista tiedonkäsittelyn prosesseista auttaa opiskelijaa kehittämään oppimistaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Oppimiseen liittyvien psykologisten mekanismien teorioita ja käytännön harjoittelua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Toimiva ja oppiva ihminen (PS1) -opintojakso tukee kaikkien laaja-alaisten tavoitteiden saavuttamista, mutta siinä painottuvat erityisesti hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen.

"Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja."

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan psykologiaan tieteenä sekä tarkastellaan ihmistä biologisesta, psyykkisestä, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi perehdytään oppimiseen ja opiskeluun psykologisena ilmiönä sekä johonkin valinnaiseen hyvinvoinnin ilmiöön. Opintojakso on pakollinen.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Psykologian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.

- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Psykologian opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja. Kasvava tietoisuus omista tiedonkäsittelyn prosesseista auttaa opiskelijaa kehittämään oppimistaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Yksilöllisten kehityspolkujen muotoutumiseen vaikuttavat tekijä (mahdollisuuksien ja pakkojen ristiveto))

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehittyvä ihminen (PS2) tukee kaikkien laaja-alaisten tavoitteiden saavuttamista, mutta siinä painottuvat erityisesti vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaaminen sekä luova ja monitieteinen osaaminen. "Hyvinvointiosaamista tukee opintojaksossa esimerkiksi sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden tarkastelu." Monitieteistä osaamista tukee esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen ja sosialisoitumisen tarkastelu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ihmisen fyysistä, kognitiivista ja psykososiaalista kehitystä sekä elämänkaarta. Tavoitteena on perehtyä kehityksen yksilöllisyyteen ja jatkuvuuteen. Opintojakso on syventävä.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Psykologian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Nopean ja hitaan ajattelun ja kognitiivisten vinoumien tarkastelu osana maailmankuvan rakentumista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana.”

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa.”

Monitieteistä ja luovaa osaamista tavoitteiden osalta edistää esimerkiksi käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyviä häiriöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan inhimillisen tietoisuuden ja tiedonkäsittelyn luonteeseen, toimintatapoihin ja hermostolliseen perustaan. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden, kuten havaitsemisen, tarkkaavaisuuden, muistin, kielen ja päätöksenteon, tarkastelemiseen. Opintojakso on syventävä.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*

- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Psykologian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Hyvinvoinnin ylläpitämisen harjoitteleminen mm. tunnetaitojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia.”

Mielenterveyshäiriöistä käytävään keskusteluun liittyy moraalinen ja yhteiskunnallinen ulottuvuus, joita erittelemällä ja pohtimalla voidaan vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista, eettistä ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Tunnetaitojen harjoitteleminen vahvistaa hyvinvointiosaamista. Tunteiden kanssa eläminen vaatii tunteiden tunnistamista, tunnesäätelyä ja sopeutumista ympäristön vaatimuksiin sekä ymmärrystä tunteiden merkityksestä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen. Tunne-elämä, nukkuminen, uni, stressi, kriisit, mielenterveyden häiriöt ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen vaikuttavat psyykkiseen hyvinvointiin. Tavoitteena on ymmärtää, että omaa hyvinvointia tukevat ratkaisut edellyttävät myös tietoa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Psykologian opetuksessa voidaan hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Oppiaineessa voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustua oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*

- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Älykkyystutkimuksen poliittisten kytköksien tarkasteleminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.”

Yhteiskunnalliseen osaamiseen liittyvät tavoitteet kytkeytyvät moduulissa erityisesti seuraaviin sisältöihin: yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelija tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen ja osaa selittää yksilöiden välisiä eroja erilaisista näkökulmista. Opintojaksossa tutustutaan myös persoonallisuuden tutkimusmenetelmiin sekä tarkastellaan ihmistä kulttuurin ja ryhmän osana.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- auttaa opiskelija ymmärtämään sosiaalisen vuorovaikutuksen ilmiöitä ja ryhmäkäyttäytymisen piirteitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sovitaan opintojaksokohtaisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan.”

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelija ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmäkäyttäytymistä eri tasoilla ja itseään niiden osana. Opintojaksolla perehdytään myös ajankohtaisiin sosiaalipsykologisiin ilmiöihin. Tavoitteena on ymmärtää sosiaalisen maailman ja yhteistoiminnan ehtoja. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abikertaus, 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- auttaa opiskelijaa menestymään psykologian ainereaalissa

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset

ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa psykologian ainereaaliin. Opintojaksolla pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä syventävien kurssien sisältöjen pohjalta ja harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita.

Oma projekti, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Oma projeksti (PS08) on itsenäisesti suoritettava opintojakso, jossa opiskelija valitsee yhdessä opettajan kanssa jonkin psykologiaan liittyvän aiheen tai ilmiön ja erittelee sitä haluamallaan tavalla.

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

***Eettisyys ja ympäristöosaaminen** näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

*Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*

- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Lumon lukiossa opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita. Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältöjen opiskelussa pyritään ottamaan huomioon paikalliset terveyttä edistävät toimijat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Esimerkiksi vuorovaikutusosaamiseen liittyvää työskentelyä ja oppimista arvioidaan jakson aikana muun muassa aloitteellisuuden ja kanssakäymisen perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys voimavarana -jaksolla opitaan monipuolisesti terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja vahvistetaan omaa terveysosaamista. Terveyttä tarkastellaan jaksolla voimavaralähtöisesti ja kokonaisvaltaisesti. Jakso arvioidaan numerolla.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Paikallinen lisäys

- Lumon lukiossa opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita. Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

- Terveys ja ympäristö -jaksolla opitaan vuorovaikutustaitoja muun muassa hyödyntäen korkeakoulumateriaaleja mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jakson sisällöt ja tavoitteet tukevat opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pyrkimystä yhdistellä eri tieteen alojen tietoa samalla mahdollisesti muodostaen itselleen uutta tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohtii elämäntapavalintojen merkitystä itselleen ja ympäristölleen.

Vuorovaikutusosaaminen

Jakson opetusmenetelmät kehittävät opiskelijan vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja ympäristö -jaksolla opitaan hankkimaan, arvioimaan ja tulkitsemaan terveyteen liittyvää tietoa. Jaksolla tehdään pienimuotoinen tutkimus. Lisäksi jaksolla opitaan ympäristön terveellisyyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä sekä mielihyvän perustasta ja riippuvuuksien kehittymisestä. Jakso arvioidaan numerolla.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien*

merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- *osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Paikallinen lisäys

- Lumon lukiossa opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita. Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteet: Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Tunneilla tapahtuva yhteisöllinen tiedonrakentaminen ja muut pedagogiset ratkaisut tukevat vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoitteet: Opiskelija tunnistaa terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ristiriitatilanteita sekä osaa analysoida niitä. Hän tietää potilaan oikeudet sekä terveydenhuollon eettiset periaatteet ja osaa arvioida niiden toteutumista.

Perehtyminen eettisen analysoinnin näkökulmiin, terveydenhuollon eettisiin periaatteisiin, potilaan oikeuksiin ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttaviin tekijöihin sekä eettisten kysymysten ratkominen tukevat tavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa nimetä terveyden yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia edellytyksiä sekä hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä. Opiskelija oppii terveyden eriarvoisuuden syntymiseen vaikuttavista taustatekijöistä.

Perehtyminen väestöryhmien välisiin terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin sekä toimenpiteisiin niiden kaventamiseksi tukee yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa nimetä väestötason ja globaalin tason terveyttä määrittäviä tekijöitä, pohtia niiden vaikutusta terveyden ja terveyden eriarvoisuuden rakentumisessa sekä esitellä globaaleja terveysuhkia ja niiden ennaltaehkäisyä.

Perehtyminen väestöjen terveyteen vaikuttaneisiin yhteiskunnallisiin ja tieteeseen ja teknologiaan liittyviin tekijöihin sekä terveyden eriarvoistumiseen vaikuttaviin tekijöihin Suomessa ja globaalisti kehittää globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arvioinnista keskustellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit ovat opiskelijoiden nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ja työskentelyä ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen itsenäinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *vuorovaikutusosaamista, yhteiskunnallista osaamista*, eettisyys ja ympäristöosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Esimerkiksi vuorovaikutusosaamista arvioidaan jakson aikana mm. aloitteellisuuden ja kanssakäymisen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja yhteiskunta -jaksolla opitaan mm. terveyden ja sairauden mielenkiintoisesta historiasta, alati kehittyvistä lääketieteestä ja terveysteknologiasta sekä pohditaan globaaleja terveysaiheita. Jakson yhteiskunnallinen näkökulma tuo esille myös uramahdollisuuksia terveyden alalla.

Jaksolla opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.

Jakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Terveystiedon abivalmennus, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Jakso valmentaa opiskelijaa terveystiedon yo-kokeeseen.
- Jaksolla huomioidaan opetuksen tauottaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jaksolla kerrataan monipuolisesti terveystiedon sisältöjä.
- Jaksolla harjoitellaan vastaamista erilaisiin tehtävätyyppeihin ainereaalissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää eri tieteenalojen tuottamaa tietoa terveydestä. Hän osaa soveltaa tietoa erilaisissa tehtävätyypeissä ja harjaantuu reaalivastauksen rakentamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakson arviointikriteerit käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa ja ne ovat kirjallisesti nähtävillä.
- Arvioinnin kohteena ovat osallistuminen ja tavoitteellinen työskentely.
- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Abivalmennusjaksolla kerrataan monipuolisesti terveystiedon sisältöjä. Jaksolla harjoitellaan vastaamista erilaisiin tehtävätyyppeihin ainereaalissa. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Terveys- ja hyvinvointiteknologia, 2 op (TE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- terveysteknologiaan perehtyminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- ensiaputaidot
- valmentautuminen yo-kokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveys- ja hyvinvointiteknologia

- ensiapu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jaksolla opiskelija harjaantuu eri tieteenalojen tuottaman tiedon yhdistelemisessä ja hyödyntämisessä sekä muodostaa uutta tietoa. Opiskelija harjoittelee tiedon soveltamista ja kriittistä tulkintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa korostuu osallistuminen ja työskentely jaksotavoitteiden mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan terveysteknologian ja digitalisaation tuomiin mahdollisuuksiin hyvinvoinnin edistämisessä nyt ja tulevaisuudessa. Jakson teemoja ovat mm. kehon toimintojen ja elintapojen mittaaminen, hyvinvointiteknologiaan liittyvät eettiset kysymykset, ensiapu ja terveystiedon ylioppilaskokeessa tarvittavat tiedot ja taidot.

Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin osallistuville ja terveys- ja hyvinvointialasta kiinnostuneille opiskelijoille. Jakson voi suorittaa milloin vain TE01 ja TE03 jaksojen jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Suomen Punaisen Ristin ensiapukurssin suorittaminen voidaan kuitenkin hyväksilukea jaksolla.

Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.18. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta.

Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

*Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

*Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei*

ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan erityisesti vantaalaiseen kulttuuritarjontaan ja -ilmiöihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

- HBL ja LL-bladet osana opiskelumateriaalia opointojakson aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien ymmärryksen syventäminen Pohjoismaisella ja globaalilla tasolla on opintojakson keskeisimpiä teemoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja ruotsinkieliseen mediaan.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Monilukutaitoa digiajassa on hyödyllistä harjoitella tällä opintojaksolla esim. tutustumalla monipuolisesti eri ruotsinkielisin medioihin.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- HBL, LL-bladet, Arenan tutustuttavat opiskelijan eri medioihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ihmisoikeudet , vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa ja median rooli yhteiskunnassa nousevat tämän jakson keskeisiksi osa-alueiksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ihmisoikeuksia, tasa-arvokysymyksiä , yksilön vastuuta ja velvollisuuksia , sekä nykymedian roolia mielipiteiden muokkaajana.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Kestävän kehityksen teemat erityisesti Lumon lukiossa ja lähiympäristössämme.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävää tulevaisuutta käsittelevät aiheet ja yleistajuiset tieteelliset tekstit haastavat opiskelijoita keskusteluun omasta suhteestaan ympäristökysymyksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opistojaksolla käsitellään tulevaisuudenvisioita, kestävää kehitystä ja eri tieteenaloja.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu eri ruotsinkielisten oppilaitosten opiskelijoihin ja samalla ko. opinahjoon Suomessa.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Lumon oma kielilähettiläs-språkambassadör kertoo opiskelijoille omista opiskeluvalinnoistaan kohdekielellä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla korostuu työelämävalmiudet ja yrittäjyys-teemat, puhutaan myös jatko-opiskelusta lukion jälkeen, vuorovaikutusosaamista korostaa taas mm. työnhaun harjoittelutilanteet kurssilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään jatko-opintoja ja urasuunnitelmia, puhutaan työnhausta ja harjoitellaan erilaisia työnhakuun ja -tekoon liittyviä vuorovaikutustilanteita.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*

- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaalit ympäristökysymykset ja kestävä elämäntapa juuri opiskelijan omassa elinympäristössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään ilmastonmuutosta, globaaleja ympäristökysymyksiä ja kestävää elämäntapaa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjaannutetaan opiskelijaa käyttämään monipuolista kielitaitoaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suullistetaan tärkeitä yhteiskunnallisia tilanteita,esim. puheen pitäminen
- Digiajan virtuaaliset palvelut käyttöön, esim. Svenska Nu:n natiivien vierailut virtuaalisesti .

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opistojaksossa korostuu selkeästi erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu, kommunikatiivisuus ja kielellinen vaikuttaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson numeroarviointi perustuu foneettisiin taitoihin ja äänteiden tuottamiseen, kohteliaiden ilmaisujen käyttötaitoon, sanaston hallintaan, puhe-esityksiin ja muuhun opettajan opetuksen alussa ilmoittamaan näyttöön. Puhekokeesta annetaan erillinen numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia arkipäivän suullisia tilanteita, harjaannutetaan myös opiskelijan monipuolista kielitaitoa haastavammissa, yhteiskunnallisissa ja kansainvälisissä tilanteissa.

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ylioppilaskokeen eri osa-alueita ja harjoitellaan opettajan ohjauksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kehitetään tekstin- ja kuullunymmärtämistaitoja, kerrataan keskeiset rakenteet, kirjoitetaan aineita ja kartutetaan sanavarastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kaikkea edellisten kurssien osaamista sovelletaan luovasti ja monitieteellisesti valmistauduttaessa ylioppilaskokeen vaativaan haasteeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla abiturientit kertaavat ja harjoittelevat kaikkia ylioppilaskokeen eri osa-alueita .

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, 4 op (RUA0102)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*

- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Språkambassadör-vierailut aloitetaan jo A-ruotsin ensimmäisellä opintojaksolla, näin opiskelijat ohjataan luonnollisiin vuorovaikutuistilanteisiin ruotsia äidinkielenään puhuvien kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu tässä opintojaksossa erityisesti runsaana dialogiharjoitteluna.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, sekä suullinen kielitaito. Laaja-

alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin, sekä myös arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelija tutustuu itseensä kielenoppijana ja aloittaa oman kieliprofiilinsa laatimisen . Harjoitellaan monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita mm. dialogiharjoitusten avulla, laajennetaan näkökulmaa Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin.

7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat tutustuvat opintojakson aikana ruotsinkielisiin Huvudstadsbladet- ja LL-bladet -lehtiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoitteena on tuntea pohjoismaista kulttuuria ja oppia käyttämään erilaisia medioita tiedonlähteenä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja ruotsinkielisiin medioihin.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Lumon lukiossa huomioidaan opiskelijoiden kulttuuritaustojen rikkaus.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoittenamme on rohkaista opiskelijaa ilmaisemaan oma mielipiteensä yhteiskunnallisissa kysymyksissä ruotsin kielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija tutustuu erilaisiin elinympäristöihin ja kulttuureihin, mikä auttaa muodostamaan omaa maailmankuvaa.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan vuorovaikutustilanteita, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään, sekä itsenäistyvän nuoren elämänhallintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä, sekä pohtii jatko-opintojaan ja urasuunnitelmiaan.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Suulistetaan pakollisten kurssien aihepiirejä. Kerrataan sanastoa ja kehitetään vuorovaikutusosaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla keskustellaan, tehdään pari- ja ryhmätöitä. Opintojakson päätteeksi pidetään valtakunnallinen suullinen koe.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson numeroarviointi perustuu foneettisiin taitoihin ja äänteiden tuottamiseen, kohteliaiden ilmaisujen käyttötaitoon, sanaston hallintaan, puhe-esityksiin ja muuhun opettajan opetuksen alussa ilmoittamaan näyttöön. Puhekokeesta annetaan erillinen numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan keskustelutaitoja ja vankennetaan vuorovaikutuksen sujuvuutta. Opintojakso päättyy valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa syvennetään aiempien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti että kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään kestävää kehitystä ja vastuullista sosiaalisen median käyttöä.

Valmistaudu ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmennetaan abiturientteja ylioppilaskokeen haasteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- RUB18 on ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso. Kehitetään tekstin- ja kuullunymmärtämistaitoja, kerrataan keskeiset rakenteet, kirjoitetaan aineita ja kartutetaan sanavarastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ajankohtaiset, moniteteelliset ja yhteiskunnalliset aiheet kertautuu yhtenä opintojakson keskeisimpinä sisältöinä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot, suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB18 Ylioppilaskirjoituksiin valmentavalla opintojaksolla harjoitellaan kaikkia ylioppilaskokeen eri osa-alueita, kerrataan keskeisimmät rakenteet ja laajennetaan sanavarastoa.

Kielioppikertaus abeille, 2 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Abiturienteille tarjottava opintojakso, jonka tavoitteena on kerrata keskeisimmät rakenteet ruotsin kielessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan koko lukion kielioppi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lukion keskeisintä kielioppia on tarkoitus luovasti pystyä soveltamaan omaan tietopohjaan, ohjataan opiskelijaa käyttämään rakenteita luovasti oman taitotasonsa mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB19 Opintojakso on abiturienteille tarjottava kieliopin kertaus. Kerrataan keskeisin ruotsin kielioppi ja tehdään paljon opiskelijan taitotason mukaisia kielioppiharjoituksia.

Ruotsin kertaus - RUKE, 2 op (RUB114)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- RUKEssa opiskelija, joka on saanut pakollisesta ruotsin opintojaksosta hylätyn arvosanan , suorittaa opintojakson uudestaan ohjatusti opettajan tuella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija, jolla on useampi hylätty arvosana RUB-pakollisissa opintojaksoissa, suorittaa RUKEssa hylätyn opintojakson kerraten keskeisimmän sisällön opettajan ohjauksesssa ja täten opiskelija pääsee taas etenemään ruotsin opiskelussaan sujuvammin .

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

RUKE-opintojaksolla opiskelija kertaa saamansa hylätyn pakollisen opintojaksonsa opettajan ohjauksessa, vuorovaikutus opettajan ja vertaisryhmän kanssa on olennainen osa oppimista ja opiskelijan menestyksekästä edistymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB114 RUKE

Ruotsin kertaus. Opintojaksolla voi korottaa suoritetun opintojakson hylättyä arvosanaa.

Lukiolainen kielenkäyttäjänä, 4 op (RUB11-12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Oman kieliprofiilin laatiminen aloitetaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ensimmäisen opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti arkipäivän vuorovaikutustilanteita, joten vuorovaikutusosaaminen korostuu selkeästi laaja-alaisen osaamisen eri alueista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla. Vertaisarviointia ja itsearviointia käytetään monipuolisen arvioinnin tukena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään hyvinvointiin , ihmissuhteisiin ja lähiympäristöön liittyviä teemoja. Otetaan käyttöön kieliprofiili, jota opiskelija muokkaa opintojen edetessä.

7.19. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa lisäämään itsenäistä liikkumista ja arjen aktiivisuutta hyvinvointivalmentajan ohjauksessa.
- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan.
- Opintojakso on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia edistävän elämäntavan toteuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritetaan 2 opintopisteen laajuisena.
- Opintojakson alussa tehdään ohjatusti hyvinvointianalyysi ja sen pohjalta laaditaan henkilökohtainen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma yhdessä hyvinvointivalmentajan kanssa.
- Opiskelijan toiveiden pohjalta laadittua suunnitelmaa toteutetaan ohjatusti ja itsenäisesti liikkuen sekä kirjallisin tehtävin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää hyvinvointivalmentajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman itsenäistä toteuttamista sekä annettujen kirjallisten tehtävien huolellista tekemistä.

Lukiopaja, 2 op (TO100)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saa arkirytmin kuntoon.
- Opiskelija vahvistaa osallisuuttaan ja toimijuuttaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa hyvinvointi- sekä vuorovaikutustaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun opiskelija osallistuu aktiivisesti Lukiopajan toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu käymällä säännöllisesti Lukiopajalla ja huolehtimalla arkirytmistään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja läsnäolo Vantaan lukiopajalla. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vantaan lukiopaja on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat matalan kynnyksen oikea- ja lyhytaikaista tukea opintojensa edistämiseen. Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Lukiopajalla opiskelija suorittaa lukion kursseja itsenäisesti joko omaan lukioon tai etälukioon. Lukiopajalla opiskelijalla on mahdollisuus kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saada arkirytmi kuntoon. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja toimijuutta. Lukiopajaan osallistuminen edellyttää opiskelijalta motivaatiota edistää lukio-opintojaan. Opiskelija osallistuu toimintaan säännöllisesti ja tavoitteena on, että opiskelija pääsee nopeasti takaisin kiinni normaaliin lukioarkeen. Lukiopajan opettaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut toimintaan.

TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa toisen asteen koulutusmahdollisuuksia
- Opiskelijan mielikuva omista jatko-opinnoista selkiytyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustua lukiokoulutukseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukiokoulutukseen tutustuminen vahvistaa opiskelijan käsitystä koulutusmahdollisuuksista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja tulevaisuususko vahvistuu, kun ymmärrys itselle sopivista vaihtoehdoista varmistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan perusopetuksen ajalta kertyneet työelämäkokemukset ja –todistukset sekä aktiivinen osallistuminen perusopetuksen aikana järjestettyyn lukiotutustumiseen. Lukiotutustumisesta opiskelija on saanut suullista palautetta sekä kirjallisen arvioinnin tutustumisen aikana. Opiskelija reflektoi perusopetuksen aikana saamiaan kokemuksiaan ja kertynyttä osaamistaan lukio-opinnoissa tarvittavaan osaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa vahvistetaan yläkoululaisten työelämä- ja opiskeluvalmiuksia toisen asteen opintoihin siirtymiseen opiskelijoiden tarpeen mukaisesti. Näitä valmiuksia voi olla esimerkiksi opinnoissa tarvittavat opiskelutaidot, työnhakutaidot tai itsetuntemuksen vahvistaminen.

Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, annetaan hänelle merkintä myös opintojaksosta TO121.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, merkitään 1op opintojaksolle TO120 ja toinen opintopiste tälle opintojaksolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on jatkoa opintojaksolle TO120. Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

7.20. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta

ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.20.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Englannin kieli ja kulttuuri luovilla aloilla, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu eri taiteenlajeihin kuten musiikkiin, näyttämötaiteisiin ja niihin liittyvään ajankohtaiseen englanninkieliseen keskusteluun.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa keskustella ja ilmaista mielipiteensä taiteesta ja kulttuurista englanniksi.
- Opiskeija tutustuu englanninkieliseen taiteeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu maailman taiteeseen. Opetussisällössä voidaan hyödyntää paikallista taideantia, kuten näyttelyitä ja esityksiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa käydä keskustelua taiteesta englanniksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovien alojen sanastoa sekä luovaa ilmaisua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen ja monitieteinen osaaminen voidaan arvioida osana tehtävää tai koetta numeerisesti tai suullisesti. Arviointisisällöt ja kriteerit ilmoitetaan ENA3-opintojakson alussa. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA3-opintojakso on pakollinen 2 op opintojakso, joka suositellaan käytäväksi ensimmäisenä opiskeluvuotena. Opintojaksossa syvennytään kulttuurin ilmiöihin ja aihepiireihin, joista tehdään arvioitava tuotos. Opintojaksossa painottuu globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä taiteenlajien tarkastelu. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista ymmärrystä sekä Suomessa että englanninkielisessä maailmassa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- politiikan tuntemus
- uskontojen tuntemus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan omaa kansalaiskuvaa ja itseymmärrystä sekä omaa osallisuutta yhteiskunnassa ja perherakenteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hallitsee argumentaatiotaidot ja oppii tarkastelemaan tietoa kriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Englanninkielistä vaikuttamista sovelletaan eri tieteenaloille hyödyntäen luovaa ilmaisua ja osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opettaja voi painottaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueita haluamallaan tavalla. Yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen tai monitieteinen ja luova osaaminen voidaan arvioida osana tehtävää tai koetta numeerisesti tai suullisesti. Laaja-alaiset painotukset ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin. Opintojen arvioinnin tavat ja kriteerit ilmoitetaan opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA4 aiheena on yhteiskunta ja siinä vaikuttaminen. Keskeisessä osassa ovat argumentaatiotaidot. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hallitsemaan vaativampaa akateemista terminologiaa.
- Opiskelussa hyödynnetään infograafeja, kaavioita ja kyselyitä, sekä niiden tekemistä ja tulkitsemista.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tieteen alan jatko-opintotarjontaan.
- Opiskelemme erityissanastoa, kuten mittayksikköjärjestelmiä ja alkuaineita englanniksi.
- Opiskelun ohessa on mahdollista jalkautua lähialueelle esim. tutkimustyötä tehdessä.
- Tutustutaan tulevaisuuden teknologioihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Käymme läpi eri tieteenaloja ja niille tyypillisiä piirteitä ja sanastoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Teknologian ymmärtäminen on osa nykyajan ja tulevaisuuden yleistietoa. Yhteiskunta edellyttää usein englanninkielisten järjestelmien hallintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku-, kirjoitus- ja kuuntelutaidot sekä suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työtapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA5-opintojaksossa käymme läpi eri tieteenaloja ja niille tyypillisiä piirteitä ja sanastoa. Teknologian ymmärtäminen on osa nykyajan ja tulevaisuuden yleistietoa. Yhteiskunta edellyttää usein englanninkielistejn järjestelmien hallintaa. Nämä taidot arvioidaan numeroarvosanalla. Pakollinen opintojakso suositellaan opiskeltavaksi toisen lukiovuoden aikana.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa arvioida kykyään opiskella, sekä hakea työtä ja opiskelupaikkaa englanniksi.
- Opiskelija oppii tiedonhakua, tekstinkäsittelyä ja videon käyttöä.
- Opiskelija oppii tunnistamaan ja käyttämään kielen eri rekistereitä niille sopivissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- CV, työhakemus ja muu työnhakuun liittyvä materiaali.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kasvaa vastuulliseksi opiskelijaksi, työnhakijaksi ja työntekijäksi.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii huolehtimaan perusteista, joilla voi turvata oman sivistyksensä ja toimeentulonsa tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kuuntelutaidot ja suullinen kielitaito. Arviointitavoitteet, tavat ja kriteerit käydään avoimesti ja vuorovaikutuksellisesti läpi ENA6-opintojen alussa.

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka opiskelija osaa keskustella sivistyksestä ja toimeentulosta. Tämä osaaminen tukee opiskelijan hyvinvointia tulevaisuudessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA6-opinnot käsittelevät opiskelua ja työelämää, taloutta ja tulevaisuutta. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- kehittää ympäristöön, energianlähteisiin ja luontoon liittyvää englanninkielistä erityissanastoa.
- liikkuu ja käyttää aikansa joustavasti esimerkiksi projektitöiden ohessa.
- oppii käyttämään visuaalisia työkaluja ja yhdistämään eri alustoja ja tiedostomuotoja erilaisiin esityksiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*

- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- väittelytaidot
- luonto-, ympäristö- ja eläinsanasto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija kasvaa kohti vastuullista ja kestävää aikuisuutta ja tunnistaa velvollisuutensa ja vastuunsa kansalaisena, kuluttajana ja luonnossa liikkujana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueita: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- kirjoitus- ja kuuntelutaidot sekä suullinen kielitaito. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA7 laajentaa opiskelijan englannin sanavarastoa. Tutustumme kestävään elämäntapaan esim. yhteiskunnallisten, taloudellisten, ekologisten ilmiöiden kautta. Kehitetään erilaisia tekstejä ja hiotaan kielellistä tarkkuutta. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- kehittää fonetiikan ymmärrystään ja äänteiden tuottamista.
- ymmärtää rytmin, intonaation, sekä lause- ja sanapainon merkityksen englannin kielessä.
- oppii viestimään vuorovaikutuksessa myös viestintäteknologiaa apuna käyttäen.
- kehittää itsevarmuuttaan ja valmiuttaan esiintyä yleisön edessä esimerkiksi olemalla tietoinen tilan käytöstä, eleistä ja kehonhallinnasta esiintymisen aikana

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- ajankohtaiset uutisaiheet
- omat harrastukset ja mielenkiinnon kohteet sekä niistä kertominen ja kysyminen
- asiointi- ja viestintätaidot
- puherekisterien tunnistaminen ja hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

ENA8 opettaa ja syventää eri vuorovaikutustaitoja sekä kielellisiä osa-alueita ja niiden ymmärtämistä. Argumentaatio, retoriikka, pragmatiikka, fonetiikka ja semantiikka ovat osa vuorovaikutusta. Opiskelija oppii paitsi tuottamaan myös tulkitsemaan muiden englanninkielistä vuorovaikutusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan ja sovelletaan monien eri tieteenalojen erikoissanastoa sekä luovaa ongelmanratkaisua esimerkiksi asiointi- ja palvelutilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Valtakunnallisen opintojakson numeroarviointi perustuu foneettisiin taitoihin ja äänteiden tuottamiseen, kohteliaiden ilmaisujen käyttötaitoon, monitieteisen aihesanaston hallintaan, puhe-esityksiin ja muuhun opintojakson alussa ilmoitettavaan näyttöön. Vuorovaikutustaitoja arvioidaan numeroarvosanalla. Puhekokeesta annetaan erillinen numeroarviointi Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA8 on englanninkielinen puheopintojakso, jonka päättökokeella saa suoritettua valtakunnallisen englannin kielen puhediplomin. Opiskelija oppii ymmärtämään ja tuottamaan puhuttua englantia erilaisissa puheakteissa ja esityksissä. Myös muissa lukio-opinnoissa hankittua aihesanasto-osaamista syvennetään. Aiheena käytetään myös ajankohtaisia aiheita kuten uutisia ja artikkeleita.

ENA8 arvioidaan tuntityön osalta numeroarvosanalla, ja toisaalta myös erillisenä suullisen kokeen arvosanana, josta opiskelija saa erillisen englannin suullisen ilmaisun todistuksen päättötodistuksensa liitteenä. Suullinen koe tehdään pareittain Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Sekä ENA8 opintojakso että suullinen koe arvioidaan erillisinä numeroarvosanoina.

Abienglanti, 2 op (ENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy suorittamaan pitkän englannin ylioppilaskokeen.
- Opiskelija hallitsee sähköisten koeympäristöjen tekniikan ja niissä toimimisen käytänteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pakollisten ja syventävien opintojen sisältöjen kertausta.
- Tutustutaan ylioppilaskokeen rakenteeseen ja eri tehtävätyyppeihin.
- Syvennetään lukemisen, kirjoittamisen ja kuuntelemisen taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija selviytyy vieraskielisestä päättökokeesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan preliminäärikokeella tai vastaavalla päättökokeella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmistaudutaan englannin yo-kirjoituksiin kehittämällä tekstin- ja kuullunymmärtämistaitoja, kertaamalla keskeisiä kielioppirakenteita ja kirjoittamalla aineita. Jakson lopussa opiskelijat tekevät prelikokeen. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Peruskoulun englannin kertaus, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrata peruskoulun englannin oppimäärää.
- Tuki opiskeluissa menestymiselle.
- Opiskelutaitojen kartoitusta.
- Tarkoitettu opiskelijoille, joille englanti on ollut peruskoulussa haastava oppiaine (arvosana 7 tai alle).

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Peruskielioppi
- Opiskelutaidot
- Sanaston laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelutaitojen ja minäkuvan vahvistaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitaidon kehittäminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA10 tarjoaa englannin kertausta lukion alkuvaiheessa läpi käytäväksi niille opiskelijoille, joille englannin opiskelu oli peruskoulussa haastavaa (arvosana 7 tai alle). Kerrataan perusteellisesti sanastoa, rakenteita ja opiskelutaitoja opiskelijoiden toiveiden tai tarpeiden mukaan.

Englannin luova kirjoittaminen, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Käsitellään erilaisia tekstilajeja ja harjoitellaan niiden kirjoittamista englanniksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aiheina esimerkiksi päiväkirja, runo, käsikirjoitus, kirje, puhe, narratiivi, dialogi, sähköposti, käännös ja muistiinpanotekniikka.
- Syntyneet tuotokset kerätään portfolioon ja/tai blogiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tehostetaan kirjallisen ilmaisun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan luovan ilmaisun keinoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA11 eli creative writing on moduuli, jonka aikana kirjoitetaan runsaasti erilaisia tekstejä englanniksi: esimerkiksi runo, tiivistelmä, kertomus, käsikirjoitus, mielipideteksti, puhe, kuvaileva teksti. Tuotokset kootaan portfolioon tai blogiin, joka arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englanti maailmankielenä, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään englanninkielisten maiden kulttuureihin ja historiaan.
- Opiskelija osaa tunnistaa englannin variantteja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Englanninkielisten maiden kulttuurit ja historia.
- Englannin rooli globaalina lingua francana.
- Tutustutaan monipuolisiin englanninkielisiin lähdemateriaaleihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää historialliset syyt englannin kielen valta-asemaan maailmassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Englanninkielisten maiden yhteiskuntajärjestelmät ja historia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan englanninkielisten maiden historiaan, nykykulttuuriin ja ajankohtaisiin kysymyksiin. Pohditaan englannin kielen asemaa globaalina lingua francana ja tutustutaan englannin kielen eri variantteihin. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englanninkielinen projekti, 2 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi mahdollisuuksien mukaan suorittaa vieraskielisiä opintoja ja projekteja.
- Kielikurssit, vaihto-opinnot, opintomatkat.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt vaihtelevat tilannekohtaisesti kohteen, ajankohdan ja järjestävän tahon mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Projekteja voidaan toteuttaa luovasti ja monipuolisesti mielenkiinnon ja tarjoutuvien mahdollisuuksien mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA13 voidaan suorittaa esimerkiksi opintomatkan tai muun erikseen sovittavan tai toteutettavan projektityön muodossa.

Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja englannin asema, 4 op (ENA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on hyödyntää Lumon opiskelijoiden monikielisyyttä.

- Tavoitteena on tukea myös S2-opiskelijoiden kielitaitoa.
- Opiskelija oppii käyttämään äänitallenteita ja sähköisiä oppimisalustoja.
- Opetus rytmitetään ja tauotetaan vuorovaikutustilanteiden luonnollisten vaihteluiden mukaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Lumon tavoitteena on kehittää kansainvälisyystaitoja ja toiseuden kohtaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kokee olevansa tasavertainen osa ryhmää, mikä vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja hyvinvointia. Opiskelijan itsetunto kehittyy ja itsetuntemus lisääntyy kieli-identiteetin ja kielitietoisuuden kehittyessä. Englanti on yleiskieli, joka yhdistää eri kielitaustoista tulevat opiskelijat.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja kehittämään erilaisia vuorovaikutustilanteita ja hallitsemaan tyylillistä vaihtelua. Fonetiikan oppiminen vahvistaa ääntämistaitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kohtaa eri kulttuureita ja tutustuu erilaisiin englannin kielen puhujiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon eri osa-alueet: sanaston ja rakenteiden hallinta, luku- ja kirjoitus- ja kuuntelutaidot sekä suullinen kielitaito. Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelyä ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin. Hyvinvointiosaaminen

täydentyy itsetuntemuksen kehittämisellä. Itsetuntemusta sanallistetaan kieliprofiilin avulla. Kieliprofiili on arvioitava osa opintojaksoa. ENA1-2 arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA1-2 kehittää opiskelijan englannin kielen kielitaidon eri osa-alueita, kieli-identiteettiä ja englannin aseman hahmottamista maailmankielenä. Kieliprofiili yhdistää lukion eri kieliaineita. Arvioidaan numeroarvosanalla.

7.20.2. Espanja A-kielenä (EAA)

Oppiaine ja tehtävä

Espanja on yksi maailman valtakielistä. A-oppimäärän hallinta mahdollistaa jatko-opintoihin ja työelämään osallistumisen espanjan kielellä.

Tavoitteet

Tavoitteena on rakentaa vahva espanjan osaaminen niin kielen eri osa-alueilla kuin laaja-alaisissa taidoissa.

Osaamisen arviointi

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Pitkä espanja 1, 1 op (EAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*

- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Pitkä espanja kirjataan osaksi kieliprofiilia

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Espanjan kielen oppimäärän kertaus ja vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen taidot kehittyvät kielen eri osa-alueilla

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kasvaa kohti vastuullista eurooppalaista, osaavaa kansalaisuutta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kielen eri osa-alueet arvioidaan numeroarvosanalla. Tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 1 jatkaa peruskoulun espanjan taitojen opiskelua eteenpäin.

Pitkä espanja 2, 3 op (EAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*

- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija päivittää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- oman ilmaisun kehittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrys ja viestintätaito globaalissa maailmassa kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kielen eri osa-alueet arvioidaan numeroarvosanalla. Tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 2 jatkaa peruskoulussa alkanutta espanjaa. Opintojakso suositellaan käytäväksi ensimmäisenä opiskeluvuotena.

Pitkä espanja 3, 2 op (EAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*

- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- osaa kertoa kuvataiteesta
- osaa tunnistaa muutamia keskeisiä espanjankielisiä kulttuurivaikuttajia

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tutkimaan taidetta ja käyttämään sen keskeisintä terminologiaa espanjaksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kielen eri osa-alueet arvioidaan numeroarvosanalla. Tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 3 jatkaa peruskoulussa aloitettua espanjaa, ja se suositellaan käytäväksi ensimmäisenä opiskeluvuotena.

Pitkä espanja 4, 2 op (EAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- espanjan medialukutaidot kehittyvät

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- uskonnolliset ja poliittiset teemat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Espanjankielisten kulttuurien ja poliittisten toimien ymmärrys kehittyy

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja oma identiteetti suhteessa ympäröivään espanjankieliseen maailmaan kehittyy

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan kielen eri osa-alueet. Tarkemmat kriteerit esitellään opintojakson alussa. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 4 sopii espanjan peruskoulussa aloittaneille tai vastaavat taidot omaaville opiskelijoille. Suositellaan suoritettavaksi lukion toisena opintovuotena.

Pitkä espanja 5, 2 op (EAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- oppii tieteellisen tekstin tunnusomaisia piirteitä

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenalojen sanastoa espanjaksi. Kielioppi tukee tekstin hallintaa ja rakenteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan kielen eri osa-alueet. Tarkemmat kriteerit esitellään opintojakson alussa. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 5 sopii espanjan peruskoulussa aloittaneiden opiskelijoiden toiseen lukiovuoteen. Opintojaksot suositellaan käytäväksi numerojärjestyksessä.

Pitkä espanja 6, 2 op (EAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- kykenee hahmottamaan omat mahdollisuutensa hakijana sekä kykenee hakemaan opiskelu- ja työpaikkaa espanjaksi

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*

- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pystyy turvaamaan tulevaisuuttaan paremmin kansainvälisillä opiskelu- ja työmarkkinoilla

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan kielen eri osa-alueet. Tarkemmat kriteerit esitellään opintojakson alussa. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 6 sopii espanjan kielen peruskoulussa aloittaneille opiskelijoille. Opintojaksot suositellaan käytäväksi numerojärjestyksessä. Pitkä espanja 6 sopii lukion toiseen opintovuoteen.

Pitkä espanja 7, 2 op (EAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- tunnistaa oman hiilijalanjälkensä ja sen vaikuttavat tekijät espanjaksi

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa vertailla eri elämäntapojen vaikutuksia espanjan kielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan kielen eri osa-alueet. Tarkemmat kriteerit esitellään opintojakson alussa. Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 7 sopii espanjan peruskoulussa aloittaneille opiskelijoille, jotka haluavat osallistua pitkän espanjan ylopppilaskirjoituksiin. Opintojaksot suositellaan käytäväksi numerojärjestyksessä. Pitkä espanja 7 sopii lukion kolmanteen opintovuoteen.

Pitkä espanja 8, 2 op (EAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- täydentää kieliprofiiliaan suullisen osaamisen taidolla
- kehittää vertais- ja itsearviointitaitojaan

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- ajankohtaiset uutisaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Puhuttu espanjan kieli ja kuullun ymmärrys kehittyvät.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan kielen eri osa-alueet. Tarkemmat kriteerit esitellään opintojakson alussa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Suullisen espanjan koe on valtakunnallinen puhekoe, josta saa vielä erikseen numeroarvioitavan diplomin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 8 on valtakunnallinen puhutun espanjan opintojakso, jonka päättökokeesta saa puhediplomin. Suositellaan suoritettavaksi lukion kolmantena opintovuotena.

Pitkä espanja 9, 2 op (EAA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa lukion pitkän espanjan oppimäärän
- Opiskelija valmistautuu pitkän espanjan ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistavaa materiaalia ja vaativampia espanjan kielen harjoituksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteenveto ja kertaus espanjan taidoista, sanastosta ja kieliopista kattaa monia eri aloja ja käyttötarkoituksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaidot hioutuvat ennen ylioppilaskoetta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan kielen eri osa-alueet. Tarkemmat kriteerit esitellään opintojakson alussa. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä espanja 9 on espanjan abikurssi eli viimeiseksi ennen pitkän espanjan yo-koetta suoritettava opintojakso.

7.20.3. Espanja B3-kielenä (EAB03)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Espanjan opinnot rakentavat omaa kansainvälistä kieli-identiteettiä. Vieraan kielen osaaminen korostuu seuraavilla aloilla: liiketalous, matkailu, asiakaspalvelu, muotoilu, muoti, elokuvat, musiikki ja kirjallisuus, kansainvälinen kauppa, ravintola-ja hotelliala, kehitysyhteistyö, elektroniikka- ja sähköteollisuus. Espanja on yksi maailman suurimmista valtakielistä. Kulttuurialue on maantieteellisesti laaja ja kielen variantit vaihtelevat alueittain.

Tavoitteet

Opiskelija oppii tunnistamaan espanjankieliset kielialueet maailmassa sekä niille tavanomaisia ja tyypillisiä piirteitä. Opiskelija oppii puhumaan, kuuntelemaan, kirjoittamaan ja lukemaan espanjaksi. Opiskelija oppii tuntemaan osaamisestaan varmuutta ja ottamaan vastuuta omasta identiteetistään aktiivisena ja kehittyvänä kielenopiskelijana. Käytyään läpi espanjan B3-oppimäärän opiskelija on valmis suorittamaan lyhyen espanjan yloppilaskokeen.

Osaamisen arviointi

Arvioidaan numeroarvioinnilla.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan oman olotilansa kuvaamisessa sekä arkisessa viestinnässä kysymällä toisten kuulumisia sekä vointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan espanjan ymmärrys ja oma kielen tuottaminen kasvaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Espanjan sanasto kattaa useita tieteenaloja ja opiskelija oppii luovaa ongelmanratkaisua esim. asiointi- ja palvelutilanteita harjoitellessaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan ymmärrys eri valtioista kasvaa sekä yhteiskunnan tuntemus lisääntyy vieraan kielen sanavaraston myötä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan sanavarasto kehittyy kattamaan ajankohtaisen maailman tilanteita, joihin liittyvät mm. maantieteen perusasiat sekä ihmisoikeudet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uusiin kielialueisiin (erityisesti Espanjassa ja Amerikassa) ja näkee yhteyksiä eri kielten ja kulttuurien välillä.

Opintojaksot

Espanjan alkeet 3, 2 op (EAB0303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- vierasta kieltä aiemmin opiskelleet voivat aloittaa opintonsa tässä vaiheessa espanjan opintoja.
- arjen tilanteiden hallintaa kerrataan ja jatketaan.
- opiskelija osaa käyttää sähköisiä oppimisalustoja.
- oppilas osaa rytmittää ja tauottaa opiskelua kielen vuorovaikutustilanteille tyypillisen rytmin mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- kiinnostuksen kohteet ja arjen toiminta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa. Oma espanjan ymmärrys ja ilmaisu vahvistuvat.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla rohkaistaan opiskelijaa tutustumaan espanjankielisiin materiaaleihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanjan alkeet 3 suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä lukiovuotena, mikäli toiveena ja tavoitteena on osallistua lyhyen espanjan ylioppilaskirjoituksiin. Muussa tapauksessa opintojakson voi valita myöhemmässä vaiheessa lukio-opintoja. Opintojakso edellyttää espanjan alkeet 1-2 -tasojen hallintaa.

Espanjan alkeet 1, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- lähtee kehittämään espanjan kielen ymmärrystä ja tuottamista

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- espanjan perussanastoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa espanjaksi, esimerkiksi kysyä kysymyksiä ja vastata niihin. Opetus painottaa käytännön vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan espanjankielistä maailmaa Euroopassa ja sen ulkopuolella sekä kohtaamaan muiden kulttuurien edustajia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanja B3-kielenä alkaa espanjan alkeiden 1.tasosta. Aiempaa kielitaitoa ei tarvita. Opintojakso on parasta suorittaa ensimmäisenä lukiovuotena, jos tavoitteena on osallistua lyhyen espanjan ylioppilaskirjoituksiin. Muussa tapauksessa espanjan alkeet voi valita myös myöhemmissä vaiheissa lukio-opintoja.

Espanjan alkeet 2, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- jatkaa espanjankielisiin kulttuureihin tutustumista.
- harjoittelee viestintätilanteita espanjaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija näkee itsensä globaalina kansalaisena, oman maansa ja kulttuurinsa edustajana kansainvälisessä ympäristössä.
- Opiskelijan valmiudet käyttää esimerkiksi matkailusanastoa kasvavat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanjan alkeiden 2.osa suositellaan suoritettavaksi lukio-opintojen ensimmäisenä vuotena, jos mielii osallistua lyhyen espanjan ylioppilaskirjoituksiin. Muussa tapauksessa espanjan voi valita myös myöhemmässä vaiheessa opointoja. Opinnot edellyttävät espanjan alkeiden hallintaa.

Espanja 4, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- espanjan kielen sanaston hallinta sekä viestintätaidot vahvistuvat
- viestintävälineiden tarjoamat mahdollisuudet ja niiden käyttötaidot vahvistuvat
- opinnoissa voidaan hyödyntää liikkuvaa opiskelua

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- asuminen ja ihmissuhteet
- espanjankielinen Amerikka

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää espanjankielisen Amerikan tuntemustaan ja voi harkita esimerkiksi vaihto-opiskelun mahdollisuuksiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanja 4 suositellaan suoritettavaksi lukio-opintojen 2.vuoden aikana, mikäli tavoitteena on osallistua lyhyen espanjan ylioppilaskokeeseen. Muussa tapauksessa opintojakson voi valita muinakin ajankohtina tai muissa vaiheissa opintoja edellyttäen, että espanjan alkeet (esimerkiksi opintojaksot EAB301-3 tai vastaava osaamistaso) ovat hallussa.

Espanja 5, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- kommunikointitaidot, ongelmanratkaisu ja espanjankielinen ilmaisu kehittyvät
- viestintävälineiden käyttötaidot kehittyvät

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- huolenpito muista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetellaan toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä keskusteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan olostaan, voinnistaan ja hyvinvointinsa tilasta espanjaksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanja 5 suositellaan opiskeltavaksi lukion toisena opintovuotena, mikäli tavoitteena on suorittaa lyhyen espanjan ylioppilaskirjoitukset. Muussa tapauksessa osallistuminen on mahdollista muulloinkin edellyttäen espanjan alkeiden (opintojaksot EAB301-EAB304 tai vastaavan tason) hallintaa.

Espanja 6, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- oppii ymmärtämään ja tulkitsemaan espanjankielistä kulttuuria ja mediatarjontaa
- pystyy tuottamaan esityksen espanjaksi

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Espanjan paikallisjuhlat, latinalaisen maailman ruokakulttuuri ja luontoon liittyvää tematiikkaa
- tekstejä ja sanastoja kulttuurin eri alueilta, mm. musiikista, kuvataiteesta, videopeleistä kirjallisuudesta ja muodista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistetaan monilukutaitoa. Keskustelutaidot karttuvat.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan espanjan kielialueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanja 6 suositellaan suoritettavaksi lukion 2.opintovuotena, mikäli tavoitteena on suorittaa lyhyen espanjan ylioppilaskirjoitukset. Muussa tapauksessa opintojakson voi suorittaa muulloinkin, edellyttäen espanjan alkeiden hallintaa (esim. opintojaksot EAB301-EAB305 tai vastaava osaamistaso).

Espanja 7, 2 op (EAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy suorittamaan tehtäviä, joissa tehtävänanto on esitetty espanjaksi
- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja ja oppimateriaaleja

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Itsensä esittely työnhakutilanteessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainväliset työmarkkinataidot.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tunnistaa omat kykynsä osana työelämää sekä oman potentiaalinsa vieraan kielen jatko-opiskelijana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanja 7-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ennen lyhyen espanjan ylioppilaskirjoituksia. Osallistuminen edellyttää espanjan alkeiden (EAB301-EAB306 tai vastaava osaamistaso) hallintaa.

Espanja 8, 2 op (EAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy suorittamaan lyhyen espanjan ylioppilaskirjoitukset
- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja sujuvasti

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- kansalaisaktivismi, ympäristöasiat, yhdenvertaisuus, tulevaisuuden haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Espanja 8 -opintojaksossa tarkastellaan maailman menoa uutisten, kansalaistaitojen, ympäristöasioiden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta sekä pohditaan erilaisia tulevaisuuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Lukeminen, kirjoittaminen, kuuntelu ja puhuminen espanjaksi mahdollistavat asia-aiheiden laajempaa käsittelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kriteerit esitetään opintojakson alussa. Arviointiin luettaviin suorituksiin, niiden määrään ja toteutusmuotoihin voivat vaikuttaa myös opiskelijat. Arvioinnissa otetaan huomioon kielen eri osa-alueet: lukeminen, puhuminen, kuunteleminen ja kirjoittaminen. Viestintätaidot ovat tärkeä osa arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet määritellään opintojakson alussa ja niiden sisällön osaamista arvioidaan osana numeroarvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanja 8 suositellaan opiskeltavaksi enne n lyhyen oppimäärän espanjan ylioppilaskokeeseen osallistumista. Opinnot edellyttävät espanjan alkeiden vahvaa hallintaa (EAB301-EAB307 tai vastaava osaamistaso).

7.20.4. Italia (IA01)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opetellaan selviytymään italiaksi yksinkertaisissa viestintätilanteissa

Tavoitteet

Kulttuuriosaamisen ja viestintätaitojen kasvattaminen.

Osaamisen arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Eurooppalaisen identiteetin kehittyminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta italiaksi

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oman ilmaisun rakentuminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kulttuurintuntemuksen vahvistaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Italian paikallisia ominaispiirteitä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Euroopan kulttuurialueen tuntemuksen kasvattaminen

Opintojaksot

Kurkistus Italiaan, 2 op (IA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppii viestimään yksinkertaisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustuu Italiaan monipuolisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan vuorovaikutusta arkitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opitaan Italian kulttuurista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Italian alkeet, jossa opiskellaan arkisia kielenkäyttötilanteita.

7.20.5. Japani (JPB3)

Oppiaine ja tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Japania voi Lumossa opiskella B3-kielenä.

Opintojaksot

Japanin alkeet 1, 2 op (JPB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- kirjoitusjärjestelmään tutustumisessa pääpaino on hiragana-merkistössä.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti B3-kielen oppimäärä arvioidaan numeroarvosanalla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla etsitään sopivia keinoja oppia ja opiskella japanin kieltä. Käydään läpi japanin kielen asemaa maailmassa, verrataan kieltä muihin opiskelijan osaamiin kieliin, tutustutaan kirjoitusmerkkeihin, niiden tunnistamiseen ja lukemiseen. Numeroarviointi.

Japanin alkeet 2, 2 op (JPB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija hallitsee hiragana-merkistön ja tutustuu katakana- ja kanji-merkkeihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti B3-kielen oppimäärä arvioidaan numeroarvosanalla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan japanin kielen merkkisysteemejä sekä vuorovaikutustilanteita. Numeroarviointi.

Japanin alkeet 3, 2 op (JPB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee katakana-merkistöä ja tutustuu kanji-merkkeihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskellaan katakana-merkistöä ja tutustuu kanji-merkkeihin. Harjoitellaan vapaa-aikaan ja kouluun liityviä vuorovaikutustilanteita. Numeroarviointi.

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (JPB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *kehittää kirjoitustaitoaan*
- *oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.*

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- kehittää kirjoitustaitoaan
- oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä. Numeroarviointi.

Työ ja tulevaisuus, 2 op (JPB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä jossa on enenevässä määrin kanji-merkkejä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti B3-kielen oppimäärä arvioidaan numeroarvosanalla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Numeroarviointi.

Japanin ja Suomen elämä, 2 op (JPN35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä jossa on hiragana-, katakana- ja joitain kanji-merkkejä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti B3-kielen oppimäärä arvioidaan numeroarvosanalla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Numeroarviointi.

Syvennä suhteita japaniksi, 2 op (JPN36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen
- opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä jossa on hiragana-, katakana- ja joitain kanji-merkkejä
- japaninkielinen tuotos voi olla esimerkiksi puhe, esitelmä, äänite, video, vlogi, juliste, blogi-kirjoitus tai kirjoitelma.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- • luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijat kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen. Numeroarviointi.

Syvennä japanin maailmaa, 2 op (JPN38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä jossa on yhä enemmän kanji-merkkejä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*

- *kohdekieliset mediat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittelemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja. Numeroarviointi.

7.20.6. Kiina (KIB3)

Oppiaine ja tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Kiinan kieli on yksi maailman vanhimmista ja puhutuimmista kielistä. Kiinan kielen ainutlaatuinen kirjoitusjärjestelmä, tonaalinen ääntäminen, erilaiset murteet ja rikas kulttuuritausta tekevät siitä kiehtovan kielen oppimiskohteen.

Lumossa voi opiskella mandariinikiinaa B3-kielenä kolmen opintojakson verran. Moduulit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Osaamisen arviointi

Moduulit arvioidaan numeroarvioinnilla, jonka kriteerit esitetään opiskelijalle kunkin opintojakson alussa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan ja kyselemään omasta ja muiden olotiloista vieraalla kielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kieliaineen keskiössä on vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kielten opinnot kattavat sanavarastoa eri asiasanastoista. Kommunikaatiotilanteissa harjoitellaan asiointia eri tilanteissa sekä ratkaistaan niitä luovilla tavoilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinan opiskelija oppii ymmärtämään kiinankielisiä yhteiskuntia suhteessa muihin yhteiskuntiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kiinan kielen eri muotoja puhuu äidinkielenään yli miljardi ihmistä, ja Kiinan asema nopeasti kasvavana talousmahtina on kiistaton.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (KIB31)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- Opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- Opiskelija hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.
- Tutustutaan kiinan kielen alkeisiin ja kiinankieliseen kielialueeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset
- Omasta itsestä ja perheestä kertominen sekä eri maat ja kansalaisuudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskellaan puhumista, lukemista, kirjoittamista ja kuuntelemista kiinan kielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Keskitytään kiinankieliseen kielialueeseen Aasiassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkava kiina 1 - arkielämän kielenkäyttötilanteita. Kiinan kielen ääntämisen perusteet. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (KIB32)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti
- Keskeistä on opiskelijaa lähellä olevien asioiden kuvailun lisäksi tavanomaiset asiointitilanteet ja niissä kulttuurille ominaisella tavalla toimiminen. Tutustuminen uuteen kieleen ja kiinankielisiin maihin jatkuu

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet
- Aihepiireinä ovat päivämäärät, kellonajat ja aikataulut, ruoka ja juoma, asuminen sekä vaatteet ja asusteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matkustaminen Kiinaan (ravintolassa + kaupoissa asiointi)

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut kiina 2 - omasta perheestä ja lähipiiristä kertominen. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (KIB33)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti
- Keskeistä on perustason alkeisvaiheen kokonaiskuvan muodostaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu
- Aihepiireinä ovat vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu ja oppiaineet, kehonosat ja vointi sekä tienneuvominen ja asuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kiinankielisten maiden koulujärjestelmät.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kiinankielisten maiden koulujärjestelmät.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia.Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut kiina - 3 harrastuksiin ja kouluun liittyviä aiheita. Numeroarviointi.

7.20.7. Ranska A-kielenä (RAA)

Oppiaine ja tehtävä

Ranskan kielitaidon kehittäminen

Tavoitteet

Opiskelija sisällyttää ranskan kielen kieliprofiiliinsa.

Osaamisen arviointi

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Painottuu opintojaksossa RAA1

Vuorovaikutusosaaminen

Painottuu kaikissa RAA-opintojaksoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Painottuu opintojaksossa RAA3.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Painottuu opintojaksossa RAA4.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Painottuu opintojaksossa RAA7

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Painottuu kaikissa RAA-opintojaksoissa.

Opintojaksot

Pitkä ranska 1, 1 op (RAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*

- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija sisällyttää ranskan kieliprofiiliinsa

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii osaamiensa kielten suhdetta ranskan kieleen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut ranska 1 Tutustutaan toisiin ja harjoitellaan arkitilanteita. Tutustutaan eri teksti- ja tyylilajeihin.

Pitkä ranska 2, 3 op (RAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*

- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Kieliprofiilia täydennetään

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan ranskankielisiin medioihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruiskoulussa alkanut ranska 2. Vertaillaan viestintätyylejä eri medioissa. Vertaillaan ranskaa muihin kieliin.

Pitkä ranska 3, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Täydennetään kieliprofiilia

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan ranskankieliseen taiteeseen, musiikkiin, elokuvaan ja kirjallisuuteen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut ranska 3 käsittelee kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä aiheita.

Pitkä ranska 4, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Täydennetään kieliprofiilia

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*

- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- ranskankielisten maiden yhteiskuntajärjestelmät ja ajankohtaiset kysymykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut ranska 4 käsittelee yksilön vastuita ja velvollisuuksia. Opetellaan neuvottelemisen taitoja.

Pitkä ranska 5, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- täydentää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan ranskankieliseen tieteelliseen sanastoon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut ranska 5. Aiheena kestävä tulevaisuus. Tutustutaan tieteellisiin teksteihin.

Pitkä ranska 6, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Täydentää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan jatko-opinto- sekä työmahdollisuuksiin ranskankielisissä maissa sekä ranskan kielen hyötyihin työelämässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut ranska 6. Suunnitellaan tulevaisuutta, tutustutaan kansallisiin ja kansainvälisiin yhteisöihin ja yrityksiin.

Pitkä ranska 7, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- täydentää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- ympäristöön liittyvät teemat ja sanastot ranskan kielellä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskouluss aalkanut ranska 7 on valtakunnallinen valinnainen opintojakso, jolla pohditaan kestävää kehitystä opiskelijan omassa elämässä.

Pitkä ranska 8, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- täydentää kieliprofiiliaan
- osallistuu valtakunnalliseen suullisen kielitaidon kokeeseen

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- suullisen kielitaidon ja kuuntelemisen kehittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa lakanut ranska 8. Valtakunnallinen opintojakso, jolla tutkitaan puhumisen piirteitä ja äidinkielen vaikutusta puhetilanteisiin.

7.20.8. Ranska (RAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja

kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Ranskan osaaminen korostuu seuraavilla aloilla: oikeustiede, EU-työ, kansainvälinen kauppa, lääkärit, matkailuala, poliisit, sairaanhoitajat ja kätilöt, kosmetiikka-ala, muoti ja kauneus, tanssi, elokuva-ala, taide, kääntäjät, tulkit, kieltenopettajat, kemianteollisuus, elektroniikka- ja sähköteollisuus, sosiaaliala.

Tavoitteet

Suoritettuaan ranskan B3-oppimäärän opiskelija voi suorittaa lyhyen ranskan ylioppilaskokeen.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan olotilastaan sekä kyselemään muiden vointia ja kuulumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Suullisissa pari- ja ryhmäharjoituksissa kehitetään yhteistyötaitoja ja vuorovaikutusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ranskan sanasto kattaa useita eri tieteenaloja. Luovaa ongelmanratkaisua harjoitellaan esim. asiointi- ja palvelutilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu ranskankielisiin yhteiskuntiin ja ihmisoikeuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii keskustelemaan ympäristöasioista ja ihmisoikeuksista vieraalla kielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan ranskankielisen maailman kulttuuripiirteisiin.

Opintojaksot

Ranskan alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- opetellaan ranskan ääntämistä
- harjoitellaan pieniä ja yksinkertaisia suullisia viestintätilanteita

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- ranskan perussanastoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa ranskaksi, esimerkiksi kysyä kysymyksiä ja vastata niihin. Opetus painottaa käytännön vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan ranskankielistä maailmaa Euroopassa ja sen ulkopuolella sekä kohtaamaan muiden kulttuurien edustajia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkava ranska 1 - arkielämän kielenkäyttötilanteita. Ranskan kielen ääntämisen perusteet. Lyhyt ranska 1 suositellaan suoritettavaksi lukion 1.opiskeluvuotena.

Ranskan alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- jatkaa ranskankielisiin kulttuureihin tutustumista.
- harjoittelee viestintätilanteita ranskaksi

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija näkee itsensä globaalina kansalaisena, oman maansa ja kulttuurinsa edustajana kansainvälisessä ympäristössä
- Opiskelijan valmiudet käyttää esimerkiksi matkailusanastoa kasvavat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Viestinnän perustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut ranska 2 - omasta perheestä ja lähipiiristä kertominen. Lyhyt ranska 2 suositellaan suoritettavaksi lukion 1.opiskeluvuotena.

Ranskan alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- arjen tilanteiden hallintaa kerrataan ja jatketaan.
- opiskelija osaa käyttää sähköisiä oppimisalustoja.
- oppilas osaa rytmittää ja tauottaa opiskelua kielen vuorovaikutustilanteille tyypillisen rytmin mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- kiinnostuksen kohteet ja arjen toiminta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa voidaan kannustaa seuraamaan autenttisia keskusteluja eri viestintäkanavissa. Oma ranskan ymmärrys ja ilmaisu vahvistuvat.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla rohkaistaan opiskelijaa tutustumaan ranskankielisiin materiaaleihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut ranska - 3 harrastuksiin ja kouluun liittyviä aiheita. Lyhyt ranska 3 suositellaan suoritettavaksi lukion 1.opiskeluvuotena.

Ranska 4, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- opinnoissa voidaan hyödyntää liikkuvaa opiskelua
- viestintävälineiden tarjoamat mahdollisuudet ja niiden käyttötaidot vahvistuvat
- ranskan kielen sanaston hallinta sekä viestintätaidot vahvistuvat

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Ranskankielinen Afrikka ja Kanada

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää ranskankielisen maailman tuntemustaan ja voi harkita esim. vaihto-opiskelun mahdollisuuksiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut ranska 4 - tapoihin ja perinteisiin liittyviä asioita sekä ranskankielisten maiden maantiedettä ja kulttuuria. Suositellaan opiskeltavaksi 2. opintovuotena.

Ranska 5, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- kommunikointitaidot, ongelmanratkaisu ja ranskankielinen ilmaisu kehittyvät
- viestintävälineiden käyttötaidot kehittyvät

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- huolenpito muista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetellaan toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä keskusteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan olostaan, voinnistaan ja hyvinvointinsa tilasta ranskaksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut ranska 5 - terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita sekä ranskankielisten maiden maantiedettä ja kulttuuria. Suositellaan opiskeltavaksi 2. opintovuotena.

Ranska 6, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- oppii ymmärtämään ja tulkitsemaan ranskankielistä kulttuuria ja mediatarjontaa
- pystyy tuottamaan esityksen ranskaksi

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- tekstejä ja sanastoja kulttuurin eri alueilta, mm. musiikista, kuvataiteesta, videopeleistä kirjallisuudesta ja muodista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistetaan monilukutaitoa. Keskustelutaidot karttuvat.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan ranskan kielialueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut ranska 6 - taiteeseen ja kulttuurin liittyviä asioita. Suositellaan opiskeltavaksi 2.opintovuotena.

Ranska 7, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy suorittamaan tehtäviä, joissa tehtävänanto on esitetty ranskaksi
- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja ja oppimateriaaleja

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- CV ja työhakemus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Itsensä esittely työnhakutilanteessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainväliset työmarkkinataidot.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tunnistaa omat kykynsä osana työelämää.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut ranska 7 - jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä aiheita. Suositellaan opiskeltavaksi 3.opintovuotena.

Ranska 8, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy suorittamaan lyhyen ranskan ylioppilaskirjoitukset
- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja sujuvasti

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- kansalaisaktivismi, ympäristöasiat, yhdenvertaisuus, tulevaisuuden haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaa soveltaa kielitaitoaan eri aloille.

Vuorovaikutusosaaminen

Osaa viestiä monia kanavia käyttäen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut ranska 8 - mediaa ja ajankohtaisia aiheita. Suositellaan opiskeltavaksi 3. opintovuotena.

Abiranska, 2 op (RAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ranskan lyhyen oppimäärän ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan aiempien opintojaksojen sisältöjä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erikoissanastoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmistaudutaan lyhyen ranskan ylioppilaskokeeseen.

7.20.9. Saksa A-kielenä (SAA1)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelija pohtii jo osaamiensa kielten suhdetta saksan kieleen.

Tavoitteet

Opiskelija lisää saksan kieliprofiiliinsa.

Osaamisen arviointi

Arviointi perustuu kielen osa-alueiden, sanaston ja rakenteiden hallintaan.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen painottuu opintojaksossa SAA1

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen painottuu kaikissa saksan kielen opintojaksoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen painottuu opintojaksossa SAA3.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen painottuu opintojaksossa SAA4.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen painottuu opintojaksossa SAA7.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen painottuu kaikissa saksan kielen opintojaksoissa.

Opintojaksot

Pitkä saksa 1, 1 op (SAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija sisällyttää saksan kielen kieliprofiiliinsa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii jo osaamiensa kielte suhdetta saksan kieleen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 1. Tutustutaan toisiin ja harjoitellaan arkitilanteita. Tutustutaan erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin.

Pitkä saksa 2, 3 op (SAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu saksankielisiin medioihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 2. Vertaillaan viestintätyylejä eri medioissa. Vertaillaan saksaa muihin kieliin.

Pitkä saksa 3, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan saksankieliseen taiteeseen: musiikkiin, elokuvaan ja kirjallisuuteen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 3. Käsitellään kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä aiheita.

Pitkä saksa 4, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan saksankielisten maiden yhteiskuntajärjestelmiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 4. Käsitellään terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä teemoja.

Pitkä saksa 5, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan saksankieliseen tieteelliseen sanastoon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 5. Aiheena on kestävä tulevaisuus. Tutustutaan tieteellisiin teksteihin.

Pitkä saksa 6, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan jatko-opinto- ja työmahdollisuuksiin saksankielisissä maissa sekä saksan kielen osaamisen hyötyihin työelämässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 6. Suunnitellaan tulevaisuutta. Tutustutaan kansallisiin ja kansainvälisiin yhteisöihin ja yrityksiin.

Pitkä saksa 7, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Ympäristöteemat ja sanastot saksan kielellä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 7. Valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Pohditaan kestävää kehitystä opiskelijan omassa elämässä.

Pitkä saksa 8, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan
- Opiskelija osallistuu valtakunnalliseen suullisen kielitaidon kokeeseen

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Keskitytään suullisen kielitaidon ja kuuntelemisen kehittämiseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa alkanut saksa 8. Valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Tutkitaan puhumisen piirteitä ja äidinkielen vaikutusta puhetilanteisiin.

Pitkä saksa 9, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa lukion pitkän saksan oppimäärän
- Opiskelija valmistautuu pitkän saksan ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistavaa materiaalia ja vaativampia saksan kielen harjoituksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteenveto ja kertaus saksan taidoista, sanastosta ja kieliopista kattaa monia eri aloja ja käyttötarkoituksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaidot hioutuvat ennen ylioppilaskoetta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan kielen eri osa-alueet. Tarkemmat kriteerit esitellään opintojakson alussa. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkä saksa 9 on saksan abikurssi eli viimeiseksi ennen pitkän saksan yo-koetta suoritettava opintojakso. Suoritusmerkintä.

7.20.10. Saksa (SAB)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Saksaa puhuu äidinkielenään yli 100 miljoonaa ihmistä ja se on EU:n yleisin äidinkieli. Saksa on Suomen merkittävimpiä kauppakumppaneita ja saksan osaaminen korostuu seuraavilla aloilla: kauppatieteet, kirjallisuus- ja kulttuurialat, EU-ura, muotoilu- ja suunnitteluala, puunjalostusteollisuus, matkailuala, tekniikka (insinöörialat), valtiotieteet, kieltenopettajat, tulkit ja kääntäjät, paperiteollisuus, kone- ja metalliteollisuus.

Lukiossa alkava B3-oppimäärän saksa alkaa aivan alkeista ja sen voi aloittaa minä opiskeluvuonna tahansa. Jos olet opiskellut saksaa peruskoulussa pitkänä kielenä eli hallitset perusasiat, voit aloittaa ensimmäisenä vuonna suoraan moduulista SAA01. Jos olet aloittanut saksan yläkoulussa B2-kielenä, voit jatkaa saksan opintoja lukiossa moduulista SAB33. Moduulit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Tavoitteet

Saksan lyhyen (B3) oppimäärän opiskeltuaan opiskelija selviytyy arkielämän kielenkäyttötilanteista, pystyy etsimään tietoa saksankielisistä lähteistä (esim. mediassa tai verkossa) ja tuottamaan lyhyehköjä tekstejä saksaksi. Opinnoissa korostuvat kirjallisen ja puhutun kielen erot, ja B3-oppimäärän jälkeen opiskelija voi osallistua lyhyen saksan ylioppilaskokeeseen.

Osaamisen arviointi

Moduulit arvioidaan numeroarvioinnilla, jonka kriteerit esitetään opiskelijalle kunkin opintojakson alussa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan ja kyselemään omasta ja muiden olotiloista vieraalla kielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kieliaineen keskiössä on vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kielten opinnot kattavat sanavarastoa eri tieteenaloilta ja eri asiasanastoista. Kommunikaatiotilanteissa harjoitellaan asiointia eri aloilla ja eri tilanteissa sekä ratkaistaan niitä luovilla tavoilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Saksan opiskelija oppii ymmärtämään saksankielisiä yhteiskuntia suhteessa muihin yhteiskuntiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kielten sanastot kattavat nykymaailman tilanteen: maantieteen perusasiat, ajanohtaiset ympäristöhaasteet sekä ihmisoikeudet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Saksaa puhuu äidinkielenään yli 100 miljoonaa ihmistä ja se on EU:n yleisin äidinkieli.

Opintojaksot

Lyhyt saksa 1, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan saksan alkeisiin ja saksankieliseen kielialueeseen.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Omasta itsestä ja perheestä kertominen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskellaan puhumista, lukemista, kirjoittamista ja kuuntelemista saksan kielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Keskitytään saksankieliseen kielialueeseen keski-Euroopassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkava saksa 1 - arkielämän kielenkäyttötilanteita. Saksan kielen ääntämisen perusteet. Lyhyt saksa 1 suositellaan suoritettavaksi lukion 1.opiskeluvuotena.

Lyhyt saksa 2, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Keskeistä on opiskelijaa lähellä olevien asioiden kuvailun lisäksi tavanomaiset asiointitilanteet ja niissä kulttuurille ominaisella tavalla toimiminen. Tutustuminen uuteen kieleen ja saksankielisiin maihin jatkuu.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Aihepiireinä ovat säätila, ruoka ja juoma, asuminen, vaatteet ja asusteet sekä kehonosat ja vointi. Itävallan kulttuuri ja ääntäminen ovat keskeisiä teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Itävallan kulttuuritietous.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa 2 - omasta perheestä ja lähipiiristä kertominen. Lyhyt saksa 1 suositellaan suoritettavaksi lukion 1.opiskeluvuotena.

Lyhyt saksa 3, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Keskeistä on perustason alkeisvaiheen kokonaiskuvan muodostaminen.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Aihepiireinä ovat vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu ja oppiaineet, ulkonäkö ja luonne sekä asuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Saksankielisten maiden koulujärjestelmät.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Saksankielisten maiden koulujärjestelmät.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa - 3 harrastuksiin ja kouluun liittyviä aiheita. Lyhyt saksa 3 suositellaan suoritettavaksi lukion 1.opiskeluvuotena.

Lyhyt saksa 4, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu saksankielisiin maihin ja murre-eroihin

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- opiskelija täydentää kieliprofiiliaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan saksankielisiin yhteiskuntiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan saksankieliseen kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa 4 - tapoihin ja perinteisiin liittyviä asioita sekä saksankielisten maiden maantiedettä ja kulttuuria. Suositellaan opiskeltavaksi 2.opintovuotena.

Lyhyt saksa 5, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- kommunikointitaidot, ongelmanratkaisu ja saksankielinen ilmaisu kehittyvät
- viestintävälineiden käyttötaidot kehittyvät

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- huolenpito muista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetellaan toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä keskusteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan olostaan, voinnistaan ja hyvinvointinsa tilasta saksaksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa 5 - terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä aiheita. Suositellaan opiskeltavaksi 2.opintovuotena.

Lyhyt saksa 6, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- oppii ymmärtämään ja tulkitsemaan saksankielistä kulttuuria ja mediatarjontaa
- pystyy tuottamaan pienen esityksen saksaksi

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Saksankielisten maiden juhlia ja perinteitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan saksankieliseen taiteeseen ja kulttuurielämään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Käsitellään saksankielistä kulttuuria.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa 6 - taiteeseen ja kulttuuriin liittyviä aiheita. Suositellaan opiskeltavaksi 2.opintovuotena.

Lyhyt saksa 7, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy suorittamaan tehtäviä, joissa tehtävänanto on esitetty saksaksi
- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja ja oppimateriaaleja

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- CV ja työhakemus
- jatko-opiskelumahdollisuudet saksankielisissä maissa
- työhaastattelutilanteiden harjoittelu (mahdollisesti etäyhteyksiä hyödyntäen)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oppii hahmottamaan ja kehittämään itseään osana yhteiskuntaa ja työelämää.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppii ammattimaista vuorovaikutusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa 7 - jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä aiheita. Suositellaan opiskeltavaksi 3.opintovuotena.

Lyhyt saksa 8, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy suorittamaan lyhyen saksan ylioppilaskokeen
- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja sujuvasti

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- kansalaisaktivismi, ympäristöasiat, yhdenvertaisuus, tulevaisuuden haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaa soveltaa kielitaitoaan eri aloille.

Vuorovaikutusosaaminen

Osaa viestiä monia kanavia käyttäen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa 8 - mediaa ja ajankohtaisia aiheita. Suositellaan opiskeltavaksi 3.opintovuotena.

Abisaksa, 2 op (SAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaa saksan lyhyen oppimäärän ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aiempien opintojaksojen kertaaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erikoissanastoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiossa alkanut saksa 9. Valmistaudutaan lyhyen saksan ylioppilaskokeeseen.

7.20.11. Venäjä A-kielenä (VEA1)

Osaamisen arviointi

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Pitkä venäjä 1, 1 op (VEA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Pitkä venäjä 2, 3 op (VEA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Pitkä venäjä 3, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Pitkä venäjä 4, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Pitkä venäjä 5, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Pitkä venäjä 6, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Pitkä venäjä 7, 2 op (VEA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Pitkä venäjä 8, 2 op (VEA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

7.20.12. Venäjä (VEB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan omasta olotilastaan venäjäksi sekä kyselemään muiden kuulumisia ja vastaamaan niihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii viestimään monipuolisesti ja monikanavaisesti venäjäksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Venäjän oppiaineessa käydään läpi eri tieteenalojen perussanastoa ja ratkaistaan asiointitilanteita luovasti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu venäjänkieliseen yhteiskuntaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu ympäristökäsitteisiin venäjän kielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan venäläistä kulttuurialuetta ja sen tarjontaa.

Opintojaksot

Venäjän alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kyrilliset aakkoset ja venäjän äänne- ja kirjoitusjärjestelmä
- tutustua venäläiseen kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan Venäjän kulttuuri- ja kielialueeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Venäjän alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- harjoittelee viestintätilanteita ja kanssakäymistä venäjäksi

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija näkee itsensä globaalina kansalaisena, oman maansa ja kulttuurinsa edustajana kansainvälisessä ympäristössä.
- Opiskelijan valmiudet käyttää esimerkiksi matkailusanastoa kasvavat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Oppii kertomaan itsestään venäjäksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Venäjän alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- vierasta kieltä aiemmin opiskelleet voivat aloittaa opintonsa tässä vaiheessa espanjan opintoja
- arjen tilanteiden hallintaa kerrataan ja jatketaan.
- opiskelija osaa käyttää sähköisiä oppimisalustoja ja kyrillistä kirjoitusjärjestelmää.
- oppilas osaa rytmittää ja tauottaa opiskelua kielen vuorovaikutustilanteille tyypillisen rytmin mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- kiinnostuksen kohteet ja arjen toiminta

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Venäjä 4, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- venäjän kielen sanaston hallinta sekä viestintätaidot vahvistuvat
- viestintävälineiden tarjoamat mahdollisuudet ja niiden käyttötaidot vahvistuvat

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Venäjän alueelliset kulttuurit.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Venäjä 5, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- kommunikointi- ja vuorovaikutustaidot monipuolistuvat

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- huolenpito muista

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Venäjä 6, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- oppii ymmärtämään ja tulkitsemaan venäjänkielistä kulttuuria ja mediatarjontaa
- pystyy tuottamaan pienen esityksen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Venäjänkielisen kulttuurin juhlia ja perinteitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Venäjänkielisen maailman kulttuurien tuntemus kehittyy.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Venäjä 7, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja ja oppimateriaaleja

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- CV ja työhakemus
- jatko-opiskelumahdollisuudet venäjänkielisissä maissa
- työhaastattelutilanteiden harjoittelu (mahdollisesti etäyhteyksiä hyödyntäen)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oppii hahmottamaan ja kehittämään itseään osana yhteiskuntaa ja työelämää.

Hyvinvointiosaaminen

Oppii ammattimaista vuorovaikutusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Venäjä 8, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy suorittamaan lyhyen venäjän ylioppilaskirjoitukset
- osaa käyttää digitaalisia oppimisalustoja sujuvasti

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- kansalaisaktivismi, ympäristöasiat, yhdenvertaisuus, tulevaisuuden haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaa soveltaa kielitaitoaan eri aloille.

Vuorovaikutusosaaminen

Osaa viestiä monia kanavia käyttäen

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioidaan numeroarvosanalla.

7.20.13. Lyhyen vieraan kielen projekti (VK100)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraskielisen maan kulttuuriin ja kieleen tutustuminen valinnaisena ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavina projektiopintoina tai itse järjestettynä toimintana.

Tavoitteet

Projekti tarjoaa mahdollisuuden yksilölliseen ja kertaluontoiseen kokemalla ja tekemällä oppimiseen.

Osaamisen arviointi

Kielen ja kulttuurin osaaminen karttuu.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Kielen ja kulttuurin osaaminen kehittyy vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntiin tutustutaan eri näkökulmista.

Opintojaksot

Vieraan kielen projekti, 2 op (VK100)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan vieraaseen kieleen ja kulttuuriin erityisissä oppimistilanteissa projektimuotoisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vierasta kieltä ja kulttuuria eri tavoilla ja eri näkökulmista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman ja eri kulttuurien ihmisten ymmärtäminen kasvaa projektia tehdessä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Projektissa voidaan opiskella monin eri tavoin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suunnitelman mukaan. Suunnitelma voi vaihdella ajoittain ja oppiaineittain, sillä toteutus on usein uniikki ja kertaluontoinen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vieraan kielen projekti voidaan järjestää mahdollisuuksien mukaan. Projektiin voi sisältyä mahdollisia maksuja.

7.21. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*

- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Tuntee paikallisia vaikutuskanavia ja keinoja vaikuttaa arjen elämänlaatuun, paikalliset asukasyhdistykset.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Tutustuminen paikalliseen yhdistystoimintaan, kuten vapaapalokuntaan ja paikallisiin asukasyhdistyksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan kokonaisvaltaista ymmärrystä yhteiskunnasta elävänä ja kehittyvänä sosiaalis-poliittis- ja taloudellisena organisaationa, jonka tärkeä osa hän itse on. Opintojaksossa korostetaan erityisesti kriittisen medialukutaidon merkitystä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan lukio-opinnoille tyypillisesti laajempina kokonaisuuksina, jolloin voidaan huomioida opiskelijakohtaiset erot aikaresurssien puitteissa. Koetehtävät ovat ylioppilaskoetehtävien kaltaisia ja jakson aikana tehdyt osasuoritukset tukevat laajemmalle kokonaisuudelle asetettuja pedagogisia tavoitteita. Opintojakson arvioinnissa sovelletaan numeroarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntaopille luonteenomaisesti integroimme päivänpolitiikkaa koskevia uutisia osaksi opetussuunnitelmaa, jolloin oppiaineesta tulee "hetkessä elävä" ja siten toteutamme yhteiskuntaopin kansalaiseksi kasvattavia päämääriä. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- ymmärtää lähialueen taloudellista toimintaa.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehokkaasti tuotetaan energiaa jätteestä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetusjaksossa korostetaan arjen pieniäkin tekoja, kuten pullojen ja tölkkien kierrättäminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikana annettuun näyttöön ja kokeeseen. Opintojakson arvioimisessa sovelletaan numeroarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käydään läpi mikro- ja makrotaloutta. Talouden hektisen luonteen vuoksi kurssilla käytettävä materiaali elää talouden muutosten mukana. Numeroarviointi.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- tutustuu paikallisiin, toteutettaviin EU-hankkeisiin.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*

- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöissä on hyvin tärkeää huomata, että eurooppalaisuus voidaan nähdä sekä integroivana että poissulkevana yläkäsitteenä.

Edelleen EU on myös kansainvälisen kaupan toimija, jolloin voidaan kiinnittää myös huomiota reiluun kauppaan ja muihin vastaaviin ilmiöihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lukion yhteiskuntaopin opintojen arvioiminen EU-opintojen tapauksessa perustuu aina laajoihin kokonaisuuksiin, joten arvostelu koostuu useammasta osatekijästä, kuten kokeista, esitelmistä tai projektitöistä. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

EU-opintojen tueksi voidaan käyttää esim. keskuspankin tarjoamaa apua, Suomen EU-toimiston palveluja tai jopa yrityksiä, joilla on paljon kauppaa muualle Eurooppaan.

Luonnollisesti aineen luonteen takia pyritään integroimaan ajankohtaisia tapahtumia opetussuunnitelmaan.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*

- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Juridiikan normatiivinen luonne tukee erinomaisesti vuorovaikutusosaamisen. Opintojakson sisällöissä, esimerkiksi rikoslaissa, käydään konkreettisesti läpi tekoja, tekojen seurauksia ja vastuukysymyksiä. Sopimusten juridisen, eettisen ja kulttuurillisen velvoittavuuden tutkiminen avaa yhteiskunnan toimintaa ja ihmisen roolia itsenäisenä ja vastuullisena toimijana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Juridiikan eksaktin luonteen vuoksi opintojakson arvioimisessa korostuu oikean terminologian ja laissa määriteltyjen käsitteiden, oikeustoimien, määräaikojen yms. hallinta. Vaikka arvioiminen on perinteinen numeroarviointi on se tehtävä riittävän läpinäkyvästi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinnot pyritään integroimaan mahdollisimman lähelle arkielämää, jolloin opintojakson sisältöjen merkitys korostuu myöhemmin elämänhallintataitoina. Opintojen eräs keskeinen päämäärä on vastuullisen kansalaisen vuorovaikutustaitojen kehittäminen, ja juridiikan normatiivinen luonne antaa siihen oivalliset välineet.

Yhteiskuntaopin valmennuskurssi, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa Lumon lukion opiskelijoiden tietämystä yhteiskunnasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin alussa kerätään opiskelijoilta aihetoiveet eli asiat, joista toivoisivat kertausta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson kirjoituksia varten valmistavan luonteen vuoksi on luontevaa korostaa eri oppiaineiden välistä yhteistyötä ja esimerkiksi tilastoihin liittyvän osaamisen soveltaminen on hyvä esimerkki monitieteisyyden arvosta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkintänä. Tähän vaikuttaa opiskelijan kyky arvioida omaa osaamistaan, osallistuminen vierailuihin sekä tuntiaktiivisuus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käydään läpi yhteiskunnallisesti merkittäviä, ajankohtaisia tapahtumia. Vieraillaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi eduskunnassa ja Keskuspankissa. Suoritusmerkintä.

Yrittäjyyskurssi, 2 op (YH06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua paikallisiin yrityksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pedagoginen päämäärä on kyetä hahmottamaan mitä tarkoittaa alueellisesti kannattava yritys, jolloin yrittäjyyskurssin suorittaminen tukee sijoituskurssia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opitaan näkemään menestyvän liiketoiminnan ja yleisen hyvinvoinnin välinen yhteys.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnoissa suoritetaan erilaisia talouteen liittyviin jatko-opintoihin liittyviä suorituksia, kuten liiketoimintasuunnitelma. Kokonaisuudesta tulee suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Paikallisesti kyseinen kurssi opintojakso tukee erinomaisesti Talouden instituutiot ja sijoittaminen - opintoja. Sijoittamisessa on tärkeää "nähdä lukujen taakse" eli hieman ymmärtää liiketoimintaa, johon on sijoittamassa.

Yrittäjyyskurssi II, 2 op (YH07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Työpaikasta työnantajan suostumuksella toteutetaan opinnäytetyö. Räätälöidään opiskelija- ja työpaikkakohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pyrimme suosimaan paikallisia yrittäjiä ja samalla kehittämään yhteisöä, jossa toimimme.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tämän opintojakson suorittaminen itsessään osoittaa luovuutta, kun samaan aikaan tehdään työtä ja analysoidaan omaa tekemistä ja (työnantajan luvalla) hieman myös työpaikkaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työharjoittelun ja siitä tehdyn opinnäytetyön eräs päämäärä on rakentaa verkostoa, joten kyseinen opintojakso kehittää tehokkaasti myös oppilaitosta. Suoritusmerkintä.

Talouden instituutiot ja sijoittaminen, 2 op (YH08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tuntea monipuolisesti sijoituskohteita ja keskeisesti talouteen vaikuttavia toimijoita mm. Keskuspankkia.
- Lumon lukio jatkaa pörssisäätiön kanssa jo vuosia tehtyä yhteistoimintaa, mm. pörssilähettiläs-projektin kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa toteutetaan lukuisia yritysvierailuja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sijoitustoiminnassa tiedon hankkimisen ja sen käyttämisen kehittäminen on elämänikäinen päämäärä itsessään ja erinomainen keino päästä hyviin taloudellisiin tuloksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoon kuuluu mm. yritysanalyysejä ja sijoitussuunnitelman laatiminen. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talouden instituutiot ja sijoittaminen -opintojakson sisältö elää talouden mukana. Opintojakson suorittaminen viimeisenä yhteiskuntaopin suorituksena on suositeltavaa, koska silloin opiskelija voi hyödyntää aiempaa tietotaitoa. Suoritusmerkintä.

7.22. Tietotekniikka (ATK)

Oppiaine ja tehtävä

Tietotekniikan opiskelu tapahtuu pääasiassa muiden oppiaineiden kursseilla. Jokaiseen oppiaineeseen liittyy omia ohjelmia ja taitoja, joita parhaiten osaa opettaa kyseisen aineen opettaja. Tietotekniikan kursseilla tutustutaan teemoihin, joita ei käsitellä laajemmin muissa oppiaineissa. Esimerkkeinä ohjelmointi ja robotiikka.

Tavoitteet

Tietotekniikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin tietoteknisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää tietotekniikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, joka helpottaa arkea sekä työn tekoa eri aloilla
- rakentaa tietoteknistä pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoteknisiä ongelmia ja ratkaisemaan niitä
- ymmärtää tietokoneen toimintaa ja ohjelmien käyttöperiaatteita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ohjelmistoja ja tietolähteitä

Osaamisen arviointi

Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijoiden kanssa yhdessä sovittuihin kriteereihin kurssikohtaisesti, joita voivat olla kurssin aikana suoritetut tehtävät, lopputyö sekä aktiivinen osallistuminen opetukseen.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ja kehittää taitojaan hyödyntää tietotekniikkaa, jolla voidaan korvata aikaisemmin enemmän aikaa vieviä työmenetelmiä. Esimerkiksi tietokoneella tuotettu teksti.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan kommunikoida tietotekniikan välityksellä. Opiskelija oppii kommunikoimaan aiheyhteyteen sopivalla dialogilla ja selittämään esimerkiksi ohjelmoimansa koodin toimintaperiaatteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii yhdistelemään aikaisemmin hankkimaansa tietoa tietotekniikasta ja muista oppiaineista uusien sisältöjen kanssa. Tietoteknisten ongelmien ja tehtävien ratkaisu kehittää luovaa ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää tietotekniikan merkityksen yhteiskunnan toiminnan apuvälineenä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii tietotekniikan eettisyyttä ja sen vaikutuksesta ympäristöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa tietotekniikan käytön eroja ja yhtäläisyyksiä eri puolilla maailmaa. Pohditaan myös tietotekniikan kulttuurillisia eroja.

Opintojaksot

ATK01 Tietotekniikan peruskurssi A, 2 op (ATK01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee tietotekniikan perusteita: internet, sähköposti, tekstinkäsittely, esitysgrafiikka sekä tiedon ja laitteen hallinta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- internet ja sähköposti
- tekstinkäsittely
- esitysgrafiikka
- tiedon ja laitteen hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään lisää tietotekniikan merkityksestä yhteiskunnassa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovia ratkaisutapoja erilaisten tietoteknisten tehtävien ja ongelmien ratkaisussa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan Tietokoneen ajokorttitutkinnon materiaalia (Laitteen ja tiedon hallinta, Internet ja sähköposti, Tekstinkäsittely sekä Esitysgrafiikka). Opitaan tietokoneen peruskäyttötaitoja ja käyttämään konetta opiskelun apuvälineenä.

ATK02 Tietotekniikan peruskurssi B, 2 op (ATK02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee tietotekniikan perusteita: taulukkolaskentaa, kuvankäsittelyä sekä verkkotyöskentelyä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- taulukkolaskenta
- kuvankäsittely
- verkkotyöskentely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään lisää tietotekniikan merkityksestä yhteiskunnassa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovia ratkaisutapoja erilaisten tietoteknisten tehtävien ja ongelmien ratkaisussa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan Tietokoneen ajokorttitutkinnon materiaalia (Taulukkolaskenta, Kuvankäsittely sekä Verkkotyöskentely). Opitaan tietokoneen peruskäyttötaitoja ja käyttämään konetta opiskelun apuvälineenä.

ATK03 Ohjelmointi, 2 op (ATK03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää ohjelmoinnin alkeita: muuttujan käsite, algoritminen ajattelu, silmukat, if-lause

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ohjelmoinnin alkeet
- algoritmit
- silmukka
- if-lause

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hahmottaa koodia ja miten koodista muodostetaan ohjelmia, joita käytämme päivittäin

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovia ratkaisutapoja erilaisten koodausteknisten tehtävien ja ongelmien ratkaisussa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Lisäksi arvioidaan tuntityöskentelyä ja tehtäviä, joista tulee olla kurssin alussa sovittu määrä tehtynä. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan ohjelmointiin. Tarkoituksena on perehtyä ohjelmoinnin perusrakenteisiin, algoritmiseen ajatteluun ja sovellusten tuottamiseen graafisesti sekä python-ohjelmointikielellä. Keskeisinä käsitteinä mm. silmukka, if-lause ja aliohjelma.

ATK04 Muualla suoritettu tietotekniikan kurssi, 2 op (ATK04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään lisää tietotekniikan merkityksestä yhteiskunnassa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovia ratkaisutapoja erilaisten tietoteknisten tehtävien ja ongelmien ratkaisussa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi hyväksilukea muualla suoritetuilla tietotekniikan opinnoilla, esimerkiksi osallistumalla MOOC-kurssille, kansalaisopiston kurssille, tai muulla tapaa osoittaen perehtyneisyytensä tietotekniseen aiheeseen. Kurssisuorituksesta on sovittava opettajan kanssa etukäteen.

ATK05 Muualla suoritettu tietotekniikan kurssi 2, 2 op (ATK05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään lisää tietotekniikan merkityksestä yhteiskunnassa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovia ratkaisutapoja erilaisten tietoteknisten tehtävien ja ongelmien ratkaisussa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi hyväksilukea muualla suoritetuilla tietotekniikan opinnoilla, esimerkiksi osallistumalla MOOC-kurssille, kansalaisopiston kurssille, tai muulla tapaa osoittaen perehtyneisyytensä tietotekniseen aiheeseen. Kurssisuorituksesta on sovittava opettajan kanssa etukäteen.

ATK06 Tietotekniikan projekti, 2 op (ATK06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään lisää tietotekniikan merkityksestä yhteiskunnassa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovia ratkaisutapoja erilaisten tietoteknisten tehtävien ja ongelmien ratkaisussa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija toteuttaa itsenäisesti laajahkon tietoteknistä osaamista vaativan projektityön. Projekti voi olla liittyä esimerkiksi ohjelmointiin, robotiikkaan, Micro:bit- tai Arduino-laitteella toteutettuun peliin, laajan ohjelmiston käyttöön, tietoturvaan tai tietoliikenteeseen. Kurssin tavoitteet, suoritus ja osaamisen näyttö sovitaan tarkemmin opettajan kanssa.

ATK07 Robotiikka, 2 op (ATK07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää robotiikan alkeita sekä siihen liittyvää ohjelmointia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- robottiohjelmoinnin alkeet
- ohjelman ja robotin välinen yhteys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hahmottaa robotiikan ilmentymistä yhteiskunnassa ja sen vaikutuksia elämäämme

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii luovia ratkaisutapoja erilaisten robotiikan tehtävien ja ongelmien ratkaisussa

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan robotiikkaan ja siihen liittyvään ohjelmointiin. Kurssilla voidaan käyttää esimerkiksi Arduino-laitteita eikä kurssi vaadi mitään esitietoja.

ATK09 Digitutorointi, 2 op (ATK09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään lisää tietotekniikan merkityksestä yhteiskunnassa

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tietotekniikan termistöä ja kehittää omaa osaamistaan opettamalla muita

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija toimii lukuvuoden aikana opiskelijadigitutorina toisille opiskelijoille esimerkiksi lukuvuoden alussa 1. vsk. Abittiperehdyttämisessä, Abittitukipajoissa, kursseilla. Kurssin aikana opiskelija perehtyy Abitiin ja Abittikoejärjestelmään syvällisemmin. Opiskelija pitää kurssin ajan oppimispäiväkirjaa tutoroinnistaan ja oppimistaan asioista. Kurssi ei sijaitse missään palkissa ja kestää koko lukuvuoden ajan.

7.23. Italia (IA01)

Oppiaine ja tehtävä

Italia on yksi romaanisista kielistä. Euroopan unionin väestöstä noin 13 prosenttia puhuu italiaa äidinkielenään ja noin kolme prosenttia toisena kielenään. Italia on tunnettu mm. muodista ja ruuasta. Se on myös tärkeä matkailumaa.

Tavoitteet

Selviydytään yksinkertaisista viestintätilanteista italian kielellä.

Osaamisen arviointi

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Selviydytään yksinkertaisista viestintätilanteista italian kielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan Italian kulttuuriin.

Opintojaksot

Kurkistus Italiaan, 2 op (IA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppii viestimään yksinkertaisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustuu Italiaan monipuolisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan vuorovaikutusta arkitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opitaan Italian kulttuurista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tavoitteet ja kriteerit esitetään opintojakson alussa. Kielitaidon eri osa-alueita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisia osaamistavoitteita arvioidaan osana opintojakson arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Italian alkeet, jossa opiskellaan arkisia kielenkäyttötilanteita.

7.24. Kansainvälisyys (KVS)

Oppiaine ja tehtävä

Kansainvälisyyden ja kotikansainvälisyyden moniin mahdollisuuksiin tutustuminen.

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kansainvälistä osaamista kuten eri kielien ja kulttuurien tuntemusta sekä ymmärrystä niistä oppiainerajat ylittäen. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan kansainväliseen toimintaan koti- ja/tai ulkomailla – lukiossa ja sen ulkopuolella.

Opiskelija oppii hahmottamaan omaa kulttuuri-identiteettiään peilaamalla sitä muihin kulttuureihin. Tavoitteena on, että kansainvälinen toiminta, johon opiskelija osallistuu, sekä sen kautta karttuva osaaminen tulevat lukioaikana tunnistetuksi ja tunnustetuksi.

Osaamisen arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

· opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

· arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

· opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

· arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

· arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

· opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali ja kulttuuriosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojaksot

Kansainvälisyys 1, 2 op (KVS01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kansainvälistä osaamista, eri kielien ja kulttuurien tuntemusta sekä ymmärrystä niistä.
- Opintojakson aikana opiskelijaa kannustetaan osallistumaan kansainväliseen toimintaan koti- ja/tai ulkomailla – lukiossa ja sen ulkopuolella.
- Opintojakson aikana opiskelija oppii hahmottamaan omaa kulttuuri-identiteettiään peilaamalla sitä muihin kulttuureihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu kansainväliseen toimintaan lukiossa ja sen ulkopuolella. Kv-toiminta voi olla esimerkiksi kansainvälisiin projekteihin osallistumista, ulkomaisten vieraiden kierrättämistä koululla ja majoittamista, kansainvälisiin tapahtumiin

osallistumista, oppiaineisiin liittyvien ylimääräisten kv-tehtävien tekemistä, koti- tai ulkomailla tehtyjä kielikursseja,kansainvälisyyteen liittyvää vapaaehtoistoimintaa tai harrastuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälisyys 1 -opintojakso suoritetaan osallistumalla kansainväliseen toimintaan lukiossa tai sen ulkopuolella. Suoritusmerkintä.

Kansainvälisyys 2, 2 op (KVS02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kansainvälistä osaamista, eri kielien ja kulttuurien tuntemusta sekä ymmärrystä niistä.
- Opintojakson aikana opiskelijaa kannustetaan osallistumaan kansainväliseen toimintaan koti- ja/tai ulkomailla – lukiossa ja sen ulkopuolella.
- Opintojakson aikana opiskelija oppii hahmottamaan omaa kulttuuri-identiteettiään peilaamalla sitä muihin kulttuureihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu kansainväliseen toimintaan lukiossa ja sen ulkopuolella. Kv-toiminta voi olla esimerkiksi kansainvälisiin projekteihin osallistumista, ulkomaisten vieraiden kierrättämistä koululla ja majoittamista, kansainvälisiin tapahtumiin osallistumista, oppiaineisiin liittyvien ylimääräisten kv-tehtävien tekemistä, koti- tai ulkomailla tehtyjä kielikursseja,kansainvälisyyteen liittyvää vapaaehtoistoimintaa tai harrastuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälisyys 2 -opintojakso suoritetaan osallistumalla kansainväliseen toimintaan lukiossa tai sen ulkopuolella. Suoritusmerkintä.

Kansainvälisyys-teemaopintojakso, 2 op (KVS03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on oppia ymmärtämään eri ilmiöitä tai kulttuureja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso sisältää esim. matkan ja opiskelua paikallisessa koulussa.
- Opintojakson teema voi vaihdella eri vuosina
- Teemaan esimerkiksi kaunokirjallisuuden tai elokuvien avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälisyys 2-opintojakso suoritetaan osallistumalla teemamatkaan ja opiskelemalla paikallisessa koulusa. Teemaan tutustutaan mm. kaunokirjallisuuden tai elokuvien avulla. Teema voi vaihdella eri vuosina. Suoritusmerkintä.

7.25. Tanssi (TAN)

Oppiaine ja tehtävä

Tanssin tehtävänä erillisenä oppiaineena on antaa opiskelijoille kattava käsitys tanssista esittävän taiteen lajina ja kannustaa opiskelijoita luovaan, keholliseen ja tanssilliseen monipuoliseen itseilmaisuun, kehon- ja itsetuntemukseen, kehonhuoltoon ja -hallintaan sekä erilaisuuden kunnioittamiseen.

Tanssin oppiaineen tehtävän keskiössä on yhteisöllisyys, osallisuus ja luottamus yhteiseen ruumiilliseen tekemiseen. Esitystoiminnassa sitoutuminen yhteiseen tavoitteeseen on olennaisen tärkeää. Yksi Vantaan arvoista on yhteisöllisyys. *Yhteisöllisyys on osallisuutta, luottamuksen ja yhteishengen luomista sekä sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.*

Rohkeus, myös Vantaan arvo, on tanssin oppiaineen keskeinen tehtävä: *Rohkeus on uskallusta nousta tulevaisuuden suunnannäyttäjäksi. Pidämme yllä kokeilemisen kulttuuria, jossa toimimme ennakkoluulottomasti ja haastamme totutut tavat.* Tanssissa rohkeus on muun muassa ruumiillista ajattelua sekä uskallusta heittäytyä liikkeeseen ja esiintymiseen. Tanssissa haastetaan

ennakkoluulottomasti totuttuja tanssimisen tapoja, silti tanssitaiteen traditioita ja perinteitä kunnioittaen.

Vastuullisuuden edistäminen on Vantaalla ja tanssin oppiaineessa tärkeää. *Vastuullisuus tarkoittaa hyvän elämän turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville.* Hyvä elämä on tässä ja nyt, ja tanssin oppiaineen tehtävä on turvata opiskelijan hyvän elämän edellytyksiä: voimaannuttaa ruumiillisen tekemisen, kokemuksellisen toimimisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistämisen kautta.

Tanssissa toimitaan usein ryhmässä ja kontaktissa toisiin ihmisiin, mikä kehittää opiskelijoiden vastuunottoa, vuorovaikutustaitoja ja välittävää asennetta muita ihmisiä sekä ruumiillisuutta kohtaan. Tanssi voi toimia merkittävänä itseilmaisun kanavana ja voimistaa yksilön roolia aktiivisena toimijana.

Tanssin tehtävänä on kulttuurisen ja taiteellisen sivistyksen lisääminen. Opintojaksoilla saatetaan tehdä opintovierailuja, joihin sisältyy maksu. Maksuton vaihtoehto tarjotaan opiskelijoille.

Tavoitteet

Tanssin tavoitteena on kulttuurisen sivistyksen lisääminen (tanssi esittävänä taiteena) sekä opiskelijoiden tanssitaidollisen, luovan ja ilmaisullisen osaamisen kehittäminen itsenäisessä ja ryhmätyöskentelyssä.

Tanssin opintojaksojen tavoitteena on lisäksi syventää opiskelijoiden taiteellista ja tanssillista osaamistaan niin että se voi johtaa tanssin lukiodiplomin suorittamisen ja mahdollisesti tähdätä tanssin alan ammattiopintoihin lukio-opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tavoitteena on tukea positiivisesti opiskelijan tanssillista kehitystä. Arviointi tapahtuu opiskelijaa kannustavalla periaatteella ja sen tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä.

Tanssin arvioinnissa korostuu opiskelijan opiskelussaan osoittama jatkuva näyttö. Tanssin arviointiin vaikuttavia tekijöitä ovat opiskelijan läsnäolo, parhaansa tekeminen omien taitojen kehittämiseksi ja työskentely, kuten osallistuminen ryhmätyöskentelyssä ja vastuun ottaminen itsenäisessä työskentelyssä. Opiskelijoita kannustetaan myös itse- ja vertaisarviointiin.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Itsenäinen ja vuorovaikutteinen toiminta tukevat ruumiillista hyvinvointia fyysisten harjoitteiden ja sosiaalisen ryhmässä tekemisen kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Monipuoliset ruumiilliset harjoitukset tukevat sanatonta vuorovaikutusta ja kehonkielen sekä eleiden tiedostamista. Tanssi tukee erilaisten kontakti- ja tilaharjoitusten kautta oman ja toisen ruumiillisuuden kunnioittamista, tiedostamista ja kuuntelemista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssissa korostuu uteliaisuus, motivaatio sekä heittäytyvä kokeilu- ja leikkimieli. Luovuutta tuetaan opintojaksolla erilaisten ruumiillisten yksilö- ja ryhmäharjoitteiden kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tanssi vahvistaa osaamisen käyttämistä omaksi ja yhteiskunnan hyväksi yhdessä tekemisen kautta ja harjoitellaan työelämävalmiuksia tanssijantyön näkökulmasta: parhaansa tekeminen työskentelyssä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tanssissa kehitetään ymmärrystä esittävästä taiteesta ja tanssista arvona ja opetellaan eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi tanssillisen yhdessä toimimisen sekä myönteisen itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Tanssitaidetta voidaan ymmärtää osana kiertotaloutta ja kestävää kuluttajuutta ja näin edistää eettistä ja ympäristöosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitaiteellisessa musiikkiteatteriproduktiossa toimiminen kehittää suomalaisen ja globaalin kulttuuriosaamisen ymmärrystä sekä maailmankansalaisen asennetta esittävän taiteen toimijan näkökulmasta.

Opintojaksot

Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on henkilökohtaisen taiteellisen työskentelyn kehittäminen tanssitaiteessa tanssin lukiodiplomin valtakunnallisten tavoitteiden mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Paikallista ympäristöä, esimerkiksi lumosalia, voidaan hyödyntää opintojaksolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tanssin lukiodiplomin suorittaminen kehittää suomalaisen ja globaalin kulttuuriosaamisen ymmärrystä sekä maailmankansalaisen asennetta esittävän taiteen toimijan näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tanssi vahvistaa osaamisen käyttämistä omaksi ja yhteiskunnan hyväksi yhdessä tekemisen kautta ja harjoitellaan työelämävalmiuksia tanssijantyön näkökulmasta: parhaansa tekeminen työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan tanssin lukiodiplomin valtakunnallisten kriteereiden mukaan. Lukiodiplomi arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suoritetaan tanssin lukiodiplomi valtakunnallisten ohjeiden, tavoitteiden ja kriteerien mukaan. Lukiodiplomi arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Askelista tanssiksi - tanssin perusteet, 2 op (TAN01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- TAN01 opintojakson tavoitteena on tutustua tanssijantyöhön erilaisten tanssitekniikoiden, improvisaatiotyöskentelyn sekä esitystoimintaan tutustumisen avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla voidaan hyödyntää paikallista ympäristöä ja lumosalissa mahdollisesti vierailevia esityksiä tukemassa esittävän taiteen opiskelua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monipuoliset ruumiilliset harjoitukset tukevat sanatonta vuorovaikutusta ja kehonkielen sekä eleiden tiedostamista. Opintojaksolla tuetaan erilaisten kontakti- ja tilaharjoitusten kautta oman ja toisen ruumiillisuuden kunnioittamista, tiedostamista ja kuuntelemista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson opetuksessa itsenäinen ja vuorovaikutteinen toiminta tukee ruumiillista hyvinvointia fyysisten harjoitteiden ja sosiaalisen ryhmässä tekemisen kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioinnissa korostuu työskentely ja osallistuminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin perusteet-opintojaksolla pääset tutustumaan monipuolisesti tanssimiseen ja tanssiin esittävänä taiteenlajina! Kurssilla tutustutaan eri tanssilajeihin, kuten nykytanssi, jazz- ja showtanssi, hip hop, liikeimprovisaatio ja etniset tanssit. Opintojaksolla voidaan käydä katsomassa vapaaehtoinen, maksullinen tanssiesitys tai järjestää esiintymistilaisuus. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Liikeilmaisu ja kehonhallinta, 2 op (TAN02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii hahmottamaan kehoa, tilaa, aikaa, rytmiä

- opiskelija oppii tunnistamaan tanssillisen liikeilmaisun mahdollisuuksia
- opiskelija oppii kehonhallintaa: koordinaatiota, hienomotoriikkaa, tasapainoa, voimankäyttöä
- TAN02 kurssilla tavoitteena on kehittää opiskelijan uteliasta ja heittäytyvää tanssillista tekemistä luovien harjoitusten kautta sekä lisätä kehonhallintataitoja tanssillista kehittymistä tukevien kehonhallintatekniikoiden kautta, esimerkiksi Pilates- tekniikan avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikeimprovisaatioharjoitukset
- kehonhallintatekniikoiden harjoittelu: pilates, jooga, tanssin taidolliset harjoitukset
- tanssin luovat yksilö- ja ryhmäharjoitukset
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää paikallista ympäristöä ja lumosalissa mahdollisesti vierailevia esityksiä tukemassa esittävän taiteen opiskelua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla korostuu uteliaisuus, motivaatio sekä heittäytyvä kokeilu- ja leikkimieli. Luovuutta tuetaan opintojaksolla erilaisten ruumiillisten yksilö- ja ryhmäharjoitteiden kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa korostuu työskentely ja osallistuminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tutkimusmatka tanssimisen luoviin mahdollisuuksin ja kehon hallinnan perusteisiin. Opit liikeilmaisuun liittyvistä tekijöistä, kuten keho, tila, aika, voima ja rytmi monipuolisten yksilö- ja ryhmäharjoitusten avulla. Kehität tanssillisen kehonhallinnan taitoja esimerkiksi Pilates- tekniikan avulla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Esityskoreografia, 3 op (TAN03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- TAN03 opintojaksolla tavoitteena on valmistaa, harjoitella ja esittää tanssikoregrafiat LULU:n (Lumon luovat opinnot) monitaiteelliseen teatteriproduktioon, ja kehittää vaadittavia taitoja (luovia, teknisiä ja ilmaisullisia).

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään paikallista Lumosalia esityspaikkana ja tutustutaan esiintyvän taiteilijan työhön produktion valmistamisen kautta.
- Kurssilla valmistetaan, harjoitellaan ja esitetään tanssikoreografiat LULU:n (Lumon luovat opinnot) monitaiteelliseen musiikkiteatteriproduktioon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla valmistettavassa produktiossa toimiminen kehittää suomalaisen ja globaalin kulttuuriosaamisen ymmärrystä sekä maailmankansalaisen asennetta esittävän taiteen toimijan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Esityskoreografia-opintojakson arvioinnissa korostuu työskentely: parhaansa tekeminen ja omien taitojen kehittäminen produktion valmistamisessa, harjoittelemisessa ja esiintymisessä.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistetaan tanssikoreografiat isoon musiikkiteatteri-produktioon ja esiinnytään Lumon teatteriviikolla marraskuussa. Tutustutaan tanssijan- ja koreografintyöhön esiintymisen kautta. Opitaan koreografian teon perusteita. Aiempi tanssi- tai esiintymiskokemus on hyödyksi. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Taitoa, tekniikkaa ja koreografiaa, 2 op (TAN04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- TAN04 opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan tanssillisia taitoja: tanssiteknisiä, kehonhallinnallisia ja ilmaisullisia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla voidaan hyödyntää paikallista ympäristöä ja lumosalissa mahdollisesti vierailevia esityksiä tukemassa esittävän taiteen opiskelua.
- Opintojaksolla kehitetään tanssin teknisiä (kehonhallinta, linjaus, liikkuvuus, koordinaatio, voima, motoriikka) sekä ilmaisullisia (heittäytyminen, esiintymisvalmiudet, vuorovaikutus) taitoja.
- Opintojaksolla voidaan valmistaa esitys kevään ylioppilasjuhliin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan osaamisen käyttämistä omaksi ja yhteiskunnan hyväksi yhdessä tekemisen kautta ja harjoitellaan työelämävalmiuksia tanssijantyön näkökulmasta: parhaansa tekeminen työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennät tanssin taidollista, teknistä ja luovaa osaamistasi. Opit ymmärtämään tanssin vaatiman teknisen harjoittelun ja kehonhallinnan merkityksestä. Voidaan valmistaa tanssiesitys kevään ylioppilasjuhliin ja esiintyä siellä. Aiempi tanssikokemus tai lukion tanssikursseilla opiskelu on eduksi. Opintojaksolla arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Matka omaan tanssiin, 2 op (TAN05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- TAN05 opintojaksolla opiskelija oppii ottamaan vastuuta itsenäisestä työskentelystä ja kehittämään tanssin tekemiseen liittyviä työskentelyn taitoja, kuten tiedostavaa liikefraasien luomista, valmiin koreografisen materiaalin varioimista sekä improvisaation hyödyntämistä osana luomisen ja esiintymisen prosessia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikefraasien luominen eri lähtökohdista, näyttö ja reflektointi, kannustavan palautteen antaminen, pienen liikkeellisen kokonaisuuden valmistaminen ja mahdollinen esiintyminen/demo.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää paikallista ympäristöä ja lumosalissa mahdollisesti vierailevia esityksiä tukemassa esittävän taiteen opiskelua.
- Opintojaksolla voidaan tutustua tanssin lukiodiplomin työstämiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

TAN05 Matkalla omaan tanssiin - tanssin tekijäksi opintojaksolla kehitetään ymmärrystä esittävästä taiteesta ja tanssista arvona ja opetellaan eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi tanssillisen yhdessä toimimisen sekä myönteisen itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Tanssitaidetta voidaan ymmärtää osana kiertotaloutta ja kestävää kuluttajuutta ja näin edistää eettistä ja ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Matka omaan tanssiin- opintojaksolla kehität taiteellista osaamistasi tanssijana ja koreografina. Kehität aiemmin opittua teknistä ja ilmaisullista osaamista sekä opit työskentelemään itsenäisemmin. Opintojaksolla tehdään erilaisia luovia tehtäviä. Aiempi tanssin harrastuneisuus tai lukion tanssikursseilla opiskelu on eduksi. Opintojakso on suositeltava myös tanssin lukiodiplomia suunnitteleville opiskelijoille. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Musikaalityöskentely, 2 op (TAN06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteet määritellään opintojaksokohtaisesti, tavoitteena oppia musikaali-tyylilajille ominaisia esiintymisen taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musikaalityöskentely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tanssi vahvistaa osaamisen käyttämistä omaksi ja yhteiskunnan hyväksi yhdessä tekemisen kautta ja harjoitellaan työelämävalmiuksia tanssijan ja näyttelijän työn näkökulmasta: parhaansa tekeminen työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuvat parhaansa tekeminen ja työskentelytaidot. Opintojakso arvioidaan arvosanalla S (hyväksytty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan ilmaisua teatterin ja tanssin keinoin. Opiskelijat syventävät osaamistaan musikaalien tyylilajeista ja perehtyvät tarkemmin muutaman musikaalin tarinaan. Opintojaksolla valmistetaan lopuksi pienet esitykset.

Tanssin projekti 1, 2 op (TAN07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lumon lukion tanssiopintojen täydennys ja osaamisen näyttö, joka sovitaan opintojaksokohtaisesti.
- Opintojakson tavoitteet määritellään projektikohtaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Voi sisältää produktiossa toimimista tai muuta tanssin tavoitteellista osaamisen näyttöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tanssi vahvistaa osaamisen käyttämistä omaksi ja yhteiskunnan hyväksi yhdessä tekemisen kautta ja harjoitellaan työelämävalmiuksia tanssijantyön näkökulmasta: parhaansa tekeminen työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa korostuu työskentelytaidot ja osallistuminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S (hyväksytty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssiopinnoissa suoritettava erillinen projekti, esimerkiksi Lumon teatteriviikon produktiossa esiintyminen toista kertaa.

Tanssin projekti 2, 2 op (TAN08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oman projektin hallinta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso räätälöidään projektikohtaisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tanssi vahvistaa osaamisen käyttämistä omaksi ja yhteiskunnan hyväksi yhdessä tekemisen kautta ja harjoitellaan työelämävalmiuksia tanssijantyön näkökulmasta: parhaansa tekeminen työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

S hyväksytty - H hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija voi suorittaa itsenäisen projektin tai muun lisäopiskelun tanssitaiteen parissa. Suorituksessa voidaan keskittyä tanssijan, koreografin tai muun tanssitaiteen tehtävän opiskeluun.

7.26. Teatteri (TTA)

Tavoitteet

Lumon lukion teatteritaiteen opinnoissa tavoitteina on opettaa ja edistää sellaisia arvoja kuin yhteisöllisyys, yhteistoiminnallisuus, kannustava vuorovaikutus, yritteliäisyys ja vastuullisuus. Teatteritaiteen opintojen tavoitteena on opiskelijan itseluottamuksen, omanarvontunnon ja luovan ajattelun kehittäminen sekä erilaisuuden ja erilaisten tapojen hyväksyminen ja kunnioittaminen.

Opiskelija voi opiskella teatterin opintojaksoja joko yksittäin tai tähdäten esimerkiksi teatteriproduktioon osallistumiseen, oman projektin ja teatterin lukiodiplomin suorittamiseen. Lumon lukion teatteriopinnot antavat opiskelijalle hyvät tiedot teatterialan uramahdollisuuksista ja valmiudet pyrkiä jatko-opintoihin teatteritaiteen aloille lukio-opintojen jälkeen. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun monipuolista teatteritaiteen kulttuuritarjontaa ja tutustumaan siihen yleisesti opintojen aikana.

Osaamisen arviointi

Vantaan lukioissa keskustellaan opintojaksojen tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa: Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, esittävä/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojaksot

Teatterin lukiodiplomi – oma arvioitava diplomityö, 2 op (TELD8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teatterin lukiodiplomissa opiskelija hyödyntää ja osoittaa lukio-opinnoissaan keräämiään taitoja monitieteellisessä ja luovassa osaamisessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistetaan esitys ryhmässä tai yksin. Opiskelija valitsee työnsä aiheen, näkökulman ja toteuttamistavan itse. Esitys arvioidaan. Diplomin voi suorittaa joko yhdellä tai useammalla teatterityön osa-alueella, esimerkiksi näyttelijänä, ohjaajana tai käsikirjoittajana. Esityksen lisäksi teatterin lukiodiplomin muut osat ovat suullinen reflektio, portfolio ja kirjallinen reflektio. Ennen osallistumista lukiodiplomiopintojaksolle, opiskelijan täytyy suorittaa vähintään kuusi opintopistettä teatterin opintojaksoilta.

Ilmaisu ja vuorovaikutus 1 - Improvisaatio 1, 2 op (TTA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vuorovaikutukseen heittäytyminen
- Muiden kuunteleminen
- Läsnäoleminen
- Ryhmäytyminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Improvisaatio
- Keskittyminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, ymmärtämään sanattomia ja sanallisia merkityksiä. Opiskelija harjoittelee myös positiivisen ja rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii uskaltamaan ja heittäytymään turvallisessa ympäristössä. Ilmapiiri on salliva ja leikillinen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamisen ja hyvinvointiosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään improvisaatioharjoituksia ja -leikkejä, joiden tavoitteena on kehittää opiskelijan taitoa heittäytyä vuorovaikutukseen, kuunnella toisia ja ilmaista itseään. Työilmapiiri on salliva ja leikillinen, jotta vuorovaikutukseen on turvallista heittäytyä. Opintojaksolle osallistuminen ei edellytä aiempia ilmaisutaidon opintoja.

Näyttelemisen perusteet 1 - Kohtausharjoittelu, 2 op (TTA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Peruskäsitteisiin tutustuminen
- Ilmaisun selkeyttäminen
- Ammattilaisteatteriin tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Draaman kaari
- Tahdonsuunta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tekemään ehjiä kohtauksia ja kokonaisuuksia lavalla yhdessä ryhmän kanssa. Opiskelija oppii välittämään tekstin avulla erilaisia tunnetiloja ja merkityksiä näkyvästi vastanäyttelijöilleen sekä yleisölle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija erilaisia draamallisia tilanteita ja tekstejä sekä hahmottamaan tilaa taiteen tekemisen välineenä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamisen sekä monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla improvisoidaan yhdessä kohtauksia, harjoitellaan valmiiksi kirjoitettuja kohtauksia sekä tutustutaan näyttelemisen peruskäsitteisiin, kuten Konstantin Stanislavskin näkemyksiin realistisesta näyttelijäntyöstä. Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu teatteri-ilmaisuun, draamallisen kohtauksen näyttelemiseen sekä draamanäyttelemisen keskeisiin käsitteisiin käytännön harjoittelun kautta. Opintojakson käytyään opiskelija tuntee draamanäyttelemisen peruskäsitteet kuten draamallisen tilanteen, henkilöiden tahdonsuunnat ja ristiriidan.

Näyttelemisen perusteet 2 - Fyysinen ilmaisu, 2 op (TTA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii kuuntelemaan omaa kehoaan
- Opiskelija oppii ilmaisemaan itseään kehollisesti

- Opiskelija tutustuu fyysiseen teatteriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fyysinen teatteri
- Commedia dell'arte

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kuuntelemaan omaa kehoa. Opiskelija tutustuu erilaisiin tapoihin huoltaa omaa kehoa, näyttelijän työvälinettä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu fyysisen teatterin eri lajeihin ympäri maailmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyvinvointiosaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kokeillaan erilaisia helppoja liikkeellisiä harjoituksia ja tutustutaan fyysisen ilmaisun työtapoihin. Tavoitteena on tutustua fyysisen teatteriin ja oppia kuuntelemaan omaa kehoa. Opintojaksolla opiskelijat voivat valmistaa lopuksi esityksen, jossa on käytetty fyysistä ilmaisua.

Teatteriproduktio 1 – Produktion suunnitteleminen ja roolityö, 2 op (TTA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan roolityön peruskäsitteistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu näytelmiin.
- Opiskelija rakentaa roolianalyysin.
- Opiskelijat valitsevat yhdessä produktiossa toteutettavan näytelmän.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu tekstilähtöisen esityksen valmistamisprosessiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu produktioon, joka toteutetaan koko ryhmän yhteisenä työnä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteisen ja luovan osaamisen sekä vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija osallistuu produktio-opintojaksoilla tekstilähtöisen esityksen valmistamiseen. Ensimmäisellä produktio-opintojaksolla tutustutaan valmistettavaan näytelmään ja sen roolihahmoihin. Materiaalia tutkitaan leikkien ja kokeillen. Tavoitteena on oppia oman roolihenkilön tahdonsuunnat, toiminta, ristiriidat ja suurin käänne. Löytöjä testataan näyttämöllä. Opiskelijan tulee olla käynyt joku opintojaksoista TTA01, TTA02 tai TTA03 ennen produktioon osallistumista. Opintojaksolle osallistuminen edellyttää sitoutumista koko produktioon.

Teatteriproduktio 2 – Produktion harjoitukset, 2 op (TTA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu näytelmän harjoituksiin ja seuraa omien kohtausharjoitustensa lisäksi muiden työryhmän jäsenten harjoituksia.
- Opiskelija tutustuu esityksen valmistamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Näytelmäproduktion harjoitukset
- Näytelmäproduktion valmistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu produktion valmistamiseen työryhmän jäsenenä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Produktiokurssit toteutetaan yhteistyössä muiden taideaineiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteisen ja luovan osaamisen sekä vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija osallistuu produktio-opintojaksoilla tekstilähtöisen esityksen valmistamiseen. Toisella produktio-opintojaksolla harjoitellaan näytelmän kohtauksia omasta työroolista käsin. Tavoitteena on tutustua esityksen valmistamiseen.

Teatteriproduktio 3 – Produktion valmistaminen ja esitykset, 3 op (TTA06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Näytelmäproduktio saatetaan ensi-iltaan.
- Näytelmä esitetään julkiselle yleisölle.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esityksen valmistaminen
- Opiskelija tutustuu esityskaudella toimimiseen omasta työroolista käsin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu produktion valmistamiseen ja esityskaudella toimimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teatteriproduktio toteutetaan yhteistyössä muiden taideaineiden kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu esityksen valmistamiseen ja esityskaudella toimimiseen omasta työroolista käsin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyvinvointiosaamisen, eettisyyden ja ympäristöosaamisen sekä monitieteiden ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija osallistuu produktio-opintojaksoilla tekstilähtöisen esityksen valmistamiseen. Kolmannella produktio-opintojaksolla opiskelijat saattavat produktion ensi-iltaan ja esiintyvät julkiselle yleisölle. Tavoitteena on tutustua esityksen valmistamisen sekä esityskaudella toimimiseen omasta työroolista käsin.

Rentoutusimpro - HYvinvointia ja jaksamista lempeän teatteri-ilmaisun keinoin, 2 op (TTA07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää taitoaan olla läsnä hetkessä.
- Opiskelija syventää taitoaan kuunnella itseään ja muita.
- Opiskelija syventää taitoaan käsitellä ja ilmaista tunteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Improvisaatio
- Rentoutuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla löydetään uusia tapoja pitää jaksamisesta huolta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyvinvointiosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla etsitään energiaa, rentoutta ja hyvinvointia leikillisillä harjoitteilla. Sisällöt tarkentuvat ryhmän tarpeiden mukaan. Tavoitteena on syventää taitoa olla läsnä, kuunnella itseä ja toista sekä tunnistaa ja käsitellä omia tunteita.

Puheilmaisu - monologin, dialogin tai esitelmän harjoitteleminen, 2 op (TTA08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy yksin esiintymisen vaatimaan yleisökontaktiin.
- Opiskelija vahvistaa omaa puheilmaisuaan.

- Opiskelija tutustuu erilaisiin esiintymisjännitystä lieventäviin keinoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monologi
- Puheilmaisu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu keinoihin lieventää esiintymisjännitystä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu tilanteisiin ja tapoihin puhua ja esiintyä yleisölle erilaisissa tilaisuuksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyvinvointiosaamisen ja yhteiskunnallisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään puheilmaisuun liittyviä kokeiluja. Opintojaksolla tutkitaan harjoitusten avulla puheilmaisua ja artikulaatiota, yleisökontaktia, jännitystilojen rentouttamista. Tavoitteena on perehtyä yksin esiintymiseen ja sen vaatimaan yleisökontaktiin, vahvistaa selkeää puheilmaisua sekä auttaa hillitsemään yksin esiintymiseen liittyvää jännitystä. Opintojakson lopuksi opiskelijat valmistavat pienet esitykset. Opintojakso valmistaa teatterin lukiodiplomin tekemiseen, mutta soveltuu hyvin myös teatterin vasta-alkajille.

Ohjaamisen perusteet – kohti omaa työtä, 2 op (TTA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tapoihin ohjata näyttelijöitä
- Opiskelija ohjaa pieniä kohtauksia omasta materiaalistaan
- Opiskelija syventää itsetuntemustaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Näyttelijän ohjaaminen
- Valmistaudutaan teatterin lukiodiplomin tekemiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu muiden opiskelijoiden ohjaamiseen ja muiden ohjattavana näyttelemiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija etsii omaa näyttämökieltään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä vuorovaikutusosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla etsitään itselle tärkeitä aiheita, ohjataan omasta materiaalista pieniä kohtauksia ja näytellään opintojaksokavereiden ohjauksissa. Tavoitteena on etsiä omaa näyttämökieltä sekä tutustua näyttelijän ohjaamiseen. Opintojakso lisää opiskelijan itsetuntemusta ja valmistaa teatteridiplomin tekemiseen.

Kieli- ja kulttuuritietoinen ilmaisu, 2 op (TTA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii heittäytymään vuorovaikutukseen
- Opiskelija oppii kuuntelemaan muita
- Opiskelijat ryhmäytyvät
- Opiskelija oppii etsimään tietoa suomenkielisistä lähteistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tekstipohjainen improvisaatio
- ilmaisuperinteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan vuorovaikutuksessa ryhmän muiden opiskelijoiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin tapoihin ilmaista ja ilmentää tunteita ja ajatuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään tekstipohjaisia improvisaatioharjoituksia ja -leikkejä, joiden tavoitteena on rohkaista opiskelijaa käyttämään kieltä, heittäytymään vuorovaikutukseen ja ilmaisemaan itseään eri tavoilla. Työilmapiiri on salliva ja rohkaiseva, jotta kynnys kokeilla eri ilmaisumuotoja on matala. Opintojaksolla opiskelijat tutustuvat erilaisten kulttuurien ilmaisuperinteisiin ja innoitusta etsitään erilaisista teksteistä ja medioista. Opintojaksolle osallistuminen ei vaadi aikaisempia opintoja tai osaamista ilmaisutaidossa.

Opintojaksoa suositellaan erityisesti opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi.

Ilmaisu ja vuorovaikutus 2 - Improvisaatio 2, 2 op (TTA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ilmaisutaidon syventäminen
- Vuorovaikutukseen heittäytyminen
- Muiden kuunteleminen
- Läsnäoleminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Improvisaatio
- Itseilmaisu
- Ehjän improvisaatiokohtauksen rakentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, ymmärtämään sanattomia ja sanallisia merkityksiä. Opiskelija syventää taitoaan antaa ja vastaanottaa positiivista ja rakentavaa palautetta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii uskaltamaan ja heittäytymään turvallisessa ympäristössä. Ilmapiiri on salliva ja leikillinen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutusosaamisen ja hyvinvointiosaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään harjoitteita ja leikkejä, joiden tavoitteena on syventää opiskelijan rohkeutta heittäytyä, ilmaista itseään ja kuunnella toisia. Opintojaksolla tutustutaan lisäksi käytännön työskentelyn kautta improvisaation, vuorovaikutuksen ja ryhmätyön peruskäsitteisiin.

Teatteriprojekti 1 – oma projekti, 2 op (TTA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kokonaisuus räätälöidään opiskelijan kiinnostusten mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman projektin hallinnointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan useimmiten ohjaajan assistenttina kakkosvuoden opiskelijoiden teatteriproduktiossa, mutta opintojakson kokonaisuus räätälöidään jokaiselle opiskelijalle hänen kiinnostuksen kohteidensa mukaan. Opiskelijan oma projekti voi sisältää näyttelijäntyötä, ohjaajan avustamista, visuaalista suunnittelua, äänisuunnittelua tai esimerkiksi tuotannollista työtä.

Teatteriprojekti 2, 2 op (TTA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kokonaisuus räätälöidään opiskelijan kiinnostusten mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman projektin hallinnointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan useimmiten ohjaajan assistenttia kakkosvuoden opiskelijoiden teatteriproduktiossa, mutta opintojakson kokonaisuus räätälöidään jokaiselle opiskelijalle hänen kiinnostuksen kohteidensa mukaan. Opiskelijan oma projekti voi sisältää näyttelijäntyötä, ohjaajan assisteeraamista, visuaalista suunnittelua, äänisuunnittelua tai esimerkiksi tuotannollista työtä.

Teatteriprojekti 3, 2 op (TTA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteet määritellään jokaiselle opiskelijalle hänen projektinsa mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kokonaisuus räätälöidään jokaiselle opiskelijalle hänen kiinnostuksen kohteidensa mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteisen ja luovan osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan useimmiten ohjaajan assistenttina kakkosvuoden opiskelijoiden teatteriproduktiossa, mutta opintojakson kokonaisuus räätälöidään jokaiselle opiskelijalle hänen kiinnostuksen kohteidensa mukaan. Opiskelijan oma projekti voi sisältää näyttelijäntyötä, ohjaajan avustamista, visuaalista suunnittelua, äänisuunnittelua tai esimerkiksi tuotannollista työtä.

Näyttelemisen perusteet 3 - Naamionäyttelemisen opintojakso, 2 op (TTA15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan fyysistä ilmaisua naamioiden avulla. Opiskelijat syventävät osaamistaan fyysisen teatterin keinoista ja ilmaisutavoista. Opintojaksolla valmistetaan lyhyitä fyysisen teatterin kohtauksia.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus etsiä tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttuista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutuksen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

8.6.1. Johdanto

Tämän suunnitelman tavoitteena on ohjata henkilöstöämme syrjimättömyyteen ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain asettamassa viitekehyksessä. Tässä suunnitelmassa keskitytään *toiminnalliseen* tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön eli siihen, miten toimimme syrjimättömästi ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta kaikessa opiskelijoihimme ja yhteistyökumppaneihimme liittyvässä toiminnassamme. Tämä suunnitelma on täten
- tasa-arvolain 5 §:n mukainen oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa sekä
- yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukainen oppilaitoskohtainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Martinlaakson lukion opetussuunnitelma

Nimi	Martinlaakson lukion opetussuunnitelma
Tiivistelmä	Martinlaakson lukion opetussuunnitelma on laadittu opettajien, opiskelijoiden ja hallinnon yhteistyönä. Opetussuunnitelmaan myös huoltajat ovat voineet esittää näkemyksensä.
Kunta	Vantaa
Koulu	Martinlaakson lukio
Hyväksymispäivämäärä	10.6.2025
Pdf luotu	17.12.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 2
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
   2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
   2.2. Arvoperusta. 6
3. Opetuksen toteuttaminen. 8
   3.1. Opintojen rakenne. 8
   3.2. Oppimiskäsitys. 9
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 9
   3.4. Toimintakulttuuri. 11
   3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 14
   3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 15
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 20
   4.1. Ohjaus. 20
   4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. 24
      4.2.1. Oppimisen tuki. 24
      4.2.2. Erityisopetus. 27
      4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut. 29
      4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 30
   4.3. Opiskeluhuolto. 30
      4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 31
   4.4. Kurinpito. 34
      4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. 35
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 35
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 40
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 40
   5.2. Opintojakson arviointi. 41
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 42
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 43
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 44
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 44
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 45

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 46
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 47
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 48
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 49
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 50
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 52
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 53
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 53
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 54
7. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi. 60
8. Tuntijako. 61
9. Oppiaineet. 65
9.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 65
9.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 66
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 68
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2). 69
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3). 69
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4). 69
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 69
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6). 69
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7). 69
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 69
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9). 69
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 69
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 69
Lukupiiri, 2 op (ÄI13). 69
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI14). 69
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15). 69
Kielenhuolto, 2 op (ÄI16). 70
Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp). 70
9.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 70
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 73
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 73
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23). 73
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 73
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 73
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 73

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 73
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 73
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 73
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 74
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 74
Kielenhuolto (S2), 2 op (S216). 74
S2-paja, 2 op (S2p). 74
9.2. Äidinkielen ja kirjallisuuden valinnaiset valtakunnalliset opinnot (ÄIvv). 74
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9). 75
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 75
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 75
9.3. Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ÄIkkv). 75
Lukupiiri, 2 op (ÄI13). 75
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI14). 75
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15). 75
Kielenhuolto, 2 op (ÄI16). 75
Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp). 75
Kiittäen hyväksytty, 2 op (ÄI12). 76
Matka kulttuuriin, 2 op (ÄI17). 76
Tukikurssi, 2 op (ÄI18). 76
9.4. Tukea äidinkielen opiskeluun (ÄIvk2). 77
Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp). 77
9.5. Suomi toisena kielenä valinnaiset valtakunnalliset opinnot (S2vv). . . 77
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 78
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 78
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 78
9.6. Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot (S2kkv). . . 78
Kielenhuolto (S2), 2 op (S216). 78
S2-paja, 2 op (S2p). 78
S2-tukikurssi, 2 op (S2t). 79
9.7. Ruotsi (TKRU). 79
9.7.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 83
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). 83
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 83
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 83
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 83
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 84

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 84
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7). 84
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8). 84
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk). 84
Abivalmennus, 2 op (RUAabi). 84
9.7.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 84
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11). 84
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 84
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 84
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 84
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15). 84
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 85
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 85
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk). 85
Abivalmennus, 2 op (RUBabi). 85
Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp). 85
Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt). 85
9.8. A-ruotsin valinnaiset valtakunnnalliset opinnot (RUAvv). 85
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7). 85
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8). 86
9.9. A-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (RUAkkv). 86
Abivalmennus, 2 op (RUAabi). 86
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk). 86
9.10. A-ruotsin abiopinnot (RUAvk1). 86
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk). 87
Abivalmennus, 2 op (RUAabi). 87
9.11. B1-ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (B1vv). 87
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 87
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 87
9.12. B1-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (RUBkkv). 87
Abivalmennus, 2 op (RUBabi). 87
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk). 88
Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp). 88
Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt). 88
9.13. B1-ruotsin abiopinnot (RUB1vk2). 88
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk). 88
Abivalmennus, 2 op (RUBabi). 89

9.14. Tukea ruotsin opiskeluun (RUB1vk1). 89
Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp). 89
Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt). 89
9.15. Vieraat kielet (VK). 89
9.15.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 94
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). 94
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 95
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). . 95
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 95
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 95
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). 95
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 95
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 95
English for life, 2 op (ENA10). 95
Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi). 95
ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1). 95
ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2). 95
9.15.2. Ranska, A-oppimäärä (RAA). 95
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RAA1). 96
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA2). 97
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3). 98
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4). 99
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5). 100
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6). 100
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7). 101
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8). 101
Abivalmennus, 2 op (RAAabi). 101
9.15.3. Saksa, A-oppimäärä (SAA). 101
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA1). . . . 102
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA2). 103
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3). 104
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4). 105
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5). 106
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6). 106
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7). 107
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8). 107
Abivalmennus, 2 op (SAAabi). 107

9.15.4. Venäjä, A-oppimäärä (VEA). 108
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA1). . . . 108
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA2). 109
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3). 110
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4). 111
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5). 112
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6). 112
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7). 113
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8). 113
9.15.5. Espanja, A-oppimäärä (EAA). 113
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA1). . . . 114
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA2). 115
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3). 116
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4). 116
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5). 117
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6). 118
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7). 118
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8). 118
9.15.6. Ranska, B2-oppimäärä (RAB2). 118
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 119
Perustaso 1, 2 op (RAB22). 119
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 119
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 119
Perustaso 4, 2 op (RAB25). 120
Perustaso 5, 2 op (RAB26). 120
Perustaason jatko 1, 2 op (RAB27). 121
Peustason jatko 2, 2 op (RAB28). 121
B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi). 122
9.15.7. Saksa, B2-oppimäärä (SAB2). 122
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 123
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 123
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 123
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 123
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 123
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 123
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27). 123
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28). 123

B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi). 123
9.15.8. Venäjä, B2-oppimäärä (VEB2). 123
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21). 124
Perustaso 1, 2 op (VEB22). 125
Perustaso 2, 2 op (VEB23). 125
Perustaso 3, 2 op (VEB24). 125
Perustaso 4, 2 op (VEB25). 125
Perustaso 5, 2 op (VEB26). 125
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27). 125
Perustason jatko 2, 2 op (VEB28). 125
B2/B3-Venäjän abivalmennus, 2 op (VEBabi). 125
9.15.9. Ranska, B3-oppimäärä (RAB3). 125
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 126
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 126
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 126
Perustaso 1, 6 op (RAB34). 126
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 126
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 126
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 127
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 127
B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi). 127
9.15.10. Saksa, B3-oppimäärä (SAB3). 127
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31). 128
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32). 128
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33). 128
Perustaso 1, 2 op (SAB34). 128
Perustaso 2, 2 op (SAB35). 128
Perustaso 3, 2 op (SAB36). 128
Perustaso 4, 2 op (SAB37). 128
Perustaso 5, 2 op (SAB38). 128
B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi). 128
9.15.11. Venäjä, B3-oppimäärä (VEB3). 129
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31). 129
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32). 130
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33). 130
Perustaso 1, 2 op (VEB34). 130
Perustaso 2, 2 op (VEB35). 130
Perustaso 3, 2 op (VEB36). 130

Perustaso 4, 2 op (VEB37). 130
Perustaso 5, 2 op (VEB38). 130
9.15.12. Espanja, B3-oppimäärä (EAB3). 131
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 131
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32). 132
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33). 132
Perustaso 1, 2 op (EAB34). 133
Perustaso 2, 2 op (EAB35). 133
Perustaso 3, 2 op (EAB36). 134
Perustaso 4, 2 op (EAB37). 134
Perustaso 5, 2 op (EAB38). 134
9.15.13. Italia, B3-oppimäärä (IAB3). 134
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31). 135
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32). 135
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33). 135
9.15.14. Japani, B3-oppimäärä (JPB3). 135
Perustason alkeet 1, 2 op (JP31). 136
Perustason alkeet 2, 2 op (JPB32). 136
Perustason alkeet 3, 2 op (JP33). 136
9.15.15. Kiina, B3-oppimäärä (KIB3). 137
Perustason alkeet 1, 2 op (KI31). 137
Perustason alkeet 2, 2 op (KI32). 138
9.15.16. Latina, B3-oppimäärä (LAB3). 138
Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31). 139
Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32). 139
9.15.17. Ruotsi, B3-oppimäärä (RUB3). 139
Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31). 140
Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32). 140
Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33). 140
Perustaso 1, 2 op (RUB34). 140
Perustaso 2, 2 op (RUB35). 140
Perustaso 3, 2 op (RUB36). 140
Perustaso 4, 2 op (RUB37). 141
Perustaso 5, 2 op (RUB38). 141
9.15.18. A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ENAkkv). . . 141
ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2). 141
ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1). 141
English for life, 2 op (ENA10). 141

Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi). 142
9.16. A-englannin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (ENAvv). 142
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 142
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 142
9.17. A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ENAkkv). 142
ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2). 142
ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1). 142
English for life, 2 op (ENA10). 143
Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi). 143
9.18. Tukea A-englannin opintoihin (ENAvk1). 143
ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2). 143
ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1). 144
9.19. Vieraat kielet, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (VKkkv). 144
Abivalmennus, 2 op (RAAabi). 144
B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi). 144
Abivalmennus, 2 op (SAAabi). 144
B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi). 144
B2/B3-Venäjän abivalmennus, 2 op (VEBabi). 144
9.20. A-ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAAvv). 144
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7). 145
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8). 145
9.21. A-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (SAAvv). 145
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7). 146
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8). 146
9.22. A-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEAvv). 146
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7). 146
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8). 146
9.23. A-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (EAAvv). 147
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7). 147
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8). 147
9.24. B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB2vv). 147
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 148
Perustaso 1, 2 op (RAB22). 148
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 148
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 148
Perustaso 5, 2 op (RAB26). 148
Peustason jatko 2, 2 op (RAB28). 148
9.25. B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot, (SAB2vv). 148

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 149
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 149
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 149
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 149
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 149
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 149
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27). 149
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28). 149
9.26. B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB2vv). 149
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21). 150
Perustaso 1, 2 op (VEB22). 150
Perustaso 2, 2 op (VEB23). 150
Perustaso 3, 2 op (VEB24). 150
Perustaso 4, 2 op (VEB25). 150
Perustaso 5, 2 op (VEB26). 150
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27). 150
Perustason jatko 2, 2 op (VEB28). 150
9.27. B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB3vv). 150
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 151
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 151
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 151
Perustaso 1, 6 op (RAB34). 151
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 151
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 151
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 151
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 151
9.28. B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (SAB3vv). 152
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31). 152
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32). 152
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33). 152
Perustaso 1, 2 op (SAB34). 152
Perustaso 2, 2 op (SAB35). 152
Perustaso 3, 2 op (SAB36). 153
Perustaso 4, 2 op (SAB37). 153
Perustaso 5, 2 op (SAB38). 153
9.29. B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB3vv). 153
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31). 153
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32). 153

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33). 154
Perustaso 1, 2 op (VEB34). 154
Perustaso 2, 2 op (VEB35). 154
Perustaso 4, 2 op (VEB37). 154
Perustaso 5, 2 op (VEB38). 154
9.30. B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (EAB3vv). 154
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 154
Perustaso 3, 2 op (EAB36). 154
Perustaso 4, 2 op (EAB37). 155
Perustaso 5, 2 op (EAB38). 155
9.31. B3-Italian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (IAB3vv). 155
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31). 155
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32). 155
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33). 155
9.32. B3-Japanin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (JP3vv). 156
Perustason alkeet 1, 2 op (JP31). 156
Perustason alkeet 3, 2 op (JP33). 156
Perustason alkeet 2, 2 op (JPB32). 156
9.33. B3-kiinan kielen valinnaiset valtakunnalliset opinnot (KI3vv). 156
Perustason alkeet 1, 2 op (KI31). 157
Perustason alkeet 2, 2 op (KI32). 157
9.34. B3-Latinan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (LAB3vv). 157
Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31). 158
Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32). 158
9.35. B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RUB3vv). 158
Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31). 158
Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32). 158
Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33). 159
Perustaso 1, 2 op (RUB34). 159
Perustaso 2, 2 op (RUB35). 159
Perustaso 4, 2 op (RUB37). 159
Perustaso 5, 2 op (RUB38). 159
9.36. Matematiikka (MA). 159
9.36.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 161
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 161
9.36.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 161
Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2). 161
Geometria, 2 op (MAA3). 161

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 161
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 162
Derivaatta, 3 op (MAA6). 162
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 162
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 162
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 162
3D geometria, 2 op (MAA10). 162
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 162
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 162
Lukujonot ja sarjat, 2 op (MAA13). 162
Matematiikkaa ohjelmoimalla, 2 op (MAA14). 162
Ohjelmistot, 2 op (MAA15). 162
Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16). 162
Abivalmennus I, 2 op (MAAabiI). 162
Abivalmennus II, 2 op (MAAabiII). 163
Matematiikan paja, 2 op (MABp). 163
9.36.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 163
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 163
Geometria, 2 op (MAB3). 163
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 163
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 163
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 163
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 163
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 163
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 163
Matematiikan paja, 2 op (MABp). 163
Ohjelmistot, 2 op (MAB16). 163
Abivalmennus, 2 op (MABabi). 164
9.37. Pitkän matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (MAAvv). 164
3D geometria, 2 op (MAA10). 164
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 164
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 164
9.38. Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MAAkkv). 164
Lukujonot ja sarjat, 2 op (MAA13). 165
Matematiikkaa ohjelmoimalla, 2 op (MAA14). 165
Ohjelmistot, 2 op (MAA15). 165
Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16). 165
Abivalmennus I, 2 op (MAAabiI). 165

Abivalmennus II, 2 op (MAAabiII). 165
Matematiikan paja, 2 op (MABp). 165
9.39. Lyhyen matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (MABvv). 165
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 166
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 166
9.40. Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MABkkv). 166
Ohjelmistot, 2 op (MAB16). 166
Abivalmennus, 2 op (MABabi). 166
Matematiikan paja, 2 op (MABp). 166
9.41. Tukea matematiikan opiskeluun (MABvkt). 166
Matematiikan paja, 2 op (MABp). 167
9.42. Biologia (BI). 167
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 169
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 169
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 170
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 170
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 170
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 170
Biologian laborointi, 2 op (BI7). 170
Abivalmennus, 2 op (BIabi). 170
9.43. Biologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (BIvv). 170
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 171
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 171
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 171
9.44. Biologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (BIkkv). 171
Biologian laborointi, 2 op (BI7). 171
Abivalmennus, 2 op (BIabi). 172
9.45. Maantiede (GE). 172
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 174
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 174
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 174
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 174
Kartat ja paikkatieto, 2 op (GE5). 175
Kehitysmaantiede, 2 op (GE6). 175
Abivalmennus, 2 op (GEabi). 175
9.46. Maantiede, valinnaiset valtakunnalliset opinnot (GEvv). 176
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 176

Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 176
9.47. Maantieteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (GEkkv). 176
Kartat ja paikkatieto, 2 op (GE5). 177
Kehitysmaantiede, 2 op (GE6). 177
Abivalmennus, 2 op (GEabi). 177
9.48. Fysiikka (FY). 177
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1). 179
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2). 179
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 179
Voima ja liike, 2 op (FY4). 179
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 180
Sähkö, 2 op (FY6). 180
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 180
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 180
Tietoa mittaamalla, 2 op (FY14). 180
Abivalmennus I, 2 op (FYabiI). 180
Abivalmennus II, 2 op (FYabiII). 180
9.49. Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (FYvv). 180
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 181
Voima ja liike, 2 op (FY4). 181
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 181
Sähkö, 2 op (FY6). 181
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 181
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 181
9.50. Fysiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (FYkkv). 181
Tietoa mittaamalla, 2 op (FY14). 182
Abivalmennus I, 2 op (FYabiI). 182
Abivalmennus II, 2 op (FYabiII). 182
9.51. Kemia (KE). 182
Kemia ja minä, 1 op (KE1). 185
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2). 185
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 185
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 185
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 185
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 185
Kemiaa laajemmin, 2 op (KE7). 185
Abivalmennus, 2 op (KEabi). 185
9.52. Kemian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (KEvv). 186

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 186
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 186
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 186
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 186
9.53. Kemian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (KEkkv). 186
Kemiaa laajemmin, 2 op (KE7). 187
Abivalmennus, 2 op (KEabi). 187
9.54. Filosofia (FI). 187
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 189
Etiikka, 2 op (FI2). 190
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 190
Totuus, 2 op (FI4). 190
Abivalmennus, 2 op (FIabi). 190
9.55. Filosofian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (FIvv). 190
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 190
Totuus, 2 op (FI4). 190
9.56. Filosofian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (FIkkv). 191
Abivalmennus, 2 op (FIabi). 191
9.57. Psykologia (PS). 191
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 193
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 193
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 193
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 193
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 193
Sosiaali- ja mediapsykologia, 2 op (PS6). 193
Psykologia työelämässä, 2 op (PS8). 193
Abivalmennus, 2 op (PSabi). 193
9.58. Psykologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (PSvv). 194
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 194
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 194
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 194
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 194
9.59. Psykologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (PSkkv). 194
Sosiaali- ja mediapsykologia, 2 op (PS6). 195
Psykologia työelämässä, 2 op (PS8). 195
Abivalmennus, 2 op (PSabi). 195
9.60. Historia (HI). 195
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 198

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 198
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 198
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 198
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 198
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 198
Antiikin kulttuurihistoria, 2 op (HI7). 198
Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria, 2 op (HI10). 199
Keskiajan kulttuurihistoria, 2 op (HI11). 199
Kalevala, 2 op (HI12). 199
Abivalmennus, 2 op (HIabi). 199
9.61. Historian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (HIvv). 199
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 199
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 199
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 200
9.62. Historia, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (HIkkv). 200
Antiikin kulttuurihistoria, 2 op (HI7). 200
Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria, 2 op (HI10). 200
Keskiajan kulttuurihistoria, 2 op (HI11). 200
Kalevala, 2 op (HI12). 200
Abivalmennus, 2 op (HIabi). 201
9.63. Yhteiskuntaoppi (YH). 201
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 203
Taloustieto, 2 op (YH2). 203
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 203
Lakitieto, 2 op (YH4). 203
Taloustiedon jatko-opinnot, 2 op (YH7). 203
Abivalmennus, 2 op (YHabi). 203
9.64. Yhteiskuntaopin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (YHvv). 203
Lakitieto, 2 op (YH4). 204
9.65. Yhteiskuntaopin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (YHkkv). 204
Taloustiedon jatko-opinnot, 2 op (YH7). 205
Abivalmennus, 2 op (YHabi). 205
9.66. Evankelisluterialisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (UEvv). 205
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 205
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 205
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 205
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 205

9.67. Evankelisluterilaisen uskonnon koulukohtaiset valinnaiset opinnot (UEkkv). 206
Abivalmennus, 2 op (UEabi). 206
9.68. Uskonto (KT). 206
9.68.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 208
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 208
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 209
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 209
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 209
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 209
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 209
Abivalmennus, 2 op (UEabi). 209
9.68.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 209
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 209
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 209
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3). 209
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). 209
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UO5). 209
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UO6). 210
9.68.3. Katolinen uskonto (KT3). 210
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3). 210
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2). 210
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1). 210
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4). 210
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UK5). 210
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6). 210
9.68.4. Islamin uskonto (KT4). 210
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 210
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 210
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3). 210
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4). 210
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5). 211
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6). 211
9.68.5. Juutalainen uskonto (KT5). 211

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1). 211
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2). 211
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3). 212
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4). 212
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5). 212
Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys., 2 op (UJ6). 212
9.69. Ortodoksisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (UOvv). 212
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3). 212
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). 212
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UO5). 212
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UO6). 213
9.70. Katolisen uskonnon valinnaiset koulukohtaiset opinnot (UKvv). . . . 213
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3). 213
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4). 213
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UK5). 213
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6). 213
9.71. Islamin uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (UIvv). 213
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3). 214
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4). 214
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5). 214
9.72. Juutalaisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (UJvv). . 214
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3). 215
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4). 215
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5). 215
Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys., 2 op (UJ6). 215
9.73. Elämänkatsomustieto (ET). 215
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 217
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 217
Kulttuurit, 2 op (ET3). 217
Katsomukset, 2 op (ET4). 218
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 218
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 218
Abivalmennus, 2 op (ETabi). 218
9.74. Elämänkatsomustiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (ETvv). 218

Kulttuurit, 2 op (ET3). 218
Katsomukset, 2 op (ET4). 218
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 219
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 219
9.75. Elämänkatsomustiedon koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ETkkv). 219
Abivalmennus, 2 op (ETabi). 219
9.76. Terveystieto (TE). 219
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 221
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 221
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 222
Abivalmennus, 2 op (TEabi). 222
9.77. Terveystiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (TEvv). 222
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 222
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 222
9.78. Terveystiedon koulukohtaiset valinnaiset opinnot (TEkkv). 222
Abivalmennus, 2 op (TEabi). 222
9.79. Liikunta (LI). 223
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 224
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 224
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3). 225
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4). 225
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5). 225
Jalkapallo, 2 op (LI22). 225
Jääkiekko, 2 op (LI23). 225
Salibandy, 2 op (LI24). 226
Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25). 226
Yksilölajit, 2 op (LI27). 226
Tanssi, 1 op (LI28). 226
Joukkuelajit, 2 op (LI29). 226
Kuntosalistartti, 1 op (LI36). 226
Uinti, 1 op (LI39). 226
Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi, 1 op (LI40). 226
Harrasteliikunta, 2 op (LI41). 226
Palloilu 1, 2 op (LI42). 226
Palloilu 2, 2 op (LI43). 226
9.80. Liikunnan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (LIvv). 227
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3). 227

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4). 227
9.81. Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (LIkkv). 227
Wanhojen tanssien erityistehtävät, 1 op (LI6). 228
Liikunnan retket, 2 op (LI7). 228
Tanssi, 1 op (LI28). 229
Kuntosalistartti, 1 op (LI36). 229
Uinti, 1 op (LI39). 229
Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi, 1 op (LI40). 229
Harrasteliikunta, 2 op (LI41). 229
Palloilu 1, 2 op (LI42). 229
Palloilu 2, 2 op (LI43). 229
Jalkapallo, 2 op (LI22). 229
Jääkiekko, 2 op (LI23). 229
Salibandy, 2 op (LI24). 229
Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25). 230
Yksilölajit, 2 op (LI27). 230
Joukkuelajit, 2 op (LI29). 230
9.82. Lajivalmennukset (LIvalm). 230
Jalkapallo, 2 op (LI22). 230
Jääkiekko, 2 op (LI23). 230
Salibandy, 2 op (LI24). 231
Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25). 231
Yksilölajit, 2 op (LI27). 231
Joukkuelajit, 2 op (LI29). 231
9.83. Musiikki (MU). 231
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1). 233
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 233
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3). 233
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4). 234
Lukion bändi ja kuoro, 10 op (MU7). 234
Kitaran-, pianon- tai ukulelensoiton alkeet, 2 op (MU8). 234
Yhtyemusisointi, 2 op (MU9). 234
Abien musiikkikurssi, 2 op (MU10). 234
Musiikin esiintymiset, 2 op (MU11). 234
Juhlaorkesteri, 2 op (MU12). 234
9.84. Musiikin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (MUvv). 234
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3). 235
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4). 235

9.85. Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MUkkv). 235
Lukion bändi ja kuoro, 10 op (MU7). 236
Kitaran-, pianon- tai ukulelensoiton alkeet, 2 op (MU8). 236
Yhtyemusisointi, 2 op (MU9). 236
Abien musiikkikurssi, 2 op (MU10). 236
Musiikin esiintymiset, 2 op (MU11). 236
Juhlaorkesteri, 2 op (MU12). 236
Laulukurssi - kehitä äänenkäyttöä laulamalla, 2 op (MU5). 236
9.86. Kuvataide (KU). 237
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 240
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 240
Osallisena mediassa, 2 op (KU3). 240
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4). 240
Taidetta kierrättäen, 2 op (KU5). 240
Avoin ateljee, 2 op (KU6). 240
Piirrustus 1 - 2, 2 op (KU7). 240
Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8). 240
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9). 240
Valokuvaus, 2 op (KU10). 240
Elokuva, 2 op (KU11). 240
Kuvataiteen projekti, 2 op (KU12). 240
Lavastuksen ja puvustuksen työpaja, 2 op (KU13). 241
9.87. Kuvataiteen valinnaiset valtakunnalliset opinnot (KUvv). 241
Osallisena mediassa, 2 op (KU3). 241
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4). 241
9.88. Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (KUkkv). 241
Taidetta kierrättäen, 2 op (KU5). 242
Avoin ateljee, 2 op (KU6). 242
Piirrustus 1 - 2, 2 op (KU7). 242
Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8). 243
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9). 243
Valokuvaus, 2 op (KU10). 243
Elokuva, 2 op (KU11). 243
Kuvataiteen projekti, 2 op (KU12). 243
Lavastuksen ja puvustuksen työpaja, 2 op (KU13). 243
Abi goes Art, 2 op (KU14). 243
9.89. Opinto-ohjaus (OP). 244
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 245

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 245
Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP6). 245
9.90. Opinto-ohjaus, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (OPkkv). 245
Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP6). 245
9.91. Temaattiset opinnot (TO). 245
Uskalla elää - Lukiolaisen ihmissuhdetaidot, 2 op (IS1). 246
Ihmissuhdetaidot II, 2 op (IS2). 246
Jännitys haltuun, 2 op (TO55). 247
Jaksa paremmin, 2 op (TO56). 247
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 248
Ensiapu, 1 op (TO60). 248
Lukiolaisen turvakurssi, 2 op (TO61). 249
Tutorointi, 2 op (TO62). 249
Lehtityö - toimitus ja taitto, 2 op (TO65). 250
Edustaminen ja markkinointi, 2 op (TO66). 250
Työelämässä toimiminen, 2 op (TO67). 251
Työelämässä toimiminen, 2 op (TO68). 251
Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (TO69). 252
Itsemyötätuntokurssi, 2 op (TO71). 252
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 252
Lukiopaja, 2 op (TO100). 253
TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110). 254
Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120). 255
Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121). 256
9.92. Lukiodiplomit (LD). 257
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4). 258
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6). 258
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 259
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8). 260
9.93. LUMA-opinnot (LUMA). 261
Luma-orientaatio, 2 op (LUMA01). 261
Luma-leirikoulu, 2 op (LUMA02). 262
Tiedettä ja taidetta (STEAM), 2 op (LUMA16). 262
Tutki ja kokeile!, 2 op (LUMA41). 263
Geofysiikka, 2 op (LUMA42). 263
Fysiikan historia, 2 op (LUMA43). 264
Pelit, pulmat ja päättely, 2 op (LUMA45). 264
Matemaattisia kuvioita, 2 op (LUMA46). 265

Teknologiaprojekti, 2 op (LUMA47). 265
Akustiikka, 2 op (LUMA48). 266
Aisti metsä!, 2 op (LUMA49). 266
Fysiikan ja kemian työkurssi, 2 op (LUMA50). 266
Lääketieteellinen biokemia, 2 op (LUMA52). 267
Rakkaus luma-aineisiin, 2 op (LUMA54). 267
Menestystä ja mahdollisuuksia lukiossa ja työelämässä, 2 op (LUMA55). 267
Itämeri, 2 op (LUMA56). 267
Metsät, suot ja jääkauden jäljet, 2 op (LUMA57). 268
Luontoseuranta, 2 op (LUMA58). 268
Maailmankaikkeus ja tähtitiede, 2 op (LUMA59). 268
Lajintuntemus, 2 op (LUMA60). 269
Suomen geomorfologinen maisema, 2 op (LUMA61). 269
Metsätiedekurssi, 2 op (KKY6). 269
9.94. Draama ja teatteri (DTv). 269
Draaman orientaatio-opinnot, 2 op (DT0). 270
Perusopinnot - heittäydy, uskalla, elä!, 2 op (DT1). 271
Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet, 2 op (DT2). 271
Rooli- ja kohtausharjoittelu, 2 op (DT3). 271
Produktio I - III, 6 op (DT4). 271
Pienoisnäytelmä, 2 op (DT7). 271
Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet, 2 op (DT8). 271
Draaman ja teatterin soveltavat opinnot, 2 op (DT9). 271
Valo- ja äänitekniikka, 2 op (DT10). 271
9.95. Draaman perusopinnot (DTkkv). 271
Perusopinnot - heittäydy, uskalla, elä!, 2 op (DT1). 272
Rooli- ja kohtausharjoittelu, 2 op (DT3). 272
Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet, 2 op (DT2). 272
9.96. Produktio (DTvk2). 272
Produktio I - III, 6 op (DT4). 273
Pienoisnäytelmä, 2 op (DT7). 273
Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet, 2 op (DT8). 273
Draaman ja teatterin soveltavat opinnot, 2 op (DT9). 273
Valo- ja äänitekniikka, 2 op (DT10). 273
9.97. Kulttuurin ja taiteen opinnot (KULT). 273
Taide- ja elämätaidot, 2 op (KULT1). 274
Monitaiteellinen musiikkiprojekti, 2 op (KULT2). 274

Taidetta kaikilla aisteilla, 2 op (KULT3). 275
Nykykulttuuria, 2 op (KULT4). 275
Taide ja ympäristö, 2 op (KULT5). 276
Kielet ja kulttuuri, 2 op (KULT6). 276
Pohjoismainen kulttuuriperintö tutuksi, 2 op (KULT8). 277
Suuret ajattelijat, 2 op (KULT9). 277
Median maailma, 2 op (KULT10). 277
Media mielen manipuloijana, 2 op (KULT11). 278
Musiikki ja kielet, 2 op (KULT14). 278
Yömessu, 2 op (KULT15). 278
Ääni ja kuva, 2 op (KULT44). 279
9.98. Kansainvälisyysopinnot, valinnaiset (KVvk). 279
Kansainvälisyysopinnot, 2 op (KV1). 280
Tansanian kummikouluprojekti, 2 op (KV2). 281
Ranska-leirikoulu, 2 op (KV4). 281
Saksa-leirikoulu, 2 op (KV5). 282
Kansainvälinen politiikka, 2 op (KV6). 282
9.99. Opinnot kaupallisesta alasta kiinnostuneille (BUS). 283
Yrittäjyysosaaminen, 2 op (TAT1). 284
Oman talouden hallinta, 2 op (TAT2). 284
Työelämäosaaminen, 2 op (TAT3). 285
Kauppatieteen perusteita lukiolaisille, 2 op (BUS1). 285
Bisnesmarkkinointi, 2 op (BUS2). 286
Nuori yrittäjyys, 2 op (BUS3). 286
9.100. Tieto- ja viestintätekniikka (TVT). 287
Tietotekniikan käyttötaito, 1 op (TVT1). 288
Office-ohjelmien perusteet, 2 op (TVT2). 288
Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (TVT3). 288
Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet I, 2 op (TVT4). . . . 288
Verkkosivut, 2 op (TVT5). 288
Johdatus ohjelmointiin, 2 op (KKY21). 288
Tekoäly, 2 op (KKY22). 289
Tietokantojen perusteet, 2 op (KKY23). 289
Ohjelmoinnin jatkokurssi, 3 op (KKY24). 289
Tietokoneen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY25). 289
Tietoliikenteen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY26). 289
9.101. Toimisto-ohjelmien peruskäyttötaidot (TVTvk2). 289
Office-ohjelmien perusteet, 2 op (TVT2). 290

Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (TVT3). 290
9.102. Tietokoneiden ja internetin toiminnan perusteet (TVTvk3). 290
Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet I, 2 op (TVT4). . . . 290
Verkkosivut, 2 op (TVT5). 290
9.103. Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot (KKY). 291
Avoimen yliopiston opinnot, 2 op (KKY1). 291
Helsingin yliopiston opinnot, 2 op (KKY2). 292
Johdatus ohjelmointiin, 2 op (KKY21). 292
Tekoäly, 2 op (KKY22). 292
Tietokantojen perusteet, 2 op (KKY23). 292
Ohjelmoinnin jatkokurssi, 3 op (KKY24). 293
Tietokoneen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY25). 293
Tietoliikenteen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY26). 293
Jyväskylän yliopiston opinnot, 2 op (KKY3). 293
Metropolian opinnot, 2 op (KKY4). 293
Laurean väyläopinnot, 2 op (KKY5). 294
Metsätiedekurssi, 2 op (KKY6). 294
Aalto-yliopiston opinnot, 2 op (KKY7). 295
9.104. Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI). 295
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). 295
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11). . 296
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). 296
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 296
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 296
9.105. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 (GLO1). 296
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 296
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 296
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). . . 297
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 297
9.106. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2 (GLO2). 297
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4). 297
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 297
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 297
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 297
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 298
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 298
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2). 298

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2). 298
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 298
9.107. Hyvinvointiosaaminen 1 - 2 (HYV1-2). 298
Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2). 298
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 299
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 299
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 299
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 299
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 299
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 299
9.108. Vuorovaikutusosaaminen 1 (VUO1). 299
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3). 299
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23). 300
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 300
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 300
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 300
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 300
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 300
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7). 300
9.109. Monitieteinen ja luova osaaminen 1 (MON1). 300
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 301
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 301
Geometria, 2 op (MAA3). 301
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 301
Geometria, 2 op (MAB3). 301
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 301
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1). 301
Kemia ja minä, 1 op (KE1). 301
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 301
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1). 301
9.110. Monitieteinen ja luova osaaminen 2 (MON2). 302
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 302
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 302
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 302
Derivaatta, 3 op (MAA6). 302
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 302
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 302
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 302

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 303
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 303
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2). 303
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6). 303
9.111. Yhteiskunnallinen osaaminen 1 (YHT1). 303
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 303
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 303
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 304
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1). 304
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1). 304
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 304
9.112. Yhteiskunnallinen osaaminen 2a (YHT2a). 304
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 304
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 304
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 305
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 305
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 305
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 305
Taloustieto, 2 op (YH2). 305
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 305
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 305
9.113. Yhteiskunnallinen osaaminen 2b (YHT2b). 305
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 305
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15). 306
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). 306
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 306
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 306
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 306
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 306
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 306
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 306
9.114. Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2 (EET1-2). 306
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 307
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 307

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2). 307
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2). 307
Etiikka, 2 op (FI2). 307
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 307
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 307
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 307
9.115. Integraatio-opintojaksot. 307
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 307
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 308
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 309
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 310
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 311
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 312
Biologian laborointi, 2 op (BI7). 314
Abivalmennus, 2 op (BIabi). 314
Perusopinnot - heittäydy, uskalla, elä!, 2 op (DT1). 315
Valo- ja äänitekniikka, 2 op (DT10). 315
Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet, 2 op (DT2). 316
Rooli- ja kohtausharjoittelu, 2 op (DT3). 317
Produktio I - III, 6 op (DT4). 317
Pienoisnäytelmä, 2 op (DT7). 318
Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet, 2 op (DT8). 319
Draaman ja teatterin soveltavat opinnot, 2 op (DT9). 320
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7). 320
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8). 321
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 322
Perustaso 3, 2 op (EAB36). 323
Perustaso 4, 2 op (EAB37). 323
Perustaso 5, 2 op (EAB38). 324
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). 325
English for life, 2 op (ENA10). 325
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 326
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). . . 327
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 327
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 328
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). 329
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 329
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 330

Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi). 331
ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1). 332
ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2). 333
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 333
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 334
Kulttuurit, 2 op (ET3). 335
Katsomukset, 2 op (ET4). 336
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 338
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 339
Abivalmennus, 2 op (ETabi). 339
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 339
Etiikka, 2 op (FI2). 340
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 341
Totuus, 2 op (FI4). 342
Abivalmennus, 2 op (FIabi). 343
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1). 344
Tietoa mittaamalla, 2 op (FY14). 345
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2). 345
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 346
Voima ja liike, 2 op (FY4). 347
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 348
Sähkö, 2 op (FY6). 349
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 350
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 351
Abivalmennus I, 2 op (FYabiI). 352
Abivalmennus II, 2 op (FYabiII). 352
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 353
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 354
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 355
Kartat ja paikkatieto, 2 op (GE5). 357
Kehitysmaantiede, 2 op (GE6). 357
Abivalmennus, 2 op (GEabi). 358
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 358
Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria, 2 op (HI10). 359
Keskiajan kulttuurihistoria, 2 op (HI11). 360
Kalevala, 2 op (HI12). 360
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 361
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 362

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 363
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 364
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 365
Antiikin kulttuurihistoria, 2 op (HI7). 366
Abivalmennus, 2 op (HIabi). 367
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31). 367
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32). 368
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33). 369
Perustason alkeet 1, 2 op (JP31). 369
Perustason alkeet 3, 2 op (JP33). 370
Perustason alkeet 2, 2 op (JPB32). 370
Kemia ja minä, 1 op (KE1). 371
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2). 372
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 373
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 373
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 375
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 376
Kemiaa laajemmin, 2 op (KE7). 377
Abivalmennus, 2 op (KEabi). 377
Perustason alkeet 1, 2 op (KI31). 378
Perustason alkeet 2, 2 op (KI32). 378
Johdatus ohjelmointiin, 2 op (KKY21). 379
Tekoäly, 2 op (KKY22). 380
Tietokantojen perusteet, 2 op (KKY23). 380
Ohjelmoinnin jatkokurssi, 3 op (KKY24). 381
Tietokoneen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY25). 381
Tietoliikenteen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY26). 382
Metsätiedekurssi, 2 op (KKY6). 383
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 383
Valokuvaus, 2 op (KU10). 384
Elokuva, 2 op (KU11). 385
Kuvataiteen projekti, 2 op (KU12). 385
Lavastuksen ja puvustuksen työpaja, 2 op (KU13). 386
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 386
Osallisena mediassa, 2 op (KU3). 387
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4). 389
Taidetta kierrättäen, 2 op (KU5). 390
Avoin ateljee, 2 op (KU6). 391

Piirrustus 1 - 2, 2 op (KU7). 392
Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8). 392
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9). 392
Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31). 393
Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32). 394
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 394
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 395
Jalkapallo, 2 op (LI22). 396
Jääkiekko, 2 op (LI23). 396
Salibandy, 2 op (LI24). 396
Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25). 397
Yksilölajit, 2 op (LI27). 397
Tanssi, 1 op (LI28). 398
Joukkuelajit, 2 op (LI29). 398
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3). 399
Kuntosalistartti, 1 op (LI36). 399
Uinti, 1 op (LI39). 400
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4). 400
Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi, 1 op (LI40). 401
Harrasteliikunta, 2 op (LI41). 402
Palloilu 1, 2 op (LI42). 402
Palloilu 2, 2 op (LI43). 403
3D geometria, 2 op (MAA10). 403
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 404
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 405
Lukujonot ja sarjat, 2 op (MAA13). 406
Matematiikkaa ohjelmoimalla, 2 op (MAA14). 406
Ohjelmistot, 2 op (MAA15). 407
Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16). 407
Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2). 408
Geometria, 2 op (MAA3). 409
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 409
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 410
Derivaatta, 3 op (MAA6). 411
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 412
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 413
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 414
Abivalmennus I, 2 op (MAAabiI). 414

Abivalmennus II, 2 op (MAAabiII). 415
Ohjelmistot, 2 op (MAB16). 415
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 416
Geometria, 2 op (MAB3). 417
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 417
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 418
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 419
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 420
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 420
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 421
Abivalmennus, 2 op (MABabi). 422
Matematiikan paja, 2 op (MABp). 423
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 423
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1). 424
Abien musiikkikurssi, 2 op (MU10). 425
Musiikin esiintymiset, 2 op (MU11). 425
Juhlaorkesteri, 2 op (MU12). 426
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 426
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3). 427
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4). 428
Lukion bändi ja kuoro, 10 op (MU7). 430
Kitaran-, pianon- tai ukulelensoiton alkeet, 2 op (MU8). 430
Yhtyemusisointi, 2 op (MU9). 431
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 431
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 432
Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP6). 433
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 434
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 435
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 437
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 439
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 440
Sosiaali- ja mediapsykologia, 2 op (PS6). 441
Psykologia työelämässä, 2 op (PS8). 442
Abivalmennus, 2 op (PSabi). 442
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7). 443
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8). 443
Abivalmennus, 2 op (RAAabi). 444
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 445

Perustaso 1, 2 op (RAB22). 446
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 446
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 447
Perustaso 5, 2 op (RAB26). 448
Peustason jatko 2, 2 op (RAB28). 449
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 449
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 450
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 451
Perustaso 1, 6 op (RAB34). 451
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 453
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 453
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 454
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 455
B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi). 455
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). 456
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 457
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 457
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 458
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 459
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 459
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7). 460
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8). 461
Abivalmennus, 2 op (RUAabi). 462
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk). 463
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11). . 463
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 464
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 465
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 465
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15). 466
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 467
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 467
Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31). 468
Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32). 469
Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33). 470
Perustaso 1, 2 op (RUB34). 470
Perustaso 2, 2 op (RUB35). 471
Perustaso 4, 2 op (RUB37). 472
Perustaso 5, 2 op (RUB38). 472

Abivalmennus, 2 op (RUBabi). 473
Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk). 473
Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp). 474
Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt). 474
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 475
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 476
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 478
Kielenhuolto (S2), 2 op (S216). 479
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 479
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23). 480
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 481
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 481
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 482
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 483
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 484
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 484
S2-paja, 2 op (S2p). 485
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7). 486
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8). 486
Abivalmennus, 2 op (SAAabi). 488
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 488
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 489
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 490
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 491
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 492
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 493
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27). 494
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28). 495
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31). 496
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32). 497
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33). 497
Perustaso 1, 2 op (SAB34). 498
Perustaso 2, 2 op (SAB35). 499
Perustaso 3, 2 op (SAB36). 499
Perustaso 4, 2 op (SAB37). 500
Perustaso 5, 2 op (SAB38). 501
B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi). 501
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 502

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 503
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 504
Abivalmennus, 2 op (TEabi). 505
Office-ohjelmien perusteet, 2 op (TVT2). 506
Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (TVT3). 507
Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet I, 2 op (TVT4). . . . 508
Verkkosivut, 2 op (TVT5). 508
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 509
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 510
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 511
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 511
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 513
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 514
Abivalmennus, 2 op (UEabi). 514
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 515
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 516
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3). 517
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4). 518
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5). 519
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1). 520
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2). 520
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3). 521
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4). 522
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5). 523
Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys., 2 op (UJ6). 524
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1). 525
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2). 526
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3). 527
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4). 527
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UK5). 529
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6). 529
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 530
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 531

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3). 532
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). 533
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UO5). 534
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UO6). 535
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7). 536
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8). 536
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21). 538
Perustaso 1, 2 op (VEB22). 538
Perustaso 2, 2 op (VEB23). 539
Perustaso 3, 2 op (VEB24). 539
Perustaso 4, 2 op (VEB25). 540
Perustaso 5, 2 op (VEB26). 541
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27). 541
Perustason jatko 2, 2 op (VEB28). 542
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31). 543
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32). 543
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33). 544
Perustaso 1, 2 op (VEB34). 545
Perustaso 2, 2 op (VEB35). 545
Perustaso 4, 2 op (VEB37). 546
Perustaso 5, 2 op (VEB38). 547
B2/B3-Venäjän abivalmennus, 2 op (VEBabi). 547
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 548
Taloustieto, 2 op (YH2). 549
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 550
Lakitieto, 2 op (YH4). 551
Taloustiedon jatko-opinnot, 2 op (YH7). 552
Abivalmennus, 2 op (YHabi). 553
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 553
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 554
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 555
Lukupiiri, 2 op (ÄI13). 556
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI14). 556
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15). 557
Kielenhuolto, 2 op (ÄI16). 557
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2). 558
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3). 558
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4). 559

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 560
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6). 561
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7). 561
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 562
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9). 563
Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp). 565
10. Liitteet. 566
10.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 566
10.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 566
10.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 573
10.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 573
10.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 579
10.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 579
10.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 585
10.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 585

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

Martinlaakson lukion opetussuunnitelma on laadittu opettajien, opiskelijoiden ja hallinnon yhteityössä. Opetussuunnitelma on muuttuva asiakirja, jota päivitetään tarvittaessa kerran lukuvuodessa.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Martinlaakson lukion opetussuunnitelma on laadittu lukiolain (714/2018), valtioneuvoston asetuksen lukiokoulutuksesta (810/2018) sekä Opetushallituksen määräyksen lukion opetussuunnitelman perusteista mukaisesti.

Tässä opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyön käytännön järjestämisestä. Tämän opetussuunnitelman lisäksi lukion opiskelijat laativat opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto ja urasuunnitelman.

Tämä opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden ja lukion sidosryhmien kanssa. Huoltajat ovat käsitelleet opetussuunnitelman sisältöjä kodin ja koulun yhteistyöilloissa. Opetussuunnitelmaa laadittaessa on pyritty sellaisiin ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria ja tukevat opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä tukevat monipuolista vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*

- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Martinlaakson lukion opetussuunnitelma koostuu yleisestä osasta sekä oppiaineita, opintojaksoja ja moduuleja kuvaavasta osasta. Opetussuunnitelmassa on esitelty lukio-opiskeluun liittyvät yleiset linjaukset ja käytännöt sekä opiskelujen rakenne.

Martinlaakson lukion opinto-oppaassa (Martsarin opinto-opas) ja jokaisen lukuvuoden syyslukukaudella ilmestyvässä lukuvuosisuunnitelmassa määritellään tarkemmin opetussuunnitelman käytännön toteutuksesta.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

Martinlaakson lukion lukiokoulutuksen tehtävä noudattaa Vantaan kaupungin määrittelemää lukiokoulutuksen tehtävää. Martinlaakson lukion arvoperustan paikallinen tarkennus on määritelty kohdassa 2.2.

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuurissa opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

Martinlaakson lukion toiminta-ajatus: Martinlaakson lukio on tuloksellinen ja tavoitteisiinsa sitoutunut yleissivistävä lukio, jossa opiskelija saa valmiuksia elämässä selviytymiseen ja oman

persoonallisuutensa kasvuun. Arvostamme laajaa yleissivistystä, joka käsittää ihmiselämän, yhteiskunnan ja luonnon monipuolisen ymmärtämisen.

Lukiossamme pyritään kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Lukion yleislinja, LUMA-linja ja draamalinja sekä monipuolinen kurssitarjonta, vaihtelevat opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt mahdollistavat laaja-alaisen oppimisen. Ohjaamme opiskelijaa hankkimaan elämässä ja muuttuvassa yhteiskunnassa tarvittavia tietoja, taitoja ja opiskeluvalmiuksia, joiden avulla hän saavuttaa tavoitteensa myös valtakunnallisessa ylioppilastutkinnossa ja saa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Opiskelu on käytännönläheistä ja yhteistyö ulottuu koulun ja oman maan rajojen ulkopuolelle, työelämään ja jatko-opintoihin.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*
- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

Martinlaakson lukiossa kokeillaan rohkeasti uudenlaisia toimintatapoja opiskelijalähtöisyyttä korostaen. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen kehittäminen on kaiken opetustoiminnan lähtökohta. Kannustamme opiskelijoita osallistumaan myös oppituntien tai koulun ulkopuolella tapahtuvaan yhteisölliseen toimintaan.

3. Opetuksen toteuttaminen

Martinlaakson lukion lukiokoulutuksen opetuksen toteuttamisen yleiset linjaukset on kuvattu yleisesti kohdassa 3.1. ja tarkemmin "Oppiaineet"-osion alla tässä opetussuunnitelmassa.

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Martinlaakson lukiossa opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Oppiaineen opintojen suorittamisjärjestys on määritelty kunkin oppiaineen kohdalla (“oppiaineet”-otsikon alla).

Opinnot on jaettu opintojaksoihin seuraavasti:

Pakolliset moduulit muodostavat laajempia opintojaksoja, joita ovat:

Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI)

Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 ja 2 (GLO1, GLO2)

Hyvinvointiosaaminen (HYV)

Vuorovaikutusosaaminen 1 (VUO1)

Monitieteinen ja luova osaaminen 1 ja 2 (MON1, MON2)

Yhteiskunnallinen osaaminen 1, 2a ja 2b (YHT1, YHT2a, YHT2b)

Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1 ja 2 (EET1, EET2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot muodostavat omat opintojaksonsa oppiainekohtaisesti. Näistä opintojaksoista opiskelija voi valita kahden tai useamman opintopisteen kokonaisuuden. Nämä opintojaksot kuvataan tarkemmin "Oppiaineet"-kappaleessa tässä opetussuunnitelmassa.

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot on jaettu laajempiin opintojaksoihin oppiainekohtaisesti. Näistä opintojaksoista opiskelija voi valita kahden tai useamman opintopisteen kokonaisuuden. Nämä opintojaksot kuvataan tarkemmin "Oppiaineet"-kappaleessa tässä opetussuunnitelmassa. Valinnaisia koulukohtaisia opintoja ovat sekä puhtaasti yhden oppiaineen muodostamat opintojaksot että useamman oppiaineen yhteistyössä toteuttamat opintojaksot, kuten temaattiset opinnot (TO), luma-opinnot (LUMA), draaman ja teatterin opinnot (DT), kulttuurin ja taiteen opinnot (KULT), kansainvälisyysopinnot (KV), opinnot kaupallisesta alasta kiinnostuneille (BUS), tieto- ja viestintätekniikka (TVT) sekä korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot (KKY).

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Martinlaakson lukiossa noudatetaan Vantaan oppimiskäsitystä.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten,

kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Martinlaakson lukion opiskeluympäristöt ja menetelmät noudattavat Vantaan linjauksia.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten,

niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan toisen asteen koulutuksen yhteisen digivision mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Monikielisille oppijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin,

että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

Martinlaakson lukiossa arvostetaan monipuolisuutta, myönteistä suhtautumista opiskeluun ja pyrkimystä saavuttaa asetettuja tavoitteita. Martinlaakson lukio on monipuolinen, myönteinen ja menestyvä.

Martinlaakson lukiossa toimii lukion yleislinja, luonnontieteen ja matematiikan (luma) valtakunnallisen erityistehtävän linja sekä draamalinja (Opetushallituksen myöntämä erityinen painotusalue). Lukion yleislinjalla on tarjolla monipuolisesti vieraita kieliä, reaaliaineita ja taito- ja taideaineita sekä oppiaineiden yhteistyömoduuleja ja projekteja. Opiskelija voi myös valita kaupallisten aineiden ja korkeakoulujen opintoja lukioaikanaan. Luma-linjalla valtakunnallisesti tarjottavien pakollisten ja syventävien opintojen lisäksi opiskelija valitsee luonnontieteen ja matematiikan valtakunnallisen erityistehtävän mukaisia erikoisopintoja. Draamalinja tarjoaa opiskelijoille räätälöityjä draaman ja teatterin opintoja, esityksiä, tapahtumia ja retkiä sekä yhteistyöprojekteja korkeakoulujen ja pääkaupunkiseudun teattereiden kanssa. Draamalinjan opiskelijat voivat myös opiskella esitystekniikkaa. Opiskelijat voivat osallistua kaikkiin Martinlaakson lukiossa tarjolla oleviin opintoihin mielenkiintonsa mukaan. Lukion draamalinjan toimintaa kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Vantaan lukiokoulutus

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja

ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Martinlaakson lukiossa yhteistyötä tehdään kotien kanssa tiiviisti. Huoltajat osallistuvat koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin yhdessä lukion toimijoiden kanssa vanhempainyhdistys Sumppiksessa, kodin ja koulun yhteistyöilloissa, vanhempainilloissa ja erilaisissa yhteisissä tapahtumissa. Yhteydenpito kodin ja koulun välillä on avointa ja mutkatonta. Vanhempia kannustetaan pitämään yhteyttä kouluun matalalla kynnyksellä.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä

eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Työelämävalmiudet

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan.

Kansainvälinen osaaminen

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi. Lukioiden on mahdollista hyödyntää kansainvälisessä toiminnassaan myös monikulttuuristen opiskelijoidensa osaamista.

Martinlaakson lukiossa yhteistyötä korkeakoulujen kanssa tehdään sekä moduuleihin ja opintojaksoihin liittyvien yhteisten hankkeiden ja vierailujen muodossa että lukioaikana tarjottavien opintokokonaisuuksien avulla.Korkeakoulu- ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot ovat pääsääntöisesti virtuaalisia, itsenäisesti suoritettavia kokonaisuuksia, jotka orientoivat ko. alan yliopisto- ja korkeakouluopintoihin.

Työelämäyhteistyö

Martinlaakson lukiossa järjestetään lukuvuosittain työelämäyhteistyötä opintojaksojen teemoihin liittyen. Yritysvierailut, TET, erilaiset lukion opiskelijoille suunnatut työtehtävät sekä hyvät suhteet paikallisiin yrityksiin takaavat opiskelijoiden oman kiinnostuksen mukaiset monipuoliset ja toimivat työelämävalmiudet. Martinlaakson lukion tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Kansainvälinen yhteistyö

Martinlaakson lukiolla on ystävyyskouluja mm. Saksassa, Ranskassa, Tansaniassa ja Chilessä. Kansainvällisellä yhteistyöllä on monen kymmenen vuoden perinteet Martsarin lukiossa. Yhteistyötä kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa. Myös Martsarin lukion monikulttuuristen opiskelijoiden osaaminen tulee näkyväksi esim. kotikansainvälisyyden ja eri opintojaksojen teemoissa ja toteutuksessa.

Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa

Martinlaakson lukio tekee monipuolista yhteistyötä muiden Vantaan lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa mm. opintotarjonnan, opintojen suunnittelun ja arvioinnin, yhteisten opettajaresurssien sekä yhteisten tapahtumien osalta. Erityisen tiivistä yhteistyötä tehdään Mercuria kauppaoppilaitoksen kanssa, koska molemmat oppilaitokset toimivat samoissa tiloissa. Lukuvuosittain toteutettavat yhteistyöhankkeet ja -toiminta kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

Martinlaakson lukion opiskelijoiden ohjausta ja tukemista kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa ja sen liitteissä.

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
    - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille

sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

***Opiskelija** suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.*

***Ryhmänohjaaja** on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa, toteutumisen seurannassa ja päivittämisessä esimerkiksi ro-tapaamisissa. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.*

***Aineenopettaja** välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen*

kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa tunnistamaan tämän osaamista ja vahvuuksia, joita opiskelija reflektoi henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan.

***Opinto-ohjaaja** koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.*

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Vantaalla jokainen opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Opiskelija myös seuraa suunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelmaa säännöllisesti

opintojen aikana. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija ottaa vastuuta sekä lukio-opinnoistaan että jatko-opintojensa suunnittelusta. HOPS-ohjauksen ja opettajien antaman palautteen avulla opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja haasteensa oppimisessa sekä kehittämään opiskelutaitojaan tavoitteidensa mukaisesti. Vantaalla pyritään siihen, että opintosuunnitelma on koko koulun olennainen ohjauksen työväline, jolla varmistetaan opiskelijalle oikea-aikainen tuki ja opintojen sujuva eteneminen. HOPS-ohjausta toteutetaan Vantaalla esimerkiksi opinto-ohjauksen jaksoilla sekä osana ryhmänohjausta ja aineenopetusta.

Ohjaussuunnitelma

Martinlaakson lukion koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä toimiva ohjaussuunnitelma on laadittu osaksi lukuvuosisuunnitelmaa. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan lukion ohjaustoiminta ja sen tavoitteet, ohjaukseen liittyvien tehtävien ja työn jakautuminen lukion koko henkilöstön kesken, ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa, kuvaus ohjausta koskevan yhteistyön järjestämisestä keskeisten yhteistyökumppaneiden, kuten jatko-opintopaikkojen, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten tahojen kanssa. Ohjaussuunnitelmasta käy myös ilmi huoltajien kanssa tehtävä ohjaukseen liittyvä yhteistyö.

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tukea tarjotaan kaikille ja kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset oikeudet tukeen. Tasa-arvoisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden arvostamisen ja syrjimättömyyden periaatteet ohjaavat opetuksen ja tuen järjestämistä lukioissamme.

Opiskelijan oikeudesta tukeen, kuten tukiopetukseen ja muihin tukitoimiin sekä erityisopetuksen sisällöistä ja perusteista kerrotaan tarkemmin lukioiden opinto-oppaissa. Tämän lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa lukiossa tarjottavasta tuesta lukio-opintojen alussa ja opintojen aikana, esimerkiksi osana ryhmänohjausta ja opinto-ohjausta sekä huoltajailloissa. Opiskelija voi myös kääntyä opetushenkilöstön puoleen kaivatessaan lisätietoa oppimisen tukeen ja erityisopetukseen.

Martinlaakson lukion oppimisen tuen suunnitelma löytyy lukuvuosisuunnitelmasta.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla oppimisen tuki kuuluu kaikille ja se perustuu kaikkia opiskelijoita hyödyttävään monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön, oppimaan oppimisen taitojen ohjaamiseen, kielitietoiseen pedagogiikkaan, opiskelijan osaamisen kehittymisen seuraamiseen sekä rakentavaan ja positiiviseen palautteeseen. Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tukiopetukseen. Tukiopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti.

Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeen arvioiminen ja tuen suunnittelu aloitetaan tuen asiakirjojen tai muiden mahdollisten tietojen, kuten tiedonsiirtolomakkeiden avulla. Perusopetus toimittaa lukioiden erityisopettajille koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat opiskelijan perusopetuksen aikana tehdyistä tuen päätöksistä (Oppivelvollisuuslain 23 §). Erityisopettaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain 16 § ja lukiolain 58 § mukaan voidaan luovuttaa. Vantaalla jokainen opiskelija arvioi tuen tarvettaan henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa laadinnan yhteydessä.

Lukion erityisopettaja arvioi tuen päätösten ja muiden mahdollisten asiakirjojen pohjalta opiskelijan yksilöllisiä tuen tarpeita lukiossa. Osana tuen tarpeen arviointia erityisopettaja hyödyntää asiakirjojen lisäksi eri tavoin koottua tietoa, kuten keskusteluja opiskelijan ja muiden opettajien kanssa sekä oppitunneilla havainnointia. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään lukio-opintojen alussa lukiseulalla ja tarvittaessa tarkemmilla lukitesteillä. Keskittymisvaikeuksia epäiltäessä erityisopettaja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Vantaalla on käytössä opiskeluhuollon adhd-palvelupolku. Muita mahdollisia oppimista vaikeuttavia asioita selvitetään tarvittaessa muilla menetelmillä, kuten matematiikan tai kielitaidon alkukartoituksilla.

Mikäli opiskelijalla todetaan tarvetta yksilölliselle ja toistuvalle oppimisen tuelle, erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhdessä tuen lomakkeen, jossa kuvataan tuen tarve sekä luetellaan opiskelijan tarvitsemat tukikeinot sekä missä oppiaineissa tuen tarve ilmenee. Aineenopettaja tutustuu kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden tuen tarpeisiin ja suunnittelee opetustaan ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti. Ensisijaisesti tuki toteutetaan ryhmätasoisena esimerkiksi strukturoituna ja selkeänä opetuksena, luontevana eriyttämisenä sekä luomalla positiivinen opiskeluilmapiiri. Lisäksi yksilöllisempiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, erityisopettajan pedagoginen tuki, monipuoliset osaamisen näyttömahdollisuudet ja arviointimenetelmät, opiskelustrategioissa ohjaaminen sekä kielitietoiset tukimuodot, kuten sanalistojen tai selkokielisen materiaalin käyttö tai oman äidinkielen hyödyntäminen. Tarvittaessa aineenopettaja konsultoi tuen suunnittelussa erityisopettajaa. Aineenopettaja kirjaa toteutetut tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat toteutetun tuen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti. Myös ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat tuen toimivuutta esimerkiksi muun opintojen edistymisen seurannan yhteydessä.

Opiskelija voi hakea ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Erityisjärjestelyhakemuksen laatii erityisopettaja, rehtori tai S2-opettaja. Tarvittaessa aineenopettajilta pyydetään lausunto. Haettavia erityisjärjestelyjä tulee toteuttaa lukio-opintojen aikana ja aineenopettaja kirjaa toteutetun tuen oppimisen tuen lomakkeelle. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioidaan tuen lomakkeelle kirjatun toteutetun tuen perusteella.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Vantaan lukiokoulutus

Mikäli opetushenkilöstö katsoo, että opiskelijalle tarjottu oppimisen tuki on riittämätöntä opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, erityisopettaja keskustelee opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa. Lukiossa toteutetun oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida, kun opiskelijalle on tarjottu luvun 4.2.1 mukaista oppimisen tukea ja opiskelija on hyödyntänyt saamaansa tukea. Erityisopetuksen tarve voidaan todeta joissain tapauksissa myös heti lukio-opintojen alussa perusopetuksesta saatujen asiakirjojen pohjalta. Myös opiskelija tai huoltaja voivat pyytää erityisopetusta, jolloin erityisopettaja arvioi erityisopetuksen tarvetta heidän kanssaan. Molemmissa tapauksissa keskustelun jälkeen laitetaan päätösprosessi vireille, mikäli opiskelija ja/ tai huoltaja sitä edelleen pyytävät tai jos erityisopettaja ja rehtori katsovat sen tarpeelliseksi. Keskustelussa voidaan myös tulla yhteiseen lopputulokseen, ettei erityisopetukselle ole tarvetta.

Kun erityisopetuksen päätös on laitettu vireille, erityisopettaja valmistelee sen ja hyödyntää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden, kuten opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan tai opiskeluhuollon asiantuntijanäkemyksiä ja perusteluita. Opiskeluhuollon tehtäviä on tarkennettu opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Tämän jälkeen järjestetään hallintolain mukaisesti opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kuuleminen esimerkiksi monialaisen ryhmän tapaamisessa tai muutoin opiskelijaa ja huoltajaa tapaamalla. Rehtori tekee erityisopetuksen päätöksen erityisopettajan valmistelun pohjalta. Päätös voidaan tehdä myös määräaikaisena, jolloin erityisopetuksen tarvetta tulee arvioida uudelleen määräajan jälkeen. Tarvittaessa lukio-opintojen aikana voidaan tehdä myös päätös erityisopetuksesta luopumisesta.

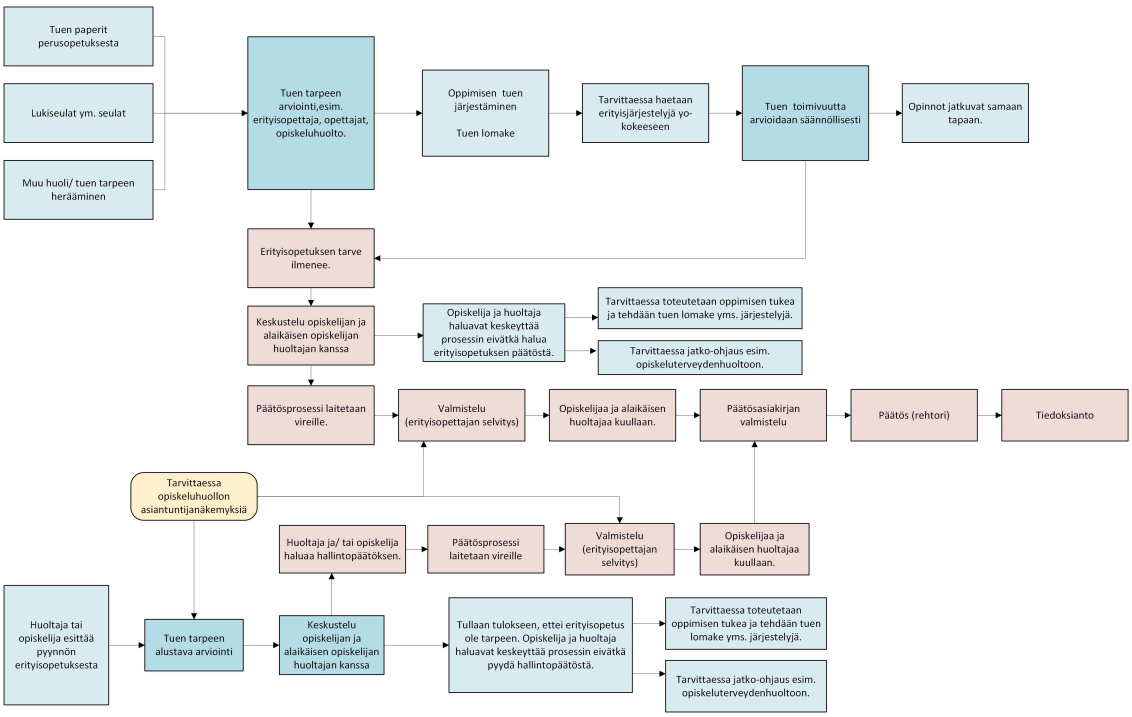

Erityisopetuksen päätösprosessi selitetty kuvana auki

Erityisopetus on säännöllistä tukea ja opiskelustrategioiden ohjaamista, joka toteutetaan säännöllisinä tapaamisina erityisopettajan kanssa. Erityisopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti. Erityisopettaja seuraa antamansa erityisopetuksen vaikuttavuutta opiskelijan suoriutumisen pohjalta. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua niihin asioihin, joita opiskelijan erityisopetuksen päätökseen on kirjattu.

Erityisopettaja keskustelee opiskelijan kanssa mahdollisuudesta kirjata erityisopetus opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan luvalla erityisopetus kirjataan opiskelijan tuen lomakkeelle. Erityisopetuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös oppimisen tukea, mikä kirjataan myös tuen lomakkeelle. Tällöin erityisopettaja kirjaa toteutetun erityisopetuksen ja aineenopettaja toteutetut oppimisen tuen tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat kokonaisuutena oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Erityisopettaja listaa opiskelijan kanssa tuen lomakkeelle yksilölliset järjestelyt opetuksessa, kuten lisäajan tai erillisen tilan tarpeen kokeissa. Avustajapalveluiden osalta opiskelijan tulee olla yhteydessä oman hyvinvointialueensa vammaisten tai muiden palveluiden neuvontaan.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut

järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*

- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Martinlaakson lukion opiskeluhuoltoa kuvataan tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa ja sen liitteissä.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa*

työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Martinlaakson lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella,

jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

Martinlaakson lukiossa opiskelijoiden oman äidinkielen opetus on järjestetty yhteistyössä muiden Vantaan lukioiden kanssa. Käytännön järjestelyistä tiedotetaan Wilman kautta lukuvuoden alussa niille opiskelijoille, joilla äidinkieli on jokin muu kuin suomi.

Martinlaakson lukiossa ne opiskelijat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, voivat valita suomi toisena kielenä opintokokonaisuuden, jos heidän suomen kielen taitotasonsa näin edellyttää. Lukio-opintojen alussa arvioidaan suomen kielen taitotaso ja suunnitellaan opiskelijan kanssa, miten suomen kielen opiskelu olisi parhainta järjestää lukioaikana. Vaihtoehtoina ovat suomen kielen ja kirjallisuuden opinnot tai suomi toisena kielenä opinnot opiskelijan taitotason mukaan.

Mikäli opiskelija aloittaa suomen kielen ja kirjallisuuden opinnot, mutta haluaa vaihtaa myöhemmin suomi toisena kielenä opintoihin, hänen aikaisemmat suomen kielen ja kirjallisuuden opintonsa hyväksiluetaan soveltuvin osin suomi toisena kielenä opintoihin. Hyväksilukemisen käytännöt kuvataan tarkemmin Martsarin opinto-oppaassa.

Opiskelijoita tiedotetaan suomi toisena kielenä opiskelu- ja tukimahdollisuuksista ensimmäisen periodin aikana opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajan oppitunneilla sekä Wilman kautta. Ylioppilastutkintoon liittyvistä järjestelyistä suomi toisena kielenä osalta tiedotetaan toisen vuosikurssin aikana suomi toisena kielenä oppitunneilla, opinto-ohjaajan oppitunneilla, Wilman kautta ja rehtorin pitämissä yo-infoissa.

4.5.1 Martinlaakson lukion kieliohjelma

A-kielet: englanti, saksa, ranska, ruotsi, venäjä, espanja

B1-kielet: ruotsi

B2 -kielet: saksa, ranska, venäjä

B3 -kielet: saksa, ranska, espanja, venäjä, ruotsi, latina

Muut kielet: italia, kiina, japani

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

Martinlaakson lukion opiskelijoiden oppimiseen ja osaamisen arviointiin liittyvät käytännöt kuvataan tarkemmin Martsarin opinto-oppaassa.

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

Martinlaakson lukion arviointikulttuurin opintojakso- ja ainekohtaiset periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet on kuvattu tarkemmin tässä opetussuunnitelmassa 7. kappaleessa.

Arviointi toteutetaan sekä jatkuvana, monipuolisena arviointina opintojakson aikana että summatiivisena arviointina opintojakson lopuksi opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Arviointipalauttetta annetaan sekä opintojakson aikana että opintojakson päättyessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa yhteisesti sovitulla tavalla. Opintojaksolla olevien opiskelijoiden kanssa yhteisesti sovitut arviointikäytänteet kirjataan opintojaksolla käytössä olevaan opiskelualustaan siten, että ne ovat kaikkien opiskelijoiden ja alle 18 -vuotiaan huoltajan nähtävillä.

Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumista seurataan lukuvuoden lopussa pidetyssä arviointikokouksessa. Arviointikokoukseen osallistuvat myös opiskelijoiden edustajat.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Martinlaakson lukion opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi on kuvattu tässä opetussuunnitelmassa 7. kappaleessa.

Opintojaksojen suorittamisjärjestys on pääsääntöisesti numeerisesti etenevä. Tästä poikkeavat suoritusjärjestykset on kuvattu tässä opetussuunnitelmassa luvussa 7.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- , Z - ja M-merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Opiskelijalle voidaan kuitenkin antaa väliaikatietoa opintojaksojen moduulin arvioinnista merkinnällä M. Kirjainmerkintä vaihdetaan numeroksi opintojakson ollessa täysin valmis. Lopullisen arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Martinlaakson lukiossa noudatetaan Vantaan arviointiperusteita ja kesken olevan opintojakson merkintätapaa (Z) numeroarvioinnin ja K- sekä Z-merkintöjen osalta. Z-merkinnän suoritustapa ja -aika merkitään Wilmaan arvosanan lisätietoihin.

Pääsääntöisesti opiskelijalla on aikaa suorittaa ja täydentää puuttuvat suoritukset kyseisen periodin uusintoihin saakka, ellei opettajan kanssa ole toisin sovittu. Hyväksytyn opintojakson voi uusia käymällä opintojakson uudelleen. Hylätyn opintojakson voi uusia kerran seuraavana uusintakertana, ellei opettajan kanssa ole toisin sovittu.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Martinlaakson lukiossa itsenäisen suorituksen periaatteet ja käytännön toteuttaminen on kuvattu lukuvuosisuunnitelmassa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Martinlaakson lukion suullisen kielitaidon arvioinnin periaatteet ja yhteiset käytänteet on kuvattu tässä opetussuunnitelmassa 7. kappaleessa vieraiden kielten opetussuunnitelmakuvausten yhteydessä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

Martinlaakson lukiossa periodin arviointi on näkyvissä Wilmassa. Ensimmäisen vuosiluokan huoltajat perehdytetään arviointiperusteisiin ja käytäntöihin ensimmäisen periodin aikana. Arviointia käsitellään kaikkien vuosiluokkien vanhempainilloissa sekä kodin ja koulun yhteistyöilloissa.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen tai tuva-koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

Martinlaakson lukion osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksilukeminen noudattavat Opetussuunnitelman perusteiden ja Vantaan kaupungin linjauksia.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Martinlaakson lukion laaja-alaisen osaamisen arvioinnin käytännöt kuvataan tarkemmin ko. oppiaineen ja opintojakson kohdalla tässä opetussuunnitelmassa.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseen voidaan opiskelijalta edellyttää tapauskohtaisesti määriteltäviä lisänäyttöjä.

Martinlaakson lukion oppiaineiden oppimäärän arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden sekä Vantaan kaupungin linjauksia.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

Martinlaakson lukion oppimäärän suoritusperiaatteet noudattavat valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Martinlaakson lukion muutoksenhakuprosessi arviointia koskevaan päätöksentekoon noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*

- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Martinlaakson lukiossa käytetään Vantaan yhteisiä todistuspohjia.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

Martinlaakson lukiossa arviointiin liittyvät, tätä opetussuunnitelmaa täydentävät käytänteet löytyvät Martsarin opinto-oppaasta.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

Martinlaakson lukion oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt kuvataan tarkemmin ko. oppiaineen kohdalla tässä opetussuunnitelmassa.

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

Martinlaakson lukiossa opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti ja opiskelijaa kannustetaan jakamaan osaamistaan.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*
- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii

hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan lukiokoulutus

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit,

työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

Martinlaakson lukiossa laaja-alaisen osaamisen sisällöt löytyvät opintojaksojen kuvauksista. Opiskelijan hyvinvoinnista huolehtimista pidetään tärkeänä lukion kaikessa toiminnassa. Opiskelijoille tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia tuoda mielipiteensä esille ja vaikuttaa lukion toimintaan. Näitä mahdollisuuksia ovat esimerkiksi kyselyt ja opiskelijakunnan hallituksen toiminta sekä päivittäinen avoin ja monipuolinen vuorovaikutus kaikkien koulun toimijoiden välillä.

7. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Martinlaakson lukiossa toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi on kuvattu lukuvuosisuunnitelmassa. Koulun toiminnan kehittäminen ja itsearviointi toteutetaan vuorovuosina eri arviointikohteiden osalta. Lukuvuosisuunnitelmasta löytyy tieto siitä, mikä toiminnan osa-alue on kyseisenä lukuvuonna kehittämisen kohteena ja mikä osa-alue on arvioinnin kohteena.

8. Tuntijako

6. Tuntijako

Koodi	Pakolliset ja valinnaiset valtakunnalliset opinnot		
	pakolliset	**valinnaiset**	**lukiodiplomit**
ÄI	1 2 3 4 5 6 7 8	9 10 11	TELD, MELD
S2	1 2 3 4 5 6 7 8	9 10 11	
RUA	1 2 3 4 5 6	7 8	
RUB1	1 2 3 4 5	6 7	
RUB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
ENA	1 2 3 4 5 6	7 8	
SAA	1 2 3 4 5 6	7 8	
SAB2, SAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
RAA	1 2 3 4 5 6	7 8	
RAB2, RAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
EAB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
VEA	1 2 3 4 5 6	7 8	
VEB2, VEB3		1 2 3 4 5 6 7 8	
IAB3, LAB3		1, 2	
KIB3, JP3		1, 2	
MAY	1		
MAA	2 3 4 5 6 7 8 9	10 11 12	
MAB	2 3 4 5 6 7	8 9	
BI	1`2`3	`4`5`6	
GE	1	2 3 4	
FY	1 2	3 4 5 6 7 8	
KE	1 2	3 4 5 6	
FI	1 2	3 4	
PS	1	2 3 4 5	
HI	1 2 3	4 5 6	
YH	1 2 3	4	
UE	1 2	3 4 5 6	
UO, UK, UI, UJ	1 2	3 4 5 6	
ET	1 2	3 4 5 6	
TE	1	2 3	
LI	1 2	3 4 5	LILD4
MU	1 2	3 4	MULD6
KU	1 2	3 4	KULD2
OP	1 2		

		Valinnaiset koulukohtaiset opinnot			
Ainekohtaiset	**TO**	**LUMA**	**DT**	**KULT**	**KV**
13, 14, 15, 16, p	IS1 ihmissuhde 1	1 orientaatio	0 orientaatio	1 elämätaidot	1 kv-opinnot
16, p	IS2 ihmissuhde 2	2 leiri	1 perusopinnot	2 taideprojekti	2 Tansania
abi, k,	55 jännitys haltuun	16 Steam	2 improvisaatio	3 taidetta aistien	4 Ranska
abi, k, t, p	56 jaksaminen	41 Tutki ja kokeile	3 rooli	4 nykytaide	5 Saksa
	60 ensiapu	42 geofysiikka	4 produktio 1-3	5 taide +ympäristö	6 kv-politiikka
10, abi, 2t, t	61 turvakurssi	43 fy historia	7 pienoisnäytelmä	6 kielet ja kulttuuri	
abi	62 tutor	45 pelit	8 näyttelijäntyö	8 Pohjoismaat	
abi	65 lehtityö	46 matem. kuviot	9 soveltavat	9 suuret ajattelijat	
abi	66 edustaminen	47 teknologia	10 valo- ja äänitekn.	10 media	**BUS**
abi	67 työelämä	48 akustiikka		11 media manipuloi	TAT1 yrittäjyys
		50 fy+ke työkurssi		14 musiikki +kielet	TAT2 oma talous
		52 lääketiede		44 ääni ja kuva	TAT3 työelämä
		54 luma			BUS1 perusteet
		55 Menesty!			BUS2 bisnes
		56 Itämeri			BUS3 Nuori yrittäjyys
		57 metsät +suot		**KKY**	**TVT**
13 14 15 16 abi, p		58 luontoseuranta		1 Avoin yliopisto	1 TVT-käyttötaidot
16, abi, 2t, t, p		59 tähtitiede		2 Helsingin yliopisto	2 Office
7, 10, abi		60 lajintuntemus		3 Jyväskylän yliopisto	3 kuvankäsittely

5, 6, 16, abi				4 Metropolia	4 tietokoneen toiminta
14, abi				5 Laurea	5 verkkosivut
7, abi				6 Metsäkurssi	KKY21 ohjelmointi 1
abi				7 Aalto-yliopisto	KKY22 tekoäly
6, 8, abi					KKY23 tietokannat
7, 10, 11, 12, abi					KKY24 ohjelmointi 2
7, abi				4 Metropolia	
abi				5 Laurea	
				6 Metsäkurssi	
abi				7 Aalto-yliopisto	
abi					
13,28,36,39,40,41,42,43					
22,23,24,25,27,29					
7, 8, 9, 10, 11, 12					
5,6,7,8,9,10,11,12,13					
6					

9. Oppiaineet

9.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

9.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lukupiiri, 2 op (ÄI13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kielenhuolto, 2 op (ÄI16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*

- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kielenhuolto (S2), 2 op (S216)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

S2-paja, 2 op (S2p)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.2. Äidinkielen ja kirjallisuuden valinnaiset valtakunnalliset opinnot (Älvv)

Tavoitteet

Opintojaksossa opiskelija monipuolistaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opiskelija syventää tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa. Opiskelija syventää monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.3. Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ÄIkkv)

Opintojaksot

Lukupiiri, 2 op (ÄI13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kielenhuolto, 2 op (ÄI16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kiittäen hyväksytty, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi kannustaa tavoitteellisia äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelijoita saavuttamaan parhaan mahdollisen osaamistasonsa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennetään sekä lukemisen että kirjoittamisen taitoja. Tutkitaan esimerkiksi tekstien tyyliä, kielen rekistereitä, tekstien kulttuurisia ja kriittisiä luentaa, diskursseja, kerronnan keinoja ja tekstien kontekseja. Kasvatetaan omaa ilmaisuvarantoa, harjoitellaan näkökulmittamista ja viestinnällisten tavoitteiden täyttämistä. Kurssilla on tilaa henkilökohtaiselle ohjaamiselle ja kehittymiselle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintopisteet: 2 op.

Matka kulttuuriin, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään suomalaisen kulttuurin tuntemusta elämyksellisesti. Kurssi sisältää vierailun kulttuurikohteeseen ja teemaan liittyvän teoksen lukemisen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustuttaa opiskelijoita suomalaiseen kirjallisuuteen ja taiteeseen, suomalaisiin taiteilijoihin ja taiteen teemoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintopisteet: 2 op.

Tukikurssi, 2 op (ÄI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija parantaa lähtökohtiaan menestyä äidinkielen ja kirjallisuuden lukio-opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Äidinkielen ja kirjallisuuden kielen tukikurssi ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Kurssilla kerrataan kielenhuoltoa ja kirjoittamista sekä pohditaan itselle sopivia

opiskelustrategioita. Harjoitellaan lukiossa tarvittavia lukemisen ja kirjoittamisen taitoja kiireettömästi ja jokaisen lähtökohdat tunnistaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintopisteet: 1–2 op.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojen laajuus 1–2 op.

9.4. Tukea äidinkielen opiskeluun (ÄIvk2)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite

Opiskelija saa tukea äidinkielen opintoihin.

Keskeinen sisältö

- henkilökohtaiset tuentarpeet

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson laajuus määräytyy osallistumiskertojen ja työskentelyn perusteella.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.5. Suomi toisena kielenä valinnaiset valtakunnalliset opinnot (S2vv)

Tavoitteet

Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opintojaksossa syvennetään

tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan ja kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa.Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen. Numeroarviointi.

Opiskelija voi valita opintojaksosta haluamansa moduulit.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.6. Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot (S2kkv)

Opintojaksot

Kielenhuolto (S2), 2 op (S216)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

S2-paja, 2 op (S2p)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

S2-tukikurssi, 2 op (S2t)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pyritään vahvistamaan lukio-opiskelun vaatimia kielellisiä valmiuksia. Opintojakso suoritetaan ennen pakollisia S2-opintoja. Opintojakson painopisteenä on kerrata suomen kielen perusrakenteita ja kehittää luku- ja kirjoitustaitoja. Opintojakson tavoitteena on tukea ja innostaa opiskelijoita erilaisten tekstien pariin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan perustaitoja suomen kielessä, luetaan, kirjoitetaan lyhyitä tekstejä ja keskustellaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.7. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä.

Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen.*

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

*Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

9.7.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (RUAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.7.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (RUBabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.8. A-ruotsin valinnaiset valtakunnnalliset opinnot (RUAvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.9. A-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (RUAkkv)

Opintojaksot

Abivalmennus, 2 op (RUAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.10. A-ruotsin abiopinnot (RUAvk1)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt:

- tähän mennessä opiskeltujen teemojen ja rakenteiden kertaus
- yhteiskunnalliset aiheet
- valmistautuminen B-ruotsin yo-kokeeseen

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.

Opintojaksot

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (RUAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.11. B1-ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (B1vv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.12. B1-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (RUBkkv)

Opintojaksot

Abivalmennus, 2 op (RUBabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.13. B1-ruotsin abiopinnot (RUB1vk2)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt:

- tähän mennessä opiskeltujen teemojen ja rakenteiden kertaus
- yhteiskunnalliset aiheet
- valmistautuminen B-ruotsin yo-kokeeseen

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.

Opintojaksot

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (RUBabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.14. Tukea ruotsin opiskeluun (RUB1vk1)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa omaa opiskelutekniikkaansa ja ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen kielen opiskelussa.

Opintojakson keskeinen sisältö: Opintojen kertaaminen, kielen harjoitteleminen yksilöllisesti omien tavoitteiden mukaisesti, kielen opiskeluun liittyvien taitojen harjoitteleminen.

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa painottuu hyvinvointiosaaminen.

Opintojaksot

Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa

ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan*

asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, A-oppimäärä	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, B1-oppimäärä	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, B2-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, B3-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

9.15.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

English for life, 2 op (ENA10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.2. Ranska, A-oppimäärä (RAA)

Oppiaine ja tehtävä

Ranskan A-kielen opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Moduulien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Moduulista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Moduulien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*

- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*

- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (RAAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.3. Saksa, A-oppimäärä (SAA)

Oppiaine ja tehtävä

Saksan A-kielen opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Moduulien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Moduulista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Moduulien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Vieraan kielen opinnoissa painottuu vuorovaikutusosaaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Myös globaali ja kulttuuriosaaminen kehittyvät vieraan kielen opinnoissa.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*

- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (SAAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.4. Venäjä, A-oppimäärä (VEA)

Oppiaine ja tehtävä

Venäjän A-kielen opintojen kurssien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Kurssien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Kurssista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Kurssien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Osaamisen arviointi

Numeroarviointi.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat

vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.5. Espanja, A-oppimäärä (EAA)

Oppiaine ja tehtävä

Espanjan A-kielen opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan.

Kurssien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään kohdekielen oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Kurssista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa.

Kurssien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Tavoitteet

Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää kieltä erilaisissa viestintätilanteissa, hankkia ja tiivistää olennaista tietoa sekä jatkamaan kielen opintojaan omaehtoisesti myös lukion jälkeen.

Osaamisen arviointi

Numeroarviointi.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja globaalia kulttuuriosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat

vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja viestintätaitojaan sekä kehittää kulttuuriosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - opiskelutaidot - vuorovaikutus - kulttuuri-ilmiöt

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteiss

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaalia kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii kommunikoimaan yhteiskunnallisista teemoista ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä - tieteen kieli - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.6. Ranska, B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän tehtävänä on saada opiskelija laajentamaan kielitaitoaan ja jatkamaan vieraan kielen opiskelua myös lukion jälkeen. Vieraan kielen opinnot vahvistavat opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista ja avaavat mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja työhön.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään hyvää peruskieltä sekä suullisissa että kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ajankohtaisista ja kiinnostavista aiheista.

Opintojen aikana edistetään monipuolista kielitaitoa käsittelemällä mm. kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta ja mediaa.

Todistus suullisesta kielitaidosta voidaan antaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen moduulin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaason jatko 1, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Peustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.7. Saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opintojen tehtävänä on saada opiskelija laajentamaan kielitaitoaan ja jatkamaan vieraan kielen opiskelua myös lukion jälkeen. Vieraan kielen opinnot vahvistavat opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista ja avaavat mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja työhön.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään hyvää peruskieltä sekä suullisissa että kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ajankohtaisista ja kiinnostavista aiheista.

Opintojen aikana edistetään monipuolista kielitaitoa käsittelemällä mm. kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta ja mediaa.

Todistus suullisesta kielitaidosta voidaan antaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen kurssin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

Osaamisen arviointi

Numeroarviointi.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.8. Venäjä, B2-oppimäärä (VEB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän tehtävänä on saada opiskelija laajentamaan kielitaitoaan ja jatkamaan vieraan kielen opiskelua myös lukion jälkeen. Vieraan kielen opinnot vahvistavat opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista ja avaavat mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja työhön.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään hyvää peruskieltä sekä suullisissa että kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ajankohtaisista ja kiinnostavista aiheista.

Opintojen aikana edistetään monipuolista kielitaitoa käsittelemällä mm. kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta ja mediaa.

Todistus suullisesta kielitaidosta voidaan antaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen moduulin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Venäjän abivalmennus, 2 op (VEBabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.9. Ranska, B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 6 op (RAB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.10. Saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.11. Venäjä, B3-oppimäärä (VEB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.12. Espanja, B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.13. Italia, B3-oppimäärä (IAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.14. Japani, B3-oppimäärä (JPB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa

myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (JP31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (JPB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (JP33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.15. Kiina, B3-oppimäärä (KIB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (KI31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (KI32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.16. Latina, B3-oppimäärä (LAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.17. Ruotsi, B3-oppimäärä (RUB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Vieraan kielen B3-oppimäärän tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään peruskielitaitoaan arkipäivän tilanteissa ja jatkamaan kieliopintojaan myös lukion jälkeen.

Tavoitteet

Opiskelu painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon. Uusi kieli avaa mahdollisuuksia vieraalla kielellä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Pääasiallisena laaja-alaisena sisältönä on vuorovaikutusosaamisen kehittyminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat myös globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (RUB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RUB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RUB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Perustaso 4, 2 op (RUB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RUB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.15.18. A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ENAkkv)

Tavoitteet

Englannin kielessä jo edistynyt, kaikki pakolliset moduulit suorittanut opiskelija syventää englannin osaamistaan entisestään ja haastaa itseään oppimaan lisää moduulin tavoitteiden mukaisesti. Ryhmätöitä, ajankohtaisasioita, mahdollisesti haastavampaa yliopistotason kirjoittamista ja vierailukäyntejä. Suoritusmerkintä.

Keskeinen sisältö:

- monipuoliset kielenkäyttötilanteet

- ajankohtaisasiat

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaali- ja kulttuuriosaamista, vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

English for life, 2 op (ENA10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.16. A-englannin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (ENAvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on syventää englannin osaamista ja valmistautua sekä arkielämään että yo-kirjoituksiin kunkin moduulin tavoitteiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.17. A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ENAkkv)

Opintojaksot

ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

English for life, 2 op (ENA10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.18. Tukea A-englannin opintoihin (ENAvk1)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite on tukea opiskelijaa englannin opiskelussa.

Keskeinen sisältö:

- kunkin moduulin keskeinen sisältö

- sanaston ja rakenteiden kertaus

- opiskelustrategiat

- motivaation kasvatus

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa toteutuu ensisijaisesti hyvinvointiosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa toteutuu ensisijaisesti hyvinvointiosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.19. Vieraat kielet, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (VKkkv)

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Abivalmennus, 2 op (RAAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (SAAabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

B2/B3-Venäjän abivalmennus, 2 op (VEBabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.20. A-ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAAvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.21. A-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (SAAvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.22. A-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEAvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.23. A-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (EAAvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.24. B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB2vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Peustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.25. B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot, (SAB2vv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.26. B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB2vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan

laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.27. B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RAB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 6 op (RAB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.28. B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (SAB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.29. B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot (VEB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.30. B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (EAB3vv)

Oppiaine ja tehtävä

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.31. B3-Italian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (IAB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.32. B3-Japanin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (JP3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (JP31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (JP33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (JPB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.33. B3-kiinan kielen valinnaiset valtakunnalliset opinnot (KI3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (KI31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (KI32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.34. B3-Latinan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (LAB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.35. B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (RUB3vv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 1, 2 op (RUB34)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 2, 2 op (RUB35)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 4, 2 op (RUB37)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Perustaso 5, 2 op (RUB38)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.36. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

*Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	*Lyhyen oppimäärän moduuli*
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

9.36.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.36.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria, 2 op (MAA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

3D geometria, 2 op (MAA10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lukujonot ja sarjat, 2 op (MAA13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikkaa ohjelmoimalla, 2 op (MAA14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ohjelmistot, 2 op (MAA15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus I, 2 op (MAAabil)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus II, 2 op (MAAabiII)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikan paja, 2 op (MABp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.36.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria, 2 op (MAB3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikan paja, 2 op (MABp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ohjelmistot, 2 op (MAB16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (MABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.37. Pitkän matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (MAAvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua ylioppilaskokeeseen.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

3D geometria, 2 op (MAA10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.38. Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MAAkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja laajentaa ymmärrystä matematiikan sovelluskohteista.

Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson avoin kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 11p.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Lukujonot ja sarjat, 2 op (MAA13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikkaa ohjelmoimalla, 2 op (MAA14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ohjelmistot, 2 op (MAA15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus I, 2 op (MAAabiI)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus II, 2 op (MAAabiII)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikan paja, 2 op (MABp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.39. Lyhyen matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (MABvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua matematiikan ylioppilaskokeeseen.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.40. Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MABkkv)

Opintojaksot

Ohjelmistot, 2 op (MAB16)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (MABabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matematiikan paja, 2 op (MABp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.41. Tukea matematiikan opiskeluun (MABvkt)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa yksilöllistä tukea matematiikan opiskeluun.

Keskeinen sisältö: Yksilökohtaiset sisällöt opiskelijan omien tarpeiden mukaisesti.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 6 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojaksot

Matematiikan paja, 2 op (MABp)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.42. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

*Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*

- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Biologian laborointi, 2 op (BI7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (BIabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.43. Biologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (BIvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijan itsenäisen opiskelun taidot kehittyvät ja hän ottaa vastuun omasta oppimisestaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.44. Biologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (BIkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Opiskelija valmistautuu biologian yo-kokeeseen

Keskeinen sisältö: Biologian kurssien kertaus ja asiasisältöjen syventäminen.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 4 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Biologian labarointi, 2 op (BI7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (BIabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.45. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa ***yhteiskunnallista osaamista****.*

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*

- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää maantieteellistä ajatteluaan sekä kehittää maailmankuvaansa ja maantieteellisiä taitojaan

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - luonnon- ja ihmismaantieteellinen ajattelu - kestävä kehitys - geomedia

Kartat ja paikkatieto, 2 op (GE5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kehitysmaantiede, 2 op (GE6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (GEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.46. Maantiede, valinnaiset valtakunnalliset opinnot (GEvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite: Opiskelija syventää maantieteellistä ajatteluaan sekä kehittää maailmankuvaansa ja maantieteellisiä taitojaan

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.47. Maantieteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (GEkkv)

Oppiaine ja tehtävä

Tehtävänä on syventää opiskelijan taitoja maantieteessä.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija syventää edelleen maantieteellistä ajatteluaan.

Keskeinen sisältö: kartografian perusteisiin ja paikkatietojärjestelmiin sekä kehityskysymyksiin tutustuminen.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 4 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Kartat ja paikkatieto, 2 op (GE5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kehitysmaantiede, 2 op (GE6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (GEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.48. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

*Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*

- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Sähkö, 2 op (FY6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietoa mittaamalla, 2 op (FY14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus I, 2 op (FYabiI)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus II, 2 op (FYabiII)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.49. Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (FYvv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Opintojakson kurssien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Numeroarviointi.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Sähkö, 2 op (FY6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.50. Fysiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot (FYkkv)

Tavoitteet

Opintojakson moduulikohtaisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Opintojakson vapaa kuvaus: Fysiikan syventävät opinnot -opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 10 op. Opintojakso koostuu koulukohtaisista valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojaksot

Tietoa mittaamalla, 2 op (FY14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus I, 2 op (FYabiI)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus II, 2 op (FYabiII)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.51. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin

lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä*

ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemiaa laajemmin, 2 op (KE7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (KEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.52. Kemian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (KEvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on auttaa ymmärtämään kemiaa syvemmin ja oppia soveltamaan uusia sekä vanhoja tietoja ja taitoja sekä

nähdä kemian tarjoamat mahdollisuudet lukion jälkeen.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.53. Kemian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (KEkkv)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian syventävät opinnot sisältävät koulukohtaisia valinnaisia opintoja.

Tavoitteet

Opintojakson tavoite Opiskelija syventää kemian ymmärrystään ja oppii uusia menetelmiä sekä kykenee soveltamaan sekä yhdistelemään tietoja ja taitoja.

Keskeinen sisältö Kokeellisten työtapojen opetteleminen ja luonnontieteellisen tiedon muodostuminen. Keskeisten periaatteiden yhdisteleminen ja uuden ymmärryksen saavuttaminen.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 5 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen Eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä

monitieteisyys ja luova osaaminen.

Opintojaksot

Kemiaa laajemmin, 2 op (KE7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (KEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.54. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. ***Eettinen*** *pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteita.*

Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen *näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Etiikka, 2 op (FI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Totuus, 2 op (FI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (FIabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.55. Filosofian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (FIvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite: Tiedon hankkimisen, vaikuttamisen ja ajattelun harjoitteleminen

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Totuus, 2 op (FI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.56. Filosofian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (FIkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Filosofian keskeisten kokonaisuuksien kertaaminen

Keskeinen sisältö: tieto, tiede, moraali, etiikka, yhteiskunta

Avoin kuvaus: Opintojakso suoritetaan 2 op. suuruisena.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Vuorovaikutus, tieteellisyys, moraalinen luovuus

Opintojaksot

Abivalmennus, 2 op (FIabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.57. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*

- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Sosiaali- ja mediapsykologia, 2 op (PS6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Psykologia työelämässä, 2 op (PS8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (PSabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.58. Psykologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (PSvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite, on että opiskelija syventää psykologista osaamistaan ja

oppii soveltamaan psykologian tietoja omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.59. Psykologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot (PSkkv)

Oppiaine ja tehtävä

Opintojakson tehtävänä on ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen.

Tavoitteet

Tavoite: Opintojakson tavoite on, että opiskelija soveltaa, syventää ja kertaa psykologian osaamista.

Keskeinen sisältö: Sosiaali- ja mediapsykologia, psykologian sovellusalat ja tutkimus. Psykologian yo-kirjoituksiin valmistautuminen.

Arviointi: numeroarviointi.

Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 6 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: erityisesti painottuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Sosiaali- ja mediapsykologia, 2 op (PS6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Psykologia työelämässä, 2 op (PS8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (PSabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.60. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja*

arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta ***eettisyyden ja ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*

- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Antiikin kulttuurihistoria, 2 op (HI7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria, 2 op (HI10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Keskiajan kulttuurihistoria, 2 op (HI11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kalevala, 2 op (HI12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (HIabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.61. Historian valinnaiset valtakunnalliset opinnot (HIvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite: Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen kehityksen seuraaminen eri maantieteellisillä alueilla.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.62. Historia, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (HIkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Opiskelija ymmärtää identiteettinsä globaalissa maailmassa

Opintojakson sisältö: kulttuuri-identiteetti ja sen muodostuminen eri alueilla

Vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 6 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Kulttuuriymmärrys

Opintojaksot

Antiikin kulttuurihistoria, 2 op (HI7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria, 2 op (HI10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Keskiajan kulttuurihistoria, 2 op (HI11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kalevala, 2 op (HI12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (Hlabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.63. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä

kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä

kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taloustiedon jatko-opinnot, 2 op (YH7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (YHabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.64. Yhteiskuntaopin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (YHvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on että opiskelija saa perustiedot Suomen oikeusjärjestelmästä

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Lakitieto, 2 op (YH4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.65. Yhteiskuntaopin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (YHkkv)

Oppiaine ja tehtävä

Tehtävänä on opiskeljan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen syventäminen.

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on että oppilas syventää yhteiskuntaopin ylioppilaskokeessa tarvitsemiaan tietoja ja taitoja

Keskeinen sisältönä on YH1, YH2, YH ja YH4 moduulit

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen:

- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa yhteiskuntaopin moduleissa.

Opintojaksot

Taloustiedon jatko-opinnot, 2 op (YH7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (YHabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.66. Evankelisluterialisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (UEvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.67. Evankelisluterilaisen uskonnon koulukohtaiset valinnaiset opinnot (UEkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite kertaus ja valmistautuminen uskonnon yo-kirjoituksiin.

Keskeinen sisältö: keskeisten teemojen kertaus ja syventäminen

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 2 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa uskonnon moduleissa. Erityisesti painottuu

globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojaksot

Abivalmennus, 2 op (UEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.68. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että

niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa*

valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

9.68.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (UEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.68.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UO5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UO6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.68.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UK5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.68.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

9.68.5. Juutalainen uskonto (KT5)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys., 2 op (UJ6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.69. Ortodoksisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (UOvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UO5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UO6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.70. Katolisen uskonnon valinnaiset koulukohtaiset opinnot (UKvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UK5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.71. Islamin uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (Ulvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.72. Juutalaisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (UJvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys., 2 op (UJ6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.73. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on ***monitieteinen****, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan* ***luovasti*** *eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti ***eettisyyden*** *taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (ETabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.74. Elämänkatsomustiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (ETvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on antaa opiskelijoille valmiuksia tunnistaa ja eritellä omaa ja toisten katsomuksia sekä niihin vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.75. Elämänkatsomustiedon koulukohtaiset valinnaiset opinnot (ETkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite on valmistautua yo-kirjoituksiin. Arvioidaan numerolla.

Keskeinen sisältö: Elämänkatsomustiedon opintojen keskeisten teemojen kertaus ja syventäminen.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 2op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa elämänkatsomustiedon moduleissa. Erityisesti painottuu vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Abivalmennus, 2 op (ETabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.76. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen

liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

***Eettisyys ja ympäristöosaaminen** näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abivalmennus, 2 op (TEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.77. Terveystiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot (TEvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite: Opiskelija syventää terveysosaamistaan monipuolisesti eri sisällöissä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.78. Terveystiedon koulukohtaiset valinnaiset opinnot (TEkkv)

Opintojaksot

Abivalmennus, 2 op (TEabi)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.79. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

*Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

*Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

*Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

*Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

*Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen syventäminen. Liikunnan lisääminen arjessa erilaisiin liikuntamuotoihin tutustumalla kurssien kuvausten mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Kurssien mukaiset monipuoliset liikuntamuodot.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Jalkapallo, 2 op (LI22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jääkiekko, 2 op (LI23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Salibandy, 2 op (LI24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yksilölajit, 2 op (LI27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tanssi, 1 op (LI28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Joukkuelajit, 2 op (LI29)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuntosalistartti, 1 op (LI36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uinti, 1 op (LI39)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi, 1 op (LI40)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Harrasteliikunta, 2 op (LI41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Palloilu 1, 2 op (LI42)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Palloilu 2, 2 op (LI43)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.80. Liikunnan valinnaiset valtakunnalliset opinnot (LIvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen syventäminen. Liikunnan lisääminen arjessa erilaisiin liikuntamuotoihin tutustumalla moduulien kuvausten mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.81. Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (LIkkv)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen ja syventäminen.

Keskeinen sisältö: Kurssien mukaiset liikuntamuodot.

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset,

arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Erityisesti painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojaksot

Wanhojen tanssien erityistehtävät, 1 op (LI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Projektissa ja ryhmässä työskentelyyn liittyvien taitojen syventäminen erityistehtävissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Wanhojen tansseihin liittyvien erityistehtävien toteutus, esim. opiskelijoiden oma tanssi, koristelu ja juonto. Erityistehtävänä voidaan pitää myös kurssin suorittamista uudelleen opettajan kanssa sovituissa erityistilanteissa, esim. jos uusille tanssijoille tarvitaan pareja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Liikunnan retket, 2 op (LI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteita ovat liikuntaan liittyvien tietojen taitojen kehittäminen sekä ryhmässä toimiminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tehdään retki yhdessä sovittuun kohteeseen joko kotimaassa tai ulkomailla. Kurssin toteutuminen edellyttää aina riittävän rahoituksen järjestymistä, ja se voi sisältää myös maksuja opiskelijoille. Kurssi voidaan järjestää yhteistyössä jonkin muun oppiaineen tai oppilaitoksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Tanssi, 1 op (LI28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuntosalistartti, 1 op (LI36)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uinti, 1 op (LI39)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi, 1 op (LI40)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Harrasteliikunta, 2 op (LI41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Palloilu 1, 2 op (LI42)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Palloilu 2, 2 op (LI43)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jalkapallo, 2 op (LI22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jääkiekko, 2 op (LI23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Salibandy, 2 op (LI24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yksilölajit, 2 op (LI27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Joukkuelajit, 2 op (LI29)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.82. Lajivalmennukset (LIvalm)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Tarjota kilpatasolla urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa aamuisin.

Keskeinen sisältö: Lajiharjoitukset

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Erityisesti painotetaan hyvinvointiosaamista.

Opintojaksot

Jalkapallo, 2 op (LI22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jääkiekko, 2 op (LI23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Salibandy, 2 op (LI24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yksilölajit, 2 op (LI27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Joukkuelajit, 2 op (LI29)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.83. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutustaitojen*** *sekä* ***eettisyyden*** *kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan ***luovaa ja monitieteistä osaamista****. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös* ***ympäristöosaamisen*** *kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *sekä* ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lukion bändi ja kuoro, 10 op (MU7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kitaran-, pianon- tai ukulelensoiton alkeet, 2 op (MU8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhtyemusisointi, 2 op (MU9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abien musiikkikurssi, 2 op (MU10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Musiikin esiintymiset, 2 op (MU11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Juhlaorkesteri, 2 op (MU12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.84. Musiikin valinnaiset valtakunnalliset opinnot (MUvv)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite:

Opiskelija kehittää musiikillista monipuolisuutta, luovaa ilmaisua ja tuottamista sekä pohtii musiikin merkitystä. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson moduulien tavoitteisiin. Numeroarvosana.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.85. Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot (MUkkv)

Oppiaine ja tehtävä

Tehtävänä on kehittää opiskelijan musiikillisia taitoja, osaamisen monipuolisuutta sekä musiikillisia vuorovaikutustaitoja.

Tavoitteet

Opintojakson tavoite:
Opiskelija kehittää musiikillisia taitojaan, luovaa ilmaisuaan, osaamisen monipuolisuutta sekä musiikillisia vuorovaikutus- ja ajattelun taitojaan. Hän oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan, asettaa tavoitteita toiminnalleen ja osaa käyttää musiikkia keinona ylläpitää ja kehittää hyvinvointiaan. Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
Keskeinen sisältö:
Opintojakson sisällöissä korostuvat laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät sekä luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua kehittävät tehtävät. Opintojaksolla opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia esiintyä koulun tilaisuuksissa.
Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Laajuus ja arviointi:
Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.
Opintojakson suoritusperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, kannustavaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritusperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin vaikuttavat moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen

näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen:
Opintojaksolla korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Lukion bändi ja kuoro, 10 op (MU7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kitaran-, pianon- tai ukulelensoiton alkeet, 2 op (MU8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yhtyemusisointi, 2 op (MU9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abien musiikkikurssi, 2 op (MU10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Musiikin esiintymiset, 2 op (MU11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Juhlaorkesteri, 2 op (MU12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Laulukurssi - kehitä äänenkäyttöä laulamalla, 2 op (MU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on laulutaidon kehittäminen laulamalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kokoonnutaan laulamaan yhdessä osallistujille mieluisia kappaleita yksiäänisesti. Tapaamisissa käydään läpi myös terveen äänenkäytön tapoja ja annetaan vinkkejä lauluäänen kehittämiseen, pääpaino kuitenkin laulamisessa! Halukkaiden kanssa voidaan kokeilla myös moniäänistä laulamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintopisteet 1–2 op

Opintojakson vapaa kuvaus

Suorituksen laajuus 1–2 op osallistumisen mukaan.

9.86. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen*

visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Osallisena mediassa, 2 op (KU3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taidetta kierrättäen, 2 op (KU5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Avoin ateljee, 2 op (KU6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Piirrustus 1 - 2, 2 op (KU7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Valokuvaus, 2 op (KU10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Elokuva, 2 op (KU11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuvataiteen projekti, 2 op (KU12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lavastuksen ja puvustuksen työpaja, 2 op (KU13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.87. Kuvataiteen valinnaiset valtakunnalliset opinnot (KUvv)

Tavoitteet

Oppaineen tavoite: Opiskelija tutustuu taiteen perinteeseen ja nykyilmiöihin, soveltaa oppimaansa osana omaa ilmaisua sekä harjoittelee taiteentekemisen ja viestinnän tekniikoita ja materiaalituntemusta.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Osallisena mediassa, 2 op (KU3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.88. Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot (KUkkv)

Oppiaine ja tehtävä

Tehtävänä on opiskelijan oman taiteellisen ilmaisun, vastuullisen taiteen tekemisen sekä taiteen teemojen tuntemuksen edistäminen ja kehittäminen.

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on monipuolinen taiteen ja viestinnän tuntemuksen lisääminen ja työskentely erilaisten taiteen tekemisen materiaalien, tekniikoiden ja sisältöjen parissa. Kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta. Olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten

kanssa. Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeinen sisältö: Tässä opintojaksossa opiskellaan ensisijaisesti taiteen, kulttuurin ja viestinnän tuntemusta, keskustelua ja jakamista, harjoitellaan monimateriaalisuuteen ja -tekniikkaan pohjautuvaa työskentelyä omakohtaisen tekemisen kautta.Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Opintojakson vapaa kuvaus: Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella (kuitenkin vähintään 2 op).

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: opintojaksolla toteutuvat monitieteisyys ja luova osaaminen.

Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin moduulin tavoitteiden mukaisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Taidetta kierrättäen, 2 op (KU5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Avoin ateljee, 2 op (KU6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Piirrustus 1 - 2, 2 op (KU7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Valokuvaus, 2 op (KU10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Elokuva, 2 op (KU11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuvataiteen projekti, 2 op (KU12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lavastuksen ja puvustuksen työpaja, 2 op (KU13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Abi goes Art, 2 op (KU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena suunnitella, valmistaa, luoda omaperäisiä teoksia ja asettaa ne esille. Valmistetaan abivuoden juhlakoristelut ja rekkalakanat suunnitellusti. Tavoitteena on kiinnittää huomiota pitkään taiteen tekemisen prosessiin, jossa otetaan vastuuta myös teoksiin käytetyistä materiaaleista, työtilan siivouksesta, työvälineiden huolehtimisesta ja kierrätyksestä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Abiryhmän kanssa valitaan lakanoihin teema, pureudutaan ajankohtaisiin kuvan tekemisen aiheisiin ja tavoitellaan omaperäisyyttä opiskelijoista nousevien ideoiden pohjalta. Prosessi on kokonaisuus, johon työryhmä sitoutuu alusta loppuun. Lisäksi tutustutaan asianmukaisten taiteen tekemisen materiaalien käyttöön, työtilasta huolehtimiseen ja välinehuoltoon, huomioidaan käytettyjen materiaalien ympäristövaikutukset.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintopisteet: 1–2 panostuksen mukaan

Opintojakson vapaa kuvaus

1–2 op suorituksen laajuuden mukaan.

9.89. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*

- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.90. Opinto-ohjaus, koulukohtaiset valinnaiset opinnot (OPkkv)

Opintojaksot

Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.91. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Uskalla elää - Lukiolaisen ihmissuhdetaidot, 2 op (IS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on opiskelijan itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittäminen monipuolisesti toiminnallisten menetelmien avulla ARVIOINTI: suoritusmerkintä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kasva itsesi tuntemisessa, vahvista itsetuntoasi, valmistaudu toimivaan parisuhteeseen, arvioi elämäsi vahvoja vaikuttajia, tule sellaiseksi kuin sinun pitikin tulla. Uskalla elää! -tietotaitoa elämyksellisten työtapojen avulla. Kurssin pääosa leirikokemuksena.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Ihmissuhdetaidot II, 2 op (IS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on opiskelijan minätuntemuksen syventäminen monipuolisten toiminnallisten menetelmien avulla ARVIOINTI: suoritusmerkintä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ihmissuhdetaitokurssin jatkokurssilla syvennetään minätuntemusta ja pohditaan omaa tulevaisuutta. Kurssin keskeisinä teemoina ovat minuus, omat vahvuudet ja arvot, tärkeät ihmissuhteet (käsitellään mm. parisuhdetta ja yksinäisyyttä) sekä oma tulevaisuus (pohditaan mm. tulevaisuuden tavoitteita ja pelkoja). Kurssin opiskelumenetelminä ovat toiminnalliset ja elämykselliset harjoitukset. Kurssi toteutetaan osittain koulun ulkopuolella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan

laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Jännitys haltuun, 2 op (TO55)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija kehittää hyvinvointiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi on suunnattu opiskelijoille, jotka kokevat jännittämisen haittaavan omaa elämäänsä. Pienessä ja turvallisessa ryhmässä pohditaan keinoja jännityksen lieventämiseksi, kokeillaan harjoituksia, joilla jännityksen kanssa selviää paremmin sekä tehdään rentoutusharjoituksia. Opinnot toteutetaan osittain koulun ulkopuolella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suoritusmerkintä.

Jaksa paremmin, 2 op (TO56)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on opiskelijan oman hyvinvointiosaamisen kehittäminen monipuolisesti toiminnallisia menetelmiä hyödyntäen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset keinot joilla voi tukea arjessa jaksamista ARVIOINTI: suoritusmerkintä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan

laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin osatekijöistä ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan. Opintojakso on suunnattu vähän tai ei lainkaan liikkuville opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia tukevan elämäntavan löytämiseen. Tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen liikkumiseen ja arjen aktiivisuuden lisäämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Voidaan suorittaa 1 tai 2 opintopisteen laajuisena. Oman hyvinvointianalyysin tekeminen ohjatusti ja sen pohjalta oman hyvinvointi- ja liikuntasuunnitelman laatiminen. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan osin yksilöohjauksilla ja osin itsenäisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää ohjaajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikuntaohjelman itsenäistä toteuttamista sekä omien hyvinvoinnin osa-alueiden pohtimista.

Ensiapu, 1 op (TO60)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on saavuttaa SPR:n EA1-kurssin ensiaputaidot.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- SPR:n EA1 (moduuli suoritetaan käymällä tämä kurssi itse, todistuksen esittämällä saa suoritusmerkinnän) ARVIOINTI: suoritusmerkintä (SPR:n kurssi)

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

deksi.

Lukiolaisen turvakurssi, 2 op (TO61)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukiolaisen turvakurssi on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) järjestämä yhteiskuntatietoutta ja turvallisuutta lisäävä opintokokonaisuus. Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu omatoimiseen varautumiseen, pelastus- ja poliisiviranomaisten toimintaan sekä turvallisuuden alalla toimiviin järjestöihin teorian ja käytännön harjoittelun kautta. Moduuli järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Lisätietoja https://lukiolaisenturvakurssi.etapahtuma.fi/

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Tutorointi, 2 op (TO62)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- - Opiskelija osaa toimia erilaisissa tutorin tehtävissä - Opiskelija harjoittelee erilaisia tutorina tarvittavia taitoja, kuten ryhmänohjausta, lukio-opintoihin perehdyttämistä ja tapahtuman järjestämistä - Opiskelijaa osallistuu yhteisöllisen toiminnan järjestämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi suoritetaan osallistumalla 5. periodissa tutorkoulutukseen ja jatkaen toimintaa sovitusti seuraavan lukuvuoden ajan. Kurssiin sisältyy tutorina toimimista 1.vuoden opiskelijoille, yhteisten tapahtumien järjestämistä sekä lukion markkinointiin osallistumista. Osallistujat valitaan hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuoden opiskelijoita informoidaan hakemisesta Wilman kautta ennen haun alkua keväällä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-

alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suoritusmerkintä.

Lehtityö - toimitus ja taitto, 2 op (TO65)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii mediataitoja ja mediatekstien valmistusta. Suoritusmerkintä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduuli jakautuu koko lukuvuodelle. Opintojen aikana opiskelija pääsee tekemään juttuja sekä Martsarilainen-lehden verkkojulkaisuun että vuosittain ilmestyvään painettavaan lehteen. Toimituskokouksia on sovittuina aikoina ja yksittäiset tehtävät ovat kirjoittamiseen tai kuvatoimittamiseen liittyviä (esim. valokuvaus, sarjakuva, kuvitus ja taitto). Valitsemalla moduulin tarjottimelta ilmoittaudut mukaan toimituskuntaan, mutta suoritustapansa takia moduuli ei vie palkkia. Mukaan voi tulla koska tahansa, ja opintopisteiden määrää voidaan pienentää tai kasvattaa oman aktiivisuutesi mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Edustaminen ja markkinointi, 2 op (TO66)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla harjoitellaan monipuolisten edustustehtävien hoitamista ja markkinointia käytännön edustustehtävissä lukiossa ja lukion ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi koostuu tehtävään kuuluvasta perehdytyksestä ja edustus- sekä markkinointitehtävistä. Kurssi toimii yhteistyössä OPKH:n ja tutortoiminnan kanssa, ja täydentää tarvittaessa näitä. Kurssille valitaan sellaisia opiskelijoita, jotka ovat osoittaneet kykyä monipuoliseen yhteistyöhön, esiintymiseen, markkinointiin sekä aikataulujen ja sopimusten noudattamiseen. Kurssin suorittaneet saavat suoritusmerkinnän lisäksi myös työtodistuksen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suoritusmerkintä.

Työelämässä toimiminen, 2 op (TO67)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Haluatko oppia tekemään hyvän työhakemuksen ja ansioluettelon? Mistä löydät vapaita työpaikkoja? Miten toimia työhaastattelussa? Millaiset ovat työelämän pelisäännöt? Tervetuloa toiminnalliselle ja käytännönläheiselle opintojaksolle, jossa saat vastaukset mm. edellisiin kysymyksiin! Opintojen aikana opiskelija perehtyy työelämään, työnhakuun, työnhaun erilaisiin kanaviin sekä työelämätaitoihin. Arviointi: S-merkintä

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Työelämässä toimiminen, 2 op (TO68)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija oppii toimimaan monipuolisesti työelämässä. Varian järjestämä kurssi, joka sisältää työelämätaitoihin liittyviä etäopintoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työelämätaitojen syventävät sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Opiskelijakuntatoiminta, 2 op (TO69)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoite: aktiivinen osallistuminen opiskelijakuntatoimintaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi saada 1-6 opintopistettä aktiivisesta osallistumisesta opiskelijakunnan hallituksen toimintaan. Opintosuorituksen laajuus lasketaan osallistumisen määrän mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Itsemyötätuntokurssi, 2 op (TO71)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat oppivat hahmottamaan eri tieteen- ja taiteenalojen välisiä yhteyksiä sekä niiden keskeisten periaatteiden ja käsitteiden vuorovaikutusta yhtä tiedonalaa laajemmissa kokonaisuuksissa. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. He analysoivat ja arvioivat erilaisia käsitejärjestelmiä ja näkökulmia ja käyttävät niitä johtopäätösten ja ratkaisujen tekemiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa lisäämään itsenäistä liikkumista ja arjen aktiivisuutta hyvinvointivalmentajan ohjauksessa.
- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan.
- Opintojakso on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia edistävän elämäntavan toteuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritetaan 2 opintopisteen laajuisena.
- Opintojakson alussa tehdään ohjatusti hyvinvointianalyysi ja sen pohjalta laaditaan henkilökohtainen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma yhdessä hyvinvointivalmentajan kanssa.
- Opiskelijan toiveiden pohjalta laadittua suunnitelmaa toteutetaan ohjatusti ja itsenäisesti liikkuen sekä kirjallisin tehtävin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää hyvinvointivalmentajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman itsenäistä toteuttamista sekä annettujen kirjallisten tehtävien huolellista tekemistä.

Lukiopaja, 2 op (TO100)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saa arkirytmin kuntoon.
- Opiskelija vahvistaa osallisuuttaan ja toimijuuttaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa hyvinvointi- sekä vuorovaikutustaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun opiskelija osallistuu aktiivisesti Lukiopajan toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu käymällä säännöllisesti Lukiopajalla ja huolehtimalla arkirytmistään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja läsnäolo Vantaan lukiopajalla. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vantaan lukiopaja on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat matalan kynnyksen oikea- ja lyhytaikaista tukea opintojensa edistämiseen. Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Lukiopajalla opiskelija suorittaa lukion kursseja itsenäisesti joko omaan lukioon tai etälukioon. Lukiopajalla opiskelijalla on mahdollisuus kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saada arkirytmi kuntoon. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja toimijuutta. Lukiopajaan osallistuminen edellyttää opiskelijalta motivaatiota edistää lukio-opintojaan. Opiskelija osallistuu toimintaan säännöllisesti ja tavoitteena on, että opiskelija pääsee nopeasti takaisin kiinni normaaliin lukioarkeen. Lukiopajan opettaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut toimintaan.

TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa toisen asteen koulutusmahdollisuuksia
- Opiskelijan mielikuva omista jatko-opinnoista selkiytyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustua lukiokoulutukseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukiokoulutukseen tutustuminen vahvistaa opiskelijan käsitystä koulutusmahdollisuuksista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja tulevaisuususko vahvistuu, kun ymmärrys itselle sopivista vaihtoehdoista varmistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan perusopetuksen ajalta kertyneet työelämäkokemukset ja –todistukset sekä aktiivinen osallistuminen perusopetuksen aikana järjestettyyn lukiotutustumiseen. Lukiotutustumisesta opiskelija on saanut suullista palautetta sekä kirjallisen arvioinnin tutustumisen aikana. Opiskelija reflektoi perusopetuksen aikana saamiaan kokemuksiaan ja kertynyttä osaamistaan lukio-opinnoissa tarvittavaan osaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa vahvistetaan yläkoululaisten työelämä- ja opiskeluvalmiuksia toisen asteen opintoihin siirtymiseen opiskelijoiden tarpeen mukaisesti. Näitä valmiuksia voi olla esimerkiksi opinnoissa tarvittavat opiskelutaidot, työnhakutaidot tai itsetuntemuksen vahvistaminen.

Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, annetaan hänelle merkintä myös opintojaksosta TO121.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, merkitään 1op opintojaksolle TO120 ja toinen opintopiste tälle opintojaksolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on jatkoa opintojaksolle TO120. Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

9.92. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnan lukiodiplomi on osoitus opiskelijan fyysisestä toimintakyvystä, liikuntatiedoista, harrastuneisuudesta tai erityisosaamisesta sekä yhteistyö- ja työskentelytaidoista. Suoritusmerkintä ja diplomin arviointi.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

- Lukiodiplomin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*

- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Kuvataiteen lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin laaja-alaista osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti erilaisia kuvia.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan lukiodiplomille asettamiin tavoitteisiin sekä hänen valitsemaansa tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*
- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija valmistaa esityksen ryhmässä tai yksin. Opiskelija valitsee työnsä aiheen, näkökulman ja toteuttamistavan itse. Esitys arvioidaan. Diplomin voi suorittaa joko yhdellä tai useammalla teatterityön osa-alueella, esimerkiksi näyttelijänä, ohjaajana tai käsikirjoittajana. Esityksen lisäksi teatterin lukiodiplomin muut osat ovat suullinen reflektio, portfolio ja kirjallinen reflektio. Jotta opiskelija voi osallistua diplomiopintoihin, vähintään kolme teatterikurssia pitää olla suoritettuna.

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*

- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

9.93. LUMA-opinnot (LUMA)

Oppiaine ja tehtävä

Martinlaakson lukiossa LUMA-aineet ovat tukemassa opiskelijan matemaattis-luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä yksittäisten oppiaineiden tehtävien lisäksi.

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Omien kiinnostuksen kohteiden mukainen luonnontieteiden ja matematiikan tietojen ja taitojen syventäminen

Keskeinen sisältö: Luonnontieteitä integroivat moduulien sisällöt

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 40 op.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Luma-orientaatio, 2 op (LUMA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu luma-aineisiin ja muihin luma-luokkaisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kaikille luma-lukion aloittaville. Kurssin tavoitteena on saada syvällisempi käsitys siitä, mitä luma-aineet ovat tutustuen samalla toisiin luma-lukiolaisiin. Opintojen

aikana tehdään yhdessä mielenkiintoisia luma-vierailuja ja vierailuista pidetään oppimispäiväkirjaa. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista kurssille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suoritusmerkintä.

Luma-leirikoulu, 2 op (LUMA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana tehdään leirikoulumatka yhdessä sovittuun ajankohtaiseen luma-kohteeseen ja vierailuista pidetään oppimispäiväkirjaa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Tiedettä ja taidetta (STEAM), 2 op (LUMA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tiedettä ja taidetta on STEAM- yhteistyökurssi, joka järjestetään yhteistyössä Euroopan koulujen kanssa. Opintojen tavoitteena on kansainvälisyyden lisääminen, tieteen ja taiteen yhdistäminen luovasti sekä opiskelijoiden kanssa yhdessä valitun projektin tekeminen. Kurssin opetuskieli on englanti. Arviointi suoritusmerkinnällä. Laaja-alainen osaaminen: Globaali ja kulttuuriosaaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieteen ja taiteen yhteisprojekti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Tutki ja kokeile!, 2 op (LUMA41)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventyy tieteelliseen ja kriittiseen ajatteluun sekä tutkimustyön tekemiseen. Opiskelija opiskelee yliopiston ja ammattikorkeakoulun opinnäytetöissä vaadittavien tutkimusmetodien alkeita. Opintojen aikana laaditaan tutkimussuunnitelma ja tutkimus myös käytännössä. Opiskelija opiskelee itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. Kurssilla voi olla sisällöllistä yhteyttä tutkimusaiheesta riippuen useaan oppiaineeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutkimussuunnitelman tekeminen ja tutkimuksen toteuttaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Suoritusmerkintä.

Geofysiikka, 2 op (LUMA42)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tavoitteena on tutustua monitieteisesti maapallon rakenteeseen ja fysikaalisiin ilmiöihin. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maapallon kivi-, vesi-, ilma- plasma- ja magneettikehien rakenne ja ilmiöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Fysiikan historia, 2 op (LUMA43)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on hahmottaa fysiikan historia ja laajemmin tieteen historia osana yleistä historiaa. Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin historialliseen kehityskulkuun liittyvän dokumentoidun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat muodostavat kollektiivisesti kokonaiskuvan fysiikan historiasta ja sen kehityskuluista erinäisten fysikaalisten käsitteiden, mallien ja keksintöjen taustalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytysti suoritettu kurssi arvioidaan S-merkinnällä (suoritettu).

Pelit, pulmat ja päättely, 2 op (LUMA45)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opiskelija kehittää matemaattista ajatteluaan pelien ja pulmien avulla. Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen. : Suoritusmerkintä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ongelmanratkaisumenetelmiä, nollasummapeli.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Matemaattisia kuvioita, 2 op (LUMA46)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan matemaattisiin muotoihin, kuvioihin ja malleihin ja niiden hyödyntämiseen kuvataiteessa. Kurssilla tehdään kuvataiteen töitä matematiikkaa unohtamatta!

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laatoitukset, fraktaalit, kultainen leikkaus ja arkkitehtuuri.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Teknologiaprojekti, 2 op (LUMA47)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee ohjatusti yksin tai yhdessä muiden kanssa haluamansa teknologisen projektin. Arviointi: Suoritusmerkintä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt määräytyvät opiskelijan valitseman projektin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Akustiikka, 2 op (LUMA48)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla sovelletaan tiede- ja taidepainotteista suuntausta yhdistämällä fysiikka ja musiikki. Tutkimme monipuolisesti akustiikan ilmiöitä esim. vierailulla johonkin pääkaupunkiseudun konserttisaliin, Aalto-yliopiston akustiikkalaboratorioon sekä johonkin alan yritykseen. Vierailuista kirjoitetaan raportti. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Äänen tutkiminen erilaisissa yhteyksissä

Aisti metsä!, 2 op (LUMA49)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppia aistihavaintojen fysiologiaa käytännön kautta, pohtia metsän vaikutusta ihmiseen monella eri tavalla, sekä syventää luovan kirjoittamisen taitoja omien luontohavaintojen ja -kokemusten pohjalta. Lisäksi tutustutaan retkeilyn perustaitoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi toteutetaan metsäretkenä normaalien oppituntien ulkopuolella. Metsäretkellä tehdään erilaisia metsään, aisteihin ja luovaan kirjoittamiseen liittyviä tehtäviä ja harjoituksia. Kurssille otetaan 16 opiskelijaa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Fysiikan ja kemian työkurssi, 2 op (LUMA50)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kokeellinen työskentely ja tulosten havainnointi sekä selitysmallien hakeminen on keskeisin tapa hankkia uutta tietoa luonnontieteissä. Samalla syventyy ilmiöiden ymmärtäminen, minkä lisäksi pienryhmälaborointi on usein myös hauskaa. Kurssi on oiva lisä fysiikan ja kemian osaajalle, jonka mielestä pelkät oppitunnit ovat liian teoreettisia. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehdään kokeellisia tutkimuksia ja opitaan niin teorioita käytännön ilmiöinä kuin niiden havaitsemista ja mittaamista sekä mittaustulosten esittämistä.

Lääketieteellinen biokemia, 2 op (LUMA52)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan ymmärrys solutason kemiallisista rakenteista ja ilmiöistä kehittyy, ja hän ymmärtää niiden merkityksen elimistön toiminnassa ja lääketieteellisissä sovelluksissa. Arviointi: suoritusmerkintä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Solun rakenne ja toiminta tarkempana molekyylitason kuvauksena kuin perus kursseilla ja lukion oppikirjoissa on. Tutustutaan terveyteen ja sairauksiin sekä niihin vaikuttaviin tekijöihin case-tyyppisesti. Ulkopuolisia kontakteja hyödynnetään vierailujen yms. muodossa mahdollisuuksien mukaan.

Rakkaus luma-aineisiin, 2 op (LUMA54)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Itsenäisesti suoritettava kurssi, joka on tarkoitettu LUMA-aineita harrastaville. Kurssin voi suorittaa tutustumalla alan kirjallisuuteen ja osallistumalla alan tapahtumiin, luentoihin ja näyttelyihin. Opintopisteitä voi kerätä raportoimalla edellä mainituista asioista. Työn laajuus, opintopisteiden määrä arvioidaan tilanteen mukaan kyseisen aineen opettajan kanssa. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luma-aineisiin syventyminen kirjallisuuden tai tapahtumien kautta.

Menestystä ja mahdollisuuksia lukiossa ja työelämässä, 2 op (LUMA55)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osallistutaan LUMA-aineiden valtakunnallisiin kilpailuihin. Harjoitellaan aikaisempia valtakunnallisia kilpailutehtäviä ja yleisiä vaikean tehtävän ratkaisustrategioita. Osallistutaan LUMA-tapahtumiin ja työelämävierailuihin. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennytään luma-aineisiin kilpailujen, tapahtumien ja yritysvierailujen kautta.

Itämeri, 2 op (LUMA56)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää Itämeren ominaispiirteitä ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Opiskelijassa herää kiinnostus ympäristön tilaan ja hän näkee Itämeren keskeisen aseman Suomen lähialueena. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy Itämeren ominaispiirteisiin ja lajistoon. Samalla tutustutaan veden kemiallisten ominaisuuksien tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan erilaisia maastotyöskentelymenetelmiä. Kurssiin sisältyy retki kotimaassa.

Metsät, suot ja jääkauden jäljet, 2 op (LUMA57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on syventää tietoja Suomen metsä- ja suotyypeistä ja jääkauden merkeistä maisemassa sekä tutustua biologian ja maantieteen kenttätyömenetelmiin. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Metsien ja soiden ekologiaa, jääkauden vaikutus pinnanmuotoihin sekä biologian ja maantieteen maastotyöskentelymenetelmät.

Luontoseuranta, 2 op (LUMA58)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin tapoihin tutkia ympäristössä tapahtuvia muutoksia (mm. lintujen rengastus, laskenta- ja kartoitusmenetelmät, omat havainnot). Luokasta luontoon on homman nimi, osallistuminen erilaisiin projekteihin on mahdollista, jos opiskelijalla riittää intoa ja harrastuneisuutta. Arviointi suoritusmerkinnällä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luontoseuranta havainnoimalla käytännössä ympäristön muutoksia

Maailmankaikkeus ja tähtitiede, 2 op (LUMA59)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa kokonaiskuvan maailmankaikkeuden rakenteesta ja kehityksestä. Arviointi: Suoritusmerkintä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tähtitieteen perusteet, maailmankaikkeuden rakenteet ja kehitys.

Lajintuntemus, 2 op (LUMA60)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan eri eläin- ja kasvilajeihin luonnossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi sisältää retkeilyä maastossa ja lajien lajintuntemusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Suomen geomorfologinen maisema, 2 op (LUMA61)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua Suomen pinnanmuotoihin ja maisemaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomen maisemamuotojen synty, kehitys, havaitseminen ja nimeäminen ARVIOINTI suoritusmerkintä (Helsingin yliopiston Digikampus MOOC-kurssi)

Metsätiedekurssi, 2 op (KKY6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.94. Draama ja teatteri (DTv)

Oppiaine ja tehtävä

Draaman ja teatterin opintokokonaisuuden tehtävä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus itseilmaisuun ja monipuoliseen yhteistyöhön kannustavassa ilmapiirissä.

Tavoitteet

Draaman ja teatterin opintokokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu heittäytymään, esiintymään ja käyttämään piileviä voimavarojaan. Hän oppii kehittämään vuorovaikutustaitojaan, yhteistyökykyjään ja luovaa ajatteluaan. Draaman ja teatterin opinnot laajentavat mielikuvitusta ja kehittävät monipuolista ilmaisukykyä sekä tarjoavat mahdollisuuden esiintyä ja tutustua esityksen valmistamiseen. Tavoitteena on myös, että opiskelija oppii vastaanottamaan kulttuuria aktiivisesti.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintokokonaisuuden ensisijaisena laaja-alaisena sisältönä on opiskelijan vuorovaikutustaitojen kehittäminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintokokonaisuudessa painottuvat myös monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojaksot

Draaman orientaatio-opinnot, 2 op (DT0)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää ilmaisun perusvalmiuksia ja tutustuu esitystaiteeseen, sekä tutustuu muihin draamalinjalla opiskeleviin opiskelijoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tapaamiset koostuvat erilaisista harjoituksista, vierailuista ja tapahtumista. Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opintoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovuus ja monitieteisyys korostuvat laaja-alaisina osaamisalueina.

Hyvinvointiosaaminen

Draaman ja teatterin orientaatio-opinnoissa myös hyvinvointiosaaminen kehittyy.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Perusopinnot - heittäydy, uskalla, elä!, 2 op (DT1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet, 2 op (DT2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Rooli- ja kohtausharjoittelu, 2 op (DT3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Produktio I - III, 6 op (DT4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Pienoisnäytelmä, 2 op (DT7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet, 2 op (DT8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Draaman ja teatterin soveltavat opinnot, 2 op (DT9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Valo- ja äänitekniikka, 2 op (DT10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.95. Draaman perusopinnot (DTkkv)

Tavoitteet

Opintojen tavoite

Opintojen tavoitteena on, että opiskelija kehittää ilmaisun perusvalmiuksia ja tutustuu teatterin eri lajeihin.

Keskeinen sisältö

Keskeisenä sisältönä ovat keskittymis- ja kontaktiharjoitukset, ryhmässä toimiminen, roolityöskentely sekä puhe- ja fyysinen ilmaisu.

Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena. Opiskelija voi myös valita kaikki draaman perusopintojen moduulit.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaamisalue:

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen.

Luovuus ja monitieteisyys korostuvat laaja-alaisina osaamisalueina.

Draaman ja teatterin orientaatio-opinnoissa myös hyvinvointiosaaminen kehittyy.

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Perusopinnot - heittäydy, uskalla, elä!, 2 op (DT1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Rooli- ja kohtausharjoittelu, 2 op (DT3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet, 2 op (DT2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.96. Produktio (DTvk2)

Tavoitteet

Opintojen tavoite

Opintojen tavoitteena on, että opiskelija kehittää ilmaisun perusvalmiuksia ja tutustuu teatterin eri lajeihin. Opiskelija on mukana valmistamassa draaman produktion.

Keskeinen sisältö:

Keskeisenä sisältönä ovat keskittymis- ja kontaktiharjoitukset, ryhmässä toimiminen, roolityöskentely sekä puhe- ja fyysinen ilmaisu.

Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena. Opiskelija voi myös valita useampia produktioon liittyviä moduuleja.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen: laaja-alaisina osaamisalueina korostuvat ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen ja luovuus sekä monitieteisyys.

Draaman ja teatterin orientaatio-opinnoissa myös hyvinvointiosaaminen kehittyy.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Produktio I - III, 6 op (DT4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Pienoisnäytelmä, 2 op (DT7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet, 2 op (DT8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Draaman ja teatterin soveltavat opinnot, 2 op (DT9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Valo- ja äänitekniikka, 2 op (DT10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.97. Kulttuurin ja taiteen opinnot (KULT)

Tavoitteet

Opintojakson tavoite: Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventyy kulttuurin ja taiteen sisältöihin laajemmin.

Keskeinen sisältö: Moduulin keskeiset sisällöt.

Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena tai opiskelija voi valita useampia kaupalliseen alaan liittyviä moduuleja.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova ajattelu korostuvat kulttuurin ja taiteen opinnoissa. Myös hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen ovat keskeisiä osaamisalueita.

Opintojaksot

Taide- ja elämätaidot, 2 op (KULT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Keskeisinä teemoina ovat minätuntemus, vuorovaikutus ja elämänhallinta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana käsitellään elämäntaitoja yhdistäen psykologiaa sekä taiteen keinoja minän tarkastelussa. Opiskelumenetelminä ovat mm. valokuvat ja draama identiteettien rakentajina ja ilmaisuvälineinä, kuvataiteen sekatekniikat oman itsensä näkyväksi tekemisessä, voiumauttavan valokuvan keinot elämänkokemusten käsittelyssä ja terapeuttiset menetelmät rentoutuksessa. Toteutetaan koulun ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Monitaiteellinen musiikkiprojekti, 2 op (KULT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan taiteidenvälisessä työskentelyssä yhteistyössä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin voi suorittaa lukiomme näytelmäproduktioiden yhteydessä suunnittelemalla ja toteuttamalla näytelmän ääniä tai musiikkia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Taidetta kaikilla aisteilla, 2 op (KULT3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kunakin vuonna valittavan retkikohteen kaupunkikulttuuriin. Opiskelija osallistuu retkelle ryhmän jäsenenä. Opiskelija tutustuu omatoimisesti lisäksi paikalliseen kulttuuritarjontaan (esim. museot, konsertit, teatteri) osana kurssisuoritusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana tutustutaan lähialueiden kulttuurikohteisiin sekä tehdään päiväretki ryhmän opiskelijoiden kanssa yhdessä valittuun kohteeseen. Retkipäivän aikana tutustutaan taide-, teatteri- tai musiikkilaitoksiin, tehdään vierailuja ja bongataan kaupungin tärkeimmät kohteet kaupunkisuunnistuksessa. Omakustanteinen matka.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Nykykulttuuria, 2 op (KULT4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Esittävän taiteen genrejä ja uusia ulottuvuuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana tehdään vierailuja ja analyysejä mm. elokuvien ja teatterin historiasta nykypäivään. Opiskelu painottuu keskusteluun, pieniin harjoituksiin ja vierailuihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Taide ja ympäristö, 2 op (KULT5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi on opettajan kanssa erikseen sovittava työpajaluontoinen projekti. Projektin tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan ja opiskelijan välillä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintokokonaisuus voi sisällöltään koostua usean eri oppiaineen sisällöistä, mutta siihen liittyy taiteellinen lähestymistapa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Kielet ja kulttuuri, 2 op (KULT6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa kokemuksia eri kielillä laulamisesta ja musisoinnista osana musisoivaa ryhmää.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana musisoidaan monipuolisesti eri kieliä hyödyntäen. Työkielenä ovat koulussamme opetettavat kielet. Osallistujien toiveet kurssilla käytettävistä kielistä otetaan huomioon. Opintojen aikana valmistetaan mahdollisesti musiikkiesitys johonkin koulun tilaisuuteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Pohjoismainen kulttuuriperintö tutuksi, 2 op (KULT8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu pohjoismaiseen kullttuuriperintöön.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana tutustutaan pohjoismaiseen kulttuuriperintöön, kuten esim. viikinkeihin ja saagoihin, Pohjoismaiseen tiedeyhteisöön, moderniin populaarikulttuuriin sekä Pohjoismaiseen hyvinvointivaltioon. Opintojen aikana tehdään yhdessä sovitusti matka esim. Ruotsiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Suuret ajattelijat, 2 op (KULT9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua filosofian, uskonnon, politiikan ja et:n suuriin ajattelijoihin, opiskelijalähtöisesti ja heidän kiinnostuksestaan käsin inspiroivan keskustelun kautta. Opiskelija tutustuu tarkemmin yhteen ajattelijaan ja toimii vetäjänä häntä koskevassa keskustelussa. Sisällöt linkitetään nykyajatteluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla perehdytään suuriin ajattelijoihin filosofian saralta. Sisältönä voi olla minkä tahansa kulttuurialueen ajattelijoiden tuotosten läpikäymistä keskustelun avulla. Jokaisella opiskelijalla on oma ajattelija, johon hän perehtyy tarkemmin. Pyritään löytämään työkaluja oman ajattelun ja oman toiminnan kehittämiseen tässä ajassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Median maailma, 2 op (KULT10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Itsenäinen verkkokurssi tutustuttaa median maailmaan ja antaa opiskelijalle valmiuksia pohtia omaa mediasuhdettaan. Mediadiplomin tekijälle pakollinen kurssi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Medialukutaidon harjoittelu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Media mielen manipuloijana, 2 op (KULT11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kasvattaa opiskelijoiden mediakriittisyyttä ja opettaa ajankohtaisten asioiden seuraamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ajankohtaiset uutisaiheet ja ilmiöt eri medioissa, runsaasti vierailuja tai vierailijoita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Musiikki ja kielet, 2 op (KULT14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musisoiminen vieraalla kielellä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana musisoidaan monipuolisesti eri kieliä hyödyntäen. Työkielenä ovat koulussamme opetettavat kielet. Osallistujien toiveet kurssilla käytettävistä kielistä otetaan huomioon. Opintojen aikana valmistetaan mahdollisesti musiikkiesitys johonkin koulun tilaisuuteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Yömessu, 2 op (KULT15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee ja toteuttaa yömessun yhteistyössä seurakunnan kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yömessun suunnitteleminen ja toteuttaminen yhdessä seurakunnan kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ääni ja kuva, 2 op (KULT44)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kuvan ja äänen hyödyntäminen esitysten tekemisessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana tehdään musiikkia ja kuvaa yhdistelevä projekti, joka voi olla esitys koulun tilaisuuteen tai näyttelyyn tai kuvaa ja musiikkia yhdistelevä video.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.98. Kansainvälisyysopinnot, valinnaiset (KVvk)

Oppiaine ja tehtävä

Kansainvälisyyteen tutustuminen.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kansainvälisyyteen itseään kiinnostavalla tavalla.

Keskeinen sisältö: Kurssin keskeinen sisältö.

Opinnot voi suorittaa vähintään 2 opintopisteen kokonaisuutena tai opiskelija voi valita useampia kansainväliyssteen liittyviä moduuleja.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Ensisijaisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, mutta myös vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaaminen sekä yhteiskunnallinen ja monitieteinen, luova osaaminen.

Opintojaksot

Kansainvälisyysopinnot, 2 op (KV1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kansalinvälisyyteen esim. kotikansainvälisyyden, vaihto-opiskelun tai vaikkapa ulkomaisten vieraiden isännöimisen tai emännöimisen avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisyysopintojen keskeinen sisältö muodostuu opiskelijan omavalintasen kansalinvälisyyshankkeen tai -toiminnan avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Tansanian kummikouluprojekti, 2 op (KV2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu Tansanian kulttuuriin ja nykytilanteeseen sekä kehitysapuyhteistyöhön toimimalla aktiivisesti Kilingin kummikoulun hyväksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen keskeinen sisältö muodostuu opiskelijan oman aktiivisen toiminnan ja yhteistyön kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ranska-leirikoulu, 2 op (KV4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustuminen ranskalaiseen kulttuuriin ja ihmisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kiinnostaako Ranska? Lukiomme opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua ranskalaiseen kulttuuriin leirikoulussa. Leirikoulun aikana testataan kielitaitoa, saadaan uusia ystäviä, tutustutaan ranskalaisiin lukio-opintoihin ja elämänmenoon. Vierailu iki-ihanaan Pariisiin kruunaa matkaajien toiveet! Ystävyyskulumme Les Sables d'Olonnessa sijaitsee Atlantin rannikolla. Ranskalaiset ystävämme ovat tehneet vastavierailuja lukiomme ja rikastuttaaneet arkeamme jo useamman kerran.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Saksa-leirikoulu, 2 op (KV5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Saksalaiseen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Martsarilaiset ovat matkanneet Berliinin lähellä sijaitsevaan Potsdamiin opintomatkoille jo usean vuosikymmenen ajan. Saksalainen ystävyyskoulumme on vakituinen vierailukohteemme niin opiskelijoiden kuin opettajienkin vaihdossa. Mukaan matkalle pääsevät kieltä opiskelevat ja saksalaisesta kultuurista kiinnostuneet. Matkojen kohokohtia ovat Berliinin vierailut, uudet ystävät, saksalaiseen kouluun tutustuminen ja perhemajoitukset. Potsdamiin matkataan vuosittain.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen politiikka, 2 op (KV6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua syvällisesti EU-politiikkaan paikan päällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatka Eu-parlamenttiin. Opiskelijat kurssille valitaan yhteiskuntaopin ja historian opinnoissa ansioitumisen mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.99. Opinnot kaupallisesta alasta kiinnostuneille (BUS)

Oppiaine ja tehtävä

Opintojen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus tutustua kaupalliseen alaan ja kaupalliseen ajatteluun.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu johtamiseen, markkinointiin, laskentatoimeen, rahoitukseen ja kansantaloustieteeseen. Opiskelija saa yleiskuvan kaupalliseen alaan liittyvistä aihealueista.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnoissa painottuu ensisijaisesti yhteiskunnallinen osaaminen. Mutta opinnoissa käsitellään myös globaalisuuteen ja vuorovaikutusosaamiseen liittyviä teemoja.

Opintojaksot

Yrittäjyysosaaminen, 2 op (TAT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Nuori tutustuu yrittäjyyteen ja oppii aloitteellisuutta, suunnitelmallisuutta, ideointia ja luovuutta. Opintokokonaisuus tarjoaa nuorelle valmiuksia yrittäjäksi ryhtymiseen tiedon, tehtävien ja erilaisten esimerkkien ja mallien avulla. Opintokokonaisuus kannustaa pohtimaan yrittäjyyttä yhtenä uravaihtoehtona, mutta samalla antaa perustietoa yrittäjyyden ja työn merkityksellisyydestä niin yksilölle kuin yhteiskunnalle. Oppimateriaali sopii siis niin yrittäjäksi kuin työntekijäksi myöhemmin työelämässä siirtyvälle toisen asteen opiskelijalle.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisinä sisältöinä ovat omien vahvuuksien tunnistaminen, liiketoimintamahdollisuuksien havainnointi ja oman osaamisen tuotteistaminen. Oppimateriaalin kautta hahmotetaan myös yrityksen pyörittämiseen liittyviä taloudellisia näkökulmia, opiskellaan erilaisista yritysmuodoista ja eri yritysmuotoihin liittyvistä toimintaperiaatteista ja ominaispiirteistä. Näihin liittyen käsitellään myös yrittäjyyteen liittyviä vastuita ja velvollisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on oleellista kaikessa markkinoinnissa. Vuorovaikutusta harjoitellaan erilaisissa käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen lisääntyy markkinointiin ja myyntiin liittyvien käsitteiden ja osaamisen lisääntyessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Oman talouden hallinta, 2 op (TAT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että oman talouden hallinta koetaan merkityksellisenä osana hyvää elämää ja nuori haluaa kantaa vastuuta taloudestaan sekä tulla toimeen omillaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Nuori oppii ja vahvistaa taitojaan oman talouden hallinnasta ja itseluottamus omaan talouteen vahvistuu. Nuori oppii tienaamisesta, vastuullisesta kuluttamisesta, säästämisestä ja sijoittamisesta, vakuuttamisesta sekä luotonotosta. Nuorelle tarjotaan tiedon lisäksi konkreettisia apuvälineitä oman talouden hallintaan. Näitä käyttäessä lisääntyy ymmärrys oman talouden kokonaiskuvasta, etenkin tuloista ja menoista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on vuorovaikutustaitojen lisääminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Työelämäosaaminen, 2 op (TAT3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija omaksuu työelämän keskeiset perusperiaatteet, kuten yleistietoja työelämäosaamiseen, työelämätaidot, työnhaku, työelämässä toimiminen, tulevaisuuden työelämä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opitaan työelämätietoja ja -taitoja, joista on hyötyä muuttuvassa työelämässä. Monipuolisten tehtävien avulla nuori harjoittelee oman osaamisensa tunnistamista ja työnhakua. Nuoren käsitys erilaisista urapoluista kasvaa ja hän oppii työllistymisen eri muodoista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen keskeisenä sisältönä on yhteiskunnallisen osaamisen kehittäminen talouteen liittyvien osa-alueiden ja käsitteiden tuntemuksen lisääntyessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Kauppatieteen perusteita lukiolaisille, 2 op (BUS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija saa yleiskuvan kauppatieteen perusteista. Kauppatieteen perusopinnot luovat hyvän perustan kauppatieteen syventäville opinnoille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana opiskelija tutustuu kauppatieteen peruskäsitteisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnoissa painottuu yhteiskunnallinen osaaminen. Opiskelija pystyy hyödyntämään kauppatieteen peruskäsitteistöä ja kiinnostuu sekä omaan että yhteiskunnalliseen talouteen liittyvistä kysymyksistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Bisnesmarkkinointi, 2 op (BUS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija saa hyvän kokonaiskuvan liiketoiminnan perusteista ja kaupallisesta alasta urana ja ammattina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Markkinointi, markkinointiajattelu, markkinoinnin suunnittelu, markkinointiviestintä, mainonta, myynti ja suhdetoiminta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Nuori yrittäjyys, 2 op (BUS3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja hyödyntämään niitä omassa yrittäjyydessään. Tavoitteena on, että opiskelijan yrittäjyysasenne sekä taloudenhallinta- ja työelämätaidot lisääntyvät. Opiskelijan taidot lisääntyvät tekemällä oppimisen avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen keskeisinä sisältöinä ovat opiskelijan oman yrityksen perustamiseen sekä yrittäjyysasenteeseen liittyvät aihealueet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojen laaja-alaisina osaamisalueina ovat luovuus ja monitieteisyys. Tavoitteena on että opiskelija oppii hyödyntämään omaa luovuuttaan ja monitieteistä ajatteluaan yrittäjyyteen liittyen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.100. Tieto- ja viestintätekniikka (TVT)

Oppiaine ja tehtävä

Testitehtävä

Tavoitteet

Testitavoitteet

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Testiarviointi

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

testilaaja-alainen

Opintojaksot

Tietotekniikan käyttötaito, 1 op (TVT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso sisältyy lukio-opintoihin orientoivaan opintojaksoon. TVT1 opinnoissa opiskelija harjoittelee lukio-opiskelussa tarvittavien tvt-työkalujen käyttöä. Opiskelija tutustuu sähköisen yo-koejärjestelmän ohjelmistojen käyttöön. TVT1 suoritetaan osana lukio-opintoihin orientoivaa opintojaksoa heti lukion alussa ja sen suorittamista suositellaan kaikille lukio-opintonsa aloittaville opiskelijoille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmien käytön alkeet, kokeiden suorittaminen abitti-järjestelmässä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti hyvinvointiosaamista ja vuorovaikutusosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Office-ohjelmien perusteet, 2 op (TVT2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (TVT3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet I, 2 op (TVT4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Verkkosivut, 2 op (TVT5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Johdatus ohjelmointiin, 2 op (KKY21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekoäly, 2 op (KKY22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietokantojen perusteet, 2 op (KKY23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ohjelmoinnin jatkokurssi, 3 op (KKY24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietokoneen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietoliikenteen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.101. Toimisto-ohjelmien peruskäyttötaidot (TVTvk2)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii toimisto-ohjelmien peruskäyttötaidot.

Keskeiset sisällöt: toimistotöissä usein vastaan tulevien ohjelmistojen käyttötaidot.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään opintojakson moduulien kokonaismäärän.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Opintojaksot

Office-ohjelmien perusteet, 2 op (TVT2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (TVT3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.102. Tietokoneiden ja internetin toiminnan perusteet (TVTvk3)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on opiskelijan tutustuminen tietokoneiden toimintaan ja internetin toiminnan periaatteisiin.

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään opintojakson moduulien kokonaismäärä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Opintojaksot

Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet I, 2 op (TVT4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Verkkosivut, 2 op (TVT5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.103. Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot (KKY)

Oppiaine ja tehtävä

Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot ovat pääsääntöisesti virtuaalisia, itsenäisesti suoritettavia kokonaisuuksia, jotka orientoivat ko. alan yliopisto- ja korkeakouluopintoihin.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että lukion opiskelija saa mahdollisuuden tutustua korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin jo lukioaikanaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Avoimen yliopiston opinnot, 2 op (KKY1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion opiskelijalla on mahdollisuus valita lukioaikana avoimen yliopiston opinnoista lukiolaisille soveltuviksi merkittyjä kursseja. Avoimen yliopiston kurssitarjonta on laaja ja lukiolaisille tarjolla olevat yliopistokurssit (esim. johdanto- ja peruskurssit eri alojen yliopisto-opintoihin) löytyvät avoimen yliopiston verkkosivuilta osoitteesta https://www.helsinki.fi/fi/avoin-yliopisto. Opinnot ovat lukiolaisille ilmaisia. Opintoihin ilmoittaudutaan yliopiston verkkosivujen kautta, mutta ennen ilmoittautumista on oltava yhteydessä omaan opinto-ohjaajaan. Lukioaikana suoritetut avoimen yliopiston kurssit hyväksiluetaan pääsääntöisesti lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Avoimen yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Helsingin yliopiston opinnot, 2 op (KKY2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua maksutta mille tahansa Avoimen yliopiston opintojaksolle! Opintojaksoilla pääset kurkistamaan eri tieteenaloille ja kokeilemaan, millaista yliopisto-opiskelu on. Opinnot saa hyväksiluettua lukio-opintoihin ja ne jäävät myös yliopiston opintorekisteriin odottamaan mahdollista tutkinto-opiskelijaksi pääsyä. Ao. linkistä voit suodattaa lukiolaisille soveltuvat kurssit. Ilmoittautuminen tehdään opon kanssa yhdessä. Nettisivu: https://courses.helsinki.fi/fi/open-university/ Lisätietoja: Opoilta. Kaikki Helsingin yliopiston kurssit voidaan hyväksilukea jatkossa ko. alan yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Helsingin yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Johdatus ohjelmointiin, 2 op (KKY21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekoäly, 2 op (KKY22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietokantojen perusteet, 2 op (KKY23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ohjelmoinnin jatkokurssi, 3 op (KKY24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietokoneen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tietoliikenteen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jyväskylän yliopiston opinnot, 2 op (KKY3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Jyväskylän yliopistossa lukiolaiset voivat kokeilla eri tieteenalojen yliopistotasoisia opintoja. Opiskelu on joustavaa, sillä opintojaksot suoritetaan kokonaan verkossa. Opinnot sopivat toteutustavoiltaan ja laajuudeltaan (2 opintopistettä) lukion rinnalla opiskeltaviksi. Laajuus vastaa yhtä lukiokurssia. Lisätietoja ja kurssikuvaukset osoitteessa https://www.avoin.jyu.fi/fi/opintotarjonta/opinnot-lukioille Opinnot ovat lukiolaisille ilmaisia. Opintoihin ilmoittaudutaan yliopiston verkkosivujen kautta, mutta ennen ilmoittautumista on oltava yhteydessä omaan opinto-ohjaajaan. Lukioaikana suoritetut yliopiston kurssit hyväksiluetaan pääsääntöisesti lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jyväskylän yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Metropolian opinnot, 2 op (KKY4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiolaisena voit suorittaa maksutta Metropolia amk:n opintoja. Opinnoissa pääset kurkistamaan ammattikorkekouluopiskeluun ja kokeilemaan haluamaasi koulutusalaa. Lukioaikana suoritetut Metropolian yhteistyökurssit hyväksiluetaan lukio-opintoihin. Nämä opinnot voidaan hyväksilukea jatkossa myös ko. alan tuleviin korkeakouluopintoihin. Valitun opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt löytyvät

Metropolian opintotarjottimesta. Lukion opinto-ohjaajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Metropolian opintojen sisällöt löytyvät Metropolian opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Laurean väyläopinnot, 2 op (KKY5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiolaisena voit suorittaa maksutta Laurea amk:n väyläopintoja. Väyläopinnoissa pääset kurkistamaan ammattikorkekouluopiskeluun ja kokeilemaan haluamaasi koulutusalaa. Opinnot saa hyväksiluettua lukio-opintoihin ja tuleviin jatko-opintoihin Laureassa. Valitun opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt löytyvät Laurean opintotarjottimesta. Lukion opinto-ohjaajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä. Ilmoittautuminen tehdään opon kanssa yhdessä. Nettisivu: https://www.laurea.fi/koulutus/avoin-ammattikorkeakoulu/vaylaopinnot/ Lisätietoja: Opoilta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laurean tarjoamien väyläopintojen sisällöt löytyvät Laurean opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Metsätiedekurssi, 2 op (KKY6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Aalto-yliopiston opinnot, 2 op (KKY7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukioaikana suoritetut Aalto-yliopiston kurssit hyväksiluetaan lukio-opintoihin. Lukion luma-opettajilta saa lisätietoa opintojen suorittamisesta ja sisällöstä. Aalto-yliopiston kurssit voidaan mahdollisesti hyväksilukea jatkossa ko. alan yliopisto-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aalto-yliopiston opintojen sisällöt löytyvät yliopiston opintotarjottimelta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

9.104. Lukio-opintoihin orientoivat opinnot (ORI)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.105. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1 (GLO1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.106. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2 (GLO2)

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.107. Hyvinvointiosaaminen 1 - 2 (HYV1-2)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on

- tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä

- tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.108. Vuorovaikutusosaaminen 1 (VUO1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksot

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.109. Monitieteinen ja luova osaaminen 1 (MON1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria, 2 op (MAA3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria, 2 op (MAB3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.110. Monitieteinen ja luova osaaminen 2 (MON2)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.111. Yhteiskunnallinen osaaminen 1 (YHT1)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.112. Yhteiskunnallinen osaaminen 2a (YHT2a)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.113. Yhteiskunnallinen osaaminen 2b (YHT2b)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojaksot

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.114. Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2 (EET1-2)

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksot

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Etiikka, 2 op (FI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

9.115. Integraatio-opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Biologia

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Biologia

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Biologia

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*

- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Oppiaineet

- Biologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Biologia

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijan itsenäisen opiskelun taidot kehittyvät ja hän ottaa vastuun omasta oppimisestaan.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Biologisten rakenteiden, toimintojen ja vuorovaikutusten tarkastelu eri tasoilla, sekä näiden sovellusmahdollisuudet mm. lääketieteessä ja geenitekniikassa.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Oppiaineet

- Biologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Biologia

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijan itsenäisen opiskelun taidot kehittyvät ja hän ottaa vastuun omasta oppimisestaan.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

- Biologisten rakenteiden, toimintojen ja vuorovaikutusten tarkastelu eri tasoilla, sekä näiden sovellusmahdollisuudet mm. lääketieteessä ja geenitekniikassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Oppiaineet

- Biologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Biologia

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijan itsenäisen opiskelun taidot kehittyvät ja hän ottaa vastuun omasta oppimisestaan.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Biologisten rakenteiden, toimintojen ja vuorovaikutusten tarkastelu eri tasoilla, sekä näiden sovellusmahdollisuudet mm. lääketieteessä ja geenitekniikassa.

Biologian laborointi, 2 op (BI7)

Oppiaineet

- Biologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Biologia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää biologista ymmärrystään monipuolisten käytännön töiden avulla, ja oppii samalla laborointitaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laborointi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Abivalmennus, 2 op (Blabi)

Oppiaineet

- Biologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Biologia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu biologian yo-kirjoituksiin aiemmin opittua kerraten ja syventäen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeiden sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Perusopinnot - heittäydy, uskalla, elä!, 2 op (DT1)

Oppiaineet

- Draaman perusopinnot
- Draama ja teatteri

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana kehitetään ilmaisun perusvalmiuksia, kuten keskittymistä, kontaktia, ryhmässä toimimista, roolityöskentelyä, puheilmaisua, improvisointitaitoja ja fyysistä ilmaisua. Kurssi voi sisältää teatterikäynnin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman ilmaisun kehittäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovuus ja monitieteisyys korostuvat laaja-alaisina osaamisalueina.

Hyvinvointiosaaminen

Draaman ja teatterin perusopinnoissa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen kehittyy.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Valo- ja äänitekniikka, 2 op (DT10)

Oppiaineet

- Draama ja teatteri
- Produktio

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valo- ja äänitekniikka on avoin kaikille. Opintoihin sitoudutaan vähintään kahdeksi vuodeksi. Teknikot hoitavat valoja ja ääniä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa sekä näytelmäproduktiossa. Valo- ja äänitekniikasta on mahdollista suorittaa opintojen

päätteeksi myös teatteritaiteen lukiodiplomi. Opintopisteitä saa tehdyn työmäärän mukaan. Suoritusmerkintä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- DMX-valo-ohjaus, Äänentoisto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuriosaaminen korostuu teatterin valo- ja äänitekniikan opinnoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Myös luovuus ja monitieteisyys korostuvat laaja-alaisina osaamisalueina.

Improvisaatio ja näyttelijäntyön perusteet, 2 op (DT2)

Oppiaineet

- Draaman perusopinnot
- Draama ja teatteri

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opinnoissa perehdytään näyttelijäntyön taitoihin, teatterin tyylilajeihin sekä syvennetään improvisaatio-osaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opinnoissa perehdytään näyttelijäntyön taitoihin, teatterin tyylilajeihin sekä syvennetään improvisaatio-osaamista. Tutustustaan devising-tekniikkaan ja monologin valmistukseen. Opintoihin osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Myös luovuus korostuu laaja-alaisena osaamisalueena.

Hyvinvointiosaaminen

Rooli- ja kohtausharjoittelussa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen kehittyy.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Rooli- ja kohtausharjoittelu, 2 op (DT3)

Oppiaineet

- Draaman perusopinnot
- Draama ja teatteri

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana vahvistetaan esiintymistaitoja, tehdään improvisaatioharjoituksia sekä tutustutaan roolin ja kohtauksen rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana vahvistetaan esiintymistaitoja, tehdään improvisaatioharjoituksia sekä tutustutaan roolin ja kohtauksen rakentamiseen. Opintojen aikana harjoitellaan muulle ryhmälle esitettävä kohtaus sekä käydään teatterissa. Opintoihin osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovuus ja monitieteisyys korostuvat laaja-alaisina osaamisalueina

Hyvinvointiosaaminen

Improvisaation, esiintymisen ja esitysten katsomisen avulla myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen kehittyy.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Produktio I - III, 6 op (DT4)

Oppiaineet

- Draama ja teatteri

- Produktio

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana valmistetaan ja esitetään näytelmä. Esitys valmistetaan devising-tekniikalla eli ne syntyvät ryhmälähtöisesti tai valmiin käsikirjoituksen pohjalta. Produktio on laajuudeltaan 3 kurssia. Tunnit pidetään 8. palkissa pääsääntöisesti maanantaisin ja torstaisin klo 14:45-17:00. Tämän lisäksi pidetään muutamia pidempiä harjoituksia yhteisesti sovittuina aikoina. Produktioon osallistuminen edellyttää, että DT1 ja DT2 ja/tai DT3 on suoritettu. Suoritusmerkintä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esitys valmistetaan devising-tekniikalla (eli ryhmälähtöisesti ja improvisaatiota hyödyntäen) tai valmiin käsikirjoituksen avulla. Prduktio-opintoihin osallistuminen edellyttää, että opiskelija on suorittanut DT1 - DT3 opinnot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Myös luovuus korostuu laaja-alaisena osaamisalueena.

Pienoisnäytelmä, 2 op (DT7)

Oppiaineet

- Draama ja teatteri
- Produktio

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa kokemuksen näytelmänvalmistusprosessista ja harjaantuu esiintymis- ja ilmaisutaidoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana valmistetaan pienimuotoisia esityksiä, kuten pienoisnäytelmiä. Myös opiskelijalähtöiset, eli opiskelijoiden omista ideoista ja aloitteista alkunsa saaneet produktiot ovat mahdollisia. Arviointi: Suoritusmerkintä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on ensisijaisesti vuorovaikutusosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Myös luovuus korostuu laaja-alaisena osaamisalueena.

Hyvinvointiosaaminen

Pienoisnäytelmää tehdessä myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen kehittyy.

Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet, 2 op (DT8)

Oppiaineet

- Draama ja teatteri
- Produktio

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi on tarkoitettu teatteridiplomin tekemistä suunnitteleville opiskelijoille. Se voidaan pitää yhdistetysti DT3-kurssin kanssa siten, että DT8-opiskelijat tekevät osan harjoitteista eriytetysti ensi kertaa opinnoissa mukana olevien kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana syvennetään osaamista näyttelijäntyön tekniikoista ja tutustutaan ohjaajantyön perusteisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovuus korostuu laaja-alaisena osaamisalueena.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on myös vuorovaikutusosaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Draaman ja teatterin soveltavat opinnot, 2 op (DT9)

Oppiaineet

- Draama ja teatteri
- Produktio

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opinnot voit suorittaa toimimalla erilaisissa tehtävissä kuten lipunmyyjänä, näyttämöavustajana, rekvisiittavastaavana, kuiskaajana, apulaisohjaajana tai vaikkapa juontajana. Opintopisteitä saa tehdyn työmäärän mukaan. Minimisuoritus on 1 opintopiste. Suoritusmerkintä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueena on vuorovaikutusosaaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuriosaaminen korostuu teatterin soveltavissa opinnoissa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7)

Oppiaineet

- Espanja, A-oppimäärä
- A-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8)

Oppiaineet

- Espanja, A-oppimäärä
- A-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja ympäristöosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Oppiaineet

- Espanja, B3-oppimäärä
- B3-espanjan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

English for life, 2 op (ENA10)

Oppiaineet

- A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää englannin kielen osaamistaan ja haastaa itseään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ryhmätöitä, ajankohtaisasioita, mahdollisesti haastavampaa yliopistotason kirjoittamista ja vierailukäyntejä. Monipuoliset kielenkäyttötilanteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti globaali- ja kulttuuriosaamista, vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*

- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*

- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Oppiaineet

- A-englannin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää englannin osaamista ja valmistautua sekä arkielämään että yo-kirjoituksiin kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: -kurssien sisällöt - sanaston ja rakenteiden kertaus

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvosana.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Oppiaineet

- A-englannin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää englannin osaamista ja valmistautua sekä arkielämään että yo-kirjoituksiin kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kurssien sisällöt - sanaston ja rakenteiden kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti eettisyyttä ja ympäristöosaamista, vuorovaikutusosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 4 op.

Englannin abivalmennus, 2 op (ENAabi)

Oppiaineet

- A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää englannin kielen osaamistaan, jatkaa kieliopin ja sanaston kertausta sekä valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sanaston ja rakenteiden kertaus, ylioppilastutkinnon tehtävätyyppeihin tutustuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numerolla.

ENA tuki, ykköset, 2 op (ENAtuki1)

Oppiaineet

- A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Tukea A-englannin opintoihin
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tukikurssi ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Kurssilla kerrataan ENA01 ja ENA02 -kurssien kielioppia ja sanastoa sekä harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ENA01 ja ENA02 -kurssien kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa toteutuu ensisijaisesti hyvinvointiosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

ENA tuki, 2. ja 3. vskrss, 2 op (ENAtuki2)

Oppiaineet

- A-englannin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Tukea A-englannin opintoihin
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tukikurssi, joka sopii sekä toisen että kolmannen vuosikurssin opiskelijoille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kerrataan englannin peruskielioppia sekä harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita ja tehtävätyyppejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa toteutuu ensisijaisesti hyvinvointiosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Elämänkatsomustieto

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*

- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Elämänkatsomustieto

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*

- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Oppiaineet

- Elämänkatsomustiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Elämänkatsomustieto

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*

- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on antaa opiskelijoille valmiuksia tunnistaa ja eritellä omaa ja toisten katsomuksia sekä niihin vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri - uskonnolliset ja uskonnottomat katsomukset - tulevaisuus

Katsomukset, 2 op (ET4)

Oppiaineet

- Elämänkatsomustiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Elämänkatsomustieto

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*

- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on antaa opiskelijoille valmiuksia tunnistaa ja eritellä omaa ja toisten katsomuksia sekä niihin vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri - uskonnolliset ja uskonnottomat katsomukset - tulevaisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa elämänkatsomustiedon moduleissa. Erityisesti painottuu globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Oppiaineet

- Elämänkatsomustiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Elämänkatsomustieto

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on antaa opiskelijoille valmiuksia tunnistaa ja eritellä omaa ja toisten katsomuksia sekä niihin vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki*
- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri - uskonnolliset ja uskonnottomat katsomukset - tulevaisuus

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Oppiaineet

- Elämänkatsomustiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Elämänkatsomustieto

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on antaa opiskelijoille valmiuksia tunnistaa ja eritellä omaa ja toisten katsomuksia sekä niihin vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri - uskonnolliset ja uskonnottomat katsomukset - tulevaisuus

Abivalmennus, 2 op (ETabi)

Oppiaineet

- Elämänkatsomustiedon koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Elämänkatsomustieto

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon moduulien kertaus, elämänkatsomustiedon ajankohtaiset mediasisällöt ja ilmiöt. Ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtävätyyppeihin tutustuminen sekä vastaustekniikan harjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Etiikka, 2 op (FI2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Oppiaineet

- Filosofian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*

- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- Tiedon hankkimisen, vaikuttamisen ja ajattelun harjoitteleminen

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Aatteet, yksilö, yhteiskunta, valtio, tieto, tiede.

Totuus, 2 op (FI4)

Oppiaineet

- Filosofian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Tiedon hankkimisen, vaikuttamisen ja ajattelun harjoitteleminen

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Aatteet, yksilö, yhteiskunta, valtio, tieto, tiede,

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Yhteiskuntafilosofian moduulissa painottuu yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja Totuus-moduulissa tiedon ja tieteen merkitys.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso ohjaa opiskelijaa monipuoliseen tiedonhankintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Abivalmennus, 2 op (Flabi)

Oppiaineet

- Filosofian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Filosofia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kohti yo-kirjoituksia. Filosofian kurssien keskeisten teemojen kertausta ja syventämistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Filosofian kurssien keskeiset teemat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Tietoa mittaamalla, 2 op (FY14)

Oppiaineet

- Fysiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Fysiikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa ja monipuolistaa mittaamisen taitojaan ja mittausdatan käsittelyä eri laitteiden ja ohjelmistojen avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mittaaminen ja mittausdatan käsittely.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*

- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Oppiaineet

- Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opintojakson kurssien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Oppiaineet

- Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kurssien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin moduulin tavoitteiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan kokonaiskuva -opintojaksonsaa suorittaa haluamallaan laajudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 16 op

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Oppiaineet

- Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kurssien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

- Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvosana.

Sähkö, 2 op (FY6)

Oppiaineet

- Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kurssien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

- Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvosana.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Oppiaineet

- Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kurssien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

- Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvosana.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Oppiaineet

- Fysiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Fysiikka

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kurssien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen fysiikan oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyjä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan fysiikalle tarkoituksenmukaisesti. Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

- Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Opintojaksossa painotetaan ensisijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään kunkin kurssin tavoitteiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvosana.

Abivalmennus I, 2 op (FYabiI)

Oppiaineet

- Fysiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Fysiikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää fysiikan osaamistaan lämpöopin, mekaniikan ja jaksollisen liikkeen sekä aaltojen keskeisistä sisällöistä ja hankkii valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fysiikan ylioppilaskokeiden ja korkeakoulujen pääsykokeiden sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Abivalmennus II, 2 op (FYabiII)

Oppiaineet

- Fysiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot

- Fysiikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää fysiikan osaamistaan sähkö, sähkömagnetismin ja valon sekä aineen, säteilyn ja kvantittumisen keskeisistä sisällöistä ja hankkii valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fysiikan ylioppilaskokeiden ja korkeakoulujen pääsykokeiden sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Maantiede

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Oppiaineet

- Maantiede, valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Maantiede

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää maantieteellistä ajatteluaan sekä kehittää maailmankuvaansa ja maantieteellisiä taitojaan

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - luonnon- ja ihmismaantieteellinen ajattelu - kestävä kehitys - geomedia

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Oppiaineet

- Maantiede, valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Maantiede

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*

- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää maantieteellistä ajatteluaan sekä kehittää maailmankuvaansa ja maantieteellisiä taitojaan

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - luonnon- ja ihmismaantieteellinen ajattelu - kestävä kehitys - geomedia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kartat ja paikkatieto, 2 op (GE5)

Oppiaineet

- Maantieteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Maantiede

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua monipuolisesti ja käytännönläheisesti karttojen ja paikkatiedon teoriaan, sovelluksiin ja käyttöön

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Karttojen ja paikkatiedon teoriaa ja sovelluksia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Kehitysmaantiede, 2 op (GE6)

Oppiaineet

- Maantieteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Maantiede

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua monipuolisesti ja käytännönläheisesti kehitysmaantieteen kysymyksiin ja hahmottaa keinoja pyrkiä kohti oikeudenmukaisempaa, turvallisempaa ja parempaa maailmaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Globaalit kehittyneisyyserot ja niihin liittyvät teemat

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Abivalmennus, 2 op (GEabi)

Oppiaineet

- Maantieteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Maantiede

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Maantieteen osaamisen syventäminen ja valmistautuminen yo-kokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maantieteen eri osa-alueiden keskeiset teemat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Historia

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria, 2 op (HI10)

Oppiaineet

- Historia, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Historia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulissa tutustutaan Egyptin kieleen, lähdeaineistoihin, historian pääkausiin, uskontoon, tieteeseen, taiteeseen ja vaikutukseen länsimaihin. Moduuli syventää näkemystä varhaisista korkeakulttuureista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tausta Egyptin korkeakulttuurille, Faraon merkitys, Egyptin historian kaudet, egyptologian historia, arki, uskonto, hautojen merkitys, tarinat, opetuskirjallisuus, tieteet, taide, pyramidit ja temppelit.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Keskiajan kulttuurihistoria, 2 op (HI11)

Oppiaineet

- Historia, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Historia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää eurooppalaisen kulttuuriperimän keskiaikaiset juuret.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla perehdytään kiehtovan keskiajan kulttuuriin, tapahtumiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Kalevala, 2 op (HI12)

Oppiaineet

- Historia, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Historia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää Kalevalan, suomalaisen mytologian ja rautakautisen kulttuurin yhteneväisyydet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy suomalaiseen muinaishistoriaan, mytologiaan ja kalevalaiseen maailmaan. Tarkastelun kohteena on aika josta ei ole suoria kirjallisia lähteitä, mutta se vaikuttaa suoraan suomalaiseen kulttuuriin, taiteeseen ja ajattelutapoihin. Pohdimme asioita historiatieteen, kansanperinteen ja uskototieteen näkökulmasta. Käymme vierailuilla (esim. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) ja kutsumme vierailijoita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Historia

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Historia

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Oppiaineet

- Historian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Historia

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen kehityksen seuraaminen eri maantieteellisillä alueilla.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*

- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Suomen varhaishistoria, Euroopan kulttuurihistoria, Maailman suuret kulttuurialueet

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Oppiaineet

- Historian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Historia

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen kehityksen seuraaminen eri maantieteellisillä alueilla.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*

- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Suomen varhaishistoria, Euroopan kulttuurihistoria, Maailman suuret kulttuurialueet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, taide, tiede, ihmisoikeudet, demokratia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, taide, tiede, ihmisoikeudet, demokratia

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Oppiaineet

- Historian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Historia

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*

- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen kehityksen seuraaminen eri maantieteellisillä alueilla.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Suomen varhaishistoria, Euroopan kulttuurihistoria, Maailman suuret kulttuurialueet

Antiikin kulttuurihistoria, 2 op (HI7)

Oppiaineet

- Historia, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Historia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa kokonaisnäkemyksen antiikin Kreikan ja Rooman kulttuurihistoriasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti eurooppalaisen kulttuurin yhteisiin juuriin antiikin Kreikassa ja Rooman valtakunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Abivalmennus, 2 op (HIabi)

Oppiaineet

- Historia, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Historia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa pakollisten kurssien aiheita saavuttaakseen riittävän aihekohtaisen ymmärryksen siitä, mitä aiheen sisältöön kuuluu ja miten se linkittyy historian kehityskulkuun laajemmin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käydään kunkin kurssin pääteemoja lävitse erilaisn opetusmetodein. Pääkohtina maanviljelyyn siirtyminen, suuret jokilaaksot, antiikki taloudellisena ja kulttuurisena ilmiönä, keskiajan feodalismi, säätyjärjestelmä, kauppa ja kaupungit, löytöretket ja renessanssi, hallitusvallan kasvu, valistus ja hyödyn aika, teollistuminen, imperialismi, maailmansodat ja kylmä sota Näkökulmana sekä yleinen historia että Suomen historia. Euroopan ulkopuoliset kulttuurit opetussuunnitelman mukaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31)

Oppiaineet

- Italia, B3-oppimäärä
- B3-Italian valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32)

Oppiaineet

- Italia, B3-oppimäärä
- B3-Italian valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33)

Oppiaineet

- Italia, B3-oppimäärä
- B3-Italian valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 1, 2 op (JP31)

Oppiaineet

- B3-Japanin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Japani, B3-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 3, 2 op (JP33)

Oppiaineet

- B3-Japanin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Japani, B3-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (JPB32)

Oppiaineet

- B3-Japanin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Japani, B3-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Oppiaineet

- Kemian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on auttaa ymmärtämään kemiaa syvemmin ja oppia soveltamaan uusia sekä vanhoja tietoja ja taitoja sekä nähdä kemian tarjoamat mahdollisuudet lukion jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: erilaiset aineet, niiden rakenteet, ominaisuudet ja reaktiotavat sekä energian muutokset. Näiden valtakunnallisten sisältöjen lisäksi tärkeä näkökulma on kemian opintojen jatkumo lukion valtakunnallisten pakollisten opintojen jälkeen.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Oppiaineet

- Kemian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on auttaa ymmärtämään kemiaa syvemmin ja oppia soveltamaan uusia sekä vanhoja tietoja ja taitoja sekä nähdä kemian tarjoamat mahdollisuudet lukion jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: erilaiset aineet, niiden rakenteet, ominaisuudet ja reaktiotavat sekä energian muutokset. Näiden valtakunnallisten sisältöjen lisäksi tärkeä näkökulma on kemian opintojen jatkumo lukion valtakunnallisten pakollisten opintojen jälkeen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä monitieteisyys ja luova osaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Oppiaineet

- Kemian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on auttaa ymmärtämään kemiaa syvemmin ja oppia soveltamaan uusia sekä vanhoja tietoja ja taitoja sekä nähdä kemian tarjoamat mahdollisuudet lukion jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: erilaiset aineet, niiden rakenteet, ominaisuudet ja reaktiotavat sekä energian muutokset. Näiden valtakunnallisten sisältöjen lisäksi tärkeä näkökulma on kemian opintojen jatkumo lukion valtakunnallisten pakollisten opintojen jälkeen.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Oppiaineet

- Kemian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on auttaa ymmärtämään kemiaa syvemmin ja oppia soveltamaan uusia sekä vanhoja tietoja ja taitoja sekä nähdä kemian tarjoamat mahdollisuudet lukion jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: erilaiset aineet, niiden rakenteet, ominaisuudet ja reaktiotavat sekä energian muutokset. Näiden valtakunnallisten sisältöjen lisäksi tärkeä näkökulma on kemian opintojen jatkumo lukion valtakunnallisten pakollisten opintojen jälkeen.

Kemiaa laajemmin, 2 op (KE7)

Oppiaineet

- Kemian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kemia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ke7 on tarkoitettu kemiaa opiskeleville, joiden on tarkoitus suorittaa kemian yo-koe ja/ tai hakea lukion jälkeen alalle, jossa tarvitaan kemian osaamista. Kurssi on kemian abivuoteen orientoiva.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ke7-kurssi täydentää ja laajentaa Ke3-Ke6 -kurssien vaikeimmiksi koettuja asioita sekä esittelee kemiaa myös oppikirjan ulkopuolelta. Kurssi voi sisältää myös laboratoriotöitä sekä retkiä tutkimus- ja oppilaitoksiin sekä teollisuuteen ja yrityksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Abivalmennus, 2 op (KEabi)

Oppiaineet

- Kemian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kemia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin sekä kemiaa vaativiin jatko-opintoihin valmistava kertaava kurssi, joka arvioidaan S-merkinnällä, mutta hyvin tiedoin suoritettu kurssi voi mahdollistaa päättötodistuksen kemian arvosana korottamisen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kemian ylioppilaskokeiden ja korkeakoulujen pääsykokeiden sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Perustason alkeet 1, 2 op (KI31)

Oppiaineet

- B3-kiinan kielen valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kiina, B3-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (KI32)

Oppiaineet

- B3-kiinan kielen valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kiina, B3-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Johdatus ohjelmointiin, 2 op (KKY21)

Oppiaineet

- Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot
- Tieto- ja viestintätekniikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opiskellaan ohjelmoinnin perusteita. Ennakkotietoja ei vaadita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin alkeet; peruskomennot, valinta, toisto, omat funktiot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Tekoäly, 2 op (KKY22)

Oppiaineet

- Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot
- Tieto- ja viestintätekniikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan tekoälyn perusteisiin: millainen vaikutus sillä on tulevaan työelämään ja vapaa-aikaan ja mitä tekoäly oikeastaan edes on. Suoritetaan osana Helsingin yliopiston MOOC-kurssia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tekoälyn käsitteistöön ja käytännön sovelluksiin tutustuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä. Kurssi hyväksiluetaan lukion luma-opintoihin.

Tietokantojen perusteet, 2 op (KKY23)

Oppiaineet

- Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot
- Tieto- ja viestintätekniikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opiskellaan tietokantojen käytön alkeet. Kurssi ei vaadi ennakkotietoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perus SQL-kyselyiden suorittaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Ohjelmoinnin jatkokurssi, 3 op (KKY24)

Oppiaineet

- Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot
- Tieto- ja viestintätekniikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla syvennetään ohjelmointitaitoja. Ennakkotietoina vaaditaan KKY21, vastaavien taitojen hallinta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa kurssin aluksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Tietokoneen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY25)

Oppiaineet

- Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot
- Tieto- ja viestintätekniikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan tietokoneen toiminnan perusteisiin syvällisemmin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tietokonejärjestelmän rakenne ja pääosat. Ohjelma ja sen esitysmuodot. Konekäskyt, käskyjen nouto- ja suoritussykli, keskeytysten käsittely, suorittimen erilaiset suoritustilat. Kokonaislukujen binääri-, heksadesimaali- ja desimaaliesitysmuodot sekä muunnokset

niiden välillä. Kokonaislukujen ja liukulukujen esitysmuodot. Kuvien, videoiden, äänten ja muun tiedon esitysmuotojen periaatteet. Ohjelman toteutus prosessina. Käyttöjärjestelmän tavoitteet ja perusrakenne. Käyttöjärjestelmän toteutus prosessien ja palveluohjelmien avulla. Korkean tason kielisen ohjelman muokkaus prosessiksi käännöksen, linkityksen ja latauksen avulla. Esitiedot: Pythonin alkeet (KKY21 tai vastaavat tiedot) ja TVT4 (tai vastaavat tiedot)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Tietoliikenteen toiminnan perusteet II, 2 op (KKY26)

Oppiaineet

- Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot
- Tieto- ja viestintätekniikka

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla käydään läpi internetin ja siihen liitetyn kotiverkon toimintaperiaatteita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Internetin rakenne Kotiverkon rakenne Internetprotokollat Esitiedot: Ei esitietovaatimuksia, TVT4 taidot tai vastaavat auttavat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Metsätiedekurssi, 2 op (KKY6)

Oppiaineet

- Korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa yhteistyössä suoritettavat opinnot
- LUMA-opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua metsä- ja biotuotealaan globaalien haasteiden ratkaisijana sekä sen toimijoihin korkeakouluista yrityksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Metsät keskeisenä luonnonvarana Suomessa ja globaalisti sekä metsä- ja bioalan koulutuksen, tutkimuksen ja yritystoiminnan esittely vierailuilla, retkeilyillä, luennoilla ja harjoituksilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Myös eettisyys ja ympäristöosaamisen taidot korostuvat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Kuvataide

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*

- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Valokuvaus, 2 op (KU10)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu valokuvauksen historiaan ja valmistumenetelmiin ja oppii hyödyntämään opittua osana omaa taiteentekemistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Järjestelmäkameran käyttö, kuvauksen mahdollisuuksia ja genrejä sekä kokeilevia kuvausprojekteja. Kurssi on suunnattu myös abivideon tekijöille: kuvaus- ja editointivastaaville

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Elokuva, 2 op (KU11)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoite on tutustua elokuvahistoriaan esimerkkien avulla, syventää medialukutaitoa ja elokuvakielen tuntemusta. Opiskelija hyödyntää oppimaansa omaan taiteelliseen tekemiseensä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Katsaus elokuvahistoriaan, -analysointiin ja ideasta käsikirjoittamiseen sekä kuvauksesta editointiin. Pienryhmätyöskentelyä. Abivideon tekijöillä on myös mahdollisuus erillisiin merkintöihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Suoritusmerkintä.

Kuvataiteen projekti, 2 op (KU12)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalähtöiset projektit osana ulkopuolisia toimijoita, joissa opsikelija on osallisena taiteen oppimisprosesseja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi käsittää monimuotoisen taidealan projektin esim. seinämaalaus julkiseen tilaan. Tavoitteet ja opetussisällöt sovitaan yhdessä opettajan kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Lavastuksen ja puvustuksen työpaja, 2 op (KU13)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Teatteriproduktion lavasteiden ja puvustuksen toteuttaminen suunnitelman mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työpajassa tehdään kunkin vuoden teatteriproduktion lavasteet ja puvustus. Kurssi toteutetaan yhdessä sovittavina päivinä tiivistetysti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Oppiaineet

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen 1- 2
- Kuvataide

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*

- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää tieteellistä ja kokeellista osaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Ympäristöön liittyvien ongelmien ymmärtäminen ja ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen.

Osallisena mediassa, 2 op (KU3)

Oppiaineet

- Kuvataiteen valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kuvataide

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu taiteen perinteeseen ja nykyilmiöihin, soveltaa oppimaansa osana omaa ilmaisua sekä harjoittelee taiteentekemisen ja viestinnän tekniikoita ja materiaalituntemusta.

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Oman ilmaisun kehittäminen vastuullinen taiteentekeminen taiteen teemojen käsitteleminen osana yhteiskuntaa aikojen saatossa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Oppiaineet

- Kuvataiteen valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Kuvataide

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu taiteen perinteeseen ja nykyilmiöihin, soveltaa oppimaansa osana omaa ilmaisua sekä harjoittelee taiteentekemisen ja viestinnän tekniikoita ja materiaalituntemusta.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*

- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Oman ilmaisun kehittäminen vastuullinen taiteentekeminen taiteen teemojen käsitteleminen osana yhteiskuntaa ja aikaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: painotus monitieteisessä ja luovassa osaamisessa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella 2 - 4 op.

Taidetta kierrättäen, 2 op (KU5)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija • tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä • syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun • syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä • soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja • tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista • tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä • ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin • tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omat kuvat • opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti • opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana • opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin • opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana Taiteen kuvat • kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot • taiteen käsitteistöihin ja kuvastoihin perehtyminen • eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena • teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista • kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen • opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen • opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Suoritusmerkintä.

Avoin ateljee, 2 op (KU6)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija • tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä • syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun • syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä • soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja • tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista • tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä • ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin • tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omat kuvat • opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti • opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana • opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin • opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana Taiteen kuvat • kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot • taiteen käsitteistöihin ja kuvastoihin perehtyminen • eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena • teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista • kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen • opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen • opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Suoritusmerkintä.

Piirrustus 1 - 2, 2 op (KU7)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Taiteen tuntemuksen lisääminen ja oman ilmaisun vahvistaminen ja ideoiden toteuttaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omien ideoiden toteuttaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Maalaus 1 - 2, 2 op (KU8)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan maalaustaiteen yleisimpiin menetelmiin, materiaaleihin ja työtapoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maalataan mallista ja mielikuvituksesta. Kurssin voi käydä kahdesti, jolloin ensimmäisenä vuonna opiskellaan piirustustekniikoita, toisena vuonna opiskelija voi tulla syventämään taitojaan omien projektien mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU9)

Oppiaineet

- Kuvataiteen koulukohtaiset valinnaiset opinnot

- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii lukemaan kuvanveistonkieltä, lisää taiteentuntemusta sekä hyödyntää erilaisia veistomateriaaleja osana taiteentekemistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Materiaalien tutkimista ja hyödyntämistä rakentelussa, veistotaiteessa, pienoismalleissa ja keramiikkatyöskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Suoritusmerkintä.

Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31)

Oppiaineet

- Latina, B3-oppimäärä
- B3-Latinan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32)

Oppiaineet

- Latina, B3-oppimäärä
- B3-Latinan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Liikunta

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Liikunta

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Jalkapallo, 2 op (LI22)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Lajivalmennukset
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Lajiharjoittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Jääkiekko, 2 op (LI23)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Lajivalmennukset
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Lajiharjoittelu

Salibandy, 2 op (LI24)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Lajivalmennukset
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Lajiharjoittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Muodostelmaluistelu, 2 op (LI25)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Lajivalmennukset
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Lajivalmennusta koordinoi Vaskivuoren lukio.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Lajiharjoittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Yksilölajit, 2 op (LI27)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Lajivalmennukset
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Lajiharjoittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Tanssi, 1 op (LI28)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Improvisoivaa tanssia, oman kehon toimintaa luovan ilmaisun välineenä, erilaiset rytmit, mielikuvat, liikekokeilut ja tanssisarjat. Motoristen taitojen ja ketteryyden harjoittelua, rytmitajun kehittämistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Lajiharjoittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Suoritusmerkintä.

Joukkuelajit, 2 op (LI29)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Lajivalmennukset
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lajivalmennuksien tavoitteena on tarjota urheileville opiskelijoille mahdollisuus harjoitella opiskelujen ohessa. Seurojen järjestämään lajivalmennukseen (aamuharjoitukset) osallistumisesta sovitaan erikseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Lajiharjoittelu (aamuharjoitukset)

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Oppiaineet

- Liikunnan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Liikunta

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen syventäminen. Liikunnan lisääminen arjessa erilaisiin liikuntamuotoihin tutustumalla moduulien kuvausten mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- Kurssien mukaiset monipuoliset liikuntamuodot.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Kuntosalistartti, 1 op (LI36)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ja harjoittelee kuntosalilla itsenäisesti. Kurssin tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen kuntosaliharjoitteluun. Laajuus 1op.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Kuntosaliharjoittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan harjoitussuunnitelman, päiväkirjan ja näytön perusteella numerolla.

Uinti, 1 op (LI39)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omaa uimataitoaan itsenäisesti. Kurssin tavoitteena on motivoida opiskelijaa itsenäiseen harjoitteluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Uinti

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan päiväkirjan ja uimataidosta annetun näytön perusteella numerolla.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Oppiaineet

- Liikunnan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Liikunta

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

400

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Liikuntaan liittyvien tietojen ja taitojen syventäminen. Liikunnan lisääminen arjessa erilaisiin liikuntamuotoihin tutustumalla kurssien kuvausten mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Moduulien mukaiset monipuoliset liikuntamuodot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Erityisesti painotetaan hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 6 op.

Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi, 1 op (LI40)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan LI36 Kuntosalistartista (1op) tai aikaisemmasta kuntosaliharjoittelusta saamiensa kokemusten pohjalta itsenäisesti. Kurssin tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä analysoida ja muokata harjoitteluaan omien tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Kuntosaliharjoittelu

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan harjoitussuunnitelman, päiväkirjan ja näytön perusteella numerolla.

Harrasteliikunta, 2 op (LI41)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman harrastuneisuuden tai oppilaitoksen liikunnan edistämisen (esim. liikuntatapahtuman järjestämisen, tanssiesityksen tai muun projektin) kautta hyväksiluettua liikuntaa. Kurssi voidaan suorittaa 1 tai 2 opintopisteen laajuisena. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää opettajan kanssa sovittujen osa-alueiden aktiivista ja hyvätasoista suorittamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Harrasteliikunta tai liikunnan edistämiseen liittyvät projektit

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Palloilu 1, 2 op (LI42)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan taitoja ja tietoja eri pallopeleissä ja tarjota mahdollisuus monipuoliseen pallopelien harrastamiseen koulupäivän puitteissa. Kurssin liikuntaohjelma suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Palloilu 1 toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kesälajien aikaan. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää riittävää läsnäoloa ja aktiivista osallistumista opetukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Palloilulajit

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Palloilu 2, 2 op (LI43)

Oppiaineet

- Liikunta, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan taitoja ja tietoja eri pallopeleissä ja tarjota mahdollisuus monipuoliseen pallopelien harrastamiseen koulupäivän puitteissa. Kurssin liikuntaohjelma suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Palloilu 2 toteutetaan mahdollisuuksien mukaan talvilajien aikaan. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää riittävää läsnäoloa ja aktiivista osallistumista opetukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Palloilulajit

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

3D geometria, 2 op (MAA10)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

- Kurssien keskeiset sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

- Kurssin keskeiset sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Numeroarviointi.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

- Kurssin keskeiset sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Lukujonot ja sarjat, 2 op (MAA13)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää osaamistaan lukujonoista ja tutustuu sarjoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukujonot, sarjat ja summat Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Matematiikkaa ohjelmoimalla, 2 op (MAA14)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ratkaisemaan matemaattisia ongelmia ohjelmoimalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin soveltaminen matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Ohjelmistot, 2 op (MAA15)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa osaamistaan ylioppilaskokeessa käytössä olevien matematiikkaohjelmistojen käytössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Abittiohjelmistojen harjoittelua erilaisissa tehtävätyypeissä. Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu differentiaaliyhtälöihin ja niiden sovelluksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- 1. ja 2. kertaluvun yhtälöiden ratkaisumenetelmät Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Funktiot ja yhtälöt, 3 op (MAA2)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Geometria, 2 op (MAA3)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*

- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*

- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Abivalmennus I, 2 op (MAAabil)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kertaa pitkän matematiikan pakollisten modulien sisällöt.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valtakunnallisten pakollisten modulien sisällöt Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Abivalmennus II, 2 op (MAAabiII)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kertaa pitkän matematiikan pakollisten moduulien sisällöt.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valtakunnallisten pakollisten modulien sisällöt. Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ohjelmistot, 2 op (MAB16)

Oppiaineet

- Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa osaamistaan ylioppilaskokeessa käytössä olevien matematiikkaohjelmistojen käytössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Abittiohjelmistojen harjoittelua ylioppilaskoetta varten.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: monitieteinen ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Suoritusmerkintä

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Geometria, 2 op (MAB3)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Oppiaineet

- Lyhyen matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua matematiikan ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Modulien keskeiset sisällöt.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Oppiaineet

- Lyhyen matematiikan valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on syventää matematiikan osaamista ja valmistautua matematiikan ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

- Modulien keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan pääasiassa monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Abivalmennus, 2 op (MABabi)

Oppiaineet

- Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Yo-kirjoituksiin valmistava opintokokonaisuus abeille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- YO-kirjoitusten sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Matematiikan paja, 2 op (MABp)

Oppiaineet

- Pitkän matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Lyhyen matematiikan koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Tukea matematiikan opiskeluun
- Matematiikan pitkä oppimäärä
- Matematiikan lyhyt oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Paja järjestetään kerran viikossa koko lukuvuoden ajan. Pajaan voi tulla tekemään läksyjä tai kertaamaan tunnilla käsiteltyjä asioita. Pajassa voi saada myös tukiopetusta. Suorituksen saa osallistumalla pajaan 18 kertaa lukioaikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan kertaavia tehtäviä ja tukea omaan opiskeluun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*

- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Abien musiikkikurssi, 2 op (MU10)

Oppiaineet

- Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden rentoutua yhdessä musiikin parissa kiireisen abivuoden keskellä, oppia lisää yhtyesoitosta sekä valmistella ja harjoitella musiikkia abivuoden tapahtumiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oppitunneilla musisoidaan laulamalla ja soittamalla, kuunnellaan musiikkia ja haetaan virkistystä lukuaineiden keskelle esim. konserttikäynnillä. Kurssilla valmistetaan musiikkiesityksiä abivuoden tapahtumiin, kuten yömessuun, puurojuhlaan tai abishow'hun

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Musiikin esiintymiset, 2 op (MU11)

Oppiaineet

- Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa esiintymiskokemuksia ja harjoittaa musisointitaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi kerryttää 1–3 opintopistettä osallistumalla esiintymisiin koulun juhlissa. Esiintymiset voi jakaa koko lukioajalle. Esiintymisiin ei lasketa muilla opintojaksoilla valmisteltuja musiikkiesityksiä, vaan opintopisteiden kertymiseen vaaditaan omatoimisesti harjoiteltua ohjelmistoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Juhlaorkesteri, 2 op (MU12)

Oppiaineet

- Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija musisoi ryhmän jäsenenä ja harjoittelee musiikkia lukion juhliin esitettäväksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Juhlaorkesteriin pääsee mukaan omalla instrumentilla ilmoittamalla musiikin opettajalle halukkuudestaan osallistua koulun musiikkitoimintaan. Orkesterin harjoitusten aikataulusta sovitaan erikseen. Kurssin suorittaminen edellyttää myös itsenäistä harjoittelua. Ohjelmisto koostuu esim. juhlien yhteislauluista. Laajuus ja arviointi: Opintojen laajuus voi vaihdella tilaisuuksien lukumäärän mukaan 1–6 opintopisteeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija • ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä • suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin • hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa • tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- • erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja musiikkikulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset • musiikkikulttuurit kulttuurin osana • monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Oppiaineet

- Musiikin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija • kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa • ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta • syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista • hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- • moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu • musiikillinen tai taiteidenvälinen prosessi ryhmän resurssien mukaan (esim. teatteriproduktion house-bändinä toimiminen) • musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Oppiaineet

- Musiikin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää musiikillista monipuolisuutta, luovaa ilmaisua ja tuottamista sekä pohtii musiikin merkitystä. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta. Opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn. Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin kulttuurin osana (erityisesti MU3). Opiskelijat voivat osallistua kurssien prosessien ja ohjelmiston suunnitteluun (erityisesti MU4). Sisältöjä valittaessa pyritään monipuoliseen työskentelyyn. Ohjelmaan sisällytetään mahdollisuuksien mukaan käyntejä konserteissa tai tutustumista muihin lähialueen taide- ja kulttuuripalveluihin. Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi. Opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan opintojakson tavoitteille tarkoituksenmukaisesti sekä kannustetaan jakamaan osaamistaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painottuvat

- vuorovaikutusosaaminen

- globaali- ja kulttuuriosaaminen

- eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op.

Lukion bändi ja kuoro, 10 op (MU7)

Oppiaineet

- Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää yhteislaulu- tai soittotaitoaan ja saa esiintymiskokemuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion bändi ja kuoro kokoontuvat harjoittelemaan kerran viikossa populaarimusiikkiin painottuvaa ohjelmistoa, jonka suunnitteluun opiskelijat voivat osallistua. Osallistujille ei ole pääsykoetta. Tavoitteena on laulaa ja soittaa kehittäen omia vahvuuksia ja kokeilla erilaisia rooleja orkesterissa. Harjoitusten lisäksi opintoihin kuuluu mahdollisuuksien mukaan esiintymisiä koulun tilaisuuksissa sekä omissa konserteissa. Laajuus: opintojen laajuus merkitään säännöllisen osallistumisen mukaan 2–10 op.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Kitaran-, pianon- tai ukulelensoiton alkeet, 2 op (MU8)

Oppiaineet

- Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää soittotaitoaan kitaran, ukulelen tai pianon soitossa. Tavoitteena on oppia säestämään sointumerkeistä ja tutustua myös helpohkojen melodioiden soittamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oppitunneilla säestetään kappaleita sointumerkeistä kitaralla, ukulelellä tai pianolla. Kurssilla opetellaan soittamaan myös helpohkoja melodioita tabulatuureista tai nuoteista. Opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa soitettavaan ohjelmistoon.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Yhtyemusisointi, 2 op (MU9)

Oppiaineet

- Musiikin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opinnot on tarkoitettu soittajille ja laulajille, joita kiinnostaa yhteismusisointi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat jakautuvat bändeihin, jotka harjoittelevat kukin omaa ohjelmistoaan. Kokoonpanoilla on mahdollisuus esiintyä koulun tilaisuuksissa. Kurssin suorittaminen edellyttää myös itsenäistä työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Opinto-ohjaus

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Opinto-ohjaus

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP6)

Oppiaineet

- Opinto-ohjaus, koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Opinto-ohjaus

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää omaa tietoisuutta työelämästä ja oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan työelämän näkökulmasta. Opintojakson aikana opiskelija kerryttää itselleen työkokemusta. Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuun liittyvää prosessia ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ajan hallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö Opintojaksoon kuuluu erilaisia kirjallisia tehtäviä, joiden valintaan opiskelijalla on mahdollisuus itse vaikuttaa. Lukiolainen työelämässä -opintojakson suorittaminen edellyttää vähintään 40 tunnin työskentelyä opiskelijan itse hankkimassa työpaikassa joko lukuvuoden tai kesäloman aikana, opintojaksoon liittyvien kirjallisten tehtävien palauttamista ja muita mahdollisia alussa sovittuja sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä. Opintojakso soveltuu jokaiselle vuositasolle. Opintojakson voi suorittaa vain kerran lukioaikana.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Psykologia

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*

- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Oppiaineet

- Psykologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Psykologia

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite, on että opiskelija syventää psykologista osaamistaan ja oppii soveltamaan psykologian tietoja omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - luonnontieteellinen, yhteiskuntatieteellinen ja käyttäytymistieteellinen näkökulma ihmisen toimintaan - valmiuksia tarkastella omaan kehitykseen, psyykkiseen hyvinvointiin ja vuorovaikutukseen liittyviä tekijöitä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Oppiaineet

- Psykologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Psykologia

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite, on että opiskelija syventää psykologista osaamistaan ja oppii soveltamaan psykologian tietoja omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - luonnontieteellinen, yhteiskuntatieteellinen ja käyttäytymistieteellinen näkökulma ihmisen toimintaan - valmiuksia tarkastella omaan kehitykseen, psyykkiseen hyvinvointiin ja vuorovaikutukseen liittyviä tekijöitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa psykologian oppiaineen moduuleissa. Erityisesti painottuvat hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen.

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson kurssien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin kurssin alussa. Kurssin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa kurssin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu kurssille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 8 op.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Oppiaineet

- Psykologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Psykologia

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite, on että opiskelija syventää psykologista osaamistaan ja oppii soveltamaan psykologian tietoja omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - luonnontieteellinen, yhteiskuntatieteellinen ja käyttäytymistieteellinen näkökulma ihmisen toimintaan - valmiuksia tarkastella omaan kehitykseen, psyykkiseen hyvinvointiin ja vuorovaikutukseen liittyviä tekijöitä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Oppiaineet

- Psykologian valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Psykologia

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite, on että opiskelija syventää psykologista osaamistaan ja oppii soveltamaan psykologian tietoja omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - luonnontieteellinen, yhteiskuntatieteellinen ja käyttäytymistieteellinen näkökulma ihmisen toimintaan - valmiuksia tarkastella omaan kehitykseen, psyykkiseen hyvinvointiin ja vuorovaikutukseen liittyviä tekijöitä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Sosiaali- ja mediapsykologia, 2 op (PS6)

Oppiaineet

- Psykologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Psykologia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan sosiaalipsykologiasta ja tutustuu mediapsykologiaan.Teemoja ovat mm. median psykologiset vaikutuskeinot, mainonta, asenteet, sosiaalinen havaitseminen mm. ensivaikutelma, stereotypiat, attribuutiot ja mediariippuvuus.

Keskeiset sisällöt

Psykologia työelämässä, 2 op (PS8)

Oppiaineet

- Psykologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Psykologia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin psykologian sovellusaloihin (esim. urheilu, hypnoosi, aivotutkimus, ammatinvalinta, vankila, psykoterapia, psykiatrinen sairaala).

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Painotus toiminnallisessa ja tutkivassa oppimisessa (mm. vierailut ja vierailijat).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Abivalmennus, 2 op (PSabi)

Oppiaineet

- Psykologian koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Psykologia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Psykologian moduulien keskeisten teemojen kertausta ja yo-kirjoituksiin valmistautumista. Syvennytään myös psykologisen tutkimuksen perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeiden sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7)

Oppiaineet

- Ranska, A-oppimäärä
- A-ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8)

Oppiaineet

- Ranska, A-oppimäärä
- A-ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*

- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista. Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja ympäristöosaamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja ympäristöosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Abivalmennus, 2 op (RAAabi)

Oppiaineet

- Ranska, A-oppimäärä
- Vieraat kielet, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää ranskan kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Peustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- B2-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 1, 6 op (RAB34)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen
- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Oppiaineet

- Ranska, B3-oppimäärä
- B3-Ranskan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

B2/B3-Ranskan abivalmennus, 2 op (RABabi)

Oppiaineet

- Ranska, B2-oppimäärä
- Ranska, B3-oppimäärä
- Vieraat kielet, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää ranskan kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*

- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää monilukutaitoaan ja lähdekriittisyyttään sekä rohkaistuu käyttämään osaamistaan luovasti.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - lähdekriittisyys - digitaalinen toimintaympäristö

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja ja osaa soveltaa tietojaan myös käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Oppiaineet

- A-ruotsin valinnaiset valtakunnnalliset opinnot
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: rakentava viestintä lähdekriittisyys ja monilukutaito yhteiskunnalliset aiheet (esim. kestävä kehitys)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Oppiaineet

- A-ruotsin valinnaiset valtakunnnalliset opinnot
- Ruotsi, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: rakentava viestintä lähdekriittisyys ja monilukutaito yhteiskunnalliset aiheet (esim. kestävä kehitys)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Abivalmennus, 2 op (RUAabi)

Oppiaineet

- A-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- A-ruotsin abiopinnot
- Ruotsi, A-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan monipuolisesti yo-koetta varten. Opiskelijan omien tavoitteiden asettaminen ja niihin pyrkiminen. Tavoitteellinen työskentely.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lukion oppimäärän keskeiset sisällöt opiskelijoiden toiveet ja tarpeet huomioiden. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus valita eri tasoisia tehtäviä omien tavoitteidensa mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulista annetaan suoritusmerkintä.

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUAk)

Oppiaineet

- A-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- A-ruotsin abiopinnot
- Ruotsi, A-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla on tavoitteena kehittyä varmemmaksi kirjoittajaksi. Harjoitellaan eri tekstilajien vaatimaa sanastoa / fraaseja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri tekstilajit (esim. sähköposti, hakemus, mielipidekirjoitus). Kurssi suoritetaan osittain työjärjestyksen ulkopuolella, koska opettaja antaa opiskelijoille henkilökohtaista palautetta teksteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen 1 op, 1 op (RUB11)

Oppiaineet

- Lukio-opintoihin orientoivat opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena on, että opiskelija oppii lukiossa tarvittavia tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä arvioimaan omaa osaamistaan suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

- Sisältö: Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - opiskelutaidot - oman opiskelun suunnittelu

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 1
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia ilmiöitä sekä eri kulttuurien merkityksiä ja arvoja.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuuri-ilmiöt - ympäristön ja ihmiskunnan muutokset - medialukutaito - ajankohtaiset aiheet

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2b
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: yhteiskunnallisen elämän perusasioiden soveltaminen omassa elämässä ja lähipiirissä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Oppiaineet

- B1-ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: rakentava viestintä lähdekriittisyys ja monilukutaito yhteiskunnalliset aiheet (esim. kestävä kehitys)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Oppiaineet

- B1-ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa ja suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: rakentava viestintä lähdekriittisyys ja monilukutaito yhteiskunnalliset aiheet (esim. kestävä kehity

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op. ja enintään 4 op.

Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31)

Oppiaineet

- Ruotsi, B3-oppimäärä
- B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32)

Oppiaineet

- Ruotsi, B3-oppimäärä
- B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33)

Oppiaineet

- Ruotsi, B3-oppimäärä
- B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Perustaso 1, 2 op (RUB34)

Oppiaineet

- Ruotsi, B3-oppimäärä
- B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Perustaso 2, 2 op (RUB35)

Oppiaineet

- Ruotsi, B3-oppimäärä
- B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Perustaso 4, 2 op (RUB37)

Oppiaineet

- Ruotsi, B3-oppimäärä
- B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Perustaso 5, 2 op (RUB38)

Oppiaineet

- Ruotsi, B3-oppimäärä
- B3-Ruotsin valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: (alkeistason) suulliset ja kirjalliset vuorovaikutustilanteet monilukutaito tutustuen eri tekstilajeihin nuoren elämään luontevasti liittyvät aiheet (mm. kulttuuri, media, tulevaisuuden suunnitelmat)

Abivalmennus, 2 op (RUBabi)

Oppiaineet

- B1-ruotsin abiopinnot
- B1-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan monipuolisesti yo-koetta varten. Opiskelijan omien tavoitteiden asettaminen ja niihin pyrkiminen. Tavoitteellinen työskentely.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lukion oppimäärän keskeiset sisällöt opiskelijoiden toiveet ja tarpeet huomioiden. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus valita eri tasoisia tehtäviä omien tavoitteidensa mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulista annetaan suoritusmerkintä.

Opi kirjoittamaan paremmin!, 2 op (RUBk)

Oppiaineet

- B1-ruotsin abiopinnot
- B1-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on kehittyä varmemmaksi kirjoittajaksi. Harjoitellaan eri tekstilajien vaatimaa sanastoa / fraaseja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri tekstilajit (esim. sähköposti, hakemus, mielipidekirjoitus). Kurssi suoritetaan osittain työjärjestyksen ulkopuolella, koska opettaja antaa opiskelijoille henkilökohtaista palautetta teksteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ruotsin kielen paja, 2 op (RUBp)

Oppiaineet

- Tukea ruotsin opiskeluun
- B1-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Antaa mahdollisuuden kielen kertaamiseen ja moduulin täydentämiseen osasuorituksella. Opiskelijan yksilölliset tarpeet huomioidaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Rästitehtävät, tukiopetus ja tuki läksyjen tekemisessä. Opiskelustrategioiden käyttöön ohjaaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pajan opinnoissa korostuu vuorovaikutusosaaminen kielitaidon kehittyessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ruotsin kielen tuki, 2 op (RUBt)

Oppiaineet

- Tukea ruotsin opiskeluun
- B1-ruotsin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Ruotsi, B1-oppimäärä

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ruotsin opiskelun tehostaminen ja kertaaminen. Opiskelijoiden tarpeet ja toiveet huomioidaan oppituntien suunnittelussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset perusrakenteet ja -sanasto. Harjoitellaan monipuolisesti kielen eri osa-alueita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan ja kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa.Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*

- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan ryhmän ja oppilaitoksen moninaisuutta hyödyntäen ja pääkaupunkiseudun kulttuurisesti ja sosiaalisesti rikkaassa ympäristössä. Hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimistiloja Tauottaminen ja TVT: Opiskelija syventää taitojaan käyttää sopivia alustoja ja työkaluja kirjoittamiseen, tekstin suunnitteluun, jakamiseen, yhteiskirjoittamiseen ja palautteen antamiseen sekä vastaanottamiseen. Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan vaihtuvissa pienryhmäkokoonpanoissa ja erilaisia tilaratkaisuja hyödyntäen. Opintojakson aikana on luontevaa hyödyntää monipuolisesti oppilaitoksen esitystekniikkaa ja tiloja, kuten neuvotteluhuoneita, auditoriota ja liikuntasalia. Keholliset harjoitukset tukevat vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Monipuoliset luku- ja kirjoitustaidon harjoitukset mahdollistavat monipuolisen liikkumisen oppilaitoksen sisällä ja koko pääkaupunkiseudulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen. Opintojakso tukee opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoittamisen avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa. Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa. Opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa.Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaito vahvistuu tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta. Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija voi valita opintojaksosta haluamansa moduulit.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan ja kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa.Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen. Numeroarviointi.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Kielenhuolto (S2), 2 op (S216)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Substantiivitautiin, pilkunpuutteeseen, kinkittelyyn ja muihin tarpeellisiin kielenhuollon osa-alueisiin saa tehokasta ja täsmällistä opastusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kielenhuollossa kerrataan ja syvennetään asiakirjoittamisen sääntöjä – turhia pingottamatta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys,*

kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitoja ja kehittyy esiintyjänä. Hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään sekä kirjallisesti että vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kirjoitusprosessin vaiheet - puheenvuoron rakentaminen - kirjoitettujen, puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analyysi.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitoja ja kehittyy esiintyjänä. Hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään sekä kirjallisesti että vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kirjoitusprosessin vaiheet - puheenvuoron rakentaminen - kirjoitettujen, puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analyysi.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan ja kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa.Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen. Numeroarviointi.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

S2-paja, 2 op (S2p)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Paja kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden ajan. Opiskelija voi tulla täydentämään puuttuvia suorituksia, kertaamaan tarpeen mukaan tai saamaan tukiopetusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suorituksen saa säännöllisestä osallistumisesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Oppiaineet

- Saksa, A-oppimäärä
- A-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Oppiaineet

- Saksa, A-oppimäärä
- A-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja ympäristöosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Abivalmennus, 2 op (SAAabi)

Oppiaineet

- Saksa, A-oppimäärä
- Vieraat kielet, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää saksan kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*

- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamist

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- B2-saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot,

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Oppiaineet

- Saksa, B3-oppimäärä
- B3-Saksan valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksii

B2/B3-Saksan abivalmennus, 2 op (SABabi)

Oppiaineet

- Saksa, B2-oppimäärä
- Saksa, B3-oppimäärä
- Vieraat kielet, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää saksan kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Oppiaineet

- Hyvinvointiosaaminen 1 - 2
- Terveystieto

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on - tarkastella opiskelijan omaa opiskelua, hyvinvointia ja identiteettiä - tunnistaa ja kehittää vahvuuksia

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi syvennetään käytännössä - opiskelutaitoja - itsetuntemusta - stressin hallintaa - sinnikkyyden kehittämistä

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Oppiaineet

- Terveystiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Terveystieto

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää terveysosaamistaan monipuolisesti eri sisällöissä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - terveys omassa elämässä - ympäristön ja terveyden väliset yhteydet - terveys yhteiskunnassa

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Oppiaineet

- Terveystiedon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Terveystieto

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*
- *osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: Opiskelija syventää terveysosaamistaan monipuolisesti eri sisällöissä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - terveys omassa elämässä - ympäristön ja terveyden väliset yhteydet - terveys yhteiskunnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen - painotetaan erityisesti hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Abivalmennus, 2 op (TEabi)

Oppiaineet

- Terveystiedon koulukohtaiset valinnaiset opinnot

- Terveystieto

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite: opiskelija syventää terveysosaamistaan monipuolisesti eri sisällöissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: valtakunnallisten moduulien sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: painotetaan erityisesti hyvinvointiosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson saa suorittaa haluamallaan laajuudella sisältäen kuitenkin opintojakson opintoja vähintään 2 op ja enintään 2 op.

Office-ohjelmien perusteet, 2 op (TVT2)

Oppiaineet

- Tieto- ja viestintätekniikka
- Toimisto-ohjelmien peruskäyttötaidot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- TVT2-opinnoissa opiskelija syventää tvt-osaamistaan tekstinkäsittelyssä ja taulukkolaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmien käyttötaidot. Google driven peruspalvelujen käyttööön tutustuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (TVT3)

Oppiaineet

- Tieto- ja viestintätekniikka
- Toimisto-ohjelmien peruskäyttötaidot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija muodostaa yleiskuvan digitaalisesta kuvankäsittelystä ja tutustuu kuvankäsittelyssä käytettyihin työkaluihin. Opiskelija harjoittelee mm. tasojen ja maskien hyödyntämistä kuvan muokkaamisessa. Opiskelija tutustuu myös valokuvaukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Digitaalinen kuvankäsittely; tasot, maskit ja kuvan muokkaaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisena osaamisalueina korostuvat monitieteisyys ja luova osaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana.

Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet I, 2 op (TVT4)

Oppiaineet

- Tieto- ja viestintätekniikka
- Tietokoneiden ja internetin toiminnan perusteet

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tietokoneiden toiminnan perusteisiin ja siihen mistä osista tietokone koostuu. Tutustutaan myös tietoliikenneverkkojen käsitteistöön ja perustoimintaperiaatteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tietokoneen osien ja niiden toimintaan tutustuminen. Tietoliikenteen peruskäsitteiden hallinta ja internetin toiminnan periaatteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Myös arvosana on mahdollinen, mikäli opiskelija pyytää arvosanan.

Verkkosivut, 2 op (TVT5)

Oppiaineet

- Tieto- ja viestintätekniikka
- Tietokoneiden ja internetin toiminnan perusteet

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan kotisivujen tekemiseen HTML-koodilla sekä tutustutaan CSS-tyyleihin ja javascriptiin keinona tuoda dynaamisuutta sivuille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- HTML-kielen perustagit ja niiden toiminta. CSS-tiedostojen käyttäminen ja javascrip-komentojen käyttö dynaamisen sisällön aikaansaamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*

- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Oppiaineet

- Evankelisluterialisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Oppiaineet

- Evankelisluterialisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita toteutetaan kaikissa uskonnon moduleissa. Erityisesti painottuu globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Oppiaineet

- Evankelisluterialisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Oppiaineet

- Evankelisluterialisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Abivalmennus, 2 op (UEabi)

Oppiaineet

- Evankelisluterilaisen uskonnon koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Evankelisluterilainen uskonto

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tunnistaa ja vertailla uskontoja yhdistäviä teemoja. Valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uskonnon moduulien kertaus, uskonnon ajankohtaiset mediasisällöt ja ilmiöt. Ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtävätyyppeihin tutustuminen sekä vastaustekniikan harjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Islamin uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*

- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Islamin uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3)

Oppiaineet

- Islamin uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Islamin uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4)

Oppiaineet

- Islamin uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Islamin uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5)

Oppiaineet

- Islamin uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Islamin uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *kristinuskon ja islamin sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2

- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee juutalaisuuden keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy juutalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

- *juutalaisuuden asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Suomessa, Israelissa ja eri puolilla maailmaa*
- *juutalaisuuden ja erityisesti modernin ortodoksijuutalaisuuden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *juutalaisuuden erilaiset suuntaukset*
- *juutalaisuuteen nojaavien ei-juutalaisten uskontojen, kuten messiaanisen juutalaisuuden ja ei-juutalaisten kabbalististen liikkeiden pääpiirteet*
- *juutalaisuuden eri suuntausten välinen yhteistyö sekä uskontodialogi*
- *juutalaisuus ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3)

Oppiaineet

- Juutalaisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4)

Oppiaineet

- Juutalaisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja verrattuna juutalaisuuteen*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin ja osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina sekä edellä mainittujen vaikutus Suomen juutalaisuuteen*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5)

Oppiaineet

- Juutalaisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti juutalaisuuden, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Tanachin kertomusten ja juutalaisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys., 2 op (UJ6)

Oppiaineet

- Juutalaisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Juutalainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3)

Oppiaineet

- Katolisen uskonnon valinnaiset koulukohtaiset opinnot
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon*
- *tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin*
- *Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot*
- *Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4)

Oppiaineet

- Katolisen uskonnon valinnaiset koulukohtaiset opinnot
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristilliset suuntaukset Suomessa*
- *katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UK5)

Oppiaineet

- Katolisen uskonnon valinnaiset koulukohtaiset opinnot
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti*
- *ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa*
- *perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus*
- *katolisen kirkon suhde taiteisiin*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6)

Oppiaineet

- Katolisen uskonnon valinnaiset koulukohtaiset opinnot
- Katolinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä*
- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla*
- *katolisen kirkon ja tieteen suhde*
- *katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä*
- *katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*

- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*

- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Oppiaineet

- Ortodoksisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Oppiaineet

- Ortodoksisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UO5)

Oppiaineet

- Ortodoksisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*

- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UO6)

Oppiaineet

- Ortodoksisen uskonnon valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Ortodoksinen uskonto

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on uskontojen ja katsomusten laaja-alainen yleissivistys.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*

- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurinen lukutaito - uskontojen sisäinen moninaisuus - uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyvät ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7)

Oppiaineet

- Venäjä, A-oppimäärä
- A-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8)

Oppiaineet

- Venäjä, A-oppimäärä
- A-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan globaaleista ympäristökysymyksistä. Lisäksi opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyistä aiheista. Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja ympäristöosaamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - arkielämän kommunikointitilanteet - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - jatko-opinto- ja työelämätaidot

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- B2-venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaidon kehittämistaitojaan sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistapoja.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista, hyvinvointiosaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan sekä tutustuu kohdekulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - viestintätaidot - kulttuuriin tutustuminen

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käsitellään ensisijaisesti vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Oppiaineet

- Venäjä, B3-oppimäärä
- B3-Venäjän valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - jatko-opinto- ja työelämätaidot - valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

B2/B3-Venäjän abivalmennus, 2 op (VEBabi)

Oppiaineet

- Venäjä, B2-oppimäärä
- Vieraat kielet, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää venäjän kielen osaamista ja valmistautua yo-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: sanaston ja rakenteiden kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: tässä opintojaksossa käsitellään ensijaisesti monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 1
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet sekä kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: demokratiakasvatus, tasa-arvoinen yhteiskunta, ihmisoikeudet, turvallisuus ja monikulttuurisuus.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Lakitieto, 2 op (YH4)

Oppiaineet

- Yhteiskuntaopin valinnaiset valtakunnalliset opinnot
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on että opiskelija saa perustiedot Suomen oikeusjärjestelmästä

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - Suomen oikeusjärjestelmä ja kansalainen juridisena toimijana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisten sisältöjen toteutuminen: yhdessä muiden yhteiskuntaopin moduulien kanssa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan 2 op kokonaisuutena.

Taloustiedon jatko-opinnot, 2 op (YH7)

Oppiaineet

- Yhteiskuntaopin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Yhteiskuntaoppi

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin ohjelmistoihin, kuten Excel, ja ymmärtää miten niitä voi käyttää taloudellisen tiedon muodostamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Taloustiedon syventävät sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Abivalmennus, 2 op (YHabi)

Oppiaineet

- Yhteiskuntaopin koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Yhteiskuntaoppi

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on valmistaa abiturientti yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Abivalmennuksessa kerrataan yhteiskuntaopin keskeisiä asioita ja tehdään aikaisempien vuosien ylioppilastehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 1
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien yleisten tavoitteiden lisäksi opintojakson tavoitteena on, että opiskelijalle herää motivaatio opiskella laajemmin ja uteliaisuus yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson moduulien keskeisten sisältöjen lisäksi: - oppimisen säätely - jatkuva oppimistaitojen kehittäminen

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen ja kirjallisuuden valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelija monipuolistaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opiskelija syventää tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa. Opiskelija syventää monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen ja kirjallisuuden valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelija monipuolistaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opiskelija syventää tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa. Opiskelija syventää monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Lukupiiri, 2 op (ÄI13)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelijan lukeminen lisääntyy ja että opiskelija innostuu lukemaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukupiirissä jutellaan yhteisesti luetusta kirjasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Mukaan voi tulla ilman ennakkoilmoittautumista. Opiskelija voi osallistua yksittäisiinkin tapaamisiin. Lukupiiri kokoontuu noin kerran jaksossa.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI14)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija innostuu lukemaan kaunokirjallisutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Haluatko opintosuorituksen kaunokirjallisuutta lukemalla? Lue omaan tahtiisi 12 teosta ja perusta esimerkiksi kirjablogi, jossa esittelet lukemiasi kirjoja. Tarkemmat ohjeet opettajilta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Pöytälaatikkokirjailijat tai sellaiseksi haluavat voivat päästää oman äänensä valloilleen tällä kurssilla. Kokeillaan erilaisia tekstilajeja ja kerronnan keinoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman kaunokirjallisen äänen kehittäminen. Kaunokirjallisten tekstien tulkintaa ja tyyliharjoituksia, omien fiktiivisten tekstien kirjoittamista ja muokkaamista sekä palautteen antamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Kielenhuolto, 2 op (ÄI16)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Substantiivitautiin, pilkunpuutteeseen, kinkittelyyn ja muihin tarpeellisiin kielenhuollon osa-alueisiin saa tehokasta ja täsmällistä opastusta. Kielenhuollossa kerrataan ja syvennetään asiakirjoittamisen sääntöjä – turhia pingottamatta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduulin aikana kerrataan keskeiset kielenhuollon sisällöt ja syvennetään asiakirjoittamisen tyylin hallintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1

- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija syventää kielitietoisuuttaan ja harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - rakentava vuorovaikutus - omat viestintätaidot - ryhmäviestintätaidot

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Oppiaineet

- Yhteiskunnallinen osaaminen 2a
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhteiskunnallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - yhteiskunnalliset peruskäsitteet ja osa-alueet

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Oppiaineet

- Monitieteinen ja luova osaaminen 2
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitoja ja kehittyy esiintyjänä. Hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään sekä kirjallisesti että vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kirjoitusprosessin vaiheet - puheenvuoron rakentaminen - kirjoitettujen, puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analyysi.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Oppiaineet

- Vuorovaikutusosaaminen 1
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitoja ja kehittyy esiintyjänä. Hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään sekä kirjallisesti että vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö: - kirjoitusprosessin vaiheet - puheenvuoron rakentaminen - kirjoitettujen, puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analyysi.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Oppiaineet

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen 2
- Suomen kieli ja kirjallisuus

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan valmiuksia ymmärtää, analysoida ja tulkita maailmanlaajuisia kulttuuri-ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*

- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö - kulttuurin analysoiminen eri näkökulmista - kulttuurin monitulkintaisuus

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen ja kirjallisuuden valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelija monipuolistaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa.Opiskelija syventää tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Jakso mahdollistaa lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustumisen ja sen hyödyntämisen oman ajattelun laajentamisessa. Opiskelija syventää monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen sekä PUHVI-kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan ryhmän ja oppilaitoksen moninaisuutta hyödyntäen ja pääkaupunkiseudun kulttuurisesti ja sosiaalisesti rikkaassa ympäristössä. Hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimistiloja Tauottaminen ja TVT: Opiskelija syventää taitojaan käyttää sopivia alustoja ja työkaluja kirjoittamiseen, tekstin suunnitteluun, jakamiseen, yhteiskirjoittamiseen ja palautteen antamiseen sekä vastaanottamiseen. Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan vaihtuvissa pienryhmäkokoonpanoissa ja erilaisia tilaratkaisuja hyödyntäen. Opintojakson aikana on luontevaa hyödyntää monipuolisesti oppilaitoksen esitystekniikkaa ja tiloja, kuten neuvotteluhuoneita, auditoriota ja liikuntasalia. Keholliset harjoitukset tukevat vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Monipuoliset luku- ja kirjoitustaidon harjoitukset mahdollistavat monipuolisen liikkumisen oppilaitoksen sisällä ja koko pääkaupunkiseudulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen. Opintojakso tukee opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoittamisen avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa. Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa. Opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa.Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaito vahvistuu tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta. Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet muodostuvat opintojakson moduulien perusteella. Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan kunkin moduulin alussa. Moduulin arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikainen työskentely ja suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Opiskelijan laaja-alaista osaamista arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa yhdessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Äidinkielen paja, 2 op (ÄIp)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Äidinkielen koulukohtaiset valinnaiset opinnot
- Tukea äidinkielen opiskeluun

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Paja kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden ajan. Opiskelija voi tulla täydentämään puuttuvia suorituksia, kertaamaan tarpeen mukaan tai saamaan tukiopetusta. Suorituksen saa säännöllisestä osallistumisesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Rästitehtävät, tukiopetus ja tuki läksyjen tekemisessä sekä itsenäisten opintojen osasuoritukset. Opiskelustrategioiden käyttöön ohjaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

10. Liitteet

Martinlaakson lukion opetussuunnitelmaan kuuluvat liitteet ovat Valtionevoston asetus lukiokoulutuksesta, kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko sekä lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan osaamisen arviointi. Näiden liitteiden kuvaukset noudattavat Vantaan kaupungin sekä opetussuunnitelman perusteiden linjauksia.

10.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

10.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttuudesta eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään sanakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai kantopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutuksen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

10.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

10.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*

- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio

tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

10.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

10.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

10.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

10.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä

ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*

- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Martinlaakson lukio noudattaa valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia linjauksia.

Sotungin lukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Sotungin lukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Vantaa
Koulu	Sotungin lukio
Hyväksymispäivämäärä	10.6.2025
Pdf luotu	17.12.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 2
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
   2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
   2.2. Arvoperusta. 6
3. Opetuksen toteuttaminen. 8
   3.1. Opintojen rakenne. 8
      3.1.1. Tuntijako ja kieliohjelma. 8
   3.2. Oppimiskäsitys. 10
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 11
      3.3.1. Itsenäisen opiskelun periaatteet. 13
      3.3.2. Lukuvuosisuunnitelma. 13
   3.4. Toimintakulttuuri. 13
   3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 16
   3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 17
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 22
   4.1. Ohjaus. 22
   4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. 26
      4.2.1. Oppimisen tuki. 26
      4.2.2. Erityisopetus. 28
      4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut. 31
      4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 31
   4.3. Opiskeluhuolto. 32
      4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 32
   4.4. Kurinpito. 35
      4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. 36
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 37
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 40
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 40
   5.2. Opintojakson arviointi. 41
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 42
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 43
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 44

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. . . . 44
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. . . . 45
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. . . . 46
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. . . . 47
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. . . . 48
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. . . . 49
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. . . . 49
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. . . . 52
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. . . . 53
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. . . . 53
6.2. Laaja-alainen osaaminen. . . . 54
7. Oppiaineet. . . . 60
7.1. Opinto-ohjaus (OP). . . . 60
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). . . . 61
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). . . . 63
Ryhmänohjaus, 2 op (OP3). . . . 65
Lukiolainen työelämässä, 2 op (OPS4). . . . 65
7.2. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). . . . 66
7.2.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). . . . 68
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). . . . 70
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä kirjoittaminen, 2 op (ÄI2_ÄI6). . . . 71
Vuorovaikutuksen perustaidot, 2 op (ÄI3_ÄI7). . . . 73
Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa, 2 op (ÄI4). . . . 75
Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (ÄI5). . . . 76
Kirjallisuus kontekstissaan, 2 op (ÄI8). . . . 78
Vuorovaikutustaitojen monipuolistaminen, 2 op (ÄI9). . . . 79
Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI10). . . . 81
Tekstien tulkinnan syventäminen 2, 2 op (ÄI11). . . . 82
Kielenhuollon kertaus, 2 op (ÄIS12). . . . 84
Äidinkielen tuki 1, 1 op (ÄIS13). . . . 85
Aidinkielen tuki 2, 1 op (ÄIS14). . . . 85
7.2.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). . . . 86
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). . . . 89
Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa, 2 op (S24). . . . 91
Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (S25). . . . 92
Kirjallisuus kontekstissaan, 2 op (S28). . . . 94

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 96
Kirjoitustaitojen kertaus, 2 op (S210). 97
Lukutaitojen syventäminen, 2 op (S211). 98
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä kirjoittaminen, 2 op (S22_S26). 99
Vuorovaikutuksen perustaidot, 2 op (S23_S27). 101
7.2.3. Oma äidinkieli, venäjä (OÄI_VE). 103
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (OÄI1_VE). 103
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (OÄI2_OÄI3_VE). 104
Kirjallisuus 1, 2 op (OÄI4_VE). 105
Tekstien tulkinta, 2 op (OÄI5_VE). 105
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (OÄI6_OÄI7_VE). 106
Kirjallisuus 2, 2 op (OÄI8_VE). 106
7.3. Oma äidinkieli, venäjä (OÄI_VE). 107
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (OÄI1_VE). 107
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (OÄI2_OÄI3_VE). . 108
Kirjallisuus 1, 2 op (OÄI4_VE). 108
Tekstien tulkinta, 2 op (OÄI5_VE). 109
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (OÄI6_OÄI7_VE). 110
Kirjallisuus 2, 2 op (OÄI8_VE). 110
7.4. Ruotsi (TKRU). 111
7.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 115
Opiskelutaidot ja ruotsi vuorovaikutuksen välineenä, 4 op (RUA1_RUA2). 115
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 117
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 118
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 120
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 121
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7). 123
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8). 124
Det är dags att skriva!, 2 op (RUAS19). 125
Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia, 2 op (RUAS20). 126
7.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 126
Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUB11_RUB12). 126
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 128
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 129
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 131
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 132
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 133

Starta på nytt!, 2 op (RUBS18). 135
Det är dags att skriva!, 2 op (RUBS19). 135
Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op (RUBS20). 136
7.5. Vieraat kielet (VK). 137
7.5.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 142
Englannin oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (ENA1_ENA2). 142
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). 144
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 145
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 146
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . . . 147
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 148
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 150
Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op (ENS9). 151
Kirjoita, kuuntele ja kertaa kielioppia, 2 op (ENS10). 152
Treenaa englantia, 2 op (ENS11). 152
7.5.2. Espanja, A (EAA). 153
Espanjan oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (EAA1_EAA2). 153
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3). 155
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4). 156
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5). 158
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6). 159
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7). 160
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8). 162
Vamos! - espanjan preppausta abeille, 2 op (EAA9). 163
7.5.3. Saksa, A (SAA). 164
Saksan oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (SAA1_SAA2). . 164
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3). 166
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4). 167
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5). 169
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6). 170
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7). 172
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8). 173
Endspurt - saksan preppausta abeille, 2 op (SAAS9). 175
7.5.4. Ranska, A (RAA). 175
Ranskan oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (RAA1_RAA2). 175
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3). 177

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4). 179
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5). 180
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6). 182
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7). 183
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8). 185
7.5.5. Saksa, B3 (SAB3). 186
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (SAB31). 186
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (SAB32). 188
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (SAB33). 189
Tavat tutuksi!, 2 op (SAB34). 190
Voi hyvin!, 2 op (SAB35). 192
Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (SAB36). 193
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB37). 194
Yhteinen maailmamme, 2 op (SAB38). 195
7.5.6. Ranska, B3 (RAB3). 197
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (RAB31). 197
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (RAB32). 198
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (RAB33). 200
Tavat tutuksi!, 2 op (RAB34). 201
Voi hyvin!, 2 op (RAB35). 202
Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (RAB36). 204
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB37). 205
Yhteinen maailmamme, 2 op (RAB38). 206
7.5.7. Espanja, B3 (EAB3). 208
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (EAB31). 208
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (EAB32). 209
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (EAB33). 211
Tavat tutuksi!, 2 op (EAB34). 212
Voi hyvin!, 2 op (EAB35). 213
Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (EAB36). 214
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (EAB37). 216
Yhteinen maailmamme, 2 op (EAB38). 217
Bailamos español- opi espanjaa tanssien, 2 op (EABS10). 219
Vamos! - espanjan preppausta abeille (2 OP), 2 op (EABS39). . . . 219
7.5.8. Venäjä, B3 (VEB3). 219
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (VEB31). 220
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (VEB32). 221
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (VEB33). 222

Tavat tutuksi!, 2 op (VEB34). 224
Voi hyvin!, 2 op (VEB35). 225
Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (VEB36). 226
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (VEB37). 228
Yhteinen maailmamme, 2 op (VEB38). 229
7.6. Matematiikka (MA). 230
7.6.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 232
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 232
Matematiikan alkuaskel, 2 op (MAYS0). 234
7.6.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 234
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2). 234
Geometria, 2 op (MAA3). 235
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 236
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 237
Derivaatta, 3 op (MAA6). 239
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 240
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 241
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 242
3D-geometria, 2 op (MAA10). 243
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 244
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 245
Toisen vuoden kertaus, 2 op (MAAS13). 246
Pitkän matematiikan yo-valmennus, 2 op (MAAS14). 247
7.6.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 247
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 247
Geometria, 2 op (MAB3). 249
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 250
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 251
Talousmatematiikka, 2 op (MAB6_MAB7). 252
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 253
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 254
Lyhyen matematiikan yo-valmennus, 2 op (MABS10). 255
7.7. Fysiikka (FY). 256
Fysiikan perusteet, 2 op (FY1_FY2). 258
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 259
Voima ja liike, 2 op (FY4). 260
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 261
Sähkö, 2 op (FY6). 263

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 264
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 265
Fysiikan abivalmennus, 2 op (FYS9). 266
Fysiikan ekskursiokurssi, 2 op (FYS10). 267
7.8. Kemia (KE). 268
Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1_KE2). 270
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 272
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 273
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 275
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 276
Kemian yo-valmennus, 2 op (KES7). 277
7.9. Biologia (BI). 278
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 280
Ekologian perusteet, 2 op (BI2_BI3). 282
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 284
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 285
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 286
Biologian abitreenit, 2 op (BIS7). 288
Selkärankaisten vertaileva anatomia, 2 op (BIS8). 288
7.10. Maantiede (GE). 289
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 291
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 293
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 294
Geomedia – tutki, osallistu, vaikuta, 2 op (GE4). 296
Maantieteen abitreenit, 2 op (GES5). 297
7.11. Historia (HI). 298
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 301
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 302
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 304
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 305
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 307
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 309
Historian abivalmennus, 2 op (HIS7). 310
Yhdysvaltojen historia, 2 op (HIS8). 311
Venäjän ja Neuvostoliiton historia, 2 op (HIS9). 312
7.12. Yhteiskuntaoppi (YH). 312
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 315
Taloustieto, 2 op (YH2). 316

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 318
Lakitieto, 2 op (YH4). 320
Yhteiskunnan abivalmennus, 2 op (YHS5). 321
Yrittäjyyskurssi, 2 op (YHS6). 322
Raha ja sijoittaminen, 2 op (YHS7). 323
7.13. Terveystieto (TE). 323
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 325
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 326
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 327
Terveystiedon abivalmennus, 2 op (TES4). 328
Ravitsemuksen perusteet, 2 op (TES5). 329
7.14. Elämänkatsomustieto (ET). 330
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 332
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 333
Kulttuurit, 2 op (ET3). 335
Katsomukset, 2 op (ET4). 337
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 338
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 340
Elämänkatsomustiedon yo-valmennus, 2 op (ETS7). 342
7.15. Filosofia (FI). 343
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 345
Etiikka, 2 op (FI2). 346
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 348
Totuus, 2 op (FI4). 350
Filosofian abivalmennus, 2 op (FIS5). 351
7.16. Psykologia (PS). 352
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 354
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 355
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 357
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 359
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 361
Sosiaalipsykologia, 2 op (PSS6). 363
Tutki ja kokeile, 2 op (PSS7). 364
Urheilupsykologia, 2 op (PSS8). 365
Psykologian abivalmennus, 2 op (PSS9). 366
7.17. Uskonto (KT). 367
7.17.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 369

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljill, 2 op (UE1). 369
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 370
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 372
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 373
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 375
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 376
Uskonnon abivalmennus, 2 op (UES7). 377
7.18. Kuvataide (KU). 378
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 381
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 383
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3). 385
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4). 386
Maalaus, 2 op (KUS5). 388
Muotoilu ja rakentelu, 2 op (KUS6). 390
Piirustus, 2 op (KUS7). 391
Kuvispaja, 2 op (KUS8). 392
Muualla suoritetut kuvataiteen opinnot, 2 op (KUS9). 394
7.19. Liikunta (LI). 394
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 396
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 397
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3). 399
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4). 401
Virkisty liikunnasta, 2 op (LI5). 402
Vanhojen tanssit, 2 op (LIS6). 404
Kuntosaliharjoittelun perusteet, 2 op (LIS7). 405
Palloilu- ja mailapelit, 2 op (LIS8). 406
Palloilu- ja mailapelit 2, 2 op (LIS9). 406
Elämysliikunta, 2 op (LIS10). 407
Liikuttajat, 2 op (LIS11). 409
7.20. Musiikki (MU). 410
Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1). 412
Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 414
Genre – globaali uteliaisuus, 2 op (MU3). 416
Demo – luovasti yhdessä, 2 op (MU4). 417
Musiikkiprojekti, 2 op (MUS5). 419
Kuoro, 2 op (MUS6). 420
Poplaulu, 2 op (MUS7). 420

Soittopaja, 2 op (MUS8). 421
Kitaransoitto, 2 op (MUS9). 422
Musapaja, 2 op (MUS10). 423
Ääni- ja valotekniikka 1, 2 op (MUS11). 423
Ääni- ja valotekniikka 2, 2 op (MUS12). 424
Ääni- ja valotekniikka 3, 2 op (MUS13). 425
Muualla suoritetut musiikkiopinnot, 2 op (MUS14). 426
Muualla suoritetut musiikkiopinnot, 2 op (MUS15). 426
7.21. Lukiodiplomit (LD). 427
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 428
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6). 429
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4). 431
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8). 432
7.22. Teatteri (TEA). 433
Teatteria kaikille, 2 op (TEAS1). 436
Produktiokurssi 1, 2 op (TEAS2). 437
Produktiokurssi 2, 2 op (TEAS3). 438
7.23. Kansainvälisyys (KV_). 439
Kansainvälinen ja aktiivinen sotunkilainen, 2 op (KV1). 440
Ruotsin kulttuurimatka, 2 op (KV2). 440
Tutustu englanninkieliseen maahan ja sen kulttuuriin, 2 op (KV3). . . . 441
Espanjan kulttuurimatka, 2 op (KV4). 442
Ranskan kulttuurimatka, 2 op (KV5). 442
Saksan kulttuurimatka, 2 op (KV6). 442
Tutustu Kiinan kulttuuriin ja kieleen, 2 op (KV7). 443
World School, 2 op (KV8). 444
Kansainvälinen projekti 1, 2 op (KV9). 444
Kansainvälinen projekti 2, 2 op (KV10). 445
Kansainvälinen projekti 3, 2 op (KV11). 445
Kansainvälinen projekti 4, 2 op (KV12). 445
Kansainvälinen liikkuvuus 1, 2 op (KV13). 445
Kansainvälinen liikkuvuus 2, 2 op (KV14). 446
Kansainvälinen liikkuvuus 3, 2 op (KV15). 446
Kansainvälinen liikkuvuus 4, 2 op (KV16). 446
7.24. Urheiluvalmennus (VAL). 446
Urheiluvalmennus 1, 2 op (VAL11). 447
Urheiluvalmennus 2, 2 op (VAL12). 447
Urheiluvalmennus 3, 2 op (VAL13). 447

Urheiluvalmennus 4, 2 op (VAL14). 447
Urheiluvalmennus 5, 2 op (VAL15). 447
Urheiluvalmennus 6, 2 op (VAL21). 448
Urheiluvalmennus 7, 2 op (VAL22). 448
Urheiluvalmennus 8, 2 op (VAL23). 448
Urheiluvalmennus 9, 2 op (VAL24). 448
Urheiluvalmennus 10, 2 op (VAL25). 448
Urheiluvalmennus 11, 2 op (VAL31). 449
Urheiluvalmennus 12, 2 op (VAL32). 449
Urheiluvalmennus 13, 2 op (VAL33). 449
Urheiluvalmennus 14, 2 op (VAL34). 449
Urheiluvalmennus 15, 2 op (VAL35). 449
Urheiluvalmennus 16, 2 op (VAL41). 450
Urheiluvalmennus 17, 2 op (VAL42). 450
Urheiluvalmennus 18, 2 op (VAL43). 450
Urheiluvalmennus 19, 2 op (VAL44). 450
Urheiluvalmennus 20, 2 op (VAL45). 450
7.25. Informaatioteknologia ja sovellukset (ITS). 451
Tietokoneen @/A-ajokortti, 2 op (ITS1). 451
Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (ITS2). 451
Robotiikka, 2 op (ITS3). 452
Pelien kehittäminen, 2 op (ITS4). 452
Nettisivut ja -sovellukset, 2 op (ITS5). 453
7.26. Temaattiset opinnot (TO). 453
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 454
Lukiopaja, 2 op (TO100). 454
TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110). 455
Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120). 456
Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121). 457
8. Liitteet. 459
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 459
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 459
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 466
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 466
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 472

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 472
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 477
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 478

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen

asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuurissa opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

Sotungin lukio
Sotungin lukiossa korostetaan opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin merkitystä ja kannustetaan liikunnalliseen ja terveelliseen elämäntapaan. Tarjoamme opiskelijoille monipuolisia mahdollisuuksia kansainväliseen toimintaan. Opiskelijat kohdataan yksilöinä. Opettajat ja muu henkilöstö tukevat opiskelijoita heidän tarvitsemallaan tavalla. Opiskelijat pääsevät vaikuttamaan lukion toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin opiskelijakunnan kautta. Tasa-arvoa

toteutetaan kaikilla toiminnan osa-alueilla ja arviointi on läpinäkyvää. Lukion tiloja käytetään monipuolisesti ja joustavasti.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*
- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

3.1.1. Tuntijako ja kieliohjelma

Sotungin lukion tuntijako

Oppiaineryhmä ja oppiaine	Pakolliset opinnot (op)	Valtakunnalliset valinnaiset (op)	Koulukohtaiset valinnaiset (op)
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot			
-Äidinkieli ja kirjallisuus	12	6	4
-Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	12	4	
-A-kieli	12	4	
englanti			6
espanja			2
ruotsi			4
saksa			2
-B1 kieli, ruotsi	10	4	6
-B3-kielet		16	
saksa			
ranska			
espanja			
venäjä			
Oma äidinkieli, venäjä		12	
Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot			
-Matematiikan yhteiset opinnot	2		2
- Matematiikka, lyhyt	10	4	2
- Matematiikka, pitkä	18	6	4
-Biologia	4	6	4
-Maantiede	2	6	2
-Fysiikka	2	12	4
-Kemia	2	8	2
Humanistis-yhteiskunnalliset opinnot			
-Filosofia	4	4	2
-Psykologia	2	8	6
-Historia	6	6	6
-Yhteiskuntaoppi	6	2	6
-Uskonto tai elämänkatsomustieto	4	8	2
-Terveystieto	2	4	2

Taito- ja taideaineiden opinnot			
-Liikunta	4	6	12
-Musiikki ja kuvataide yhteensä	6		
- Musiikki	2 tai 4	4	18
- Kuvataide	2 tai 4	4	8
Opinto-ohjaus	4		2
Temaattiset opinnot, lukiodiplomit		6	
Koulukohtaiset valinnaiset oppiaineet			
-Urheiluvalmennus			20
-Kansainvälisyys			20
-Informaatioteknologia ja sovellukset			10
-Teatteri			6
Pakolliset opinnot yhteensä	94 tai 102		
Valtakunnalliset valinnaiset opinnot vähintään	20		
Opinnot yhteensä vähintään	150		

Sotungin lukion kieliohjelma

Sotungin lukiossa voi opiskella seuraavia kieliä

A-kielet	ruotsi, englanti, espanja, saksa
B1-kieli	ruotsi
B3-kieli	ranska, saksa, espanja, venäjä
Valinnainen oman äidinkielen opetus	venäjä

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkityksselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan

ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Sotungin lukio

Sotungin lukio tarjoaa monipuolisia opiskeluympäristöjä, ja niitä kehitetään jatkuvasti. Sekä urheilu- että yleislinjan opiskelijoiden käytössä on lukion omien liikuntatilojen lisäksi myös Hakunilan urheilupuiston liikuntapaikkatarjonta. Sotungin lukio hyödyntää luontevasti Sotungin etälukion valmiita digitaalisia opiskelualustoja ja -menetelmiä. Sotungin lukio verkottuu lähiympäristössään yrityselämän, kansalaisyhteiskunnan ja muun koulutustarjonnan kanssa. Yhteisiä oppimisympäristöjä luodaan myös yli kielirajojen.

Sotungin lukion opiskelijoille ja opettajille on tarjolla monia mahdollisuuksia yhteistyöhön eri eurooppalaisten oppilaitosten kanssa varsinkin Euroopan unionin ohjelmien puitteissa. Näin tuetaan merkityksellisten oppimiskokemusten syntyä, joissa henkilölle kertyvät tiedot ja taidot liittyvät omiin kokemuksiin ja ympäröivän maailman ilmiöihin. Kansainvälisyys on lukiomme painopistealue.

Opiskeluympäristöjen kestävän elämäntavan periaatetta edistetään sekä toteuttamalla erilaisia vierailuja virtuaalisesti että toteuttamalla opiskelijoiden kanssa ekotekoja pitkin lukuvuotta.

Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät ovat luonteva osa opetustamme.

3.3.1. Itsenäisen opiskelun periaatteet

Sotungin lukio

Opintojaksoja voi suorittaa perustelluista syistä itsenäisesti. Suoritustapa sovitaan opettajan kanssa kirjallisesti ennen periodin alkua. Kirjallisessa sopimuksessa sovitaan opintojakson sisällöt ja suoritustapa. Itsenäinen suorittaminen voidaan evätä mikäli opintojakso suoritetaan läsnäolo-opintoina (esimerkiksi kulttuurimatka, vierailuja sisältävät opinnot tai muut läsnäoloa edellyttävät opinnot) tai opiskelijalla ei ole aiemman opintomenestyksen ja suoritusten perusteella edellytyksiä itsenäiseen suorittamiseen.

Itsenäisesti opiskellusta opintojaksosta edellytetään hyväksyttyä arvosanaa (vähintään 5 tai S). Itsenäisestä suorituksesta tehtyä hylättyä arvosanaa ei merkitä suoritukseksi ja opiskelija ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetuksessa.

Itsenäiseen suoritukseen on kolme eri tapaa:

1. Etälukiossa voi opiskella opintojakson, joka suoritetaan yhden periodin aikana. Opiskelu vaatii omatoimisuutta ja määrätietoisuutta. Etälukioon ilmoittaudutaan oman opinto-ohjaajan kautta.

2. Itsenäisestä suorittamisesta tehdään kirjallinen sopimus opettajan kanssa hyvissä ajoin ennen jakson alkua.

3. Opintoja voi suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa. Ennen opintojen suorittamista toisessa oppilaitoksessa kannattaa kysyä rehtorilta mahdollisuudesta hyväksilukuun.

3.3.2. Lukuvuosisuunnitelma

Sotungin lukio

Vuosittain päivitettävässä lukuvuosisuunnitelmassa sovitaan seuraavista asioista

- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhuolto (ohjaussuunnitelmassa)
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin

periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja

toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan toisen asteen koulutuksen yhteisen digivision mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Monikielisille oppijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen

hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Vantaan lukiokoulutus

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Sotungin lukio

Sotungin lukion lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuodot. Sotungin lukiossa koko henkilöstö tekee aktiivista yhteistyötä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteenamme on toiminta, joka saavuttaa eri sosioekonomisista taustoista tulevat perheet matalalla kynnyksellä. Tärkeimpinä tiedottamiskanavina Sotungin lukiossa toimivat Wilma, koulun kotisivut, opinto-opas sekä sosiaalisen median eri kanavat.

Sotungin lukiossa järjestetään vanhempainillat kerran vuodessa jokaisella vuositasolla. Lisäksi järjestämme vuosittain tapahtumia, joihin perheet ovat tervetulleita.

Tavoitteenamme on ennaltaehkäistä opiskelujen hidastumista ottamalla nopeasti ja matalalla kynnyksellä yhteyttä huoltajiin.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä,

millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Työelämävalmiudet

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan.

Kansainvälinen osaaminen

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi. Lukioiden on mahdollista hyödyntää kansainvälisessä toiminnassaan myös monikulttuuristen opiskelijoidensa osaamista.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
    - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

***Opiskelija** suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.*

***Ryhmänohjaaja** on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa, toteutumisen seurannassa ja päivittämisessä esimerkiksi ro-tapaamisissa. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.*

***Aineenopettaja** välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa tunnistamaan tämän osaamista ja vahvuuksia, joita opiskelija reflektoi henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan.*

Opinto-ohjaaja *koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.*

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Vantaalla jokainen opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Opiskelija myös seuraa suunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelmaa säännöllisesti opintojen aikana. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija ottaa vastuuta sekä lukio-opinnoistaan että jatko-opintojensa suunnittelusta. HOPS-ohjauksen ja opettajien antaman palautteen avulla opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja haasteensa oppimisessa

sekä kehittämään opiskelutaitojaan tavoitteidensa mukaisesti. Vantaalla pyritään siihen, että opintosuunnitelma on koko koulun olennainen ohjauksen työväline, jolla varmistetaan opiskelijalle oikea-aikainen tuki ja opintojen sujuva eteneminen. HOPS-ohjausta toteutetaan Vantaalla esimerkiksi opinto-ohjauksen jaksoilla sekä osana ryhmänohjausta ja aineenopetusta.

Sotungin lukio

Lukuvuoden alussa tehdään lukuvuosisuunnitelma, jonka osana on Sotungin lukion ohjaussuunnitelma. Ohjaussuunnitelmassa tarkennetaan ohjauksen toimintatavat, eri toimijoiden tehtävät ja kunkin lukuvuoden painotukset.

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tukea tarjotaan kaikille ja kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset oikeudet tukeen. Tasa-arvoisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden arvostamisen ja syrjimättömyyden periaatteet ohjaavat opetuksen ja tuen järjestämistä lukioissamme.

Opiskelijan oikeudesta tukeen, kuten tukiopetukseen ja muihin tukitoimiin sekä erityisopetuksen sisällöistä ja perusteista kerrotaan tarkemmin lukioiden opinto-oppaissa. Tämän lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa lukiossa tarjottavasta tuesta lukio-opintojen alussa ja opintojen aikana, esimerkiksi osana ryhmänohjausta ja opinto-ohjausta sekä huoltajailloissa. Opiskelija voi myös kääntyä opetushenkilöstön puoleen kaivatessaan lisätietoa oppimisen tukeen ja erityisopetukseen.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla oppimisen tuki kuuluu kaikille ja se perustuu kaikkia opiskelijoita hyödyttävään monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön, oppimaan oppimisen taitojen ohjaamiseen,

kielitietoiseen pedagogiikkaan, opiskelijan osaamisen kehittymisen seuraamiseen sekä rakentavaan ja positiiviseen palautteeseen. Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tukiopetukseen. Tukiopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti.

Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeen arvioiminen ja tuen suunnittelu aloitetaan tuen asiakirjojen tai muiden mahdollisten tietojen, kuten tiedonsiirtolomakkeiden avulla. Perusopetus toimittaa lukioiden erityisopettajille koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat opiskelijan perusopetuksen aikana tehdyistä tuen päätöksistä (Oppivelvollisuuslain 23 §). Erityisopettaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain 16 § ja lukiolain 58 § mukaan voidaan luovuttaa. Vantaalla jokainen opiskelija arvioi tuen tarvettaan henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa laadinnan yhteydessä.

Lukion erityisopettaja arvioi tuen päätösten ja muiden mahdollisten asiakirjojen pohjalta opiskelijan yksilöllisiä tuen tarpeita lukiossa. Osana tuen tarpeen arviointia erityisopettaja hyödyntää asiakirjojen lisäksi eri tavoin koottua tietoa, kuten keskusteluja opiskelijan ja muiden opettajien kanssa sekä oppitunneilla havainnointia. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään lukio-opintojen alussa lukiseulalla ja tarvittaessa tarkemmilla lukitesteillä. Keskittymisvaikeuksia epäiltäessä erityisopettaja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Vantaalla on käytössä opiskeluhuollon adhd-palvelupolku. Muita mahdollisia oppimista vaikeuttavia asioita selvitetään tarvittaessa muilla menetelmillä, kuten matematiikan tai kielitaidon alkukartoituksilla.

Mikäli opiskelijalla todetaan tarvetta yksilölliselle ja toistuvalle oppimisen tuelle, erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhdessä tuen lomakkeen, jossa kuvataan tuen tarve sekä luetellaan opiskelijan tarvitsemat tukikeinot sekä missä oppiaineissa tuen tarve ilmenee. Aineenopettaja tutustuu kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden tuen tarpeisiin ja suunnittelee opetustaan ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti. Ensisijaisesti tuki toteutetaan ryhmätasoisena esimerkiksi strukturoituna ja selkeänä opetuksena, luontevana eriyttämisenä sekä luomalla positiivinen opiskeluilmapiiri. Lisäksi yksilöllisempiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, erityisopettajan pedagoginen tuki, monipuoliset osaamisen näyttömahdollisuudet ja arviointimenetelmät, opiskelustrategioissa ohjaaminen sekä kielitietoiset tukimuodot, kuten sanalistojen tai selkokielisen materiaalin käyttö tai oman äidinkielen hyödyntäminen. Tarvittaessa aineenopettaja konsultoi tuen suunnittelussa erityisopettajaa. Aineenopettaja kirjaa toteutetut tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat toteutetun tuen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti. Myös ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat tuen toimivuutta esimerkiksi muun opintojen edistymisen seurannan yhteydessä.

Opiskelija voi hakea ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Erityisjärjestelyhakemuksen laatii erityisopettaja, rehtori tai S2-opettaja. Tarvittaessa aineenopettajilta pyydetään lausunto. Haettavia erityisjärjestelyjä tulee toteuttaa lukio-opintojen aikana ja aineenopettaja kirjaa toteutetun tuen oppimisen tuen lomakkeelle. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioidaan tuen lomakkeelle kirjatun toteutetun tuen perusteella.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa

opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Vantaan lukiokoulutus

Mikäli opetushenkilöstö katsoo, että opiskelijalle tarjottu oppimisen tuki on riittämätöntä opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, erityisopettaja keskustelee opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa. Lukiossa toteutetun oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida, kun opiskelijalle on tarjottu luvun 4.2.1 mukaista oppimisen tukea ja opiskelija on hyödyntänyt saamaansa tukea. Erityisopetuksen tarve voidaan todeta joissain tapauksissa myös heti lukio-opintojen alussa perusopetuksesta saatujen asiakirjojen pohjalta. Myös opiskelija tai huoltaja voivat pyytää erityisopetusta, jolloin erityisopettaja arvioi erityisopetuksen tarvetta heidän kanssaan. Molemmissa tapauksissa keskustelun jälkeen laitetaan päätösprosessi vireille, mikäli opiskelija ja/ tai huoltaja sitä edelleen pyytävät tai jos erityisopettaja ja rehtori katsovat sen tarpeelliseksi. Keskustelussa voidaan myös tulla yhteiseen lopputulokseen, ettei erityisopetukselle ole tarvetta.

Kun erityisopetuksen päätös on laitettu vireille, erityisopettaja valmistelee sen ja hyödyntää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden, kuten opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan tai opiskeluhuollon asiantuntijanäkemyksiä ja perusteluita. Opiskeluhuollon tehtäviä on tarkennettu opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Tämän jälkeen järjestetään hallintolain mukaisesti opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kuuleminen esimerkiksi monialaisen ryhmän tapaamisessa tai muutoin opiskelijaa ja huoltajaa tapaamalla. Rehtori tekee erityisopetuksen päätöksen erityisopettajan valmistelun pohjalta. Päätös voidaan tehdä myös määräaikaisena, jolloin erityisopetuksen tarvetta tulee arvioida uudelleen määräajan jälkeen. Tarvittaessa lukio-opintojen aikana voidaan tehdä myös päätös erityisopetuksesta luopumisesta.

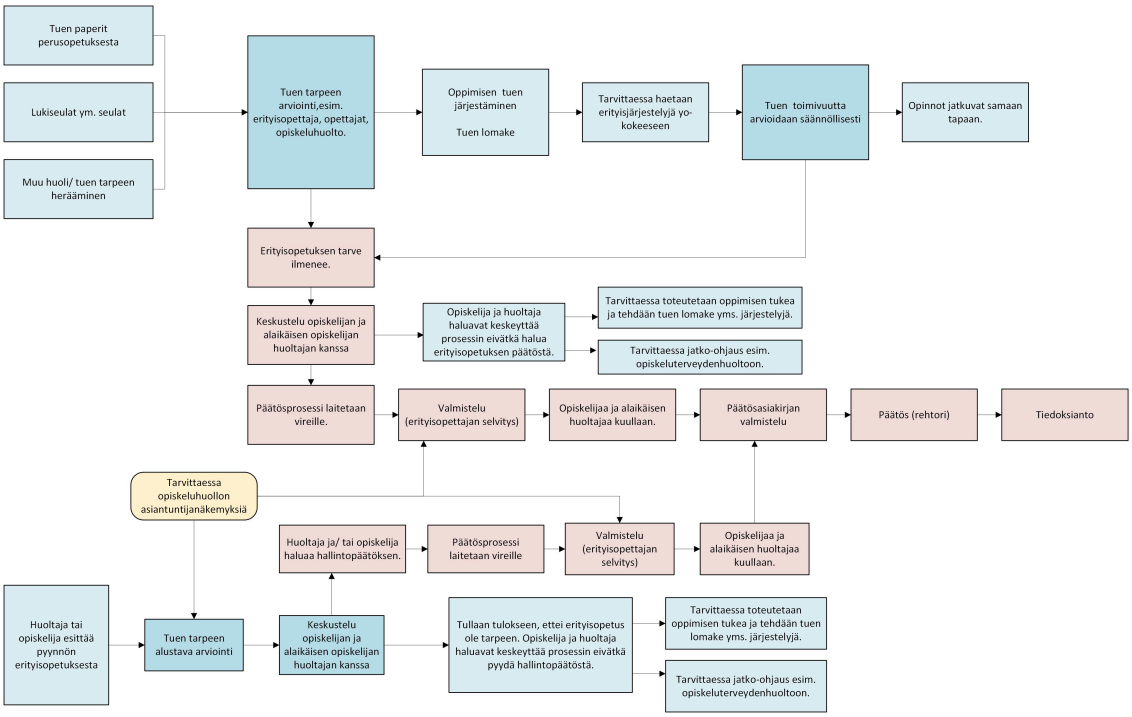

Erityisopetuksen päätösprosessi selitetty kuvana auki

Erityisopetus on säännöllistä tukea ja opiskelustrategioiden ohjaamista, joka toteutetaan säännöllisinä tapaamisina erityisopettajan kanssa. Erityisopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti. Erityisopettaja seuraa antamansa erityisopetuksen vaikuttavuutta opiskelijan suoriutumisen pohjalta. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua niihin asioihin, joita opiskelijan erityisopetuksen päätökseen on kirjattu.

Erityisopettaja keskustelee opiskelijan kanssa mahdollisuudesta kirjata erityisopetus opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan luvalla erityisopetus kirjataan opiskelijan tuen lomakkeelle. Erityisopetuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös oppimisen tukea, mikä kirjataan myös tuen lomakkeelle. Tällöin erityisopettaja kirjaa toteutetun erityisopetuksen ja aineenopettaja toteutetut oppimisen tuen tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat kokonaisuutena oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Erityisopettaja listaa opiskelijan kanssa tuen lomakkeelle yksilölliset järjestelyt opetuksessa, kuten lisäajan tai erillisen tilan tarpeen kokeissa. Avustajapalveluiden osalta opiskelijan tulee olla yhteydessä oman hyvinvointialueensa vammaisten tai muiden palveluiden neuvontaan.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten

tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*
- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.*

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*

- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä.

Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

Sotungin lukio

Sotungin lukiossa arviointi tukee opiskelijan osaamisen kehittymistä. Erityisluonteen arviointiin tuo urheilijoiden opiskelun tukeminen ja kehittäminen.

Sotungin lukion toiminnan yleiset periaatteet kuuluvat myös arviointikulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan hyvin niin oppitunteihin, kokeisiin kuin ylioppilaskirjoituksiinkin. Valmistautumisen on hyvä sisältää sekä tietojen että opiskelutaitojen kehittämistä. Opiskelijan opiskeluprosessia arvioitaessa kiinnitetään huomiota myös siihen, miten pitkäjänteisesti ja olennaiseen keskittyen opiskelija on opiskellut. Opiskelun sosiaalista ulottuvuutta voidaan arvioida mm. sen mukaan, kuinka hyvin opiskelija on tukenut muiden oppimista ja työskennellyt osana ryhmää.

Formatiivista arviointia voidaan antaa kirjallisesti ja suullisesti, sekä yksilö- että ryhmäarviointina. Summatiivisen arvioinnin muotoina voivat perinteisten kokeiden lisäksi olla esimerkiksi pari- tai ryhmätehtävät, suulliset kokeet, palautettavat kirjalliset tehtävät tai arviointikeskustelut.

Eri aineryhmien opettajat seuraavat lukuvuosittain arviointiin liittyvien periaatteiden ja käytänteiden toteutumista oppiaineissaan. Aineryhmät keskustelevat vuosittain yhteisistä arviointiperiaatteista ja käytänteistä.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Sotungin lukio

Opintojakson arviointiin tavoitteista ja vaikuttavista tekijöistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi.

Opiskelijalle annetaan palautetta kirjallisesti tai suullisesti välikokeista tai muista tehdyistä osasuorituksista. Osasuorituksia voivat olla esimerkiksi sanakokeet, esseet, muut kirjalliset tuotokset tai suulliset esitykset. Näiden suhteen voidaan toteuttaa myös opiskelijoiden vertais- ja itsearviointia. Lisäksi opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen ja osallistuvaan otteeseen opiskelussa. Opiskelijan kanssa keskustellaan opintojakson etenemisestä ja tehtävien suorittamisesta tarpeen mukaan.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- , Z - ja M-merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää

kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Opiskelijalle voidaan kuitenkin antaa väliaikatietoa opintojaksojen moduulin arvioinnista merkinnällä M. Kirjainmerkintä vaihdetaan numeroksi opintojakson ollessa täysin valmis. Lopullisen arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Sotungin lukio

Opiskelijan saadessa moduulista tai opintojaksosta merkinnän Z, on suorituksesta puuttuvat osat suoritettava viimeistään seuraavan periodin loppuun mennessä. Muutoin arvosana muuttuu merkinnäksi K, ja suoritus on tehtävä uudelleen. Arvioinnissa voidaan määritellä myös vähimmäistaso, jolla opiskelija saa arvosanan 4 tai H. Opettaja tiedottaa moduulin alkaessa arvosanan 4 vaatimuksista. Suorituksen jäädessä arvosanan 4 tai H alle, tulee suorituksesta merkintä Z.

Kahden hylätyn suoritusyrityksen jälkeen opiskelijaa ohjataan ja tuetaan moduulin tai opintojakson eri osien suorittamisessa.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Sotungin lukio

Opiskelija voi suorittaa moduuleita myös muissa oppilaitoksissa tai korkeakouluissa. Opiskelijalle voidaan myöntää lupa suorittaa moduuli myös etälukiossa.

Opiskelija voi ennen jakson alkua sopia opettajan kanssa itsenäisestä suorituksesta. Opettaja arvioi, onko itsenäiseen suorittamiseen edellytyksiä huomioon ottaen opiskelijan aiemmat näytöt sekä moduulin tai opintojakson vaativuus ja sisältö. Suorittamisesta tehdään kirjallinen suunnitelma, jonka toteutumista opettaja valvoo. Itsenäisestä suoritetuista opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana. Mikäli itsenäisestä suorituksesta tulisi arvosana 4, tai H, tiedottaa opettaja opinto-ohjaajaa, ja opiskelija ohjataan suorittamaan moduuli tai opintojakso lähiopetuksessa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen tai tuva-koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

Sotungin lukio

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta. Rehtori voi konsultoida kyseisen oppiaineen opettajaa tehdessään päätöstä.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat

päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseen voidaan opiskelijalta edellyttää tapauskohtaisesti määriteltäviä lisänäyttöjä.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*

2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2

momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*

- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan lukiokoulutus

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan

mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

7. Oppiaineet

7.1. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*

- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Opinto-ohjauksessa vahvistetaan nuoren tietoturva-, medialuku ja digilukutaitoja, jotta opiskelijalla on riittävät taidot löytää tietoa jatko-opinto- ja urasuunnitteluun.
- Opintojakson sisällöt suunnitellaan opiskelijan jaksaminen ja motivaatio huomioiden. Oppitunnit rakennetaan sisällöiltään vaihteleviksi.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista tuodaan esille etenkin henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Opiskelija tutustuu myös lukion hyvinvointipalveluihin, joiden avulla tuetaan opiskelijan jaksamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tuodaan esille tutustumalla työelämään ja lukion jälkeisiin koulutusvaihtoehtoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuvat tiedonhaussa koulutusvaihtoehtoihin. Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja lähdekriittiseen tiedonhakuun sekä kannustetaan uteliaisuuteen uuden koulutustiedon etsimisessä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu- ja koulutusvaihtoehtoihin lukion aikana ja sen jälkeen.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tuodaan esille tutustumalla työelämään ja lukion jälkeisiin koulutusvaihtoehtoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinto-ohjauksen opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opinto-ohjauksen kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä opiskelijana (2 op) OP01, pakolliset opinnot

Opiskelija tutustuu lukion käytänteisiin ja toimintakulttuuriin, lukion-opintojen rakenteeseen ja henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimiseen. Opiskelija tutustuu myös ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja sen vaikutukseen jatko-opintoihin hakeutumisessa. Opiskelijoita tuetaan löytämään ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan opintojen ja elämän suunnittelun tukena. Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opinto-ohjauksessa vahvistetaan nuoren tietoturva-, medialuku ja digilukutaitoja, jotta opiskelijalla on riittävät taidot löytää tietoa jatko-opinto- ja urasuunnitteluun.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt suunnitellaan opiskelijan jaksaminen ja motivaatio huomioiden. Oppitunnit rakennetaan sisällöiltään vaihteleviksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tulevat esille tutustumalla työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu tiedon hakemisessa eri koulutusvaihtoehdoista. Opinto-ohjauksessa opiskelija tutustuu koulutusvaihtoehtoihin ja työelämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen tulee esille pohtimalla tulevaisuuden työelämätrendejä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu-, koulutus- ja työskentelyvaihtoehtoihin lukion jälkeen.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tulevat esille tutustumalla työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinto-ohjauksen opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opinto-ohjauksen kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (2 op) OP2, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintaitojaan. Opiskelija perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta keskeisiin teemoihin, jotka antavat valmiuksia jatko-opintopäätöksen tekemiseen sekä työelämään siirtymiselle. Opintojakso suoritetaan toisena ja kolmantena lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Ryhmänohjaus, 2 op (OP3)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritusmerkintä kolmannen vuoden päätteeksi perustuu aktiiviseen osallistumiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutuu lukion suorituksen aikana. Opiskelijat osallistuvat joka viikko ryhmänohjaustuokioihin. Ryhmänohjaaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän kolmannen opiskeluvuoden kolmannen jakson päättyessä, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut ryhmänohjaukseen. Suoritusmerkintä.

Lukiolainen työelämässä, 2 op (OPS4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää omaa tietoisuutta työelämästä ja oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan työelämän näkökulmasta.
- Opiskelija kerryttää itselleen työkokemusta.
- Opiskelija harjoittelee työnhakuun liittyvää prosessia ja opettelee tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan.
- Opiskelija oppii ajanhallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.
- Tässä opintojaksossa vahvistetaan nuoren taitoja etsiä tietoa ja käyttää digitaalisia välineitä työnhaun prosessissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson suorittaminen edellyttää vähintään 40 tunnin työskentelyä opiskelijan itse hankkimassa työpaikassa joko lukuvuoden tai kesäloman aikana. Opiskelijan tulee näyttää työsopimusta tai -todistusta palautekeskustelussa.
- Opintojaksoon kuuluu kirjallisia tehtäviä, joiden valintaan opiskelijalla on mahdollisuus itse vaikuttaa.
- Opintojakson aikana opiskelija sopii kaksi tapaamista oman opinto-ohjaajan kanssa. Alkutapaamisessa käydään läpi kurssin suorittamisen sisällöt ja sovitaan työkokemuksen kerryttämisestä. Lopputapaamisessa käydään läpi opintojaksoon kuuluvat tehtävät.
- Opintojakson tehtävistä opiskelija pystyy valitsemaan itselleen sopivan kokonaisuuden ja valitsee itselleen sopivan ajan hankkia työkokemusta lukioaikana. Tavoitteena on, että opiskelija oppii hallitsemaan ajankäyttöään lukio-opintojen ja työssäkäynnin yhteensovittamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään vuorovaikutustaitojen merkitys työnhaun ja työelämän kannalta.

Hyvinvointiosaaminen

Korostetaan ajanhallintataitojen merkitystä opiskelun, työnteon ja vapaa-ajan yhdistämisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä. Opintojakso soveltuu jokaiselle vuositasolle. Opintojakson voi suorittaa vain kerran lukioaikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiolainen työelämässä (2 op) OP4, koulukohtainen valinnainen opintojakso

Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuun liittyvää prosessia ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ajanhallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

7.2. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.2.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- tiedonhaku vantaalaisessa kontekstissa
- tutustutaan tekstinkäsittely-ympäristöön
- tuntityöskentelyä rytmitetään vaihtelemalla työtapoja
- työskennellään mahdollisuuksien mukaan luokan ulkopuolella (rakennuksen ja lähiympäristön hyödyntäminen) ja tauotetaan erilaisin keskittymisharjoituksin

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin perehtyminen
- lähikirjaston käyttö mahdollisuuksien mukaan
- kouluyhteisön erityispiirteiden hyödyntäminen ja mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskellaan eri tekstilajeja sekä niiden rakennetta ja tavoitteita. Siinä painotetaan monimuotoisten tekstikokonaisuuksien ominaisuuksien ja rakenteiden ymmärtämistä, analysointia ja tulkitsemista. Opetellaan kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia sekä vahvistetaan kirjoittajan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Kerrataan kielenhuoltoa.
Numeroarviointi.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä kirjoittaminen, 2 op (ÄI2_ÄI6)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Paikallinen lisäys

- Monikulttuurisen Vantaan lukiossa opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- digitaitoja kehitetään käyttämällä oikeakielisyyteen liittyvää digimateriaalia sekä audiovisuaalisia aineistoja
- tekstejä tuotetaan erilaisille digialustoille
- tuntityöskentelyssä käytetään vaihtelevia työmenetelmiä ja ryhmiä periodin aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssin sisältöjä opiskelemalla opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunti- ja kirjoitustehtävien avulla opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoittamisprosessi, kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana kehitetään kieli- ja tekstitietoisuutta sekä monilukutaitoa. Jakso tutustuttaa kieleen rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä. Lisäksi tutustutaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin ja kirjoitetaan aineistoja hyödyntäen. Jakson aikana tehdään kielen- ja tekstinhuollon harjoituksia sekä tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia.

Numeroarviointi

Vuorovaikutuksen perustaidot, 2 op (ÄI3_ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään audiovisuaalisia välineitä ja erilaisia digiohjelmia puhe-esityksissä.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään erilaisilla rentoutumis- ja vireystilaharjoituksilla.
- Tutkitaan liikkumista ja kehollisuutta osana viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelijalla on mahdollisuus harjoitella erilaisia osallistumis- ja vaikuttamistilanteita sekä reflektoida niitä myös yhteiskunnallisen osaamisen näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat monipuoliset vuorovaikutustaidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana keskitytään lisäämään viestintärohkeutta, vähentämään esiintymisjännitystä, syventämään viestijäkuvaa sekä käsitystä kielestä ja identiteetistä. Jakson aikana harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja ja puheenvuoron rakentamista sekä esittämistä. Lisäksi opitaan analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä sekä tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Tuntitehtävien aikana käytetään erilaisia digialustoja sekä perehdytään multimodaalisiin teksteihin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Tuntityöskentelyä tauotetaan esimerkiksi Learning Cafe -tyyppisillä työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti.

- Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030-ohjelmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjallisuuden lajien ja ilmaisukeinojen tunteminen, monilukutaito ja kirjallisuuden monitulkintaisuuden ymmärtäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Kurssilla havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Tuntityöskentelyä tauotetaan esimerkiksi Learning Cafe -tyyppisillä työtavoilla.
- Hyödynnetään kirjoittamisessa ja teksteihin tutustumisessa erilaisia verkkoalustoja ja multimodaalisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisen vaikuttamisen keinoihin, kuten paikallislehteen lähetettävän mielipidekirjoituksen kirjoittamiseen sekä kuntalaisaloitteen tekoon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä sekä niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat medialukutaito, monimerkityksisten tekstien tulkitseminen sekä vaikuttamisen ja argumentaation keinot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet.

Kirjallisuus kontekstissaan, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Käsitellään vantaalaisen identiteetin rakentumista esimerkiksi vantaalaisten artistien kappaleiden kautta.
- Kurssilla käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä ja ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista edistäviä rentoutusharjoituksia.
- Tarkastellaan tekstejä identiteetin kautta eri konteksteissa ja hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Opintojaksossa pyritään kielellisen ja kulttuurisen

moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Kirjallisuuden lukeminen näyttää, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisten teosten ja teemojen tuntemus sekä niiden analysointi osana kulttuurikontekstia.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Vuorovaikutustaitojen monipuolistaminen, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Otetaan vuorovaikutustaitojen kehittämisessä erityisesti huomioon, että kaupunki on tiheästi asuttu muuttovoittokunta ruuhka-Suomessa, jossa opiskelijoiden juuret ovat monenlaiset.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla pyritään tutustumaan vantaalaisiin yrityksiin ja työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla.
- Opintojaksossa käytetään kehollisia harjoituksia.
- Harjoitellaan yhteiskirjoittamista (mm. kokouspöytäkirjat) ja hyödynnetään etävälineitä (mm. etäkokousten seuraaminen).

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestintätilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee, ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu monipuolisten vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä harjoitellaan rakentavaa toimintaa haastavissakin vuorovaikutustilanteissa. Opetellaan argumentoimista ja tutkitaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen.

Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan lähiseudun kulttuuritarjontaan ja hyödynnetään sitä oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään erilaisilla alustoilla tapahtuvaa yhteiskirjoittamista sekä - mahdollisuuksien mukaan - vaihtuvia oppimistiloja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoittamisprosessin hallinta ja taito tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon yo-kokeeseen.

Tekstien tulkinnan syventäminen 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*

- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Paikallinen lisäys

- Lähiseudun kulttuuritarjontaan tutustuminen ja sen hyödyntäminen oman ajattelun laajentamisessa.
- Mahdollisuuksien mukaan myös vantaalaisen median hyödyntäminen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä tauotetaan rentoutumis- ja taukojumppaharjoituksin.
- Opiskelijat hyödyntävät erilaisia digialustoja, joilla voivat jakaa tekstejään ja kirjoittaa niitä yhdessä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa kehitetään kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa, monilukutaitoa sekä kielitietoisuutta, mikä tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon syventäminen, monimuotoisten tekstien analysointi, tulkinta, arviointi ja oman tulkinnan perustelu.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen.

Kielenhuollon kertaus, 2 op (ÄIS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Erilaisten digitaalisten alustojen ja ohjelmien käyttö kielenhuollon harjoituksissa. Tauottaminen tehtävätyyppejä ja työskentelytapoja vaihdellen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja ryhmätöiden avulla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät kielenhuollon merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä viestin välittymisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielenhuollon merkitys yleiskielisten tekstien kirjoittamisessa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutustaidot. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso auttaa opiskelijaa hiomaan kirjoittamisen taitojaan kielenhuollon näkökulmasta. Jakson aikana kerrataan kieliopin termejä ja kielenhuollon kompastuskiviä, esimerkiksi alkukirjaimia, yhdyssanoja, pronomineja ja välimerkkejä.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Äidinkielen tuki 1, 1 op (ÄIS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- erilaisten digitaalisten alustojen ja ohjelmien käyttö opiskelijoiden tekstejä hiottaessa
- tauottaminen tehtävätyyppejä ja työskentelytapoja vaihdellen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittajana tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Jakson tavoitteena on kehittää opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu opiskelijan yksilöllinen kehittyminen kirjoittajana.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu hyvinvointiosaaminen. Se ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄIS13 ÄIDINKIELEN TUKI 1 (1op)

Opintojakson voivat valita kaikki, jotka tarvitsevat tukea äidinkielen kirjallisissa tehtävissä. Opintojaksolla tuetaan henkilökohtaisesti opiskelijan luku- ja kirjoitustaitoja, ja siellä voi tehdä opettajan avustamana äidinkielen kotitehtäviä.

Suoritusmerkintä.

Aidinkielen tuki 2, 1 op (ÄIS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- erilaisten digitaalisten alustojen ja ohjelmien käyttö opiskelijoiden tekstejä hiottaessa
- tauottaminen tehtävätyyppejä ja työskentelytapoja vaihdellen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittajana tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Jakson tavoitteena on kehittää opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu opiskelijan yksilöllinen kehittyminen kirjoittajana.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu hyvinvointiosaaminen. Se ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Äidinkielen tuki 2 (1 op, paikallinen opintojakso ÄIS14)

Opintojakson voivat valita kaikki, jotka tarvitsevat tukea äidinkielen kirjallisissa tehtävissä. Opintojaksolla tuetaan henkilökohtaisesti opiskelijan luku- ja kirjoitustaitoja, ja siellä voi tehdä opettajan avustamana äidinkielen kotitehtäviä.

Suoritusmerkintä.

7.2.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan*

kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan opiskelussa käytettäviin digitaalisiin oppimisympäristöihin.
- Tuntityöskentelyä rytmitetään vaihtelemalla työtapoja.
- Työskennellään mahdollisuuksien mukaan luokan ulkopuolella (rakennuksen ja lähiympäristön hyödyntäminen).

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Suomi toisena kielenä -oppiaineen työtapoihin perehtyminen, lähikirjaston käyttö mahdollisuuksien mukaan
- kouluyhteisön erityispiirteiden hyödyntäminen
- mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Opiskelijaa kannustetaan käyttämään omaa luovuuttaan ja erityisosaamistaan esim. harrastustensa kautta opintojakson tehtävissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää oman monikielisyytensä arvon ja mahdollisuudet. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja opitaan ymmärtämään niiden tavoitteita. Harjoitellaan myös pitkien tekstien lukustrategioita. Opetellaan kirjoitusprosessia ja erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia. Vahvistetaan opiskelijan käsitystä itsestään kirjoittajana.
Numeroarviointi.

Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään multimodaalisiin teksteihin, jotka voivat sisältää esim. ääntä, liikkuvaa kuvaa ja interaktiivisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Tuntityöskentelyä voidaan rytmittää luovuuteen, leikkiin ja kehollisuuteen perustuvilla sanataideharjoituksilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja.

Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen eri tiede- ja kulttuurilaitoksiin ja -tapahtumiin vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää ajankohtaista yhteiskunnallista keskustelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kaunokirjallisuuden ilmaisukeinojen ymmärtäminen ja taito perustella omia havaintoja.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys- ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Analysoidaan kirjallisuutta ja opetellaan perustelemaan omia havaintoja; käsitellään kirjallisuutta myös elämyksellisesti. Harjaannutaan ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta.

Numeroarviointi.

Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Tuntityöskentelyä tauotetaan sopivilla työtavoilla.
- Hyödynnetään kirjoittamisessa ja teksteihin tutustumisessa erilaisia verkkoalustoja ja multimodaalisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisen vaikuttamisen keinoihin, esimerkiksi paikallislehteen lähetettävän mielipidekirjoituksen kirjoittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa ja tekijänoikeuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat medialukutaito, argumentoivan kielenkäytön keinojen hallinta sekä taito perustella omat mielipiteensä.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään median rooliin yhteiskunnassa. Tarkastellaan tekstien vaikuttamisen keinoja erityisesti kielen kannalta ja opitaan perustelemaan omia mielipiteitä niin kirjallisesti kuin suullisestikin. Tutustutaan myös muun muassa sananvapauteen, mediaetiikkaan ja tekijänoikeuksiin.

Kirjallisuus kontekstissaan, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.
- Tarkastellaan tekstejä identiteetin kautta eri konteksteissa ja hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Opintojaksossa keskitytään kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Kirjallisuuden lukeminen näyttää, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kaunokirjallisuuden ja sen kontekstien, erityisesti suomalaisen kulttuurikontekstin tuntemus.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään kaunokirjallisuuden tuntemusta. Perehdytään kirjallisuuden eri konteksteihin, kuten kulttuurilliseen ja historialliseen kontekstiin. Erityisesti perehdytään suomalaiseen kirjallisuuteen ja sen klassikkoteoksiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavasti ja viestiä taidokkaasti erilaisissa työ- ja aikuiselämän tilanteissa ja yhteisöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään ymmärrystä eri kulttuuritaustojen merkityksestä kommunikaatiotilanteissa. Ymmärretään eri kulttuurien viestintätapoja, kohteliaisuussääntöjä ja käytänteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutuksen ja kuuntelun taidot sekä esiintymisrohkeus.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen ja globaali osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 3, 2op, S29, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla syvennetään käsitystä työelämän ja aktiivisena suomalaisen yhteiskunnan jäsenenä toimimisen vaatimista viestintä- ja vuorovaikutustaidoista ja harjoitellaan näitä. Harjoitellaan myös S2-yo-kokeen tehtävätyyppejä.

Kirjoitustaitojen kertaus, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Paikallinen lisäys

- Erilaisten digitaalisten alustojen ja ohjelmien käyttö kielenhuollon harjoituksissa.
- Tauottaminen tehtävätyyppejä ja työskentelytapoja vaihdellen.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*

- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja ryhmätöiden avulla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät kielenhuollon merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa ja viestin välittymisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla syvennetään kirjoittamisprosessissa vaadittavia taitoja. Kerrataan monipuolisesti kielioppiasioita ja vahvistetaan kielen rakenteiden tuntemusta erilaisilla kielioppiharjoituksilla. Harjoitellaan tekstien muokkaamista ja omaäänisyyttä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään kirjoittamisprosessissa vaadittavia taitoja. Kerrataan monipuolisesti kielioppiasioita ja vahvistetaan kielen rakenteiden tuntemusta erilaisilla kielioppiharjoituksilla. Harjoitellaan tekstien muokkaamista ja omaäänisyyttä.

Lukutaitojen syventäminen, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Paikallinen lisäys

- Erilaisten digitaalisten alustojen ja ohjelmien käyttö kielenhuollon harjoituksissa.
- Tauottaminen tehtävätyyppejä ja työskentelytapoja vaihdellen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja ryhmätöiden avulla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät kielenhuollon merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa ja viestin välittymisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstin ymmärtämisen ja analysoinnin taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutustaidot. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään asiatekstien ja kaunokirjallisten tekstien ymmärtämisessä vaadittavia taitoja. Kerrataan myös monipuolisesti kielioppiasioita ja vahvistetaan kielen rakenteiden tuntemusta erilaisilla kielioppiharjoituksilla. Numeroarviointi.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä kirjoittaminen, 2 op (S22_S26)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Monikulttuurisen Vantaan lukiossa opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

- digitaitoja kehitetään käyttämällä oikeakielisyyteen liittyvää digimateriaalia sekä audiovisuaalisia aineistoja
- tekstejä tuotetaan erilaisille digialustoille
- tuntityöskentelyssä käytetään vaihtelevia työmenetelmiä ja ryhmiä periodin aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskelemalla opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskelemalla opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunti- ja kirjoitustehtävien avulla opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoittamisprosessi, kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana kehitetään kieli- ja tekstitietoisuutta sekä monilukutaitoa. Jakso tutustuttaa kieleen rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä. Lisäksi tutustutaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin ja kirjoitetaan aineistoja hyödyntäen. Jakson aikana paneudutaan lukemisen ja kirjoittamisen strategioihin ja syvennetään omaa osaamista pitkän asiatekstin kirjoittamisessa.

Numeroarviointi

Vuorovaikutuksen perustaidot, 2 op (S23_S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään erilaisilla rentoutumis- ja vireystilaharjoituksilla.
- Tutkitaan liikkumista ja kehollisuutta osana viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelijalla on mahdollisuus harjoitella erilaisia osallistumis- ja vaikuttamistilanteita sekä reflektoida niitä myös yhteiskunnallisen osaamisen näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat monipuoliset vuorovaikutustaidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana keskitytään lisäämään viestintärohkeutta, vähentämään esiintymisjännitystä, syventämään viestijäkuvaa sekä käsitystä kielestä ja identiteetistä. Jakson aikana harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja, kuuntelun ja suullisen esittämisen taitoja ja puheenvuoron rakentamista sekä esittämistä. Lisäksi opitaan analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä sekä tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

7.2.3. Oma äidinkieli, venäjä (OÄI_VE)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielenä voidaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta koulutuksen järjestäjän tarjoamaa ja opiskelijan valitsemaa opiskelijan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 määritellyllä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan kielikohtaisesti suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärään laadittuja lukion opetussuunnitelman perusteita soveltaen. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoama tuki opiskelijan äidinkielen kehittymiselle.

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (OÄI1_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa venäläistä kirjallista osaamista ja kieliopin rakenteita
- laajentaa ja vahvistaa venäjän kielen sanavarastoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan erilaisia tekstilajeja ja tulkitsemaan monipuolisesti eri näkökulmista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtäviä tehdään pienryhmissä sekä vertaispalautetta antamalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI1.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (OÄI2_OÄI3_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- viestiminen venäjän kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoittesiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tehtäviä tehdään pienryhmissä. Opintojaksolla opiskelijat harjoittelevat väittelyitä sekä erilaisten esitysten pitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa itsevarmuutta harjoittelemalla erilaisia esiintymistilanteita. Opiskelijan identiteetti kehittyy itseilmaisun avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI2(1op) ja OÄI3(1op).

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kirjallisuus 1, 2 op (OÄI4_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- venäläisen kirjallisuuden keskeisimmät kirjailijat ja runoilijat

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii asettamaan itsensä erilaisten ihmisten asemaan lukemalla monenlaista kirjallisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden moninaisuuden avulla opiskelija syventää omia ajatuksiaan erilaisista kulttuureista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 1 (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI4.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Tekstien tulkinta, 2 op (OÄI5_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa venäläistä kirjallista osaamista ja kieliopin rakenteita
- laajentaa ja vahvistaa venäjän kielen sanavarastoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää medialukutaitoaan ja oppii tunnistamaan erilaisia vaikuttamisen keinoja. Hän tulee tietoiseksi omasta asemastaan sosiaalisen median käyttäjänä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaisia tekstejä lukemalla ja analysoimalla opiskelija syventää omaa kulttuuriosaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 1 (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI5.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (OÄI6_OÄI7_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa viestiä venäjän kielelle ja sen kulttuurialuuelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI6 (1op) ja OÄI7 (1op).

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kirjallisuus 2, 2 op (OÄI8_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- venäläinen nykykirjallisuus

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 2 (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI8.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

7.3. Oma äidinkieli, venäjä (OÄI_VE)

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (OÄI1_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa venäläistä kirjallista osaamista ja kieliopin rakenteita
- laajentaa ja vahvistaa venäjän kielen sanavarastoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan erilaisia tekstilajeja ja tulkitsemaan monipuolisesti eri näkökulmista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtäviä tehdään pienryhmissä sekä vertaispalautetta antamalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI1.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (OÄI2_OÄI3_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- viestiminen venäjän kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoittesiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tehtäviä tehdään pienryhmissä. Opintojaksolla opiskelijat harjoittelevat väittelyitä sekä erilaisten esitysten pitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa itsevarmuutta harjoittelemalla erilaisia esiintymistilanteita. Opiskelijan identiteetti kehittyy itseilmaisun avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI2(1op) ja OÄI3(1op).

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kirjallisuus 1, 2 op (OÄI4_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- venäläisen kirjallisuuden keskeisimmät kirjailijat ja runoilijat

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii asettamaan itsensä erilaisten ihmisten asemaan lukemalla monenlaista kirjallisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden moninaisuuden avulla opiskelija syventää omia ajatuksiaan erilaisista kulttuureista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 1 (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI4.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Tekstien tulkinta, 2 op (OÄI5_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa venäläistä kirjallista osaamista ja kieliopin rakenteita
- laajentaa ja vahvistaa venäjän kielen sanavarastoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää medialukutaitoaan ja oppii tunnistamaan erilaisia vaikuttamisen keinoja. Hän tulee tietoiseksi omasta asemastaan sosiaalisen median käyttäjänä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaisia tekstejä lukemalla ja analysoimalla opiskelija syventää omaa kulttuuriosaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 1 (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI5.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (OÄI6_OÄI7_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa viestiä venäjän kielelle ja sen kulttuurialuuelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI6 (1op) ja OÄI7 (1op).

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

Kirjallisuus 2, 2 op (OÄI8_VE)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- venäläinen nykykirjallisuus

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat osaaminen kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät sekä esitelmät. Lisäksi luettavan kirjan arvostelu sisältyy arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 2 (2op)
Sisältää moduuli(t) OÄI8.

Moduulin sisällöt ovat opetussuunnitelman kappaleessa: *Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.*

7.4. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.4.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja ruotsi vuorovaikutuksen välineenä, 4 op (RUA1_RUA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Opintojaksolla korostuvat opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri Pohjoismaiden kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

RUA2 Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Opintojakson tehtävänä on totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa ruotsin kieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Opintojakson tehtävänä on tarkastella ruotsin kieltä lähiympäristöstä käsin Suomessa laajentaen näkökulmaa Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin sekä globaalille tasolle. Opintojaksossa harjaannutetaan vuorovaikutusta kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Numeroarvionti.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op), RUA3, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä tarkastelemalla suomenruotsalaisia, ruotsalaisia sekä muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä sekä yksilön ja yhteisön arvojen moninaisuutta. Kulttuurin ja taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä omia kiinnostuksen kohteita.

Numeroarvionti.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat ruotsin kielen oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opintojaksolla korostuvat opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op), RUA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa kehitetään opiskelijan ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Numeroarvionti.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat ruotsin kielen oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opintojaksolla korostuvat opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun laajan korkeakouluverkoston luomia mahdollisuuksia hyödynnetään kestävän tulevaisuuden ja tieteen aihepiirien syventämiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op), RUA5, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarvionti.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.
- Työpaikkaintensiivisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia työelämäkontaktien synnyttämiseksi kohdekieltä tarvitseviin yrityksiin hyödynnetään. Pääkaupunkiseudun laajan korkeakouluverkoston luomia mahdollisuuksia hyödynnetään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op), RUA6, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa ruotsin kielellä erityisesti pohjoismaisessa kontekstissa. Opintojaksossa käsitellään asioita, jotka liittyvät itsenäistyvän nuoren elämänpiiriin.

Numeroarvionti.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella. Opiskelijaa kannustetaan havainnoimaan omaa lähiympäristöään ja pohtimaan kestäviä ratkaisuja sen hyvinvointiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op), RUA7, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin ruotsin kielellä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Moduulissa pyritään hyödyntämään yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa.

Numeroarvionti.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op), RUA8, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan pohjoismaiseen ja kansainväliseen toimijuuteen, ja tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Numeroarviointi.

Det är dags att skriva!, 2 op (RUAS19)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Kurssi valmentaa yo-kirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen.

Suoritusmerkintä.

Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia, 2 op (RUAS20)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä.

7.4.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUB11_RUB12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri Pohjoismaiden kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot (4op) RUB11, RUB12, pakolliset opinnot

RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

RUB12 Ruotsin kieli arjessani (3 op)

Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion ruotsin opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan sekä kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Numeroarviointi

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri Pohjoismaiden kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuri ja mediat (2 op), RUB13, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen**.**

Tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä.

Numeroarviointi

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristömme (2 op), RUB14, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on edelleen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu erilaisiin tekstityyppeihin ja kehittyy tekstin tuottamisessa.

Numeroarviointi

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.
- Työpaikkaintensiivisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia työelämäkontaktien synnyttämiseksi kohdekieltä tarvitseviin yrityksiin hyödynnetään. Pääkaupunkiseudun laajan korkeakouluverkoston luomia mahdollisuuksia hyödynnetään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu- ja työelämä (2 op) , RUB15, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on tutustuttaa mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Opiskelija perehtyy pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön sekä rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op), RUB16, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella. Opiskelijaa kannustetaan havainnoimaan omaa lähiympäristöään ja pohtimaan kestäviä ratkaisuja sen hyvinvointiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä elämäntapa (2 op), RUB17, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Numeroarviointi.

Starta på nytt!, 2 op (RUBS18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUBS18 **Starta på nytt! (2 op), koulukohtainen valinnainen**

Opiskelija kertaa ruotsin kielen peruskielioppirakenteita sekä tutustuu helpohkoihin teksteihin. Kerrataan yläasteen asioita. Kurssia suositellaan kaikille, joilla ruotsin arvosana lukioon tullessa on seitsemän tai alempi.

Suoritusmerkintä.

Det är dags att skriva!, 2 op (RUBS19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyväkseen ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan laaja-alaisesti ja luovasti erilaisia oppimistekniikoita ja –alustoja. Opiskelijat tutustuvat eri tieteenalojen sisältöihin tekstin- ja kuullunymmärryksen harjoituksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja testien läpäisemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUBS19 Det är dags att skriva! (2op), koulukohtainen valinnainen

Opintojakso keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Kurssi valmentaa yo-kirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen.

Suoritusmerkintä.

Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op (RUBS20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyväkseen ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan laaja-alaisesti ja luovasti erilaisia oppimistekniikoita ja –alustoja. Opiskelijat tutustuvat eri tieteenalojen sisältöihin tekstin- ja kuullunymmärryksen harjoituksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja testien läpäisemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUBS20 Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia **(2 op)**

Opintojakson aikana kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä.

7.5. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

*Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

*Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin

kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.5.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Englannin oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (ENA1_ENA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on hyödyntää opiskelijoiden monikielisyyttä ja tukea myös S2-opiskelijoiden kielitaitoa
- Opiskelija oppii käyttämään äänitallenteita ja sähköisiä oppimisalustoja.
- Opinnoissa voidaan hyödyntää liikkuvaa opiskelua.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*

- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa toteutuu laaja-alaisen osaamisen osa-alueista vuorovaikutusosaaminen. Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä. Minäpystyvyyttä kasvatetaan opintojaksossa tehtävän Kieliprofiilin myötä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa toteutuu laaja-alaisen osaamisen osa-alueista globaali- ja kulttuuriosaaminen. Globaali- ja kulttuuriosaaminen vahvistuvat opintojakson teemojen käsittelyn myötä kun opiskelija tutustuu englannin kieleen lingua francana ja sen variaatioihin eri maissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksossa tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin oppijana monikielisessä maailmassa

4 opintopistettä

ENA1, ENA2

Pakolliset opinnot

Keskeisenä sisältönä on kieliprofiilin laatiminen ja tavoitteiden asettelu kieltenopiskelulle, kansainvälisyys ja englannin kielen asema globaalina kielenä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan, syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä , kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä, monipuolistaa kieltenopiskelustrategioitaan, oppii käyttämään kieltenopiskelun apuvälineitä, tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta, kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan, vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan, syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Arviointi numerolla 4-10

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään visuaalisia työkaluja ja yhdistämään eri alustoja ja tiedostomuotoja erilaisiin esityksiin.
- Opetusta rytmitetään ja tauotetaan vuorovaikutustilanteiden luonnollisten vaihteluiden mukaan.
- Opinnoissa voidaan hyödyntää liikkuvaa opiskelua.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa toteutuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen opiskelijan tutustuessa eri kulttuureista lähtöisin olevan taiteen eri lajeihin ja opiskelemalla taiteeseen liittyvää sanastoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksossa tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

2 opintopistettä

ENA3

Pakolliset opinnot

Keskeisenä sisältönä ovat luova toiminta, kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle ja itseilmaisu identiteetin rakentumisessa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä, pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä, vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Arviointi numerolla 4-10

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija liikkuu ja käyttää aikansa joustavasti esimerkiksi projektitöiden ohessa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksossa opiskelija kehittää kriittistä medialukutaitoa ja oppii tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Hän oppii tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksossa opiskelija kehittää kriittistä medialukutaitoa ja oppii tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Hän oppii tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksossa tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat numeroarvosanaan. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

2 opintopistettä

ENA04

Pakolliset opinnot

Keskeisenä sisältönä ovat vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo, yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus ja media. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella, hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Arviointi numerolla 4-10

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tiedonhakua, tekstinkäsittelyä sekä videon käyttöä.
- Opiskelija oppii käyttämään visuaalisia työkaluja ja yhdistämään eri alustoja ja tiedostomuotoja erilaisiin esityksiin.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan luovaa ja monitieteellistä osaamista. Teemoja ovat eri tieteenalat, teknologia, uudet innovaatiot ja tulevaisuudenvisiot, joita käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista. Opintojakson tehtävien avulla opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojakson aikana tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat arvosanaan. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede

2 opintopistettä

ENA5

Pakolliset opinnot

Keskeisenä sisältönä ovat kiinnostavat tieteenalat, erilaiset tulevaisuudenvisiot ja innovaatiot. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja, kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Arviointi numerolla 4-10

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa arvioida kykyään opiskella, sekä hakea työtä ja opiskelupaikkaa englanniksi.
- Opiskelija oppii tiedonhakua, tekstinkäsittelyä sekä videon käyttöä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Teemoja opiskelu, työelämä ja talous käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista. Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan minäpystyvyyttä kasvatetaan opintojaksossa tehtävän Kieliprofiilin myötä. Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojakson aikana tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat arvosanaan. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

2 opintopistettä

ENA6

Pakolliset opinnot

Keskeisenä sisältönä ovat jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten, yhteisöt tai yritykset työnantajina ja itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille, rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa ja kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Arviointi numerolla 4-10

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Viestintävälineiden tarjoamat mahdollisuudet ja niiden käyttötaidot vahvistuvat.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Teemoja luonto ja ympäristö käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista ja opintojakson aikana tehtävien töiden avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteellinen ja luova osaaminen vahvistuu opintojakson aikana tehtävien töiden ja tehtävien avulla. Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojakson aikana tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat arvosanaan. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

2 opintopistettä

ENA7

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Keskeisenä sisältönä ovat globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos, kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä, esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan ja kehittää ajattelun taitojaan Opintojakso voi sisältää laajempia suullisia tai kirjallisia töitä.

Arviointi numerolla 4-10

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii viestimään vuorovaikutuksessa myös viestintäteknologiaa apuna käyttäen, oppii tunnistamaan ja käyttämään kielen eri rekistereitä niille sopivissa tilanteissa.
- Opiskelija kehittää itsevarmuuttaan ja valmiuttaan esiintyä yleisön edessä esimerkiksi olemalla tietoinen tilan käytöstä, eleistä ja kehonhallinnasta esityksen aikana.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kokeilee ja kehittää omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia erilaisissa viestintätilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tiedostaa omat voimavaransa erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojakson aikana tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat arvosanaan. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen

2 opintopistettä

ENA8

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Keskeisenä sisältönä ovat puhumisen eri piirteet, englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjoittelee ja vahvistaa suullista kielitaitoaan ja taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja.

Arviointi numerolla 4-10

Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op (ENS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan englannin kielen osaamista ylioppilaskirjoituksia varten.
- Kerrataan kaikkien englannin pakollisten ja syventävien valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä.
- Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENS9 Kertaa englantia YO-kirjoituksiin

Opintojakson aikana kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan englannin kielen osaamista ylioppilaskirjoituksia varten. Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä. Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kerrataan kaikkien englannin pakollisten ja syventävien valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä. Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty. Laajuus 2 opintopistettä.

Kirjoita, kuuntele ja kertaa kielioppia, 2 op (ENS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan englannin kielen osaamista ylioppilaskirjoituksia varten.
- Kerrataan kaikkien englannin pakollisten ja syventävien valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä.
- Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENS10 Kirjoita, kuuntele ja kertaa kielioppia

Opintojakso on soveltava, YO-kirjoituksiin valmentava opintojakso. Opintojakson aikana kerrataan erityisesti kielioppia, harjoitellaan kuullun ymmärtämistä ja kirjoitetaan paljon erilaisia tekstejä. Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty. Laajuus 2 opintopistettä.

Treenaa englantia, 2 op (ENS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan erityisesti kielioppia, harjoitellaan kuullun ymmärtämistä ja kirjoitetaan paljon erilaisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Englannin kielen perusrakenteita ja sanastoa kertaava opintojakso, jonka voi suorittaa koska vain lukio-opintojen aikana, myös muussa oppilaitoksessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENS11 Treenaa englantia

Englannin kielen perusrakenteita ja sanastoa kertaava opintojakso, jonka voi suorittaa koska vain lukio-opintojen aikana, myös muussa oppilaitoksessa. Suositellaan lukio-opintojen alkuun. Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty. Laajuus 2 opintopistettä.

7.5.2. Espanja, A (EAA)

Opintojaksot

Espanjan oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (EAA1_EAA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*

- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventyy kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa ja oppii näkemään monikielisyyden voimavarana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanjan oppijana monikielisessä maailmassa (4op) EAA1 JA EAA2, pakolliset opinnot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Opintojakson tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Opintojakson tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa harjaannutetaan vuorovaikutusta kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 OP), EAA3

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*

- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 OP), EAA4

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista kohdekielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.
- Pääkaupunkiseudun laajan korkeakouluverkoston luomia mahdollisuuksia hyödynnetään kestävän tulevaisuuden ja tieteen aihepiirien syventämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri tieteiden näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 OP), EAA5

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti opintojakson aihepiireihin kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyen, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.
- Työpaikkaintensiivisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia työelämäkontaktien synnyttämiseksi kohdekieltä tarvitseviin yrityksiin hyödynnetään.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 OP), EAA6

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*

- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 OP), EAA7

Opintojaksonn tehtävänä on valmistaa opiskelija maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua keskusteluihin globaaleista ympäristökysymyksistä. Näkökulmia tarkastellaan

opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Moduulin arviointi: numeroarviointi

Lisäksi erillinen arviointi Opetushallituksen tuottamasta kielitaidon kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 OP), EAA8

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan kansainväliseen toimijuuteen, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen

Numeroarviointi.

Lisäksi erillinen arviointi Opetushallituksen tuottamasta kielitaidon kokeesta

Vamos! - espanjan preppausta abeille, 2 op (EAA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vamos! - espanjan preppausta abeille (2 OP), EAAS9

Opintojakson tehtävänä on harjoituttaa abiturientteja tulevan ylioppilaskokeen varalle kielen eri osa-alueilla.

Suoritusmerkintä.

7.5.3. Saksa, A (SAA)

Opintojaksot

Saksan oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (SAA1_SAA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventyy kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa ja oppii näkemään monikielisyyden voimavarana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Saksan/Ranskan oppijana monikielisessä maailmassa (4op) VKA1 JA VKA2, pakolliset opinnot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Opintojakson tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Opintojakson tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa harjaannutetaan vuorovaikutusta kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Numeroarviointi

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 OP), VKA3

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 OP), VKA4

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista kohdekielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.
- Pääkaupunkiseudun laajan korkeakouluverkoston luomia mahdollisuuksia hyödynnetään kestävän tulevaisuuden ja tieteen aihepiirien syventämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri tieteiden näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 OP), VKA5

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti opintojakson aihepiireihin kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyen, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.
- Työpaikkaintensiivisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia työelämäkontaktien synnyttämiseksi kohdekieltä tarvitseviin yrityksiin hyödynnetään.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 OP), VKA6

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 OP), VKA7

Opintojaksonn tehtävänä on valmistaa opiskelija maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua keskusteluihin globaaleista ympäristökysymyksistä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Moduulin arviointi: numeroarviointi

Lisäksi erillinen arviointi Opetushallituksen tuottamasta kielitaidon kokeesta

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 OP), VKA8

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan kansainväliseen toimijuuteen, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen

Numeroarviointi.

Lisäksi erillinen arviointi Opetushallituksen tuottamasta kielitaidon kokeesta

Endspurt - saksan preppausta abeille, 2 op (SAAS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä kurssin aikainen työskentely. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Endspurt- saksan preppausta abeille (2 OP), VKA9

Opintojakson tehtävänä on harjoituttaa abiturientteja tulevan ylioppilaskokeen varalle kielen eri osa-alueilla.

Suoritusmerkintä.

7.5.4. Ranska, A (RAA)

Opintojaksot

Ranskan oppijana monikielisessä maailmassa, 4 op (RAA1_RAA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventyy kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa ja oppii näkemään monikielisyyden voimavarana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ranskan oppijana monikielisessä maailmassa (4op) VKA1 JA VKA2, pakolliset opinnot

RAA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

RAA2 Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Opintojakson tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Opintojakson tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa harjaannutetaan vuorovaikutusta kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Numeroarviointi

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 OP), RAA3

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 OP), RAA4

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista kohdekielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*

- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.
- Pääkaupunkiseudun laajan korkeakouluverkoston luomia mahdollisuuksia hyödynnetään kestävän tulevaisuuden ja tieteen aihepiirien syventämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri tieteiden näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 OP), RAA5

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti opintojakson aihepiireihin kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyen, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.
- Työpaikkaintensiivisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia työelämäkontaktien synnyttämiseksi kohdekieltä tarvitseviin yrityksiin hyödynnetään.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 OP), RAA6

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 OP), RAA7

Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelija maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua keskusteluihin globaaleista ympäristökysymyksistä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Moduulin arviointi: numeroarviointi

Lisäksi erillinen arviointi Opetushallituksen tuottamasta kielitaidon kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 OP), RAA8

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan kansainväliseen toimijuuteen, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen

Numeroarviointi.

Lisäksi erillinen arviointi Opetushallituksen tuottamasta kielitaidon kokeesta.

7.5.5. Saksa, B3 (SAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme! (2 OP), **SAB31**

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Numeroarviointi.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarvionti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla (2 OP), SAB32

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Moduulissa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme (2 OP), SAB33

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Opintojakossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiontitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

Numeroarviointi.

Tavat tutuksi!, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarvionti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuksi! (2 OP), SAB34

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä. Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista, ja muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys ja variantit, sekä Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

Numeroarviointi.

Voi hyvin!, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarvionti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voi hyvin! (2 OP), SAB35

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Opintojaksossa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa.

Numeroarviointi.

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarvionti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria? (2 OP), SAB36

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa.

Numeroarviointi.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu, työ ja tulevaisuus (2 OP), SAB37

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Numeroarviointi.

Yhteinen maailmamme, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maailmamme (2 OP), SAB38

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Numeroarviointi.

7.5.6. Ranska, B3 (RAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme! (2 OP), **RAB31**

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Numeroarviointi.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarvionti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla (2 OP), RAB32

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Moduulissa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan. Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme (2 OP), RAB33

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Opintojakossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiontitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

Numeroarviointi.

Tavat tutuksi!, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuksi! (2 OP), RAB34

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä. Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista, ja muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys ja variantit, sekä Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

Numeroarviointi.

Voi hyvin!, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

202

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voi hyvin! (2 OP), RAB35

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Opintojaksossa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa.

Numeroarviointi.

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria? (2 OP), RAB36

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa.

Numeroarviointi.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarvionti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu, työ ja tulevaisuus (2 OP),RAB37

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Numeroarviointi.

Yhteinen maailmamme, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maailmamme (2 OP), RAB38

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen

tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Numeroarviointi.

7.5.7. Espanja, B3 (EAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme! (2 OP), **EAB31**

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Numeroarviointi.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

: Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla (2 OP), EAB32

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Moduulissa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme (2 OP), EAB33

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiointitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

Numeroarviointi.

Tavat tutuksi!, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuksi! (2 OP), EAB34

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä. Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista, ja muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys ja variantit, sekä Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

Numeroarviointi.

Voi hyvin!, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voi hyvin! (2 OP), EAB35

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Opintojaksossa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa.

Numeroarviointi.

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria? (2 OP), EAB36

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa.

Numeroarviointi.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu, työ ja tulevaisuus (2 OP), EAB37

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Numeroarviointi.

Yhteinen maailmamme, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maailmamme (2 OP), EAB38

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Numeroarviointi.

Bailamos español- opi espanjaa tanssien, 2 op (EABS10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on oppia espanjaa toiminnallisesti. Tämän lisäksi opintojakson tehtävänä on tutustuttaa opiskelijat useimpiin latinalaistansseihin ja niiden rytmiin, perusaskeliin sekä tekniikkaan. Opetus tapahtuu pääasiassa espanjaksi. Opintojakson voi valita missä vaiheessa tahansa eikä opintojaksoon osallistuminen vaadi aiempaa kokemusta espanjan kielestä tai tanssista.

Suoritusmerkintä.

Vamos! - espanjan preppausta abeille (2 OP), 2 op (EABS39)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on harjoituttaa abiturientteja tulevan ylioppilaskokeen varalle kielen eri osa-alueilla.

Suoritusmerkintä.

7.5.8. Venäjä, B3 (VEB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme! (2 OP), **VEB31**

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Numeroarviointi.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla (2 OP), VEB32

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Moduulissa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

222

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme (2 OP), VEB33

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiointitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

Numeroarviointi.

Tavat tutuksi!, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuksi! (2 OP), VEB34

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä. Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista, ja muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys ja variantit, sekä Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

Numeroarviointi.

Voi hyvin!, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voi hyvin! (2 OP), VEB35

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Opintojaksossa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa.

Numeroarviointi.

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*

- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria? (2 OP), VEB36

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa.

Numeroarviointi.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Monikulttuurisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikompetenssien syventämiseksi ja eri kulttuuripiirien kohtaamisten toteutumiseksi pyritään hyödyntämään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu, työ ja tulevaisuus (2 OP), VEB37

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Numeroarviointi.

Yhteinen maailmamme, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelun tauottaminen ja jaksottaminen ohjaamalla liikuntaan, rentoutukseen, rytmin vaihdoksiin, työmenetelmien ja tehtävätyyppien vaihteluihin sekä opiskelijuuden ja henkilökohtaisen maailman rytmityksellä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kielten tarpeellisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat eri näkökulmista maapalloon elinympäristönä sekä kestävään elämäntapaan ja yhdistelevät eri tieteenalojen näkökulmia luovasti kokonaisuuksiksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös kohdekielen kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maailmamme (2 OP), VKB38

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Numeroarviointi.

7.6. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota.

Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.6.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opettaja rytmittää opiskelua niin, että oikeanlaista vuorovaikutusta pääsee tapahtumaan ryhmien välillä. Käytännössä tämä tarkoittaa monipuolisia opetusmenetelmiä, joissa opettaja ei ole koko ajan äänessä.
- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä matemaattisia ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luvut ja yhtälöt(2op, pakollinen moduuli MAY1)

Opintojaksossa harjoitellaan matematiikan perustaitoja, esimerkiksi prosenttilaskentaa, murtolukuja ja yhtälöitä. Numeroarviointi.

Matematiikan alkuaskel, 2 op (MAYS0)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Matematiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.
- Kiinnitämme huomiota opiskelijoiden oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matematiikan alkuaskel (2op, koulukohtainen valinnainen MAYS0)

Opintojaksossa kerrataan peruskoulun ydinosaamista. Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

7.6.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Matematiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.
- Kiinnitämme huomiota opiskelijoiden oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 1 (3 op, pakollinen MAA2)

Opintojaksossa perehdytään yksinkertaisiin funktioihin sekä opetellaan ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä. Tämän lisäksi harjoitellaan monien muiden yhtälöiden ratkaisumetodeja. Numeroarviointi.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*

- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Matematiikka toimii luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Tuomme esiin, että matematiikan kieli on universaali kieli.
- Tuomme esiin matematiikan historiaa ja kehityskulkua sopivissa asiayhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria (2 op, pakollinen moduuli MAA3)

Keskeisinä sisältöinä opintojaksossa ovat geometriset kappaleet, yhdenmuotoisuus, ympyrät sekä tasogeometria. Tämän lisäksi opetellaan sinilauseen ja kosinilauseen käyttöä. Numeroarviointi.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*

- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.
- Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

A**nalyyttinen geometria ja vektorit (3 op, pakollinen, MAA4)**

Tutkitaan mm. käyrien käyttäytymistä tasossa ja käyrien leikkauspisteitä. Tutustutaan yhtälöryhmän ratkaisemiseen sekä vektoreiden maailmaan. Numeroarviointi.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Matematiikka toimii luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Toimimme oikeudenmukaisesti, tasavertaisesti, reilusti ja läpinäkyvästi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 2 (2 op, pakollinen, MAA5)

Tutustutaan trigonometrisiin funktioihin sekä yksikköympyrään. Ratkotaan logaritmi- ja eksponenttiyhtälöitä. Numeroarviointi.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.
- Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Derivaatta (3 op, pakollinen, MAA6)

Opintojaksossa tutkitaan funktioiden hetkellistä muutosnopeutta eli derivaattaa. Numeroarviointi.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Matematiikka toimii luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Tuomme esiin, että matematiikan kieli on universaali kieli.
- Tuomme esiin matematiikan historiaa ja kehityskulkua sopivissa asiayhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Integraalilaskenta (2 op, pakollinen moduuli MAA7)

Tutustutaan keinoihin laskea pinta-aloja sekä tilavuuksia integraalifunktioiden avulla. Numeroarviointi.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa.
- Otamme esille ajankohtaisia asioita yhteiskunnasta.
- Keskustellaan matematiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
- Harjaannutamme opiskelijoita lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA8 Tilastot ja todennäköisyys (2 op, pakollinen moduuli MAA8)

Opintojaksossa tutkitaan todennäköisyyden käsitettä ja sen laskusääntöjä. Harjaannutaan käyttämään taulukkolaskentaa tilastojen tutkimisessa. Numeroarviointi.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa.
- Otamme esille ajankohtaisia asioita yhteiskunnasta.
- Keskustellaan matematiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
- Harjaannutamme opiskelijoita lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka (1 op, pakollinen, MAA9)

Tutustutaan taloudellisiin tilanteisiin soveltuviin matemaattisiin malleihin. Tutkitaan lukujonoja ja summia. Numeroarviointi.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.
- Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.

- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

3D-geometria (2 op, valtakunnallinen valinnainen MAA10)

Opintojaksossa harjaannutaan laskemaan vektoreilla kolmiulotteisessa avaruudessa. Harjoitellaan ristitulon ja pistetulon laskemista. Numeroarviointi.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.

Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.

Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.

Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.

Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Algoritmit ja lukuteoria (2 op, valtakunnallinen valinnnainen, MAA11)

Opintojaksossa harjaannutaan käyttämään algoritmeja erilaisten ongelmien ratkaisemiseksi. Tutustutaan logiikan peruskäsitteisiin.Numeroarviointi.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.

Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.

Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.

Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.

Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op, valtakunnallinen valinnainen MAA12)

Syvennytään funktioiden ominaisuuksiin tarkemmin. Numeroarviointi.

Toisen vuoden kertaus, 2 op (MAAS13)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.

Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.

Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.

Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.

Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Toisen vuoden kertauskurssi (2op, koulukohtainen valinnainen MAAS13)

Kerrataan toisen vuoden kurssien keskeistä sisältöä sekä harjoitellaan digitaitoja. Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Pitkän matematiikan yo-valmennus, 2 op (MAAS14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Matematiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.
- Kiinnitämme huomiota opiskelijoiden oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkän matematiikan yo-valmennus (2op, koulukohtainen valinnainen MAAS14)

Opintojakso toimii tukena valmistauduttaessa YO-kirjoituksiin. Arviointi asteikolla hyväksytty/ hylätty.

7.6.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Matematiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.
- Kiinnitämme huomiota opiskelijoiden oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lausekkeet ja yhtälöt (2 op, pakollinen, MAB2)

Harjoitellaan yhtälöiden ratkaisua. Tutkitaan lukujonoja ja summia. Numeroarviointi.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Matematiikka toimii luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Tuomme esiin, että matematiikan kieli on universaali kieli.
- Tuomme esiin matematiikan historiaa ja kehityskulkua sopivissa asiayhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria (2 op, pakollinen, MAB3)

Opiskellaan taso- ja avaruusgeometrian peruskäsitteitä. Numeroarviointi

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Matematiikka toimii luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Toimimme oikeudenmukaisesti, tasavertaisesti, reilusti ja läpinäkyvästi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattisia malleja (2 op, pakollinen, MAB4)

Opetellaan mallintamaan reaalimaailman ilmiöitä suoran yhtälön sekä eksponentiaalisen mallin avulla. Numeroarviointi.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa.
- Otamme esille ajankohtaisia asioita yhteiskunnasta.
- Keskustellaan matematiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
- Harjaannutamme opiskelijoita lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys (2 op, pakollinen, MAB5)

Tutustutaan tilastotieteen peruskäsitteisiin, todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyden laskusääntöihin. Numeroarviointi.

Talousmatematiikka, 2 op (MAB6_MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.
- Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.

- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan alkeet (1 + 1 op, pakollinen, MAB6, MAB7)

Harjoitellaan mm. prosenttilaskentaa, korkolaskua sekä indeksien käyttöä taloudellisissa sovelluksissa. Numeroarviointi.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia.

Tuomme esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä.

Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin vahvistamme opiskelijoiden digiosaamista.

Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.

Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijoiden luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattinen analyysi (2 op, valtakunnallinen valinnainen, MAB8)

Tutkitaan funktion muutosnopeutta eli derivaattaa ja sen sovelluksia. Numeroarviointi.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa.
- Otamme esille ajankohtaisia asioita yhteiskunnasta.
- Keskustellaan matematiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
- Harjaannutamme opiskelijoita lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (2 op, valtakunnallinen valinnainen, MAB9)

Syvennetään tilastotieteen ja todennäköisyyslaskennan taitoja. Numeroarviointi.

Lyhyen matematiikan yo-valmennus, 2 op (MABS10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Matematiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.
- Kiinnitämme huomiota opiskelijoiden oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot käydään yhdessä läpi opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lyhyen matematiikan yo-valmennus (2 op, koulukohtainen valinnainen, MABS10)

Opintojakso toimii tukena ylioppilaskokeisiin valmistauduttaessa. Arvostelu suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

*Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja*

viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikan perusteet, 2 op (FY1_FY2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana fysiikan opiskelua ja oppii löytämään itselle sopivia tapoja opiskella ja palautua opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmissä työskentely sekä keskusteleva ja osallistava toimintakulttuuri kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, moduulin aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan perusteet (2 op, pakolliset moduulit FY1 ja FY2) Opintojaksossa tutustutaan fysiikkaan kokeellisena luonnontieteenä sekä perehdytään siihen, mikä merkitys fysiikalla on ympäristössämme ja yhteiskunnassamme. Opintojakson työskentelytavat kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Numeroarviointi.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu ohjelmistojen käytössä osana fysiikan opiskelua ja osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija syventää ympäristöosaamistaan sekä valmiuksiaan tehdä vastuullisia valintoja. Opiskelija kehittää myös valmiuksiaan osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulin alussa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, moduulin aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Energia ja Lämpö (2 op, valtakunnallinen valinnainen FY3). Opintojaksossa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Opiskelija saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. Numeroarviointi.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*

- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu yhä monipuolisemmin ohjelmistojen käytössä osana fysiikan opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä - onnistumisen kokemukset puolestaan kehittävät opiskelijan itsevarmuuden ja osaamisen tunnetta. Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä. Opintojakson sisältöjen omaksuminen auttaa opiskelijaa ymmärtämään liikenneturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulin alussa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, moduulin aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voima ja liike (2 op, valtakunnallinen valinnainen FY4). Opintojaksossa tarkastellaan voimaan ja liikkeeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä sekä niihin liittyviä fysiikan lakeja. Opintojaksossa kehitetään kokeellisen työskentelyn taitoja ja pohditaan mm. fysiikan merkitystä liikenneturvallisuuden kannalta. Numeroarviointi.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostetaan fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin. Opiskelija tutustuu erilaisten fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla sekä harjaantuu käyttämään eri mittaustapoja ja -laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulin alussa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, moduulin aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksollinen liike ja aallot (2 op, valtakunnallinen valinnainen FY5). Opintojaksossa perehdytään ympyrä-, värähtely- ja aaltoliikkeeseen. Opiskelija oppi kuvaamaan jaksollista liikettä fysiikan ja matematiikan käsitteiden avulla sekä tutustuu fysiikan sovelluksiin eri tieteenaloilla. Numeroarviointi.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua ja tulosten esittämistä.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinjakson aikana opiskelijaa rohkaistaan luovaan ongelmanratkaisuun ja monipuoliseen tulosten esittämiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen painottuu sähköturvallisuuden näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkö (2 op, valtakunnallinen valinnainen FY6) Opintojaksossa perehdytään sähköisiin perusilmiöihin, sähköisiin komponentteihin sekä kytkentöihin. Opintojaksossa opitaan mm. perustiedot yksinkertaisten virtapiirien suunnittelusta ja tutkimisesta.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen monipuolisena käyttäjänä osana fysiikan tutkimuksia sekä tulosten analysointia, mallintamista ja esittämistä.
- Opiskelija ymmärtää myös palautumisen merkityksen osana tavoitteellista opiskelua.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostetaan sähkömagnetismiin perustuvien sovellusten merkitystä modernin yhteiskunnan sekä sen kehityksen kannalta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa perehdytään myös fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla, erityisesti esimerkiksi lääketieteessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkömagnetismi ja valo (2 op, valtakunnallinen valinnainen FY7) Opintojaksossa perehdytään sähkömagnetismiin, sähkömagneettiseen säteilyyn sekä sähköenergian tuotantoon ja siirtoon. Numeroarviointi.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tuodaan esille fysiikan osaamisen merkitystä globaalissa sekä lokaalissa päätöksenteossa. Opiskelija harjaantuu myös mediakriittisyyteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan sekä ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op, valtakunnallinen valinnainen FY8). Opintojaksossa syvennetään tietämystä aineen rakenteesta ja perusvuorovaikutuksista. Opintojaksossa perehdytään kvanttifysiikan maailmankuvaan alkeishiukkasista kosmologiaan ja tutustutaan myös kvanttifysiikan teknologisiin sovelluksiin sekä ionisoivaan säteilyyn.

Fysiikan abivalmennus, 2 op (FYS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään vanhoja YO-tehtäviä.
- Tutustutaan arviointikriteereihin,

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinjakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan abivalmennus (2 op, koulukohtainen valinnainen FY9). Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään vanhoja YO-tehtäviä. Kaikki jakson tehtävät tehdään digitaalisesti ja jaksossa kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja. Suoritusmerkintä.

Fysiikan ekskursiokurssi, 2 op (FYS10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa syvennytään fysiikan tutkimukseen tai jonkin fysiikan sovelluksen kehitys- ja tuotantotyöhön. Opintojaksossa pyritään samaan käsitys siitä, millaisten ongelmien parissa fyysikot tai insinöörit työskentelevät.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksoon sisällytetään vierailu, joka suuntautuu mahdollisuuksien mukaan ulkomaille. Vierailukohteeseen ja sen harjoittamaan tieteeseen paneudutaan etukäteen opintojakson aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti. Arvosanaan vaikuttavat suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan ekskursiokurssi (2 op, koulukohtainen valinnainen, FY10). Opinjakson aikana opiskelija perehtyy syvällisemmin johonkin fysiikan perus- tai soveltavan tutkimuksen alaan tai vastaavasti fysiikka soveltavaan teknologiaan ja sen tuottamiseen ja kehittämiseen. Tavoitteena on tehdä yksi tai useampi vierailu johonkin erikseen sovittavaan kohteeseen, mahdollisuuksien mukaan vierailu on kansainvälinen. Vierailua edeltää luento- ja harjoitustyöosuus, jossa perehdytään aiheeseen ennalta.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

*Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi

kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

Kemian opetus vahvistaa ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*

- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1_KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*

- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu sähköisten ohjelmistojen käyttöön osana kemian opiskelua ja oppii löytämään itselle sopivia tapoja opiskella ja palautua opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisiin kemian alan yrityksiin ja jatko-opintomahdollisuuksiin esim. virtuaalisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmissä työskentely sekä keskusteleva ja osallistava toimintakulttuuri kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota kemian merkitykseen yhteiskunnassamme sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Tutustutaan kemian merkitykseen työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus (2 op, pakolliset moduulit KE1 ja KE2) Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Tutustutaan ainemäärän käsitteeseen, kemiallisiin sidoksiin ja niiden merkitykseen aineen ominaisuuksille sekä luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä. Kokeellisessa työssä harjoitellaan erityisesti turvallista ja huolellista työskentelyä sekä johtopäätösten tekemistä havainnoista. Numeroarviointi.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*

- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hiilen yhdisteiden merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian avulla opitaan mallintamaan molekyylejä tavalla, jota käytetään myös globaalisti kulttuurista riippumatta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Molekyylit ja mallit (2 op, valtakunnallinen valinnainen KE3) Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tarkastellaan hiilen yhdisteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä ja kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta. Opitaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä. Numeroarviointi.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*

- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu yhä monipuolisemmin ohjelmistojen käytössä osana kemian opiskelua ja osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellista työskentelyä toteutetaan ryhmissä. Digitaaliset viestintävälineet ja niiden mukanaan tuomat kohtaamis- ja viestintätavat ovat keskeisessä osassa opettajan ja opiskelijan välisessä vuorovaikutuksessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan kemiallisten reaktioiden moninaisuuteen ja merkitykseen elinympäristössämme. Käytetään ja sovelletaan reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen reaktio (2 op, valtakunnallinen valinnainen KE4) Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa. Numeroarviointi.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tuottaa sähköisiä ohjelmistoja käyttäen esitelmän. Opiskelija osaa tasapainottaa opiskeluaan sopivalla palauttavalla tekemisellä.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisia tavoitteita toteutetaan mm. tekemällä esitelmiä eri metalleista, ominaisuuksista, valmistusprosesseista ja ympäristövaikutuksista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op, valtakunnallinen valinnainen KE5) Opintojaksossa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja opetellaan sähkökemian keskeisiä periaatteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Numeroarviointi.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen tasapaino (2 op, valinnainen moduuli KE6) Opintojaksossa tarkastellaan kemiallisen reaktion nopeutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia. Numeroarviointi.

Kemian yo-valmennus, 2 op (KES7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään sähköisiä apuvälineitä monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa.

Hyvinvointiosaaminen

Myös opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemian yo-valmennus (2 op, koulukohtainen valinnainen KES7). Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä sekä tehdään vanhoja YO-tehtäviä. Kaikki tehtävät tehdään digitaalisesti ja kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Suoritusmerkintä.

7.9. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduuli rakentaa pohjaa luonnontieteellisen tiedon ymmärtämiselle. Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan vahvistaa myös tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia. Näin havainnollistetaan biologian eri tieteenalojen merkitystä ja vahvistetaan ajatusta tutkimusmenetelmistä osana luonnontieteitä. Luovaa ajattelua edustaa biologisten ilmiöiden kokeellinen tutkiminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa korostuu biologian yhteiskunnallinen merkitys eri tieteenalojen, työelämän ja innovaatioiden kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vakavimmat ympäristöongelmat ovat mittakaavaltaan globaaleja.

Vuorovaikutusosaaminen

Ympäristöongelmat ovat luonteeltaan yhteiskunnallisia, joten niitä myös ratkaistaan vaikuttamalla yhteiskunnallisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin, perehdytään evoluution pääkohtiin ja keskeisimpiin mekanismeihin, sekä eliökunnan rakenteeseen. Opintojaksossa harjoitellaan biologialle tyypillistä tapaa hankkia ja kuvata tietoa. Numeroarviointi.

Ekologian perusteet, 2 op (BI2_BI3)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen lähtökohtana on vahva luontosuhde. Luontosuhdetta voidaan vahvistaa mm. retkeilemällä lähialueilla tai museovierailuilla, jolloin tieto ankkuroituu opittuun omien havaintojen ja kokemusten kautta.

Ekologian perusteiden ymmärrys on välttämätöntä, jotta opiskelija voi hahmottaa aikamme ongelmia ja toimia kestävän tulevaisuuden edistämiseksi. Tällaisia ongelmia ovat mm. ilmastonmuutos, biodiversiteetin heikkeneminen ja nälänhätä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen vahvistuu monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksen ymmärtämisestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoitteena on ymmärtää ihmisen vaikutus niin ympäristöongelmiin kuin niiden ratkaisukeinoihinkin sekä Suomessa että muualla maailmassa. Opiskelija tarkastelee ajankohtaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ekologian perusteita populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien tasolla, sekä elämän monimuotoisuutta. Keskeisinä teemoina ovat myös ympäristöongelmat sekä niiden ratkaisukeinot. Tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa. Numeroarviointi.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy solun toimintaan ja tietoihin, jotka on saatu eri tieteenalojen yhteistyöllä. Luonnontieteellinen maailmankuva on monitieteinen, tutkiva ja luova.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, energiataloutta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Numeroarviointi.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*

- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan oppii aikaisempaa syvemmin fyysisen terveyden ja elimistöjen toimintaa fysiologian ja anatomian opiskelussa. Opintojaksossa tarkastellaan muun muassa yksilön ravitsemusta, liikkumista ja hormonaalista toimintaa hyvinvoinnin perustana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisyyttä vaaditaan kattavaan tieteelliseen ihmistuntemukseen. Ihminen on monitahoinen fyysis-psyykkinen ja sosiaalinen eläin. Kokeellisissa töissä ja tutkimuksissa voivat yhdistyä esim. terveystieto, liikunta, fysiikka, matematiikka ja biokemia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan. Numeroarviointi.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*

- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa voidaan luontevasti perehtyä jatko-opintomahdollisuuksiin ja uratarinoihin, tutustua solu- ja molekyylibiologian eri tieteenaloihin (tutkimukset, artikkelit, uutisseuranta) sekä eri ammattiryhmiin, alan tutkijoihin ja tutkimuslaitoksiin sekä niiden kehittämiin innovaatioihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa sekä kestävän kehityksen mahdollistajina. Keskeisiä aiheita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Numeroarviointi.

Biologian abitreenit, 2 op (BIS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso on kertaava yhteenveto jokaisen biologian kurssin keskeisimmistä oppisisällöistä. Luonnontieteellinen maailmankuva on monitieteinen, tutkiva ja luova.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat kirjallinen osaaminen kurssikokeessa, suullinen näyttö sekä tehtävät, joista sovitaan kurssin alkaessa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan hyväksytty / hylätty -merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan biologian oppisisällöt koko lukioajalta tavoitteena saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa. Arviointi: hyväksytty / hylätty -merkintä.

Selkärankaisten vertaileva anatomia, 2 op (BIS8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan eri selkärankaisryhmien anatomiaan ja fysiologiaan vertailevasta näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat kirjallinen osaaminen kurssikokeessa, suullinen näyttö sekä tehtävät, joista sovitaan kurssin alkaessa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan hyväksytty / hylätty -merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan eri selkärankaisryhmien anatomiaan ja fysiologiaan vertailevasta näkökulmasta eri selkärankaisryhmien edustajia preparoimalla.

Arviointi: hyväksytty / hylätty -merkintä.

7.10. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*

- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*

- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso lisää ymmärrystä kulttuuristen ja luonnonympäristöjen merkityksestä. Opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Saadaan valmiuksia soveltaa maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vakavimmat ympäristöongelmat ovat mittakaavaltaan globaaleja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään muuttuvan ympäristön ja ihmiskunnan ilmiöihin, seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan ilmiöitä alueellisesti sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Käsitellään myös mahdollisuuksia ennakoida, hillitä, varautua ja sopeutua muutoksiin. Numeroarviointi.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*

- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelijalle tulee tutuksi elottoman luonnon tunteminen ja ymmärtäminen, ja sitä kautta elottoman luonnon arvostaminen osana luonnon monimuotoisuuden perustaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii digitaalisten karttojen tulkitsemista, harjoittelee sekä tietojen etsimistä että esittämistä erilaisissa geomedian kartta-alustoissa sekä oppii diagrammien laatimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet alueellisesta näkökulmasta. Käsitellään näihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä. Numeroarviointi.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*

- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso keskittyy ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtämiseen sekä globaalien vuorovaikutussuhteiden tunnistamiseen eri aluetasoilla. Opiskelija rakentaa ymmärrystä ihmistoiminnan alueellisista piirteistä vahvistaen globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan ajankohtaisia ihmistoiminnan ilmiöitä sekä ihmistoiminnan vastuullisuutta ja ympäristön hyvinvointia kehittäen yhteiskunnallista ja hyvinvointiosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan ajankohtaisia ihmistoiminnan ilmiöitä sekä ihmistoiminnan vastuullisuutta ja ympäristön hyvinvointia kehittäen yhteiskunnallista ja hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja vuorovaikutuksia. Keskeisinä näkökulmina ovat ihmistoiminnan ja luonnonvarojen esiintymisen alueelliset piirteet sekä ympäristön hyvinvointi. Numeroarviointi.

Geomedia – tutki, osallistu, vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tavoin havainnollistetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista samalla hahmottaen aluesuunnittelun periaatteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja tutkielman teossa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Tutuiksi tulevat myös aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet.

Vuorovaikutusosaaminen

Ympäristöongelmat ovat luonteeltaan yhteiskunnallisia ja niitä ratkaistaan vaikuttamalla yhteiskunnallisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon tuotokset, tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.
Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa sovelletaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Sisältöjä ovat myös aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa. Numeroarviointi.

Maantieteen abitreenit, 2 op (GES5)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat kirjallinen osaaminen kurssikokeessa, suullinen näyttö sekä tehtävät, joista sovitaan kurssin alkaessa.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakso arvioidaan hyväksytty / hylätty -merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan maantieteen oppisisällöt koko lukioajalta tavoitteena saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa. Arviointi: hyväksytty / hylätty -merkintä.

7.11. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan ottaa Vantaa esimerkiksi keskiaikaisesta Itämeren alueen pitäjästä, jolla on juuret ainakin vuodesta 1351 asti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään millä eri tavoilla ihminen on ollut vuorovaikutuksessa luonnon kanssa, ja miten nykyiset ympäristöhaasteet ovat syntyneet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssi avaa globalisaation kehitystä sekä kertoo eurooppalaisen kulttuurin vuorovaikutuksesta muun maailman kanssa eri aikoina.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hi1, Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op. Pakollinen opintojakso. Hi01, Opintojaksolla käsitellään ihmiskunnan historia esihistoriasta aina nykypäivään asti. Teemoina painottuvat taloushistoria, väestönkehitys sekä ihmisen ja luonnon suhde. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*

- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssilla tarkastellaan ulkopolitiikkaa ja sotia myös sodan oikeutuksen näkökulmasta. Lisäksi opitaan, että ympäristöön liittyvät kysymykset voivat vaikuttaa konfliktien taustalla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii, että: Ulkopolitiikka, konfliktit ja muu vuorovaikutus toisten valtioiden kanssa ovat yhteiskuntien kehityksen kannalta tärkeitä osa-alueita. Valtioiden ulkopolitiikka on aina sidoksissa niiden sisäiseen yhteiskunnalliseen kehitykseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hi2, kansainväliset suhteet, 2 op. Pakollinen opintojakso. Opintojaksossa opiskellaan kansainvälisen politiikan kehitystä 1800-luvun lopulta aina nykyaikaan asti. Erityisesti käsitellään maailmanpolitiikan muutoksia, konflikteja sekä valtioiden välisiä sopimuksia ja yhteistyötä. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan tuoda Vantaan alue esille, teollistumisen, sisällissodan, ja toisen maailmansodan yhteydessä, sekä esimerkkinä suuren rakennemuutoksen aikana kasvaneesta kaupungista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kurssi tarjoaa näkökulmia siihen, miten Suomesta on kehittynyt vauras ja tasa-arvoinen demokratia. Opitaan myös, että vaikka lukuisat kriisit ovat uhanneet tätä kehitystä, Suomi on kyennyt säilyttämään nämä saavutukset.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssi tarjoaa näkökulmia siihen, miten Suomesta on kehittynyt vauras ja tasa-arvoinen demokratia. Opitaan myös, että vaikka lukuisat kriisit ovat uhanneet tätä kehitystä, Suomi on kyennyt säilyttämään nämä saavutukset.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia, 2 op. Pakollinen opintojakso. Opintojaksossa tutustutaan Suomen kehitykseen aina autonomian ajan lopulta nykyaikaan asti. Teemoina ovat talouden ja kulttuurin kehitys, sekä sisä- ja ulkopoliittinen kehitys. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssin sisällöissä esiin tuleva tieteiden, taiteiden ja yhteiskunnallisten aatteiden kehitys pitkän ajan kuluessa syventää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssin aatehistoriallinen osa auttaa oppimaan, miten käsitykset länsimaisesta vapaudesta ja tasa-arvosta, sekä demokratiasta, ovat kehittyneet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hi4, Eurooppalainen ihminen, 2 op. valinnainen opintojakso. Opintojakso käsittelee eurooppalaisen tieteen, taiteen ja yhteiskunnallisen ajattelun kehitystä antiikin ajasta 1900-luvulle asti. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan käyttää Helsingin pitäjää (Vantaa) esimerkkinä Suomen varhaisen historian eri vaiheissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Suomen varhaisen historian tutkiminen edellyttää ymmärrystä historian lisäksi myös arkeologiasta, uskontotieteistä sekä kielitieteestä. Näitä sivutaan opintojakson sisällöissä, kehittäen opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suomen kehitys osana Ruotsia opitaan näkemään perustana nykyisen suomalaisen yhteiskunnan kehitykselle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hi5, Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksossa tarkastellaan suomalaisten historiaa esihistorian ajasta aina 1800-luvun alkuun asti. Teemoina ovat väestön

ja kulttuurin, sekä talouden kehitys. Lisäksi perehdytään yhteiskunnan kehitykseen. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan monikulttuurisuus toimii hyvänä lähtökohtana, kun tutustutaan esimerkiksi islamilaiseen kulttuuriin tai aasialaisiin kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii lisää oman kulttuuripiirin ulkopuolisista kulttuureista. Niiden kehityskulkuja ja eri aikoina tapahtuvia kohtaamisia toisten kulttuurien kanssa. Opiskelija ymmärtää, että maailmaa voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta, emmekä elä monokulttuurissa. Kulttuurien kohtaaminen vaatii vuorovaikutustaitoja ja empatiakykyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hi6, Maailman kulttuurit kohtaavat, 2op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksossa perehdytään eri maailmankulttuurien historiaan, mm. Kiinaan, Intiaan, islamilaisen maailmaan ja arktisiin kulttuureihin. Teemoina ovat eri kulttuureihin tutustumisen lisäksi suhtautuminen niihin sekä länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaaminen. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Historian abivalmennus, 2 op (HIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti. Historian aiheiden kertaaminen syventää myös muiden opintojaksojen yhteydessä omaksuttuja tietoja ja taitoja, joita opiskelija voi hyödyntää historian ylioppilaskirjoituksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Formatiivinen arviointi tapahtuu pääasiassa suullisesti kurssilla kerrattaessa historian kursseja. Lisäksi formatiivinen arviointi voi tapahtua harjoitusesseiden tai muiden kirjallisten palautustöiden yhteydessä. Summatiivinen arviointi, samoin kuin monitieteisen ja luovan osaamisen arviointi, perustuu kirjallisiin palautettaviin harjoitusesseisiin sekä näyttöihin kirjallisessa preliminäärikokeessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

His7 Historian abivalmennus, 2op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksolla valmistaudutaan historian ylioppilaskokeeseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yhdysvaltojen historia, 2 op (HIS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhdysvalloilla on pitkään ollut merkittävä rooli maailmantaloudessa, maailmanpolitiikassa sekä populaarikulttuurin kehityksessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Formatiivinen arviointi perustuu pääasiassa suulliseen palautteeseen, jota voi täydentää palaute kirjallisista tehtävistä. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen sekä palautettavaan kirjoitelmaan tai muuhun kirjalliseen näyttöön. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa, tai muiden kurssien tietojen soveltaminen. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

His8 Yhdysvaltojen historia, 2 op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksossa tutustutaan USA:n historiaan sen itsenäistymisestä nykyaikaan asti. Teemoina ovat kulttuuri, yhteiskunnan

kehitys sekä USA:n rooli maailmantaloudessa ja maailmanpolitiikassa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Venäjän ja Neuvostoliiton historia, 2 op (HIS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Venäjällä ja Neuvostoliitolla on ollut merkittävä rooli Euroopan ja Suomen historiassa. Venäjän kulttuuri on vaikuttanut Suomen kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivinen arviointi perustuu pääasiassa suulliseen palautteeseen, jota voi täydentää palaute kirjallisista tehtävistä. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen sekä palautettavaan kirjoitelmaan tai muuhun kirjalliseen näyttöön. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa, tai muiden opintojakson tietojen soveltaminen. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

His9 Venäjän ja Neuvostoliiton historia, 2 op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksossa tutustutaan Venäjän ja Neuvostoliiton historiaan keskiajalta aina 1900-luvun loppupuolelle. Teemoina ovat yhteiskunnan kehitys, kulttuuri sekä Venäjän/Neuvostoliiton rooli maailmanpolitiikassa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi

se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

*Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.*

*Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan opintojakson tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*

- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan Vantaan monikulttuurinen luonne, sekä sijainti osana pääkaupunkiseutua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suomalaisen yhteiskunnan rakenteiden ja instituutioiden oppimisen kautta opiskelija hahmottaa paremmin oman asemansa, oikeuksineen ja velvollisuuksineen, yhteiskunnassa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija perehtyy hyvinvointivaltion toimintaan sekä oppii ymmärtämään ikärakenteen kaltaiset haasteet.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää olevansa osa yhteiskuntaa, jossa hän on jatkuvasti vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Tämän vaikutuksen hahmottaminen on tärkeä osa vallankäytön ymmärtämisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomalainen yhteiskunta, 2 op. Pakollinen opintojakso. Opintojakso antaa yleiskuvan suomalaisesta yhteiskunnasta sekä poliittisesta päätöksenteosta. Jaksolla perehdytään myös poliittisen vaikuttamiseen ja median toimintaan. Arviointi numerolla.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun. .
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan Vantaan rooli logistiikan, palveluiden ja liikenteen solmukohtana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii, mitkä asiat vaikuttavat Suomen taloudelliseen hyvinvointiin. Mihin asioihin voimme vaikuttaa paremmin ja mitkä asiat tulevat kansantaloutemme ulkopuolelta. Näin opiskelija hahmottaa, että taloutemme on sidoksissa globaaleihin trendeihin ja muutoksiin. Opiskelija oppii myös perusteet erilaisista talouspoliittisista näkökannoista ja oppii muodostamaan perusteltuja talouspoliittisia mielipiteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärtämällä talouden logiikkaa opiskelija saa paremman käsityksen rahan liikkeestä ja talouden toimintamekanismeista, jolloin voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia tulevia rahankäyttöön liittyviä ongelmia.

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla seurataan talousuutisointia sekä keskustellaan kansantalouteen liittyvistä ongelmista ja kysymyksistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieto, 2 op. Pakollinen opintojakso. Opintojaksossa perehdytään talouden perusilmiöihin sekä yritysten, julkiseen talouden, kotitalouksien ja rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.

- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan globalisaation vahva vaikutus Vantaalla, johtuen liikenneyhteyksistä ja sijainnista pääkaupunkiseudulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää Suomen olevan osa Eurooppaa ja Euroopan unionia, joka vaikuttaa häneen suuresti. Euroopan unionin käytännön toiminnan ja arvojen hahmottaminen luo pohjaa aktiivisena kansalaisena toimimiselle ja suojaa opiskelijaa vääriltä mielikuvilta sekä harhaanjohtavalta uutisoinnilta. Opiskelija oppii myös hahmottamaan globalisaation vaikutusta, sekä EU:n monikansallista luonnetta ja eurooppalaista identiteettiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään EU:n vaikutuksen suomalaiseen lainsäädäntöön. Opintojakson kautta opiskelija hahmottaa selkeämmin myös Suomen geopoliittisen aseman ja Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen ratkaisut.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen

hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op. Pakollinen opintojakso. Tärkeimmät teemat ovat Globalisaatio, EU:n kehitys ja toiminta, sekä turvallisuuspolitiikan toteutus. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan lyhyt etäisyys Helsingin yliopiston oikeustieteelliseen tiedekuntaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lisätään opiskelijan ymmärrystä oikeudellisesta toiminnasta ja yhteiskunnan pelisäännöistä. Opiskelija tulee tietoiseksi omista lakiin perustuvista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, ja osaa toimia yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen tavoitteissa. Niitä voidaan arvioida esimerkiksi painottamalla opintojaksoon kuuluvia tehtäviä ja koetehtäviä laaja-alaisten tavoitteiden mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitieto, 2 op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksossa perehdytään lainsäädännön eri osa-alueisiin, ja saadaan valmiuksia oikeudelliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Yhteiskunnan abivalmennus, 2 op (YHS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelua voidaan jaksottaa esimerkiksi jakamalla oppitunteja opettajan luento-osuuksiin, itsenäiseen työskentelyyn, sekä tehtävien purkuun.
- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät voivat olla kokonaan tai osittain digitaalisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntaopin kertaaminen syventää myös muiden opintojaksojen yhteydessä omaksuttuja yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Formatiivinen arviointi tapahtuu pääasiassa suullisesti kurssilla kerrattaessa yhteiskuntaopin kursseja. Lisäksi formatiivinen arviointi voi tapahtua harjoitusesseiden tai muiden kirjallisten palautustöiden yhteydessä. Summatiivinen arviointi perustuu kirjallisiin palautettaviin tehtäviin sekä näyttöihin kirjallisessa preliminäärikokeessa. Laaja-alaisten osaamistavoitteiden arviointi sisältyy harjoitusesseiden ja preliminäärikokeiden tehtävistä annettuun palautteeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhs5 Yhteiskunnan abivalmennus, 2 op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksossa valmistaudutaan yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yrittäjyyskurssi, 2 op (YHS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu jaksottuu hyvin luontevasti, koska opintojaksossa korostuu opiskelijoiden itsenäinen työskentely.
- Digitaalisia taitoja opitaan muun työskentelyn ohessa, sillä yrittäjyysharjoittelu vaatii kirjanpitoon, viestintään ja markkinointiin liittyviä digitaalisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan tehdä yhteistyötä vantaalaisten pienyritysten ja yrittäjäyhdistyksen kanssa. Liikeideoiden luomista tukee Vantaan rooli palvelualan yritysten kuntana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yrittäjän asemassa olemaan vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja instituutioiden kanssa ja kuuntelemaan heidän tarpeitaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan ymmärrys yrittäjyyden yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä yrittäjän vuorovaikutuksesta muun yhteiskunnan kanssa, syvenee.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivinen arviointi tapahtuu suullisesti. Summatiivinen arviointi perustuu opiskelijan aktiivisuuteen yritystoiminnassa. Arvioinnissa voidaan käyttää myös suullista arviointikeskustelua. Samalla opiskelijaa voidaan arvioida suullisesti myös laaja-alaisten osaamistavoitteiden suhteen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhs6 Yrittäjyyskurssi, 2 op. Valinnainen opintojakso. Opintojakso toteutetaan osana valtakunnallisen Nuori Yrittäjyys - hankkeen toimintaa. Opintojaksolla perustetaan oma yritys ja se kestää koko lukuvuoden. Oppitunteja on 2-3 kuussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Raha ja sijoittaminen, 2 op (YHS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään institutionaalisen sijoittamisen yhteiskunnallisen merkityksen, esim. rahastot.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrys sijoittamisen globaaleista vaikutuksista syvenee, samalla rahoitusmarkkinoiden globaalisti verkottunut luonne tulee esille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Suullinen näyttö voi täydentää kirjallisesti osoitettua osaamista. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen tai muuhun kirjalliseen tehtävään. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa sekä YH2 – kurssilla opitun tiedon ansiokas soveltaminen. Palaute laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamisesta annetaan kirjallisista tehtävistä annettavassa palautteessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Raha ja sijoittaminen, 2 op. Valinnainen opintojakso. Opintojaksolla tutustutaan sijoittamiseen ja sen eri mahdollisuuksiin. Samalla käydään lävitse miten suuremmat toimijat, kuten keskuspankit ja sijoitusrahastot, vaikuttavat sijoitusmarkkinoihin. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.13. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä

antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

***Eettisyys ja ympäristöosaaminen** näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

*Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Opintojakson vapaa kuvaus

TE1, Terveys voimavarana. 2op. Pakollinen opintojakso. Kurssilla perehdytään ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviin tekijöihin. Sisältöinä painottuvat kehon ja mielen hyvinvointi sekä terveyskäyttäytymisen ymmärtäminen. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*

- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Opintojakson vapaa kuvaus

TE2, Terveys ja ympäristö. 2 op. Valtakunnallinen valinnainen. Kurssilla arvioidaan terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimiseen. Lisäksi tarkastellaan elinympäristöjen ja riippuvuuksien terveysvaikutuksia sekä arvioidaan omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*
- *osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*

- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Opintojakson vapaa kuvaus

TE3, Terveys ja yhteiskunta. 2 op. Valtakunnallinen valinnainen. Kurssilla tarkastellaan terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiaa sekä tulevaisuuden haasteita. Teemoina mm. tarttumattomat ja tartuntataudit, eettiset kysymykset sekä globaalit terveyshaasteet. Opintojakso arvioidaan numerolla.

Terveystiedon abivalmennus, 2 op (TES4)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle sekä saa keinoja kestävän kehityksen tukemiseksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

TES4, terveystiedon abivalmennus. 2op. Koulukohtainen valinnainen.
Opintojakson aikana valmistaudutaan terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin. Tavoitteena on harjoitella vastaamista erilaisiin tehtävätyyppeihin sekä kerrata terveystiedon kokeessa tarvittavien ohjelmistojen käyttöä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ravitsemuksen perusteet, 2 op (TES5)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan eettisesti ravintoon liittyviä valintoja ja niiden seurauksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan yhdistelemään tietoa ja ymmärtämään suurempia kokonaisuuksia yhdistelemällä eri tieteenalojen tietoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää ravinnon merkityksen oman ja väestötason hyvinvoinnin edistäjänä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
- monipuolisesti
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana syvennetään tietämystä **r**avitsemuksesta. Teemoina mm. ravintolisät, ravitsemusfysiologia, elintarvikkeet ja ravinto mediassa. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää teknologiaa ravinnon tarkastelemisessa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssi sopii ravitsemuksesta kiinnostuneille. Suoritusmerkintä.

7.14. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa

*elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*

- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*

Paikallinen lisäys

- Sotungin lukiossa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omaa elämänkatsomustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutkitaan erilaisia ihmiskäsityksiä sekä hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia. Opintojakson keskeisenä sisältönä on pohtia Ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä kuten ihmissuhteita, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta, opiskelua ja työtä sekä vanhenemista ja kuolemaa. Opintojakson tavoitteena on ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä ja oppia käyttämään niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään ihmisen toimintaan yhteiskunnassa. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat muun muassa koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen. Lisäksi tutustutaan yhteiskunnallisiin teemoihin, kuten ihmisoikeuksiin ja kestävään kehitykseen. Opintojaksolla harjoitellaan kriittistä ajattelua ja pohditaan omaa paikkaa osana yhteiskuntaa.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa.
- Osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään, miten kulttuuri vaikuttaa maailmankatsomusten syntyyn. Opintojaksolla tutustutaan muun muassa kulttuurien moninaisuuteen, suomalaiseen kulttuuriin ja vähemmistökulttuureihin. Opintojaksolla opetellaan tunnistamaan vihapuhe ja erottamaan se sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*

- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin katsomuksiin ja niiden muotoutumiseen. Tavoitteena on jäsentää omaa maailmankatsomusta ja ymmärtää toisia.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki*
- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan uskonnoissa ja maailmankatsomuksissa ilmeneviin kysymyksiin sekä uskonnottomuuteen. Mihin ja miksi ihminen uskoo? Millaista on nykyajan uskonnollisuus? Tarkastelun kohteena ovat kristinusko ja islam sekä buddhalaisuus ja hindulaisuus.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan hyvää elämää, yhteiskuntaa, kulttuureja, katsomuksia ja ympäristöä tulevaisuuden näkökulmasta.

Elämänkatsomustiedon yo-valmennus, 2 op (ETS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu kirjoittamaan esseevastauksia, perehtyy keskeisiin sisältöihin ja tutustuu arviointikriteereihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa harjoitellaan reaalikokeeseen vastaamista. Kurssin aikana perehdytään esseen kirjoittamiseen, arviointikriteereihin ja ET:n keskeisiin sisältöihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua. Opintojakson aikana on mahdollista keskustella yhdessä opettajan kanssa hyvinvointia edistävistä keinoista ylioppilaskirjoitusten aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan elämäkatsomustiedon kurssien sisältöjä, sekä valmistaudutaan reaalikokeeseen. Lisäksi harjoitellaan yo-kokeen vastaustekniikkaa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.15. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista sekä*** *kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu esittämään väitteille perusteluja.

Opintojaksossa harjoitellaan johdonmukaista argumentaatiota ja pätevää päättelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa yleiskuvan filosofisesta ajattelutavasta ja filosofisista kysymyksistä. Filosofian opiskelussa ihmetellään ympäröivää todellisuutta sekä perehdytään argumentointiin, kyseenalaistamiseen ja asioiden selittämiseen. Opintojaksolla pohditaan olemassaoloa, tieteen ja tiedon luonnetta sekä tahdon vapautta.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*

- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Etiikan opiskelu rohkaisee itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan.
Etiikan opetus kannustaa tavoittelemaan ekologisesti kestävää ja vastuullista elämäntapaa ja tarkastelee sen filosofisia perusteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssi auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä oikeasta ja väärästä.

Hyvinvointiosaaminen

Eettiset pohdinnat auttavat opiskelijaa jäsentämään omaa käsitystä hyvästä elämästä ja moraalista sekä vahvistavat itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentamista, mikä tukee hyvinvointia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla pohditaan hyvän elämän edellytyksiä ja tutustutaan filosofisen etiikan kysymyksiin: Millaista on hyvä elämä? Millainen on hyvä ihminen? Mihin arvot perustuvat? Näiden kysymysten kautta tutustutaan filosofien esittämiin teorioihin.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutkitaan yksilön ja valtion välistä suhdetta sekä etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Millainen olisi oikeudenmukainen valtio? Mitä vapauksia yksilölle kuuluu? Millä tavoin yhteiskunta käyttää yksilöön valtaa? Miksi ihmisiä pitäisi rangaista? Opintojakson teemat sopivat myös yhteiskuntatiedon, historian, uskonnon ja ET:n kirjoittajille.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Moduulin sisällöt auttavat opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennytään ihmismielen suurimpiin mysteereihin. Olenko vapaa vai ulkopuolisten voimien vietävänä? Onko minulla sielua vai olenko hiukkasten muodostama kokonaisuus? Mihin kieli ja kommunikaatio perustuvat? Mitä voisin pitää luotettavana tietona? Kurssilla tutustutaan myös tieteeseen. Opintojakson teemat sopivat hyvin psykologian ja ET:n kirjoittajille.

Filosofian abivalmennus, 2 op (FIS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu esseen kirjoittajana sekä tutustuu arviointikriteereihin ja keskeisiin sisältöihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksossa valmistautudaan reaalikokeeseen. Opintojaksossa harjoitellaan esseen kirjoittamista, tutustutaan arviointikriteereihin ja filosofian keskeisiin sisältöihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua. Opintojakson aikana

on mahdollista keskustella yhdessä opettajan kanssa hyvinvointia edistävistä keinoista ylioppilaskirjoitusten aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan reaalikokeeseen vastaamista. Opintojakson aikana perehdytään esseen kirjoittamiseen ja arviointikriteereihin. Suoritusmerkintä.

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta*

opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute

että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Opintojaksossa opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan tarkastelemalla stressin syitä, oireita ja hallintaa. Opiskelijan hyvinvointiosaamista tukee sisäiseen motivaatioon perehtyminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan oppimiseen, psykologiatieteen luonteeseen sekä ryhmäkäyttäytymisen perusteisiin. Tavoitteena on oivaltaa kuinka monimutkainen olento ihminen on. Opintojaksossa perehdytään johonkin valinnaiseen hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta ja sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tukee tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ihmisen fyysistä, kognitiivista ja sosioemotionaalista kehitystä elämänkulun aikana. Tavoitteena on auttaa ymmärtämään omaa ja toisten elämää sekä perehtymään kehityksen jatkuvuuteen.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*

- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Opintojaksossa opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia. Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan inhimillisen tietoisuuden ja tiedonkäsittelyn luonteeseen, toimintatapoihin ja hermostolliseen perustaan. Tavoitteena on, että opiskelija osaa hyödyntää tiedonkäsittelyn perusteita esimerkiksi tarkkaavaisuudesta, havaitsemisesta ja muistin toiminnasta omaan oppimiseensa.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*

- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys -käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen. Tunne-elämä, nukkuminen, uni, stressi, kriisit, mielenterveyden häiriöt ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen vaikuttavat psyykkiseen hyvinvointiin. Tavoitteena on ymmärtää, että omaa hyvinvointia tukevat ratkaisut edellyttävät myös tietoa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*

- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan. Kurssilla käsitellään arvoja, asenteita, stereotypioita, attribuutiota, joihin perehtyminen vahvistaa opiskelijan globaali – ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelija tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen ja osaa selittää yksilöiden välisiä eroja erilaisista näkökulmista. Opintojaksossa tutustutaan myös persoonallisuuden tutkimusmenetelmiin sekä tarkastellaan ihmistä kulttuurin ja ryhmän osana.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PSS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu sosiaalipsykologiaan tieteenalana sekä perehtyy sosiaalipsykologisiin tutkimuksiin ja teorioihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- sosiaalinen havaitseminen
- sosiaalinen vaikuttaminen
- asenteet
- ryhmän toiminta
- kulttuuripsykologia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelija ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmäkäyttäytymistä eri tasoilla ja itseään niiden osana. Opintojaksolla perehdytään myös ajankohtaisiin sosiaalipsykologisiin ilmiöihin. Tavoitteena on ymmärtää yksilön ja ryhmien sosiaaliseen toimintaan sekä ihmisten väliseen vuorovaikutukseen liittyviä tekijöitä.

Tutki ja kokeile, 2 op (PSS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Opiskelija hahmottaa psykologisen tutkimuksen peruskäsitteitä.
- Opiskelija oppii suunnittelemaan tieteellisen tutkimuksen.
- Opiskelija tutustuu klassikkotutkimuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Kokeellinen ja ei-kokeellinen tutkimus.
- Tutkimussuunnitelman laatiminen.
- Tutkimuksen analysointi ja arviointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista vahvistetaan tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään psykologisen tutkimuksen lähtökohtiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin. Tutustutaan psykologisiin tutkimuksiin sekä tehdään omia tutkimuksia. Opintojakso tukee erinomaisesti psykologian ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista.

Urheilupsykologia, 2 op (PSS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutkii urheiluun liittyviä ilmiöitä psykologisen tiedon avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Motivaatio
- Flow
- Tunteet
- Epäonnistuminen ja tulkinta (attribuutiot)
- Asiantuntijuus ja sen kehittyminen
- Taitojen oppiminen
- Psyykkinen valmennus
- Ryhmän toiminta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Urheilusuoritusten ja harjoittelun tarkasteleminen psykologisen tiedon avulla auttaa hyvinvoinnin huomioimisessa urheiluharrastuksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Miten oma asenne vaikuttaa urheilusuoritukseen? Mikä on voittajan strategia? Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin psykologisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat urheilusuoritusten ja harjoittelun taustalla. Opintojakso sopii muillekin kuin urheilijoille ja se on suunnattu opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet psykologian ensimmäisen opintojakson.

Psykologian abivalmennus, 2 op (PSS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.
- Harjaannutaan esseen kirjoittamisessa.
- Tutustutaan arviointikriteereihin ylioppilaskirjoituksissa.
- Perehdytään psykologian keskeisiin sisältöihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.
- Esseen kirjoittaminen.
- Tehtävien arviointikriteerit.
- Psykologian keskeisten sisältöjen hahmottaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua. Opintojakson aikana on mahdollista keskustella yhdessä opettajan kanssa hyvinvointia edistävistä keinoista ylioppilaskirjoitusten aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa psykologian ainereaaliin. Opintojaksolla pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä valinnaisten opintojaksojen sisältöjen pohjalta ja harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita.

7.17. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*

- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.17.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljill, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä tutustuminen antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen pohtimiseen.
- Opiskelutaitojen harjoittelu edistää omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamista opiskelijana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan uskonnoissa ja maailmankatsomuksissa ilmeneviin kysymyksiin. Mihin ja miksi ihminen uskoo? Millaista on nykyajan uskonnollisuus? Tarkastelun kohteena ovat Lähi-idän uskonnot: juutalaisuus, kristinusko ja islam. Opintojakson keskeisenä tavoitteena on kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustuessaan kristinuskoon ja ympäristökysymyksiin, opiskelija oppii lisää perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan tarkemmin maailman suurimpaan uskontoon: kristinuskoon. Tavoitteena on hahmottaa kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kaukoidässä syntyneisiin uskontoihin tutustuminen vahvistaa opiskelijan kansainvälistä osaamista. Uusiin uskonnollisiin liikkeisiin tutustuminen syventää opiskelijan tietoja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskellaan Kaukoidässä syntyneitä uskontoja sekä tutustutaan uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Tavoitteena on kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskontojen vaikutukseen perehtyminen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla opettaa ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä sisältönä on uskonnon kulttuuriset ja yhteiskunnalliset vaikutukset Suomessa. Tavoitteena on oppia ymmärtämään uskontojen merkitystä tämän päivän suomalaisessa yhteiskunnassa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija oppii tunnistamaan uskonnollista symboliikkaa eri taidemuodoissa, mikä kehittää hänen monilukutaitoaan sekä kielitietoisuuttaan.
- Tutustuminen uskonnollisten teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa mahdollistaa sananvapauden merkityksen ja sen vastuullisen käytön pohtimisen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä kurssilla ovat uskonnollinen symboliikka, taiteen ja populaarikulttuurin uskonnolliset teemat sekä uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri. Tavoitteena on harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskontoon liittyvien eri medioissa esiintyvien ajankohtaisten teemojen ja sisältöjen analysoiminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja vahvistaa kykyä arvioida tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä ajankohtaisiin uskontoon liittyviin teemoihin mediassa. Opintojakson tavoitteena on oppia kriittisesti arvioimaan uskontoon liittyvää informaatiota mediassa sekä tutustua median hyödyntämiseen uskonnoissa.

Uskonnon abivalmennus, 2 op (UES7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään
- opiskelija harjaantuu esseen kirjoittamisen taidoissa
- opiskelija tutustuu reaalikokeen tehtäviin ja arviointikriteereihin
- opiskelija perehtyy oppiaineen keskeisiin sisältöihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- esseen kirjoittamisen harjoittelu
- arviointikriteereihin tutustuminen
- oppiaineen keskeisiin sisältöihin perehtyminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua. Opintojakson aikana on mahdollista keskustella yhdessä opettajan kanssa hyvinvointia edistävistä keinoista ylioppilaskirjoitusten aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, opiskelijan oppimista ohjaten, monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan uskonnon reaalikokeeseen vastaamista ja tutustutaan arviointiohjeisiin. Tavoitteena on hankkia paremmat valmiudet uskonnon ainereaalikokeen kirjoittamiseen.

7.18. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan*

elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*

- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään ryhmässä oppimista keskustelun, yhteistyön, kuvallisen jakamisen ja vertaisarvioinnin avulla. Opiskelijoita ohjataan antamaan palautetta toisilleen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan taidetta oman, kansallisen ja globaalin kulttuurin näkökulmasta. Taide nähdään yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa muokkaavana sekä kulttuuriperintöjä heijastavana ilmiöinä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen

kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valtakunnallinen pakollinen

Jakson sisältöinä tutkitaan ja työstetään kuvia identiteetin ja kulttuurin rakentajina sekä syvennytään kuvien tulkintaan ja erilaisiin käsityksiin visuaalisesta kulttuurista. Työskentelyssä käytetään monipuolisesti kuvataiteen eri tekniikoita. Numeroarvosana.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään hänelle kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään ryhmässä oppimista keskustelun, yhteistyön, kuvallisen jakamisen ja vertaisarvioinnin avulla. Opiskelijoita ohjataan antamaan palautetta toisilleen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan muotoilun ja rakentelun tekotapoja, materiaaleja ja merkitystä ekologisten ja eettisten näkökulmien kannalta ja tekemään yksilön ja ympäristön kannalta riittävän oikeita valintoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valtakunnallinen pakollinen

Opintojaksolla perehdytään ympäristöön, arkkitehtuuriin ja muotoiluun, jotka muodostavat meidän kulttuuriympäristön. Opintojaksolla opiskellaan ympäristön havainnointia ja suunnittelua sekä kolmiulotteista esitystapaa.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*

- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijoita kannustetaan tutkimaan erilaisten visuaalisten kulttuurien ja ilmiöiden yhteyksiä. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tutkiessaan visuaalista kulttuuria. Työskentelyssä kokeillaan ja yhdistellään erilaisia kuvantekemisen tapoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kuvien tuottamisen ja kuluttamisen vastuun, vallan ja merkitysten ymmärtäminen sekä omassa elämässä että laajemmin yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valtakunnallinen valinnainen

Opintojaksolla käsitellään mediakulttuuria, jonka pohjalta tehdään erilaisia harjoitustöitä. Oman tutkimisen, tarkastelun ja työskentelyn keinoin visuaalisuuden merkitys mediaviestinnässä ja mediaympäristöissä tulevat tutuiksi. Numeroarviointi.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*

- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään hänelle itselleen kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan taidetta oman, kansallisen ja globaalin kulttuurin näkökulmasta. Taide nähdään yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa muokkaavana sekä kulttuuriperintöjä heijastavana ilmiöinä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valtakunnallinen valinnainen

Opintojaksolla perehdytään kuvataiteen eri ajanjaksojen, tyylisuuntien ja kulttuurien pääpiirteisiin teemallisesti ja/tai kronologisesti oman kuvallisen työskentelyn ja kuvien tutkimisen ja tulkinnan avulla. Kuvailmaisussa harjoitellaan sommittelua, värien käyttöä, valon, varjon ja liikkeen merkitystä ja perehdytään erilaisiin materiaaleihin.

Maalaus, 2 op (KUS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- harjoittelee havainto- ja ilmaisukykyään sekä suhde- ja muototajuaan tutkimalla ja tekemällä
- perehtyy erilaisiin maalaustekniikoihin, tyylisuuntiin ja – kausiin sekä väriin sommittelukeinona sekä värien käyttöön tilan ja tunnelman luojana
- oppii käsittelemään maalattavaa aihetta eri tyyleillä ja tekniikoilla
- osaa soveltaa oppimaansa kuvallisessa työskentelyssä ja löytää itselleen mielekkään tavan tuottaa teoksia maalaamalla
- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri maalaustapojen käyttö monipuolisesti sekä kokeilut ennakkoluulottomasti eri tekniikoilla sekä eri tekniikoita yhdistellen
- perehdytään maalaustaiteen tyylisuuntiin, - kausiin ja teemoihin maalaamisen keinoin maalaustaide taiteellisen ilmaisun välineenä
- opiskelijan persoonallisen kuvailmaisun vahvistaminen
- omat kuvakulttuurit maalaamisen lähtökohtana
- opetuksen ja työskentelyn tauottaminen kuvataiteessa tapahtuu rytmittämällä teoriaopetus, ohjeiden anto, välineiden ja materiaalien hakeminen/poisvienti sekä kuvataiteellinen työskentely, vuorovaikutteinen palaute ja keskustelu
- tietotekniikkaa käytetään toimimalla sähköisessä oppimisympäristössä mm. kuvien tallennus ja muokkaaminen, tehtävien tekeminen sekä tehtävien ohjeisiin ja ideoihin perehtyminen
- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Jaksolla hyödynnetään ryhmässä oppimista keskustelun, yhteistyön, kuvallisen jakamisen ja vertaisarvioinnin avulla. Opiskelijoita ohjataan antamaan palautetta toisilleen. Työskentelyssä pyritään yhteistoiminnallisuuteen sekä turvalliseen ja hyväksyvään vuorovaikutukseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan maalaustaidetta oman, kansallisen ja globaalin kulttuurin näkökulmasta. Maalaustaide taidemuotona nähdään yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa muokkaavana sekä kulttuuriperintöjä heijastavana ilmiöinä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulukohtainen valinnainen

Opintojaksolla opiskelija tutustuu monipuolisesti maalauksen eri tyyleihin, välineisiin, materiaaleihin ja tekniikoihin. Opiskelija syventää omaa persoonallista kuvailmaisuaan sekä pääsee kokeilemaan eri tekniikoita. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muotoilu ja rakentelu, 2 op (KUS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää tietojaan ja taitojaan muotoilun ja rakentelun perustekniikoista ja harjaantuu käyttämään kolmiulotteisia työskentelytapoja taiteellisessa ilmaisussaan
- havainnoi muotoiltua ja rakennettua taidetta ja ympäristöä omassa kulttuuriympäristössään sekä muissa kulttuuriympäristöissä
- tutustuu muotoilun ja rakentelun teemoihin kuvataiteessa
- syventää muotoon, materiaaliin ja tilaan pohjautuvaa suunnittelutaitoa
- kehittää kolmiulotteisen muodon kautta tapahtuvaa kuvallista ilmaisua
- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- työstetään erilaisia kolmiulotteisia muotoilu- ja rakentelutöitä eri teemojen, kulttuurien, aikakausien ja/tai taidesuuntausten pohjalta
- erilaisten muotoilu- ja rakentelumateriaalien tarkoituksenmukainen käyttö
- opetuksen ja työskentelyn tauottaminen kuvataiteessa tapahtuu rytmittämällä teoriaopetus, ohjeiden anto, välineiden ja materiaalien hakeminen/poisvienti sekä kuvataiteellinen työskentely, vuorovaikutteinen palaute ja keskustelu
- tietotekniikkaa käytetään toimimalla sähköisessä oppimisympäristössä mm. kuvien tallennus ja muokkaaminen, tehtävien tekeminen sekä tehtävien ohjeisiin ja ideoihin perehtyminen
- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla
- ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen muotoilun ja rakentelun näkökulmista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan muotoilua ja rakentelua oman, kansallisen ja globaalin kulttuurin näkökulmasta. Muotoilu ja rakentelu taidemuotona nähdään yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa muokkaavana sekä kulttuuriperintöjä heijastavana ilmiöinä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan muotoilun ja rakentelun tekotapoja, materiaaleja ja merkitystä ekologisten ja eettisten näkökulmien kannalta ja tekemään yksilön ja ympäristön kannalta riittävän oikeita valintoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulukohtainen valinnainen

Opintojaksolla tutustutaan kolmiulotteiseen muotoilun ja rakentelun mahdollisuuksiin kuvataiteessa ja tehdään erilaisilla muotoilu- ja rakentelutekniikoilla kolmiulotteisia kuvataiteellisia teoksia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Piirustus, 2 op (KUS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- harjoittelee havainto- ja ilmaisukykyään sekä suhde- ja muototajuaan
- perehtyy erilaisiin piirtämisen tekniikoihin ja tapoihin
- osaa soveltaa oppimaansa kuvallisessa työskentelyssä ja löytää itselleen mielekkään tavan tuottaa teoksia piirtämällä, jolloin persoonallinen kuvailmaisu vahvistuu
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri piirtimien ja piirustustekniikoiden käyttö monipuolisesti sekä kokeilut ennakkoluulottomasti eri tekniikoilla
- perehdytään kuvataiteen eri teemoihin piirtämisen keinoin
- opetuksen ja työskentelyn tauottaminen kuvataiteessa tapahtuu rytmittämällä teoriaopetus, ohjeiden anto, välineiden ja materiaalien hakeminen/poisvienti sekä kuvataiteellinen työskentely, vuorovaikutteinen palaute ja keskustelu
- tietotekniikkaa käytetään toimimalla sähköisessä oppimisympäristössä mm. kuvien tallennus ja muokkaaminen, tehtävien tekeminen sekä tehtävien ohjeisiin ja ideoihin perehtyminen
- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään ryhmässä oppimista keskustelun, yhteistyön, kuvallisen jakamisen ja vertaisarvioinnin avulla. Opiskelijoita ohjataan antamaan palautetta toisilleen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan piirtämistä oman, kansallisen ja globaalin kulttuurin näkökulmasta. Piirtäminen taidemuotona nähdään yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa muokkaavana sekä kulttuuriperintöjä heijastavana ilmiöinä.

Hyvinvointiosaaminen

Piirtämisen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään hänelle itselleen kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulukohtainen valinnainen

Opintojaksolla opiskelija tutustuu monipuolisesti piirustuksen eri tyyleihin, välineisiin, materiaaleihin ja tekniikoihin. Opintojaksolla opiskelija syventää omaa persoonallista kuvailmaisuaan sekä pääsee kokeilemaan eri tapoja ja tekniikoita. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuvispaja, 2 op (KUS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu erilaisiin kuvataiteen tapoihin ja tekniikoihin ja näin syventää tietämystään kuvataiteessa
- perehtyy taiteen monipuoliseen kenttään ja ilmiöihin ja laajentaa omaa ilmaisuaan
- kokeilee ennakkoluulottomasti erilaisia tekniikoita ja tekniikoiden yhdistelyä omassa työskentelyssään
- vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta
- olennainen osa oppiainetta on oman tekemisen kautta oppiminen vuorovaikutuksessa ryhmänjäsenten kanssa
- oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- omien teosten suunnittelu, työstäminen ja arviointi eri teemojen ja taiteen ilmiöiden pohjalta
- tutkittavat ilmiöt sekä käytettävät välineet, teknologiat ja ilmaisun keinot valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- jaksolla toteutetaan moniulotteisia teoksia erilaisiin ympäristöihin
- opetuksen ja työskentelyn tauottaminen kuvataiteessa tapahtuu rytmittämällä teoriaopetus, ohjeiden anto, välineiden ja materiaalien hakeminen/poisvienti sekä kuvataiteellinen työskentely, vuorovaikutteinen palaute ja keskustelu
- tietotekniikkaa käytetään toimimalla sähköisessä oppimisympäristössä mm. kuvien tallennus ja muokkaaminen, tehtävien tekeminen sekä tehtävien ohjeisiin ja ideoihin perehtyminen
- kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taito ja taideaineet pyrkivät lisäämään opiskelijan itsetuntemusta ja henkistä hyvinvointia. Kuvataiteen keinoin on mahdollista ilmaista tunteita ja mielipiteitä itselle ominaisella tavalla. Lisäksi taiteellisella työskentelyllä on opiskelijan vireyttä jaksamista lisäävä merkitys.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan ja ohjataan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja. Opiskelija harjaantuu ymmärtämään ja arvostamaan taiteen kentällä esiintyviä ilmiöitä. Opiskelija pyrkii laajentamaan kuvataiteellista ilmaisuaan uuden oppimisen avulla. Taiteen avulla on mahdollista myös tutustua ja perehtyä yhteiskunnan ja kulttuurin arvoihin. Taiteeseen tutustuminen ja sen kriittinen tutkiminen auttaa ymmärtämään globaalia maailmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Tämä opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulukohtainen valinnainen

Kuvataiteen pajajaksolla opiskelija tutustuu monipuolisesti kuvataiteen eri mahdollisuuksiin. Jaksolla työstetään erilaisilla kuvataiteen tavoilla eri teemoihin tai ilmiöihin pohjautuvia taiteellisia projekteja. Opintojaksolla opiskelija syventää omaa persoonallista kuvailmaisuaan sekä pääsee kokeilemaan eri tekniikoita. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritetut kuvataiteen opinnot, 2 op (KUS9)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos opiskelija on opiskellut toisessa perusopetuksen jälkeisessä oppilaitoksessa kahden opintopisteen laajuisen kuvataiteen opinnot ja hänellä on esittää todistus hyväksytystä suorituksesta, opintotavoitteet ja -sisällöt sekä tehdyt harjoitustyöt, niin opinnot voidaan hyväksyä lukion kuvataiteen koulukohtaiseksi valinnaiseksi opintojaksoksi. Opiskelijalta voidaan vaatia myös lisänäyttöä. Kuvataidekoulussa suoritettuja opintoja ei hyväksytä.

7.19. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

*Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, leikit ja pelit kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

o opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

o arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä

o opiskelijan oppimista ohjaten

- monipuolisesti

o arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

o formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa

o summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, kuten aktiivisuudesta

- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LI1 Oppiva liikkuja. Pakollinen opintojakso. 2 op
Monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Tavoitteena on kokea liikunnan iloa ja virkistystä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää itseään liikkujana tavoitteellisesti ymmärtäen hyvinvoinnin merkityksen opiskelu- ja työhyvinvoinnille nyt ja tulevaisuudessa. Opiskelija hyödyntää muissa oppiaineissa (esim. terveystiedossa) saamaansa osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hyödyntää kurssilla liikuntateknologiaa tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

· läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

o opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

o arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä

o opiskelijan oppimista ohjaten

· monipuolisesti

o arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

o formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa

o summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä

· opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LI2 Aktiivinen elämä. Pakollinen opintojakso. 2 op.
Tavoitteena on monipuolistaa liikuntakokemuksia ja löytää oma liikunnallinen elämäntapa riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseksi. Mahdollisuuksien mukaan kurssilla voidaan hyödyntää liikunta- ja hyvinvointiteknologiaa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää fyysistä toimintakykyään ja monipuolistaa liikunnallista osaamistaan sekä perinteisten että mahdollisuuksien mukaan uusien liikuntamuotojen ja -lajien avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen ja ymmärtää oman toimintansa merkityksen kaikkia tukevan ja kannustavan ilmapiirin luomisessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija laajentaa vastuullisuuden käsitystään esim. saamalla tietoa ympäristöä säästävistä tai kuluttavista liikuntamuodoista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

· läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

o opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

o arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä

o opiskelijan oppimista ohjaten

· monipuolisesti

o arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

o formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa

o summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä

· opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LI3 Uudet mahdollisuudet. Valtakunnallinen valinnainen opintojakso. 2 op.
Tavoitteena on liikkua tuttujen lajien parissa mutta kokeilla myös uudempia lajeja ja pelejä. Opintojakson sisältö sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään yhteisöllisyyden merkitystä hyvinvoinnin perustana.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhteistyötaitoja osana projektin toteuttamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

· läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

o opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

o arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä

o opiskelijan oppimista ohjaten

· monipuolisesti

o arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

o formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin,joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa

o summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä,

· opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LI4 Yhdessä liikkuen. Valtakunnallinen valinnainen opintojakso. 2 op.
Tavoitteena on liikkua monipuolisesti ja lisätä samalla sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Opintojakso suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Virkisty liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.

- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omat voimavaransa liikkujana. Tavoitteena on löytää itselleen sopivia rentouttavia, iloa tuottavia ja kuntoa kehittäviä liikuntamuotoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää liikunnan kokonaisvaltaisen merkityksen hyvinvoinnilleen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

· läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

o opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

o arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä

o opiskelijan oppimista ohjaten

· monipuolisesti

o arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

o formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin, joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa

o summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä

· opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LI5 Virkisty liikunnasta. Valtakunnallinen valinnainen opintojakso. 2 op.
Tavoitteena on edistää liikkuen opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvaa, voimavaroja ja jaksamista. Opetuksessa korostuvat toiminta- ja opiskelukyvyn tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Vanhojen tanssit, 2 op (LIS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vanhojen tanssien oppimista voidaan tukea tieto- ja viestinteknologian avulla.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään monipuolisesti yhteisöllisiä tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia tanssien opiskelemisessa.
- Tavoitteena on tasa-arvoisen, yhteisöllisen ja myönteisen ilmapiirin luominen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää itseään tanssijana tavoitteellisesti ymmärtäen oman harjoittelunsa merkityksen yhteisen tavoitteen edistämiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää vanhojen tassien merkityksen omalle lähiyhteisölle mutta myös laajemmassa merkityksessä terveyden edistäjänä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää monipuolista tuntemustaan tanssien historiaan ja kulttuuriin liittyen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan liikunnallista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu yleisten sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä yhdessä työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LIS06 Vanhojen tanssit. Koulukohtainen valinnainen opintojakso. 2 op.
Opintojaksona aikana harjoitellaan vanhoja tansseja ja toteutetaan yhdessä vanhojen juhla. Kurssi on 3. Jaksossa ja se on tarkoitettu toisen vuosikurssin opiskelijoille. Etukäteen ei tarvitse olla tanssiparia. Kaikki ovat tervetulleita mukaan!

Kuntosaliharjoittelun perusteet, 2 op (LIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa fyysistä kuntoaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen muiden kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää itseään ymmärtäen oman harjoittelunsa merkityksen terveyden edistämisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan liikunnallista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu yleisten sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan osaamisen kehittyminen, työskentelytaidot ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LIS7 Kuntosaliharjoittelun perusteet. Koulukohtainen valinnainen opintojakso. 2 op.
Opintojakson aikana perehdytään kuntosalityöskentelyn perusteisiin, lihasvoiman eri alueisiin ja harjoitusmenetelmiin sekä kohennetaan fyysistä kuntoa ja lihasvoimaa. Bonuksena opitaan lihasten latinankielisiä nimiä.

Palloilu- ja mailapelit, 2 op (LIS8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa fyysistä kuntoaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää monipuolista tuntemustaan maila- ja palloilulajien kulttuuriin liittyen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan liikunnallista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu yleisten sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan osaamisen kehittyminen, työskentelytaidot ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

LIS8 Palloilu- ja mailapelikurssi. Koulukohtainen valinnainen opintojakso. 2op.
Tavoitteena on harrastaa monipuolista liikuntaa eri maila- ja joukkuepelien parissa. Päätavoitteena liikunnan ilo ja virkistys! Opintojakson aikana kerrataan erikoisempien lajien sääntöjä ja taktiikkaa. Ehkä löydät itsellesi jopa uuden harrastuksen?

Palloilu- ja mailapelit 2, 2 op (LIS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa fyysistä kuntoaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen muiden kanssa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää monipuolista tuntemustaan maila- ja palloilulajien kulttuuriin liittyen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan liikunnallista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu yleisten sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LIS9 Palloilu- ja mailapelit 2. Koulukohtainen valinnainen opintojakso. 2op.
Tavoitteena syventää tietämystä ja osaamista jo tutuissa pallopeleissä ja niiden sovelluksissa. Apuna taitojen kehittämisessä ovat erilaiset viitepelit ja taktiikat. Opintojakson aikana tutustutaan myös uusiin lajeihin.

Elämysliikunta, 2 op (LIS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.

- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen muiden kanssa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää monipuolista tuntemustaan uusissa ympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan liikunnallista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu yleisten sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LIS10 Elämysliikunta. Koulukohtainen valinnainen opintojakso. 2 op.
Laskettelumatka kotimaiseen tai ulkomaiseen laskettelukohteeseen, esimerkiksi Åreen. Vaihtoehtoisesti kurssi voidaan toteuttaa useampana erillisenä retkenä lukuvuoden aikana, esimerkiksi pyöräily-, vaellus-, purjehdus-, rullaluistelu- tai/ja melontaretkenä.

Liikuttajat, 2 op (LIS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa pyritään hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Liikunnan opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita löytämään omat vahvuudet liikkujana ja kannustetaan aktiivisen elämäntavan ylläpitämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopetuksessa perinteisten opiskelutapojen lisäksi hyödynnetään erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita.
- Liikunnanopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamiseen ja oppimista tukevien liikuntamuotojen omaksumiseen osaksi omaa arkea.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää myös lähialueen tarjoamia liikuntamahdollisuuksien ja ympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden jakaa opiskelijoiden omaa hyvinvointiosaamista muille.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää muita ja ymmärtää oman ohjauksensa merkityksen muille terveyden edistämisessä. Opiskelija kehittää osaamistaan erilaisissa tilanteissa luovasti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu ja ohjaa muita liikkumaan toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää monipuolista tuntemustaan uusissa ympäristöissä ja erilaisten ihmisten parissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan liikunnallista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu yleisten sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan osaamisen kehittyminen, työskentelytaidot ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaiset tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

LIS11 Liikuttajat. Koulukohtainen valinnainen opintojakso. 2op.

Opintojakson aikana kerätään tunteja erilaisista liikuntatehtävistä ja -tapahtumista. Saat suoritusmerkinnän lisäksi työtodistuksen osallistumisestasi. Tapahtumat suunnitellaan yhteistyössä lähialueen toimijoiden kanssa, kuten vanhainkotien, päiväkotien ja peruskoulujen. Tavoitteena on kehittää opiskelijoiden työelämäntaitoja ja liikunnanohjaamiseen liittyviä ohjaus- ja organisointitaitoja.

Opintojakso on merkitty palkille 8 mutta kokoonnumme tarvittaessa. Viime vuosina tapahtumina ovat olleet esim. opetus- ja toimitsijatehtävät Lasten lumipäivillä ja Suomen Cupin hiihtokilpailuissa sekä lasten ja vanhusten liikuntatapahtumissa.

7.20. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

*Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

*Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*

- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*

- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin opiskelu tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikin opiskelu tukee yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Musiikillisen toiminnan kautta opiskelija harjaantuu ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää ympäristöosaamisen kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Pakollisissa opinnoissa on numeroarviointi (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla soitetaan, lauletaan ja kuunnellaan erityylistä musiikkia. Opetellaan kitaran-, basson-, ukulelen-, koskettimien- ja rumpujensoiton alkeita, tutustutaan musiikin peruselementteihin ja harjoitellaan musiikin luovaa tuottamista. Opintojaksoon kuuluu konserttikäynti tai sitä vastaava suoritus.

Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.

- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin opiskelu tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikin opiskelu tukee yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Musiikillisen toiminnan kautta opiskelija harjaantuu ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia. Musiikki opettaa opiskelijaa toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan luovaa ja monitieteistä osaamista. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Pakollisissa opinnoissa on numeroarviointi (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan suomalaisen musiikin eri tyyleihin ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin. Vahvistetaan soitto- ja laulutaitoja, kuunnellaan musiikkia ja tuotetaan omia musiikillisia ideoita musiikkiteknologiaa hyödyntäen. Opintojaksoon kuuluu konserttikäynti tai sitä vastaava suoritus.

Genre – globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijan ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia. Musiikki opettaa opiskelijaa toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikin opetus syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa on numeroarviointi (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan maailman eri musiikinlajeihin, musiikkityyleihin ja musiikkikulttuureihin laulaen, soittaen, liikkuen, kuunnellen ja katsellen. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisia musiikkitapahtumia ja osallistutaan yhdessä sovittavaan musiikkitilaisuuteen.

Demo – luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.

- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikin opiskelu tukee yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Musiikillisen toiminnan kautta opiskelija harjaantuu ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikin opetus syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan luovaa ja monitieteistä osaamista. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-

alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa on numeroarviointi (4–10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa sekä yhteiskunnassa. Tutustutaan teemaan sopiviin musiikkiteoksiin laulamalla, soittamalla, kuuntelemalla ja katselemalla. Konserttikäynti tai johonkin musiikkitilaisuuteen osallistuminen toteutetaan ryhmän valinnan mukaan.

Musiikkiprojekti, 2 op (MUS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Musiikkiprojektiin osallistuvat opiskelijat esiintyvät koulun juhlissa ja tapahtumissa. Opintojaksoon vaadittavat tunnit täyttyvät esimerkiksi osallistumalla harjoituksiin ja esiintymisiin vähintään kahden lukuvuoden ajan. Kysy tarkemmin musiikinopettajalta!

Kuoro, 2 op (MUS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tule mukaan laulamaan Sotungin lukion kuoroon! Kuoro harjoittelee kerran viikossa ruokavälitunnilla ja tarpeen mukaan muinakin aikoina. Kuoro esiintyy koulun juhlissa. Opintojaksoon vaadittavat tunnit täyttyvät esimerkiksi osallistumalla harjoituksiin ja esiintymisiin vähintään kahden lukuvuoden ajan.

Poplaulu, 2 op (MUS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Poplaulu-opintojaksolla kehität laulutaitoasi ja opit tervettä äänenkäyttöä. Opintojakson aikana lauletaan monipuolista ohjelmistoa ja opetellaan laulamaan mikrofoniin. Voidaan käydä konsertissa tai muussa musiikkitilaisuudessa.

Soittopaja, 2 op (MUS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Soittopajassa opetellaan soittamaan monipuolista ohjelmistoa bändisoittimilla (kitara, ukulele, basso, rummut, kosketinsoittimet) ja muilla valituilla soittimilla. Opintojakson aikana harjoitellaan soittamista sekä yksin että yhdessä ryhmän muiden opiskelijoiden kanssa. Voidaan käydä konsertissa tai muussa musiikkitilaisuudessa.

Kitaransoitto, 2 op (MUS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan sointumerkeistä säestämistä kitaralla ja opetellaan soittamaan erilaisia säestysrytmejä eli –komppeja. Opintojakson aikana tutustutaan myös näppäilysoittoon soittamalla melodioita kitaratabulatuureista. Voidaan käydä konsertissa tai muussa musiikkitilaisuudessa.

Musapaja, 2 op (MUS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Musapajan tarkoituksena on luoda kiireetön hetki opiskelupäivään ja antaa musiikin vahvistaa hyvinvointia. Opintojakson sisältö päätetään yhdessä opiskelijoiden kanssa. Voidaan esimerkiksi soittaa, laulaa, kuunnella musiikkia, tehdä joku lyhyt projekti ja rentoutua musiikin avulla.

Ääni- ja valotekniikka 1, 2 op (MUS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Ääni- ja valotekniikan opintojaksolle osallistuvat muodostavat Sotungin lukion tekniikkaryhmän. Tekniikkaryhmä on mukana kaikissa lukion juhlissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan äänentoistoa tai valaistusta. Ryhmässä voi erikoistua ääni- tai valosuunnitteluun. Koulutuksia ja kokouksia pidetään tarpeen mukaan.

Ääni- ja valotekniikka 2, 2 op (MUS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Ääni- ja valotekniikan opintojaksolle osallistuvat muodostavat Sotungin lukion tekniikkaryhmän. Tekniikkaryhmä on mukana kaikissa lukion juhlissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan äänentoistoa tai valaistusta. Ryhmässä voi erikoistua ääni- tai valosuunnitteluun. Koulutuksia ja kokouksia pidetään tarpeen mukaan.

Ääni- ja valotekniikka 3, 2 op (MUS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Ääni- ja valotekniikan opintojaksolle osallistuvat muodostavat Sotungin lukion tekniikkaryhmän. Tekniikkaryhmä on mukana kaikissa lukion juhlissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan äänentoistoa tai valaistusta. Ryhmässä voi erikoistua ääni- tai valosuunnitteluun. Koulutuksia ja kokouksia pidetään tarpeen mukaan.

Muualla suoritetut musiikkiopinnot, 2 op (MUS14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettujen musiikkiopintojen hyväksiluettavuudessa noudatetaan Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry:n (SML) ja Koulujen musiikinopettajat ry:n (KMO) valtakunnallista yleissuositusta musiikkioppilaitoksissa suoritettujen musiikinkurssien hyväksiluettavuudesta lukioissa.

Muualla suoritetut musiikkiopinnot, 2 op (MUS15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettujen musiikkiopintojen hyväksiluettavuudessa noudatetaan Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry:n (SML) ja Koulujen musiikinopettajat ry:n (KMO) valtakunnallista yleissuositusta musiikkioppilaitoksissa suoritettujen musiikinkurssien hyväksiluettavuudesta lukioissa.

7.21. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään hänelle itselleen kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan ja ohjataan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja. Opiskelija harjaantuu ymmärtämään ja arvostamaan taiteen kentällä esiintyviä ilmiöitä. Opiskelija pyrkii laajentamaan kuvataiteellista ilmaisuaan uuden oppimisen avulla. Taiteen avulla on mahdollista myös tutustua ja perehtyä yhteiskunnan ja kulttuurin arvoihin. Taiteeseen tutustuminen ja sen kriittinen tutkiminen auttaa ymmärtämään globaalia maailmaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijoita kannustetaan tutkimaan erilaisten visuaalisten kulttuurien ja ilmiöiden yhteyksiä. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tutkiessaan visuaalista kulttuuria. Työskentelyssä kokeillaan ja yhdistellään erilaisia kuvantekemisen tapoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kuvien tuottamisen ja kuluttamisen vastuun, vallan ja merkitysten ymmärtäminen sekä omassa elämässä että laajemmin yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Temaattiset opinnot; valtakunnallinen valinnainen

Kuvataiteen lukiodiplomikurssi on valtakunnallinen kurssi, jonka ohjeet ja tehtävät saadaan opetushallituksesta. Kuvataiteessa lukiodiplomi on prosessiluonteinen työ, johon kuuluu kuvataiteellinen tuotos sekä portfolio. Ennen kurssille osallistumista opiskelijalla tulee olla suoritettuna neljä lukion kuvataiteen kurssia. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.

- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa sekä tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan luovaa ja monitieteistä osaamista. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

Opintojakson vapaa kuvaus

MULD6 MUSIIKIN LUKIODIPLOMI (2op)

Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän lukion musiikin opintojakson suorittaminen. Musiikin lukiodiplomin perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikinopiskelu. Opintojakson aikana kootaan näytesalkku, joka sisältää musiikillisen omaelämäkerran sekä näytteitä lukioaikaisista musiikkiopinnoista ja -toiminnasta. Opiskelija

saa lukiodiplomin suorittamisesta erillisen diplomitodistuksen ja sanallisen arvioinnin työstään. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnan lukiodiplomin suorittamisessa voidaan käyttää apuna tieto- ja viestintäteknologiaa.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnan lukiodiplomisessa erilaisia hyvinvointisovelluksia ja –laitteita voidaan hyödyntää apuna.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden näyttää osaamistaan liikunnan parissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen omia taitoja analysoitaessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää osaamistaan diplomin avulla. Tavoitteena on tarkastella tutkielman aihetta monitieteisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan liikunnallista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu valtakunnallisesti laadittuihin kriteereihin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan tekemä portfolio. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiodipoliomin tarkoituksena on antaa näyttö lukioaikaisesta osaamisesta ja harrastuneisuudesta liikunnassa. Diplomin tekemiseen voivat osallistua kaikki halukkaat taitotasosta riippumatta. Arviointi toteutetaan valtakunnallisten kriteerien mukaisesti. Arviointikohteina ovat liikuntakykyisyys, liikuntatiedot, erityisosaaminen tai harrastuneisuus ja yhteistyötaidot. Opintojakso järjestetään toisella periodilla lukion 3. tai 4. vuosikurssin opiskelijoille. Diplomista voi saada lisäpisteitä hakeutuessa jatko-opintoihin tai esim. kesätöihin. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*
- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*
- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Teatterin lukiodiplomi arvioidaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatterin diplomi suoritetaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti. Diplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan

teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus. Lukiodiplomi arvioidaan numerolla (4-10), joka tulee erilliseen lukiodiplomitodistukseen. Lukion jakso- ja päättötodistuksessa opintojakson arviointi on suoritusmerkintänä.

7.22. Teatteri (TEA)

Oppiaine ja tehtävä

Lukion teatteriopetus perustuu ajatukselle, että Teatteri on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Teatterin ja draaman opetuksen tehtävä on tukea opiskelijan ihmisenä olemisen ja maailmasuhteen dialogista kehittymistä. Keskeistä on, että opiskelija tutkii erilaisten suhteiden, liitosten ja kytkösten merkityksiä omassa elämässään ja itsen ulkopuolella olevassa todellisuudessa. Toinen tehtävä on avata teatteria taiteenlajina sekä jäsentää teatteritaiteen tehtäviä osana suomalaista, eurooppalaista ja yleisinhimillistä kulttuuriperintöä.

Teatteritaiteessa on olennaista toden ja fiktion rajapinnan kohtaaminen. Opiskelu perustuu roolissa toimimiselle ja näyttelemiselle fiktiivisissä tilanteissa. Esiintyminen ymmärretään esillä ja katsottavana olemisena. Tuotettua ilmaisua ja sen synnyttämiä merkityksiä, vaikutelmia ja kokemuksia käsitellään havainnoiden, tarkkaillen, reflektoiden, tulkiten ja keskustellen sekä tekijän että katsojan näkökulmista.

Teatteriesityksen valmistamisen aikana taiteellisen ja tuotannollisen prosessin työvaiheet ja teatterialan ammattilaisten työnkuvat tulevat näkyviksi ja konkreettisiksi. Työelämää simuloivassa oppimisympäristössä oppiaine avaa teatteritaidetta taidemuotona ja avartaa ymmärrystä teatterista moniammatillisena työpaikkana. Opiskelijat tunnistavat teatterin yhteisöllisyyden ja sitoutumisen tavoitteeseen.

Teatteritaiteen opiskelu antaa valmiuksia hakeutua alan jatko-opintoihin ja näkemyksiä oppiaineen sovellettavuudesta muilla aloilla ja ammateissa. Opintojen myötä opiskelija luo omakohtaisen, elinikäisen ja ajassa muotoutuvan suhteen teatteritaiteeseen.

Tavoitteet

Teatteritaiteen ja draaman opetuksen tavoitteena on, että omakohtaisen tekemisen ja kokemisen kautta opiskelijalle muodostuu käsitys teatteritaiteen tehtävistä ja hän vahvistaa teatteritaiteellisia taitojaan. Opiskelija

- laajentaa tietojaan siitä, *miten teatteritaidetta harjoitetaan*
- tietää, minkälaisia *mahdollisuuksia teatteritaiteella* voi olla
- *syventää tietoa itsestään, muista ja maailmasta.*

Teatterin ja draaman peruselementit ovat rooli ja henkilöhahmo, suhde, tilanne, olosuhde, ääni, liike, fokus (keskittymisen suunta), mielentila, tunnelma, jännite, tila, aika, kieli, symbolit, yleisö. Keskeisenä teatterin ja draaman opiskelussa ovat myös leikillisyys ja toiminnallisuus sekä tahto ja tavoite, jotka suuntaavat toimintaa.

Teatteritaiteen harjoittaminen

Tavoitteena on, että opiskelija kehittyy työskentelytaidoissa ja ilmaisussaan:

- Opiskelija asettaa itsensä avoimesti katsottavaksi ja esille.
- Opiskelija oppii keskittymisen, läsnäolon, sitoutumisen, vastuunkannon ja luottamuksen sekä toissuuntautuneisuuden merkityksen teatterin tekemisessä.
- Opiskelija oppii lämmittelemään ja virittäytymään työskentelyyn.

- Opiskelija kykenee luontevaan vuorovaikutukseen ja kontaktiin fiktiivisissä tilanteissa muiden kanssa.
- Opiskelija oppii työskentelemään kokonaisvaltaisesti luottaen sanojen, puheen ja äänen ilmaisukanavien lisäksi keholliseen ilmaisuun.
- Opiskelija oppii luottamaan keholliseen, intuitiiviseen ja sanattomaan ajatteluun.
- Opiskelija oppii luottamaan tunteisiin ja hän oppii vapauttamaan ja säätelemään ilmaisuaan.

Esittävää teatteria tehdessä tavoitteena on, että opiskelija kehittää näyttämöllisiä taitojaan:

- Opiskelija oppii dramaturgista jäsentelyä ja näyttämön kerronnallisuutta.
- Opiskelija hahmottaa dramaturgisia muotoja ja teatterin tyylilajeja. Hän löytää merkityksiä ja tekee tulkintoja teoksista ja näyttämötoteutuksista suhteessa nykyaikaan.
- Opiskelija osaa tarttua mielikuviin, luoda mielikuvia ja kannatella niitä toimiessaan roolissa.
- Opiskelija osaa käyttää erilaisia menetelmiä ja tekniikoita roolin rakentamiseen.
- Opiskelija osaa elää roolinsa tilanteessa kontaktissa vastanäyttelijän kanssa.
- Opiskelija osaa tutkia tilaa, aikaa, tempoa ja rytmiä näyttämöllisessä toiminnassa.
- Opiskelija kehittää kykyään toimia kontaktissa katsojien kanssa ja huomioida erilaiset yleisöt teatterin kokijoina.
- Opiskelija hahmottaa (teatteri)taiteellisen prosessin vaiheita
- Opiskelija oppii arvostamaan luovaan toimintaan liittyvää epävarmuutta ja epäonnistumista osana kehittymistään teatterin tekijänä.

Teatteritaiteen mahdollisuudet

Tavoitteena on, että

- Opiskelijan teatteri- ja taidekäsitys avartuu. Hänelle muodostuu käsitys teatteritaiteen tehtävistä todellisuutta havainnoivana taidemuotona, mahdottomien kysymysten esittäjänä, yhteiskunnallisen keskustelun herättäjänä, aktivoivana toimintana muutosten aikaansaamiseksi ja sivistyksen etsijänä ja tekijänä.
- Opiskelija ymmärtää keskeiset teatteritaiteen elementit, käsitteet ja rakenteet, ja osaa sijoittaa teatteritaiteen taiteen kentälle.
- Opiskelija ymmärtää, miten teatteritaide ja muut taiteet vaikuttavat yksilöihin ja yhteiskuntaan.
- Opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.
- Opiskelijan käsitys tiedon luonteesta rikastuu ja jäsentyy. Opiskelija ymmärtää, että inhimillinen tieto on omakohtaista.

Tiedon syventyminen itsestä, muista ja maailmasta

Tavoitteena on, että

- Opiskelija etsii omaa luovaa, emotionaalista ja esteettistä ajatteluaan. Hän oppii tunnistamaan ja arvostamaan omaa ajatteluaan sekä rohkaistuu omaäänisyyteen. Hän hahmottaa itsensä osana muuta todellisuutta monimuotoisesti ja toisten asemiin eläytyen. Hän oppii tekemään havaintoja maailmasta ympärillään ja välittää havaintojaan teatterin tekijänä.
- Opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti, ennakkoluulottomasti ja kokeilevasti.
- Opiskelijan kokemusmaailma monipuolistuu ja voimistuu.
- Opiskelija osaa ja tahtoo toimia yhteistyössä ja jakaa kokemuksiaan avoimessa vuoropuhelussa toisten kanssa.
- Opiskelija osaa luoda ja ylläpitää turvallista työskentelyilmapiiriä ja huolehtia fyysisestä työturvallisuudesta.
- Opiskelija löytää ja tiedostaa teatteritaiteellisen toiminnan merkityksiä itselleen ja muille.
- Opiskelija tarkastelee teatterin ilmentymiä eri yhteisöissä ja kulttuureissa.

Osaamisen arviointi

Teatteritaiteen opetuksessa arviointi tukee opiskelijan kasvua teatteritaiteen tekijänä ja opiskelijan omakohtaisen teatterisuhteen kehittymistä. Arviointi ohjaa kohti teatteritaiteen opintojen yleisten ja opintojakso kohtaisten tavoitteiden saavuttamista.

Arviointi perustuu havaintoihin suhteessa oppimisen etenemiseen. Arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa ohjataan opiskelijaa opiskelussa eteenpäin. Sanallinen arviointi on erittelevää, havainnollista, kannustavaa ja avointa.

Arvioinnissa huomioidaan teatteritaiteellisen toiminnan ryhmälähtöisyys, joka on arvioinnin voimavara. Arviointi kohdistuu koko työskentely- ja oppimisprosessiin ja siihen, miten prosessin aikana ryhmä vaikuttaa yksilöön ja yksilö vaikuttaa ryhmään. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu kiinteästi oman työn reflektointi ja vertaispalaute. Arvioinnilla ohjataan työtapojen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä. Arviointi tukee teatteritaiteen metataitojen oppimista ja opiskelijan metakognitiivista ajattelua.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Teatteritaiteen opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Teatteritaiteen opiskelu tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Opetuksen ryhmämuotoisuus, kontaktissa toimiminen, samoin kuin fiktiivisissä maailmoissa eri rooleissa toimiminen harjoittavat asettumista toisen asemaan ja näkemään toisin silmin. Se luo pohjaa empatian, myötätunnon ja omanarvontunnon kehittymiselle eli sosiaaliselle ja mielen hyvinvoinnille.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on teatteritaiteen ytimessä. Vuorovaikutusta tutkitaan sekä fiktiivisissä asetelmissa että opiskelijaryhmän vuorovaikutustilanteissa. Vuorovaikutus on draamallisen jännitteen, suhteessa toiseen olemisen, perusyksikkö. Roolissa läsnäoleminen kehittää hyväksyvän kuuntelemisen taitoa ja kykyä tunnistaa toimiva vuorovaikutus. Näytelmien lukeminen ja tekeminen lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syihin ja seurauksiin. Opiskelu tapahtuu yhteistyössä, jossa koettavaksi ja tutkittavaksi nousevat vuorovaikutuksen ja yhteistyön sujuvuus ja esteet. Kokemuksien sanoittaminen, merkitysten jakaminen opiskeluryhmän kanssa, vertaispalautteen antaminen ja vastaanottaminen ja muut keskustelut kehittävät kykyä rakentavaan viestintään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu teatteritaiteen opiskelussa tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Teatteritaide herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa tapoja, tunnistaa oman ja muiden luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja muiden luovuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Teatteri ja draama tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja taiteen keinoin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Teatteritaiteen opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Teatteritaiteessa ryhmän jäsenten keskinäisriippuvuus on toiminnan peruslähtökohta.

Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Teatteritaiteen opiskelu tukee vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnoissa tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Näytelmät ja muut esitystekstit ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti.

Opintojaksot

Teatteria kaikille, 2 op (TEAS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omia ilmaisullisia valmiuksiaan yhdessä muiden kanssa toimien.
- Opiskelija hallitsee ilmaisullisia keinoja luoda fiktiivisiä tilanteita ja osaa toimia niissä keskittyen ja ollen rohkeasti kontaktissa vastanäyttelijöiden kanssa.
- Opiskelija oppii tunnistamaan impulsseja ja tarttumaan niihin.
- Opiskelija harjoittelee katseen alla olemista.
- Opiskelija tottuu teatterille ominaiseen ryhmätyöskentelyyn, jossa jokainen osallistuja kasvattaa luottamusta muihin ja itseensä ryhmän tukemana ja haastamana, harjoittelemalla valmiuksiaan ja omaa toimintaansa reflektoimalla.
- Opiskelija osaa perustella havaintojaan.
- Tutustua valittuun näytelmäkirjallisuuden merkkihenkilöön ja hänen teokseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset vuorovaikutusta ja omaa ilmaisua vahvistavat pelit ja leikit
- erilaiset kontaktiin, läsnäoloon, aisteihin ja kehollisuuteen liittyvät harjoitteet ja pelit
- oman toiminnan, havaintojen, tuntemusten/aistimusten ja tunteiden sanoittaminen
- erilaiset teatterilliseen ilmaisuun ohjaavat ja omaa ilmaisua vahvistavat harjoitteet
- mielikuvitusta vahvistavat harjoitteet
- rytmiin, tempoon ja liikelaatuun liittyvät harjoitteet
- roolihenkilön rakennukseen, toimintaan ja toiminnan päämäärään ohjaavat harjoitteet
- oman ja muiden työskentelyn reflektointi

- yhteen teatterin historialliseen merkkihenkilöön ja tämän teoksiin tutustuminen
- Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointia tapahtuu aktiivisesti kurssin aikana ja sen lopuksi. Arviointi tapahtuu opettajan ohjaavana palautteena, dialogisena keskusteluna, itsefeflektiona, jatkuvana oman ja muiden toiminnan havainnointina, vertaispalautteena sekä formaalisena loppuarviointina. Arviointiin vaikuttavat kurssin tavoitteet, opiskelijan henkilökohtaiset toiveet ja tavoitteet sekä niiden reflektoiminen. Opettaja ohjaa arviointia ja pitää huolta että opiskelija tulee tietoiseksi myös laaja-alaisen osaamisen arvioinnista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tehdään ilmaisullisia harjoituksia ja -leikkejä, joiden tavoitteena on kehittää opiskelijan taitoa heittäytyä vuorovaikutukseen, kuunnella toista ja ilmaista itseään. Keskeisiä tutkimuskohteita ovat kontakti, vuorovaikutus, ryhmätyö, impulssit, reagointi, fyysisyys, kehollisuus ja konkreettisuus. Oppiminen tapahtuu pelien, teatterileikkien, -harjoitusten ja -improvisaation keinoin. Kurssilla tutustutaan myös näytelmätekstiin ja sen analysoimiseen.

Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Produktiokurssi 1, 2 op (TEAS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii rakentamaan roolihahmoja annettujen ohjeiden ja omien impulssien pohjalta.
- Ymmärtää ihmisen/roolihenkilön olevan päämäärään pyrkivä ja aktiivinen toimija.
- Oppii toimimaan dialogissa muiden kanssa, aistien, kuunnellen ja reagoiden.
- Osaa analysoida työskentelyssä käytettävää tekstiä ja löytää sieltä motiiveja ja tavoitteita ja sisältöjä esittämälleen roolihenkilölle.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Näytelmätekstinalysointi ja tutkiminen
- Roolin rakennus joko devicing-menetelmällä tai valmiin tekstin pohjalta
- Lämmittelyn ja virittäytymisen harjoittelu
- Kokonaisen teatteriesityksen rakentaminen ja harjoitteleminen kaikkine osa-alueineen (näytteleminen, tarinankerronta, puvustus, lavastus, musiikki, tanssi, valot jne.) yhteistoiminnallisesti muun ryhmän kanssa.
- Näyttämötyöskentelyn harjoittelu
- Lavastusten valmistaminen
- Rekvisiitan ja puvustuksen hankinta ja/tai valmistus
- Teatterityöskentelyn vaatiman sitoutumisen ja vastuunkannon ymmärtäminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointia tapahtuu aktiivisesti kurssin aikana ja sen lopuksi. Arviointi tapahtuu opettajan ohjaavana palautteena, dialogisena keskusteluna, itsefeflektiona, jatkuvana oman ja muiden toiminnan havainnointina, vertaispalautteena sekä formaalisena loppuarviointina.

Arviointiin vaikuttavat kurssin tavoitteet, opiskelijan henkilökohtaiset toiveet ja tavoitteet sekä niiden reflektoiminen. Opettaja ohjaa arviointia ja pitää huolta että opiskelija tulee tietoiseksi myös laaja-alaisen osaamisen arvioinnista. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija osallistuu produktiokursseilla tekstilähtöisen- tai Devising-menetelmällä toteutetun

esityksen valmistamiseen. Ensimmäisellä produktiokurssilla tutustutaan valmistettavaan näytelmään, aiheeseen, teemaan ja roolihenkilöihin. Materiaalia tutkitaan leikkien ja kokeillen. Tavoitteena on oppia roolinrakennusta ja kehittää näyttämöllistä ajattelua. Löytöjä testataan näyttämöllä. Kurssille osallistuminen edellyttää sitoutumista sekä TEATTERI 2 että TEATTERI 3 kursseille. Suositellaan TEAS1 “Teatteria kaikille” kurssin käyntiä ensin. Suoritusmerkintä.

Produktiokurssi 2, 2 op (TEAS3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tilankäyttö, näyttämöllisyys, näyttelemisen kolmiulotteisuus ja moniaistisuus
- Pitkäjänteinen yhteinen harjoittelu kohti esitystä
- Kokonaisen teatteriesityksen esittäminen kaikkine osa-alueineen (näytteleminen, tarinankerronta, puvustus, lavastus, musiikki, tanssi, valot jne.)
- Live-esitystilanne, yleisökontakti
- Esityskauden prosessi
- Esityskauden päättäminen ja prosessin lopetus
- Omaäänisyyden löytäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ymmärtää esityksenvalmistus prosessia
- Ymmärtää tilan käytön mahdollisuudet ilmaisullisena elementtinä
- Oppia toimimaan tuotannollisen ja taiteellisen työryhmän jäsenenä (lavastus, puvustus, markkinointi)
- Harjoitella yleisölle esiintymistä ja yleisökontaktia
- Opetella vastuunkantoa itsestä, muista ja yhteisen päämäärän saavuttamisesta
- Opiskelija osaa kannatella fiktiota läpi esityksen
- Opiskelija osaa kantaa vastuunsa ryhmän jäsenenä esityskauden läpi loppuun asti
- Opiskelija tulee tietoiseksi tunteista, toiveista ja peloista joita esiintyminen live-yleisön edessä saattaa tuoda ja oppii hallitsemaan ja käsittelemään niitä
- Opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti, ennakkoluulottomasti ja kokeilevasti.
- Opiskelija ymmärtää teatterin yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet ja pääsee kokeilemaan niitä
- Opiskelija vahvistuu käyttämään omaa ääntään
- Opiskelija löytää ja tiedostaa teatteritaiteellisen toiminnan merkityksiä itselleen ja muille sekä oppii arvostamaan tehtyä työtä
- Opiskelija ymmärtää että teatteria tehdään katsojille
- Opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointia tapahtuu aktiivisesti kurssin aikana ja sen lopuksi. Arviointi tapahtuu opettajan ohjaavana palautteena, dialogisena keskusteluna, itsefeflektiona, jatkuvana oman ja muiden toiminnan havainnointina, vertaispalautteena sekä formaalisena loppuarviointina. Arviointiin vaikuttavat kurssin tavoitteet, opiskelijan henkilökohtaiset toiveet ja tavoitteet sekä niiden reflektoiminen. Opettaja ohjaa arviointia ja pitää huolta että opiskelija tulee tietoiseksi myös laaja-alaisen osaamisen arvioinnista. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Produktiotyöskentely jatkuu ja opiskelija tutustuu esityksen valmistamisen sekä esityskaudella toimimiseen omasta työroolista käsin. Kurssin lopuksi produktio saatetaan ensi-iltaan ja opiskelijat esiintyvät julkiselle yleisölle. Produktiokurssit TEATTERI 2 ja TEATTERI 3 toteutuvat oppituntien ulkopuolella kahtena iltana n.15-17.30 välisenä aikana ja yhteisesti sovittuna viikonloppuna. Kurssilla opiskellaan myös puvustusta, lavastusta ja markkinointia. Kurssille osallistuminen edellyttää sitoutumista sekä TEATTERI 2 että TEATTERI 3 kursseille. Suoritusmerkintä.

7.23. Kansainvälisyys (KV_)

Oppiaine ja tehtävä

Kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa maailmassa. Oppiaine tukee opiskelijan yhteistyö-, vuorovaikutus- ja kielitaidon kehittymistä ja antaa valmiuksia tulevaan työelämään sekä jatko-opintoihin.

Tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kansainvälistä osaamista kuten eri kielien ja kulttuurien tuntemusta sekä ymmärrystä niistä oppiainerajat ylittäen. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan kansainväliseen toimintaan koti- ja/tai ulkomailla – lukiossa ja sen ulkopuolella. Tavoitteena on, että kansainvälinen toiminta, johon opiskelija osallistuu, sekä sen kautta karttuva osaaminen tulevat lukioaikana tunnistetuksi ja tunnustetuksi.

Osaamisen arviointi

Arviointi: Suoritusmerkintä.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä eri vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija saa kokemuksia kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa. Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa lisävalmiuksia toimintaansa aktiivisena kansalaisena ja syventää tietojaan ja taitojaan vaikuttamisesta eri tavoin. Eri opintojaksoissa voivat nousta esiin esimerkiksi seuraavat teemat: mediakasvatus, monikulttuurisuus, demokraattinen yhteiskunta, sukupuolten välinen tasa-arvo, kestävä kehitys (erityisesti YK:n toimintaohjelma Agenda 2030), perus- ja ihmisoikeudet maailmassa ja suomalaisessa yhteiskunnassa, eurooppalainen kulttuuriperimä ja Euroopan eri instituutiot.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta. Opiskelija hahmottaa oman kotimaan kulttuuria ja omaa identiteettiään peilaamalla niitä muihin kulttuureihin ja kulttuuri-identiteetteihin. Vieras kulttuuri avautuu henkilökohtaisen kokemuksen kautta ja oppiaineen eri opintojaksojen teemat ja niiden aikana tehtävät työt lisäävät opiskelijan kansainvälistä osaamista.

Opintojaksot

Kansainvälinen ja aktiivinen sotunkilainen, 2 op (KV1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S) kun osasuorituksia on kertynyt vähintään 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

KV1 Kansainvälinen ja aktiivinen sotunkilainen (2 op)

Opintojakson teemoina ovat kansainvälisyys ja aktiivinen kansalaisuus. Opiskelija saa itse painottaa haluamaansa näkökulmaa. Kahden opintopisteen opintojakso suoritetaan keräämällä osasuorituksia koko lukio-opiskelun ajan. Opintojaksosta järjestetään joka syksy infotunti. Tämän jälkeen opintojakson toiminta on itsenäistä tai kytkeytyy muuhun lukio-opiskeluun. Osasuorituksia pitää olla eri osa-alueilta. Opintojaksoon kuuluu myös kirjallisia tai suullisesti palautettavia töitä.

Opintojaksossa voidaan käyttää apuna paikallisia vantaalaisia kansalaisjärjestöjä, urheiluseuroja ja muita toimijoita.

Ruotsin kulttuurimatka, 2 op (KV2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella. Opiskelijaa kannustetaan havainnoimaan omaa lähiympäristöään ja pohtimaan kestäviä ratkaisuja sen hyvinvointiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja itse kulttuurimatkalle osallistumista.

Opintojakson vapaa kuvaus

KV2 Ruotsin kulttuurimatka (2 op)

Opiskelijat tekevät yhdessä opettajansa kanssa kulttuurimatkan johonkin Pohjoismaahan. Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti suullisen kielen tuottamista ja syvennytään kyseisen Pohjoismaan kulttuuriin ja historiaan.

Tutustu englanninkieliseen maahan ja sen kulttuuriin, 2 op (KV3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan kohdemaan kieleen ja kulttuuriin
- harjoitellaan suullista kielitaitoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan yhteistyö-, vuorovaikutus- ja kielitaidon kehittymistä kun hän osallistuu ryhmän jäsenenä opintojaksossa tehtäviin töihin vieraalla kielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa oman kotimaan kulttuuria ja omaa identiteettiään peilaamalla niitä muihin kulttuureihin ja kulttuuri-identiteetteihin. Vieras kulttuuri avautuu henkilökohtaisen kokemuksen kautta ja opintojakson teemat ja sen aikana tehtävät työt lisäävät opiskelijan kansainvälistä osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja itse matkalle osallistumista, jos se on osa opintojaksoa.

Opintojakson vapaa kuvaus

KV3 Tutustu englanninkieliseen maahan ja sen kulttuuriin (2 op)

Opintojakson tavoitteena on tutustua kohdemaan kieleen ja kulttuuriin sekä harjoitella suullista kielitaitoa. Opintojaksoon voi sisältyä opintomatka kohdemaahan.

Opintojaksossa käytetään hyödyksi paikallisia mahdollisuuksia tutustua englanninkieliseen kulttuuriin. Digitaitoja harjoitellaan opintojakson aikana tehtävissä töissä.

Espanjan kulttuurimatka, 2 op (KV4)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Ranskan kulttuurimatka, 2 op (KV5)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Saksan kulttuurimatka, 2 op (KV6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelijat kehittävät digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan
- käytetään hyödyksi kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: suoritusmerkintä.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja itse kulttuurimatkalle osallistumista.

Opintojakson vapaa kuvaus

KV6 Saksan kulttuurimatka (2 op)

Opiskelijat tekevät yhdessä opettajansa kanssa kulttuurimatkan Saksaan ystävyyskoulun vieraaksi. Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti suullisen kielen tuottamista ja syvennytään kyseisen Saksan kulttuuriin ja historiaan.

Tutustu Kiinan kulttuuriin ja kieleen, 2 op (KV7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan Kiinan kulttuuriin ja kieleen
- opintojaksossa käytetään hyödyksi paikallisia mahdollisuuksia tutustua kiinalaiseen kulttuuriin
- digitaitoja harjoitellaan opintojakson aikana tehtävissä töissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksoon voi sisältyä opintomatka Kiinaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä kun hän osallistuu ryhmän jäsenenä opintojaksossa tehtäviin töihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa oman kotimaan kulttuuria ja omaa identiteettiään peilaamalla niitä toiseen kulttuuriin ja kulttuuri-identiteettiin. Vieras kulttuuri avautuu henkilökohtaisen kokemuksen kautta ja opintojakson teemat ja sen aikana tehtävät työt lisäävät opiskelijan kansainvälistä osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi : Suoritusmerkintä. Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja itse matkalle osallistumista, jos se on osa opintojaksoa.

Opintojakson vapaa kuvaus

KV7 Tutustu Kiinan kulttuuriin ja kieleen (2op)

Opintojakson tavoitteena on tutustua Kiinan kulttuuriin ja kieleen. Opintojaksoon voi sisältyä opintomatka Kiinaan.

Opintojaksossa käytetään hyödyksi paikallisia mahdollisuuksia tutustua kiinalaiseen kulttuuriin. Digitaitoja harjoitellaan opintojakson aikana tehtävissä töissä.

World School, 2 op (KV8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan yhteistyö-, vuorovaikutus- ja kielitaidon kehittymistä kun hän osallistuu kansainvälisen ryhmän jäsenenä ennen konferenssia ja sen aikana tehtäviin projektitöihin ja keskusteluihin vieraalla kielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Konferenssin vuosittainen teema vaatii eri aloihin tutustumista ja niiden käsittelyä konferenssin projektitöissä. Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Teeman parissa työskentelyn myötä opiskelijan monitieteinen ja luova osaaminen kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi : Suoritusmerkintä. Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää itse konferenssiin osallistumista ja konferenssin vaatimien tehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

KV8 World School (2op)

Opiskelijat osallistuvat vuosittain järjestettävään kansainväliseen World School-konferenssiin ja osallistuvat sen sisältöjen toteuttamiseen opettajan kanssa sovittavilla tavoilla. World School on ainutlaatuinen mahdollisuus tavata lukiolaisia opettajineen ympäri maailmaa, oppia niin omasta kuin eri maiden kulttuureista ja kokea maailmanlaajuista yhteyttä. Sotungin lukiota konferenssissa edustaa vuosittain kolme opiskelijaa ja yksi opettaja.

Konferenssia varten tehtävissä töissä harjoitellaan digitaitoja ja käytetään apuna paikallisia toimijoita mahdollisuuksien mukaan.

Kansainvälinen projekti 1, 2 op (KV9)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV9 Kansainvälinen projekti 1 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen projektiin.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen projekti 2, 2 op (KV10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV10 Kansainvälinen projekti 2 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen projektiin.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen projekti 3, 2 op (KV11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV11 Kansainvälinen projekti 3 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen projektiin.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen projekti 4, 2 op (KV12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV12 Kansainvälinen projekti 4 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen projektiin.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen liikkuvuus 1, 2 op (KV13)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV13 Kansainvälinen liikkuvuus 1 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen liikkuvuuteen joko yksin tai pienessä ryhmässä.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen liikkuvuus 2, 2 op (KV14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV14 Kansainvälinen liikkuvuus 2 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen liikkuvuuteen joko yksin tai pienessä ryhmässä.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen liikkuvuus 3, 2 op (KV15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV15 Kansainvälinen liikkuvuus 3 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen liikkuvuuteen joko yksin tai pienessä ryhmässä.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälinen liikkuvuus 4, 2 op (KV16)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

KV16 Kansainvälinen liikkuvuus 4 (2 op)

Opiskelijat osallistuvat kansainväliseen liikkuvuuteen joko yksin tai pienessä ryhmässä.

Suoritusmerkintä.

7.24. Urheiluvalmennus (VAL)

Oppiaine ja tehtävä

Urheiluvalmennus edistää liikunnallista elämäntapaa ja elämänhallintataitoja. Urheiluvalmennuksessa luodaan kannustava ja kehitysmyönteinen ilmapiiri, joka tukee opiskelijoiden tavoitteita ja motivaatiota urheilussa.

Urheiluvalmennuksessa painotetaan yleis- ja lajitaitojen kehittymistä.

Urheilija ymmärtää harjoittelun, levon ja ravinnon merkityksen omassa kehityksessään.

Urheilijaa ohjataan ajankäytön hallintaan ja itsenäisyyteen niin urheilussa, opiskelussa kuin sosiaalisessa elämässä.

Tavoitteet

Kehittää eri lajien urheilijoita heidän omista lähtökohdistaan.

Opintojaksot

Urheiluvalmennus 1, 2 op (VAL11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus ykkösille, periodi 1. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 2, 2 op (VAL12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus ykkösille, periodi 2. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 3, 2 op (VAL13)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus ykkösille, periodi 3. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 4, 2 op (VAL14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus ykkösille, periodi 4. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 5, 2 op (VAL15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus ykkösille, periodi 5. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 6, 2 op (VAL21)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kakkosille, periodi 1. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 7, 2 op (VAL22)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kakkosille, periodi 2. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 8, 2 op (VAL23)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kakkosille, periodi 3. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 9, 2 op (VAL24)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kakkosille, periodi 4. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 10, 2 op (VAL25)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kakkosille, periodi 5. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 11, 2 op (VAL31)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kolmosille, periodi 1. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 12, 2 op (VAL32)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kolmosille, periodi 2. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 13, 2 op (VAL33)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kolmosille, periodi 3. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 14, 2 op (VAL34)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kolmosille, periodi 4. Suoritusmerkintä

Urheiluvalmennus 15, 2 op (VAL35)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus kolmosille, periodi 5. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 16, 2 op (VAL41)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus nelosille, periodi 1. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 17, 2 op (VAL42)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus nelosille, periodi 2. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 18, 2 op (VAL43)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus nelosille, periodi 3. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 19, 2 op (VAL44)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus nelosille, periodi 4. Suoritusmerkintä.

Urheiluvalmennus 20, 2 op (VAL45)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennus nelosille, periodi 5. Suoritusmerkintä.

7.25. Informaatioteknologia ja sovellukset (ITS)

Opintojaksot

Tietokoneen @/A-ajokortti, 2 op (ITS1)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset Abitti-ohjelmien käytössä kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitetään huomiota tietotekniikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa ja sen näkymiseen eri aloilla kuten terveydenhuollossa, finanssipalveluissa ja koulutusyksiköissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Modulissa järjestetään näyttökokeita muutaman viikon välein liittyen eri sisältöihin kuten mm. Office toimisto-ohjelmiin ja kuvankäsittelyyn. @-kortin vaatimuksiin sisältyy vähintään neljän osa-alueen näyttökokeen suoritus ja A-ajokorttiin vaaditaan seitsemän osa-alueen näyttökokeen suoritus. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Suoritusmerkintä S.

Opintojakson vapaa kuvaus

ITS1,Tietokoneen @/A-ajokortti, 2op, valinnainen yhden modulin opintojakso, jossa tarkoitus on suorittaa joko tietokoneen @/A-ajokortti, jota voit hyödyntää jatko-opinnoissa tai työn haussa. Suoritus: S eli hyväksytty tai hylätty.

Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (ITS2)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat oppivat ohjelmoinnin perustaitoja, joita he voivat soveltaa monipuolisesti hyvin erilaisissa tehtävissä myöhemmin. Ohjelmoinnin merkitystä tieteen ja teknologian kehityksessä voidaan myös tuoda esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitetään huomiota ohjelmoinnin ja sovellusten merkitykseen nyky-yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu viikoittaisiin tehtäviin sekä kurssi lopussa palautettavaan kurssityöhön. Opintojaksossa opiskellaan kaikille ohjelmointikielille yhteisiä ohjelmoinnin perustyökaluja ja algoritmeja. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan suullisesti osana jakson aikana tehtävästä työskentelystä annettavaa palautetta.

Robotiikka, 2 op (ITS3)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään robotiikan ja siihen liittyvän teknologian merkityksen yhteiskunnassa ja kansantaloudessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii soveltamaan ja liittämään ohjelmointitaitojaan yhteen muun teknologiaosaamisen kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla pyritään ratkomaan ongelmia pienissä ryhmissä, mikä kehittää yhteistyötaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolle voi osallistua suoritettuaan opintojakson Ohjelmoinnin perusteet ITS2. Opiskelija saa kurssisuorituksen valmistettuaan yksin tai pienryhmässä toimivan robotiikkaan liittyvä sovelluksen. Suoritusmerkintä S. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan suullisesti osana jakson aikana tehtävästä työskentelystä annettavaa palautetta.

Pelien kehittäminen, 2 op (ITS4)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii, että pelienkehittämisessä tarvitaan taitoja ohjelmoinnissa, kuvien käsittelyssä, äänten käsittelyssä sekä 3d – suunnittelussa. Vahvuudet matematiikassa sekä taito- ja taideaineissa tukevat pelien kehittämistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii huomaamaan pelienkehittämisen monipuoliset työllistävät mahdollisuudet sekä peliteollisuuden kansantaloudellisen merkityksen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson voi suorittaa, kun on ensin suorittanut opintojakson Ohjelmoinnin perusteet. Opiskelija saa opintojaksosta suoritusmerkinnän S, kun hän on toteuttanut toimivan pelin. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan suullisesti osana jakson aikana tehtävästä työskentelystä annettavaa palautetta.

Nettisivut ja -sovellukset, 2 op (ITS5)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa yhdistää tietojaan ja taitojaan ohjelmoinnissa, sekä huomioida visuaalisen ulkoasun ja toimivan käyttöliittymän merkityksen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää nettisovellusten ja –sivujen kansantaloudellisen merkityksen, sekä rooli esim. Viestinnässä. Kurssilla voidaan tarkastella myös tietoturvaan liittyviä näkökulmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson voi suorittaa, kun on ensin suorittanut opintojakson Ohjelmoinnin perusteet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan näyttöihin, joita voivat olla opintojakson aikana palautettavat tehtävät sekä lopputyö.

7.26. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa lisäämään itsenäistä liikkumista ja arjen aktiivisuutta hyvinvointivalmentajan ohjauksessa.
- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan.
- Opintojakso on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia edistävän elämäntavan toteuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritetaan 2 opintopisteen laajuisena.
- Opintojakson alussa tehdään ohjatusti hyvinvointianalyysi ja sen pohjalta laaditaan henkilökohtainen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma yhdessä hyvinvointivalmentajan kanssa.
- Opiskelijan toiveiden pohjalta laadittua suunnitelmaa toteutetaan ohjatusti ja itsenäisesti liikkuen sekä kirjallisin tehtävin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää hyvinvointivalmentajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman itsenäistä toteuttamista sekä annettujen kirjallisten tehtävien huolellista tekemistä.

Lukiopaja, 2 op (TO100)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saa arkirytmin kuntoon.
- Opiskelija vahvistaa osallisuuttaan ja toimijuuttaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa hyvinvointi- sekä vuorovaikutustaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun opiskelija osallistuu aktiivisesti Lukiopajan toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu käymällä säännöllisesti Lukiopajalla ja huolehtimalla arkirytmistään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja läsnäolo Vantaan lukiopajalla. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vantaan lukiopaja on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat matalan kynnyksen oikea- ja lyhytaikaista tukea opintojensa edistämiseen. Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Lukiopajalla opiskelija suorittaa lukion kursseja itsenäisesti joko omaan lukioon tai etälukioon. Lukiopajalla opiskelijalla on mahdollisuus kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saada arkirytmi kuntoon. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja toimijuutta. Lukiopajaan osallistuminen edellyttää opiskelijalta motivaatiota edistää lukio-opintojaan. Opiskelija osallistuu toimintaan säännöllisesti ja tavoitteena on, että opiskelija pääsee nopeasti takaisin kiinni normaaliin lukioarkeen. Lukiopajan opettaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut toimintaan.

TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa toisen asteen koulutusmahdollisuuksia
- Opiskelijan mielikuva omista jatko-opinnoista selkiytyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustua lukiokoulutukseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukiokoulutukseen tutustuminen vahvistaa opiskelijan käsitystä koulutusmahdollisuuksista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja tulevaisuususko vahvistuu, kun ymmärrys itselle sopivista vaihtoehdoista varmistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan perusopetuksen ajalta kertyneet työelämäkokemukset ja –todistukset sekä aktiivinen osallistuminen perusopetuksen aikana järjestettyyn lukiotutustumiseen. Lukiotutustumisesta opiskelija on saanut suullista palautetta sekä kirjallisen arvioinnin tutustumisen aikana. Opiskelija reflektoi perusopetuksen aikana saamiaan kokemuksiaan ja kertynyttä osaamistaan lukio-opinnoissa tarvittavaan osaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa vahvistetaan yläkoululaisten työelämä- ja opiskeluvalmiuksia toisen asteen opintoihin siirtymiseen opiskelijoiden tarpeen mukaisesti. Näitä valmiuksia voi olla esimerkiksi opinnoissa tarvittavat opiskelutaidot, työnhakutaidot tai itsetuntemuksen vahvistaminen.

Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, annetaan hänelle merkintä myös opintojaksosta TO121.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, merkitään 1op opintojaksolle TO120 ja toinen opintopiste tälle opintojaksolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on jatkoa opintojaksolle TO120. Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien pääsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttuista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ratkaisuehdotuksia. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Sotungin etälukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Sotungin etälukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Vantaa
Koulu	Sotungin lukio
Hyväksymispäivämäärä	20.1.2025
Pdf luotu	17.12.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö . . . 1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen . . . 2
1.2. Opetussuunnitelman sisältö . . . 3
2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta . . . 5
2.1. Tehtävä . . . 5
2.2. Arvoperusta . . . 6
3. Opetuksen toteuttaminen . . . 8
3.1. Opintojen rakenne . . . 8
3.2. Oppimiskäsitys . . . 10
3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät . . . 11
3.4. Toimintakulttuuri . . . 12
3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys . . . 15
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen . . . 18
4.1. Ohjaus . . . 18
4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus . . . 22
4.2.1. Oppimisen tuki . . . 22
4.2.2. Erityisopetus . . . 24
4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut . . . 27
4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat . . . 27
4.3. Opiskeluhuolto . . . 27
4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha . . . 28
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä . . . 28
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi . . . 32
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa . . . 32
5.2. Opintojakson arviointi . . . 33
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät . . . 33
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot . . . 34
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi . . . 35
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa . . . 35
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen . . . 35
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi . . . 37
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi . . . 37
5.4. Lukion oppimäärän suoritus . . . 38
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus . . . 39

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 40
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 42
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 43
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 43
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 44
7. Oppiaineet. 49
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 49
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 50
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 52
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2). 54
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3). 55
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4). 56
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 58
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6). 59
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7). 61
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 62
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9). 64
Äidinkielen YO-kertaus, 2 op (ÄIS12). 65
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 66
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 69
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 70
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23). 71
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 73
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 74
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 75
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 77
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 78
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 79
Suomi toisena kielenä YO-kertaus, 2 op (S2S12). 81
7.2. Ruotsi (TKRU). 82
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 86
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). 86
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 87
7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 89
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11). . . . 89
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 90
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 92
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 93

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 94
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 96
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 97
Starta på nytt!, 2 op (RUBS18). 98
Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op (RUBS20). 99
7.3. Vieraat kielet (VK). 99
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 104
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). . . . 104
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 106
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). 107
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 108
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 109
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . . . 111
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 112
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 113
Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op (ENAS9). 115
7.3.2. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB). 115
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (EAB31). 116
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (EAB32). 117
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (EAB33). 118
Tavat tutuksi!, 2 op (EAB34). 119
Voi hyvin!, 2 op (EAB35). 120
Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (EAB36). 121
7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB). 122
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (SAB31). 122
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (SAB32). 124
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (SAB33). 125
7.3.4. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB). 126
Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (VEB31). 126
Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (VEB32). 127
Jokapäiväinen elämämme, 2 op (VEB33). 128
Tavat tutuksi!, 2 op (VEB34). 129
7.4. Matematiikka (MA). 130
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 133
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 133
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 134
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2). 134
Geometria, 2 op (MAA3). 135

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 136
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 138
Derivaatta, 3 op (MAA6). 139
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 140
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 141
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 143
3D-geometria, 2 op (MAA10). 144
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 145
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 146
Pitkän matematiikan YO-valmennus, 2 op (MAAS14). 147
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 148
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 148
Geometria, 2 op (MAB3). 149
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 150
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 151
Talousmatematiikka, 2 op (MAB6_MAB7). 152
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 154
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 155
Lyhyen matematiikan YO-valmennus, 2 op (MABS10). 156
Matematiikan alkuaskel, 2 op (MAYS0). 157
7.5. Biologia (BI). 158
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 160
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 162
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 163
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 164
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 165
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 167
Biologian yo-kertaus, 2 op (BIS7). 168
7.6. Maantiede (GE). 169
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 172
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 173
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 175
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 176
Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GES5). 178
7.7. Fysiikka (FY). 179
Fysiikan perusteet, 2 op (FY1_FY2). 181
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 182
Voima ja liike, 2 op (FY4). 183

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 185
Sähkö, 2 op (FY6). 186
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 187
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 188
Fysiikan YO-valmennus, 2 op (FYS9). 189
7.8. Kemia (KE). 190
Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1_KE2). 193
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 195
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 196
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 198
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 199
Kemian YO-kertaus, 2 op (KES7). 200
7.9. Filosofia (FI). 201
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 203
Etiikka, 2 op (FI2). 205
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 207
Totuus, 2 op (FI4). 208
Filosofian YO-valmennus, 2 op (FIS5). 210
7.10. Historia (HI). 211
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 214
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI2). 215
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI3). 216
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 218
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 219
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 221
Historian YO-valmennus, 2 op (HIS7). 222
7.11. Yhteiskuntaoppi (YH). 223
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 225
Taloustieto, 2 op (YH2). 227
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 228
Lakitieto, 2 op (YH4). 230
Yhteiskuntaopin YO-valmennus, 2 op (YHS5). 231
7.12. Uskonto (KT). 232
7.12.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 234
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinauskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 234
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 235
Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 236

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 238
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 239
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 241
Uskonnon kertauskurssi, 2 op (UE7). 242
7.12.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 243
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 243
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 244
Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3). 246
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). 247
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5). 249
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6). 250
7.12.3. Islamin uskonto (KT4). 251
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 251
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 253
7.12.4. Buddhalainen uskonto (UXB). 255
Uskonto ilmiönä, 2 op (UXB1). 255
Maailmanlaajuinen buddhalaisuus, 2 op (UXB2). 257
7.13. Elämänkatsomustieto (ET). 258
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 261
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 262
Kulttuurit, 2 op (ET3). 264
Katsomukset, 2 op (ET4). 266
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 267
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 269
7.14. Psykologia (PS). 271
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 273
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 274
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 276
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 279
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 281
Psykologian YO-valmennus, 2 op (PSS9). 283
7.15. Kuvataide (KU). 284
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 284
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 285
7.16. Terveystieto (TE). 286
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 286
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 287

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 288
Terveystiedon YO-valmennus, 2 op (TES4). 289
7.17. Informaatioteknologia ja sovellukset (ITS). 290
Digivalmiudet lukiossa, 2 op (ITS1). 290
Ohjelmoinnin alkeet, 2 op (ITS2). 290
7.18. Bisnes (BSN). 291
Oman talouden hallinta, 2 op (BSN1). 291
Työelämäosaaminen, 2 op (BSN2). 292
7.19. Yrittäjyys ja talous (YRT). 293
Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YRT1). 293
Raha ja sijoittaminen, 2 op (YRT2). 294
7.20. Temaattiset opinnot (TO). 295
Tutkiva työskentely, 2 op (TOS1). 295
Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120). 296
Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121). 297
8. Liitteet. 299
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 299
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 299
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 306
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 306
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 312
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 312
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 317
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 318

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*
- *vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.*

Kaikki aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos aikuisten lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät koulutuksen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään oppilaitoksen opetus- ja sivistystyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen toimintaympäristö ja erityisresurssit, oppilaitoksen sijaintialueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet, elinkeino- ja kulttuurielämä sekä muiden oppilaitosten opetustarjonta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan ja tarkennetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla oppilaitoksen opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata kaikille aikuisten lukiokoulutukseen osallistuville opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan aikuisten lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) tuntijaon mukainen koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako*
- *kieliohjelma*
- *toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaaminen osa-alueet*
- *oppiaineiden tehtävät, oppiaineiden opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *työelämä- ja kansainvälisyysosaaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Mikäli oppilaitos järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta, opetusta rangaistuslaitoksessa tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään elämässä ja maailmassa vallitsevista monitahoisista keskinäisriippuvuuksista sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä, jonka tavoitteisiin kuuluu myös aikuisväestön syrjäytymisen ehkäisy ja kotoutumisen tukeminen. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan oppimiseen.

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos voi järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- *suorittaa lukion oppimäärän*
- *suorittaa yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän*
- *suorittaa yksittäisiä opintojaksoja*
- *suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja*
- *suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan.*

Sotungin etälukio on verkossa toimiva Sotungin lukion aikuislinja. Etälukio on jatkuvasti kehittyvä oppilaitos, joka toimii tiiviissä yhteistyössä Vantaan muiden oppilaitosten kanssa. Etälukio mahdollistaa eri elämäntilanteissa olevien opiskelijoiden opiskelun tarjoamalla joustavan opintojen aloittamisen ja aiempien kesken jääneiden opintojen jatkamisen.

Sotungin etälukiossa voi suorittaa
- lukion oppimäärän
- yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän
- yksittäisiä opintojaksoja
- muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja
- ylioppilastutkinnon tai sen osan.

2.2. Arvoperusta

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman oppilaitoksen kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Arvoperustaa konkretisoi näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Sotungin etälukion arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin, joita ovat avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Vantaan kaupungin arvot näkyvät Vantaalla ja Sotungin etälukiossa muun muassa seuraavin tavoin.

Avoimuus

Avoimuus tarkoittaa päätöksentekomme ja koko toimintakulttuurimme läpinäkyvyyttä. Kuuntelemme ja jaamme tietoa. Opiskelijat tietävät, miten opintojaksolla toimitaan ja mihin heidän

suoritustensa arvioinnit perustuvat. Seuraamme aktiivisesti omassa toimintaympäristössämme tapahtuvia muutoksia ja tiedotamme omasta toiminnastamme.

Rohkeus

Pidämme yllä kokeilemisen kulttuuria, jossa toimimme ennakkoluulottomasti ja haastamme totutut tavat. Luomme sellaisen ilmapiirin, jossa epäonnistumiset ja erehdykset ovat sallittu osa oppimisprosessia. Kannustamme esittämään omia ideoita ja ajatuksia.

Vastuullisuus

Tärkeitä arvoja toiminnassamme ovat yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus. Etäopiskelu opettaa itseohjautuvuuteen ja vastuunkantamiseen omasta itsestä. Ohjaamme opiskelijoita tiedostamaan kestävän elämäntavan välttämättömyyden, jotta hyvä elämä voidaan turvata nykyisille ja tuleville sukupolville.

Yhteisöllisyys

Oikeudenmukainen toiminta, moninaisuuden ymmärtäminen ja kunnioittaminen luo yhteisöllisyyttä.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämänkokemukselleen, aikaisemmin omaksumilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun ja yksilölliset opintopolut erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 2 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut temaattisia opintoja lukuun ottamatta opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisiin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa kyseisen asetuksen liitteen 2 mukaisen määrän.

Biologiassa, maantieteessä, fysiikassa ja kemiassa oppilaitos tarjoaa pakollisten opintojen lisäksi valtakunnallisia valinnaisia opintoja yhteensä vähintään 10 opintopisteen verran. Näissä oppiaineissa opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa pakollisia opintoja kahden ja yhdessä neljän opintopisteen verran.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Sotungin etälukion tuntijako

Oppiaineryhmä ja oppiaine	Pakolliset opinnot opintopisteinä	Valtakunnalliset valinnaiset opinnot opintopisteinä	Koulukohtaiset valinnaiset opinnot opintopisteinä
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot			
Äidinkieli ja kirjallisuus			
suomen kieli ja kirjallisuus	10	2	2
suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	10	2	2
A-kieli, englanti	12	2	2
A-kieli, ruotsi	4		
B1-kieli, ruotsi	10	2	4
B3-kielet			
- espanja		12	
- saksa		6	
- venäjä		8	
Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot			
Matematiikan yhteiset opinnot	2		
Matematiikan lyhyt tai pitkä oppimäärä			
- Lyhyt	10	4	4
- Pitkä	18	6	2
Biologia, maantiede, fysiikka ja kemia yhteensä	10	32	8
- Biologia	2 tai 4	6 tai 8	2
- Maantiede	2 tai 4	4 tai 6	2
- Fysiikka	2 tai 4	10 tai 12	2
- Kemia	2 tai 4	6 tai 8	2
Humanistis-yhteiskunnalliset opinnot			
Uskonto tai elämänkatsomustieto, historia,	12	36	12

yhteiskuntaoppi ja filosofia yhteensä			
- Uskonto tai elämänkatsomustieto	2	10	4
- Historia	4	8	2
- Yhteiskuntaoppi	4	4	2
- Filosofia	2	6	2
- Psykologia		10	2
Taito- ja taideaineet			
- Kuvataide			4
Terveystieto			8
Temaattiset opinnot		2	
Informaatioteknologia ja sovellukset			4
Bisnes			4
Yrittäjyys ja talous			4
Pakolliset opinnot yhteensä	66 tai 74		
Opinnot yhteensä vähintään	88		

Lisäksi opiskelijalle voidaan hyväksyä osaksi opintoja muita aikuisten valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa 2019 kuvattuja moduuleita, jotka on suoritettu muussa oppilaitoksessa.

Sotungin etälukion kieliohjelma

Sotungin etälukiossa voi opiskella
A-kielenä englantia, ruotsia (4 op)
B1-kielenä ruotsia
B3-kielenä espanjaa, saksaa (6 op) ja venäjää (8 op).

3.2. Oppimiskäsitys

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia aineistojen pohjalta sekä tietojaan ja taitojaan uudella tavalla yhdistäen. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa ja luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat

oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija oppii vähitellen yhä paremmin arviomaan ja kehittämään opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Sotungin etälukiossa opiskelijan oma opiskelutausta ja elämänkokemus ovat lähtökohtana lukio-opinnoille. Etälukiossa otetaan huomioon yksilöllisiä tarpeita ja tuetaan opiskelijaa opintojen aikana, jotta hän saa onnistumisia ja myönteisiä oppimiskokemuksia.

Sotungin etälukiossa opiskellaan verkossa ja hyödynnetään digitaalisia sovelluksia. Digitaaliset opetusmenetelmät mahdollistavat yksilöllistämisen ja syvemmän oppiaiheisiin perehtymisen. Vuorovaikutus etälukion kursseilla tapahtuu digitaalisten työkalujen avulla.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat koulutusta ohjaava oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus, edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Opiskeluympäristöt

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöt ovat monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä. Ne edistävät opiskelumotivaatiota ja rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia sekä tarjoavat mahdollisuuksia itselle sopivien opiskelumenetelmien hyödyntämiseen. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monin tavoin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Suoritettaessa aikuisten lukiokoulutusta vankilassa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-

arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/2005) 1 §:n mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

Opiskelumenetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla voidaan rakentaa myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Elämänkokemus sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija saa tilaisuuksia käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä ja päivittää digitaalista osaamistaan.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Sotungin etälukio on verkossa toimiva Sotungin lukion aikuislinja. Opiskelu on opettajan ohjaamaa etäopiskelua digitaalisissa oppimisympäristöissä ja perustuu opiskelijan itseohjautuvuuteen. Sotungin etälukiossa otetaan huomioon aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus tarjoamalla monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumuotoja. Sotungin etälukion opiskelujärjestelyt mahdollistavat joustavan, yksilöllisen ja vuorovaikutusta edistävän henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Etäopiskelu mahdollistaa opiskelijoiden yksilöllisen etenemisen ja henkilökohtaiset oppimispolut sekä tukee opiskelutaitojen kehittymistä.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen

ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppilaitos luo henkilöstönsä ja opiskelijoidensa avulla toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilaitoksessa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea oppilaitoksen toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Opiskelijaa kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oppilaitos edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

Oppiva yhteisö

Sotungin etälukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja vuorovaikutteista. Opintojaksojen aikana vuorovaikutus tapahtuu pääasiassa digitaalisissa oppimisympäristöissä opettajan ja opiskelijan välillä. Opettaja antaa tukea, ohjausta ja palautetta, mutta myös opiskelijat antavat palautetta opintojakson toteutuksesta. Siten opiskelijat vaikuttavat oppilaitoksen käytänteiden ja opintojaksojen kehittämiseen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Sotungin etälukiossa opiskelijoita kannustetaan ilmaisemaan mielipiteensä ja osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen. Opiskelijat vastaavat säännöllisesti palautekyselyihin ja näiden vastausten perusteella kehitetään etälukion toimintaa ja opetusjärjestelyjä. Opiskelijoilla on mahdollisuus antaa palautetta jatkuvasti opetuksesta, opetusjärjestelyistä ja etälukion toiminnasta koko opintojensa ajan. Yhteisöllisyyttä ja asioihin vaikuttamismahdollisuuksia edistetään myös vuosittain järjestettävillä iltatapahtumilla, joissa etälukion henkilöstöä on tavattavissa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Sotungin etälukiossa ohjaus nähdään kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä. Tavoitteena on tukea opiskelijaa kaikissa hänen opintojensa vaiheissa. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Opintojen yksilöllinen suunnittelu ja opintojen joustavuus tukevat opiskelijan hyvinvointia.

Vantaalla laaditaan valtuustokauden mukaisesti kestävän kehityksen toimintasuunnitelma, joka ohjaa myös lukioiden toimintaa. Kestävää kehitystä tuetaan Vantaalla myös mahdollisuuksina tehdä muiden toimijoiden kanssa yhteistyötä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Sotungin etälukiossa on laadittu yhdessä Sotungin lukion kanssa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti. Sotungin etälukion digitaaliset oppimisympäristöt mahdollistaa opiskelun eri elämäntilanteissa ja lähtötilanteessa oleville opiskelijoille, mikä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Tätä tuetaan opintojen aikaisella ohjauksella.

Kulttuurien moninaisuus ja kielitietoisuus

Sotungin etälukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja ja kielitietoinen opettaminen on osa etälukion toimintakulttuuria. Kielitietoinen näkökulma huomioidaan opettajan laatimissa oppimateriaaleissa. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille tarjotaan suomi toisena kielenä -opetusta.

3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaitoksen ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja

työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa kannustetaan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Oppilaitoksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisella tasolla.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan yhdistää kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Opiskelijaa ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, oppilaitoksen tarjoamia tai omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisella tasolla.

Korkeakouluyhteistyö

Sotungin etälukiossa korkeakouluyhteistyö toteutetaan yhdessä Sotungin lukion kanssa. Opiskelijoille tarjotaan tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esimerkiksi oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä voidaan hyödyntää virtuaaliteknologiaa. Opiskelijoilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja.

Työelämävalmiudet

Sotungin etälukion opiskelijat ovat aikuisia, joista monet ovat jo työelämässä, vaihtamassa alaa tai heillä on selkeä jatko-opintotavoite jo opintojen alussa. Lukioaikaisella ohjauksella tuetaan opiskelijaa oman tavoitteensa saavuttamisessa.

Yrittäjyyskasvatus on mukana Sotungin etälukion opintotarjonnassa.

Kansainvälinen osaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelu tapahtuu verkossa ja on aikaan ja paikkaan sitomatonta. Tämä mahdollistaa lukio-opinnot esimerkiksi vaihto-opintojen tai ulkomailla olevan työn ohessa.

Sotungin etälukion kielitarjonta mahdollistaa opiskelijan kielitaidon laajentamisen.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Ohjauksen avulla opitaan lisäksi tunnistamaan, miten lukiokoulutuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukainen opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, ihmisenä kasvua ja kehittymistä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan monialaisena yhteistyönä.

Ohjaus on oppilaitoksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen käytännön koordinoinnista ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen sopia tavoista, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Oppilaitoksen ohjaussuunnitelman tulee sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa ja suoritettaessa mahdollisia kahden tutkinnon opintoja: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukiokoulutukseen ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa päivitetään lukio-opintojen aikana. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä

jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtainen opintosuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, valmiudet ja opiskelun tavoitteet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset otetaan huomioon henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutuksessa tulee lukiolain (714/2018) 27 §:n mukaan tunnistaa ja tunnustaa opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritetut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1. *opiskelusuunnitelma*

- *aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritetut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
- *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*

1. *ylioppilastutkintosuunnitelma*
2. *jatko-opinto- ja urasuunnitelma.*

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Sotungin etälukiossa ohjaustoiminta on kokonaisuus, joka suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä rehtorin, etälukiokoordinaattorin, opinto-ohjaajien, aineenopettajien ja etäohjaajien kanssa. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja omaa vastuullisuutta. Etälukion opinto-ohjauksessa korostuu opiskelijan henkilökohtainen ohjaaminen. Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa:

- Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen
- Kehittämään oppimaan oppimistaitoja
- Ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä

- Kehittämään itsearviointia ja oman oppimisen reflektointia
- Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan
- Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Ohjauksen toimijat ja työnjako

Opiskelija suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.

Opinto-ohjaaja laatii opiskelijan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mahdollisimman pian etälukioon ilmoittautumisen jälkeen. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan opintojen edetessä. Opinto-ohjauksen painopisteenä on opiskelun suunnitteleminen opiskelijan omista lähtökohdista ja elämäntilanteesta käsin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tavat ja vahvuudet opiskelijana. Opinto-ohjaajat ovat tavattavissa henkilökohtaisesti ajanvarauksella Sotungin lukiossa tai etäyhteyden kautta.

Etäohjaaja tukee opiskelijaa opinnoissa, tiedottaa ja opastaa käytännön asioissa, seuraa opintosuorituksia ja -suunnitelmaa ja pitää opiskelijaan yhteyttä. Jokaisella tutkintotavoitteisella opiskelijalla on oma etäohjaaja.

Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa, auttaa kehittämään oppimaan oppimisen taitoja sekä oppimisen valmiuksia. Opettajaan voi olla yhteydessä Wilman kautta, sähköpostilla, verkko-oppimisympäristön kautta ja puhelimitse. Viesteihin vastataan pääsääntöisesti seuraavana työpäivänä.

Varian lukiokoordinaattori vastaa kaksoistutkinto-opiskelijoiden etäopintojen tuesta. Lukiokoordinaattori pitää säännöllisesti lukiopajaa, jossa Varian opiskelijoilla on mahdollista saada tukea lukio-opintoihinsa. Lukiokoordinaattori tiedottaa ja opastaa käytännön asioissa, seuraa opintosuorituksia ja -suunnitelmaa ja pitää opiskelijaan yhteyttä. Lukiokoordinaattori tiedottaa Varian opinto-ohjaajia opiskelijan opintojen etenemisestä.

Etälukion opintosihteeri vastaa opiskelijoiden opintoihin liittyviin kysymyksiin sekä tiedottaa säännöllisesti opiskelijoita etäopiskeluun liittyvistä asioista.

Etälukion rehtori ja etälukiokoordinaattori tukevat ohjauksessa tehtävää yhteistyötä ja suunnittelua. Rehtori vastaa aikaisempien opintojen hyväksilukujen ja osaamisen tunnustamisen päätöksistä sekä muista opintoihin liittyvistä hallinnollisista päätöksistä yhteistyössä etälukiokoordinaattorin kanssa.

Kaikkien ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako on määritelty tarkemmin Sotungin etälukion Ohjauksen tehtävät ja työnjako -suunnitelmassa. Sitä päivitetään ja toimintaa arvioidaan ja kehitetään lukuvuosittain.

Ohjauksen toteutumisesta pyydetään vuosittain opiskelijapalautetta ja ohjausta kehitetään palautteen perusteella. Opinto-ohjaajat ja etäohjaajat arvioivat lukuvuoden aikana ohjauksen toimivuutta.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Etälukion aloittava tutkintotavoitteinen opiskelija laatii opinto-ohjaajan avustuksella henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman lukio-opinnoista. Opiskelusuunnitelma sisältää hyväksiluvut mahdollisista aikaisemmista opinnoista ja osaamisesta sekä erityisen tuen tarpeet. Opiskelusuunnitelmassa otetaan huomioon opiskelijan aikaisempi opiskelutausta, elämäntilanne ja hänen tavoitteensa lukio-opinnoissa. Ylioppilaskirjoitussuunnitelma tehdään yhdessä opinto-ohjaajan ja opiskelijan kanssa, jonka toteutumista seurataan ja päivitetään tarpeen mukaan.

Etälukiosta valmistuville opiskelijoille tiedotetaan jatko-opintoihin liittyvistä hakukäytänteistä ja tarjotaan mahdollisuutta henkilökohtaiseen opinto-ohjaajan tapaamiseen. Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelija voi olla yhteydessä etälukion opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Lukio-opintonsa keskeyttävä tai keskeyttämistä harkitseva opiskelija saa halutessaan ura- ja työelämäohjausta opinto-ohjaajalta. Jos alle 29-vuotias nuori keskeyttää opintonsa lukiokoulutuksessa ilman jatkosuunnitelmia Sotungin etälukio luovuttaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot hänen kotikuntansa etsivää nuorisotyötä varten (Nuorisolaki 11 §).

Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Urasuunnittelussa korostuu yksilöllinen ohjaus, jossa huomioidaan opiskelijan oma elämäntilanne ja muut tavoitteet.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö Sotungin etälukiossa koskee alle 18-vuotiaana etälukio-opinnot aloittaneita opiskelijoita. Alaikäisten opiskelijoiden huoltajat saavat tietoa opintojen edistymisestä Wilman kautta. Huoltajien kanssa järjestetään palavereja tarpeen vaatiessa.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Sotungin etälukiossa henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa korostuu opiskelijalähtöisyys. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa omat tavoitteensa, etenee tavoitteidensa mukaisesti ja osaa suunnitella opintojaan ottaen huomioon oman elämäntilanteensa.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma tehdään yhteistyössä opiskelijan ja opinto-ohjaajan kanssa opintojen alussa ja siinä kysytään vain oppimisen ja opiskelun kannalta tarpeellisia tietoja.

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Sotungin etälukio

Vantaalla tukea tarjotaan kaikille ja kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset oikeudet tukeen. Tasa-arvoisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden arvostamisen ja syrjimättömyyden periaatteet ohjaavat opetuksen ja tuen järjestämistä lukioissamme.

Opiskelijan oikeudesta tukeen, kuten tukiopetukseen ja muihin tukitoimiin sekä erityisopetuksen sisällöistä ja perusteista kerrotaan tarkemmin lukioiden opinto-oppaassa. Tämän lisäksi opiskelijoille annetaan tietoa lukiossa tarjottavasta tuesta lukio-opintojen alussa ja opintojen aikana, esimerkiksi osana ryhmänohjausta, etäohjausta ja opinto-ohjausta.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Sotungin etälukio

Vantaalla oppimisen tuki kuuluu kaikille ja se perustuu kaikkia opiskelijoita hyödyttävään monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön, oppimaan oppimisen taitojen ohjaamiseen,

kielitietoiseen pedagogiikkaan, opiskelijan kehittymisen seuraamiseen sekä rakentavaan ja positiiviseen palautteeseen. Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus esimerkiksi tukiopetukseen ja tukikursseihin. Etälukiossa on mahdollisuus osallistua myös läksykahvilaan.

Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeen arvioiminen ja tuen suunnittelu aloitetaan mahdollisten tuen asiakirjojen tai muiden tietojen avulla. Mikäli alaikäinen oppivelvollisuuslain piirissä oleva opiskelija siirtyy etälukioon Vantaan päivälukiosta, siirretään opiskelijan mahdolliset perusopetuksen tuen asiakirjat ja/ tai lukion erityisopetuksen päätökset etälukion erityisopettajalle. Muista kunnista tulevien alaikäisten oppivelvollisten opiskelijoiden tuen asiakirjoja pyydetään tarvittaessa lähettävältä oppilaitokselta tai tätä edeltäneestä perusopetuksen oppilaitoksesta. Opinto-ohjaaja ohjaa aloitustapaamisen jälkeen opiskelijan erityisopettajalle, mikäli opiskelijalle on tehty tuen lomake tai vastaava edeltävässä lukiossa. Vantaalla jokainen opiskelija arvioi tuen tarvettaan henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa laadinnan yhteydessä.

Lukion erityisopettaja arvioi tuen päätösten ja muiden mahdollisten asiakirjojen pohjalta opiskelijan yksilöllisiä tuen tarpeita lukiossa. Osana tuen tarpeen arviointia erityisopettaja voi hyödyntää asiakirjojen lisäksi eri tavoin koottua tietoa, kuten keskusteluja opiskelijan ja muiden opettajien kanssa sekä oppitunneilla havainnointia. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään tarpeen mukaan lukiseulalla ja tarkemmilla lukitesteillä. Keskittymisvaikeuksia epäiltäessä erityisopettaja konsultoi opiskeluhuoltoa.

Mikäli opiskelijalla todetaan tarvetta yksilölliselle ja toistuvalle oppimisen tuelle, erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhdessä tuen lomakkeen, jossa kuvataan tuen tarve sekä luetellaan opiskelijan tarvitsemat tukikeinot sekä missä oppiaineissa tuen tarve ilmenee. Aineenopettaja tutustuu kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden tuen tarpeisiin ja suunnittelee opetustaan ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti. Tarvittaessa aineenopettaja konsultoi tuen suunnittelussa erityisopettajaa. Tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, erityisopettajan pedagoginen tuki, opiskelustrategioissa ohjaaminen sekä kielitietoiset tukimuodot, kuten mahdollisten sanalistojen tai selkokielisen materiaalin käyttö tai oman äidinkielen hyödyntäminen.

Aineenopettaja kirjaa toteutetut tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat toteutetun tuen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta tarpeen mukaan. Erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja etäohjaaja seuraavat kokonaisuudessaan opiskelijan suoriutumista ja opintojen etenemistä. Tässä yhteydessä arvioidaan myös tuen toimivuutta.

Opiskelija voi hakea ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Erityisjärjestelyhakemuksen laatii erityisopettaja, rehtori tai S2-opettaja. Tarvittaessa aineenopettajilta pyydetään lausunto. Haettavia erityisjärjestelyjä tulee toteuttaa lukio-opintojen aikana ja aineenopettaja kirjaa toteutetun tuen oppimisen tuen lomakkeelle. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioidaan tuen lomakkeelle kirjatun toteutetun tuen perusteella.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa

oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Sotungin etälukio

Mikäli opetushenkilöstö katsoo, että opiskelijalle tarjottu oppimisen tuki on riittämätöntä opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, erityisopettaja keskustelee opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa. Lukiossa toteutetun oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida, kun opiskelijalle on tarjottu luvun 4.2.1 mukaista oppimisen tukea ja opiskelija on hyödyntänyt saamaansa tukea.

Erityisopetuksen tarve voidaan todeta joissain tapauksissa myös heti etälukio-opintojen alussa siirtyneiden tuen asiakirjojen pohjalta.

Myös opiskelija tai alaikäisen opiskelijan huoltaja voivat pyytää erityisopetusta, jolloin erityisopettaja arvioi erityisopetuksen tarvetta heidän kanssaan. Molemmissa tapauksissa keskustelun jälkeen laitetaan päätösprosessi vireille, mikäli opiskelija ja/ tai huoltaja sitä edelleen pyytävät tai jos erityisopettaja ja rehtori katsovat sen tarpeelliseksi. Keskustelussa voidaan myös tulla yhteiseen lopputulokseen, ettei erityisopetukselle ole tarvetta.

Kun erityisopetuksen päätös on laitettu vireille, erityisopettaja valmistelee sen ja hyödyntää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden, kuten opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan (etäohjaajan), aineenopettajan tai opiskeluhuollon asiantuntijanäkemyksiä ja perusteluita. Opiskeluhuollon tehtäviä on tarkennettu opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Tämän jälkeen järjestetään hallintolain mukaisesti opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kuuleminen esimerkiksi monialaisen ryhmän tapaamisessa tai muutoin opiskelijaa ja huoltajaa tapaamalla. Rehtori tekee erityisopetuksen päätöksen erityisopettajan valmistelun pohjalta. Päätös voidaan tehdä myös määräaikaisena, jolloin erityisopetuksen tarvetta tulee arvioida uudelleen määräajan jälkeen. Tarvittaessa lukio-opintojen aikana voidaan tehdä myös päätös erityisopetuksesta luopumisesta.

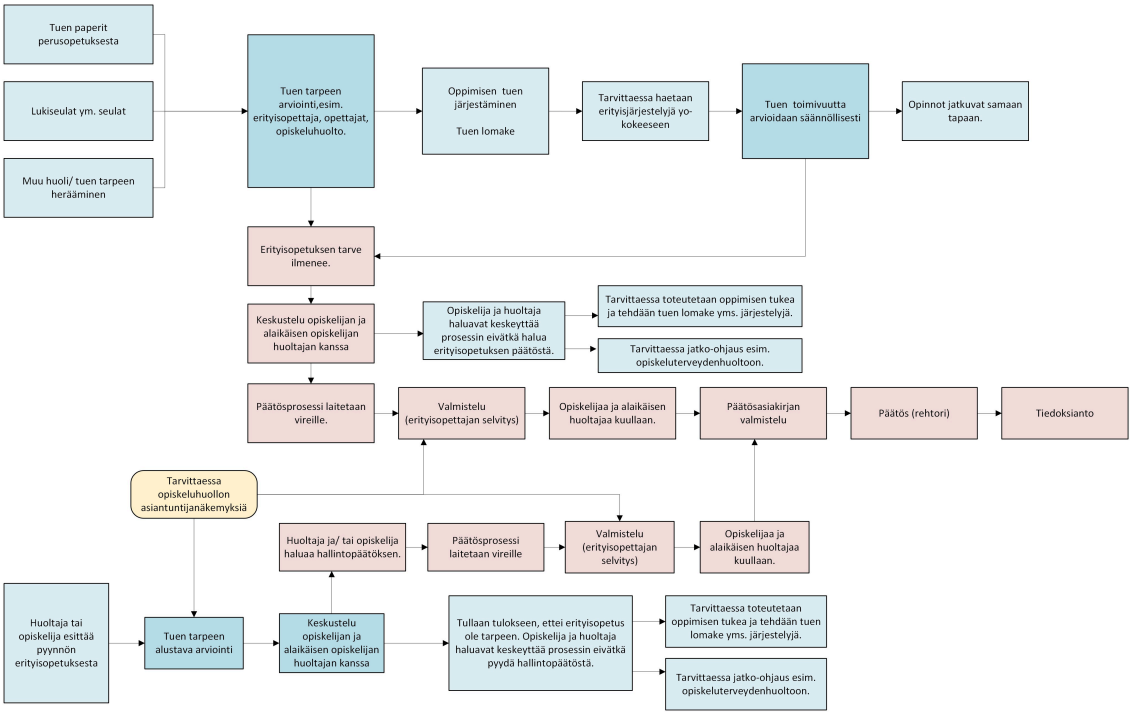

Erityisopetuksen päätösprosessi selitetty kuvana auki

Erityisopetus on säännöllistä erityisopettajan antamaa tukea ja opiskelustrategioiden ohjaamista ja se voidaan järjestää myös etätapaamisina. Erityisopettaja seuraa antamansa erityisopetuksen vaikuttavuutta opiskelijan suoriutumisen pohjalta. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua niihin asioihin, joita opiskelijan erityisopetuksen päätökseen on kirjattu.

Erityisopettaja keskustelee opiskelijan kanssa mahdollisuudesta kirjata erityisopetus opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan luvalla erityisopetus kirjataan opiskelijan tuen lomakkeelle. Erityisopetuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös muuta oppimisen tukea, mikä kirjataan myös tuen lomakkeelle. Tällöin erityisopettaja kirjaa toteutetun erityisopetuksen ja aineenopettaja toteutetut oppimisen tuen tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat kokonaisuudessaan oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta tarpeen mukaan.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Sotungin etälukio

Erityisopettaja listaa opiskelijan kanssa tuen lomakkeelle yksilölliset järjestelyt opetuksessa, kuten lisäajan tai erillisen tilan tarpeen kokeissa. Avustajapalveluiden osalta opiskelijan tulee olla yhteydessä oman hyvinvointialueensa vammaisten tai muiden palveluiden neuvontaan.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehditaan oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista, opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltoon liittyvät käytänteet.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia (1287/2013) ei sovelleta sellaiseen opiskelijaan, joka suorittaa lukio-opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti eikä lukion aineopiskelijoihin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n mukaan aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti lukio-opintoja suorittavat oppivelvolliset opiskelijat kuuluvat opiskeluhuollon piiriin.

Näiden opiskelijoiden opiskeluhuollon toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään (Määräys OPH-2263-2019). Tällöin opiskeluhuollon osuus paikallisessa opetussuunnitelmassa korvataan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmalla.

4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha

Lukiolain (714/2018, muutettu lailla 165/2022) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän turvalliseen opiskeluympäristöön ja työrauhaan liittyvät käytänteet.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden

oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän muista yhteyksistään, esimerkiksi yhteisöstään ja perusopetuksesta, saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään

viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka oppilaitos ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisille opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään, ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiokoulutuksessa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Sotungin etälukion tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuurisensitiivistä opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Erilaisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä opiskelijoilla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa opintojaksoissa.

Sotungin etälukiossa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta. Opintojen alussa vieraskielisiä opiskelijoita ohjataan osallistumaan S2-opettajan järjestämään kielitaitotasotestiin. Testin avulla saadaan tietoa opiskelijan suomen kielen taitotasosta ja sen mukaan opiskelija ohjataan valitsemaan hänelle parhaiten sopiva suomen kielen oppimäärä (suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus)

tai hänet ohjataan opiskelemaan suomen kielen alkeis- ja peruskursseja ennen lukio-opintojen aloittamista, jos kielitaito ei riitä lukio-opintojen suorittamiseen. S2-opettaja ohjeistaa vieraskielisyystodistuksen hankkimisessa. S2-opettaja tiedottaa vieraskielisiä opiskelijoita kielitestaukseen ja vieraskielisyystodistukseen liittyvistä kysymyksistä.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman uskonnon opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia perusteita.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät oppilaitoksen arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Sotungin etälukiossa palautteen antamisella ja arvioinnilla ohjataan opiskelijaa omien opiskelutavoitteiden asettamisessa ja saavuttamisessa sekä työskentelytapojen kehittämisessä.

Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana formatiiviseen ja summatiiviseen arviointiin. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan säännöllisesti palautetta etälukion käytössä olevilla digitaalisilla työvälineillä. Opettajan antaman palautteen lisäksi itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää osana opintojakson aikaista formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi perustuu eri tavoin todennettuun näyttöön.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Sotungin etälukiossa opintojaksojen arviointiperusteet ovat luettavissa verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Opiskelijat tietävät opintojakson arviointiin vaikuttavien eri osioiden painoarvon opintojakson alkaessa. Oppimisen edistymisen seuranta, palautteen antaminen ja vuorovaikutus tapahtuvat digitaalisissa ympäristöissä.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat. Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Sotungin etälukiossa pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista annetaan numeroarvosana lukuun ottamatta temaattisia opintoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S=hyväksytty, H=hylätty). Myös arvosanalle 4 määritellään opintojakson alkaessa kriteerit opintojaksokohtaisesti. Koulukohtaisista valinnaisista kuvataiteen ja terveystiedon opinnoista, jotka ovat nuorisoasteella pakollisia opintoja, annetaan numeroarvosana. Muut koulukohtaiset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, ellei opintojaksokohtaisesti ole opetussuunnitelmaan muuta kirjattu.

Opintojakso on suoritettu, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Mikäli opintojakso on osittain suoritettu, annetaan opintojaksosta Z. Kesken olevan opintojakson osasuoritusten arvioinnin opettaja kirjaa hallintojärjestelmään. Lopullisen arvosanan saamiseksi opintojakson puuttuvat osat täytyy suorittaa hyväksytysti. Z:n yleisistä täydentämiskäytänteistä tiedotetaan opinto-oppaassa lukuvuoden alkaessa.

Keskeytynyt opintojakso arvioidaan K-merkinnällä, jolloin opintojakso täytyy suorittaa kokonaan uudelleen. K-merkintä poistetaan opiskelijan rekisteristä ennen päättöarviointia.

Hylätyn arvosanan (arvosana 4 tai H) voi korottaa joko osallistumalla uudelleen opintojaksolle tai suorittamalla opettajan määräämät opintojakson osat hyväksytysti. Hyväksyttyä opintojakson arvosanaa voi korottaa osallistumalla uudelleen opintojaksolle tai suorittamalla opettajan määräämät opintojakson osat uudelleen. Opintojakson arvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Etälukiossa opintojakson itsenäinen suorittaminen tarkoittaa opintojakson suorittamista opintojaksotarjottimen ulkopuolella. Luvan opintojakson suorittamiseksi opintojaksotarjottimen ulkopuolella antaa opinto-ohjaajan suosituksesta rehtori tai rehtoria

etälukioasioissa sijaistava henkilö. Opintojakson suorittaminen opintojaksotarjottimen ulkopuolella tehdään aina opettajan ohjauksessa ja samoilla opintojakson tavoitteilla kuin muutenkin opintojaksolla.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Sotungin etälukiossa ei järjestetä suullisen kielitaidon opintojaksoa. Suullisen kielitaidon opintojakson voi suorittaa joko Sotungin lukiossa, Vantaan aikuislukiossa tai muussa oppilaitoksessa, ja se hyväksiluetaan Sotungin etälukion opintoihin.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Sotungin etälukion ohjaussuunnitelmaan on kirjattu alle 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla noudatettavat käytänteet. Opiskelijan edistymistä opinnoissa seurataan etälukion ohjaussuunnitelman mukaisesti.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Oppilaitoksen rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa oppilaitos ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden

mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Sotungin etälukiossa lukio-opintojen alussa opinto-ohjaaja ja opiskelija käyvät yhdessä läpi muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisen ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisen. Osaaminen tunnustetaan yhteistyössä aineenopettajan kanssa. Rehtori tekee päätöksen hyväksilukemisesta. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti.

Muualla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea, jos ne vastaavat laajuudeltaan ja sisällöltään opetussuunnitelman tavoitteita

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia *pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,*	*joista voi olla hylättyjä opintoja* *enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamisena näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukiokoulutuksen tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Oppiaineen arvosanan korottamismahdollisuus erillisessä kuulustelussa järjestetään opiskelijoille yhteistyössä Sotungin lukion kanssa. Korottamismahdollisuudesta tiedotetaan etälukion viestintäkanavien kautta.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja

uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. Taito- ja taideaineiden opinnot ovat kuitenkin vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1–2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 88 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Sotungin etälukio tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta opinto-oppaassa.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*

- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä".

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/ elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Aikuisten lukiokoulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia

ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille aikuisten lukiokoulutusta järjestäville oppilaitoksille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*
- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija

hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella,

tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Hyvinvointiosaaminen

Sotungin etälukiossa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden hyvinvointia edistävää turvallista ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi ja otetaan huomioon opiskelijan yksilöllinen tilanne.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy kannustavan toimintakulttuurin kautta. Etälukiossa digitaaliset viestintävälineet ja niiden mukanaan tuomat kohtaamis- ja viestintätavat ovat keskeisessä osassa.

Vuorovaikutus on osana oppimista kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten näkökulmien huomioon ottamiseen. Opiskelijoiden näkökulmia kuullaan ja otetaan huomioon opetuksen kehittämisessä ja oppilaitoksen päätöksenteossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sotungin etälukiossa etäopiskelu edellyttää osallistuvaa, itsenäistä ja monilukutaitoista otetta, ja näiden taitojen kehittymistä tuetaan. Digiosaaminen on luonteva osa etälukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa monilukutaitoaan. Opiskelija osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset.

Kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit.

Etälukiossa tiedotetaan mahdollisuuksista suorittaa avoimen korkeakoulun ja yliopiston opintoja jo lukioaikana ja osallistua korkeakoulujen avoimiin oviin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Tämä korostuu etenkin aikuisopiskelijoilla etälukio-opintojen luonteesta johtuen. Lukio-opinnot lisäävät valmiuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen. Etälukiossa kerätään palautetta ja opintojaksoja kehitetään palautteen pohjalta. Lisäksi tarjotaan opiskelijoille mahdollisuus vaikuttaa etälukion kehittämiseen vuosittaisen palautekyselyn kautta.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus osallistua Sotungin lukiossa järjestettäviin koulutus- ja työelämätapahtumiin. Etälukiossa on mahdollista valita yrittäjyyteen liittyviä opintoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Sotungin etälukiossa kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta opintojaksojen sisältöjen kautta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukio-opinnoissa opiskelija saa valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelija oppii näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sotungin etälukiossa opiskelija saa eri oppiaineiden sisältöjen kautta valmiuksia vahvistaa omaa kulttuuri-identiteettiään ja verrata sitä muihin kulttuureihin.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kuusi kokonaisteosta.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan etäopiskeluympäristöön.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana viikoittain palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin perehtyminen, etälukion erityispiirteiden hyödyntäminen ja mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutustaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op, ÄI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskellaan eri tekstilajeja sekä niiden rakennetta ja tavoitteita. Siinä painotetaan monimuotoisten tekstikokonaisuuksien ominaisuuksien ja rakenteiden ymmärtämistä, analysointia ja tulkitsemista. Opetellaan kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia, sekä vahvistetaan kirjoittajan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Kerrataan kielenhuoltoa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Monikulttuurisen Vantaan etälukiossa opiskeleva hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

- Tekstejä tuotetaan erilaisille digialustoille.

- Etätyöskentelyssä käytetään vaihtelevia työmenetelmiä.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen. Se ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1op, ÄI2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana kehitetään kieli- ja tekstitietoisuutta sekä monilukutaitoa. Jakso tutustuttaa kieleen rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään audiovisuaalisia välineitä ja erilaisia digiohjelmia suullisissa harjoituksissa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat monipuoliset vuorovaikutustaidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 1, 1op, ÄI3, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana keskitytään lisäämään viestintärohkeutta, syventämään viestijäkuvaa sekä käsitystä kielestä ja identiteetistä. Jakson aikana harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja ja opitaan analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä ja tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana perehdytään multimodaalisiin teksteihin, jotka voivat sisältää mm. ääntä, liikkuvaa kuvaa ja interaktiivisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti.
- Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää ajankohtaista yhteiskunnallista keskustelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjallisuuden lajien ja ilmaisukeinojen tunteminen, monilukutaito ja kirjallisuuden monitulkintaisuuden ymmärtäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 1, 2 op, ÄI4, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Opintojaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana hyödynnetään kirjoittamisessa ja teksteihin tutustumisessa entistä laajemmin erilaisia verkkoalustoja ja sovelluksia kriittisen lukutaidon, erityisesti medialukutaidon, syventämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 1, 2op, ÄI5, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen kielellisten ja audiovisuaalisten keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka, lähdekritiikki ja tekijänoikeudet.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*

- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana syvennetään kirjoitustaitoja käyttämällä mahdollisuuksien mukaan oman kirjoittamisen pohjana myös paikallisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskelemalla opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tehtävien avulla opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus sekä monilukutaito.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 1, 1op, ÄI6, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin eri vaiheiden hallintaa, tekstien pohjalta kirjoittamista sekä käsitystä tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin. Jakson aikana kerrataan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään audiovisuaalisia välineitä ja erilaisia digiohjelmia puhe-esityksissä.
- Viestintään ja sen eettisyyttä analysoidaan ja arvioidaan erilaisilla digitaalisilla alustoilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään keinoihin hallita esiintymisjännitystä esimerkiksi rentoutumisharjoituksilla.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat monipuoliset vuorovaikutustaidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 2, 1op, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana keskitytään lisäämään viestintärohkeutta, vähentämään esiintymisjännitystä ja syventämään viestijäkuvaa. Jakson aikana harjoitellaan puheenvuoron rakentamista ja esittämistä sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan etäopiskeluympäristöön.
- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana viikoittain palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.
- Käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin perehtyminen, etälukion erityispiirteiden hyödyntäminen ja mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Opintojaksossa pyritään kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnustamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Kirjallisuuden lukeminen näyttää, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteinen merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilölle.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisten teosten ja teemojen tuntemus sekä niiden analysointi osana kulttuurikontekstia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 2, 2 op, ÄI8, valtakunnallinen valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia konteksteja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan vuorovaikutukseen erilaisilla työelämänkin näkökulmasta ajanmukaisilla digitaalisilla alustoilla ja verkkoympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään taitoja toimia yhteiskunnassa, jatko-opinnoissa ja työelämässä vaikuttavasti ja viestiä taidokkaasti erilaisissa työ- ja aikuiselämän tilanteissa ja yhteisöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutustaidot ja -osaaminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 3, 2 op, ÄI9, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla harjoitellaan työelämän ja jatko-opintojen vaatimia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi erilaisilla ongelmanratkaisutehtävillä.

Äidinkielen YO-kertaus, 2 op (ÄIS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana syvennetään kirjoitustaitoja ja tekstien analysoinnin taitoja käyttämällä mahdollisuuksien mukaan aineistoina myös paikallisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Etätyöskentelyä rytmitetään opintojakson aikana säännöllisesti palautettavilla tehtävillä ja vaihtelevilla työtavoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää opintojakson aikana kirjoitusprosessin hallinnan sekä monimuotoisten tekstien analysoinnin taitojaan. Tätä kautta kriittinen ajattelu ja laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen vahvistuvat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat ylioppilaskokeen tehtävissä vaadittavat taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Äidinkielen YO-kertaus, 2 op, ÄIS12, valinnainen koulukohtainen, suoritusmerkintä (hyväksytty/ hylätty)

Opintojakson aikana kerrataan sekä luku- että kirjoitustaidon ylioppilaskokeessa vaadittavia taitoja. Syvennetään taitoja tuottaa tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia esseitä. Syvennetään myös taitoja analysoida ja tulkita erilaisia tekstejä, kuvia ja videoita.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kolme kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*

- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut

moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*

- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan opiskelussa käytettäviin digitaalisiin oppimisympäristöihin.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Suomi toisena kielenä -oppiaineen työtapoihin perehtyminen, oman lähikirjaston käyttöön kannustaminen, mahdollisesti paikallisten aiheiden käyttö kirjoitustehtävissä ja luettavissa teksteissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Opiskelijaa kannustetaan käyttämään omaa luovuuttaan ja erityisosaamistaan opintojakson tehtävissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2op, S21, pakollinen, numeoarviointi

Opintojaksossa opiskellaan eri tekstilajeja sekä niiden rakennetta ja tavoitteita. Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja opitaan ymmärtämään niiden tavoitteita. Harjoitellaan myös pitkien tekstien lukustrategioita. Opetellaan tekstien kirjoittamista prosessina ja vahvistetaan opiskelijan käsitystä itsestään kirjoittajana.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Paikallinen lisäys

- Monikulttuurisella pääkaupunkiseudulla opiskeleva opiskelija hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys,*

kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyssä käytetään vaihtelevia työmenetelmiä.
- Kannustetaan opiskelijoita suunnittelemaan opiskelurytmiään ja ajankäyttöään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskelemalla opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kieli- ja tekstitietoisuus.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1op, S22, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana kehitetään kieli- ja tekstitietoisuutta sekä monilukutaitoa. Tarkastellaan kieltä rakenteina, merkitysten muodostajana sekä sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä. Perehdytään mm. suomen kielen ominaispiirteisiin sekä yleis- ja puhekielen eroihin.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*

- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään vuorovaikutukseen digitaalisilla alustoilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään vaihtelevilla tehtävätyypeillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutustaidot sekä kyky havainnoida ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 1, 1op, S23, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja digitaalisilla alustoilla. Opitaan analysoimaan ja arvioimaan erilaisia ryhmäviestinnän ilmiöitä. Syvennetään käsitystä omasta itsestä viestijänä.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään multimodaalisiin teksteihin, jotka voivat sisältää esim. ääntä, liikkuvaa kuvaa ja interaktiivisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään vaihtelevilla tehtävätyypeillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää ajankohtaista yhteiskunnallista keskustelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kaunokirjallisuuden ilmaisukeinojen ymmärtäminen ja taito perustella omia havaintoja.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuus 1, 2op, S24, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Analysoidaan kirjallisuutta ja opetellaan perustelemaan omia havaintoja; käsitellään kirjallisuutta myös elämyksellisesti. Harjaannutaan ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään kirjoittamisessa ja teksteihin tutustumisessa erilaisia verkkoalustoja ja multimodaalisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisen vaikuttamisen keinoihin, esimerkiksi paikallislehteen lähetettävän mielipidekirjoituksen kirjoittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa ja tekijänoikeuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat medialukutaito, argumentoivan kielenkäytön keinojen hallinta sekä taito perustella omat mielipiteensä.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 1, 2op, S25, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla perehdytään median rooliin yhteiskunnassa. Tarkastellaan tekstien vaikuttamisen keinoja erityisesti kielen kannalta ja opitaan perustelemaan omia mielipiteitä. Tutustutaan myös muun muassa sananvapauteen, mediaetiikkaan ja tekijänoikeuksiin.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjaannutaan kirjoittamaan monimediaisessa ympäristössä.
- Käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia aiheita käsitteleviä aineistoja.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käytetään vaihtelevia työmenetelmiä ja tehtävätyyppejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää opintojakson aikana kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan. Tätä kautta kriittinen ajattelu ja laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen vahvistuvat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoittamisprosessin hallinnan taidot sekä vuorovaikutuksen, kuten kuullun ymmärtämisen taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 1, 1op, S26, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla harjoitellaan kirjoittamisprosessin eri vaiheita ja kirjoitetaan aineistoja hyödyntäen. Vahvistetaan tekstien rakenteiden ymmärtämistä sekä kerrataan kielioppia. Opintojakson aikana perehdytään S2-ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan sen tehtävätyyppejä.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään vuorovaikutukseen digitaalisilla alustoilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Työskentelyä rytmitetään vaihtelevilla tehtävätyypeillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutus- ja kuullun ymmärtämisen taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 2, 1op, S27, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson aikana syvennetään käsitystä omasta itsestä viestijänä ja esiintyjänä. Havainnoidaan viestintätilanteita erityisesti kuullun ymmärtämisen näkökulmasta. Opintojakson aikana perehdytään S2-ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan sen tehtävätyyppejä.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.
- Tarkastellaan tekstejä identiteetin kautta eri konteksteissa ja hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Opintojaksossa keskitytään kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen.

Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin. Kirjallisuuden lukeminen näyttää, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan

näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa muissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kaunokirjallisuuden ja sen kontekstien, erityisesti suomalaisen kulttuurikontekstin tuntemus. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 2, 2 op, S28, valtakunnallinen valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla syvennetään kaunokirjallisuuden tuntemusta. Perehdytään kirjallisuuden eri konteksteihin, kuten kulttuurilliseen ja historialliseen kontekstiin. Erityisesti perehdytään suomalaiseen kirjallisuuteen ja sen klassikkoteoksiin.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*

- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan vuorovaikutukseen erilaisilla työelämänkin näkökulmasta ajanmukaisilla digitaalisilla alustoilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan digitaalisilla alustoilla tapahtuvalla ryhmätyöskentelyllä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavasti ja viestiä taidokkaasti erilaisissa työ- ja aikuiselämän tilanteissa ja yhteisöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään ymmärrystä eri kulttuuritaustojen merkityksestä kommunikaatiotilanteissa. Ymmärretään eri kulttuurien viestintätapoja, kohteliaisuussääntöjä ja käytänteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutus- ja kuullun ymmärtämisen taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuorovaikutus 3, 2 op, S29, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla syvennetään käsitystä työelämän ja aktiivisena suomalaisen yhteiskunnan jäsenenä toimimisen vaatimista viestintä- ja vuorovaikutustaidoista ja harjoitellaan näitä. Harjoitellaan myös S2-yo-kokeen tehtävätyyppejä.

Suomi toisena kielenä YO-kertaus, 2 op (S2S12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään digitaaliseen ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käytetään vaihtelevia työmenetelmiä ja tehtävätyyppejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää opintojakson aikana kirjoitusprosessin sekä luetun- ja kuullunymmärtämisen hallinnan taitojaan. Tätä kautta kriittinen ajattelu ja laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen vahvistuvat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tuottamisen ja ymmärtämisen taidot.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttaa sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi toisena kielenä YO-kertaus, S2S12, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakso valmentaa S2-ylioppilaskoetta varten. Opintojaksolla syvennetään tekstien kirjoittamisessa ja ymmärtämisessä tarvittavia taitoja. Perehdytään ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan sen tehtävätyyppejä.

7.2. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

*Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen***

sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri Pohjoismaiden kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja palautettavat työt sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op, RUA1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa ruotsin kieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja. Opintojaksossa harjaannutetaan vuorovaikutusta kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.
- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja kehittämään itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri Pohjoismaiden kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen ja työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja palautettava työt sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op, RUA2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista. Opintojakson aikana tarkastellaan ruotsin kieltä lähiympäristöstä käsin Suomessa laajentaen näkökulmaa Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin sekä globaalille tasolle. Opintojaksolla kannustetaan opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehitää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Käytetään hyödyksi kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*

- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op, RUB11, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion toisen kotimaisen kielen opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opintojakson tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ruotsin kielen taustasta, historiasta ja asemasta Suomessa sekä ohjata opiskelijaa löytämään ruotsin kielen vaikutuksesta kertovia kielellisiä ja kulttuurisia piirteitä omasta arjesta ja yhteiskunnasta.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opintojaksossa käytetään hyödyksi kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli arjessani, 3 op, RUB12, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kolme opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kulttuuri ja mediat –teema mahdollistaa monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien luontevan soveltamisen. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri Pohjoismaiden kulttuurien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja oppii ymmärtämään kulttuurien eri piirteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuri ja mediat, 2 op, RUB13, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa ohjataan hankkimaan tietoa Vantaan ympäristöasioista käyttäen hyödykseen monipuolisesti digitaitojaan.
- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*

- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristömme, 2 op, RUB14, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu moduulissa erilaisiin tekstityyppeihin.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*

- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opintojakson toteutuksessa hyödynnetään opinto-ohjauksen kanssa tehtävää oppiainerajat ylittävää yhteistyötä.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *opiskelijan elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu- ja työelämä, 2 op, RUB15, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on, että opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä ja tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op, RUB16, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksoa ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Kestävä elämäntapa –teema mahdollistaa monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien luontevan soveltamisen. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Kestävä elämäntapa mahdollistaa luontevan oppiainerajat ylittävän yhteistyön.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää vastuullisen elämän merkityksen ja osaa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon ja ympäröivän maailman hyvinvoinnin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä elämäntapa, 2 op, RUB17, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Starta på nytt!, 2 op (RUBS18)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu opintojakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös ruotsin kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Starta på nytt!, 2 op, RUBS18, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Ruotsin kertausta erityisesti opintojaan lukiossa aloitteleville. Opintojakson aikana kerrataan ruotsin kielen perusrakenteet ja lisäksi laajennetaan ja vahvistetaan sanastoa. Opintojakson voi valita myös myöhemmin, jos kokee tarvitsevansa kertausta ja tukea ruotsin kielen opinnoissa

Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op (RUBS20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyväkseen ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan laaja-alaisesti ja luovasti erilaisia oppimistekniikoita ja –alustoja. Opiskelija tutustuu eri tieteenalojen sisältöihin tekstin- ja kuullunymmärryksen harjoituksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää kaikkien opintojakson aikaisten tehtävien suorittamista ja testien läpäisemistä. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Slutspurten – kohti yo-kirjoituksia!, 2 op, RUBS20, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson aikana kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe (yo-kokeen harjoituskoe).

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia,

ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet

tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, *A-oppimäärä*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, *B1-oppimäärä*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, *B2-oppimäärä*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*

- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kieltenopiskelustrategioitaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kieltenopiskelun apuvälineitä, kuten tekstinkäsittelyä, visuaalisia työkaluja ja sähköisiä oppimisalustoja
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa toteutuu laaja-alaisen osaamisen osa-alueista hyvinvointiosaaminen. Minäpystyvyyttä kasvatetaan opintojaksossa tehtävän Kieliprofiilin myötä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1op, ENA1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä

käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on hyödyntää opiskelijoiden monikielisyyttä ja tukea myös S2-opiskelijoiden kielitaitoa.

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään äänitallenteita ja sähköisiä oppimisalustoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa toteutuvat opiskelijan hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen kasvattaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa toteutuu laaja-alaisen osaamisen osa-alueista globaali- ja kulttuuriosaaminen. Globaali- ja kulttuuriosaaminen vahvistuvat opintojakson teemojen käsittelyn myötä, kun opiskelija tutustuu englannin kieleen lingua francana ja sen variaatioihin eri maissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englanti globaalina kielenä, 3op, ENA2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on tarkastella englannin kielen aseman kehittymistä lingua francana globaaleissa konteksteissa ja vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Opintojaksossa avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- Opiskelija pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- Opiskelija oppii käyttämään visuaalisia työkaluja ja yhdistämään eri alustoja ja tiedostomuotoja erilaisiin esityksiin
- Opiskelija vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa toteutuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen opiskelijan tutustuessa eri kulttuureista lähtöisin olevan taiteen eri lajeihin ja opiskelemalla taiteeseen liittyvää sanastoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2op, ENA3, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- Opiskelija hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*

- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksossa opiskelija kehittää kriittistä medialukutaitoa ja oppii tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Hän oppii tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson teemojen media, ihmisoikeuskysymykset, vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa ja sananvapaus kautta opiskelija laajentaa näkemystään yhteiskunnasta ja globaalista maailmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2op, ENA4, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- opiskelija kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin
- opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan luovaa ja monitieteellistä osaamista. Teemoja ovat eri tieteenalat, teknologia, uudet innovaatiot ja tulevaisuudenvisiot, joita käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista. Opintojakson tehtävien avulla opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja mahdollinen loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2op, ENA5, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen

taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- opiskelija rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- opiskelija kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä
- opiskelija oppii tiedonhakua, tekstinkäsittelyä sekä videon käyttöä

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Teemoja opiskelu, työelämä ja talous käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista. Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan minäpystyvyyttä kasvatetaan opintojaksossa tehtävän Kieliprofiilin myötä. Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Kuvaus, miten.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2op, ENA6, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- opiskelija kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- opiskelija osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*

- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson teemojen ja työtapojen kautta vahvistetaan opiskelijan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Teemoja luonto ja ympäristö käsitellään monipuolisesti eri näkökulmista ja opintojakson aikana tehtävien töiden avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu opintojakson aikana tehtävien töiden ja tehtävien avulla. Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2op, ENA7, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*

- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- opiskelija vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- opiskelija oppii viestimään vuorovaikutuksessa myös viestintäteknologiaa apuna käyttäen
- opiskelija vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- opiskelija harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- puhumisen eri piirteet
- englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisten puhe- ja viestintäharjoitusten avulla opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kokeilee ja kehittää omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia erilaisissa viestintätilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tiedostaa omat voimavaransa erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön. Opintojaksolla tehtävät työt, tuntiosaaminen ja loppukoe tai muut näytöt vaikuttavat opintojakson numeroarvosanaan.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen, 2op, ENA8, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksoa ei järjestetä Sotungin etälukiossa, mutta se on mahdollista opiskella joko Sotungin lukiossa tai muussa lukiossa.

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan kansainväliseen toimijuuteen, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op (ENAS9)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan englannin kielen osaamista ylioppilaskirjoituksia varten.
- Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä.
- Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.
- Kerrataan kaikkien englannin pakollisten ja syventävien valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kertaa englantia YO-kirjoituksiin, 2 op, ENS9, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson aikana kerrataan sanastoa ja rakenteita sekä vahvistetaan englannin kielen osaamista ylioppilaskirjoituksia varten. Opintojakson aikana harjoitellaan erityisesti luetunymmärtämistä ja ylioppilaskirjoitusten koetyyppejä. Aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kerrataan kaikkien englannin pakollisten ja syventävien valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä.

7.3.2. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelijat kehittävät digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op, EAB31, valinnainen, numeroarviointi

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op, EAB32, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme, 2 op, EAB33, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiointitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

Tavat tutuksi!, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuiksi!, 2 op, EAB34, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista. Muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys ja variantit sekä Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

Voi hyvin!, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voi hyvin!, 2 op, EAB35, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellään tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Opintojaksossa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa.

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuuripiirien eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä oppii ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan rakenteita ja suuntaa katseensa lukion jälkeiseen elämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu eri taiteen aloihin sekä mediaan ja rohkaistuu itse kokeilemaan luovuuttaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä tekisinkään ilman kulttuuria?, 2 op, EAB36, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Opintojaksossa käsitellään ajankohtaisia kulttuuriaiheita.

7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös saksan kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op, SAB31, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös saksan kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op, SAB32, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Opintojaksossa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös saksan kielen oppimisen kannalta olennaisten digitaitojen käytön kehittyminen.

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen työskentely, osaaminen kirjallisissa ja suullisissa kokeissa sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme, 2 op, SAB33, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti. Opintojaksossa harjoitellaan tavanomaisimpia asiointitilanteita sekä sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa. Lisäksi opitaan kertomaan omasta vapaa-ajasta, harrastuksista ja opiskelusta.

7.3.4. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään tekemään kieliaineiden välistä yhteistyötä ensimmäisten opintojaksojen kesken keskittyen kieliaineiden yhteisiin piirteisiin, monikieliseen kompetenssiin, kielten oppimisen taitoihin ja eri kielten rinnakkaiseen käyttöön.
- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvää päivää - tutustutaan toisiimme!, 2op, VEB31, valinnainen, numeroarviointi

Tässä opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita, keskeisimpiä viestintästrategioita ja tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää digitaitojen hyödyntämistä kielen opinnoissaan.
- Vantaalla tehdään oppiainerajat ylittävää yhteistyötä kielten opetuksessa ja pyritään luomaan yhteisiä oppimissisältöjä tai opintojaksoja.
- Opiskelijaa kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotona ja matkalla maailmalla, 2 op, VEB32, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Jokapäiväinen elämämme, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omaan hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä ja edistämään omaa hyvinvointiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokapäiväinen elämämme, 2 op, VEB33, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa, tavanomaisia asiointitilanteita, opitaan kertomaan omasta vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista sekä opiskelusta.

Tavat tutuksi!, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa digitaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävien ja oppimisympäristöjen avulla.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu uuden kielialueen kulttuurisiin erityispiirteisiin ja vertaa niitä omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä jo aiemmin opiskelemiinsa kieliin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan motivaatiota ja rohkeutta osallistua kielelliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija oppii arvioimaan vuorovaikutuskäyttäytymisensä sopivuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat osaaminen opintojakson kirjallisissa kokeissa ja mahdollisissa suullisissa kokeissa sekä opintojakson aikainen työskentely ja palautettavat tehtävät. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavat tutuksi!, 2 op, VEB34, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa vertaillaan kulttuurieroja ja keskustellaan arjen tavoista ja traditioista ja muita keskeisiä sisältöjä ovat kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit ja Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta.

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja

rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*

- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana matematiikan opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija tottuu keskustelevaan kulttuuriin verkko-oppimisessa, tottuu esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä. Vuorovaikutteisen palautteen kautta opiskelija harjaantuu oman toiminnan arvioimisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luvut ja yhtälöt, 2 op, MAY1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjoitellaan matematiikan perustaitoja, esimerkiksi prosenttilaskentaa, murtolukuja ja yhtälöitä.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana matematiikan opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Matematiikan opiskelu harjaannuttaa opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen, epävarmuuden ja epäonnistumisen sietämiseen sekä kehittää opiskelijan sinnikkyyttä. Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Opiskelijan hyvinvoinnin vuoksi kiinnitetään huomiota opiskelun oikeanlaiseen rytmittämiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op, MAA2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään yksinkertaisiin funktioihin, opitaan ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä ja epäyhtälöitä. Opitaan käyttämään ohjelmistoja potenssi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ratkaisemisessa.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu geometriaohjelmien käyttöön osana geometrian opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Geometrian opiskelun yhteydessä opiskelija tutustuu matematiikan historiaan sekä matematiikan merkitykseen menneissä kulttuureissa. Tuodaan esille matematiikan merkitys luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa sekä matematiikan luonne universaalina kielenä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria, 2op, MAA3, pakollinen, numeroarviointi

Keskeisinä sisältöinä opintojaksossa ovat geometriset kappaleet, yhdenmuotoisuus, ympyrät sekä tasogeometria. Tämän lisäksi opetellaan sinilauseen ja kosinilauseen käyttöä.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*

- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu soveltuvien ohjelmistojen käyttöön osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Geometria, analyyttinen geometria ja vektorit tarjoavat ongelmanratkaisuihin erilaisia lähestymistapoja, joten opiskelijaa rohkaistaan käyttämään erilaisia luovia ongelmanratkaisutapoja. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille matematiikan roolia monien tieteiden työvälineenä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op, MAA4, pakollinen, numeroarviointi

Tutkitaan suorien ja käyrien käyttäytymistä tasossa sekä käyrien leikkauspisteitä. Tutustutaan yhtälöryhmän ratkaisemiseen sekä vektoreiden maailmaan.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään ohjelmistoja osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Eksponentti- ja logaritmifunktioilla mallinnetaan monia luonnonilmiöitä ja ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia, joten tällä opintojaksolla opiskelija huomaa, miten matematiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson

hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 2, 2op, MAA5, pakollinen, numeroarviointi

Tutustutaan trigonometrisiin funktioihin sekä yksikköympyrään. Ratkotaan logaritmi- ja eksponenttiyhtälöitä.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ohjelmsitojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Derivaattalaskennan keinoin voidaan käsitellä laajasti moninaisia ongelmia, joten opintojaksolla tuodaan esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä. Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijan luovaa ongelmanratkaisutaitoa. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Derivaatta, 3 op, MAA6, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan funktioiden raja-arvoja, jatkuvuutta ja derivaattaa eli muutosnopeutta.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään integraalilaskentaan soveltuvia ohjelmistoja osana opiskeluaan.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa sekä matematiikan luonne universaalina kielenä. Tuodaan esille matematiikan historiaa ja kehityskulkua sopivissa asiayhteyksissä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Integraalilaskenta, 2op, MAA7, pakollinen, numeroarviointi

Opitaan integroimaan erilaisia funktioita sekä tutustutaan keinoihin laskea pinta-aloja ja tilavuuksia integraalifunktioiden avulla.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*

- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään taulukkolaskentaohjelmaa ja muita tarkoituksen mukaisia ohjelmia tilastollisten aineistojen ja jakaumien käsittelyss
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla harjaannutetaan opiskelijaa lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä. Kiinnitetään huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op, MAA8, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan todennäköisyyden käsitettä ja sen laskusääntöjä. Harjaannutaan käyttämään taulukkolaskentaa tilastojen tutkimisessa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa osaamistaan ohjelmistojen käytössä.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen taloudessa ja teknologiayhteiskunnassa. Opiskelija harjaantuu lähdekriittisyyteen esimerkiksi ymmärtämällä matemaattisten mallien rajoitukset. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä, ja opiskelijan oman työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tulee näkyväksi. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka, 1op, MAA9, pakollinen, numeroarviointi

Tutustutaan taloudellisiin tilanteisiin soveltuviin matemaattisiin malleihin. Tutkitaan lukujonoja ja summia.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön kolmiulotteisessa avaruudessa osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Vektorilaskennan sovelluksilla tuodaan esille matematiikan rooli monien tieteiden työvälineenä. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin myös opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

3D-geometria, 2op, MAA10, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjaannutaan laskemaan vektoreilla kolmiulotteisessa avaruudessa. Harjoitellaan ristitulon ja pistetulon laskemista.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *oppii toteuttamaan yksinkertaisia algoritmeja ohjelmoimalla*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ohjelmistoja osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opiskelija oppii ymmärtämään algoritmien ja ohjelmoinnin merkityksen yhteiskunnassa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä, ja opiskelijan oman työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tulee näkyväksi. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Algoritmit ja lukuteoria, 2op, MAA11, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa harjaannutaan käyttämään algoritmeja erilaisten ongelmien ratkaisemiseksi. Tutustutaan logiikan peruskäsitteisiin.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksilla sekä jakaumien yhteyksissä tuodaan esille matematiikan rooli monien tieteiden työvälineenä. Opiskelijaa harjaannutetaan käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin myös opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijaa luovaan ongelmanratkaisemiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op, MAA12, valinnainen, numeroarviointi

Syvennetään tietämystä funktion jatkuvuudesta ja derivoituvuuudesta, tutkitaan käänteisfunktioita ja määritetään raja-arvoja äärettömyydessä. Täydennetään integraalilaskennan taitoja ja sovelletaan jakaumia.

Pitkän matematiikan YO-valmennus, 2 op (MAAS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija varmistaa riittävän osaamisensa ohjelmistojen käytössä osana matematiikan osaamistaan.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pitkän matematiikan sisältöjen kertaaminen, kokoaminen ja vahvistaminen.
- Digitaalisten taitojen varmistaminen.
- Aiempiin pitkän matematiikan ylioppilaskirjoituskokeisiin tutustuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Rohkaistaan opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen. Kannustetaan opiskelijaa sinnikkääseen työhön ja sietämään epäonnistumista. Onnistumisen kokemuksilla

kehitetään minäpystyvyyden tunnetta. Kiinnitetään huomiota opiskelijan oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Pitkän matematiikan YO-valmennus, MAAS14, 2 op, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/ hylätty)

Opintojakso toimii tukena valmistauduttaessa YO-kirjoituksiin.

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*

- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Matematiikan opiskelu harjaannuttaa opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen, epävarmuuden ja epäonnistumisen sietämiseen sekä kehittää opiskelijan sinnikkyyttä. Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Opiskelijan hyvinvoinnin vuoksi kiinnitetään huomiota opiskelun oikeanlaiseen rytmittämiseen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lausekkeet ja yhtälöt, 2op, MAB2, pakollinen, numeroarviointi

Harjoitellaan yhtälöiden ratkaisua. Tutkitaan lukujonoja ja summia.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii geometriaohjelmistojen käyttöä osana opintojakson opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Geometrian opiskelun yhteydessä opiskelija tutustuu matematiikan historiaan sekä matematiikan merkitykseen menneissä kulttuureissa. Tuodaan esille matematiikan merkitys luonnontieteiden työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa sekä matematiikan luonne universaalina kielenä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria, 2 op, MAB3, pakollinen, numeroarviointi

Opiskellaan tasogeometrian peruskäsitteitä.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Eksponenttifunktioilla mallinnetaan monia luonnonilmiöitä ja ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia, joten tällä opintojaksolla opiskelija huomaa, miten matematiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattisia malleja, 2op, MAB4, pakollinen, numeroarviointi

Opetellaan mallintamaan tilanteita suoran yhtälön sekä eksponentiaalisen mallin avulla.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla harjaannutetaan opiskelijaa lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä. Kiinnitetään huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op, MAB5, pakollinen, numeroarviointi

Tutustutaan tilastotieteen peruskäsitteisiin sekä todennäköisyyden laskusääntöihin.

Talousmatematiikka, 2 op (MAB6_MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen taloudessa ja teknologiayhteiskunnassa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä, ja opiskelijan oman työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tulee näkyväksi. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Talousmatematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia ja tuodaan esille

matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä. Opiskelija harjaantuu käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijaa luovaan ongelmanratkaisemiseen. Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijan luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka (1 op + 1 op, pakollinen, MAB6_MAB7)

Kerrataan ja syvennetään prosenttilaskennan taitoja. Opitaan hyödyntämään ongelmissa aritmeettista ja geometrista lukujonoa. Käsitellään korkolaskuja, diskonttausta sekä indeksien käyttöä taloudellisissa sovelluksissa. Perehdytään käytännön elämän talousasioihin kuten arvonlisävero, tuloverot, perintö- ja lahjavero sekä sijoittaminen. Numeroarviointi. Opintojakson moduuleista MAB6 ja MAB7 yhteinen arvosana.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*

- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Matematiikassa käsitellään laajasti moninaisia ongelmia. Tuodaan esille matematiikan roolia useiden tieteiden työvälineenä. Opiskelija harjaantuu käyttämään luovasti eri sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa. Tällä tavoin opiskelijan digiosaaminen vahvistuu. Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijaa luovaan ongelmanratkaisemiseen. Avoimet ongelmat ovat hyvä tapa kehittää opiskelijan luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattinen analyysi, 2 op, MAB8, valinnainen, numeroarviointi

Tutkitaan funktion hetkellistä muutosnopeutta eli derivaattaa ja sen sovelluksia.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen käytössä osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla harjaannutetaan opiskelijaa lähdekriittisyyteen esimerkiksi tilastollisten aineistojen tarkastelussa. Matematiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä. Kiinnitetään huomiota matematiikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon myös opintojakson tehtävien valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op, MAB9, valinnainen, numeroarviointi

Syvennetään opintojakson Tilastot ja todennäköisyys (MAB5) taitoja.

Lyhyen matematiikan YO-valmennus, 2 op (MABS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää monipuolisesti ohjelmistoja osana laadukkaan vastauksen laatimista.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelija osaa rytmittää opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Rohkaistaan opiskelijaa rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen. Kannustetaan opiskelijaa sinnikkääseen työhön ja sietämään epäonnistumista. Onnistumisen kokemuksilla

kehitetään minäpystyvyyden tunnetta. Kiinnitetään huomiota opiskelijan oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Lyhyen matematiikan YO-valmennus, 2 op, MABS10, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakso toimii tukena ylioppilaskokeisiin valmistauduttaessa.

Matematiikan alkuaskel, 2 op (MAYS0)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana opiskelua.
- Opintojakson aikataulun suunnittelulla opiskelijaa ohjataan rytmittämään opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan perustaitojen harjoittelu.
- Prosenttilaskut
- Murtoluvut
- Yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista tässä opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija tottuu keskustelevaan kulttuuriin verkko-oppimisessa, tottuu esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä. Vuorovaikutteisen palautteen kautta opiskelija harjaantuu oman toiminnan arvioimisessa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet ja eri osa-alueiden painoarvot esitellään verkko-oppimisympäristössä opintojakson alkaessa. Arviointiperusteissa tarkennetaan, mitä vaaditaan opintojakson

hyväksyttyyn suoritukseen. Formatiivista arviointia opiskelija saa jatkuvasti tehtävien palautteissa ja mahdollisissa arviointikeskusteluissa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Matematiikan alkuaskel, 2 op, MAYS0, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksossa harjoitellaan matematiikan perustaitoja, esimerkiksi prosenttilaskentaa, murtolukuja ja yhtälöitä.

7.5. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso rakentaa pohjaa luonnontieteellisen tiedon ymmärtämiselle. Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan vahvistaa myös tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia. Näin havainnollistetaan biologian eri tieteenalojen merkitystä ja vahvistetaan ajatusta tutkimusmenetelmistä osana luonnontieteitä. Luovaa ajattelua edustaa biologisten ilmiöiden kokeellinen tutkiminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuu biologian yhteiskunnallinen merkitys eri tieteenalojen, työelämän ja innovaatioiden kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Elämä ja evoluutio, 2 op, BI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin, perehdytään evoluution pääkohtiin ja keskeisimpiin mekanismeihin, sekä eliökunnan rakenteeseen. Opintojaksossa harjoitellaan biologialle tyypillistä tapaa hankkia ja kuvata tietoa.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen lähtökohtana on vahva luontosuhde. Luontosuhdetta voidaan vahvistaa mm. retkeilemällä lähialueilla tai museovierailuilla, jolloin tieto ankkuroituu opittuun omien havaintojen ja kokemusten kautta.

Ekologian perusteiden ymmärrys on välttämätöntä, jotta opiskelija voi hahmottaa aikamme ongelmia ja toimia kestävän tulevaisuuden edistämiseksi. Tällaisia ongelmia ovat mm. ilmastonmuutos, biodiversiteetin heikkeneminen ja nälänhätä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen vahvistuu monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksen ymmärtämisestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ekologian perusteet, 1 op, BI2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa keskeisinä teemoina ovat ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus, alkuaineiden kierrot ja energian virtaus ekosysteemeissä, populaatioiden ominaisuudet, lajien väliset suhteet sekä ekolokeron käsite. Tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoitteena on ymmärtää ihmisen vaikutus niin ympäristöongelmiin kuin niiden ratkaisukeinoihinkin sekä Suomessa että muualla maailmassa. Opiskelija tarkastelee ajankohtaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vakavimmat ympäristöongelmat ovat mittakaavaltaan globaaleja.

Vuorovaikutusosaaminen

Ympäristöongelmat ovat luonteeltaan yhteiskunnallisia, joten niitä myös ratkaistaan vaikuttamalla yhteiskunnallisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op, BI3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson sisältöjä ovat aikamme ympäristöongelmat, kuten ilmastonmuutos, happamoituminen, rehevöityminen, ympäristömyrkyt ja mikromuovit. Näiden lisäksi käsitellään biologisen monimuotoisuuden tasot, ihmisen vaikutus monimuotoisuuteen sekä ekosysteemipalveluiden merkitys. Tutustutaan myös ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy solun toimintaan ja tietoihin, jotka on saatu eri tieteenalojen yhteistyöllä. Luonnontieteellinen maailmankuva on monitieteinen, tutkiva ja luova.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Solu ja perinnöllisyys, 2 op, BI4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, energiataloutta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan oppii aikaisempaa syvemmin fyysisen terveyden ja elimistöjen toimintaa fysiologian ja anatomian opiskelussa. Opintojaksossa tarkastellaan muun muassa yksilön ravitsemusta, liikkumista ja hormonaalista toimintaa hyvinvoinnin perustana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisyyttä vaaditaan kattavaan tieteelliseen ihmistuntemukseen. Ihminen on monitahoinen fyysis-psyykkinen ja sosiaalinen eläin. Kokeellisissa töissä ja tutkimuksissa voivat yhdistyä esim. terveystieto, liikunta, fysiikka, matematiikka ja biokemia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisen biologia, 2 op, BI5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa voidaan luontevasti perehtyä jatko-opintomahdollisuuksiin ja uratarinoihin, tutustua solu- ja molekyylibiologian eri tieteenaloihin (tutkimukset, artikkelit, uutisseuranta) sekä eri ammattiryhmiin, alan tutkijoihin ja tutkimuslaitoksiin sekä niiden kehittämiin innovaatioihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op, BI6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa sekä kestävän kehityksen mahdollistajina. Keskeisiä aiheita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset.

Biologian yo-kertaus, 2 op (BIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan biologian yo-kirjoituksiin kokoamalla keskeisimpiä sisältöjä pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista. Tavoitteena on saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa.
- Opiskelija kehittää kykyä rytmittää ja jäsentää työskentelyään itselleen sopiviksi kokonaisuuksiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehtävien kautta opiskelija tutustuu aikaisempiin yo-kokeisiin ja kertaa digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käyttöä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät ovat pääasiassa digitaalisessa muodossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso on kertaava yhteenveto biologian opintojaksojen keskeisimmistä oppisisällöistä. Opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti. Luonnontieteellinen maailmankuva on monitieteinen, tutkiva ja luova.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Jatkuva arviointi tapahtuu harjoitustehtävistä ja preliminäärikokeesta annettavan palautteen muodossa sekä opiskelijan ja opettajan muussa viestinnässä.

Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan. Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson harjoitustehtävien suorittaminen arviointikriteerien mukaisesti. Laaja-alaisen osaamisen kaikkia biologiaan liittyviä opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologian yo-kertaus, 2 op, BIS7, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)
Opintojaksossa kerrataan biologian oppisisällöt koko lukioajalta tavoitteena saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa

opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan*

kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Saadaan valmiuksia soveltaa maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vakavimmat ympäristöongelmat ovat mittakaavaltaan globaaleja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailma muutoksessa, 2 op, GE1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään muuttuvan ympäristön ja ihmiskunnan ilmiöihin, seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan ilmiöitä alueellisesti sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Käsitellään myös mahdollisuuksia ennakoida, hillitä, varautua ja sopeutua muutoksiin.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelijalle tulee tutuksi elottoman luonnon tunteminen ja ymmärtäminen, ja sitä kautta elottoman luonnon arvostaminen osana luonnon monimuotoisuuden perustaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii digitaalisten karttojen tulkitsemista, harjoittelee sekä tietojen etsimistä että esittämistä erilaisissa geomedian kartta-alustoissa sekä oppii diagrammien laatimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sininen planeetta, 2 op, GE2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet alueellisesta näkökulmasta. Käsitellään näihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso keskittyy ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtämiseen sekä globaalien vuorovaikutussuhteiden tunnistamiseen eri aluetasoilla. Opiskelija rakentaa ymmärrystä ihmistoiminnan alueellisista piirteistä vahvistaen globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan ajankohtaisia ihmistoiminnan ilmiöitä sekä ihmistoiminnan vastuullisuutta ja ympäristön hyvinvointia kehittäen yhteiskunnallista ja hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointiin voivat vaikuttaa muun muassa suoritettavat työt, koesuoritukset, sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maailma, 2 op, GE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja vuorovaikutuksia. Keskeisinä näkökulmina ovat ihmistoiminnan ja luonnonvarojen esiintymisen alueelliset piirteet sekä ympäristön hyvinvointi.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tavoin havainnollistetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista samalla hahmottaen aluesuunnittelun periaatteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tavoin havainnollistetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista samalla hahmottaen aluesuunnittelun periaatteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Ympäristöongelmat ovat luonteeltaan yhteiskunnallisia, joten niitä myös ratkaistaan vaikuttamalla yhteiskunnallisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojaksoon sisältyvät tuotokset, tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op, GE4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa sovelletaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Sisältöjä ovat myös aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GES5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan maantieteen yo-kirjoituksiin kokoamalla keskeisimpiä sisältöjä pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista.
- Opiskelija kehittää kykyä rytmittää ja jäsentää työskentelyään itselleen sopiviksi kokonaisuuksiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehtävien kautta opiskelija tutustuu aikaisempiin yo-kokeisiin ja kertaa digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavien ohjelmien käyttöä. Opintojakson materiaalit ja tehtävät ovat pääasiassa digitaalisessa muodossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen. Maantieteen oppisisältöjä kertaava opetus tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Formatiivinen arviointi tapahtuu harjoitustehtävistä ja preliminäärikokeesta annettavan palautteen muodossa, sekä opiskelijan ja opettajan muussa viestinnässä.

Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja opiskelijan oppimista ohjataan. Hyväksytyn suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson harjoitustehtävien suorittaminen arviointikriteerien mukaisesti. Laaja-alaisen osaamisen kaikkia maantieteeseen liittyviä

opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maantieteen yo-kertaus, 2 op, GES5, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)
Opintojaksossa kerrataan maantieteen oppisisällöt koko lukioajalta tavoitteena saavuttaa hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksissa.

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta.

*Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*

- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikan perusteet, 2 op (FY1_FY2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana fysiikan opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselle sopivia tapoja opiskella

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista. Opiskelija harjoittelee päätelmien, ratkaisujen ja tuloksien esittämistä ja kehittää omaa toimintaansa saamansa palautteen avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan *yhteiskunnallista osaamista*. Opintojaksossa kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat harjoitukset sekä muu opintojaksolla tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan perusteet, 2 op, FY1_FY2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskelija perehtyy fysiikkaan kokeellisena luonnontieteenä. Tutustutaan tiedonhankintamenetelmiin sekä suunnitellaan ja toteutetaan yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita. Harjoitellaan tuloksien esittämistä graafisesti.

Opiskelija perehtyy energialajeihin, energian tuotantotapoihin ja harjaantuu arvioimaan eri tuotantotapoja ja niiden ympäristövaikutuksia. Näiden ja energian muuntumisen ja hyötysuhteeseen liittyvien käsitteiden hallinta antaa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksen tekoon energiatalouden näkökulmasta.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu ohjelmistojen käytössä osana fysiikan opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *eettisyyttä ja ympäristöosaamista.* Opintojakson aikana opiskelija syventää ympäristöosaamistaan sekä valmiuksiaan tehdä vastuullisia valintoja. Opiskelija kehittää myös valmiuksiaan osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojakson tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Energia ja lämpö, 2 op, FY3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Opiskelija saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu yhä monipuolisemmin ohjelmistojen käytössä osana fysiikan opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *hyvinvointiosaamista.* Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä - onnistumisen kokemukset puolestaan kehittävät opiskelijan itsevarmuuden ja osaamisen tunnetta. Opintojakson sisältöjen omaksuminen auttaa opiskelijaa ymmärtämään liikenneturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voima ja liike, 2 op, FY4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan voimaan ja liikkeeseen liittyviä keskeisiä käsitteitä sekä niihin liittyviä fysiikan lakeja. Opintojaksossa kehitetään kokeellisen työskentelyn taitoja ja pohditaan mm. fysiikan merkitystä liikenneturvallisuuden kannalta.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteistä ja luovaa osaamista.* Opintojaksossa korostetaan fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin. Opiskelija tutustuu erilaisten fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla sekä harjaantuu miten eri mittaustapoja ja -laitteita, sovelluksia ja välineitä käytetään ongelmanratkaisussa ja tulosten esittämisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op, FY5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ympyrä-, värähtely- ja aaltoliikkeeseen. Opiskelija oppi kuvaamaan jaksollista liikettä fysiikan ja matematiikan käsitteiden avulla sekä tutustuu fysiikan sovelluksiin eri tieteenaloilla.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua ja tulosten esittämistä.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteistä ja luovaa osaamista sekä hyvinvointiosaamista.* Opinjakson aikana opiskelijaa rohkaistaan luovaan ongelmanratkaisuun ja monipuoliseen tulosten esittämiseen. Hyvinvointiosaaminen painottuu sähköturvallisuuden näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen painottuu sähköturvallisuuden näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkö, 2 op, FY6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään sähköisiin perusilmiöihin, sähköisiin komponentteihin sekä kytkentöihin. Opintojaksossa opitaan mm. perustiedot yksinkertaisten virtapiirien suunnittelusta ja tutkimisesta.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ohjelmistojen monipuolisena käyttäjänä osana fysiikan tutkimuksia sekä tulosten analysointia, mallintamista ja esittämistä.
- Opiskelija ymmärtää myös palautumisen merkityksen osana tavoitteellista opiskelua.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *yhteiskunnallista osaamista ja monitieteistä ja luovaa osaamista.* Opintojaksossa korostetaan sähkömagnetismiin perustuvien sovellusten merkitystä modernin yhteiskunnan sekä sen kehityksen kannalta. Opintojaksossa perehdytään myös fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla, erityisesti esimerkiksi lääketieteessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *yhteiskunnallista osaamista ja monitieteistä ja luovaa osaamista.* Opintojaksossa korostetaan sähkömagnetismiin perustuvien sovellusten merkitystä modernin yhteiskunnan sekä sen kehityksen kannalta. Opintojaksossa perehdytään myös fysiikan sovellusten hyödyntämiseen eri tieteenaloilla, erityisesti esimerkiksi lääketieteessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op, FY7, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään sähkömagnetismiin, sähkömagneettiseen säteilyyn sekä sähköenergian tuotantoon ja siirtoon.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *globaali- ja kulttuuriosaamista* sekä *yhteiskunnallista osaamista.* Opiskelija tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan sekä ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa. Opintojaksossa tuodaan esille fysiikan osaamisen merkitystä globaalissa sekä lokaalissa päätöksenteossa. Opiskelija harjaantuu myös mediakriittisyyteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *globaali- ja kulttuuriosaamista* sekä *yhteiskunnallista osaamista.* Opiskelija tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan sekä ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa. Opintojaksossa tuodaan esille fysiikan osaamisen merkitystä globaalissa sekä lokaalissa päätöksenteossa. Opiskelija harjaantuu myös mediakriittisyyteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti alussa. Arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op, FY8, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa syvennetään tietämystä aineen rakenteesta ja perusvuorovaikutuksista. Opintojaksossa perehdytään kvanttifysiikan maailmankuvaan alkeishiukkasista kosmologiaan ja tutustutaan myös kvanttifysiikan teknologisiin sovelluksiin sekä ionisoivaan säteilyyn.

Fysiikan YO-valmennus, 2 op (FYS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään ja palautetaan vanhoja YO-tehtäviä.
- Kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteistä ja luovaa osaamista sekä hyvinvointiosaamista.* Opinjakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa. Myös opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti *monitieteellistä ja luovaa osaamista sekä hyvinvointiosaamista.* Opinjakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa. Myös opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alussa.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan YO-valmennus, 2 op, FYS9, koulukohtainen valinnainen, suoritusmerkintä (hyväksytty/ hylätty)

Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään ja palautetaan vanhoja YO-tehtäviä. Kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja. Hyväksytyn suorituksen kriteereistä sovitaan opintojakson alussa. Suoritusmerkintä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa

opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

*Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

*Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

*Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

*Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1_KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*

- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmistojen käyttöön osana kemian opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselle sopivia tapoja opiskella ja palautua opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.
- Opiskelija oppii soveltamaan ohjelmistoja mm. mallintamalla mittaustuloksia graafisesti.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Valitaan kestävän kehityksen esimerkkejä ympäristöstä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuvat hyvinvointiosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Tutustutaan kemian merkitykseen työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan myös vuorovaikutusosaamista. Opiskelija harjoittelee päätelmien, ratkaisujen ja tuloksien esittämistä ja kehittää omaa toimintaansa saamansa palautteen avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tutustutaan kemian merkitykseen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op, KE1_KE2, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Tutustutaan ainemäärän käsitteeseen, kemiallisista sidoksiin ja niiden merkitykseen aineen ominaisuuksille. Tutustutaan kemian kokeellisuuteen videoleikkeiden avulla. Opitaan turvallisia työskentelytapoja kemian kokeellisissa töissä. Kokeellisen työskentelyn osuutta toteutetaan videoleikkein ja harjoitellaan erityisesti johtopäätösten tekemistä havainnoista.

Opintojaksolla tutustutaan myös luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään ohjelmistoja molekyylien mallinnuksessa.
- Opiskelija oppii tauottamaan opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*

- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painottuu hyvinvointiosaaminen. Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painottuvat myös globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tieto- ja viestintäteknologian avulla opitaan mallintamaan molekyylejä tavalla, jota käytetään myös globaalisti kulttuurista riippumatta molekyylien mallintamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Molekyylit ja mallit, 2 op, KE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tarkastellaan hiilen yhdisteitä jokapäiväisen elämän ilmiöissä ja kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta. Opitaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu yhä monipuolisemmin ohjelmistojen käytössä osana kemian opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painottuvat monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tutustutaan kemiallisten reaktioiden moninaisuuteen ja merkitykseen elinympäristössämme. Käytetään ja sovelletaan reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painottuvat myös vuorovaikutusosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Digitaaliset viestintävälineet ja niiden mukanaan tuomat kohtaamis- ja viestintätavat ovat keskeisessä osassa opettajan ja opiskelijan välisessä vuorovaikutuksessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen reaktio, 2 op, KE4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tuottaa digitaalisia ohjelmistoja käyttäen esitelmän.
- Opiskelija osaa tasapainottaa opiskeluaan sopivalla palauttavalla tekemisellä.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa korostuvat eettisyyden ja ympäristöosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Laaja-alaisia tavoitteita toteutetaan mm. tekemällä esitelmiä eri metalleista: niiden ominaisuuksista, valmistusprosesseista ja ympäristövaikutuksista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-

alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op, KE5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä opiskellaan sähkökemian keskeisiä periaatteita.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti mittaustulosten analysoinnissa, tulkinnassa ja havainnollistamisessa.
- Opiskelija osaa tauottaa työ- ja opiskelurytmiään hänelle sopivalla ja oppimisen kannalta tehokkaalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painottuvat hyvinvointiosaamisen sekä eettisen ja ympäristöosaamisen laaja-alaiset tavoitteet. Tutustutaan kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet on luettavissa verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen tasapaino, 2 op, KE6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan kemiallisen reaktion nopeutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia.

Kemian YO-kertaus, 2 op (KES7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija osaa rytmittää työskentelyään palautumisen kannalta hänelle sopivalla tavalla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään vanhoja YO-tehtäviä.
- Kaikki jakson tehtävät tehdään digitaalisesti ja jaksossa kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti monitieteistä ja luovaa osaamista. Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti kaikkea osaamistaan luovassa ongelmanratkaisussa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan erityisesti hyvinvointiosaamista. Opiskelijan itsetuntemus hyvinvointiosaamisen näkökulmasta on esillä - opiskelijan on tärkeää löytää itselleen sopiva työnteon ja palautumisen rytmi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet esitellään verkko-oppimisalustalla opintojakson alkaessa. Opintojakson arviointiin vaikuttavat koesuoritukset, opintojakson aikana suoritettavat työt ja harjoitukset sekä muu opintojaksolle tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemian YO-kertaus, 2 op, KES7, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksossa kerrataan, kootaan ja harjoitellaan aiempien opintojaksojen sisältöjä ja tehdään vanhoja YO-tehtäviä. Kaikki jakson tehtävät tehdään digitaalisesti ja jaksossa kerrataan YO-kokeessa vaadittavia digitaalisia taitoja.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*

- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu esittämään väitteille perusteluja.

Opintojaksossa harjoitellaan johdonmukaista argumentaatiota ja pätevää päättelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op, FI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojakso antaa yleiskuvan filosofisesta ajattelutavasta ja filosofisista kysymyksistä. Filosofian opiskelussa ihmetellään ympäröivää todellisuutta sekä perehdytään argumentointiin, kyseenalaistamiseen ja asioiden selittämiseen. Opintojaksolla pohditaan olemassaoloa, tieteen ja tiedon luonnetta sekä tahdon vapautta.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Valinnainen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*

- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Etiikan opiskelu rohkaisee itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan.

Etiikan opetus kannustaa tavoittelemaan ekologisesti kestävää ja vastuullista elämäntapaa ja tarkastelee sen filosofisia perusteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä oikeasta ja väärästä.

Hyvinvointiosaaminen

Eettiset pohdinnat auttavat opiskelijaa jäsentämään omaa käsitystä hyvästä elämästä ja moraalista sekä vahvistavat itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentamista, mikä tukee hyvinvointia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Etiikka, 2 op, FI2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla pohditaan hyvän elämän edellytyksiä ja tutustutaan filosofisen etiikan kysymyksiin: Millaista on hyvä elämä? Millainen on hyvä ihminen? Mihin arvot perustuvat? Näiden kysymysten kautta tutustutaan filosofien esittämiin teorioihin.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntafilosofia, 2 op, FI3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla tutkitaan yksilön ja valtion välistä suhdetta sekä etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Millainen olisi oikeudenmukainen valtio? Mitä vapauksia yksilölle kuuluu? Millä tavoin yhteiskunta käyttää yksilöön valtaa? Miksi ihmisiä pitäisi rangaista? Opintojakson teemat sopivat myös yhteiskuntatiedon, historian, uskonnon ja ET:n kirjoittajille.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*

- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Totuus, 2 op, FI4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa syvennytään ihmismielen suurimpiin mysteereihin. Olenko vapaa vai ulkopuolisten voimien vietävänä? Onko minulla sielua vai olenko hiukkasten muodostama kokonaisuus? Mihin kieli ja kommunikaatio perustuvat? Mitä voisin pitää luotettavana tietona? Opintojaksolla tutustutaan myös tieteeseen. Opintojakson teemat sopivat hyvin psykologian ja ET:n kirjoittajille.

Filosofian YO-valmennus, 2 op (FIS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu kuuntelemaan ja kriittisesti arvioimaan lähiympäristössään esille nousevia erilaisia näkemyksiä sekä muodostamaan oman perustellun näkemyksen aiheesta.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelu tukee opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Filosofian YO-valmennus, 2 op, FIS5, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksolla harjoitellaan reaalikokeeseen vastaamista. Opintojakson aikana perehdytään esseen kirjoittamiseen ja arviointikriteereihin.

7.10. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, millä eri tavoilla ihminen on ollut vuorovaikutuksessa luonnon kanssa, ja miten nykyiset ympäristöhaasteet ovat syntyneet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso avaa globalisaation kehitystä sekä kertoo eurooppalaisen kulttuurin vuorovaikutuksesta muun maailman kanssa eri aikoina.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op, HI1, pakollinen, numeroarviointi

Ihminen, ympäristö ja historia opintojaksossa käsitellään ihmiskunnan historia esihistoriasta aina nykypäivään asti. Teemoina painottuvat taloushistoria, väestönkehitys sekä ihmisen ja luonnon suhde.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu digitaalisten apuvälineiden käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tarjoaa näkökulmia siihen, miten Suomesta on kehittynyt vauras ja tasa-arvoinen demokratia. Opitaan myös, että vaikka lukuisat kriisit ovat uhanneet tätä kehitystä, Suomi on kyennyt säilyttämään nämä saavutukset.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia, 2 op, HI2, pakollinen, numeroarviointi

Itsenäisen Suomen historia opintojaksossa tutustutaan Suomen kehitykseen aina autonomian ajan lopulta nykyaikaan asti. Teemoina ovat talouden ja kulttuurin kehitys, sekä sisä- ja ulkopoliittinen kehitys.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Valinnainen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii, että ulkopolitiikka, konfliktit ja muu vuorovaikutus toisten valtioiden kanssa ovat yhteiskuntien kehityksen kannalta tärkeitä osa-alueita. Valtioiden ulkopolitiikka on aina sidoksissa niiden sisäiseen yhteiskunnalliseen kehitykseen. Opintojaksolla tarkastellaan ulkopolitiikkaa ja sotia myös sodan oikeutuksen näkökulmasta. Lisäksi opitaan, että ympäristöön liittyvät kysymykset voivat vaikuttaa konfliktien taustalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainväliset suhteet, 2 op, HI3, valinnainen, numeroarviointi

Kansainväliset suhteet opintojaksossa opiskellaan kansainvälisen politiikan kehitystä 1800-luvun lopulta aina nykyaikaan asti. Erityisesti käsitellään maailmanpolitiikan muutoksia, konflikteja sekä valtioiden välisiä sopimuksia ja yhteistyötä.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*

- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöissä esiin tuleva tieteiden, taiteiden ja yhteiskunnallisten aatteiden kehitys pitkän ajan kuluessa syventää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aatehistoriallinen osa auttaa oppimaan, miten käsitykset länsimaisesta vapaudesta ja tasa-arvosta, sekä demokratiasta, ovat kehittyneet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Eurooppalainen ihminen, 2 op, HI4, valinnainen, numeroarviointi

Eurooppalainen ihminen opintojakso käsittelee eurooppalaisen tieteen, taiteen ja yhteiskunnallisen ajattelun kehitystä antiikin ajasta 1900-luvulle asti.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*

- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Suomen varhaisen historian tutkiminen edellyttää ymmärrystä historian lisäksi myös arkeologiasta, uskontotieteistä sekä kielitieteestä. Näitä sivutaan opintojakson sisällöissä, kehittäen opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suomen kehitys osana Ruotsia opitaan näkemään perustana nykyisen suomalaisen yhteiskunnan kehitykselle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja

kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op, HI5, valinnainen, numeroarviointi

Ruotsin itämaasta Suomeksi opintojaksossa tarkastellaan suomalaisten historiaa esihistorian ajasta aina 1800-luvun alkuun asti. Teemoina ovat väestön ja kulttuurin, sekä talouden kehitys. Lisäksi perehdytään yhteiskunnan kehitykseen.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii lisää oman kulttuuripiirin ulkopuolisista kulttuureista. Niiden kehityskulkuja ja eri aikoina tapahtuvia kohtaamisia toisten kulttuurien kanssa. Opiskelija ymmärtää, että maailmaa voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta, emmekä elä monokulttuurissa. Kulttuurien kohtaaminen vaatii vuorovaikutustaitoja ja empatiakykyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op, HI6, valinnainen, numeroarviointi

Maailman kulttuurit kohtaavat opintojaksossa perehdytään eri maailmankulttuurien historiaan, mm. Kiinaan, Intiaan, islamilaisen maailmaan ja arktisiin kulttuureihin. Teemoina ovat eri kulttuureihin tutustumisen lisäksi suhtautuminen niihin sekä länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaaminen.

Historian YO-valmennus, 2 op (HIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaalisia taitoja, mukaan lukien ymmärrys tietoturvasta, opitaan tehtäviä tehtäessä ja palautettaessa sekä abitti-kokeita tehtäessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso perustuu ohjattuun itsenäiseen työskentelyyn.
- Opintojakson materiaalit ja tehtävät ovat pääasiassa digitaalisessa muodossa.
- Opintojakson aikana perehdytään yo-vastaamiseen, erilaisiin aineistotehtäviin sekä kerrataan pakollisten ja tärkeimpien valinnaisten opintojaksojen pääkohtia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti. Historian aiheiden kertaaminen syventää myös muiden opintojaksojen yhteydessä omaksuttuja tietoja ja taitoja, joita opiskelija voi hyödyntää historian ylioppilaskirjoituksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivinen arviointi tapahtuu pääasiassa harjoitusesseistä ja preliminäärikokeesta annettavan palautteen muodossa, sekä opiskelijan ja opettajan muussa viestinnässä. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, onko opiskelija palauttanut vaadittavat opintojakson tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Historian YO-valmennus, 2 op, HIS7, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson aikana perehdytään yo-vastaamiseen, erilaisiin aineistotehtäviin sekä kerrataan pakollisten ja tärkeimpien valinnaisten opintojaksojen pääkohtia.

7.11. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*

- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua. ja oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu paikallistason vaikuttamiseen ja Vantaan kunnalliseen toimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelija hahmottaa paremmin asemansa osana yhteiskuntaa, jossa hän on jatkuvassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomalainen yhteiskunta, 2 op, YH1, pakollinen, numeroarviointi

Suomalainen yhteiskunta opintojakso antaa yleiskuvan suomalaisesta yhteiskunnasta sekä poliittisesta päätöksenteosta. Jaksolla perehdytään myös poliittisen vaikuttamiseen ja median toimintaan.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Vantaan kuntatalouden haasteiden ja ominaisuuksien hahmottaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii, mitkä asiat vaikuttavat Suomen taloudelliseen hyvinvointiin. Mihin asioihin voimme vaikuttaa paremmin ja mitkä asiat tulevat kansantaloutemme ulkopuolelta. Näin opiskelija hahmottaa, että taloutemme on sidoksissa globaaleihin trendeihin ja muutoksiin. Opiskelija oppii myös perusteet erilaisista talouspoliittisista näkökannoista ja oppii muodostamaan perusteltuja talouspoliittisia mielipiteitä. Ymmärtämällä talouden logiikkaa opiskelija saa paremman käsityksen rahan liikkeestä ja talouden toimintamekanismeista, jolloin voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia tulevia rahankäyttöön liittyviä ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieto, 2 op, YH2, pakollinen, numeroarviointi

Taloustieto opintojaksossa perehdytään talouden perusilmiöihin sekä yritysten, julkiseen talouden, kotitalouksien ja rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Valinnainen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää Suomen olevan osa Eurooppaa ja Euroopan unionia, joka vaikuttaa häneen suuresti. Euroopan unionin käytännön toiminnan ja arvojen hahmottaminen luo pohjaa aktiivisena kansalaisena toimimiselle ja suojaa opiskelijaa vääriltä mielikuvilta sekä harhaanjohtavalta uutisoinnilta. Opiskelija oppii myös hahmottamaan globalisaation vaikutusta, sekä EU:n monikansallista luonnetta ja eurooppalaista identiteettiä. Opiskelija oppii ymmärtämään EU:n vaikutuksen suomalaiseen lainsäädäntöön. Opintojakson kautta opiskelija hahmottaa selkeämmin myös Suomen geopoliittisen aseman ja Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen ratkaisut.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op, YH3, valinnainen, numeroarviointi

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma opintojakson tärkeimmät teemat ovat globalisaatio, EU:n kehitys ja toiminta, sekä turvallisuuspolitiikan toteutus.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla lisätään opiskelijan ymmärrystä oikeudellisesta toiminnasta ja yhteiskunnan pelisäännöistä. Opiskelija tulee tietoiseksi omista lakiin perustuvista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, ja osaa toimia yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja kokeen arvosana. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävissä. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitieto, 2 op, YH4, valinnainen, numeroarviointi

Lakitieto opintojaksossa perehdytään lainsäädännön eri osa-alueisiin, ja saadaan valmiuksia oikeudelliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Yhteiskuntaopin YO-valmennus, 2 op (YHS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija omaksuu ohjelmistojen käyttöä osana opiskelua.
- Opiskelija oppii löytämään itselleen sopivia tapoja opiskella ja pohtia omaa jaksamistaan ja palautumistaan opiskelun aiheuttamasta rasituksesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan ymmärrys tieteenalojen ja oppiaineiden välisistä yhteyksistä syvenee. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa luovasti ja monipuolisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntaopin kertaaminen syventää muiden opintojaksojen yhteydessä omaksuttuja yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

opintojakson suoritusperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät ja preliminääri. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntaopin YO-valmennus, 2 op, YHS5, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojaksossa valmistaudutaan yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen. Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan muissa opintojaksoissa kartuttamaa osaamista, ja valmistaa häntä ylioppilaskirjoituksiin. Samalla voidaan vielä vahvistaa opiskelijan kirjoittamis- ja tekstianalyysitaitoja.

7.12. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa*

valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä ***eettisyyden*** *tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan* ***ympäristöosaamista*** *lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan,

tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.12.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinauskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä tutustuminen antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen pohtimiseen. Opiskelutaitojen harjoittelu edistää omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamista opiskelijana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä mahdollinen itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinauskon ja islamin jäljillä, 2 op, UE1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan uskonnoissa ja maailmankatsomuksissa ilmeneviin kysymyksiin. Mihin ja miksi ihminen uskoo? Millaista on nykyajan uskonnollisuus? Tarkastelun kohteena ovat Lähi-idän uskonnot: juutalaisuus, kristinusko ja islam. Opintojakson keskeisenä tavoitteena on kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustuessaan kristinuskoon ja ympäristökysymyksiin, opiskelija oppii lisää perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op, UE2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan tarkemmin maailman suurimpaan uskontoon: kristinuskoon. Tavoitteena on hahmottaa kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa.

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kaukoidässä syntyneisiin uskontoihin tutustuminen vahvistaa opiskelijan kansainvälistä osaamista. Uusiin uskonnollisiin liikkeisiin tutustuminen syventää opiskelijan tietoja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op, UE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskellaan Kaukoidässä syntyneitä uskontoja sekä tutustutaan uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Tavoitteena on kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskontojen vaikutukseen perehtyminen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla opettaa ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op, UE4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson keskeisenä sisältönä on uskonnon kulttuuriset ja yhteiskunnalliset vaikutukset Suomessa. Tavoitteena on oppia ymmärtämään uskontojen merkitystä tämän päivän suomalaisessa yhteiskunnassa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*

- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan uskonnollista symboliikkaa eri taidemuodoissa, mikä kehittää hänen monilukutaitoaan sekä kielitietoisuuttaan.

Tutustuminen uskonnollisten teemojen käsittelyyn populaarikulttuurissa mahdollistaa sananvapauden merkityksen ja sen vastuullisen käytön pohtimisen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op, UE5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson keskeisiä sisältöjä opintojaksolla ovat uskonnollinen symboliikka, taiteen ja populaarikulttuurin uskonnolliset teemat sekä uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri. Tavoitteena on harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskontoon liittyvien eri medioissa esiintyvien ajankohtaisten teemojen ja sisältöjen analysoiminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja vahvistaa kykyä arvioida tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media, 2 op, UE6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan uskonnon tutkimukseen sekä ajankohtaisiin uskontoon liittyviin teemoihin mediassa. Opintojakson tavoitteena on oppia kriittisesti arvioimaan uskontoon liittyvää informaatiota mediassa sekä tutustua median hyödyntämiseen uskonnoissa.

Uskonnon kertauskurssi, 2 op (UE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiönä tutustuminen antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen pohtimiseen. Opiskelutaitojen harjoittelu edistää omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamista opiskelijana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus perustuu palautettaviin suorituksiin ja niiden arviointiin. Keskitytään esseevastausten rakentamiseen ja tämän prosessin kehittämiseen.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään ja kerrataan aiemmin opittuja kokonaisuuksia. Tavoitteena on hankkia paremmat valmiudet uskonnon ainereaalikokeen kirjoittamiseen. Opintojaksolla harjoitellaan uskonnon reaalikokeeseen vastaamista ja tutustutaan arviointiohjeisiin. Suoritusmerkintäarviointi.

7.12.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää valmiuksiaan havaita uskontojen moninaisuutta lähiympäristössään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhteisten juurien hahmottaminen ja analysointi kehittää kulttuurista lukutaitoa ja antaa valmiuksia toimia yhdessä yhteiskunnassa ja rakentaa kestävää tulevaisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailman uskontojen moninaisuuden hahmottaminen ja analysointi antaa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op, UO1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään maailman uskontotilanteeseen sekä uskontojen monimuotoisuuteen. Keskeinen näkökulma on juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisten juurien, piirteiden ja kulttuuriperinteiden ymmärtäminen. Opintojaksossa pyritään tutkimaan Raamatun ja tradition merkitystä ortodoksisen kirkon opetuksessa ja sen ihmiskuvassa. Opintojaksolla tarkastellaan lisäksi uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää valmiuksia toimia lähiympäristössään kulttuurisen lukutaidon näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa ortodoksisen kirkon kehityksen osana kristinuskon moninaisuutta ja saa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden ja hengellisen elämän pohjalta opiskelija saa valmiuksia pohtia omakohtaisia arvoja ja eettisiä kysymyksiä ja suhteuttaa niitä ympäröivään maailmaan.

Hyvinvointiosaaminen

Eettisen pohdinnan myötä opiskelija saa valmiuksia pohtia myös omaan hyvinvointiin liittyviä asioita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op, UO2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ortodoksisen kirkon syntyyn, perinteeseen ja oppiin. Opintojaksossa tutustutaan ortodoksisiin paikalliskirkkoihin sekä orientaalisiin kirkkoihin ja niiden erityispiirteisiin. Tarkastelun kohteena on myös läntinen kristillisyys, ekumenia ja uskontodialogi.

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää valmiuksiaan havaita uskontojen moninaisuutta lähiympäristössään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurisen lukutaidon ja katsomuksellisen moninaisuuden ymmärryksen lisääntyessä vahvistuvat samalla globaali- ja kulttuuriosaamisen taidot.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eri uskontojen suhde ympäröivään luontoon antaa valmiuksia pohtia sekä eettisiä että ympäristökysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanuskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op, UO3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan Intian, Kiinan ja Japanin uskontoperinteisiin ja niiden vaikutukseen aasialaisten kulttuurien muokkaajina sekä niiden ilmenemiseen länsimaissa. Opintojaksolla tarkastellaan myös luonnonuskontoja ja uusien uskonnollisten liikkeiden piirteitä

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu paikalliseen seurakuntaan osana kolmannen sektorin toimintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonnollisten yhteisöjen toiminnan ja merkityksen tarkastelu yhteiskunnassa antaa valmiuksia aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvamiselle.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskonnollisen dialogin ymmärtäminen kehittää taitoja kohdata yhteiskunnassa ilmenevää monimuotoisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op, UO4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ortodoksisen kirkon historiaan, nykypäivään ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuuriperinnössä. Tarkastelun kohteina ovat myös luterilainen ja katolinen kirkko sekä uskonnolliset yhteisöt ja niiden toiminta Suomessa.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu lähiympäristössään esiintyviin taidemuotoihin, esim. paikalliseen ikonimaalauskerhoon, kirkkokuoroon tai kirkkorakennukseen ja sen arkkitehtuuriin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustuminen taiteen ja uskontojen suhteeseen antaa valmiuksia pohtia taiteen merkitystä itsensä ilmaisemiseen ja oman itsensä pohtimiseen suhteessa ympäröivään maailmaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustuminen taiteen ja uskontojen suhteeseen antaa valmiuksia pohtia taiteen merkitystä itsensä ilmaisemiseen ja oman itsensä pohtimiseen suhteessa ympäröivään maailmaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonnollisen taiteeseen tutustuminen kehittää taitoja tarkastella ympäröivää kulttuuria uskonnollisesta, tieteellisestä ja taiteellisesta näkökulmasta. Taide antaa myös valmiuksia ajatella luovasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op, UO5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen. Tarkastelun kohteena ovat erityisesti ortodoksisen kirkkotaiteen eri muodot, uskonnollinen symboliikka ja merkitys kirkon opetuksessa.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään oppimisprosessissaan tieto- ja viestintätekniikkaa tarkoituksenmukaisesti.
- Opiskelija kehittää kykyään jäsentää työskentelyä itselleen sopiviin kokonaisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*

- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu paikallisen seurakunnan tai kirkkokunnan median käyttöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskontojen esiintymisen tarkastelu kulttuuris-yhteiskunnallisessa keskustelussa antaa valmiuksia nähdä uskontojen merkitystä osana yhteiskunnan toimintaa ja uskontojen vaikutusta maailmanlaajuisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Uskontojen esiintymisen ja niihin suhtautumisen tarkastelu sekä uskontojen edustajien kannanotot mediassa kehittävät kriittistä ajattelua ja antavat valmiuksia ympäröivän maailman tarkastelulle eettis-uskonnollisesta näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttavat suoritettavat työt, koesuoritukset ja muu tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittelytaidot ja työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana edellisiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op, UO6, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson aikana tarkastellaan uskonnollisten teemojen esille tuomista tieteessä ja erilaisissa medioissa. Opintojakson aikana opiskelijalle muodostuu käsitys eri uskontojen ja erityisesti ortodoksisen kirkon mediamaailmasta. Opintojakso ohjaa opiskelijaa arvioimaan ortodoksisen kirkon ihmiskuvan ja tieteen välistä suhdetta sekä vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa erilaisissa media- ja teknologiaympäristöissä.

7.12.3. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä ymmärtää uskontojen sisäistä monimuotoisuutta.
- Opiskelija osaa kuvailla uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä.
- Opiskelija hahmottaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa.
- Opiskelija kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- uskonto ilmiönä eli miten sitä voi kuvailla ja määritellä sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta
- pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta.
- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa tarkastellaan, miten opiskelija on saavuttanut opintojakson tavoitteet ja miten opiskelija hallitsee opintojakson keskeiset sisällöt. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittely- ja analyysitaidot sekä työskentely- ja tiedonhakutaidot opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op, UI1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään maailman uskontotilanteeseen sekä kolmen globaalin uskonnon monimuotoisuuteen. Keskeinen näkökulma on juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisten juurien, piirteiden ja kulttuuriperinteiden ymmärtäminen. Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisten juurten hahmottaminen ja analysointi. Keskeisten piirteiden, kulttuuriperinnön ja yhteiskunnallisten vaikutusten ymmärtäminen ja analysointi sekä niihin liittyvän kulttuurisen lukutaidon kehittäminen. Digitaitojen ja opiskelun tauottamisen vahvistaminen.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa.

- Opiskelija tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä.
- Opiskelija perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.
- Opiskelija osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja.
- Opiskelijakehittää valmiuksiaan toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä
- islamin sisäinen monimuotoisuus
- poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet
- islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa
- suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa
- uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista lukutaitoa.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa tarkastellaan, miten opiskelija on saavuttanut opintojakson tavoitteet ja miten opiskelija hallitsee opintojakson keskeiset sisällöt. Arvioinnissa huomioidaan tiedollinen osaaminen, tiedon käsittely- ja analyysitaidot sekä työskentely- ja tiedonhakutaidot opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen islam, 2 op, UI2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään islamin opilliseen perustaan ja sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutumiseen sekä niiden keskeisiin piirteisiin. Perehdytään islamin monimuotoisuuden syntyyn, perinteisiin ja oppiin sekä eettiseen ajatteluun. Tarkastelun kohteena on myös islam länsimaissa ja Euroopassa sekä uskontodialogi.

7.12.4. Buddhalainen uskonto (UXB)

Oppiaine ja tehtävä

Muiden uskontojen opetuksessa noudatetaan edellä esitettyjen uskontojen opetussuunnitelmien perusteiden periaatteita ja erityisesti kaikkien oppimäärien yhteisiä opetuksen tavoitteita.

Muiden uskontojen opetusta varten opetussuunnitelman perusteet annetaan erillisillä päätöksillä. Moduulien koodit muodostetaan käyttäen koodia UX ja moduulin numeroa.

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UXB1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä sekä tuntee uskontoihin ja erityisesti buddhalaiseen uskontoon liittyvää tutkimusta
- opiskelija perehtyy maailman uskonnolliseen tilanteeseen sekä osaa keskustella rakentavasti uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä
- opiskelija tutustuu buddhalaisuuden sekä muiden uskontojen sisäiseen monimuotoisuuteen
- opiskelija tutustuu buddhalaisiin rituaaleihin sekä niiden merkitykseen ihmisten arjessa
- opiskelija perehtyy juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin sekä ilmenemismuotoihin nykymaailmassa ja historiassa
- opiskelija hahmottaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin suhdetta muihin uskontoihin sekä erityisesti buddhalaisuuteen
- opiskelija kehittää kykyään toimia monikulttuurisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uskonto ja uskonnottomuus ilmiöinä, uskonnon määrittely sekä uskontojen ja erityisesti buddhalaisen uskonnon tutkimus
- nykyajan uskonnollinen kenttä ja sen monimuotoisuus, sekularisaatio, uskonnottomuus sekä uskonnonvapaus
- buddhalaisuus ja muut uskonnot osana kestävän tulevaisuuden luomista
- buddhalaisuuteen ja muihin uskontoihin kytkeytyviä ajankohtaisia kysymyksiä
- buddhalaiset rituaalit osana ihmisten arkea
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteiset juuret, kulttuuritausta, keskeiset piirteet sekä vaikutusten näkyminen historiassa ja nykyajassa
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskeiset piirteet suhteessa buddhalaisuuteen ja muihin uskontoihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää kykyään toimia monikulttuurisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppimalla ymmärtämään, mihin ihmiset uskovat ja miksi, opiskelija kehittää kykyään tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla uskontoon ilmiönä opiskelija pääsee kehittämään hyvinvointiosaamistaan: hän saa työkaluja oman identiteettinsä rakentamiseen sekä oppii tunnistamaan oman ajattelunsa ja uskomustensa toimintamekanismeja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisältöjä lähestytään monitieteellisestä näkökulmasta. Opiskelijaa perehdytetään lähdekritiikkiin ja häntä kannustetaan tarkastelemaan lähteitä kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija pääsee tutustumaan buddhalaisuuteen ja muihin uskontoihin kytkeytyviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Monet ajankohtaiset kysymykset kytkeytyvät ihmisoikeuksiin ja ympäristökysymyksiin, minkä lisäksi ne askarruttavat lukuisia ihmisiä ympäri maailmaa. Ajankohtaisiin kysymyksiin paneutuminen kannustaakin opiskelijaa eettiseen toimintaan yhteiseksi hyväksi sekä kehittämään ympäristöosaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa opintojakson aikana tietoja ja taitoja, joita hän voi käyttää sekä omaksi että yhteiskunnan hyväksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvosana muodostuu opiskelijan palauttamista kirjallisista töistä sekä kokeesta. Kirjallisten töiden aiheet nousevat opintojakson keskeisistä sisällöistä ja ne on suunniteltu vahvistamaan opiskelijan laaja-alaisen osaamisen osa-alueita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä, 2 op, UXB1, valinnainen, numeroarviointi

Uskonto on vaikuttanut voimakkaasti siihen, millaisiksi kulttuurit ja yhteiskunnat eri puolilla maailmaa ovat muotoutuneet. Tämän opintojakson aikana tutustutaan uskontoon ilmiönä. Samalla pohditaan, mihin ihmiset uskovat ja miksi. Opintojakson aikana tutustutaan myös nykyajan uskonnollisuuteen ja buddhalaisuuden monimuotoisuuteen. Tarkastelun kohteena opintojaksossa ovat lisäksi Lähi-idän uskonnot: juutalaisuus, kristinusko ja islam. Niitä vertaillaan buddhalaisuuteen. Opintojakson aikana kehitetään taitoja toimia monikulttuurisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä.

Maailmanlaajuinen buddhalaisuus, 2 op (UXB2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää buddhalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta
- opiskelija tuntee buddhalaisuuden keskeiset suuntaukset sekä niiden syntyhistorian ja ominaispiirteet
- opiskelija tutustuu buddhalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin ympäri maailmaa
- opiskelija tutustuu buddhalaisuuden ja hindulaisuuden sekä buddhalaisuuden ja muiden uskontojen väliseen vuorovaikutukseen eri aikakausina ja erilaisissa kulttuureissa
- opiskelija osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista buddhalaisuuteen liittyvää keskustelua ja mediasisältöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- buddhalaisuuden kolmen pääsuuntauksen, theravadan, mahayanan ja vajrayanan, synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- buddhalaisuuden ja hindulaisuuden sekä buddhalaisuuden ja muiden uskontojen välinen vuorovaikutus
- buddhalaisuuden sisäinen monimuotoisuus
- kansanuskon vaikutus buddhalaisuuteen eri kulttuureissa
- maallikkobuddhalaisuus ja luostareihin keskittyvä buddhalaisuus
- modernit buddhalaiset liikkeet
- osallistuva buddhalaisuus
- buddhalaisuus länsimaissa ja sen ilmenemismuodot
- maailmanlaajuiset buddhalaiset järjestöt sekä interbuddhalaisuus
- uskontodialogi
- ajankohtaisia buddhalaisuuteen liittyviä kysymyksiä, kuten ilmasto- ja ympäristökysymykset sekä niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa keskeisenä sisältönä oleva uskontodialogi kehittää opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista, koska se vahvistaa hänen eettistä toimijuuttaan globaalissa media- ja teknologiamaailmassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa keskeisenä sisältönä oleva uskontodialogi on eräs kestävän, rauhanomaisen tulevaisuuden rakentamisen mahdollistavista työkaluista. Tutustumalla ajankohtaisiin buddhalaisuuteen liittyviin kysymyksiin, kuten ilmasto- ja ympäristökysymyksiin sekä niiden taustoihin, opiskelija kehittää taitojaan vaikuttaa turvallisen, kestävän ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden puolesta.

Hyvinvointiosaaminen

Buddhalaiseen perinteeseen syventyminen auttaa opiskelijaa tuntemaan perinteen syvällisemmin sekä analysoimaan sitä tarkemmin. Tämä vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista, sillä hän

saa työkaluja oman identiteetin rakentamiseen. Lisäksi opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuus reflektoida omia arvojaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Myötätunto on buddhalaisuuden monissa suuntauksissa keskeinen arvo ja buddhalaiseen etiikkaan perehtyminen kannustaakin huolehtimaan sekä itsestä että toisista. Eräs opintojakson keskeisistä sisällöistä on uskontodialogi. Uskontodialogi kannustaa arvolähtöiseen ja eettiseen toimintaan yhteiseksi hyväksi. Opintojaksossa perehdytään lisäksi ajankohtaisiin buddhalaisuuteen liittyviin kysymyksiin, kuten ilmasto- ja ympäristökysymyksiin, sekä niiden taustoihin. Tämä kannustaa opiskelijaa arvostamaan luonnon monimuotoisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontodialogiin perehtymällä opiskelija kehittää sosiaalisia taitojaan sekä rakentavan viestinnän taitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvosana muodostuu opiskelijan palauttamista kirjallisista töistä sekä kokeesta. Kirjallisten töiden aiheet nousevat opintojakson keskeisistä sisällöistä ja ne on suunniteltu vahvistamaan opiskelijan laaja-alaisen osaamisen osa-alueita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen buddhalaisuus, 2 op, UXB2, valinnainen, numeroarvosana

Opintojaksossa perehdytään uskontoon, jolla on suuri merkitys Aasian historiassa ja monissa nykykulttuureissa: buddhalaisuuteen. Opintojakson aikana tutustutaan tarkemmin buddhalaisuuden suuntauksiin ja koulukuntiin. Tarkastelun kohteena ovat erityisesti pääsuuntaukset theravada, mahayana ja vajrayana. Lisäksi perehdytään buddhalaisuuteen liittyvään ajankohtaiseen keskusteluun. Opintojakson aikana selviää muun muassa miten buddhalaisuuden piirissä reagoidaan ympäristökysymyksiin.

7.13. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa,

psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

*Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämänkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

*Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan*

toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

- Sotungin etälukiossa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omaa elämänkatsomustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja hyvä elämä, 2 op, ET1, pakollinen, numeroarviointi

Opintojaksolla tutustutaan maailmankatsomukseen. Perehdytään uskonnollisiin ja maallisiin katsomuksiin ja niiden eroihin. Tutkitaan, miten ympäristö, tieto, media, uskonnot, taide, politiikka ja kulttuuri vaikuttavat maailmankatsomusten syntyyn. Tavoitteena on jäsentää omaa maailmankatsomusta ja ymmärtää toisia.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Valinnainen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*

- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja yhteiskunta, 2 op, ET2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutkitaan erilaisia ihmiskäsityksiä, omaa identiteettiä, ihmisoikeuksia sekä tutustutaan erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa.
- Opiskelija osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuurit, 2 op, ET3, valinnainen, numeroarviointi

WILMAAN TULEVA KUVAUSTEKSTI PUUTTUU.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija

- Opiskelija osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- Opiskelija ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä

- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin

Opintojakson vapaa kuvaus

Katsomukset, 2 op, ET4, valinnainen, numeroarviointi

Katsomuksellinen käsitteistö, ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen, katsomusten historiaan, poliittisia maailmankatsomuksia, katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki*
- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op, ET5, valinnainen, numeroarviointi

Uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä; uskontojen historiallinen ja maantieteellinen levinnäisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; ateismi, agnotismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet; uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa
- Opiskelija saa valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tulevaisuus, 2 op, ET6, valinnainen, numeroarviointi

Tulevaisuuden tutkimus, tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, ihmiskäsitysten ja hyvän elämän ihanteiden mahdollinen muutos, yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos, globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset.

7.14. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen*

ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Valinnainen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksossa opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op, PS1, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan oppimiseen, psykologiatieteen luonteeseen sekä ryhmäkäyttäytymisen perusteisiin. Tavoitteena on oivaltaa kuinka monimutkainen olento ihminen on. Opintojaksossa perehdytään johonkin valinnaiseen hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta ja sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*

- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tutkitaan kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään itseään ja muita ihmisiä paremmin. Itseymmärryksen lisääntyminen edistää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tukee esimerkiksi tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehittyvä ihminen, 2 op, PS2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa käsitellään ihmisen fyysistä, kognitiivista ja sosioemotionaalista kehitystä elämänkulun aikana. Tavoitteena on auttaa ymmärtämään omaa ja toisten elämää sekä perehtymään kehityksen jatkuvuuteen.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*

- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksossa opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan sekä edistävät opiskelun itsesäätelytaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tämä opintojakso kytkeytyy yhteiskunnalliseen osaamiseen esimerkiksi tarkasteltaessa nopean ja hitaan ajattelun sisältöjä ja kognitiivisia vinoumia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op, PS3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tutustutaan inhimillisen tietoisuuden ja tiedonkäsittelyn luonteeseen, toimintatapoihin ja hermostolliseen perustaan. Tavoitteena on, että opiskelija osaa hyödyntää tiedonkäsittelyn perusteita esimerkiksi tarkkaavaisuudesta, havaitsemisesta ja muistin toiminnasta omaan oppimiseensa.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*

- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys -käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tunteet ja mielenterveys, 2 op, PS4, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen. Tunne-elämä, nukkuminen, uni, stressi, kriisit, mielenterveyden häiriöt ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

vaikuttavat psyykkiseen hyvinvointiin. Tavoitteena on ymmärtää, että omaa hyvinvointia tukevat ratkaisut edellyttävät myös tietoa.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*

- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä opetuksen tauottamiseksi ja opetus voi mahdollisuuksien mukaan tapahtua myös muualla kuin luokkahuoneessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaamista voidaan vahvistaa tarkasteltaessa esimerkiksi piirreteoreettista näkökulmaa, motivaatiota ja yksilöllisiä tulkinta- ja toimintatyylejä sekä älykkyyden ja luovuuden määritelmiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi käsiteltäessä perimän ja ympäristön vuorovaikutusta älykkyydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op, PS5, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa opiskelija tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen ja osaa selittää yksilöiden välisiä eroja erilaisista näkökulmista. Opintojaksossa tutustutaan myös persoonallisuuden tutkimusmenetelmiin sekä tarkastellaan ihmistä kulttuurin ja ryhmän osana.

Psykologian YO-valmennus, 2 op (PSS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua. Opintojakson aikana on mahdollista keskustella yhdessä opettajan kanssa hyvinvointia edistävistä keinoista ylioppilaskirjoitusten aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian YO-valmennus, 2 op, PSS9, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

7.15. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja työskentelyn rytmittämisellä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kuvien tuottamisen ja kuluttamisen vastuun, vallan ja merkitysten ymmärtäminen sekä omassa elämässä että laajemmin yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan taidetta oman, kansallisen ja globaalin kulttuurin näkökulmasta. Taide nähdään yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa muokkaavana sekä kulttuuriperintöjä heijastavana ilmiöinä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaisen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op, KU1, valinnainen, numeroarviointi

Opintojakson sisältöinä tutkitaan ja työstetään kuvia identiteetin ja kulttuurin rakentajina sekä syvennytään kuvien tulkintaan ja erilaisiin käsityksiin visuaalisesta kulttuurista.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä sekä työskentelyn rytmittämisellä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen avulla opiskelijaa kannustetaan kokeilemaan ja löytämään hänelle kiinnostava ja luonteva tapa taiteelliseen ilmaisuun sekä uuden oppimiseen. Oman ilmaisutavan löytäminen ja syventäminen sekä uusien ilmaisutapojen kokeilu lisäävät taide- ja taitoaineille ominaista henkilökohtaista hyvinvointia. Työskentelyssä opiskelija ilmaisee itseään jolloin kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen tuntemisen ja henkilökohtaisten merkitysten kautta tuetaan opiskelijan hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan muotoilun ja rakentelun tekotapoja, materiaaleja ja merkitystä ekologisten ja eettisten näkökulmien kannalta ja tekemään yksilön ja ympäristön kannalta riittävän oikeita valintoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jakson aikana tapahtuvaa kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja jaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen

kuvataiteessa. Arviointi voi olla numeerista ja sanallista. Arviointiin kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Tämä opintojakso arvioidaan numerolla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op, KU2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksolla perehdytään ympäristöön, arkkitehtuuriin ja muotoiluun, jotka muodostavat meidän kulttuuriympäristön. Harjoitustöiden avulla opiskellaan ympäristön havainnointia ja suunnittelua sekä kolmiulotteista esitystapaa.

7.16. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystiedon opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Terveystiedon opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- opiskelija osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- opiskelija tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan ja taitojaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pohtii elämäntapavalintojen merkitystä itselleen ja ympäristölleen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan eettisesti terveyteen liittyviä valintoja ja niiden seurauksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pohtii suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin merkitystä yksilön ja yhteisön terveydelle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää vertais- ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin palautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys voimavarana, 2 op, TE1, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa perehdytään ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviin tekijöihin. Sisältöinä painottuvat kehon ja mielen hyvinvointi sekä terveyskäyttäytymisen ymmärtäminen.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa esitellä turvallisen ympäristön rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä ja pohtia omien elintapavalintojen vaikutusta niihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle sekä saa keinoja kestävän kehityksen tukemiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää vertais- ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja ympäristö, 2 op, TE2, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa arvioidaan terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimiseen. Lisäksi tarkastellaan elinympäristöjen ja riippuvuuksien terveysvaikutuksia sekä arvioidaan omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa nimetä terveyden yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia edellytyksiä sekä hahmottaa niiden ja yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyden eriarvoisuuden syntymiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tunnistaa terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ristiriitatilanteita sekä osaa analysoida niitä. Hän tietää potilaan oikeudet sekä terveydenhuollon eettiset periaatteet ja osaa arvioida niiden toteutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa nimetä väestötason ja globaalin tason terveyttä määrittäviä tekijöitä, pohtia niiden vaikutusta terveyden ja terveyden eriarvoisuuden rakentumisessa sekä esitellä globaaleja terveysuhkia ja niiden ennaltaehkäisyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää myös vertais- ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja yhteiskunta, 2 op, TE3, valinnainen, numeroarviointi

Opintojaksossa tarkastellaan terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiaa sekä tulevaisuuden haasteita. Teemoina mm. tarttumattomat ja tartuntataudit, eettiset kysymykset sekä globaalit terveyshaasteet.

Terveystiedon YO-valmennus, 2 op (TES4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Digitaaliset oppimisympäristöt voivat mahdollistaa opetuksen toteuttamisen monin eri tavoin tarkoituksenmukaisella tavalla siten, että oppimistavoitteiden saavuttaminen on nuorelle mahdollista erilaisissa elämäntilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja. Opiskelija pyrkii yhdistelemään eri tieteenalojen tietoa, tulkitsemaan sitä kriittisesti samalla mahdollisesti muodostaen itselleen uutta tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi voi sisältää vertais-, ja itsearviointia. Formatiivinen arviointi perustuu jakson aikaisiin kirjallisiin tai suullisiin tehtäväpalautuksiin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi jakson lopussa suoritettavaan kokeeseen. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveystiedon YO-valmennus, 2 op, TES4, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)
Opintojakson aikana valmistaudutaan terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin. Tavoitteena on harjoitella vastaamista erilaisiin tehtävätyyppeihin sekä kerrata terveystiedon kokeessa tarvittavien ohjelmistojen käyttöä.

7.17. Informaatioteknologia ja sovellukset (ITS)

Opintojaksot

Digivalmiudet lukiossa, 2 op (ITS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu erilaisten ohjelmistojen käytössä osana tietotekniikan opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset ohjelmien käytössä kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitämme huomiota tietotekniikan merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa on eri digivalmiuksiin liittyviä tehtäviä, joita opiskelija tekee ja palauttaa opettajalle arvioitavaksi. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Digivalmiudet lukiossa, 2 op, ITS1, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Opintojakson tarkoitus on valmentaa etäopiskelijaa käyttämään sujuvammin sekä tietokonetta ja mobiilisovelluksia että Abitti-sovelluksia.

Ohjelmoinnin alkeet, 2 op (ITS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ohjelmoinnin perusteisiin osana informaatioteknologian opiskelua.
- Opiskelija osaa tauottaa opiskeluaan itselleen sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Onnistumisen kokemukset koodauksessa kehittävät minäpystyvyyden tunnetta. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitämme huomiota ohjelmoinnin merkitykseen teknologiayhteiskunnassa. Laaja-alaisen osaamisen painotukset otetaan huomioon tehtävien ja työskentelytapojen valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa on ohjelmointitehtäviä, joita opiskelija tekee ja palauttaa opettajalle arvioitavaksi. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana työskentelyä ja se on mukana tehtävien palautteessa ja arvioinnissa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Ohjelmoinnin alkeet, 2 op, ITS2, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin Python-kielen avulla.

7.18. Bisnes (BSN)

Opintojaksot

Oman talouden hallinta, 2 op (BSN1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat käyttävät paikallisia yrityksiä esimerkkeinä opintojakson aikana.
- Digitaalisen viestinnän ja markkinoinnin merkitys korostuu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelija lisää yleistä ymmärrystään taloudesta, joka mahdollistaa yhteiskunnallisen ymmärryksen kasvattamisen.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla luodaan pohjaa oman taloutensa hallintaan, joka mahdollistaa opiskelijan henkilökohtaisen hyvinvoinnin lisäämisen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritusperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Oman talouden hallinta, 2 op, BSN1, koulukohtainen valinnainen, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Oman talouden hallinta -opintojakso käsittelee talouden ilmiöitä, budjetointia ja omaa suhdetta talouteen. Tämän lisäksi käsitellään säästämistä, vastuullista kuluttamista ja arjen hallintaa.

Työelämäosaaminen, 2 op (BSN2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään ohjelmistoja monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti osana luovaa ongelmanratkaisua.
- Opiskelija oppii tauottamaan työskentelyn ja palautumisen rytmiä hänelle sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Digitaalisen vuorovaikutuksen merkitys ja mahdollisuudet tulevat esille opintojaksolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Työelämävalmiuksien vahvistamisen kanssa painotetaan yhteistyö- ja neuvottelutaitoja sekä miten toimia osana työyhteisöä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kartoittaa omia vahvuuksiansa ja omaa tulevaisuuttansa. Samalla opiskelijan itsetuntemus lisääntyy ja perusteet oman hyvinvoinnin kasvattamiselle vankistuvat. Erityisesti työhyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeässä osassa opintojaksolla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Työelämän pelisääntöjen hahmottaminen ja jatko-opintovalmiuksien kehittäminen auttavat opiskelijaa ymmärtämään suomalaista yhteiskuntajärjestelmää paremmin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritusperusteet käydään läpi opintojakson alkaessa ja löytyvät oppimisalustalta. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat opintojakson aikana tehdyt tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Työelämäosaaminen, 2 op, BSN2, koulukohtainen valinnainen, arviointi suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty)

Työelämäosaaminen -opintojaksolla käsitellään opiskelijan omia jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia sekä tärkeitä työelämätaitoja, joista on hyötyä muuttuvassa työelämässä.

7.19. Yrittäjyys ja talous (YRT)

Opintojaksot

Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YRT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu yritystoiminnan perusteisiin, yrityksen perustamiseen ja tapoihin, joilla yrityksen toimintaa kehitetään.
- Opiskelu jaksottuu hyvin luontevasti, koska opintojaksossa korostuu opiskelijoiden itsenäinen työskentely.
- Opiskelija oppii digitaalisia taitoja muun työskentelyn ohessa, sillä työskentely vaatii ohjelmistojen käyttöön liittyviä digitaalisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyvän liikeidean tunnusmerkit ja merkitys yritystä perustettaessa.
- Liikeidean kehittäminen ja käytännön yritystoiminnan suunnittelu ennen yrityksen perustamista.
- Yrityksen perustamiseen liittyvät käytännön toimet ja yritystoiminnan aloittaminen.
- Yritystoiminnan tärkeimmät tunnusluvut, joita hyödynnetään yritystoimintaa kehitettäessä.
- Opintojaksossa käytetään esimerkkeinä Vantaalla toimivia yrityksiä ja otetaan huomioon Vantaan kattava palvelualojen yritystoiminta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yrittäjän toiminnasta, jossa keskeisenä asiana on olla vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja instituutioiden kanssa ja kuuntelemaan heidän tarpeitaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan ymmärrys yrittäjyyden yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä yrittäjän vuorovaikutuksesta muun yhteiskunnan kanssa syvenee.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisessa arvioinnissa käytetään viikoittaisia teemallisia palautustehtäviä, joita arvioidaan kirjallisesti. Summatiivinen arviointi perustuu opiskelijan palautuksiin ja päätöstehtävänä tehtävään yritystoimintasuunnitelmaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyden perusteet, YRT1, 2 op, koulukohtainen valinnainen opintojakso, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojaksolla tutustutaan yritystoimintaan ja sen perustuksiin. Samalla opiskelijalla on mahdollisuus kehittää omaa mahdollista liikeideaansa.

Raha ja sijoittaminen, 2 op (YRT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää rahan liikkeeseen vaikuttavia ilmiöitä sekä pystyy arvioimaan paremmin eri sijoitustuotteiden riskejä ja mahdollisuuksia.
- Erityisesti opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijaa pitkäjänteisen sijoittamisen aloittamisessa ja kehittämisessä. Opiskelija rakentaa opintojakson aikana oman sijoittamisportfolionsa, jota hän voi hyödyntää opintojakson jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri sijoitustuotteet sekä niiden riskiarviot.
- Makrotalouden eri toimijoiden ja tapahtumien vaikutukset rahan liikkeeseen ja eri sijoitustuotteiden arvonkehitykseen.
- Opiskelijan oman sijoittamisprofiilin ja -portfolion rakentaminen ja kehittäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään institutionaalisen sijoittamisen yhteiskunnallisen merkityksen, esim. rahastot, ja miten muutokset yhteiskunnassa vaikuttavat rahatalouteen ja sijoittamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrys sijoittamisen globaaleista ulottuvuuksista syvenee, samalla rahoitusmarkkinoiden globaalisti verkottunut luonne tulee esille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikaisiin palautettuihin tehtäviin. Summatiivinen arviointi perustuu edellä mainitun lisäksi opintojakson aikana rakennettuun ja viimeisteltyyn sijoitusportfolioon. Arvioinnissa voidaan sisältöjen hallinnan lisäksi ottaa huomioon opiskelijan näytöt laaja-alaisen oppimisen teemoissa. Palaute laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamisesta annetaan kirjallisista tehtävistä annettavassa palautteessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Raha ja sijoittaminen, YRT2, 2 op, koulukohtainen valinnainen opintojakso, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojaksolla tutustutaan sijoittamiseen ja sen eri mahdollisuuksiin. Samalla käydään lävitse, miten suuremmat toimijat, kuten keskuspankit ja sijoitusrahastot, vaikuttavat sijoitusmarkkinoihin.

7.20. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Tutkiva työskentely, 2 op (TOS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen.
- Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia.
- Tavoitteena on, että opiskelija hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja.
- Tavoitteena on, että opiskelija työskentelee tavoitteellisesti häntä kiinnostavan aihepiirin parissa.
- Tavoittena on, että opiskelija hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi itse ehdottaa häntä kiinnostavaa tutkimusaihetta tai aihe voidaan kehitellä yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa.
- Opiskelijalle voidaan myös hyväksilukea muualla hankittua soveltuvaa osaamista.
- Teemaopinnot voidaan järjestää yhdessä toisen oppilaitoksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, kun hän suunnittelee, toteuttaa ja esittää johonkin aihepiiriin tai ilmiöön liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun

tuotoksen. Samalla opiskelija hahmottaa tiedonalojen välisiä yhteyksiä sekä kehittää kriittistä ja luovaa ajattelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa jatkuvaa työskentelyään ja oppimistaan ohjaavaa kannustavaa palautetta. Itse- ja vertaisarviointia käytetään, mikäli opiskelijan valitsema tutkivan työskentelyn suorittamistapa sen mahdollistaa. Arvioinnin perusteet sovitaan opiskelijan kanssa opintojakson alkaessa ja ne kirjataan sähköiseen oppimisympäristöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkiva työskentely, 2 op, TOS1, koulukohtainen valinnainen opintojakso, arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty/hylätty

Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää johonkin aihepiiriin tai ilmiöön liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Opiskelija voi itse ehdottaa häntä kiinnostavaa aihetta tai aihe voidaan kehitellä yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa. Opiskelijalle voidaan myös hyväksilukea muualla hankittua soveltuvaa osaamista.

Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, annetaan hänelle merkintä myös opintojaksosta TO121.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, merkitään 1op opintojaksolle TO120 ja toinen opintopiste tälle opintojaksolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on jatkoa opintojaksolle TO120. Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus etsiä tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien pääsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttuista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ratkaisuehdotuksia. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2369-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita

kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2370-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2371-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Tikkurilan lukion opetussuunnitelma

Nimi	Tikkurilan lukion opetussuunnitelma
Kunta	Vantaa
Koulu	Tikkurilan lukio
Hyväksymispäivämäärä	10.6.2025
Pdf luotu	17.12.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 2
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
   2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
   2.2. Arvoperusta. 6
3. Opetuksen toteuttaminen. 8
   3.1. Opintojen rakenne. 8
   3.2. Oppimiskäsitys. 9
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 10
   3.4. Toimintakulttuuri. 11
   3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 16
   3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 17
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 22
   4.1. Ohjaus. 22
   4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. 28
      4.2.1. Oppimisen tuki. 29
      4.2.2. Erityisopetus. 32
      4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut. 34
      4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 35
   4.3. Opiskeluhuolto. 35
      4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 36
   4.4. Kurinpito. 39
      4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. 40
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 40
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 44
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 44
   5.2. Opintojakson arviointi. 45
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 46
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 47
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 48
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 48
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 49

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 51
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 51
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 52
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 53
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 54
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 56
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 57
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 57
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 58
7. Oppiaineet. 64
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 64
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 65
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 67
Kieli- ja tekstitietoisuus ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI2-3). 69
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4). 71
Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI5). 72
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI6-7). 74
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 76
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9). 78
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 79
Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI11). 80
Verkkokirjoittaminen, 2 op (ÄIS12). 81
Teatterin erikoiskurssi, 2 op (ÄIS13). 82
Kielenhuolto, 2 op (ÄIS14). 83
Kirjoittamisen perusteita, 2 op (ÄIS15). 84
Luova kirjoittaminen 1, 2 op (ÄIS16). 85
Luova kirjoittaminen 2, 2 op (ÄIS17). 86
Lukion kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄIS18). 87
Asiakirjoittaminen, 2 op (ÄIS19). 88
Kirjallisuuspiiri, 2 op (ÄIS20). 89
Väittelyn taito, 2 op (ÄIS21). 90
Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10). 91
Kieli- ja tekstitietoisuus ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI2-6). 91
Vuorovaikutus 3-7, 2 op (ÄI3-7). 93
Ylioppilaskokeen vastaustekniikka, 2 op (ÄIS22). 94
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (ÄIS23). 95
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 95

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 98
Kieli ja vuorovaikutus, 2 op (S22-3). 100
Kirjallisuus, 2 op (S24). 102
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 104
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S26-7). 106
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 108
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 110
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 111
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 112
Kielen ja tekstien rakenteita, 2 op (S2S12). 113
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (S213). 114
Kieli ja kirjoittaminen, 2 op (S22-6). 114
Suomen kielen haastepassi, 2 op (S2S14). 116
Vuorovaikutus, 2 op (ÄI23-27). 117
7.2. Biologia (BI). 119
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 121
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 122
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 123
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 125
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 126
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 128
Biologian abikertaus, 2 op (BIS7). 130
Laborointi, 2 op (BIS8). 130
Ihmisen anatomiaa ja fysiologiaa, 2 op (BIS9). 131
Lajintuntemus, 2 op (BIS10). 132
Eläinten viestintä ja käyttäytyminen, 2 op (BIS11). 132
Ekologiaa maastossa, 2 op (BIS12). 133
Biologian vaellus, 2 op (BIS13). 134
Lajista kuvaksi, 2 op (BIS14). 134
Menossa lääketieteelliseen, 2 op (BIS15). 135
Kiertotalous - Romusta taiteeksi, 2 op (BIS16). 136
7.3. Elämänkatsomustieto (ET). 137
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 139
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 141
Kulttuurit, 2 op (ET3). 143
Katsomukset, 2 op (ET4). 146
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 148
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 150

Elämänkatsomustiedon kertaus ainereaaliin valmistautuville, 1 op (ETS7). 152
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (ETS8). 153
Muun katsomusaineen opintojakso, 2 op (ETS9). 154
7.4. Filosofia (FI). 155
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 157
Etiikka, 2 op (FI2). 159
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 161
Totuus, 2 op (FI4). 163
Laudatur filosofiasta (Abikertaus), 2 op (FIS5). 164
Filosofia, tietokonepelit ja tekoäly, 2 op (FIS6). 165
Etiikan erityiskysymyksiä, 2 op (FIS7). 166
Ilmastonmuutos ja ympäristön filosofiset kysymykset, 2 op (FIS8). . . 166
Tietoisuuden ja vapaan tahdon filosofiaa, 2 op (FIS9). 167
Homer Simpson ja elämän tarkoitus, 2 op (FIS10). 168
Filosofian historia Sokrateesta Sartreen, 2 op (FIS11). 169
Voiko taiteella vaikuttaa maailmaan?, 2 op (MU23_FI12). 170
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (FIS13). 170
Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10). 171
7.5. Fysiikka (FY). 171
Fysiikan perusteet, 2 op (FY1-2). 173
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 174
Voima ja liike, 2 op (FY4). 176
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 177
Sähkö, 2 op (FY6). 179
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 180
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 181
Fysiikan kokonaiskuva (abikertaus), 2 op (FYS09). 183
Elektroniikka, 2 op (FYS10). 184
Tähtitiede, 2 op (FYS12). 184
Kokeelliset menetelmät, 2 op (FYS13). 185
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (FYS14). 185
7.6. Maantiede (GE). 185
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 188
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 190
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 192
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 194
Maantieteen abikertaus, 2 op (GES5). 195

Kartografia, 2 op (GES6). 196
Kehittyvät maat, 2 op (GES7). 197
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (GES8). 198
7.7. Historia (HI). 198
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 201
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 202
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 204
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 205
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 207
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 209
Historiaa soveltavasti (abikertaus), 2 op (HIS7). 210
Retkiä historiaan, 2 op (HIS8). 211
Historiaa uutisotsikoiden takana, 2 op (HIS9). 212
World History in English, 2 op (HIS10). 213
Ihmisoikeudet ja juutalaisvainot (HI, PS, FI, ÄI), 4 op (HIS12). 214
Kansakunnan historiaa paikan päällä, 2 op (HIS13). 215
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (HIS14). 216
Kulttuurivaihto - Brasilia, 2 op (HIS15). 216
7.8. Kemia (KE). 217
Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1-2). 219
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 222
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 223
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 225
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 227
Kemiaa kokeellisesti, 2 op (KES8). 229
Kemian kokonaiskuva, 2 op (KES7). 229
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (KES8). 230
7.9. Uskonto (KT). 230
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 232
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 232
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 235
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 237
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 239
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 241
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 243
Uskonnon kertaus ainereaaliin valmistautuville, 2 op (UES7). 245
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UES8). 246

Muun katsomusaineen opintojakso, 2 op (UES9). 247
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 247
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UOS7). 247
7.9.3. Katolinen uskonto (KT3). 248
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UKS7). 248
7.9.4. Islamin uskonto (KT4). 248
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UIS6). 248
7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5). 249
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UJS7). 249
7.9.6. Bahá'í-uskonto (KT7). 249
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UBAS7). 249
7.9.7. Buddhalainen uskonto (KT8). 249
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UBUS7). 249
7.9.8. Krishna-uskonto (KT10). 250
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UKRS7). 250
7.10. Kuvataide (KU). 250
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01). 253
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02). 255
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03). 257
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04). 259
Taidehistoria, 2 op (KUS05). 261
Taidegrafiikka, 2 op (KUS06). 263
Piirustus, 2 op (KUS07). 264
Maalaus, 2 op (KUS08). 266
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KUS09). 267
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (KUS10). 269
7.11. Lukiodiplomit (LD). 269
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 270
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4). 272
Mediadiplomi, 2 op (MELD5). 272
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6). 273
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8). 274
7.12. Liikunta (LI). 274
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 276
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 277
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3). 277
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4). 278
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5). 279

Lajikurssi, 2 op (Lis6). 279
Ryhmäliikunnasta hyvinvointia, 2 op (Lis7). 279
Virkisty liikunnasta, 2 op (Lis8). 280
Kuntosalikurssi, 2 op (Lis9). 280
Vasta-alkajan palloilukurssi, 2 op (lis10). 280
Pallopelien jatkokurssi, 2 op (Lis11). 281
Wanhat tanssit, 2 op (Lis12). 281
Liikuntaleirikoulu, 2 op (LIs17). 282
Uudet urheilulajit, 2 op (Lis13L). 282
Rytmi- ja musiikkiliikunta, 2 op (LIs14L). 283
Liikunnan ohjaus, 2 op (Lis15L). 283
Retkeily ja vaellus, 2 op (Lis16L). 284
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (LIS17). 284
Liikuntaleirikurssi, 2 op (LIS18). 284
7.13. Matematiikka (MA). 285
7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 287
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2). 287
Geometria, 2 op (MAA3). 288
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 289
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 290
Derivaatta, 3 op (MAA6). 291
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 292
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 293
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 294
3D-geometria, 2 op (MAA10). 295
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 296
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 297
Matematiikan kokonaiskuva (Abikertaus), 2 op (MAAS13). 298
Matematiikan haasteet, 1 op (MAAS14). 299
Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAAS15). 299
Kompleksiluvut ja avaruuden vektorit, 2 op (MAAS16). 300
Lineaarialgebra, 2 op (MAAS17). 300
Lukuteoria ja todistaminen, 2 op (MAAS18). 301
7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 301
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 301
Geometria, 2 op (MAB3). 303
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 304
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 305

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 306
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 307
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 308
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 308
Lyhyen matematiikan kokonaiskuva, 2 op (MABS10). 309
Talousmatematiikka, 0 op (MAB6-7). 310
Johdanto lukiomatematiikkaan, 2 op (MABS17). 310
7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 311
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 311
7.14. Musiikki (MU). 312
Kaikki soimaan, 2 op (MU1). 314
Soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 316
Globaali uteliaisuus, 2 op (MU3). 317
Luovasti yhdessä, 2 op (MU4). 319
Musiikkiprojekti, 2 op (MUS5). 321
Bändi ja yhteismusisointi 1, 2 op (MUS6). 322
Voiko taiteella vaikuttaa maailmaan?, 2 op (MU23_FI12). 323
Bändi ja yhteismusisointi 2, 2 op (MUS7). 323
Bändi ja yhteismusisointi 3, 2 op (MUS8). 324
Kuoro1, 2 op (MUS9). 325
Kuoro2, 2 op (MUS10). 327
Kuoro3, 2 op (MUS11). 328
Musiikkiteknologia 1, 2 op (MUS12). 329
Musiikkiteknologia 2, 2 op (MUS13). 330
Luova studiotyö, 2 op (MUS14). 331
Poplaulu 1, 2 op (MUS15). 332
Poplaulu 2, 2 op (MUS16). 334
Poplaulu 3, 2 op (MUS17). 335
Musiikkitieto, 2 op (MUS18). 336
Orkesteri/Big Band, 2 op (MUS19). 337
Syventävä musiikkiprojekti, 2 op (MUS20). 338
Solistisen instrumentin perustaso 3, 2 op (MUS22). 339
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (MUS21). 340
7.15. Opinto-ohjaus (OP). 340
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 342
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 344
Lukiolainen työelämässä, 2 op (OPS3). 346
Opiskelutaidot, 2 op (OPS4). 347

Tutorointi, 2 op (OPS5). 347
7.16. Psykologia (PS). 348
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 350
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 351
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 353
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 356
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 357
Psykologian abikertaus, 2 op (PSS6). 360
Sosiaalipsykologia, 2 op (PSS7). 361
Psykologian tutkimus, 2 op (PSS8). 362
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (PSS09). 363
Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10). 363
7.17. Terveystieto (TE). 364
Terveys voimavarana, 2 op (TE01). 366
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02). 368
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03). 371
Abikertaus terveystiedon ainereaaliin valmistautuville, 2 op (TES04). . 374
Terveys- ja hyvinvointiteknologia TES5, 2 op (TES05). 375
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (TES06). 377
7.18. Ruotsi (TKRU). 378
7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 382
Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUA1-2). 382
Kieli ja kulttuuri, 2 op (RUA3). 384
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 385
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 386
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). 387
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7). 388
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8). 390
Abiruotsi, 2 op (RUAS09). 391
Laajenna sanavarastoasi, 2 op (RUAS10). 391
Ruotsin kulttuuriopintojakso, 2 op (RUAS11). 392
7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 392
Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB1-2). 392
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 394
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 395
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 396
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 397
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 398

Abiruotsi, 2 op (RUBS08). 399
Laajenna sanavarastoasi, 2 op (RUBS09). 400
Ruotsin kulttuuriopintojakso, 2 op (RUBS10). 400
Ruotsin perusrakenteiden kertaus, 2 op (RUBS11). 401
7.19. Temaattiset opinnot (TO). 401
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 402
Lukiopaja, 2 op (TO100). 402
TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110). 403
Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120). 404
Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121). 405
7.20. Vieraat kielet (VK). 406
7.20.1. Italia (IAB3). 411
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31). 412
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32). 413
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33). 414
Perustaso 1, 2 op (IAB34). 415
Perustaso 2, 2 op (IAB35). 416
Perustaso 3, 2 op (IAB36). 417
Perustaso 4, 2 op (IAB37). 419
Perustaso 5, 2 op (IAB38). 420
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (IAB3S10). 421
7.20.2. Venäjä (VEB3). 421
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31). 422
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32). 423
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33). 424
Perustaso 1, 2 op (VEB34). 425
Perustaso 2, 2 op (VEB35). 426
Perustaso 3, 2 op (VEB36). 428
Perustaso 4, 2 op (VEB37). 429
Perustaso 5, 2 op (VEB38). 430
Kulttuuriopintojakso, 2 op (VEB3S10). 431
Ilmiöpohjainen opintojakso, 2 op (VEB3S11). 432
Abikertaus, 2 op (VEB3S9). 433
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (VEB3S12). 433
7.20.3. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 434
Minä kielten maailmassa - englanti maailman kielenä, 4 op (ENA1-2). 434
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). 436

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 437
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 438
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . . . 439
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 441
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 442
Finishing Touches (abikertaus), 2 op (ENAS09). 443
Business English, 2 op (ENAS10). 444
International English, 2 op (ENAS11). 445
Arts and Culture Club, 2 op (ENAS12). 446
Writing for Special Purposes, 2 op (ENAS13). 446
Back to Basics, 2 op (ENAS14). 447
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (ENAS15). 448
7.20.4. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2). 449
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (LAB29). 449
7.20.5. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3). 450
Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31). 450
Antiikin elämää, 2 op (LAB32). 451
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33). 452
Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34). 453
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35). 454
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36). 455
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37). 456
Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38). 457
Rooman-matka, 2 op (LAB3S10). 458
Antiikin kulttuuri, 2 op (LAB3S9). 459
7.20.6. Espanja (EAB3). 460
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31). 460
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32). 462
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33). 463
Perustaso 1, 2 op (EAB34). 464
Perustaso 2, 2 op (EAB35). 465
Perustaso 3, 2 op (EAB36). 466
Perustaso 4, 2 op (EAB37). 468
Perustaso 5, 2 op (EAB38). 469
Kulttuuriopintojakso, 2 op (EABS310). 470
Abikertaus, 2 op (EAB3S9). 471
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (EABS11). 472
7.20.7. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (RAA). 472

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3). 472
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4). 473
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5). 474
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6). 476
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7). 477
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8). 478
Minä kielten maailmassa - ranska maailman kielenä, 4 op (RAA1-2). 480
Abikertaus, 2 op (RAAS9). 481
Syvennä osaamistasi, 2 op (RAAS10). 483
Kulttuuriopintojakso, 2 op (RAAS11). 484
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (RAAS12). 485
7.20.8. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2). 485
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 485
Perustaso 1, 2 op (RAB22). 487
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 488
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 489
Perustaso 4, 2 op (RAB25). 490
Perustaso 5, 2 op (RAB26). 491
Perustason jatko 1, 2 op (RAB27). 492
Perustason jatko 2, 2 op (RAB28). 493
Syvennä osaamistasi, 2 op (RAB2S10). 495
Kulttuuriopintojakso, 2 op (RAB2S11). 496
Abikertaus, 2 op (RAB2S9). 497
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (RAB2S12). 498
7.20.9. Ranska (RAB3). 498
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 498
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 500
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 501
Perustaso 1, 2 op (RAB34). 502
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 503
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 504
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 505
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 507
Syvennä osaamistasi, 2 op (RAB3S10). 508
Kulttuuriopintojakso, 2 op (RAB3S11). 509
Abikertaus, 2 op (RAB3S9). 510
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (RAB3S12). 510

7.20.10. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA). 511
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3). 511
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4). 512
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5). 513
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6). 514
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7). 516
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8). 517
Saksan kieli globaalissa maailmassa, 4 op (SAA1-2). 518
Abikertaus, 2 op (SAAS9). 520
Syvennä osaamistasi, 2 op (SAAS10). 521
Kulttuuriopintojakso, 2 op (SAAS11). 522
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (SAAS12). 523
7.20.11. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2). 523
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 524
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 525
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 526
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 528
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 529
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 530
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27). 531
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28). 532
Syvennä osaamistasi, 2 op (SAB2S10). 533
Kulttuuriopintojakso, 2 op (SAB2S11). 534
Abikertaus, 2 op (SAB2S9). 535
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (SAB2S12). 537
7.20.12. Saksa (SAB3). 537
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31). 537
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32). 538
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33). 539
Perustaso 1, 2 op (SAB34). 541
Perustaso 2, 2 op (SAB35). 542
Perustaso 3, 2 op (SAB36). 543
Perustaso 4, 2 op (SAB37). 544
Perustaso 5, 2 op (SAB38). 546
Syvennä osaamistasi, 2 op (SAB3S10). 547
Kulttuuriopintojakso, 2 op (SAB3S11). 548
Abikertaus, 2 op (SAB3S9). 549
Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (SAB3S12). 549

7.20.13. Vieraat kielet, venäjä A-oppimäärä (VKA). 550
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA01). . . . 550
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02). 550
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03). 551
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04). 551
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05). 552
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06). 552
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA07). 552
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA08). 553
7.20.14. Vieraat kielet, espanja A-oppimäärä (VKA1). 553
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA01). . . . 553
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02). 554
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03). 555
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04). 555
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05). 555
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06). 556
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07). 556
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08). 557
7.21. Yhteiskuntaoppi (YH). 557
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 559
Taloustieto, 2 op (YH2). 561
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 563
Lakitieto, 2 op (YH4). 565
Yhteiskuntaoppia soveltavasti (abikertaus), 2 op (YHS5). 567
Yrittäjyys ja yrityksen perustaminen, 2 op (YHS6). 568
Nuorisovaltuusto/opiskelijakunta, 2 op (YHS7). 568
Paranna maailmaa - kansalaisvaikuttaminen ja vapaaehtoistyö, 2 op (YHS8). 569
Yrittäjyyskilpailu, 2 op (YHS9). 570
Kestävä talous ja tuotteistaminen, 2 op (YHS10). 571
Lakitietoa syventävästi, 2 op (YHS11). 572
Talous- ja yhteiskuntapolitiikka, 2 op (YHS12). 573
7.22. Viestintä (VIE). 574
Viestinnän perusteet, 2 op (VIES01). 576
Media ja elämänhallinta, 2 op (VIES02). 577
Populaarikulttuuri, 2 op (VIES03). 578
Mediapsykologia, 2 op (VIES04). 579

Journalismin perusteet, 2 op (VIES10). 580
Koulun mediatuotanto 1, 2 op (VIES11). 581
Koulun mediatuotanto 2, 2 op (VIES12). 582
Mainonta ja markkinointiviestintä, 2 op (VIES13). 583
Filmivalokuvaus, 2 op (VIES20). 583
Digitaalinen valokuvaus, 2 op (VIES21). 584
Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (VIES22). 586
Graafinen suunnittelu 1, 2 op (VIES23). 587
Sarjakuva, 2 op (VIES24). 589
Teatteri-ilmaisu 1, 4 op (VIES30). 591
Teatteri-ilmaisu 2, 2 op (VIES31). 593
Esityksen valmistaminen 1, 4 op (VIES32). 594
Esityksen valmistaminen 2, 2 op (VIES33). 594
Ääni- ja valotekniikka, 2 op (VIES34). 595
Lavastus, 2 op (VIES35). 596
7.23. Elokuva (ELO). 597
Elokuvatietous 1, 2 op (ELOS1). 598
Elokuvatietous 2, 2 op (ELOS2). 599
Animaatioelokuva, 2 op (ELOS6). 600
Eurooppalainen elokuva, 2 op (ELOS7). 601
Tieteiselokuva ja tulevaisuudentutkimus, 2 op (ELOS8). 602
Euroopan historia elokuvan silmin, 2 op (ELOS9). 603
Elokuvaleirikoulu, 2 op (ELOS10). 603
Ihmefilmi, 2 op (ELOS11). 605
Elokuvan tekeminen, 6 op (ELOS3-5). 605
7.24. Tietotekniikka (ATS). 606
Muualla hankittu tietotekninen osaaminen, 2 op (ATS1). 607
Tietotekniikan käyttötaidot opiskelua varten, 2 op (ATS2). 607
Tietotekniikan MOOC-opintojakso, 2 op (ATS3). 608
Kymmensormijärjestelmä, 2 op (ATS4). 609
Kotisivut, 2 op (ATS5). 609
Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (ATS6). 610
Ohjelmoinnin jatko, 2 op (ATS7). 611
Tutustu teknologiaan -työpajat, 2 op (ATS8). 611
7.25. Kansainvälinen toiminta (KV_). 612
KV1 Lyhytkestoinen Erasmus+ opiskelijavaihto, 2 op (KV1_). 613
Kansainvälisen vieraan majoittaminen, 1 op (KV2_). 614
Kansainvälisen vieraan majoittaminen, 1 op (KV3_). 615

Muuttuvat ekosysteemit ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KV4_). 615
Vaihtoyhteistyö Espanjan Alicanteen, 2 op (KV5_). 616
7.26. Integraatio-opintojaksot. 617
Voiko taiteella vaikuttaa maailmaan?, 2 op (MU23_FI12). 617
Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10). 619
8. Liitteet. 620
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 620
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 620
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 627
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 627
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 633
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 633
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 638
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 639

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen

asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuurissa opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

Tikkurilan lukion kantavat ajatukset kaikessa toiminnassa ovat yksilöiden moninaisuuden kunnioittaminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja kannustavan opiskeluympäristön edistäminen. Tikkurilan lukio antaa mahdollisuudet opiskella ja kasvaa osaavaksi ja vastuulliseksi yhteisön jäseneksi. Lukiomme tukee yksilön hyvinvoinnin ja elämäntaitojen kehittymistä sekä luo mahdollisuuksia omien voimavarojen parempaan tunnistamiseen ja käyttöön. Tikkurilan lukiossa jokainen kohdataan ja jokaista arvostetaan omana itsenään.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*
- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

Tikkurilan lukion toimintaa ohjaavat Vantaan yhteiset arvot: avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys. Ne muodostavat toiminnan periaatepohjan niin opetustilanteissa kuin muissakin koulun arkisissa kohtaamisissa. Toiminta-ajatuksen keskeiset teemat, kunnioitus ja arvostus, luovat lukioomme kulttuuria, jossa jokainen voi olla avoimesti rohkea sekä oppii kantamaan vastuuta arvostavan yhteisöllisyyden rakentumisesta.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Tikkurilan lukion tarjottavista opinnoista on koottu taulukko, jossa näkyvät opetussuunnitelman mukaiset valtakunnalliset ja paikalliset moduulit sekä niiden suositussuoritusajankohdat. Oppiaineteksteissä on kuvattana mahdollisia tarkennuksia suoritusjärjestyksestä.

Joihinkin opintojaksoihin voi sisältyä maksullinen opintokäynti. Tällöin opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan vaihtoehtoon.

Tikkurilan lukiossa voi lukea vieraina A-kielinä englantia, ranskaa, saksaa ja venäjää. Ryhmät toteutuvat mikäli opiskelijoita on riittävä määrä. Kielten B2-oppimäärän mukaisia moduuleita tarjotaan ranskassa ja saksassa sekä B-3 oppimäärän moduuleita espanjassa, italiassa, latinassa, ranskassa, saksassa ja venäjässä. Opintoja voidaan tarjota alkamaan joka toinen vuosi niin että kukin ikäluokka voi suorittaa lukio-opintojen aikana riittävän pohjan ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Suositus opintojaksojen jakamisesta 3 vuodelle

pakolliset *valtakunnalliset* s koulukohtaiset

		1. lukiovuosi					2. lukiovuosi						2.-3.vuosi				3. lukiovuosi			
AI	**Äidinkieli ja kirjallisuus**	1	2-3	4	9	s15	5	6-7					8	9	s12-s22		10	11		
S2	Suomi toisena kielenä	1	2-3	4	9	ÄIs15, S2s12			5	6-7	8		9	ÄIs16-ÄIs22			10	11	s12	
Kielet																				
RUA	A-ruotsi	1	2	3			4	5	6				s10				7	8	s9	
RUB	B-ruotsi	1	2	s11		3	3	4	5				6	s9			7	s8		
ENA	A-englanti	1	2	3	4	s14	5	6	7	s10	s11		8	s12	s13		s9			
RAA	A-ranska	1	2	3			4	5	6				s11				7	8	s9	
SAA	A-saksa	1	2	3			4	5	6				s11				7	8	s9	
RAB2	B2-ranska	1	2				3	4	5				s11				6	7	8	s10
SAB2	B2-saksa	1	2				3	4	5				s11				6	7	8	s10
RAB3	B3-ranska	1	2	3	4		5	6	7				s11				8	s9	s10	
SAB3	B3-saksa	1	2	3	4		5	6	7				s11				8	s9	s10	
VEB3	B3-venäjä	1	2	3			4	5	6				s10	s11			7	8	s9	
LAB3	B3-latina	1	2	3			4	5	6				s9	s10			7	8		
EAB3	B3-espanja	1	2	3			4	5	6				s10				7	8	s9	
IAB3	B3-italia	1	2	3			4	5	6				s9				7	8		
Matematiikka																				
MAB	Lyhyt	2	3				4	5	6	7			9				8	9	s10	
MAA	Pitkä	2	3	4			5	6	7	8	9	s20	11	s14-19			10	12	s13	
MAY1		1																		
Ympäristö- ja luonnontieteet																				
BI	Biologia	1	4				2	3	4	5	s8	s9	6	s10-s14			s7	s15		
GE	Maantiede	1					2	3					4	s6	s7		s5			
FY	Fysiikka	1-2	3				1-2	4	5	6			s11	s12	s13		7	8	s9	s10
KE	Kemia	1-2					3	4	5	6			s8				6	s7		
Reaaliaineet																				
FI	Filosofia	1	2				2	3	4				3	s6-12			s5			
PS	Psykologia	1	s7				2	3	4				4	5	s7	s8	s6			
HI	Historia	1	2				3	s8					4	5	6	s9-s13		s7		
YH	Yhteiskuntaoppi	1					2	3	s6				4	s7-s12			s5			
UE	Ev.-lut. uskonto	1	2				2	3					4	5			6	s7		
ET	Elämänkatsomustieto	1					2						3+5 / 4+6				s7			
TE	Terveystieto	1	2	s5									2	3	s5		s4			
Taito- ja taideaineet																				
LI	Liikunta	1	13L	14L			2	4	15L				3	5	S6-12		16L	S17		
MU	Musiikki	1	2	s6	s9	s12	2	3	s7	s10	s13	s15	4	s8	s11	s14	s16	s17		
KU	Kuvataide	1					2						3	4	s5-10					
OP	**Opinto-ohjaus**	1	s3										2	s3						
Valinnaisaineet, kirjoita viivoille		Valinnaisaineita voi pääsääntöisesti suorittaa missä tahansa opintojen vaiheessa																		
ATS	Tietotekniikka	1	2	3	4	5	6	7												
ELO	Elokuva	1	2	3-5		6	7	8	9	10	11									
VIE	Viestintä	1	2	3	4	10	11	12	13	20	21	22	23	24	30	31	32	33	34	35
	Lukiodiplomit 3. vuotena	KULD2			LILD4			MELD5			MULD6			TELD8						

Opintojen jakaminen 3 lukiovuodelle

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia

kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Tikkurilan lukiossa hyödynnetään pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa monipuolisesti. Eri oppiaineissa tehdään yhteistyötä niin korkeakoulujen kuin työelämän kanssa. Lähialueen yhteistyökumppaneina ovat monipuolisesti niin tiede- kuin taidelaitokset. Digitaalisia opiskeluratkaisuja ja oppimisympäristöjä hyödynnetään laajasti osana opetusta ja tarvittaessa myös henkilökohtaisissa opiskelusuunnitelmissa.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia

edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan toisen asteen koulutuksen yhteisen digivision mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Monikielisille oppijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

Tikkurilan lukio on yhteisö, jota luonnehtii moninaisuus: opintotarjonta on laajaa ja monipuolista, ja opiskelijalla on mahdollisuus opiskella liikunta-, matematiikka-, musiikki- ja viestintälinjalla. Tikkurilan lukiossa on laaja kielitarjonta sekä mahdollisuus syventyä mm. elokuvan opiskeluun. Toimintakulttuurissa näkyvät laaja verkostoituminen, kansainvälisyys ja monikielisyys. Yhteisöllisen kulttuurin rakentamisessa on mukana koko kouluyhteisö. Vuoropuhelu kansallisen lukiokoulutuksen ja IB-linjan välillä lisää myös yhteisön moninaisuutta sekä tukee pedagogista kehittymistä.

Toimintaa ja toimintakulttuuria arvioidaan jatkuvassa vuoropuhelussa opiskelijoiden ja opettajien välillä. Toiminnan kehittämiseksi teetetään säännöllisesti palautekyselyitä huoltajille ja opiskelijoille. Tulokset analysoidaan ja niistä johdetaan kehittämisehdotuksia sekä toimenpiteitä. Tuloksia käsittelevät niin opiskelijat kuin opettajat.

OPPIVA YHTEISÖ

Tikkurilan lukion monipuoliset verkostot tukevat oppimista. Verkostoihin kuuluu muun muassa aktiivinen alumniyhteisö, korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö, kansainvälinen toiminta sekä vuorovaikutus huoltajien kanssa. Oppimisen yhteisöllinen luonne ja opiskelijalähtöisyys ovat läsnä oppilaitoksen toiminnassa ja ne tukevat yksilön osallisuutta omaan oppimiseensa ja vaikutusmahdollisuuksiin yhteisiin asioihin.

Tikkurilan lukiossa järjestetään vuosittain lukemiseen liittyviä tapahtumia ja koko koulu on edistämässä lukemisen lisäämistä.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Tikkurilan lukion tutorit toimivat aktiivisesti uusien opiskelijoiden ryhmäyttämisessä, ja siten yhdessä ryhmänohjauksen ja muun koulun toiminnan kanssa tukevat yhteisöllisen, kaikkia osallistavan kulttuurin kehittymistä. Opiskelijakunnan toiminta on avointa ja opiskelijat osallistuvat aktiivisesti Tikkurilan lukion pienryhmien ja johtoryhmän toimintaan. Opiskelijakunnan hallitus aktivoi toiminnallaan opiskelijayhteisö vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin ja esimerkiksi seuraamaan politiikkaa vaalien yhteydessä erilaisten paneelien ja nuorisovaalien myötä. Sekä opiskelijakunnan hallituksella että tutoreilla on koulun toimintakulttuurin kannalta keskeinen rooli, ja toiminnassa korostuvat itseohjautuvuus, aloitteellisuus ja opiskelijalähtöisyys.

Tikkurilan lukion kaikki opetus ja muut toiminta pyrkivät tukemaan opiskelijoiden aktiivisuutta vaikuttaa yhteisöä ja yhteiskuntaa koskeviin asioihin. Kouluyhteisö tukee toiminnallaan opiskelijan mahdollisuuksia tutkia hyvän elämän ehtoja ja elämän merkitystä sekä opiskelijan kykyä osallistua rakentavaan dialogiin ja käyttää luovuuttaan oman elämän ja yhteisön elämän ongelmanratkaisussa.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Tikkurilan lukion vuosittaisilla yhteisöllisillä tapahtumilla ja toiminnalla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Useimmat tapahtumat ovat opiskelijalähtöisiä ja opiskelijakunta suunnittelee ja organisoi niitä.

Liikkuva opiskelu -toiminta lisää yhteisöllisyyttä ja luo kouluun toimintakulttuuria, joka lisää myös arkiaktiivisuutta kaikkien koulun toimijoiden elämässä.

Kestävän tulevaisuuden pohdinta ja toiminta sen edistämiseksi on läsnä lukion arjessa. Tikkurilan lukiossa tulevaisuutta tehdään ratkaisukeskeisesti paitsi koulun toiminnassa myös yhteiskunnassa koulun ulkopuolella erilaisissa verkostoissa.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Tikkurilan lukiossa koko kouluyhteisö osallistuu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen. Lukio on syrjinnästä vapaa tila, jossa on sitouduttu tunnustamaan kaikkien yhdenvertaisuus, vastustamaan syrjintää ja puuttumaan siihen.

KULTTUURINEN MONINAISUUS JA KIELITIETOISUUS

Tikkurilan lukiossa moninaisuuden huomioiminen näkyy kaikessa koulun toiminnassa. Lukio on monikielinen yhteisö, jossa kieli on oppimisen ja vuorovaikutuksen välinen mutta myös osa moninaisia identiteettejä. Tikkurilan lukio kehittää jatkuvasti toimintaa kielellisen moninaisuuden saralla: kielitietoinen opetus on koko oppilaitoksen asia, ja Tikkurilan lukio on suunnannäyttäjä S2-opetuksen kehittämisessä. Tikkurilan lukiossa kulttuurien ja katsomusten moninaisuus on osa jokapäiväistä työskentelyä, jossa opetellaan ymmärtämään ja rakentamaan sekä yhteistä, omaa että toisen kulttuuria.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Vantaan lukiokoulutus

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Tikkurilan lukio

Tikkurilan lukion toimintakulttuuriin kuuluu aktiivinen ja monipuolinen yhteistyö kotien ja huoltajien kanssa koko lukio-opiskelun ajan, sekä yhteisöllisyys, hyvinvointi ja turvallisuus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus. Tiedottamisen välineinä toimivat mm. Wilma-järjestelmä, lukion kotisivut, lukion kotisivuilta löytyvät opinto-opas ja lukuvuosikalenteri.

Wilman kautta huoltajat voivat seurata nuoren opiskeluja ja olla yhteydessä lukioon. Lukuvuosittain järjestettävissä huoltajailloissa tiedotetaan ajankohtaisista asioista, ja huoltajilla on mahdollisuus keskustella lukion eri toimijoiden kanssa. Huoltajia voidaan tarvittaessa pyytää lukiolle ja huoltaja voi halutessaan varata tapaamisajan yhdessä nuorensa kanssa.

Huoltajan ensisijainen yhteydenpitokanava koulun henkilökuntaan on Wilma. Opiskelijoiden ja huoltajien yhteydenpito tapahtuu ensisijaisesti ryhmänohjaajan ja asiasta riippuen aineenopettajan, opiskeluhuoltohenkilökunnan tai rehtorin kautta. Huollettavan lukioaikana huoltajat pääsevät myös vastaamaan lukion toiminnan arviointikyselyyn ja antamaan palautetta näin lukiolle.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Työelämävalmiudet

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan.

Kansainvälinen osaaminen

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi. Lukioiden on mahdollista hyödyntää kansainvälisessä toiminnassaan myös monikulttuuristen opiskelijoidensa osaamista.

Korkeakouluyhteistyö:

Lukiossa on vuosittain useita yhteistyöprojekteja korkeakoulujen kanssa. Tikkurilan lukion alumnitoiminta on osa korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä. Aineenopetuksessa tutustutaan oppiaineen opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi integroimalla korkeakouluopintojen virtuaaliesittelyjä. Yhteistyön vuosittaista toteutumista kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

Työelämäyhteistyö:

Eri oppiaineissa tehdään jatkuvaa työelämäyhteistötä esimerkiksi opintokäynnein ja vierailijoin. Tikkurilan lukiossa tarjotaan “Lukiolainen työelämässä”-opintojakso. Työelämään tutustuminen mahdollistetaan osana opinto-ohjauksen moduulia. Yrityksien kanssa tehtävässä yhteistyössä osallistutaan esimerkiksi 4-5 henkilön ryhmissä yrityksen toivomaan ideointityöhön.

Vantaan kaupungin yleisten LOPS-linjausten mukaisesti Tikkurilan lukio kehittää työelämäyhteistyötä mm. seuraavilla osa-alueilla:

- aineenopettajien ja opojen yhteistyö
- lukiolaisten TET-jaksot
- alumnien ja huoltajien työelämäverkostot
- yhteistyö lähiseudun oppilaitosten ja yritysten kanssa.

Kansainvälisyys:

Tikkurilan lukio on hyvin kansainvälinen. Koulussa toimii IB-linja, ja opiskelijoita on kymmenistä eri kulttuureista. Tämä näkyy koulun arjessa päivittäin. Lukiossa on aktiivista vaihto-opiskelijatoimintaa. Koulussa toteutetaan vuosittain useita matka- ja vaihtoprojekteja eri puolille maailmaa.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
    - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

***Opiskelija** suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.*

***Ryhmänohjaaja** on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa, toteutumisen seurannassa ja päivittämisessä esimerkiksi ro-tapaamisissa. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.*

***Aineenopettaja** välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa tunnistamaan tämän osaamista ja vahvuuksia, joita opiskelija reflektoi henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan.*

Opinto-ohjaaja *koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.*

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Vantaalla jokainen opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Opiskelija myös seuraa suunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelmaa säännöllisesti opintojen aikana. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija ottaa vastuuta sekä lukio-opinnoistaan että jatko-opintojensa suunnittelusta. HOPS-ohjauksen ja opettajien antaman palautteen avulla opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja haasteensa oppimisessa

sekä kehittämään opiskelutaitojaan tavoitteidensa mukaisesti. Vantaalla pyritään siihen, että opintosuunnitelma on koko koulun olennainen ohjauksen työväline, jolla varmistetaan opiskelijalle oikea-aikainen tuki ja opintojen sujuva eteneminen. HOPS-ohjausta toteutetaan Vantaalla esimerkiksi opinto-ohjauksen jaksoilla sekä osana ryhmänohjausta ja aineenopetusta.

Ohjauksen tehtävä ja tavoitteet Tikkurilan lukiossa

Tikkurilan lukion ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijaa kokonaisvaltaisesti oppimisessa, kasvussa ja kehityksessä. Koko henkilökunta on tätä tehtävää varten. Ohjaus on kokonaisvaltaista ja opiskelijalähtöistä.

Ohjauksen tavoitteena on myös lisätä opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, hyvinvointia ja toimijuuden kokemusta. Ohjaus on väline, jonka avulla opiskelijan opiskelu-, tiedonhaku-, reflektointi- ja päätöksentekotaidot kehittyvät ja koulutuksen nivelvaiheiden siirtymät käyvät sujuvammin.

Opiskelijan toimijuutta tuetaan ja vahvistetaan kokonaisvaltaisella ja yksilöllisellä ohjausprosessilla. Opiskelijalla on oikeus riittävään ohjaukseen, jotta hän voi tehdä tulevaisuuden valintojaan kiinnostuksiinsa ja kykyihinsä perustuvasti.

Käytännön toteutus Tikkurilan lukiossa

Opinto-ohjaus on henkilökohtaista, pienryhmämuotoista, luokkamuotoista ja vertaisohjausta. Opinto-ohjaajilla on omat ohjausryhmänsä, joita he ohjaavat pääsääntöisesti lukion alusta loppuun. Lukio-opintojaan pidentävät ja lukiosta valmistuneet opiskelijat, jotka hakeutuvat jälkiohjaukseen, jatkavat samoin ehdoin oman opinto-ohjaajansa ohjauksessa.

Opinto-ohjaajat ovat tavattavissa pääsääntöisesti joka arkipäivä.

Lukuvuosisuunnitelman yhteydessä laaditaan ohjaussuunnitelma. Se sisältää

- opinto-ohjauksen konkreettiset tavoitteet,
- työnjaon eri toimijoiden kesken,
- nivelvaiheen ohjauksen ja tiedonsiirron,
- yhteistyön sidosryhmien kanssa, kuten jatko-opintokohteiden, työelämän ja muiden lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa sekä Vantaan lukioiden kesken.
- yhteistyön huoltajien kanssa
- tiedotussuunnitelman ja
- ohjaustoiminnan arvioinnin menettelytavat.

Ohjauksen työnjako eri toimijoiden kesken Tikkurilan lukiossa

Opiskelija

· on vastuussa henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa päivittämisestä ja seuraamisesta ja hakee tarvittaessa ohjausta ja tukea

· suunnittelee ja päivittää henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa ohjauksen eri toimijoiden tukemana

· osallistuu aktiivisesti viikoittaisiin ryhmänohjaajan pitämiin ro-tuokioihin sekä rehtorin ja opinto-ohjaajien järjestämiin infotilaisuuksiin

Rehtori

· tiedottaa opiskelijoille ja huoltajille määräyksistä ja säännöistä, jotka ohjaavat lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamista

Vuositasorehtorit (vararehtorit, apulaisrehtori ja IB-koordinaattori)

· ovat opiskelijoiden tavattavissa liiallisten poissaolojen selvittämisessä

· tukevat opiskelijoiden hyvinvointia ohjaten heitä tarvittaessa eri tukitoimiin

Opinto-ohjaaja

· on päävastuussa ohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta

· vastaa opinto-ohjauksen käytännön järjestelyistä ja toteutuksesta (luokkamuotoinen ohjaus, pienryhmäohjaus, henkilökohtainen ohjaus, vertaisohjaus)

· ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen etenemisessä, henkilökohtaisen opintosuunnitelman muutoksissa, lukion ainevalinnoissa, vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteiden kartoittamisessa, ylioppilastutkinnon suorittamisen suunnittelussa tai lukion keskeytyessä

· ohjaa tulevaisuuden ja jatko-opintojen suunnittelussa

· seuraa opiskelijoiden opintojen etenemistä yhdessä ryhmänohjaajien kanssa

· tekee yhteistyötä ryhmänohjaajien, aineenopettajien, muun YHR-henkilöstön ja huoltajien kanssa opiskelijoiden asioissa

· järjestää erilaisia mahdollisuuksia tutustua jatko-opintoihin ja työelämään

· tekee yhteistyötä sidosryhmäyhteistyötä

Ryhmänohjaaja

· toimii kotiryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana ja tapaa ryhmän opiskelijat viikoittaisilla ryhmänohjaustuokioilla

· tiedottaa ro-tuokioilla kotiryhmänsä opiskelijoille ajankohtaiset ro-tiedotuksen mukaiset asiat, seuraa kotiryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä, poissaoloja ja kurssikertymiä ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin tai YHR-henkilöstöön

· tiedottaa kotiryhmänsä opinto-ohjaajaa jaksoarvioinnin jälkeen kotiryhmänsä opiskelijoiden mahdollisista opiskelun ongelmista

· haastattelee kotiryhmänsä opiskelijat ensimmäisen lukiovuoden aikana

· osallistuu oman vuositasonsa ryhmänohjaajien kokoontumiseen jaksoittain

· suunnittelee ja organisoi yhdessä vuositason muiden ryhmänohjaajien kanssa vuositason tapahtumia (esimerkiksi huoltajaillat)

Aineenopettaja

· ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja -tekniikoissa, ja auttaa opiskelijaa kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan

· tukee oman oppiaineensa asiantuntijana osaltaan opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämätuntemusta

· toimii ennaltaehkäisevässä roolissa puuttuen tarvittaessa opiskelijoiden lisääntyneisiin poissaoloihin, opiskeluvaikeuksiin, käyttäytymisen muutoksiin tai opintomenestyksen heikentymiseen ja tiedottaa havainnoistaan ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajalle tai muulle opiskeluhuoltohenkilöstöön kuuluvalle henkilölle

· kirjoittaa pyydettäessä erityisjärjestelyhakemukseen ainekohtaisen lausunnon

Erityisopettaja

· järjestää ensimmäisen vuoden opiskelijoille mahdollisuuden osallistua lukiseulaan ja kutsuu lukitestaukseen ne opiskelijat, joilla seulassa havaitaan viitteitä lukivaikeudesta

· ohjaa opiskelijaa ja tämän huoltajia lukivaikeusasioissa

· konsultoi tarvittaessa opettajia, opiskelijoita ja näiden huoltajia oppimisen vaikeuksiin ja erityisjärjestelyihin liittyvissä kysymyksissä

· lukivaikeustapauksissa laatii lukilausunnon opiskelijalle ylioppilastutkintolautakuntaa varten

Lukiotutorit

· toimivat uusien opiskelijoiden tukena ja vertaisohjaajina erityisesti lukion ensimmäisessä jaksossa osallistuvat aktiivisesti omalla panoksellaan uusien opiskelijoiden ryhmäyttämiseen

· tukevat uuteen opiskeluympäristöön sopeutumista sekä luovat myönteistä opiskeluilmapiiriä järjestävät oppilaitoksen yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa

Ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa

Tikkurilan lukio jakaa tietoa lukiokoulutuksesta peruskoululaisille, heidän huoltajilleen ja kouluilleen.

Yhdeksäsluokkalaiset huoltajineen voivat tutustua Tikkurilan lukioon avointen ovien päivänä, joka järjestetään normaalioloissa paikan päällä. Englanninkielisen IB-linjan tutustumispäivät järjestetään erikseen. Vantaalla käytössä oleva tiedonsiirtolomake on siirtymävaiheessa tarpeellinen. Lukio-opiskelun käytänteisiin opiskelija perehdytetään lukio-opiskelujen alussa, ja aktiivisin rooli tässä ja ryhmäyttämisessä on ryhmänohjaajilla ja tutoreilla.

Jos nuori haluaa vaihtaa toisen asteen oppilaitosta opintojen aikana, opinto-ohjaaja ohjaa häntä prosessissa ja on tiiviisti yhteydessä alle 18-vuotiaan nuoren huoltajaan. Lukionsa päättävillä opiskelijoilla on mahdollisuus saada jatko-opinto-ohjausta vuoden ajan vielä lukio-opintojen jälkeenkin.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Tikkurilan lukiossa järjestetään avoimet ovet yhdeksäsluokkalaisille ja heidän huoltajilleen. Lukion tutor-opiskelijat esittelevät Tikkurilan lukiota peruskouluille. Tikkurilan lukion opinto-ohjaajat tekevät yhteistyötä peruskoulujen oppilaanohjaajien kanssa. Työelämäyhteistyöhön kuuluu asiantuntijuus- ja työelämäkokonaisuuden järjestäminen toisen vuoden opiskelijoille. Kokonaisuudessa on mukana eri alojen edustajia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tutustua eri oppilaitosten jatko-opintotapahtumiin.

Ohjaustoiminnan arviointi

Ohjaustoiminnan arviointia voidaan toteuttaa opiskelija- ja huoltajakyselyillä sekä ohjaustoiminnassa mukana oleville koulun toimijoille suunnatuilla kyselyillä. Opinto-ohjaajat arvioivat ja kehittävät aktiivisesti lukion ohjaustoimintaa. Arviointia voi sisältyä lisäksi valtakunnallisiin kyselyihin, joihin opiskelijat ja huoltajat vastaavat (esimerkiksi kouluterveyskysely).

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tukea tarjotaan kaikille ja kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset oikeudet tukeen. Tasa-arvoisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden arvostamisen ja syrjimättömyyden periaatteet ohjaavat opetuksen ja tuen järjestämistä lukioissamme.

Opiskelijan oikeudesta tukeen, kuten tukiopetukseen ja muihin tukitoimiin sekä erityisopetuksen sisällöistä ja perusteista kerrotaan tarkemmin lukioiden opinto-oppaissa. Tämän lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa lukiossa tarjottavasta tuesta lukio-opintojen alussa ja opintojen aikana, esimerkiksi osana ryhmänohjausta ja opinto-ohjausta sekä huoltajailloissa. Opiskelija voi myös kääntyä opetushenkilöstön puoleen kaivatessaan lisätietoa oppimisen tukeen ja erityisopetukseen.

Tikkurilan lukiossa opiskelijaa tuetaan ensimmäisestä koulupäivästä alkaen. Oppimisen tuki on monipuolista ja -alaista ja siihen osallistuu eri tavoin koko kouluyhteisö. Henkilökohtainen opintosuunnitelma on osa oppimisen tukea ja sitä päivitetään opintojen aikana. Siihen kirjataan ilmenevät tuen tarpeet ja päivitetään tarpeen mukaan.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Kaikki opiskelijat saavat mahdollisuuden osallistua ensimmäisenä vuonna digilukiseulaan, jossa kartoitetaan lukemisen ja kirjoittamisen taitoja. Erityisopettaja kutsuu seulan perusteella yksilölukitestiin, jossa testataan mahdollinen lukivaikeus. Erityisopettaja suunnittelee yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan tai opiskeluhuollon toimijoiden kanssa opiskelijalle sopivia tukimuotoja.
Tukiopetusta antavat aineenopettajat tarpeen mukaan. Eri oppiaineissa on valittavissa oppimisen haasteissa opiskelijaa tukevia opintojaksoja. Tikkurilan lukiossa toimii myös Study café, jossa opettajien ja vanhempien opiskelijoiden tuella tehdään yhdessä ohjatusti läksyjä. Erilaisin pedagogisin ratkaisuin esim. samanaikaisopetus, pienryhmät, tukiryhmät jne. voidaan myös tukea joissakin tilanteissa oppimisvaikeuksisia opiskelijoita.

Opiskelijoita ohjataan tarvittaessa hyödyntämään niin tukiopetusta kuin erityisopettajankin palveluja. Tätä ohjausta tekevät aineenopettajat, opinto-ohjaajat ja ryhmänohjaajat. Jokainen aineenopettaja vastaa omalta osaltaan oppimaan oppimisen taitojen opetuksesta omassa oppiaineessaan.

Suomi toisena kielenä -opiskelijat ja ne opiskelijat, jotka ovat kaksikielisiä tai jotka ovat opiskelleet pitkään ulkomailla tai muulla kuin suomen kielellä, saavat mahdollisuuden osalistua kielitestiin ensimmäisenä lukuvuotena heti opintojen alussa. Testien perusteella opiskelijoita ohjataan tarkoituksenmukaisiin opintoihin.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa

opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla oppimisen tuki kuuluu kaikille ja se perustuu kaikkia opiskelijoita hyödyttävään monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön, oppimaan oppimisen taitojen ohjaamiseen, kielitietoiseen pedagogiikkaan, opiskelijan osaamisen kehittymisen seuraamiseen sekä rakentavaan ja positiiviseen palautteeseen. Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tukiopetukseen. Tukiopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti.

Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeen arvioiminen ja tuen suunnittelu aloitetaan tuen asiakirjojen tai muiden mahdollisten tietojen, kuten tiedonsiirtolomakkeiden avulla. Perusopetus toimittaa lukioiden erityisopettajille koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat opiskelijan perusopetuksen aikana tehdyistä tuen päätöksistä (Oppivelvollisuuslain 23 §). Erityisopettaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain 16 § ja lukiolain 58 § mukaan voidaan luovuttaa. Vantaalla jokainen opiskelija arvioi tuen tarvettaan henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa laadinnan yhteydessä.

Lukion erityisopettaja arvioi tuen päätösten ja muiden mahdollisten asiakirjojen pohjalta opiskelijan yksilöllisiä tuen tarpeita lukiossa. Osana tuen tarpeen arviointia erityisopettaja hyödyntää asiakirjojen lisäksi eri tavoin koottua tietoa, kuten keskusteluja opiskelijan ja muiden opettajien kanssa sekä oppitunneilla havainnointia. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään lukio-opintojen alussa lukiseulalla ja tarvittaessa tarkemmilla lukitesteillä. Keskittymisvaikeuksia epäiltäessä erityisopettaja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Vantaalla on käytössä opiskeluhuollon adhd-palvelupolku. Muita mahdollisia oppimista vaikeuttavia asioita selvitetään tarvittaessa muilla menetelmillä, kuten matematiikan tai kielitaidon alkukartoituksilla.

Mikäli opiskelijalla todetaan tarvetta yksilölliselle ja toistuvalle oppimisen tuelle, erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhdessä tuen lomakkeen, jossa kuvataan tuen tarve sekä luetellaan opiskelijan tarvitsemat tukikeinot sekä missä oppiaineissa tuen tarve ilmenee. Aineenopettaja tutustuu kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden tuen tarpeisiin ja suunnittelee opetustaan ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti. Ensisijaisesti tuki toteutetaan ryhmätasoisena esimerkiksi strukturoituna ja selkeänä opetuksena, luontevana eriyttämisenä sekä luomalla positiivinen opiskeluilmapiiri. Lisäksi yksilöllisempiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, erityisopettajan pedagoginen tuki, monipuoliset osaamisen näyttömahdollisuudet ja arviointimenetelmät, opiskelustrategioissa ohjaaminen sekä kielitietoiset tukimuodot, kuten sanalistojen tai selkokielisen materiaalin käyttö tai oman äidinkielen hyödyntäminen. Tarvittaessa aineenopettaja konsultoi tuen suunnittelussa erityisopettajaa. Aineenopettaja kirjaa toteutetut tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat toteutetun tuen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti. Myös ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat tuen toimivuutta esimerkiksi muun opintojen edistymisen seurannan yhteydessä.

Opiskelija voi hakea ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Erityisjärjestelyhakemuksen laatii erityisopettaja, rehtori tai S2-opettaja. Tarvittaessa aineenopettajilta pyydetään lausunto. Haettavia erityisjärjestelyjä tulee toteuttaa lukio-opintojen aikana ja aineenopettaja kirjaa toteutetun tuen oppimisen tuen lomakkeelle. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioidaan tuen lomakkeelle kirjatun toteutetun tuen perusteella.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Vantaan lukiokoulutus

Mikäli opetushenkilöstö katsoo, että opiskelijalle tarjottu oppimisen tuki on riittämätöntä opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, erityisopettaja keskustelee opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa. Lukiossa toteutetun oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida, kun opiskelijalle on tarjottu luvun 4.2.1 mukaista oppimisen tukea ja opiskelija on hyödyntänyt saamaansa tukea. Erityisopetuksen tarve voidaan todeta joissain tapauksissa myös heti lukio-opintojen alussa perusopetuksesta saatujen asiakirjojen pohjalta. Myös opiskelija tai huoltaja voivat pyytää erityisopetusta, jolloin erityisopettaja arvioi erityisopetuksen tarvetta heidän kanssaan. Molemmissa tapauksissa keskustelun jälkeen laitetaan päätösprosessi vireille, mikäli opiskelija ja/ tai huoltaja sitä edelleen pyytävät tai jos erityisopettaja ja rehtori katsovat sen tarpeelliseksi. Keskustelussa voidaan myös tulla yhteiseen lopputulokseen, ettei erityisopetukselle ole tarvetta.

Kun erityisopetuksen päätös on laitettu vireille, erityisopettaja valmistelee sen ja hyödyntää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden, kuten opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan tai opiskeluhuollon asiantuntijanäkemyksiä ja perusteluita. Opiskeluhuollon tehtäviä on tarkennettu opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Tämän jälkeen järjestetään hallintolain mukaisesti opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kuuleminen esimerkiksi monialaisen ryhmän tapaamisessa tai muutoin opiskelijaa ja huoltajaa tapaamalla. Rehtori tekee erityisopetuksen päätöksen erityisopettajan valmistelun pohjalta. Päätös voidaan tehdä myös määräaikaisena, jolloin erityisopetuksen tarvetta tulee arvioida uudelleen määräajan jälkeen. Tarvittaessa lukio-opintojen aikana voidaan tehdä myös päätös erityisopetuksesta luopumisesta.

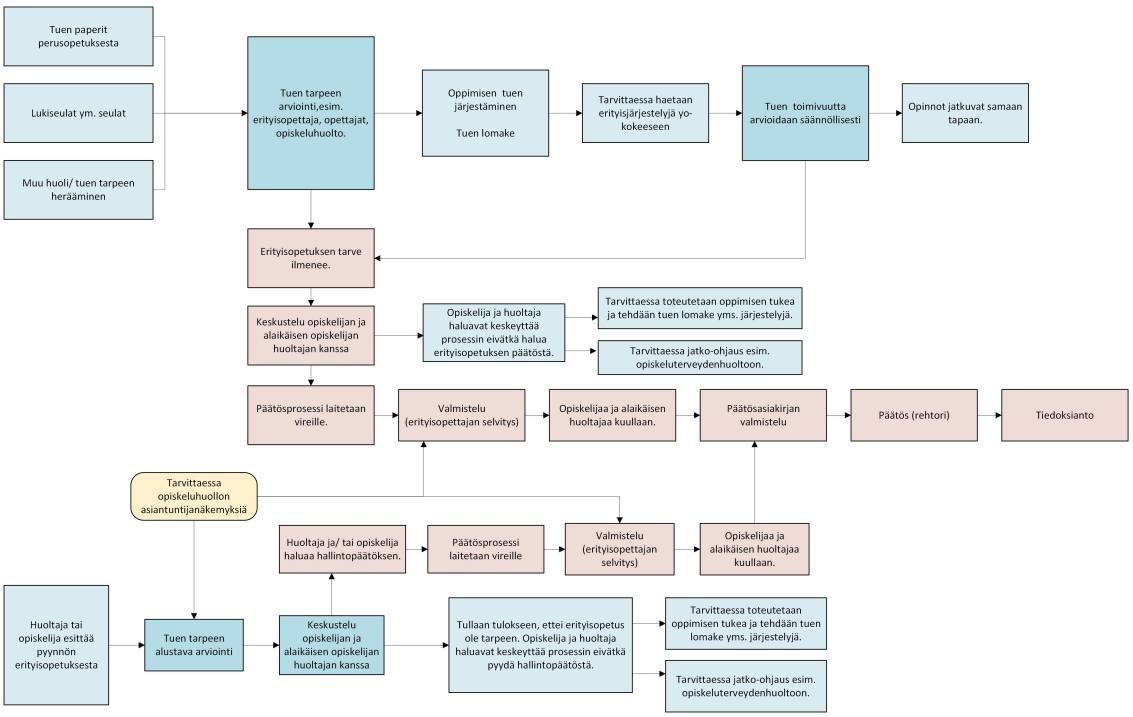

Erityisopetuksen päätösprosessi selitetty kuvana auki

Erityisopetus on säännöllistä tukea ja opiskelustrategioiden ohjaamista, joka toteutetaan säännöllisinä tapaamisina erityisopettajan kanssa. Erityisopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti. Erityisopettaja seuraa antamansa erityisopetuksen vaikuttavuutta opiskelijan suoriutumisen pohjalta. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua niihin asioihin, joita opiskelijan erityisopetuksen päätökseen on kirjattu.

Erityisopettaja keskustelee opiskelijan kanssa mahdollisuudesta kirjata erityisopetus opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan luvalla erityisopetus kirjataan opiskelijan tuen lomakkeelle. Erityisopetuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös oppimisen tukea, mikä kirjataan myös tuen lomakkeelle. Tällöin erityisopettaja kirjaa toteutetun erityisopetuksen ja aineenopettaja toteutetut oppimisen tuen tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat kokonaisuutena oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Erityisopettaja listaa opiskelijan kanssa tuen lomakkeelle yksilölliset järjestelyt opetuksessa, kuten lisäajan tai erillisen tilan tarpeen kokeissa. Avustajapalveluiden osalta opiskelijan tulee olla yhteydessä oman hyvinvointialueensa vammaisten tai muiden palveluiden neuvontaan.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut

järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*

- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle*

on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä

muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

Tikkurilan lukio on monikielinen yhteisö.

Kieli on yhtäältä oppimisen ja vuorovaikutuksen väline mutta toisaalta osa moninaisia identiteettejä. Tikkurilan lukio tunnustaa yhteisönä tämän moninaisuuden.

Tikkurilan lukio tunnistaa sekä velvollisuutensa että mahdollisuutensa toimia suunnannäyttäjänä monikielisen oppimisen kehittämisessä.

Käytänteitä, joilla monikielistä oppimista tuetaan, voivat olla mm.

- kieli ja kulttuuri osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa
- opetus pääasiallisesti kansalliskielellä
- opiskelijan oman äidinkielen tuen koordinointi kaupungin tasolla
- opiskelijan suomi toisena kielenä -tarpeiden tunnistaminen ja kielivalintojen tukeminen: identifioiminen, määritteleminen, kurssien järjestäminen, soveltavien kehittäminen, tukitoimien järjestäminen
- IB-linja osaksi koko koulun toimintakulttuuria

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

Tikkurilan lukiossa arviointi on monipuolista, ammattitaitoista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi on kannustavaa ja tarkoituksenmukaista. Arviointia suunniteltaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon lukion toiminta-ajatus. Se perustuu kussakin opintojaksossa jakson tavoitteisiin. Arviointi on sekä oppimisen tuloksia tarkastelevaa että oppimista edistävää.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Tavoitteena on rohkaista opiskelijaa tunnistamaan vahvuuksiaan ja syventämään osaamistaan.

Monipuolinen ja kannustava arviointi voi sisältää vertais- ja itsearviointia, arviointikeskusteluja, yhteisöllistä arviointia. Arviointi voi olla suullista tai kirjallista.

Arviointia kehitetään jatkuvasti ja arviointiperiaatteista keskustellaan sekä aineryhmissä että yleisellä tasolla. Arvioinnin toteutumista tarkastellaan ja arvioidaan monipuolisesti.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat

olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Arviointikriteereistä ja niiden soveltamisesta sovitaan ryhmän kanssa opintojakson alussa opintojakson arviointiperusteiden puitteissa.

Arviointipalautteesta sovitaan ryhmän kanssa. Palaute annetaan joko yksilöllisesti tai ryhmälle.

Opiskelijalla on oikeus saada tietää, miten arviointiperusteita on hänen suoritukseensa sovellettu.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- , Z - ja M-merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Opiskelijalle voidaan kuitenkin antaa väliaikatietoa opintojaksojen moduulin arvioinnista merkinnällä M. Kirjainmerkintä vaihdetaan numeroksi opintojakson ollessa täysin valmis. Lopullisen arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

Opintojakso opiskellaan pääsääntöisesti suorittamalla kaikki opintojaksoon kuuluvat osasuoritukset opetusaikataulun mukaan.

Jos moduulin suorittaminen jää kesken, siitä merkitään arvosana Z ja suorituksen lisätietoihin yksilöidään puuttuva osasuoritus. Kesken olevan moduulin täydentämisen aikaraja on pääsääntöisesti yksi jakso alkuperäisestä suorituksesta.

Jos suoritettu moduuli on osa opintojaksoa ja opintojakson suorittaminen on muilta osin kesken, merkitään moduulin lisätietoihin suoritetun moduulin arvosana. Opintojakso arvioidaan kokonaisuutena valtakunnallisissa perusteissa kirjattujen sääntöjen mukaan.
Jos opiskelijalta puuttuu opintojaksoon kuuluva moduuli esimerkiksi oppilaitoksen vaihtamisen takia, on puuttuva moduuli mahdollista suorittaa erillisenä joko vastaavassa ryhmässä tai muulla sopivalla tavalla.

Koulukohtaisista valinnaisista opinnoista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty).

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Itsenäinen opiskelu täydentää opiskelijan mahdollisuuksia suorittaa lukio-opintoja. Itsenäinen opiskelu tulee kyseeseen, kun opiskelija esimerkiksi suorittaa suurta opintopistemäärää ja tarvittavat opinnot sijoittuvat lukujärjestysteknisesti päällekkäin tai kun opiskelija on estynyt osallistumasta lähiopetukseen esimerkiksi pitkäaikaissairauden vuoksi.

Moduulin suorittaminen itsenäisesti on mahdollista, jos opiskelijan opintomenestys oppiaineen aikaisemmissa opinnoissa on riittävän hyvä. Jos oppiaineessa on vain yksi pakollinen moduuli, sen suorittaminen itsenäisesti sallitaan ainoastaan pakottavista syistä. Paikallisia valinnaisia opintoja ei voi suorittaa itsenäisesti. Opetussuunnitelmassa kerrotaan joidenkin oppiaineiden yhteydessä myös muista moduuleista, joita ei voi suorittaa itsenäisesti.

Itsenäisesti suoritetun moduulin hylättyä suoritusta ei kirjata opintorekisteriin. Itsenäistä opiskelua voidaan sisällyttää osana eri oppiaineiden moduulien suorittamiseen, esimerkiksi erilaisissa opiskeluprojekteissa ja portfoliotyönä. Itsenäinen opiskelu on parhaimmillaan opettajan tukemaa, opiskelijan itseohjautuvuuteen perustuvaa oppimista. Itsenäisen opiskelun ohjeet tarkennetaan lukuvuosittain opinto-oppaassa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

Tikkurilan lukiossa ryhmänohjaaja tiedottaa jaksoittain opinto-ohjaajalle ja vuositasorehtorille ryhmän opintojen etenemisestä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen tai tuva-koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseen voidaan opiskelijalta edellyttää tapauskohtaisesti määriteltäviä lisänäyttöjä.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista

kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/ elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*

- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan lukiokoulutus

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan

mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan lukio-opinnoissa tarvittaviin teknisiin ympäristöihin
- harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa ryhmissä
- käytetään erilaisia ryhmätyötapoja
- työskennellään myös luokkahuoneen ulkopuolella
- pyritään lisäämään yhteisöllisyyttä opintojen alusta lähtien

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perehdytään äidinkielen ja kirjallisuuden keskeisiin työtapoihin ja opiskelutekniikoihin
- käytetään kirjastoja monipuolisesti ja tutustutaan pääkaupunkiseudun kulttuurilaitostarjontaan
- mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään paikallisia aiheita oppisisällöissä
- käytetään monipuolisia opiskelumenetelmiä ja opetuksen tauottamista hyvinvoinnin lisäämiseksi
- opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä elokuvaopetuksen kanssa
- jakson aikana syvennetään oppiaineeseen sopivia digitaitoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia monimuotoisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta muun muassa kirjoitustehtävien suunnittelussa ja tuottamisessa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisen ja niiden vahvistamisen myötä. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy eri tekstilajeihin sekä niiden rakenteisiin ja tavoitteisiin. Opintojaksossa painotetaan monimuotoisten tekstikokonaisuuksien ominaisuuksien ja rakenteiden ymmärtämistä, analysointia ja tulkitsemista. Opiskelija harjoittelee kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia sekä vahvistaa käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Kerrataan kielenhuoltoa.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kieli- ja tekstitietoisuus ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI2-3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii arvostamaan ja hyödyntämään Vantaan monikulttuurisuutta
- opiskelija hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Käytetään oikeakielisyyteen liittyvää tietotekniikkaa, digimateriaaleja, kielenhuollon ohjeistoja ja audiovisuaalisia aineistoja.
- Voidaan tehdä yhteistyötä elokuvatutkimuksen kanssa.
- Monipuoliset opiskelumenetelmät ja tauotus opetuksessa tukevat opiskelijan oppimista.
- Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta. Opintojakson aikana tuetaan sosiaalista vuorovaikutusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja harjoittelee tieteenalalle ominaisten tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Opintojaksossa syvennytään erilaisiin käsityksiin kielestä, kielipolitiikkaan ja kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan teksti- ja tekstilajikäsitykseen.

Opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään oman lukion ja sen lähiympäristön sekä pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan verkossa jaettaviin kulttuurisisältöihin ja digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä elokuvaopetuksen kanssa.
- Opintojaksossa tutustutaan myös kirjallisuuden digitaalisiin muotoihin.
- Monipuoliset opiskelumenetelmät ja tauotus opetuksessa syventävät lukemiseen keskittymistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti.

Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030 -ohjelmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta sekä omaääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Opiskelija havainnoi tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun monikulttuurisuutta ja erityisyyttä opintojakson sisällössä ja työtavoissa.
- Opintojaksolla voidaan perehtyä paikalliseen mediaan ja kunnalliseen päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöissä voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun kulttuuritapahtumia, aiheita ja näkökulmia.
- Perehdytään median maailmaan erityisesti kriittisen monilukutaidon kautta.
- Digitaalinen media on osa oppisisältöjä.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä elokuvaopetuksen kanssa.
- Opintojaksolla käytetään vaihtelevia työtapoja, esimerkiksi väittelyitä ja muita vuorovaikutusharjoituksia tauotuksineen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opiskelijan kriittinen medialukutaito kehittyy, ja hän oppii tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjaantuu tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Erilaisissa keskusteluharjoituksissa opiskelija harjaantuu eettisten argumentoinnin tapojen ja retoriikan käyttäjänä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta (erityisesti kriittinen monilukutaito) ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen (erityisesti tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus). Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI6-7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*

- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi.
- Opiskelija hyödyntää pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä ja peilaa omaa toimintaansa niihin.
- Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana ja esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hakemaan tietoa ja tuottamaan tekstiä erilaisille alustoille.
- Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun mahdollisuuksia tuottaa tekstiä erilaisissa paikoissa.
- Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia rentous- ja vireystilaharjoituksia sekä ottaa liikkuminen ja kehollisuus osaksi viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan sekä kirjallisesti että suullisesti. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy muun muassa sanataideharjoituksin. Opiskelija saa esiintymisrohkeutta ja harjaantuu puheviestinnässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessin hallinta ja vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallintaa ja kehittää esiintymistaitoja. Jaksossa harjoitellaan aineistojen valintaa ja käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Omaa ilmaisutapaa kehitetään muun muassa sanataideharjoituksin. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija mahdollisesti maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään oman lukion ja sen lähiympäristön sekä pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa.
- Tuetaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan verkossa jaettaviin kulttuurisisältöihin ja digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi jakson sisältöjä.
- Opintojaksossa voidaan tarkastella vantaalaisen identiteetin rakentumista esimerkiksi vantaalaisten artistien kappaleiden kautta.
- Jakson aikana tutustutaan kirjallisuuden digitaalisiin muotoihin.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä elokuvaopetuksen kanssa.
- Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja vantaalaista monikulttuurisuutta.
- Monipuoliset opiskelumenetelmät ja tauotus tukevat syventymistä kirjallisuuteen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta.

Opiskelija havaitsee kirjallisuutta lukemalla, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää opiskelijan ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukemisen avulla opiskelija laajentaa näkemystään monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa

oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen ja kirjallisuuden lukeminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta (erityisesti kyky tarkastella kirjallisuutta osana kontekstia)vuorovaikutusosaaminen (erityisesti tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus). Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*

- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista taidoistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista taidoistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu Arvioinnissa otetaan huomioon jakson suulliset ja mahdolliset kirjalliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija mahdollisesti maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Opiskelija harjoittelee argumentoimista haastavissakin vuorovaikutustilanteissa. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssilla tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien, tehtävien ja median seuraamisen kautta. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Kurssilla opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon yo-kokeeseen.

Tekstien tulkinta, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen.

Verkkokirjoittaminen, 2 op (ÄIS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää käsitystään verkossa viestimisestä.
- Opiskelija kehittyy verkkojulkaisujen lukijana ja tuottajana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennytään netissä ja muissa sähköisissä välineissä käytettävään kieleen.

- Aiheita ovat mm. blogit, verkossa käytettävä kieli, sosiaaliset median palvelut, kuvien käyttö, linkittäminen, verkkoteksteihin liittyvät oikeudelliset kysymykset ja tekijänoikeudet.
- Opintojaksossa luetaan ja tuotetaan itse tekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää aktiivisen verkko-osallistumisen taitoja ja vahvistaa taitojaan viestijänä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija eettisen viestinnän hallinta kehittyy.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennytään netissä ja muissa sähköisissä välineissä käytettävään kieleen. Aiheita ovat mm. blogit, verkossa käytettävä kieli, sosiaaliset median palvelut, kuvien käyttö, linkittäminen, verkkoteksteihin liittyvät oikeudelliset kysymykset ja tekijänoikeudet. Opintojaksossa luetaan ja tuotetaan itse tekstejä.

Teatterin erikoiskurssi, 2 op (ÄIS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat harjaantuvat katsomaan, analysoimaan ja tulkitsemaan näytelmätekstejä ja teatteriesityksiä.
- Opiskelijat oppivat tunnistamaan teatterin tekemisen tapoja sekä analyysin että oman tekemisen kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana katsottujen ohjelmien ja esitysten perusteella keskustellaan yhdessä.
- Jaksolla kirjoitetaan erilaisia tekstejä (analyysi, arvostelu) opiskelijoiden valinnan mukaan.
- Teatterihistoriaan voidaan perehtyä myös toiminnallisten harjoitusten avulla.
- Tehdään vierailuja ja hankitaan mm. teatterialan ammattilaisia alustamaan eri aiheista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Teatterin historiaan ja tekemisen tapoihin perehtyminen laajentaa opiskelijan tuntemusta kulttuuriperinnöstä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson työtavat lisäävät yhteistyökykyä ja tuovat uusia välineitä moniulotteiseen vuorovaikutukseen.

Hyvinvointiosaaminen

Teatteriharjoitteet auttavat omien vahvuuksien tunnistamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perhedytään teatterin ammatteihin, näytelmien analyysiin ja teatterin historiaan. Jakson aikana katsottujen ohjelmien ja esitysten perusteella keskustellaan ja kirjoitetaan erilaisia tekstejä (analyysi, arvostelu) opiskelijoiden valinnan mukaan. Teatterihistoriaan voidaan perehtyä myös toiminnallisten harjoitusten avulla. Tehdään vierailuja ja hankitaan mm. teatterialan ammattilaisia alustamaan eri aiheista.

Kielenhuolto, 2 op (ÄIS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on harjannuttaa opiskelija sujuvan asiatyylin kirjoittamiseen ja omien tekstiensä muokkaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jakson aikana opiskelijat kertaavat oikeinkirjoituksen ja kielenhuollon asioita.
- Tehdään harjoituksia ja harjaannutaan oman tekstin muokkaamiseen.
- Jaksolla kerrataan kirjakielen keskeisiä rakenteita ja keskitytään opiskelijan oman tekstin sujuvuuteen, havainnollisuuteen ja virheettömyyteen.
- Opintojaksoa suositellaan ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan vuorovaikutustaitoja erityisesti asiakirjoittamisen ja -tekstien maailmassa. Opiskelija harjaantuu muokkaamaan esimerkiksi omia lukiossa kirjoittamiaan tekstejä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelijat kertaavat oikeinkirjoituksen ja kielenhuollon asioita. Tehdään harjoituksia ja harjaannutaan oman tekstin muokkaamiseen. Kurssilla kerrataan kirjakielen keskeisiä rakenteita ja keskitytään opiskelijan oman tekstin sujuvuuteen, havainnollisuuteen ja virheettömyyteen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.
Kurssia suositellaan ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoille.

Kirjoittamisen perusteita, 2 op (ÄIS15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kirjoittamisen perustaitoja ja toimia nivelvaiheena lukio-opinnoissa tarvittaviin kirjoittamisen taitoihin.
- Opintojaksolla pyritään siihen, että opiskelija tottuu itse arvioimaan omia tekstejään ja muokkaamaan niitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan oikeinkirjoituksen perusteet ja välimerkkisäännöt sekä muut keskeiset kielen normit.
- Harjoitellaan kirjoitustaidon tekstin aloitusta, lopetusta ja rakennetta.
- Jaksolla kiinnitetään erityistä huomiota tekstin selkeyteen ja havainnollisuuteen.
- Luodaan pohjaa aineistopohjaisen tekstin kirjoittamiselle luku- ja kirjoittamistehtävien avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman tekstin suunnittelu, muokkaaminen ja kirjoittamisen reflektointi lisäävät ymmärrystä itsestä kehittyvänä kirjoittajana, mikä lisää hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sanataiteen keinojen käyttäminen kirjoittamisessa monipuolistaa opiskelijan luovaa osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan kirjoittamisen perustaitoja ja vahvistaa hänen kirjoittajaidentiteettiään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tuottamisen vaiheet.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvan tulkinta ja tuottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.t hyvinvointiosaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kirjoittamisen perustaitoja ja toimia nivelvaiheena lukio-opinnoissa tarvittaviin kirjoittamisen taitoihin. Opintojaksolla pyritään siihen, että opiskelija tottuu itse arvioimaan omia tekstejään ja muokkaamaan niitä.

Opintojaksolla kerrataan oikeinkirjoituksen perusteet ja välimerkkisäännöt sekä muut keskeiset kielen normit. Lisäksi harjoitellaan kirjoitustaidon tekstin aloitusta, lopetusta ja rakennetta. Kiinnitetään erityistä huomiota tekstin selkeyteen ja havainnollisuuteen. Luodaan pohjaa aineistopohjaisen tekstin kirjoittamiselle luku- ja kirjoittamistehtävien avulla. Harjoitellaan pohjatekstien erittelyä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksoa suositellaan niille ensimmäisen vuoden opiskelijoille, joiden on tarpeen varmentaa oikeinkirjoituksen ja kirjoittamisen taitojaan.

Luova kirjoittaminen 1, 2 op (ÄIS16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii arvostamaan luovaa kirjoittamista tasavertaisena taiteenlajina esimerkiksi musiikin, kuvataiteen ja tanssin rinnalla.
- Hän oppii tuntemaan erityisesti lyhytproosan ja runouden ominaispiirteet ja erottamaan asiatekstien ja fiktiivisten tekstien kielen erot.
- Opintojaksolla pyritään löytämään opiskelijan omat kyvyt ja taidot sekä arvostamaan ja rohkeasti käyttämään niitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan erityisesti fiktiivisen tekstin tuottamista.
- Kirjallisuudenlajeista runo, novelli, kertomus ja satu voivat olla harjoiteltavina tekstilajeina.
- Lisäksi harjoitellaan dialogin kirjoittamista ja tarkastellaan fiktiivisen ja asiatekstin tyylin eroja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opiskelija vahvistaa osaamistaan kirjoittajana, ja fiktiivisten tekstien tuottamisen kautta hän pääsee tarkastelemaan maailmaa eri näkökulmista. Fiktiivisiä kertojia ja puhujia ja henkilöhahmoja luomalla hän harjoittelee tunne- ja empatiataitoja

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan erilaisia kirjoittajapositioita, mikä auttaa häntä tunnistamaan omia vahvuuksiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan erityisesti fiktiivisen tekstin tuottamista. Kirjallisuudenlajeista runo, novelli, kertomus ja satu voivat olla harjoiteltavina tekstilajeina. Lisäksi harjoitellaan dialogin kirjoittamista ja tarkastellaan fiktiivisen ja asiatekstin tyylin eroja. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Luova kirjoittaminen 2, 2 op (ÄIS17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- antaa kirjoittajalle uusia ilmaisukeinoja,
- antaa mahdollisuuksia monipuolistaa kirjoittamistaan
- auttaa opiskelijaa laajan fiktiivisen tekstin rakentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisenä sisältönä on yksittäisen laajahkon kaunokirjallisen tekstin tekemisen prosessi: opiskelija voi oman valintansa mukaan keskittyä proosaan, draamaan tai lyriikkaan.
- Lisäksi jaksolla tutustutaan omien tekstien julkaisumahdollisuuksiin ja -kanaviin.
- Jaksolle pyritään myös järjestämään kirjailijavierailuja.
- Luetaan muiden kurssilaisten tekstejä ja annetaan niistä palautetta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa omaa tekstiä työstäessään mahdollisuuden kehittää luovuuttaan ja yhdistellä merkityksiä uudenlaisilla tavoilla

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaan antaessaan ja saadessaan palautetta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu itseensä kirjoittaessaan ja lukiessaan toisten tekstejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä sisältönä on yksittäisen laajahkon kaunokirjallisen tekstin tekemisen prosessi: opiskelija voi oman valintansa mukaan keskittyä proosaan tai lyriikkaan. Lisäksi jaksolla tutustutaan omien tekstien julkaisumahdollisuuksiin ja -kanaviin. Jaksolle pyritään myös järjestämään kirjailijavierailuja.

Opintojakson aikana opiskelija työstää oman valintansa mukaisesti yksittäistä laajahkoa fiktiivistä tekstiä (proosaa, lyriikka tai draamaa). Oman tekstin työstämisen lisäksi luetaan muiden kurssilaisten tekstejä ja annetaan niistä palautetta. Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksolle osallistuminen edellyttää Luovan kirjoittamisen jakson (ÄIS14) käymistä. Jaksoa suositellaan kakkos- ja kolmosvuoden opiskelijoille.

Lukion kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄIS18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on laajentaa opiskelijan tietämystä kirjallisuudesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso suoritetaan itsenäisesti lukemalla 20 teosta ja kirjoittamalla niistä lukupäiväkirja, joka palautetaan Classroomiin kurssin palautuskansioon. Liittymiskoodin ja kirjalistan saa äidinkielen ja kirjallisuuden opettajilta, ja opintojakson suorittamisen voi aloittaa milloin vain.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla luetaan kokonaisteoksia antiikin Kreikasta nykypäivään. Opiskelija syventää lukemalla eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta ja tietämystään kulttuurisesta moninaisuudesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää lukemalla monilukutaitoaan ja ymmärrystään kontekstin vaikutuksesta tekstin tulkintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta saa lukiodiplomin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti lukemalla 20 teosta ja kirjoittamalla niistä lukupäiväkirja, joka palautetaan Classroomiin kurssin palautuskansioon. Liittymiskoodin ja kirjalistan saa äidinkielen ja kirjallisuuden opettajilta, ja opintojakson suorittamisen voi aloittaa milloin vain.

Asiakirjoittaminen, 2 op (ÄIS19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan tietoja ja taitoja asiakirjoittamisesta.
- Opiskelija tottuu kirjoittamaan sujuvasti asiatyylistä tekstiä ja arvioimaan sitä.
- Opintojakso sopii erityisesti niille, jotka haluavat suorittaa jatko-opintoja yliopistossa ja ammattikorkeakouluissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään asiatyylisen kirjoittamisen perusteisiin.
- Tutkitaan, millaista hyvä asiatyyli on ja mistä se syntyy.
- Opintojaksolla tarkastellaan tyypillisiä työelämän tekstejä, kuten erilaisia raportteja, tiedotteita, muistioita, pöytäkirjoja ja kirjeitä.
- Opintojakson aikana voidaan kirjoittaa lyhyitä asiatyylisiä harjoitustekstejä sekä esim. työhakemus, ansioluettelo, raportti, tiedote, muistio, esseetyyppinen koevastaus ja luentopäiväkirja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tuottamalla ja analysoimalla erilaisia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan demokratiataitoja. Hän oppii tuottamaan ja analysoimaan vaikuttavia ja tiedottavia tekstejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään asiatyylisen kirjoittamisen perusteisiin. Tutkitaan, millaista hyvä asiatyyli on ja mistä se syntyy. Opintojaksolla tarkastellaan tyypillisiä työelämän tekstejä, kuten erilaisia raportteja, tiedotteita, muistioita, pöytäkirjoja ja kirjeitä. Opintojakson aikana voidaan kirjoittaa lyhyitä asiatyylisiä harjoitustekstejä sekä esim. työhakemus, ansioluettelo, raportti, tiedote, muistio, esseetyyppinen koevastaus ja luentopäiväkirja. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksoa suositellaan suoritettavaksi toisena tai kolmantena opiskeluvuotena

Kirjallisuuspiiri, 2 op (ÄIS20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää kirjallisuudentuntemustaan, lukea säännöllisesti ja oppia jakamaan kokemuksia kirjallisuudesta.
- Opintojakson tavoitteena on kehittää myös ryhmäoppimistaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukupiiri on ryhmässä toteutettu oppimisprosessi, jonka aikana opiskelijaryhmä kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan ennalta valitusta kaunokirjallisuudesta.
- Jokainen alustaa vuorollaan luetusta kirjasta.
- Myös teatteri- tai näyttelykäynti sopii kurssin ohjelmaan.
- Jokainen osallistuja laatii suullisen alustuksen yhdestä kirjasta ja osallistuu keskusteluun ja keskusteluharjoituksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaaliset taidot ja näkemyksellisyys kehittyvät kirjallisuuskeskustelujen myötä.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja lukeminen kehittää sinnikkyyttä ja muutostensitokykyä sekä lisää empatiataitoja ja näkemystä moninaisuudesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvoidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukupiiri on ryhmässä toteutettu oppimisprosessi, jonka aikana opiskelijaryhmä kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan ennalta valitusta kaunokirjallisuudesta. Jokainen alustaa vuorollaan luetusta kirjasta.

Jakson alussa sovitaan luettavasta kaunokirjallisuudesta. Osallistujien intressejä pyritään sovittamaan yhteen. Luettavia kirjoja on vähintään kymmenen.Opintojakso sisältää vähintään 12 keskustelusessiota, jotka ovat vähintään 75 minuutin pituisia. Opintojakso toteutetaan hajautettuna esimerkiksi neljälle jaksolle. Jokainen osallistuja laatii suullisen alustuksen yhdestä kirjasta ja osallistuu keskusteluun ja keskusteluharjoituksiin. Myös teatteri- tai näyttelykäynti sopii kurssin ohjelmaan.

Väittelyn taito, 2 op (ÄIS21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Äidinkielen, historian, yhteiskuntaopin, ja filosofian yhteisellä opintojaksolla tavoitteena on . kehittyä taitaviksi neuvottelijoiksi, väittelijöiksi ja ongelmanratkaisijoiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kehitetään vuorovaikutus- ja ilmaisun taitoa. Tunneilla harjoitellaan argumentointia, retoriikan keinoja, useiden näkökulmien hahmottamista sekä tiedonhakua. .

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentavan viestinnän taidot lisääntyvät opintojakson harjoitteiden myötä.

Väittelyt ja ongelmanratkaisutehtävät syventävät sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Väittelyt, neuvottelut, keskustelut ja niiden harjoittaminen ovat demokratian ytimessä. Opintojakson harjoitteet lisäävät monialaisesti työelämävalmiuksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson harjoitukset kehittävät eettistä osaamista ja lisäävät toimintakykyä yhteisön hyväksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritustapa: aktiivinen osallistuminen tunneilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Äidinkielen, historian, yhteiskuntaopin, ja filosofian yhteisellä opintojaksolla neuvotellaan, väitellään ja ratkaistaan yhdessä ongelmia. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutus- ja ilmaisun taitoa. Tunneilla harjoitellaan argumentointia, retoriikan keinoja, useiden näkökulmien hahmottamista sekä tiedonhakua

Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kieli- ja tekstitietoisuus ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI2-6)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii arvostamaan ja hyödyntämään Vantaan monikulttuurisuutta
- opiskelija hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- Käytetään oikeakielisyyteen liittyvää tietotekniikkaa, digimateriaaleja, kielenhuollon ohjeistoja ja audiovisuaalisia aineistoja.
- Voidaan tehdä yhteistyötä elokuvatutkimuksen kanssa.
- Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden.
- Monipuoliset opiskelumenetelmät ja tauotus opetuksessa tukevat opiskelijan oppimista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja harjoittelee tieteenalalle ominaisten tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa syvennetään ryhmätyötaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Opintojaksossa syvennytään erilaisiin käsityksiin kielestä, kielipolitiikkaan ja kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan teksti- ja tekstilajikäsitykseen.

Opiskelija pohtii itseaan kirjoittajana ja kehittää ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Vuorovaikutus 3-7, 2 op (ÄI3-7)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii arvostamaan ja hyödyntämään Vantaan monikulttuurisuutta
- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi.
- Opiskelija hyödyntää pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä ja peilaa omaa toimintaansa niihin.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Monipuoliset opiskelumenetelmät ja tauotus opetuksessa tukevat opiskelijan oppimista.
- Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia rentous- ja vireystilaharjoituksia sekä ottaa liikkuminen ja kehollisuus osaksi viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opintojakson aikana tuetaan sosiaalista vuorovaikutusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Lisäksi harjoitellaan ryhmäkeskustelua ja eettistä dialogia. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Ylioppilaskokeen vastaustekniikka, 2 op (ÄIS22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjaantua entistä taitavammaksi äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeen tekijäksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelijat harjoittelevat äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeen vastaustekniikkaa.
- Kirjoitamme lukutaidon kokeen eripituisia vastauksia ja teemme yhden kokonaisen kirjoitustaidon kokeen vastauksen.

- Opintojaksolla käsitellään muun muassa aineistoviittauksia, havaintojen ja päätelmien tekemistä lukutaidon aineistosta ja kirjoitustaidon vastauksen kappaleittaista rakentamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tekstien tulkinta ja vastauksen kirjoittaminen harjaannuttavat monialaisesti ajattelun taitoja ja monilukutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Vastaustekniikan harjoittelemisen ohella oppii tunnistamaan omia vahvuuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelijat harjoittelevat äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeen vastaustekniikkaa. Kirjoitamme lukutaidon kokeen eripituisia vastauksia ja teemme yhden kokonaisen kirjoitustaidon kokeen vastauksen. Opintojaksolla käsitellään muun muassa aineistoviittauksia, havaintojen ja päätelmien tekemistä lukutaidon aineistosta ja kirjoitustaidon vastauksen kappaleittaista rakentamista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.
Opintojaksoa suositellaan toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (ÄIS23)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän

opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*

- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan lukio-opinnoissa tarvittaviin teknisiin ympäristöihin.
- Harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa ryhmissä sekä käytetään erilaisia ryhmätyötapoja ja työskennellään myös luokkahuoneen ulkopuolella.
- Pyritään lisäämään yhteisöllisyyttä opintojen alusta lähtien.
- Vahvistetaan kokemusta vantaalaisen yhteisön jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden työtapoihin.
- Käytetään kirjastoja monipuolisesti ja tutustutaan pääkaupunkiseudun kulttuurilaitostarjontaan.
- Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään paikallisia aiheita oppisisällöissä.
- Opintojaksolla keskitytään monimuotoisten tekstien ominaisuuksiin ja rakenteisiin sekä kirjoitusprosessin vaiheisiin ja tekstien pohjalta kirjoittamiseen: referointiin ja kommentointiin.
- Opintojaksossa opiskellaan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä elokuvaopetuksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta lyhyen kirjoitustehtävän ja kirjoitelman ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan pari- ja ryhmätyöskentelyllä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Ymmärrys monikielisyyden ja -kulttuurisuuden rikkaudesta vahvistuu. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu eri tekstilajeihin sekä niiden rakenteisiin ja tavoitteisiin sekä luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittaviin strategioihin. Opintojaksossa opiskelija osaa tuottaa ja tulkita monimuotoisia tekstejä, niiden rakenteita ja ilmaisutapoja. Opetellaan kirjoitusprosessia, erilaisten tekstien pohjalta kirjoittamista, kuten referointia ja kommentointia sekä vahvistetaan kirjoittajan käsitystä itsestään kirjoittajana. Opiskelija oppii hyödyntämään aineistoja omissa teksteissään. Luetaan kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja. Kerrataan kielenhuoltoa. Numeroarviointi.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kieli ja vuorovaikutus, 2 op (S22-3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden
- Opiskelija oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Käytetään oikeakielisyyteen liittyvää tietotekniikkaa, digimateriaaleja, kielenhuollon ohjeistoja, audiovisuaalisia aineistoja.
- Tutustutaan digitaalisiin oman kielitaidon arviointivälineisiin.
- Tarkastellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.
- Voidaan tehdä yhteistyötä elokuvatutkimuksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta sekä käyttää hyödykseen erityisen tuen mahdollisuutta. Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys ja tärkeys.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Opiskelija lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja tuottamaan luovia ja asiatyylisiä tekstejä. Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy suomen kielen ominaispiirteisiin ja vertailee aiemmin oppimiaan kieliä koulussa opiskeltaviin kieliin. Opiskelija perehtyy suomen kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen. Opintojaksossa syvennytään monilukutaidon käsitteeseen. Opiskelija ymmärtää virallisen ja epävirallisen viestinnän erot. Opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa käsitellään kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Numeroarviointi.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjallisuus, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*

- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään oman lukion ja sen lähiympäristön sekä pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa
- Tuetaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan verkossa jaettaviin kulttuurisisältöihin jai digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä elokuvaopetuksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Kirjallisuuden monitulkintaisuus lisää kykyä kohdata ristiriitoja. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti. Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030 -ohjelmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta sekä omaääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti. Opintojaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin. Opintojaksossa perehdytään kielen kuvallisuuteen ja kulttuurisidonnaisuuteen. Opintojaksossa luetaan kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna.

Numeroarviointi.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun monikulttuurisuutta ja erityisyyttä opintojakson sisällössä ja työtavoissa.
- Opintojaksolla voidaan perehtyä paikalliseen mediaan ja kunnalliseen päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*

- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöissä voidaan hyödyntää pääkaupunkiseudun kulttuuritapahtumia, aiheita ja näkökulmia.
- Perehdytään median maailmaan erityisesti kriittisen monilukutaidon kautta.
- Opintojakson luonteeseen sopivat hyvin Learning Cafe -tyyppiset työtavat.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä elokuvaopetuksen kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Mm. dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta (erityisesti kriittinen monilukutaito) ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen (erityisesti tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus). Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään kriittistä lukutaitoa, erityisesti medialukutaitoa. Opiskelija ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana. Opintojaksossa keskitytään vaikuttamisen ja argumentoinnin keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet. Perehdytään geneerisiin ilmauksiin ja modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinoihin. Luetaan yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos. Numeroarviointi.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S26-7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi.
- Opiskelija hyödyntää pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä ja peilaa omaa toimintaansa niihin.
- Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana ja esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*

- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hakemaan tietoa ja tuottamaan tekstiä erilaisille alustoille.
- Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun mahdollisuuksia tuottaa tekstiä erilaisissa paikoissa.
- Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia rentouus ja vireystilaharjoituksia sekä ottaa liikkuminen ja kehollisuus osaksi viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan sekä kirjallisesti että suullisesti. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy sanataideharjoituksin. Opiskelija saa esiintymisrohkeutta ja harjaantuu puheviestinnässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessin hallinta ja vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää kirjoitusprosessin hallintaa ja kehittää esiintymistaitoja. Jaksossa harjoitellaan aineistojen käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opiskelija syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Opintojaksolla tutkitaan sidosteisuutta tekstin eri tasoilla. Opiskelija syventää kuullunymmärtämistaitojaan.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään oman lukion ja sen lähiympäristön sekä pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa.
- Tuetaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan verkossa jaettaviin kulttuurisisältöihin ja digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin.
- Vantaalaista identiteettiä voidaan vahvistaa esimerkiksi vantaalaisten artistien kappaleiden kautta.
- Tauotuksessa voidaan käyttää esimerkiksi ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista edistäviä keskittymisharjoituksia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.
- Voidaan tarkastella vantaalaisen identiteetin rakentumista esimerkiksi vantaalaisten artistien kappaleiden kautta.
- Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja vantaalaista monikulttuurisuutta.
- Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Kirjallisuuden lukeminen näyttää, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä. Opintojaksossa voidaan tarkastella vantaalaisen identiteetin rakentumista esimerkiksi vantaalaisten artistien kappaleiden kautta. Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja vantaalaista monikulttuurisuutta. Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia konteksteja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta. Luetaan merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos. Numeroarviointi.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan argumentoimista ja tutkitaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään aineistopohjaisten laajojen tekstien kirjoittamistaitoja ja omaäänisten tekstien tuottamista. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeen kirjoitustaidon osioon. Luetaan ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja. Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän yo-kokeen lukutaidon osioon. Luetaan runokokoelma tai näytelmäteksti. Numeroarviointi.

Kielen ja tekstien rakenteita, 2 op (S2S12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso tukee tekstien tuottamisen taitoa keskittymällä erityisesti tekstien rakenteisiin.
- Pyritään eriyttämään opetusta opiskelijoiden yksilöllisen tarpeen mukaan ja tekemään yhteistyötä erityisopettajan kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tuotetaan opiskelijalle tarpeellisia tekstilajeja, joita voivat olla esimerkiksi essee, kommentti, reklamaatio, työhakemus ansioluetteloineen tai novelli-, runo- tai kuva-analyysi .

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisen ja niiden vahvistamisen myötä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tekstien piirteiden tunnistaminen ja kirjoittajana kehittyminen edistävät luovaa ja monitieteistä osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson alussa asetetaan yksilölliset tavoitteet, joiden saavuttamista arvioidaan opintojakson lopussa itsearvioinnin ja tehtyjen tehtävien perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tuotetaan opiskelijalle tarpeellisia tekstilajeja, joita voivat olla esimerkiksi essee, kommentti, reklamaatio, työhakemus ansioluetteloineen tai novelli-, runo- tai kuva-analyysi eli tekstilajeja, joissa opiskelija tarvitsee harjaantumista. Erityistä huomiota kiinnitetään lause- ja virkerakenteisiin, sidosteisuuteen, kappalerakenteisiin sekä tekstikokonaisuuteen. Jaksossa voidaan käydä lävitse tarvittaessa esimerkiksi virkerakenteita ja välimerkkien käyttöä, suomen kielen rektioita, lauseenvastikkeita, vertailurakenteita tai referointitekniikkaa.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (S213)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

Kieli ja kirjoittaminen, 2 op (S22-6)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden
- Opiskelija oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.
- Opiskelija hyödyntää pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä ja peilaa omaa toimintaansa niihin.
- Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana ja kielenkäyttäjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

- Käytetään oikeakielisyyteen liittyvää tietotekniikkaa, digimateriaaleja, kielenhuollon ohjeistoja, audiovisuaalisia aineistoja.
- . Tarkastellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.
- Tutustutaan digitaalisiin oman kielitaidon arviointivälineisiin
- Opiskelija oppii hakemaan tietoa ja tuottamaan tekstiä erilaisille alustoille.
- Voidaan tehdä yhteistyötä elokuvatutkimuksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy sanataideharjoituksin. Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja tuottamaan luovia ja asiatyylisiä tekstejä. Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjaantuu palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta sekä käyttää hyödykseen erityisen tuen mahdollisuutta. Opiskelija harjaantuu palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kielen eri muotojen hallinta sekä

kirjoitustaitojen syventäminen.. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy suomen kielen ominaispiirteisiin ja vertailee aiemmin oppimiaan kieliä koulussa opiskeltaviin kieliin. Opiskelija perehtyy suomen kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen. Opintojaksossa syvennytään monilukutaidon käsitteeseen. Opiskelija ymmärtää virallisen ja epävirallisen viestinnän erot. Jaksossa harjoitellaan aineistojen käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opiskelija syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä.

Numeroarviointi.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Suomen kielen haastepassi, 2 op (S2S14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kasvattaa opiskelijan sanavarastoa ja käsitystä suomen kielen rakenteista
- vahvistaa suomen kielen osaamista lukiossa vaadittavalle taitotasolle
- kehittää kielellistä ilmaisua erilaisissa tekstilajeissa
- rohkaista suomen kielen käyttöön myös vapaa-ajalla
- lisätä tietoutta suomen kielen vaihtelusta erilaisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Haastepassi sisältää eritasoisia puhumisen, kuuntelemisen ja kirjoittamisen tehtäviä, jotka liittyvät erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Haastepassin tavoitteena on kehittää opiskelijan suomen kielen osaamista erilaisissa kielenkäyttötilanteissa koulussa ja vapaa-ajalla. Haastepassi sisältää eritasoisia puhumisen, kuuntelemisen ja kirjoittamisen tehtäviä, joista valitaan omalle taitotasolle sopivat. Opintojaksoon kuuluu säännöllisiä tapaamisia ohjaavan opettajan ja muiden opiskelijoiden kanssa. Tehtäviä tehdään myös itsenäisesti vapaa-ajalla.

Opintojaksoa suositellaan erityisesi ensimmäisen vuoden opiskelijoille.

Vuorovaikutus, 2 op (ÄI23-27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia rentouus ja vireystilaharjoituksia sekä ottaa liikkuminen ja kehollisuus osaksi viestintää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan suullisesti. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa esiintymisrohkeutta ja harjaantuu puheviestinnässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjoitellaan esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista sekä syvennetään eettisen dialogin taitoja. Opiskelija syventää kuullunymmärtämistaitojaan.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

7.2. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.*

Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulissa perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin.
- Keskeinen näkökulma moduulissa on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.
- Moduulissa tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduulissa tarkastellaan biologiaa tieteenä, elämän tunnuspiirteitä ja organisaatiotasoja.
- Tutustutaan biologian tieteenaloihin ja tutkimusmenetelmiin.
- Evoluutiossa selvitetään solujen syntyä ja kehittymistä, eliöiden lajiutumista ja avainsopeumia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduuli rakentaa pohjaa luonnontieteellisen tiedon ymmärtämiselle. Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan vahvistaa myös tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia. Näin havainnollistetaan biologian eri tieteenalojen merkitystä ja vahvistetaan ajatusta tutkimusmenetelmistä osana luonnontieteitä. Luovan ajattelun kehittymistä vahvistetaan tutkimalla kokeellisesti biologisia ilmiöitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa korostuu myös biologian yhteiskunnallinen merkitys eri tieteenalojen, työelämän ja innovaatioiden kautta, mikä innostaa opiskelijaa biologian opiskeluun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulissa tutustutaan elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Opiskelija perehtyy evoluution pääkohtiin ja keskeisimpiin mekanismeihin sekä eliökunnan rakenteeseen. Moduulissa harjoitellaan biologialle tyypillistä tapaa tiedon hankkimiseen.

Keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti. Arviointi suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, siten että se tukee ja ohjaa heitä oppimisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa. Sovitut kriteerit tulevat opiskelijan nähtäväksi.

Arvioinnin monipuolisuus on tärkeää koko moduulin ajan. Sen perustana käytetään kurssikokeen ohella esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointia, suullisia esityksiä, sähköisiä testejä ja pelejä. Opiskelija saa näistä oppimisen etenemistä tukevaa ja ohjaavaa palautetta.

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla. Tämän moduulin yhteydessä arvioidaan osana muuta moduulisuoritusta laaja-alaisesta osaamisesta *monitieteisyys ja luova osaaminen* sekä *yhteiskunnallinen osaaminen*.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutustutaan elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Opiskelija perehtyy evoluution pääkohtiin ja sen keskeisimpiin mekanismeihin sekä eliökunnan rakenteeseen. Moduulissa harjoitellaan biologialle tyypillistä tapaa tiedon hankkimiseen. Kustannuksia voi tulla esim. mahdollisesta Luomus-museokäynnistä. Numeroarviointi.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Paikallinen lisäys

- Moduulissa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen lähtökohtana on vahva luontosuhde. Sitä voidaan vahvistaa mm. retkeilemällä lähialueilla tai museovierailuilla, jolloin tieto ankkuroituu opittuun omien havaintojen ja kokemusten kautta.

Ekologian perusteiden ymmärrys on välttämätöntä, jotta opiskelija voi hahmottaa aikamme ongelmia ja toimia kestävän tulevaisuuden edistämiseksi.

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi vahvistuu puhtaan, terveellisen ja monimuotoisen ympäristön merkityksen ymmärtämisestä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulissa tarkastellaan ekologian perusteita populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien tasolla. Keskeistä on ymmärtää elämän monimuotoisuuden kokonaisuutta. Moduulin arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon jakson tehtävät ja muut suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely. Itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää myös.

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat *hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen* sekä *monitieteinen ja luova osaaminen*. Ne tulevat esille sekä opintojakson sisältöalueissa että työskentelytavoissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tarkastellaan ekologian perusteita populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien tasolla sekä elämän monimuotoisuutta. Numeroarviointi.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Moduulin keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa.
- Moduulissa tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Moduulin teemat sopivat hyvin argumentointiharjoituksiin, vastamainosten tai mielipidekirjoitusten laatimiseen sekä muihin vaikuttamisen keinoihin perehtymiseen. Kurssilla voidaan työskennellä pareittain ja pienryhmissä esimerkiksi tutkimusprojektien yhteydessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulin keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa sekä niiden ratkaisukeinot. Moduulin teemat liittyvät läheisesti moduulissa BI2 käsiteltyihin sisältöihin. Moduulissa tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Arviointi on monipuolista ja sen tehtävänä on tukea opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden kanssa yhdessä sovitut arviointikriteerit julkaistaan heidän nähtäväkseen. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.

Kurssikokeen lisäksi moduulin arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioinnin osana ovat myös osana laaja-alaisesta osaamisesta *eettisyys ja ympäristöosaaminen* sekä *yhteiskunnallinen osaaminen.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin keskeisinä teemoina ovat sekä kotimaiset että maailmanlaajuiset ympäristöongelmat ja niiden ratkaisukeinot. Moduulissa tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen luonnon monimuotoisuuden suojelussa. Mahdollisesta tutustumiskäynnistä voi tulla kuluja. Numeroarviointi.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena oppia tumallisen solun rakenne ja toiminta sekä periytymisen perusteet

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

- . Moduulissa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.
- Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy solun toimintaan ja tietoihin, jotka on saatu eri tieteenalojen yhteistyöllä. Moduulissa voidaan tehdä kokeellisia töitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista tuetaan ja ohjataan sekä formatiivisella että summatiivisella arvioinnilla. Opiskelija pääsee moduulin aikana mikroskopoimaan sekä tekemään pienimuotoisen solubiologian alaan liittyvän työn. Kokeellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden itsearviointiin sekä tietojen kuin taitojenkin osalta. Moduulin olennaisia sisältöjä ovat solun rakenne, toiminta ja lisääntyminen sekä perinnöllisyyden perusteet.

Arviointiin voi vaikuttaa kokeen lisäksi muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, kokeellinen työskentely, sähköiset testit ja pelit sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Näiden menetelmien painotukset on sovittu opiskelijoiden kanssa jakson alussa.

Moduuli arvioidaan numeroarvioinnilla.

Tässä moduulissa arvioinnin osana laaja-alaisesta osaamisesta on *monitieteinen ja luova osaaminen.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Numeroarviointi.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa kuin luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä.
- Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Moduulissa esitellään uusimpia biotekniikan sovelluksia nopeasti kehittyvällä alalla.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

- DNA:n käsittelytekniikoihin voidaan perehtyä tarkemmin Heurekan geenilaboratoriossa.
- Keskeisinä asioina on syventyä DNA:n rakenteeseen ja toimintaan aiempaa paremmin. Moduulissa opitaan myös geenien mahdollisuudet niin teollisuudessa kuin ympäristönsuojelussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Biologista tutkimusta tehdään yhä enemmän kansainvälisesti. Esimerkiksi geenitekniikka ja sen soveltaminen näyttäytyvät erilaisina eri puolilla maailmaa, ja niihin suhtautumisessa on erilaisia kulttuurisia piirteitä. Opetuksessa pyritään ymmärtämään ilmiöiden globaali näkökulma sekä se, kuinka biotekniikan sovelluksia voidaan hyödyntää esimerkiksi luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä tai ratkoa ympäristönsuojeluun liittyviä haasteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista tuetaan ja ohjataan sekä formatiivisella että summatiivisella arvioinnilla. Opiskelija luo omat tavoitteet moduulille ja seuraa tavoitteiden saavuttamista tehden itsearviointia. Opettaja käyttää arvioinnissa monipuolisia menetelmiä, kuten testejä ja keskusteluja. Näiden arviointimenetelmien painotukset on sovittu ja selvitetty opiskelijalle jakson alussa.

Biotekniikka on monitieteinen ja kehittyvä tieteenala. Tässä moduulissa monien bioteknologisten ja mikrobiologisten tekijöiden yhteisvaikutusten ymmärtäminen merkittävää. Arvioinnin osana voi olla myös laborointi tai esimerkiksi tiedonhakuun pohjautuva tutkimustyö.

Moduuli arvioidaan numeroarvioinnilla.

Arvioinnin osana on myös laaja-alaisesta osaamisesta *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin BI6 tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen. Perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa sekä kestävän kehityksen mahdollistajina. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Kuluja voi tulla mahdollisesta vierailusta. Numeroarviointi.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Paikallinen lisäys

- Moduulissa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan.
- Moduulissa tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*

- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii aikaisempaa syvemmin miten elimistöt toimivat ja ylläpitävät fyysistä terveyttä. Opintojaksossa tarkastellaan muun muassa yksilön ravitsemusta, liikkumista ja hormonaalista toimintaa hyvinvoinnin perustana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisyyttä vaaditaan kattavaan tieteelliseen ihmistuntemukseen. Ihminen on monitahoinen fyysis-psyykkis-sosiaalinen eläin, jonka tasapainoiseen toimintaan vaikuttavat monet edellä mainitut tekijät. Mahdollisissa kokeellisissa töissä ja tutkimuksissa voivat yhdistyä esim. terveystieto, liikunta, fysiikka, matematiikka ja biokemia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista tuetaan ja ohjataan sekä formatiivisella että summatiivisella arvioinnilla. Formatiivisessa arvioinnissa myös opiskelija pääsee arvioimaan omaa opiskeluaan. Opiskelija tunnistaa oman tasonsa fysiologian ja anatomian tiedoissa, luo omat tavoitteet moduulille ja seuraa tavoitteiden saavuttamista tehden itsearviointia niin tietojen kuin taitojenkin osalta. Opettaja käyttää arvioinnissa monipuolisia menetelmiä, kuten testejä ja keskusteluja. Näiden menetelmien painotukset ja merkitykset arvioinnissa on selvitetty opiskelijalle jakson alussa.

Ihmisen terveys on monen tekijän summa. Tässä moduulissa monien tekijöiden yhteisvaikutuksen ymmärtäminen on keskeistä niin formatiivisessa kuin myös summatiivisessa arvioinnissa. Arvioinnin osana voi olla myös ravitsemukseen tai liikuntatottumuksiin liittyvä käytännön työ tai tutkimus.

Moduuli arvioidaan numeroarvioinnilla.

Tässä moduulissa arvioinnin osana laaja-alaisesta osaamisesta on *hyvinvointiosaaminen* sekä *monitieteinen ja luova osaaminen*.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Lisäksi tutustutaan ihmiselimistön kykyyn sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan. Kuluja voi tulla mahdollisesta vierailusta. Numeroarviointi.

Biologian abikertaus, 2 op (BIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen biologian reaalikokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan biologian pakolliset ja syventävät moduulit.
- Tutustutaan YO-kokeen kysymyksiin, erilaisiin kysymystyyppeihin sekä vastaustekniikkaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja pienryhmissä syvennetään laajojen kokonaisuuksien hallintaa.

Hyvinvointiosaaminen

Reaalikokeeseen valmistautuvien opiskelijoiden itsetunto vahvistuu ja stressinsietotaso nousee.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Larorointi, 2 op (BIS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduuli syventää biologisen tutkimuksen perusteiden ja biologisten ilmiöiden ymmärtämistä.
- Tavoitteena on omalta osaltaan valmistaa opiskelijaa biologian ainereaalikokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduuli sisältää pääasiassa kokeellista työskentelyä ja työselostusten laatimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat harjaantuvat ryhmätyöskentelyyn ja työnjakoon tutkiessaan biologisia ilmiöitä pareina tai pienryhmissä tehtävillä laboratoriokokeilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laboroinneissa käytettävien eliöiden eettisestä käytöstä keskustellaan ja niiden hävitys tehdään asianmukaisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat joutuvat pohtimaan ratkaisuja ongelmiin ja syy-seuraussuhteita sekä selityksiä ilmiöille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opettajan moduulin alussa määräämien raporttien palauttamista. Moduulia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Ihmisen anatomiaa ja fysiologiaa, 2 op (BIS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija syventää ja laajentaa tietojaan ihmisen evoluutiosta, anatomiasta ja fysiologiasta.
- Tietämyksen parantaminen sairauksista ja häiriötiloista
- Yksilönkehityksen ja elämänkaaren ymmärtäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ihmisen evoluution vaiheiden ja anatomisten piirteiden ymmärtäminen
- Moduuli syventää tietoa hermoston, hormonien, aistien, munuaisen, hengityselimistön ja lihasten toiminnasta ja toiminnan säätelystä
- Harjoitellaan biologisia työtapoja, esim. mikroskopointia ja rotan preparointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisia pari- ja ryhmätyöskentelymenetelmiä käytetään tunneilla.

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisten sairauksien aiheuttajiin, niiden seurauksiin ja hoitoon perehdytään syvällisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteistyö eri alojen välillä mahdollistetaan mm. käyttämällä eri alojen asiantuntijoita opetuksen tukena.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lajintuntemus, 2 op (BIS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin aikana opiskellaan suomalaista eliöstöä ja lajien ekologisia vuorovaikutussuhteita.
- Tavoitteena tutustua lajinmäärityksessä olennaisiin määrityskaavioihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomen keskeisimmät ekosysteemit ja niiden kasvi-, eläin- ja sienilajisto.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisia pari- ja pienryhmätyöskentelymenetelmiä käytetään tunneilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää kokeen läpäisemistä.

Eläinten viestintä ja käyttäytyminen, 2 op (BIS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduuli syventää pakollisten ja syventävien moduulien sisältöjä osin pitäen mielessä YO-kokeen vaatimukset.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään eläinten käyttäytymiseen sekä viestintään.
- Moduuliin kuuluu tutustumiskäyntejä ja vierailijoita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tunneilla käytetään runsaasti erilaisia pari- ja ryhmätyöskentelymenetelmiä. Vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Hyvinvointiosaaminen

Ulkona opiskelu ja lähiretket keventävät oppitunteja ja syventävät osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunneilla opiskellaan eläinten lajityypillistä käyttäytymistä ja sen mahdollistamista lemmikki- ja kotieläimillä sekä eläintarhoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Koe on suoritettava hyväksytysti. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ekologiaa maastossa, 2 op (BIS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua erilaisiin ekosysteemeihin ja ekologisiin tutkimusmenetelmiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Leirikoulussa tehdään kokeellista ekologista tutkimusta metsä- ja vesiekosysteemeistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ryhmissä tehtävät maastotyöt ja leirikoulun arki käytänteineen opettavat neuvottelemaan ja toimimaan yhdessä sekä lisäävät innovatiivisuutta pulmatilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön tilan tutkiminen on moduulin keskeinen sisältö.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Biologian vaellus, 2 op (BIS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija oppii liikkumaan luonnossa sekä kokee mieleenpainuvia elämyksiä.
- Tavoitteena on oppia arvostamaan luontoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Havaintoja luonnossa tehdään kaikilla aisteilla, opitaan tuntemaan eläin-, kasvi- ja sienilajeja,
- Perehdytään jokamiehenoikeuksiin ja vaeltamisen perusteisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Telttakunnan jäsenten ja vieraiden opiskelijoiden kanssa toimiminen kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Moduuli rohkaisee liikkumaan luonnossa ja nauttimaan luonnonympäristön terveysvaikutuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ekologisesti ja eettisesti kestävä luonnossa liikkuminen tulee vaelluksella tutuksi opiskelijoille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lajista kuvaksi, 2 op (BIS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lajintuntemuksen lisääminen eri eliöryhmissä painottuen nisäkkäisiin, lintuihin ja kasveihin.
- Visuaalisen ilmaisun kehittäminen korostaen havainnosta lähtevää kuvan tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduulin aikana käydään läpi tärkeimpiä suomalaisia nisäkäs-, lintu- ja kasvilajeja painottaen vantaalaisia ja eteläsuomalaisia eliöitä.
- Moduulilla tutustutaan lajikuvan tekemisen keinoihin lyijykynä-, hiili-, puuväri-, akvarelli- ja grafiikkatekniikoita käyttäen.

- Digitaalista kuvankäsittelyä harjoitellaan retkillä kerättyjen kuvien muokkaamisella sähköistä kasvilajikokoelmaa varten.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteisen lajitaidenäyttelyn rakentamisella ja pari- sekä ryhmäharjoituksin luodaan vuorovaikutteinen ilmapiiri.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käytetään taiteen tekoon kierrätettyjä materiaaleja mahdollisuuksien mukaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhdistetään biologista tuntemusta kuvataiteen menetelmiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Menossa lääketieteelliseen, 2 op (BIS15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua lääketieteellisen tiedekunnan pääsykokeisiin ja tarkentaa haastavia oppiainesisältöjä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduulissa keskitytään pääsykoetehtävien tekemiseen ja niihin liittyen aihealueiden tiedon syventämiseen.
- Moduuli sisältää tietoa pääsykokeen rakenteesta, hakuprosessista, ajankäytöstä ja materiaaleista
- Lisäksi kurssilla tutustutaan lyhyesti esimerkiksi teknillisen yliopiston ja biologian pääsykokeisiin.
- Tunnit jaetaan tasan fysiikan, kemian ja biologian kesken.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pari- ja pienryhmissä syvennetään laajojen kokonaisuuksien hallintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunneilla hahmotetaan biologian, kemian ja fysiikan sisältöjen yhteyksiä ja rajapintoja, sekä sovelletaan aiemmilla kursseilla opittuja tietoja ja taitoja uudentyyppisten tehtävien ratkaisemiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kiertotalous - Romusta taiteeksi, 2 op (BIS16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee peruskäsitteet kierrätyksestä, ekologisesta selkärepusta ja tuotteiden elinkaaresta ja osaa käsitellä materiaalivirtoja mahdollisimman ekologisella tavalla.
- Kierrätyksen perusperiaatteet ovat selvillä.
- Opiskelija hahmottaa materiaalinkäytön moninaisuuden taiteen kentässä.
- Ekologisen elämäntavan merkitys piirtyy syvällisesti kierrätystaideteoksen muodossa.
- Luovan ajattelun avulla jätteeksi muutoin päätyvästä materiaalista syntyy arjen taidetta.
- Kestävän kehityksen käsitteet vahvistuvat ja opiskelija osaa soveltaa niitä käytännössä ja pystyy lajittelemaan tuotetut jätteet oikein.
- Opiskelija ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen osana kiertotaloutta ja biodiversiteetin säilyttämistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kiertotalous ja sen merkitys
- Jätehuolto, lajittelu ja uudelleenkäyttö
- Materiaalien tuntemus ja mahdollisuudet
- Kädentaidot, nykytaide ja ekologia
- Uusiutuva energia
- Kierrätystaidenäyttelyn valmistaminen
- Ekologinen elämäntapa ja sen merkitys koulun arjessa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää kiertotalouden merkityksen sekä omat vaikutusmahdollisuudet kestävään kehitykseen. Ympäristön, ihmistoiminnan ja talouden muodostama kokonaisuus selkeytyy ekologisesti kestävällä tavalla. Harjoitustyönä toteutetaan lukiolla pienimutoinen ekologinen projekti sekä valmistetaan kierrätysmateriaaleista taideteoksia ja pystytetään niistä näyttely. Opintojakson jälkeen opiskelija hallitsee kestävään kehitykseen liittyvän perustermistön, jätteiden lajittelun ja osaa näiden merkityksen biodiversiteetin ja ekosysteemien toimivuuden säilyttämisessä. Lisäksi opiskelija oppii tunnistamaan kiertävien materiaalien ominaisuuksia ja niiden mahdollisuuksia taiteen välineinä.

7.3. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa

*elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*

- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu Vantaalla monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Moduulin sisällöt tarjoavat opiskelijalle eväitä elämänkatsomukselliseen keskusteluun, jonka puitteissa toteutuu vuorovaikutusosaaminen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omaa elämänkatsomustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin. Tämä vahvistaa hänen itsetuntemustaan, mikä on omiaan kehittämään myös hänen hyvinvointiosaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja hyvä elämä, ET1, 2 op, pakollinen opintojakso

ET1 suoritetaan ensimmäisenä.

Keskeiset sisällöt:

- Minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva
- Hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia
- Luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- Yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot
- Ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus
- Ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

ET:n opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko elämänkatsomustiedon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvä tuntemus, kyky ymmärtää niiden välisiä suhteita sekä taito pohtia omaa elämänkatsomustaan rakentaa omaa ihmisyyttä ja muiden ymmärrystä.

Elämänkatsomustiedossa harjoiteltavia taitoja edellytetään riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu Vantaalla monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja yhteiskunta, ET2, 2 op, pakollinen opintojakso

Keskeiset sisällöt:

- Kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu
- Koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen
- Aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja
- Yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita
- Taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- Ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet
  Globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

ET:n opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko elämänkatsomustiedon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvä tuntemus, kyky ymmärtää niiden välisiä suhteita sekä taito pohtia omaa elämänkatsomustaan rakentaa omaa ihmisyyttä ja muiden ymmärrystä.

Elämänkatsomustiedossa harjoiteltavia taitoja edellytetään riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu Vantaalla monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa opitaan, että mikään kulttuuri ei ole immuuni vaikutuksille ja että kulttuurit ovat erilaisissa vuorovaikutussuhteissa keskenään. Kulttuurisia ilmiöitä jäsennetään käsitteellisesti ja

ne asetetaan historialliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Tämä auttaa ymmärtämään eri kulttuuria edusta ihmisiä ja rohkaisee antautumaan vuorovaikutukseen heidän kanssaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso kehittää eettistä osaamista. Opintojaksossa tarkastellaan ongelmia, joita vieraan kulttuurin ymmärtämiseen, kulttuurien välisiin eroihin ja eri kulttuuria edustavien ihmisten kohtaamisiin voi liittyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kehittää yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksossa tarkastellaan ongelmia, joita vieraan kulttuurin ymmärtämiseen, kulttuurien välisiin eroihin ja eri kulttuuria edustavien ihmisten kohtaamisiin voi liittyä. Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuurit, ET3, 2 op, valinnainen opintojakso, tarjolla joka toinen vuosi

Keskeiset sisällöt:

- Kulttuurin käsite ja merkitys
- Kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita
- Kulttuuriperintö
- Suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- Kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus
- Etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

ET:n opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko elämänkatsomustiedon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvä tuntemus, kyky ymmärtää niiden välisiä suhteita sekä taito pohtia omaa elämänkatsomustaan rakentaa omaa ihmisyyttä ja muiden ymmärrystä. Elämänkatsomustiedossa harjoiteltavia taitoja edellytetään riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*

- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu Vantaalla monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan niihin kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin tekijöihin, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen niin yhteiskunnan kuin yksilönkin tasolla.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa käsiteltävät asiat auttavat opiskelijaa arvioimaan oman katsomuksensa perusteita ja rakentamaan omaa identiteettiä, mikä tukee opiskelijan hyvinvointia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan niihin kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin tekijöihin, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen niin yhteiskunnan kuin yksilönkin tasolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katsomukset, ET4, 2 op, valinnainen opintojakso, tarjolla joka toinen vuosi

Keskeiset sisällöt

- Katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- Ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen, katsomusten historiaa
- Poliittisia maailmankatsomuksia
- Katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- Elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

ET:n opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko elämänkatsomustiedon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvä tuntemus, kyky ymmärtää niiden välisiä suhteita sekä taito pohtia omaa elämänkatsomustaan rakentaa omaa ihmisyyttä ja muiden ymmärrystä. Elämänkatsomustiedossa harjoiteltavia taitoja edellytetään riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki*
- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu Vantaalla monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdytään sekä suuriin maailmanuskontoihin että uskonnottomiin katsomuksiin ja hahmotetaan niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt kehittävät opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonnottomia katsomuksia omaan elämänkatsomukseensa ja kykyä muodostaa niihin perusteltu kantansa. Näin opintojakso tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten elämän valintojen tekemistä ja aktiivista kansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnot ja uskonnottomuus, ET5, 2 op, valinnainen opintojakso, tarjolla joka toinen vuosi

Keskeiset sisällöt:

- Uskonnon, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen
- Uskontokritiikki
- Uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä
- Kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- Ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- Uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

ET:n opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko elämänkatsomustiedon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvä tuntemus, kyky ymmärtää niiden välisiä suhteita sekä taito pohtia omaa elämänkatsomustaan rakentaa omaa ihmisyyttä ja muiden ymmärrystä. Elämänkatsomustiedossa harjoiteltavia taitoja edellytetään riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*

- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu Vantaalla monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa.
- Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan hyvää elämää, yhteiskuntaa, kulttuureja, katsomuksia ja ympäristöä tulevaisuuden näkökulmasta. Se kattaa näin kaikki elämänkatsomuksen kannalta keskeiset aihealueet, mutta huomio kiinnitetään nyt erilaisiin tulevaisuuden skenaarioihin, jotka ohjaavat yksilöiden toimintaa, talouselämää ja yhteiskunnallista päätöksentekoa jo tällä hetkellä. Opintojakso auttaa opiskelijaa tunnistamaan, erittelemään ja arvioimaan erilaisia vastauksia tulevaisuuden hyvinvointia, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, moraalia, ympäristöä ja kulttuuria liittyviin kysymyksiin. Tällä tavalla opintojakso edistää kaikkia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita, mutta erityispainotus voidaan nähdä monitieteisessä ja luovassa osaamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tulevaisuus, ET6, 2 op, valinnainen opintojakso, tarjolla joka toinen vuosi

Opintojaksossa tarkastellaan hyvää elämää, yhteiskuntaa, kulttuureja, katsomuksia ja ympäristöä tulevaisuuden näkökulmasta. Se kattaa näin kaikki elämänkatsomuksen kannalta keskeiset aihealueet, mutta huomio kiinnitetään nyt erilaisiin tulevaisuuden skenaarioihin, jotka ohjaavat yksilöiden toimintaa, talouselämää ja yhteiskunnallista päätöksentekoa jo tällä hetkellä. Opintojakso auttaa opiskelijaa tunnistamaan, erittelemään ja arvioimaan erilaisia vastauksia tulevaisuuden hyvinvointia, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, moraalia, ympäristöä ja kulttuuria liittyviin kysymyksiin.

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

ET:n opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko elämänkatsomustiedon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvä tuntemus, kyky ymmärtää niiden välisiä suhteita sekä taito pohtia omaa elämänkatsomustaan rakentaa omaa ihmisyyttä ja muiden ymmärrystä. Elämänkatsomustiedossa harjoiteltavia taitoja edellytetään riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Elämänkatsomustiedon kertaus ainereaaliin valmistautuville, 1 op (ETS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu elämänkatsomustiedon ainereaalikokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- elämänkatsomustiedon keskeisten tietojen ja taitojen harjoittelu ja ainereaalikokeeseen valmistautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan luovasti yhdistelemään elämänkatsomustiedon opinnoissa, muissa opinnoissa ja muussa elämässä opittua niin, että harjaannutaan ajatteluprosessin tuloksena hyvien reaalivastausten kirjoittamisessa. Opintojakso hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Opintojakso vahvistaa siten monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Elämänkatsomustiedon kertaus ainereaaliin valmistautuville, ET7, 1op, valinnainen opintojakso

Opintojaksolla kerrataan ja laajennetaan oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja valmentaudutaan ainereaalikokeeseen.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (ETS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kouluttautuu vapaaehtoistyöhön koulun ulkopuolisessa koulutuksessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Koulun ulkopuoliseen vapaaehtoistyöhön liittyvä koulutus (esim. partionjohtajakoulutus, isoskoulutus tmv.) voidaan harkinnan mukaan hyväksyä elämänkatsomustiedon koulukohtaiseksi valinnaiseksi opintojaksoksi.

- Opiskelija vastaa itse opintojakson mahdollisista kustannuksista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vapaaehtoistyön koulutus tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Hyvinvointiosaaminen

Vapaaehtoistyön koulutuksella opiskelija kehittää eettistä ajatteluaan myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä huomioon. Se tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulun ulkopuoliseen vapaaehtois- ym. muuhun soveltuvaan työhön liittyvä koulutus (esim. partionjohtajakoulutus, isoskoulutus tmv.) voidaan harkinnan mukaan hyväksyä elämänkatsomustiedon koulukohtaiseksi valinnaiseksi opintojaksoksi.

Muun katsomusaineen opintojakso, 2 op (ETS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laajentaa katsomusosaamistaan muun katsomusaineen opinnoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- muun katsomusaineen opintojakson sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso vahvistaa ja monipuolistaa opiskelijan monitieteistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa ja monipuolistaa opiskelijan monitieteistä osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan muun katsomusaineen opintojakson arviointikriteereillä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muun katsomusaineen opintojakso, ET9, 2op

Jos suoritat jonkun valitsemasi uskonnon (UE, UI, UK, UO) opintojakson, se merkitään elämänkatsomustiedon oppimäärääsi valinnaisena koulukohtaisena opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista sekä*** *kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*

- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan **vuorovaikutusosaamista.** Opintojaksolla opetellaan argumentoimaan omia mielipiteitä pätevästi, perustellusti sekä ryhmän muita jäseniä kunnioittaen. Opintojakson keskeinen tavoite on ajattelun taitojen kehittäminen. Ajattelun taidot auttavat vuorovaikutuksessa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opintojaksolla opiskelija oppii punnitsemaan omia mielipiteitään, käsityksiään ja suhdetta itseensä sekä ympäristöönsä jäsennellysti. Jäsentämisen taito on keskeisessä roolissa hyvinvointiosaamisen harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Johdatus filosofiseen ajatteluun, FI1, 2 op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan ensimmäisenä.

Opintojakso kehittää rationaalisen ajattelun, pätevän päättelyn sekä argumentoinnin taitoja. Opintojaksolla opiskelija tutustuu filosofiseen kysymyksenasetteluun sekä oppii ajankohtaisten ilmiöiden käsitteellistä jäsentämistä.

Keskeiset sisällöt:

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*

- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan **eettistä osaamista.** Opintojaksolla perehdytään laajasti eettisiin kysymyksiin ja harjoitetaan eettisten kantojen perustelemista ja arviointia.

Opintojakso auttaa myös **ympäristöosaamisen** kehittymisessä. Eettisiä kysymyksiä pohditaan niin ihmisen kuin luonnonkin näkökulmasta ja opiskelija oppii opintojaksolla hahmottamaan ja arvioimaan omaa toimintaansa osana luontoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettinen ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Etiikka, FI2, 2op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan FI1:n jälkeen.

Opintojaksolla tutustutaan etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin. Opintojaksolla opiskelija pääsee pohtimaan laajasti eettisiä kysymyksiä niin yksilön kuin globaalin yhteisönkin tasolla. Opiskelija saa myös mahdollisuuden pohtia filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta.

Keskeiset sisällöt:

- moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat

- ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet
- etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista.** Opintojaksolla perehdytään keskeisiin yhteiskuntafilosofisiin teorioihin ja arvioidaan kriittisesti eri käsityksiä yhteiskunnasta ja yhteiskunnallisesta toiminnasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla harjoitetaan **globaaleja ja kulttuuriosaamisen** taitoja. Opintojaksolla tutustutaan eri käsityksiin hyvästä ja oikeudenmukaisesta yhteiskunnasta ja arvioidaan näitä käsityksiä kriittisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali-, kulttuuri- ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntafilosofia, FI3, 2op, valinnainen opintojakso

Voidaan suorittaa FI1:n jälkeen.

Opintojaksolla opiskelija perehtyy keskeisiin yhteiskuntafilosofisiin teorioihin. Erilaisten yhteiskuntajärjestelmien lisäksi opiskelija tutustuu keskeisiin yhteiskuntafilosofisiin käsitteisiin kuten valta, vapaus, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus.

Keskeiset sisällöt:

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opetuksessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso kannustaa opiskelijaa **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen.** Opintojaksolla tutustutaan tieteenfilosofiaan ja eri tieteenalojen filosofisiin perusteisiin. Tieteenfilosofian opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Totuus, FI4, 2op, valinnainen opintojakso

Voidaan suorittaa FI1:n jälkeen.

Opintojaksolla opiskelija tutustuu tärkeimpiin epistemologisiin, metafyysisiin ja kielifilosofisiin teorioihin. Tiedon ja totuuden käsitteiden lisäksi opiskelija perehtyy tieteelllisen tutkimuksen luonteeseen ja menetelmiin.

Keskeiset sisällöt:

- kieli, merkitys ja totuus
- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laudatur filosofiasta (Abikertaus), 2 op (FIS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa pakolliset valtakunnalliset moduulit ja vapaavalintaisten moduulien sisältöjä ylioppilaskirjoitusten näkökulmasta.
- Opiskelija selvittää, millaiset kysymykset toistuvat ylioppilaskirjoituksissa vuodesta toiseen.
- Opiskelija arvioi itseään kirjoittajana ja kehittyy filosofisen esseevastauksen kirjoittajana omia vahvuuksiaan hyödyntäen.
- Opiskelija harjaantuu filosofisen tiedon soveltajana ja kehittyy filosofisten esimerkkien keksijänä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso valmistaa filosofian ylioppilaskirjoituksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty (S) /hylätty (K)

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskirjoituksiin valmistava moduuli, jota suositellaan suoritettavaksi mahdollisimman lähellä ennen kirjoituksia.
Moduulin tavoitteena on, että opiskelija
1) kertaa pakolliset valtakunnalliset moduulit ja vapaavalintaisten moduulien sisältöjä ylioppilaskirjoitusten näkökulmasta
2) selvittää millaiset kysymykset toistuvat ylioppilaskirjoituksissa vuodesta toiseen
3) arvioi itseään kirjoittajana
4) kehittyy filosofisen esseevastauksen kirjoittajana omia vahvuuksiaan hyödyntäen
5) harjaantuu filosofisen tiedon soveltajana
6) kehittyy filosofisten esimerkkien keksijänä
Moduuli suoritetaan viimeisenä ennen filosofian yo-kokeeseen osallistumista.

Filosofia, tietokonepelit ja tekoäly, 2 op (FIS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija pohtii tekoälyyn ja pelaamiseen liittyviä kysymyksiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Miten tietokonepelit voivat auttaa meitä ymmärtämään filosofisia ja eettisiä ongelmia?
- Millaisia filosofisia kysymyksiä ja eettisiä haasteita liittyy teköälyn sekä teknologian kehitykseen?
- Miten virtuaalitodellisuus tulee muuttamaan käsitystämme ihmisyydestä?
- Onko e-urheilu vakavasti otettavaa urheilua?
- Mikä on roobttien tämänhetkinen tietoisuuden taso?

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pelien ja tekoälyn eettisten kysymysten pohtiminen lisää yhteiskunnallista osaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tekoäly ja pelaaminen ja niihin liittyvät kysymykset harjoituttavat monitieteistä osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty(S) / hylätty(K).

Opintojakson vapaa kuvaus

Miten tietokonepelit voivat auttaa meitä ymmärtämään filosofisia ja eettisiä ongelmia? Millaisia filosofisia kysymyksiä ja eettisiä haasteita liittyy teköälyn sekä teknologian kehitykseen?

Miten virtuaalitodellisuus tulee muuttamaan käsitystämme ihmisyydestä? Onko e-urheilu vakavasti otettavaa urheilua? Mikä on roobttien tämänhetkinen tietoisuuden taso? Tässä filosofian koulukohtaisessa vapaavalintaisessa moduulissa perehdymme muun muassa näihin kysymyksiin. Osana moduulia pelaamme pelejä tietokoneella tai konsoleilla. Moduulin suoritustapana on aktiivinen osallistuminen.

Etiikan erityiskysymyksiä, 2 op (FIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietämystään etiikasta.
- Opiskelija kehittyy eettisten ongelmien tunnistajana.
- Opiskelija ymmärtää soveltavan etiikan ongelmien monimutkaisuuden.
- Opiskelija kehittyy filosofisen tekstin kirjoittajana sekä filosofisten tekstien lukijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduulissa käsitellään ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettiset kysymykset ovat opintojakson keskeistä toimintaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla pohditaan monipuolisesti kulttuurisia kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa käsitellään ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Millaiset eettiset ongelmat ovat ajankohtaisia tällä hetkellä? Millainen on eettinen ihminen? Miten voin vaikuttaa? Saanko syödä eläimiä? Etiikan erityiskysymyksiä -moduulissa tarkastellaan aborttiin, kuolemantuomioon, armokuolemaan, kloonaukseen, kuluttamiseen, ihmisen geneettiseen paranteluun, eläinten oikeuksiin ja sotaan liittyviä kysymyksiä ja filosofisia ratkaisuehdotuksia.
Edellytyksenä moduulien FI1 ja F2 hyväksytty suoritus. Sopii erityisen hyvin filosofian ylioppilaskirjoituksia harkitsevalle opiskelijalle.

Ilmastonmuutos ja ympäristön filosofiset kysymykset, 2 op (FIS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ympäristöfilosofian keskeisiin käsitteisiin.
- Opiskelija perehtyy kysymyksenasetteluihin ja näkemyksiin ihmisen ja luonnon suhteesta.
- Opiskelija oppii hahmottamaan ympäristön ja kulttuurin yhteyksiä sekä oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti ympäristöä koskevaa ajankohtaista keskustelua ja siinä käytettyjä perusteluja
- Opiskelija syventää tietämystään ilmastonmuutoksesta ja kykenee arvioimaan siihen liittyvää keskustelua kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduulissa tarkastellaan luontoon ja ympäristöön liittyviä filosofisia ongelmia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ympäristöfilosofia on itsessään monitieteistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristöfilosofian pohdinnat syventävät eettistä ja ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty (S)/ hylätty(K)

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa syvennytään tarkastelemaan luontoon ja ympäristöön liittyviä filosofisia ongelmia. Miten säilyttää maapallo tuleville sukupolville? Mitä ovat erilaiset ympäristöt? Millaisissa kaupungeissa haluamme elää? Mikä on suhteemme virtuaalisiin ympäristöihin? Mikä on ihmisen ja luonnon suhde? Mitkä ovat aikamme suurimpia ympäristön muuttumiseen liittyviä haasteita?

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija:

- tutustuu ympäristöfilosofian keskeisiin käsitteisiin, kysymyksenasetteluihin ja näkemyksiin
- tutustuu historiallisiin näkemyksiin ihmisen ja luonnon suhteesta
- oppii hahmottamaan ympäristön ja kulttuurin yhteyksiä
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti ympäristöä koskevaa ajankohtaista keskustelua ja siinä käytettyjä perusteluja
- syventää tietämystään ilmastonmuutoksesta ja kykenee arvioimaan siihen liittyvää keskustelua kriittisesti

Moduulin voi suorittaa milloin tahansa FI1-moduulin jälkeen.

Tietoisuuden ja vapaan tahdon filosofiaa, 2 op (FIS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu tietoisuuden ja tahdonvapauden ongelmiin, niihin liittyviin eettisiinkysymyksiin sekä ongelmien historiaan .

- Opiskelija ymmärtää mieleen liittyvien kysymysten suhteen muihin tieteenaloihin (historia,psykologia, uskonto, luonnontieteet) .
- Opiskelija kehittyy filosofisten alkuperäistekstien lukijana.
- Opiskelija kehittää kykyään arvioida filosofisia argumentteja.
- Opiskelija kehittyy filosofisen tekstin kirjoittajana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tOpintojaksolla perehdytään tietoisuuden ja tahdonvapauden ongelmiin, niihin liittyviin eettisiinkysymyksiin sekä ongelmien historiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan asteikolla hyväksytty (S) / hylätty (K).

Opintojakson vapaa kuvaus

Oletko vapaa vai onko kaikki ennalta määrättyä? Pystytkö päättämään tulevaisuudestasi? Oletko vastuussa mistään vai oletko aivojesi uhri? Mikä on mielen ja aivojen suhde? Onko olemassa sielua ja jos on, niin missä se sijaitsee? Tekeekö aivotutkimus meistä tahdottomia robotteja? Voiko koneista tulla ajattelevia olioita? Ovatko koneet vastuussa teoistaan? Onko eläimillä lainkaan tunteita tai ajatuksia?
Näihin kysymyksiin pääset tutustumaan tietoisuuden ja vapaan tahdon filosofiaa esittelevässä moduulissa.
Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tietoisuuden ja tahdonvapauden ongelmiin, niihin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä ongelmien historiaan
- ymmärtää mieleen liittyvien kysymysten suhteen muihin tieteenaloihin (historia, psykologia, uskonto, luonnontieteet)
- kehittyy filosofisten alkuperäistekstien lukijana
- kehittää kykyään arvioida filosofisia argumentteja
- kehittyy filosofisen tekstin kirjoittajana
  Moduulin voi suorittaa milloin tahansa FI1-moduulin jälkeen.

Homer Simpson ja elämän tarkoitus, 2 op (FIS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija saa peruskäsityksen elämänfilosofisten näkemysten historiasta .
- Opiskelija pohtii omaa arvomaailmaansa .
- Opiskelija oivaltaa filosofisten teemojen ilmenemisen kulttuurissa .
- Opiskelija kykenee arvioimaan kriittisesti yhteiskunnassa vallitsevia arvoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tarkastellaan elämän tarkoitusta ja elämänfilosofisia teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Filosofisten kysymysten ja tarkoituksen pohtiminen on osa yhteisön ja yhteiskunnallisen elämän hahmottamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson filosofiset teemat kehittävät luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä voimme oppia elämän tarkoituksesta Homer Simpsonilta, tuolta arjen sankarilta?
Moduulissa pohditaan elämän tarkoitusta hyödyntämällä esimerkkejä erilaisista elokuvista, sarjoista, kirjallisuudesta ja sarjakuvista. Millaisia elämänfilosofisia teemoja nykyviihteessä ilmenee? Mitä ne kertovat tästä aikakaudesta? Miten viihteen esimerkit vaikuttavat ajatteluumme? Missä elokuvissa on filosofisia teemoja?
Moduulin tavoitteena on, että opiskelija:

- saa peruskäsityksen elämänfilosofisten näkemysten historiasta
- pohtii omaa arvomaailmaansa
- oivaltaa filosofisten teemojen ilmenemisen kulttuurissa
- kykenee arvioimaan kriittisesti yhteiskunnassa vallitsevia arvoja

Moduulin voi suorittaa milloin tahansa FI1-moduulin jälkeen.

Filosofian historia Sokrateesta Sartreen, 2 op (FIS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu yksityiskohtaisesti kolmeentoista merkittävään filosofiin.
- Opiskelija tutustuu filosofien yhdistyviin ajatussuuntauksiin ja tutustuu kattavasti filosofisiin alkuperäisteksteihin.
- Opiskelija syventää filosofista yleissivistystään.
- Opiskelija kehittyy argumenttien arvioijana.
- Opiskelija ymmärtää, miten historialliset ja yhteiskunnalliset tekijät ovat vaikuttaneet filosofian kehitykseen sekä yksittäisiin ajattelijoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Filosofisen tiedon syventäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofeihin perehtyminen on myös vuorovaikutusta ja dialogia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisyyttä lisää perehtyminen siihen, miten historialliset ja yhteiskunnalliset tekijät ovat vaikuttaneet filosofian kehitykseen sekä yksittäisiin ajattelijoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty (S) / hylätty (K).

Opintojakson vapaa kuvaus

Filosofian historiaan tutustuttava moduuli, joka sopii erityisen hyvin filosofian kirjoittajille. Millaisia ihmisiä olivat Sokrates ja Sartre? Miksi Pentti Linkolaa pitäisi kuunnella? Oliko Marx oikeassa? Voinko oppia jotain Platonilta?
Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu yksityiskohtaisesti kolmeentoista merkittävään filosofiin ja heihin yhdistyviin ajatussuuntauksiin
- tutustuu kattavasti filosofisiin alkuperäisteksteihin
- syventää filosofista yleissivistystään
- kehittyy argumenttien arvioijana
- ymmärtää, miten historialliset ja yhteiskunnalliset tekijät ovat vaikuttaneet filosofian kehitykseen sekä yksittäisiin ajattelijoihin

Moduulin voi suorittaa milloin tahansa FI1-moduulin jälkeen. Sopii erityisesti abiturienteille sekä myös historian ja yhteiskuntaopin kirjoittajille.

Voiko taiteella vaikuttaa maailmaan?, 2 op (MU23_FI12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (FIS13)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu filosofian tai filosofiaa sivuava opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää ***yhteiskunnallista osaamista*** *antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen*

keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikan perusteet, 2 op (FY1-2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*

- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Opiskelussa pidetään yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijoita kannustetaan ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostetaan fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Kokeellisessa työskentelyssä opitaan tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.

Hyvinvointiosaaminen

- Onnistumisen kokemukset kehittävät itsevarmuuden ja osaamisen tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.
- Kiinnitetään huomiota opiskelijoiden oikeanlaiseen työn ja palautumisen rytmittämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otetaan esille ajankohtaisia tiedeuutisia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan perusteet (2 op) FY1, FY2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan fysiikkaan oppiaineena ja tieteenä. Opiskelija perehtyy aineen ja maailmankaikkeuden rakenteisiin liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista. Opiskelija perehtyy energiaan käsitteenä ja tutustuu erilaisiin energiantuotantotapoihin.

Numeroarviointi

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelussa pidetään yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijoita kannustetaan ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otetaan esille ajankohtaisia tiedeuutisia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan kieltä globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Opinnoissa tulee esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Kokeellisessa työskentelyssä opitaan tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Energia ja lämpö (2 op) FY3, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu energian, lämpöopin ilmiöihin ja saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun.

Numeroarviointi

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelussa pidetään yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijoita kannustetaan ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijat harjaantuvat käyttämään eri mittaustapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.

- Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijoita luovaan ongelman ratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opitaan tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittäessä fysikaalisia ilmiöitä opitaan ymmärtämään syy-seuraussuhteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otetaan esille ajankohtaisia tiedeuutisia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan kieltä globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Opinnoissa tulee esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voima ja liike (2 op) FY4, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutkii etenemisliikkeeseen ja vuorovaikutuksen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti sekä teoreettisesti ja käsittelee niihin liittyviä malleja.

Numeroarviointi

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*

- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelussa pidetään yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijoita kannustetaan ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijat harjaantuvat käyttämään eri mittaustapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijoita luovaan ongelman ratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opitaan tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittäessä fysikaalisia ilmiöitä opitaan ymmärtämään syy-seuraussuhteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otetaan esille ajankohtaisia tiedeuutisia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan kieltä globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Opinnoissa tulee esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksollinen liike ja aallot (2 op) FY5, valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy gravitaatioon, jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteisiin jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä.

Numeroarviointi

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelussa pidetään yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijoita kannustetaan ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Kokeellisessa työskentelyssä opitaan tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otetaan esille ajankohtaisia tiedeuutisia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan kieltä globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Opinnoissa tulee esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkö (2 op) FY6, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu sähköön liittyviin peruskäsitteisiin ja arkipäivän sovelluksiin.

Numeroarviointi

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelussa pidetään yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijoita kannustetaan ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.

- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijat harjaantuvat käyttämään eri mittaustapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijoita luovaan ongelman ratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opitaan tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittäessä fysikaalisia ilmiöitä opitaan ymmärtämään syy-seuraussuhteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otetaan esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Harjaannutetaan opiskelijoita mediakriittisyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelijan kyky globaalien ongelmien juurisyiden ymmärtämiseen kehittyy, mikä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnistamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan kieltä globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Opinnoissa tulee esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkömagnetismi ja valo (2 op) FY7, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu valoon, sähkömagnetismiin, sähköenergian tuottamiseen ja sähköenergian siirtämiseen.

Numeroarviointi

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelussa pidetään yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijoita kannustetaan ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijat harjaantuvat käyttämään eri mittaustapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuodaan esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaistaan opiskelijoita luovaan ongelman ratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opitaan tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittäessä fysikaalisia ilmiöitä opitaan ymmärtämään syy-seuraussuhteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitetään huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otetaan esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
- Harjaannutetaan opiskelijoita mediakriittisyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelijan kyky globaalien ongelmien juurisyiden ymmärtämiseen kehittyy, mikä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnistamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan kieltä globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Opinnoissa tulee esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op) FY8, valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy kosmologian, radioaktiivisuuden, ydin- ja kvanttifysiikan perusteisiin.

Numeroarviointi

Fysiikan kokonaiskuva (abikertaus), 2 op (FYS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa käsityksen fysiikan merkityksestä yksilön ja yhteiskunnan kannalta
- Opiskelija saa selkeän kokonaiskuvan niin fysiikan kokeellisesta kuin teoreettisestakin luonteesta
- Opiskelija perehtyy siihen, miten vastataan ylioppilaskokeen fysiikan tehtäviin
- Opiskelija vahvistaa TVT-taitojaan fysiikan opinnoissaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kinematiikka
- Mekaniikka
- Lämpöoppi
- Sähköoppi
- Aaltoliike
- Sähkömagnetismi
- Moderni fysiikka

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Elektroniikka, 2 op (FYS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu elektroniikan tieteelliseen, tekniseen ja yhteiskunnalliseen merkitykseen
- Opiskelija tutustuu elektroniikan komponentteihin
- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja rakentamaan yksinkertaisia elektroniikan piirejä ja laitteita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Puolijohteet
- Vastus ja kondensaattori
- Diodi, termistori ja transistori

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on kokeellinen. Opintojaksolla tutustutaan mm. puolijohteiden toimintaan ja tehdään omia elektroniikkalaitteita kytkentälevylle tai piirilevylle.

Tähtitiede, 2 op (FYS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tähtitieteen perusteisiin
- Opiskelija oppii tunnistamaan planeettoja, tähtikuvioita ja kirkkaimpia tähtiä
- Opiskelija saa yleiskuvan tähtitieteessä käytettävistä tutkimusmenetelmistä ja -laitteista
- Opiskelija saa käsityksen maailmankaikkeuden rakenteesta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aurinkokunta ja sen rakenne
- Tähtien synty ja kehitys
- Galaksit
- Maailmankaikkeuden synty ja rakenne
- Tähtitaivaan havainnointi (ulkoilmassa ja/tai tietokoneen avulla)
- Tähtitieteen tutkimusmenetelmät

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kokeelliset menetelmät, 2 op (FYS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija oppii tuottamaan tehtävään sähköisen vastauksen.
- Opiskelija oppii hankkimaan kokeellista tietoa erilaisista fysikaalisista ilmiöistä.
- Opiskelija joutuu pohtimaan fysikaalisia ilmiöitä.
- Opiskelija tekee erilaisia fysikaalisia mittauksia ja tulkitsee mittaustuloksia YO-kirjoituksissa käytetyillä ohjelmistoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään fysikaalisia tutkimustöitä, kerätään ja analysoidaan mittausdataa YO-kirjoituksissa käytettävillä ohjelmistoilla.
- Opintojaksolla harjoitellaan tehtäviin vastaamista sähköisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (FYS14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa

opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan*

kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Moduuli perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta.
- Moduulin aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta.
- Moduuli käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä sekä varautua ja sopeutua muutoksiin.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Moduulissa opitaan maantieteen merkitys kriisien ja uhkien ymmärtämisessä, ennakoinnissa ja varautumisessa.
- Perehdytään yleisiin maapalloa ja sen ihmisiä uhkaaviin tekijöihin, kuten esimerkiksi ilmastonmuutokseen, köyhtyvään luontoon ja väestönkasvuun.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija hahmottaa ympäristöongelmia, kuten kuivuutta, tulvia tai puhtaan veden puutetta ja nälänhätää sekä niiden välisiä riippuvuussuhteita ja oppii toimimaan kestävän tulevaisuuden edistämiseksi. Globaaliymmärryksen kehittyminen luo pohjaa eettisille pohdinnoille ihmisten moninaisuuden ymmärtämiselle ja näiden itseisarvolle sekä luontoympäristön merkitykselle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri tavoin havainnollistetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista. Yhteiskunnalliset ja ympäristökysymykset ovat tärkeässä asemassa opintojaksolla. Maantieteellisen tietämyksen avulla opiskelija kykenee mediakriittisyyteen, mitä voidaan vahvistaa uutisseurannan ja -analyysien kautta. Tärkeää on havainnoida suomalaisen uutisvirran alueellista jakautumista: mitkä ja mihin sijoittuvat tapahtumat ylittävät uutiskynnyksen? Miksi? Miten media vaikuttaa maailmankuvamme muodostumiseen?

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulissa keskeisiä teemoja ovat muuttuvan ympäristön ja ihmiskunnan ilmiöt. Moduulin aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa. Tämä auttaa hahmottamaan ilmiöiden alueellisuutta ja vaikutuksia luonnon, ympäristön ja ihmiskunnan kannalta. Moduuli käsittelee mahdollisuuksiamme ennakoida, hillitä, varautua ja sopeutua muutoksiin.

Moduulin arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointiin voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat *globaali- ja kulttuuriosaaminen* sekä *eettisyys ja ympäristöosaaminen*. Ne ilmenevät sekä opintojakson tavoitteissa, sisältöalueissa että työskentelytavoissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa GE1 perehdytään muuttuvan ympäristön ja ihmiskunnan ilmiöihin. Moduulin aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan ilmiöitä alueellisesti sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Moduuli käsittelee mahdollisuuksiamme ennakoida, hillitä, varautua ja sopeutua muutoksiin. Kuluja saattaa tulla mahdollisesta vierailusta. Numeroarviointi.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Paikallinen lisäys

- Moduulissa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta.
- Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet alueellisesta näkökulmasta.
- Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

- Moduulissa syvennetään tietoja ja ymmärtämistä Maan ominaisuuksista planeettana.
- Maapallon fysikaalisista ilmiöistä opitaan paitsi yksittäisiä ilmiöitä myös niiden kausaalisia vuorovaikutussuhteita. Tällaisia ovat esimerkiksi laattatektoniikasta ja ilmakehän paineista johtuvat ilmiöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelijalle tulee tutuksi elottoman luonnon tunteminen ja ymmärtäminen, ja sitä kautta sen arvostaminen osana luonnon monimuotoisuuden perustaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii digitaalisten karttojen tulkitsemista ja harjoittelee sekä tietojen etsimistä että esittämistä erilaisissa geomedian kartta-alustoissa. Lisäksi tutustutaan diagrammien laatimiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulissa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä syventäen ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä sisältönä ovat luonnon prosessit syineen ja seurauksineen. Lisäksi käsitellään luonnonriskejä ratkaisuehdotuksineen. Teemoja tarkastellaan alueellisesti ja paikallisesti.

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista.
Yhdessä sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arvioinnissa toteutuu läpinäkyvyys, tasapuolisuus ja opiskelijalähtöisyys. Moduulin arvioinnin perusteina käytetään kurssikokeen lisäksi esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioinnin osana ovat myös osana laaja-alaisesta osaamisesta *monitieteinen ja luova osaaminen, ympäristöosaaminen* sekä *eettisyys.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Lisäksi käsitellään alueiden riskejä ja ongelmia sekä myönteisiä kehityspiirteitä. Numeroarviointi.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Paikallinen lisäys

- Moduulissa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta.
- Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi alueellisesta näkökulmasta.
- Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*

- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opitaan ihmisen toiminnasta maantieteen aluetasoilla.
- Globaalin tason lisäksi opitaan Suomen, Etelä-Suomen ja esimerkiksi Vantaan kaupungin maankäyttöä, energiaratkaisuja ja väestökehitystä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteinen maailma -moduuli keskittyy ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtämiseen sekä globaalien vuorovaikutussuhteiden tunnistamiseen eri aluetasoilla. Opiskelija rakentaa ymmärrystä ihmistoiminnan alueellisista piirteistä vahvistaen globaali- ja kulttuuriosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Moduulissa tarkastellaan ajankohtaisia ihmistoiminnan ilmiöitä sekä vastuullisuutta ja ympäristön hyvinvointia. Lisäksi pyritään kehittämään yhteiskunnallisia taitoja sekä hyvinvointiosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa tarkastellaan ajankohtaisia ihmistoiminnan ilmiöitä sekä vastuullisuutta ja ympäristön hyvinvointia. Lisäksi pyritään kehittämään yhteiskunnallisia taitoja sekä hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulin keskeisiä sisältöjä ovat ihmistoiminnan alueellisen toiminnan tunteminen ja vuorovaikutusten ymmärtäminen. Näkökulmina kurssilla ovat ihmisten sekä ympäristön hyvinvointi ja niiden myönteisen kehityksen edistäminen. Moduulin aikana tapahtuva formatiivinen arviointi ja palaute ohjaa opiskelijan työskentelyä ja kartuttaa hänen maantieteellistä osaamistaan. Arviointi on monipuolista ja sovitaan yhdessä jakson alussa. Siihen voivat vaikuttavat muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat *globaali- ja kulttuuriosaaminen* sekä *hyvinvointiosaaminen* ja y*hteiskunnallinen osaaminen*. Ne ilmenevät sekä opintojakson tavoitteissa, sisältöalueissa että työskentelytavoissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa keskeisiä ovat ihmismaantieteelliset ilmiöt ja vuorovaikutukset. Keskeisinä näkökulmina ovat ihmistoiminnan ja luonnonvarojen esiintymisen alueelliset piirteet sekä

ympäristön hyvinvointi. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä. Kustannuksia saattaa tulla mahdollisesta vierailusta. Numeroarviointi.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Paikallinen lisäys

- Moduuli perehdyttää aiemmissa moduuleissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa.
- Keskeisiä näkökulmia moduulissa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Tällä opintojaksolla opitaan geomediaan ja karttoihin liittyvää käsitteistöä.

- Opitaan erilaisten karttojen tekemistä.
- Harjoitellaan käytännön työn kautta maantieteellistä tutkimusotetta.
- Tutustutaan Suomen maisema-alueisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija pääsee toteuttamaan soveltavan tutkielman tai vaikuttamisprojektin pareittain tai pienryhmässä. Pienryhmissä yhteinen ideointi ja suunnittelu vahvistaa vuorovaikutusosaamista. Tuotosten esittäminen koko ryhmälle tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Moduulin teemoihin sopivat myös asiaperusteinen argumentointi, vastamainokset, mielipidekirjoitukset, esitysjulisteet ja muut vaikuttavat tekstilajit.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksia aluesuunnitteluun. Keskeistä tässä moduulissa on geomediataitojen oppiminen (esim. kartat, paikkatieto, diagrammit, kuvat, videot). Opetuksessa huomioidaan, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, yhteiskunnan eri aloilla ja omassa arjessa, sekä nostetaan siitä erilaisia konkreettisia esimerkkejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, yhdessä sovittua, jatkuvaa sekä erilaiset oppijat huomioivaa. Formatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan omaehtoinen ja yhteisöllinen työskentely. Summatiivisessa arvioinnissa huomioidaan opintojakson aikana toteutetut projektit, kokeet ja mahdolliset testit.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat *monitieteinen ja luova osaaminen* sekä *vuorovaikutustaidot*. Ne ilmenevät sekä opintojakson sisältöalueissa, projekteissa että työskentelytavoissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää opiskelijaa aiemmissa moduuleissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksossa ovat alueiden ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa. Numeroarviointi.

Maantieteen abikertaus, 2 op (GES5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ainereaaliin kertaamalla ja syventämällä eri moduuleissa opittuja asioita.
- Harjoitellaan vastaustekniikkaa ylioppilaskoetta varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri moduuleissa opittuja asioita kerrataan ja syvennetään.
- Ylioppilaskokeessa tarvittavaa vastaustekniikkaa harjoitellaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Maantieteen osaamista vahvistetaan pienryhmissä niin itse laadituilla kuin myös valmiilla eri alustojen kertaustehtävillä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa valmistaudutaan yo-kokeiden integraatiotehtäviin, joissa lähitieteitä, kuten biologiaa ja fysiikkaa, yhdistetään maantieteelliseen asian hallintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulin aikana tehdään preliminäärikoe. Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmistaudutaan ainereaaliin kertaamalla ja syventämällä eri moduuleissa opittuja asioita sekä harjoittelemalla vastaustekniikkaa ylioppilaskoetta varten. Abikertaus suoritetaan viimeisenä opintojaksona ennen maantieteen yo-kokeeseen osallistumista.

Kartografia, 2 op (GES6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulissa harjoitellaan maantieteellistä havainnollistamista ja tutustutaan perinteisiin sekä uusimpiin sähköisiin kartanteko-ohjelmiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Moduuli on työpainotteinen.
- Moduulissa hankitaan valmiuksia maankäytön analysointiin ja perehdytään maankäytön ohjaukseen sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tunneilla tutustutaan valtiotasoiseen alueiden ja paikalliseen maankäytön suunnitteluun ja toteutukseen turvallisen ja viihtyisän ympäristön saavuttamiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perinteisiin ja moderneihin geomediallisiin lähteisiin tutustutaan ja niitä käytetään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työpainotteisessa moduulissa harjoitellaan maantieteellistä havainnollistamista ja tutustutaan perinteisiin sekä uusimpiin sähköisiin kartanteko-ohjelmiin. Lisäksi moduulissa hankitaan valmiuksia maankäytön analysointiin ja perehdytään maankäytön ohjaukseen sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Kehittyvät maat, 2 op (GES7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on ymmärtää kehitysmaiden asemaa globalisoituvassa maailmassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tarkastellaan maapallon eri alueiden yleistä kehittyneisyyttä ja vaurauden jakautumista.
- Perehdytään maailmankauppaan ja valtioiden väliseen taloudelliseen yhteistyöhön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdytään Suomen valtion sekä eri järjestöjen toimintaan kehittyvien maiden huomioimiseksi kehitysyhteistyön eri muodoissa kohdemaissa ja Suomessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan kehittyvien maiden erilaisiin olosuhteisiin vierailijoiden, dokumenttien ja Ulkoministeriön julkaisujen avulla ja pyritään sitä kautta ymmärtämään kehittyvien maiden moninaisia kulttuureja ja toimintatapoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkastellaan maapallon eri alueiden yleistä kehittyneisyyttä ja vaurauden jakautumista. Lisäksi perehdytään maailmankauppaan ja valtioiden väliseen taloudelliseen yhteistyöhön. Moduulin tavoitteena on ymmärtää kehitysmaiden asemaa globalisoituvassa maailmassa.
Syvennetään moduulien GE1 ja GE3 teemoja. Suositellaan otettavaksi toiselle tai kolmannelle opiskeluvuodelle.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (GES8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista. Päätös tehdään opettajan harkinnan mukaan.

7.7. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen

yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu historian tieteenalaan ja perehtyy historialliseen ajatteluun.
- Koska opinnot sijoittuvat lukion alkuun, harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja vastuun ottamista omasta opiskelusta.
- Monipuoliset työtavat vahvistavat opiskelijoiden argumentointi- ja keskustelutaitoja.
- Opintojakson tehtävät kehittävät erityisesti historiatietoisuutta ja empatiaa.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Maatalouden, teollistumisen ja kansainvälisen kaupan ilmiöiden historiaa ja merkitystä ympäristölle voidaan tarkastella myös Vantaan kaupungin kehityksestä käsin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön ja ilmaston muutosten historiallinen tarkastelu antaa opiskelijalle valmiuksia tarkastella tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja tehtyjen ratkaisujen seurauksia. Asettuminen menneisyyden ihmisten asemaan vahvistaa kykyä asettua toisen ihmisen asemaan ja ymmärtää hänen ratkaisujaan hänen oman aikansa lähtökohdista (historiallinen empatia).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihminen, ympäristö ja historia, HI1, 2 op, pakollinen opintojakso.

Suoritetaan ensimmäisenä. Itsenäinen suorittaminen mahdollista vain painavista erityissyistä.

Opintojaksolla tarkastellaan ihmisen suhdetta ympäristöön ja yhteiskunnallista kehitystä pitkällä aikavälillä. Opetuksen näkökulma on sekä historiallisten ilmiöiden tarkastelussa että nykyisyyden selittämisessä. Ilmiötä tarkastellaan sekä eurooppalaisesta että globaalista näkökulmasta. Opintojaksolla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Lisäksi harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisten suhteiden historian opiskelu vahvistaa opiskelijan ymmärrystä demokratian, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksestä ja tukee hänen kasvuaan aktiiviseksi kansalaiseksi.
- Opiskelija kehittää myös medialukutaitoaan sekä valmiuksiaan lähdekritiikkiin.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla voidaan tutustua historian käyttöön yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tarkastelee kansainvälisiä suhteita yhteiskunnallista osaamista tukevalla tavalla. Demokratian, ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkitys tulee esiin käsiteltäessä ajanjaksoja, kun ne ovat olleet uhattuina ja unohdettuina. Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskunnan muuttumisen olevan ihmisten toiminnan seurausta, jolloin hän voi hahmottaa myös omat mahdollisuutensa turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen on opintojaksolla myös tärkeässä roolissa, samoin ymmärryksen lisääminen historian poliittisesta käytöstä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainväliset suhteet, HI2, 2 op, pakollinen opintojakso.

Opintojaksolla tarkastellaan kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä, valtasuhteiden muutoksia ja niiden taustoja 1800-luvun lopulta nykypäivään. Opintojaksolla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisista taloudellisista ja ideologista näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat vastakkainasettelun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Lisäksi syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suomalaisen yhteiskunnan ja valtiollisen kehityksen historiaan perehtyminen vahvistaa opiskelijan historiatietoisuutta sekä muutoksen ja jatkuvuuden käsitteiden ymmärtämistä.
- Vantaan monikulttuurisuus ja kansainvälisyys avaa opiskelijoille näkökulman Suomen kulttuurisesta moninaisuudesta sekä erilaisista identiteeteistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu yhteiskunnallisiin ja poliittisiin aatteisiin sekä liikkeisiin ja niitä voidaan tutkia myös paikallisesta näkökulmasta.
- Vantaan kaupungin lähiöiden ja lentokentän kasvun tarkastelu mahdollistaa Suomen rakennemuutoksen ja globalisoitumisen merkityksen ymmärtämisen paikallisella tasolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Suomen historian muutosprosessien ja kehityslinjojen tunteminen autonomian ajalta nykypäivään mahdollistaa oman identiteetin rakentamisen ja ymmärtämisen Suomen kehityslinjoja vasten. Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisen historia avaa näkökulman huolenpitoon kansalaisista, itsestä ja muista, muuttuvassa yhteiskunnassa ajallista kontekstia vasten.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia, HI3, 2 op, pakollinen opintojakso.

Opintojakson tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan lopulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta demokraattiseen kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Opintojaksolla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön. Lisäksi syvennetään ymmärrystä historiallisesta empatiasta.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy erityisesti monipuolisten lähdeaineistojen käyttöön sekä perusteltujen tulkintojen muodostamiseen niiden perusteella.
- Perehtyminen vahvistaa opiskelijan monilukutaidon, historiallisen ajattelun sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tarkastelee eri tieteenalojen kehitystä ja taidehistorian suuria linjoja.
- Lisäksi käydään läpi länsimaisten yhteiskuntien aatteellista perustaa ja demokratian ja yhdenvertaisuuden kehitystä.
- Luovuuden esille tuominen mahdollistetaan opintojakson tehtävissä.
- Suunnittelussa voidaan tehdä yhteistyötä muiden humanististen aineiden opettajien kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tarkastelee eurooppalaisen kulttuurin ja maailmankuvan rakentumista monipuolisten lähdeaineistojen avulla. Historian lukutapa suhtautua eri lähteisiin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen harjoittelu edistää opiskelijan monilukutaitoa. Keskeisimpänä lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen, minkä pohjalta on mahdollista muodostaa perusteltuja tulkintoja ja päätelmiä. Historiallinen tieto ei ole mielipidekysymys, vaan tulkinnan tulee perustua käytettävissä olevaan evidenssiin ja tieteenalojen tapoihin rakentaa tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Eurooppalainen ihminen, HI4, 2 op, valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opintojakso tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Opintojaksolla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde sekä sukupuoli ja arkielämä.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Monipuoliset, oppilaslähtöiset tiedontuottamis- ja julkaisemistavat kehittävät opiskelijoiden vuorovaikutus- sekä argumentaatiotaitoja.
- Paikallinen näkökulma syventää opiskelijan historiallista ajattelua ja empatiaa.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*

- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- Vantaan alueella on asuttu keskeytyksettä kivikaudelta lähtien.
- Eri aikakausilta periytyvät historialliset kohteet sekä museot mahdollistavat paikallishistorian hyödyntämisen oppimisen tukena.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy opintojakson opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Opintojaksolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintojaksolla opiskelija tunnistaa menneisyyden jälkiä ympäristössään ja osaa asettaan ne omaan yhteyteensä. Opiskelija oppii tarkastelemaan itseään osana historiallista jatkumoa. Opintojakso vahvistaa historiallista empatiaa eli kykyä eläytyä menneisyyden ajan ihmisen asemaan ja ymmärtää heidän ratkaisujaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin itämaasta Suomeksi, HI5, 2 op, valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opintojakso tarkastelee nykyisen Suomen alueen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa esihistoriasta autonomian ajalle asti. Opintojaksolla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Lisäksi syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Kulttuurien kohtaamista voidaan tarkastella opintojaksolla myös paikallisesti.
- Vantaan monikulttuurisuus ja kansainvälisyys antaa valmiuksia vahvistaa opiskelijoiden ymmärtämystä kulttuurisesta moninaisuudesta sekä erilaisista identiteeteistä maailmankulttuurien taustaa vasten.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- Globaali- ja kulttuuriosaamisen teemoja lähestytään opintojakson aikana eri maanosien ja kulttuurialueiden näkökulmista ja opitaan samalla ymmärtämään monikulttuurisuutta omalla lähialueella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Opetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöjä mutta myös niiden kriittiseen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman kulttuurit kohtaavat, HI6, 2 op, valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien muuttuessa. Lisäksi tarkastellaan länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Historiaa soveltavasti (abikertaus), 2 op (HIS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso tukee opiskelijaa ylioppilaskirjoitusten reaalikokeeseen valmistautumisessa.
- Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen keskeiset sisällöt ja osaa muodostaa historiallisen ajatteluun perustuen kokonaiskuvan opintojen eri teemoista.
- Opiskelija tutustuu historian reaalikokeen vaatimuksiin, tehtävätyyppeihin ja käytänteisiin
- Opiskelija harjoittelee esseevastausten kirjoittamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pakollisten ja valtakunnallisten opintojen keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kertaavassa opintojaksossa näkyvät kaikki laaja-alaisen osaamisen alueet.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Historiaa soveltavasti (abikurssi), HI7, 2 op, valinnainen opintojakso.

Vain historian ainereaaliin osallistuville abeille tarkoitettu opintojakso, jolla syvennytään historian erityiskysymyksiin ja luodaan kokonaiskuva historiasta kaikkien käytyjen opintojaksojen pohjalta.

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Abikurssi suoritetaan viimeisenä opintojaksona ennen historian yo-kokeeseen osallistumista.

Retkiä historiaan, 2 op (HIS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana käydään tutustumassa pääkaupunkiseudun historiallisiin kohteisiin.
- Opiskelija tekee pienoistutkielman jostakin retkikohteesta.
- Varsinkin opintojaksoissa HI3 ja HI5 opiskellut asiat konkretisoituvat lähiympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson vierailukohteet valikoituvat opiskelijoiden mielenkiinnon ja käytyjen yhteisten keskustelujen perusteella.
- Vierailukohteina voivat olla mm. Suomenlinna, Seurasaari, Kansallismuseo ja Tuusulan rantatien kohteet.
- Vantaalla voidaan tutustua mm. Jokiniemen muinaispuistoon ja Maatalousmuseoon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijaa oman identiteettinsä rakentamisessa osana historiallista jatkumoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Retkiä historiaan, HI8, 2 op, valinnainen opintojakso.

Opintojakson aikana käydään tutustumassa pääkaupunkiseudun historiallisiin kohteisiin. Opiskelija tekee pienoistutkielman jostakin retkikohteesta. Tällöin varsinkin opintojaksoissa HI3 ja HI5 opiskellut asiat konkretisoituvat lähiympäristössä.

Opintojakson vierailukohteet valikoituvat opiskelijoiden mielenkiinnon ja käytyjen yhteisten keskustelun perusteella. Vierailukohteina voivat olla mm. Suomenlinna, Seurasaari, Kansallismuseo ja Tuusulan rantatien kohteet. Vantaalla voidaan tutustua mm. Jokiniemen muinaispuistoon ja Maatalousmuseoon. Vierailut saattavat sisältää maksun.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Historiaa uutisotsikoiden takana, 2 op (HIS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskellaan ajankohtaisia maailmantapahtumia ja niiden taustoja median kautta.
- Opintojakso auttaa syventämään muiden lukion opintojaksojen historiallista ymmärtämistä ja lisää opiskelijan tietoutta ajankohtaisista aiheista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson teemat vaihtuvat vuosittain ajankohtaisuuden mukaan.
- Pääsääntöisesti keskitytään kansainväliseen politiikkaan.
- Yhteisten aiheiden lisäksi opiskelijat syventyvät itseään kiinnostaviin aiheisiin pari- tai ryhmätyöskentelyn merkeissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia. Erilaisten tulkintojen kautta ymmärretään eri näkemysten taustoja ja opitaan näkemään kansainvälisten kysymysten laaja-alaisuus.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Historiaa uutisotsikoiden takana, HI9, 2 op, valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla tarkastellaan maailmanpolitiikan tapahtumia ajankohtaisen uutisaineiston pohjalta. Opiskelijat seuraavat valitsemaansa aihetta tiedotusvälineistä ja selvittävät itsenäisesti tapahtumien taustoja. Opintojakson aikana pyritään vierailemaan sopivassa käyntikohteessa. Opintojaksoon sisältyy itsenäisen opiskelun jakso.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

World History in English, 2 op (HIS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Historiallista ajattelua ja taitoja syventävä opintojakso, joka opiskellaan englanniksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson teema vaihtelee vuosittain.
- Painopisteenä voi olla Välimeren kulttuuripiirin historia, uuden ajan alun historia sekä Euroopan poliittinen ja kulttuurihistoria.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eri maantieteellisten alueiden tai kultturipiirien historian tutkiminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä muutoksen ja jatkuvuuden käsitteistä sekä auttaa asettamaan nykypäivän ilmiöitä ja tapahtumia laajempaan perspektiiviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

World History in English, HI10, 2 op, valinnainen opintojakso.

Historian soveltava opintojakso, joka opiskellaan englanniksi. Painopisteinä Välimeren kulttuuripiirin historia, uuden ajan alun historia sekä Euroopan poliittinen ja kulttuurihistoria.

Suositellaan toiselle tai kolmannelle opiskeluvuodelle.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ihmisoikeudet ja juutalaisvainot (HI, PS, FI, ÄI), 4 op (HIS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelija tutustuu ihmisoikeuksiin ja niiden kehittymiseen 1900-luvulla ja nykyaikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelija tutustuu ihmisoikeuksiin ja niiden kehittymiseen 1900-luvulla ja nykyaikana.
- Asiaa käsitellään perehtymällä juutalaisvainojen syihin ja seurauksiin mm. historian, psykologian ja kirjallisuuden näkökulmista.
- Opiskelija pohtii esim. seuraavia kysymyksiä: Kuka kertoo totuuden? Mitä on ihmisyys? Mitä tapahtumat kertovat etiikasta ja mitä juutalaisvainoista pitää oppia?
- Suurin osa opintojaksosta suoritetaan opintomatkalla Krakovaan ja entiseen Auschwitzin keskitysleiriin.
- Matkaan valmistaudutaan tutustumalla aihepiiriin esimerkiksi alustusten, keskustelujen tai väittelyiden kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian ongelmakohtiin perehtyminen kehittää opiskelijan tunne- ja empatiataitoja. Yhdessä opiskeleminen ja matkustaminen kehittää opiskelijan sosiaalisia taitoja, yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Saman teeman lähestyminen monitieteisesti luo opiskelijalle aihepiiristä laajan kuvan ja yhdistelee asioita uusilla tavoilla. Erilaiset oppimateriaalit kehittävät opiskelijan monilukutaitoa ja lähdekriittisyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisoikeudet ja juutalaisvainot (HI, PS, FI, ÄI), HI12, 3 op, valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla tutustutaan ihmisoikeuksiin ja niiden kehittymiseen 1900-luvulla ja nykyaikana. Asiaa käsitellään perehtymällä juutalaisvainojen syihin ja seurauksiin mm. historian, psykologian ja kirjallisuuden näkökulmista. Opintojaksolla pohditaan mm. seuraavia kysymyksiä: Kuka kertoo totuuden? Mitä on ihmisyys? Mitä tapahtumat kertovat etiikasta ja mitä juutalaisvainoista pitää oppia?

Opiskelutapoja esimerkiksi:

* Tutustumista ihmisoikeuskysymyksiin opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan

* Alustuksia eri näkökulmista

* Keskusteluja ja väittelyitä

* Vierailijoita

* Matka Krakovaan ja entiseen Auschwitzin keskitysleiriin

Arviointi: suoritusmerkintä

Kansakunnan historiaa paikan päällä, 2 op (HIS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällön mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Muualla suoritettu kurssi/opintojakso., esim. vaihto-oppilasvuotena suoritettava USA:n historia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällön mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansakunnan historiaa paikan päällä, HI13, 2 op, valinnainen kurssi.

Muualla suoritettu kurssi/opintojakso. Esim. vaihto-oppilasvuotena suoritettava USA:n historia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (HIS14)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

Kulttuurivaihto - Brasilia, 2 op (HIS15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustua Brasilian koulujärjestelmään, historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vaihdon aikana majoitutaan brasilialaisen koulun opiskelijoiden luona perheissä
- tutustutaan koulun arkeen sekä maan kulttuuriin ja Saó Paulon alueeseen
- opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat suomalaisesta kulttuurista kertovan esityksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vaihdon aikana majoitutaan brasilialaisen koulun opiskelijoiden luona perheissä, ja tutustutaan koulun arkeen sekä maan kulttuuriin ja Saó Paulon alueeseen. Opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat suomalaisesta kulttuurista kertovan esityksen.

Opintojakso soveltuu opiskelijoille, joilla on kiinnostusta tutustua Brasiliaan ja sen kulttuuriin. Vaihdon toimintakielenä on englanti.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

*Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi

kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

Kemian opetus vahvistaa ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*

- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1-2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*

- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- kokeellisen työskentelyn kautta kiinnostuu ja innostuu kemiasta.
- saa positiivisia kokemuksia ryhmätyöskentelystä ja kehittyy ryhmätyötaidoissa.
- jaksaa ylläpitää keskittymistään koko oppitunnin ajan vaihtelevien opetusmenetelmien avulla.
- perehtyy turvalliseen työskentelyyn laboratoriossa selkeiden turvallisuusohjeiden ja -käytänteiden avulla.
- osaa mallintaa mittaustuloksia graafisesti.
- tutustuu aineen rakenteen mallintamiseen tietokonesimulaatiolla.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- tutustuminen paikallisiin kemian alan yrityksiin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- kestävä tulevaisuus Vantaan näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Käsitellään kemian metkitystä yhteiskunnassa

Hyvinvointiosaaminen

Tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus on keskeisessä roolissa ryhmätöissä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan erityisesti johtopäätösten tekemistä havainnoista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnoissa tutustutaan myös luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson *Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus* keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen-, hyvinvointi-, vuorovaikutus- , monitieteinen ja luova- sekä eettinen ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus
- 2 op
- KE1-2
- Pakollinen
- Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Tutustuminen ainemäärän käsitteeseen esittelee kemiasta kvantitatiivisen puolen. Kokeellisessa työssä harjoitellaan erityisesti turvallista ja huolellista työskentelyä.

  Opintojaksossa opiskelija syventää käsitystään kemiallisista sidoksista ja niiden merkityksestä aineen ominaisuuksille. Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan erityisesti johtopäätösten tekemistä havainnoista. Opinnoissa tutustutaan myös luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä.

- Numeroarviointi
- Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- osaa käyttää MarvinSketch ohjelmistoa hiilen yhdisteiden mallintamisessa

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

- Lääkemolekyylien stereoisomeriaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta

Yhteiskunnallinen osaaminen

Orgaanisten yhdisteiden kemian merkitys yhteiskunnan kannalta

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Orgaanisten yhdisteiden kemian merkitys globaalissa mittakaavassa

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikus on keskeisessä roolissa ryhmätöissä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään molekyylien mallintamisessa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson *Molekyylit ja mallit* keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointi-, yhteiskunnallinen-, globaali ja kulttuuri-, vuorovaikutus-, monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Molekyylit ja mallit
- 2 op
- KE3
- Valinnainen
- Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään molekyylien mallintamisessa. Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.
- Numeroarviointi
- Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Paikallinen lisäys

- osaa kirjata ylös kvalitatiivisia havaintoja ja niiden avulla tuottaa tapahtuvan reaktion reaktioyhtälön
- osaa tuottaa vastauksen laskennalliseen tehtävään abittiympäristössä

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

- Pyrimme järjestämään vierailun tai vierailijan osana moduulin suorittamista esim. Tikkurila Oyj

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus on keskeisessä roolissa ryhmätöissä

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan muovien rakenteisiin ja ominaisuuksiin sekä elinkaareen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson *Kemiallinen reaktio* keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova-, vuorovaikutus-, eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Kemiallinen reaktio
- 2 op
- KE4
- Valinnainen
- Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa.
- Numeroarviointi
- Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Paikallinen lisäys

- tutustuu paikallisesti kiertotalouden periaatteisiin sekä niihin liittyviin ratkaisuihin
- osaa tulkita aineistoja ja tuottaa perustellun vastuksen aineistopohjaiseen tehtävään

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia kalorimetrisellä mittauksella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Metallien merkitys ympäristön näkökulmasta. Tulevaisuuden akkuteknologia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus on keskeisessä roolissa ryhmätöissä

Yhteiskunnallinen osaaminen

Energian tuotanto ja metallien merkitys yhteiskunnassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson *Kemiallinen energia ja kiertotalous* keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa

- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristö-, vuorovaikutus- ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Kemiallinen energia ja kiertotalous
- 2 op
- KE5
- Valinnainen
- Opintojaksossa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Siinä perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia
- Numeroarviointi
- Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Paikallinen lisäys

- tutustuu metanolin valmistukseen synteesikaasusta sekä myös uudempaan tekniikkaan, jossa metanolia pyritään valmistamaan hiilidioksidista ja vedystä.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*

- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

- LoggerPro ohjelman käyttö kuvaajien tuottamisessa mittausdatasta sekä kuvaajien analysoinnissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kemian merkitys terveyteen liittyvien ongelmien ratkaisemisessa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kemian merkitys ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutus on keskeissä roolissa ryhmätöissä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson *Kemiallinen tasapaino* keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ja opiskelua jatkuvan palautteen avulla ohjaten

sekä monipuolisesti

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. palautettavat kurssitehtävät, laboratorioraportit, testit ja kurssikoe
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointi-, eettisyys ja ympäristö-, vuorovaikutus-, monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Kemiallinen tasapaino
- 2 op

- KE6
- Valinnainen
- Moduulissa otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia.
- Numeroarviointi
- Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Kemiaa kokeellisesti, 2 op (KES8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan hyvän ainereaalivastauksen laatimisen taitoja
- hankitaan kokeellista tietoa erilaisista kemiallisista ilmiöistä
- opiskelija joutuu pohtimaan kemiallisia ilmiöitä ja tuottamaan niihin kemiallisia selityksiä
- opiskelija tekee erilaisia kemiallisia mittauksia itsenäisesti ja ryhmissä
- opiskelija oppii tulkitsemaan mittaustuloksia YO-kirjoituksissa käytetyillä ohjelmistoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tehdään kemiallisia tutkimustöitä itsenäisesti ja ryhmissä
- kerätään ja analysoidaan mittausdataa YO-kirjoituksissa käytettävillä ohjelmistoilla
- harjoitellaan ainereaalin tehtäviin vastaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintään vaaditaan oppitunneille osallistumisen lisäksi kurssitehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Kemiaa kokeellisesti
- 2 op
- KES8
- Valinnainen
- Kurssilla tehdään kokeellisia töitä ja harjoitellaan tulosten käsittelyä
- Suoritusmerkintä
- Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Kemian kokonaiskuva, 2 op (KES7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija sisäistää lukion kemian oppisisällöt kokonaisvaltaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kemian ainereaaliin valmentautuminen

- kemian laskutehtäviin, kemiallisten ilmiöiden selitystehtäviin, kokeellisiin tehtäviin ja ainerajat ylittäviin tehtäviin vastaaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintään vaaditaan oppitunneille osallistumisen lisäksi kemian preliminäärikokeeseen osallistumista ja kurssitehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Kemian kokonaiskuva
- 2 op
- KES7
- Valinnainen
- Kurssilla kerrataan kemian ylioppilaskokeisiin
- Suoritusmerkintä
- Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (KES8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään.
- Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin tutustuttaessa esimerkiksi uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Käsiteltäessä uskonnonvapautta ihmisoikeutena opiskelija oppii hahmottamaan oikeuksiaan, velvollisuuksiaan ja asemaansa yhteiskunnassa. Opintojakson sisällöt tukevat valmiuksia ymmärtää ja arvostaa itseä ja muita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opintojaksossa opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä, UE1, 2 op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan ensimmäisenä.

Opintojakso kehittää valmiuksia toimia monikatsomuksellisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä ja tunnistamaa ja arvioida ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä.

Keskeisinä sisältöinä uskonnon olemus, uskonnon tutkimus, uskonto ja uskonnottomuus nykymaailmassa, Lähi-idän monoteististen uskontojen monimuotoisuus, kulttuuri- ja yhteiskuntavaikutukset sekä keskeiset ja yhteiset piirteet.

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Kaikki UE:n opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko uskonnon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvää tuntemusta sekä kykyä ymmärtää niiden välisiä suhteita edellytetään monilla eri aloilla riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy kristinuskon historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään.
- Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä sekä hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta. Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Kristinuskon eri muotojen eettisen ajattelun ja arvojen pohtiminen rakentaa lisäksi valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko, UE2, 2 op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan milloin tahansa UE1 jälkeen.

Opintojakso auttaa ymmärtämään kristinuskon monimuotoista vaikutusta maailmassa sekä ajankohtaisia kristinuskoon ja sen vaikutuksiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja.

Keskeisinä sisältöinä kristinuskon monimuotoisuus, asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa.

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Kaikki UE-opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko uskonnon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvää tuntemusta sekä kykyä ymmärtää niiden välisiä suhteita edellytetään monilla eri aloilla riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään.
- Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja

yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opintojaksossa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, UE3, 2op valinnainen opintojakso

Kehittää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Soveltuu uskonnon ainereaalin kirjoittajien lisäksi kaikille uskonnollisista, kulttuurisista ja yhteiskunnallisista ilmiöistä kiinnostuneille opiskelijoille.

Keskeisinä sisältöinä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneet uskonnot osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden vaikutukset kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä luonnonuskonnot ja uudet uskonnolliset liikkeet.

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Kaikki UE-opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko uskonnon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvää tuntemusta sekä kykyä ymmärtää niiden välisiä suhteita edellytetään monilla eri aloilla riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään.
- Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan ja yhteiskunnallisesta vastuustaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa, UE4, 2 op, valinnainen opintojakso

Antaa ymmärrystä uskonnollisen tiedon merkityksestä yhteiskunnan eri osa-alueilla sekä valmiuksia osallistua rakentavaan keskusteluun eri maailmankatsomusten välillä.

UE 2 suositellaan suoritettavaksi ennen tätä opintojaksoa.

Soveltuu uskonnon ainereaalin kirjoittajien lisäksi kaikille uskonnollisista, kulttuurisista ja yhteiskunnallisista ilmiöistä kiinnostuneille opiskelijoille.

Keskeisinä sisältöinä uskonnot ja uskonnolliset yhteisöt Suomessa ja niiden merkitys yhteiskunnan ja kulttuurin osana ja muokkaajina sekä katsomusten välinen dialogi, sekularisaatio, uskonnottomuus ja uskonnollinen ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa.

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Kaikki UE-opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko uskonnon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvää tuntemusta sekä kykyä ymmärtää niiden välisiä suhteita edellytetään monilla eri aloilla riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään.
- Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja

yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sisällöt tukevat opiskelijan monilukutaidon kehittymistä sekä eettisten ja esteettisten arvojen pohdintaa. Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan sekä uskonnollisiin teemoihin populaarikulttuurissa opiskelija tutustuu erilaisiin informaation esittämisen ja luovan ilmaisun tapoihin. Opetuksessa opiskelijaa rohkaistaan kehittyvien tulkitsemisen taitojensa luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, UE5, 2 op, valinnainen opintojakso

Soveltuu uskonnon ainereaalin kirjoittajien lisäksi kaikille taiteesta ja muista kulttuurisista ilmiöistä kiinnostuneille opiskelijoille.

Keskeisinä sisältöinä uskonnon ja taiteen suhde sekä uskonnollinen symboliikka ja uskonnolliset teemat taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Kaikki UE-opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko uskonnon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvää tuntemusta sekä kykyä ymmärtää niiden välisiä suhteita edellytetään monilla eri aloilla riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy maailmankatsomusten historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään.
- Uskonnon opiskelu on ulospäin suuntautuvaa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaa ja kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opiskelija vahvistaa

taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla uskontoon liittyvän informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Lisäksi opintojakson sisällöt tarjoavat mahdollisuuden pohtia elämän- ja maailmankatsomusten näkökulmasta tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja sekä vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita. Opintojakson toteutuksen yhteydessä voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin tutustuminen auttaa opiskelijaa havaitsemaan uskonnon ja yhteiskunnan erilaisia suhteita eri puolilla maailmaa sekä tuottaa edellytyksiä ymmärtää ja arvostaa demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä ihmisoikeuksiin, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita ja antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa yhteisöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaisen uskonnon tutkimuksen ja uskontoon liittyvien mediasisältöjen tarkastelu ohjaa opiskelijaa pohtimaan monipuolisesti uskontojen eettisiä ulottuvuuksia sekä rohkaisee häntä pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä. Samalla opiskelija harjaantuu hahmottamaan perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media, UE6, 2 op, valinnainen opintojakso

Soveltuu uskonnon ainereaalin kirjoittajien lisäksi kaikille uskonnon ja kulttuurin tutkimuksesta, viestinnästä sekä uskonnollisista, kulttuurisista ja yhteiskunnallisista ilmiöistä kiinnostuneille opiskelijoille.

Keskeisinä sisältöinä ajankohtainen uskonnon tutkimus eri tieteenaloilla, uskontoon mediassa liittyvien ajankohtaisten teemojen tunnistaminen, analysoiminen ja kriittinen arvioiminen sekä uskonnon ja medioiden välisten suhteiden ymmärtäminen, uskonnollinen media ja median vaikutus uskontoihin.

Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä ja oppitunneilla voi käydä vierailijoita. Jos opintokäyntikohde on maksullinen, opiskelijalle saattaa tulla siitä kustannuksia. Tällöin on tarjolla myös vaihtoehtoinen suoritustapa.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Kaikki UE-opintojaksot soveltuvat hyvin yleisivistäviksi opinnoiksi riippumatta siitä, valmistautuuko uskonnon ainereaaliin vai ei. Kulttuurien ja katsomusperinteiden hyvää tuntemusta sekä kykyä ymmärtää niiden välisiä suhteita edellytetään monilla eri aloilla riippumatta siitä, elääkö ja työskenteleekö monikulttuurisessa kotimaassa vai kansainvälisissä tehtävissä. Katsomusaineiden opiskelu tukee myös opiskelijan oman elämänkatsomuksen muodostamista.

Uskonnon kertaus ainereaaliin valmistautuville, 2 op (UES7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu uskonnon ainereaalikokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uskonnon keskeisten tietojen ja taitojen harjoittelu ja ainereaalikokeeseen valmistautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan luovasti yhdistelemään uskonnon opinnoissa, muissa opinnoissa ja muussa elämässä opittua niin, että harjaannutaan ajatteluprosessin tuloksena hyvien reaalivastausten kirjoittamisessa. Opintojakso hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Opintojakso vahvistaa siten monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnon kertaus ainereaaliin valmistautuville, UE7, 1-2 op

Opintojaksolla kerrataan ja laajennetaan oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja valmentaudutaan ainereaalikokeeseen.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso voidaan suorittaa 1 tai 2 opintopisteen suuruisena.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UES8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kouluttautuu vapaaehtoistyöhön koulun ulkopuolisessa koulutuksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Koulun ulkopuoliseen vapaaehtoistyöhön liittyvä koulutus (esim. partionjohtajakoulutus, isoskoulutus tmv.) voidaan harkinnan mukaan hyväksyä uskonnon koulukohtaiseksi valinnaiseksi opintojaksoksi.
- Opiskelija vastaa itse opintojakson mahdollisista kustannuksista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vapaaehtoistyön koulutus tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Hyvinvointiosaaminen

Vapaaehtoistyön koulutuksella opiskelija kehittää eettistä ajatteluaan myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä huomioon. Se tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulun ulkopuoliseen vapaaehtois- ym. muuhun soveltuvaan työhön liittyvä koulutus (esim. partionjohtajakoulutus, isoskoulutus tmv.) voidaan harkinnan mukaan hyväksyä uskonnon koulukohtaiseksi valinnaiseksi opintojaksoksi.

Muun katsomusaineen opintojakso, 2 op (UES9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laajentaa katsomusosaamistaan muun katsomusaineen opinnoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- muun katsomusaineen opintojakson sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso vahvistaa ja monipuolistaa opiskelijan monitieteistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa ja monipuolistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan muun katsomusaineen opintojakson arviointikriteereillä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muun katsomusaineen opintojakso, UE9, 2 op, valinnainen opintojakso

Jos suoritat jonkun valitsemasi elämänkatsomustiedon tai muun uskonnon (ET, UI, UK, UO) opintojakson, se merkitään UE-oppimäärääsi valinnaisena koulukohtaisena opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UOS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.9.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UKS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.9.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UIS6)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5)

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UJS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.9.6. Bahá'í-uskonto (KT7)

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UBAS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.9.7. Buddhalainen uskonto (KT8)

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UBUS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.9.8. Krishna-uskonto (KT10)

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (UKRS7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen.

Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla hyödynnetään kuvataiteen opintojaksoilla uutta teknologiaa luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä.
- Opetusmenetelmät ja -tuokiot ovat vaihtelevia ja siten lisäävät opiskelijan hyvinvointia ja jaksamista.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Opetuksessa huomioidaan lähialueen taidemuseot, galleriat ja julkinen taide.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristöosaaminen korostuu materiaalien valinnassa ja materiaalihävikin välttämisessä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaalainen kuvataiteen sisältöjen ominaispiirre on lähiympäristön ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen osana opiskelijan elämysmaailmaa ja kulttuurin tuntemusta. Lähialueen taidemuseot ja galleriat tarjoavat mahdollisuuksia tarkastella kulttuuristen merkitysten muodostumista taiteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteita ja tieteitä yhdistävä nykytaide käsittelee elämän ilmiöitä laajasti. Siihen sisältyy asioita, joita eri oppiaineiden tunneilla käsitellään. Nykytaide tarjoaa hyvän ympäristön tarkastella ja tutkia monitieteisesti erilaisia teemoja ja aiheita. Taiteeseen avautuu eri oppiaineiden tuoman lisätiedon myötä uusia tutkimuskohteita. Taiteen avulla on mahdollista yhdistellä eri oppiaineiden tietoa ja käsityksiä maailmasta kokonaisen ymmärryksen luomiseksi. Taide vaikuttaa oppimiseen sinänsä. Matematiikassa, historiassa tai vaikka biologiassa opiskeltavan asian kiinnittäminen musiikkiin ja kuvaan voi tarjota uuden näkö- ja kuulokulman opiskeltavaan asiaan ja saattaa auttaa myös muistamaan asiaa paremmin. Taiteen tekeminen ja taiteesta keskusteleminen rohkaisevat ajattelemaan, epäilemään, perustelemaan ja luomaan.

Luovuus korostuu prosessityöskentelyssä, jossa ideoita yhdistellään ja kehitetään eteenpäin uusien teosten ja tiedon hankkimiseksi. Portfoliotyöskentely vahvistaa taitoja arvioida tiedon luotettavuutta ja tutustuttaa erilaisiin tiedonhankinnan tapoihin ja erityisesti tiedon visuaalisen esittämisen keinoihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Omia kuvakulttuureita tutkimalla pohditaan, miten kuvat vaikuttavat omaan ilmaisuun, identiteetin muodostumiseen ja kuluttamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kuvataiteen ja kuvallisen kulttuurin ilmiöihin, sekä harjoitellaan kuvan tekemisen perustekniikoita ja kuvien analysointia.
Pakollinen opintojakso. KU01 suoritetaan ensimmäisenä.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*

- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla hyödynnetään kuvataiteen opintojaksoilla uutta teknologiaa luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Opetuksessa huomioidaan lähialueen taidemuseot, galleriat ja julkinen taide.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteen toisella kurssilla pohditaan suunnittelun etiikkaa erityisesti julkisen taiteen ja ympäristötaiteen näkökulmasta. Ympäristöosaaminen on keskeinen osa kurssin sisältöpainotuksia: muotoilua, arkkitehtuuria ja ympäristötaidetta. Materiaalien ekologisuus ja materiaalihävikin välttäminen sekä kiertotalouden näkökulma sekä suunnittelussa, että kurssimateriaalien valinnassa on oleellista.

Arkkitehtuuri ja muotoilu voivat tarjota kestävän kehityksen ratkaisumalleja esim. materiaalien tehokkaampana käyttönä tai elinkaariajattelun avulla lisäämään kiertotalouden mahdollisuuksia. Parhaimmillaan muotoilu voi edistää tasa-arvoa mahdollistamalla esteettisen, laadukkaan ja ekologisten tuotteiden ja palveluiden saattamista suurempien ihmisryhmien käyttöön.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Muotoilutuotteet, arkkitehtuuri ja ympäristötaide näkyvät yhteiskunnassa ja niiden suunnitteluun liittyy myös yhteiskunnallista keskustelua ja valintoja. Arvoja ja merkityksiä pohditaan sekä omissa harjoitustöissä että jo vakiintuneita teoksia analysoimalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rakennetun ympäristön projektit ja muotoiluprojektit vaativat monitieteellistä ja luovaa osaamista sekä ryhmätyötaitoja. Hankkeissa huomioidaan eri tiedon- ja tieteenalojen näkökulmia.

Vuorovaikutusosaaminen

Muotoiluun ja Arkkitehtuuriin pohjautuvien tehtävien projektimainen suunnittelu ja toteuttaminen mahdollistaa yhteistoiminnallisen ja vuorovaikutusosaamista kehittävän työskentelyn.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arkkitehtuurin, muotoilun (design), median ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen. Harjoitellaan erityisesti kolmiulotteista ilmaisua esimerkiksi muovailun, rakentamisen ja 3D-mallinnuksen keinoin.
Pakollinen opintojakso. Suoritetaan KU01 kurssin jälkeen.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- tarkastelee mediakulttuureja kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Lähialueen tarjoamaan julkiseen kuvastoon tutustuminen ja sen kulttuuristen piirteiden pohtiminen ja tunnistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mediaan keskittyvä kurssi tutkii kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta erityisesti kuvallista viestintää hyödyntämällä. Tekijänoikeuksia pohditaan suhteessa omaan työskentelyyn.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvallinen viestintä ja markkinointi sekä kuvataide tarjoavat näkökulmia kurssin työskentelyyn. Perinteiset kuvan tekemisen tekniikat yhdistyvät tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan Television, mainonnan, uutisten, internetin ja sosiaalisen median kuvastoja sekä tuotetaan ja muokataan omia kuvia erityisesti sähköisillä välineillä.
Syventävä opintojakso. Voi suorittaa milloin tahansa.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön ilmiökeskeistä lähestymistapaa hyödyntäen

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat lähtökohta yhteiskunnalliseen osaamiseen. Taideopinnoissa opiskelijat tutustuvat yhteiskunnallisesti osallistuvien taiteilijoiden tuotantoon ja työskentelytapoihin. Opiskelijat omaksuvat aktiivisen kansalaisuuden toimintatapoja ja motivoituvat ottamaan kantaa

yhteiskunnallisiin kysymyksiin myös taiteen keinoin. Historiallisiin tapoihin käyttää taidetta myös propagandan välineenä on hyvä reflektoida oppitunneilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan etenkin kuvataiteen tiedonalan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalissa maailmassa. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan kuvataiteen historiaa ja nykyisyyttä eri kulttuureissa. Tutkimustuloksia hyödyntämällä valmistetaan omia taideteoksia eri tekniikoilla yksin ja ryhmässä.
Syventävä opintojakso. Voi suorittaa milloin tahansa.

Taidehistoria, 2 op (KUS05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tuntee ja tunnistaa länsimaisen taidehistorian perusteoksia ja tyylisuuntia
- tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön prosessipäiväkirjan avulla.

- tarkastelee eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- hyödyntää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- tarkastelee kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle soveltamalla kuvatulkinnan menetelmiä
- ymmärtää taiteen historian merkityksen omissa kuvissa sekä vaikuttamisessa ja osallistumisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- prosessityöskentely ja portfoliotyö tutkimusvälineenä taidehistoriaan
- Taidehistorian tutkiminen oman taiteellisen tuottamisen kautta
- taidehistorian hyödyntäminen oman työskentelyn ja tuottamisen lähtökohtana
- taiteen maailmat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- kuvalliset, sanalliset ja muut taiteen tulkinnan keinot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kuvallisia kulttuuriperintöjä ja niiden välittämiä arvoja ja merkityksiä, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taidehistoria linkittyy monitieteisesti sekä taiteen että historian tiedonaloihin. Oman tekemisen kautta syntyy myös elämyksellistä tarttumapintaa taidehistorian teoksiin ja niiden innoittamiin uusiin teoksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan erityisesti länsimaisen taiteen historiaa ja sen vaikutusta nykytaiteeseen. Tutkimustuloksia hyödyntämällä valmistetaan omia taideteoksia eri tekniikoilla yksin ja ryhmässä. Soveltava opintojakso. Voi suorittaa milloin tahansa. Soveltuu suoritettavaksi itsenäisesti.

Taidegrafiikka, 2 op (KUS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa tuottaa taidegrafiikkaa valituilla painomenetelmillä
- hahmottaa taidegrafiikan keskeisiä ilmaisukeinoja ja käyttötapoja eri medioissa
- tutustuu taidegrafiikan traditioihin taidehistoriassa
- käyttää taidegrafiikan ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan oman työskentelyn kautta valittuihin painomenetelmiin esim: kohopaino, laakapaino ja syväpaino (lino, puupiirros, serigrafia, kuivaneula, etsaus, akvatinta)
- kehitetään prosessityöskentelyä (tavoitteet, tutkimus ja vertailu, lähteiden merkitseminen, itsearviointi, ulkoasu)
- pohditaan grafiikan ilmaisukeinoja ja muotoja taidehistoriassa sekä nykypäivässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taidegrafiikan opintojaksolla pohditaan käytettyjen painovärien ekologisuutta ja mahdollisuuksien mukaan kierrätetään painolaattoja ja välineitä. Laattojen ja välineiden pesussa huomioidaan ympäristönäkökulmat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että

ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmistetaan taidekuvia eri painomenetelmiä hyödyntäen sekä tutkitaan painokuvien historiaa ja nykyisiä mahdollisuuksia.
Soveltava opintojakso. Voi suorittaa milloin tahansa.

Piirustus, 2 op (KUS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventyy piirrostaiteen ilmaisumahdollisuuksiin ja itseään kiinnostaviin piirtämisen menetelmiin
- tutkii piirrostaiteen historiaa ja nykykäytäntöjä
- Harjaantuu prosessi- ja portfoliotyöskentelyssä
- oppii piirtämisen käsitteistöä ja tekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Portfolio oppimisen välineenä (tavoitteet, tutkimus ja vertailu, lähteiden merkitseminen, itsearviointi, ulkoasu)
- havaintopiirustus (elävä malli, esineet, perspektiivin perusteet)
- Eri piirtimet ja piirtämisen tekniikat
- Piirtämisen sovellusalueet (esim. Digitaalinen piirtäminen ja taidegrafiikka)
- Piirtämisen historia ja nykykäytännöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Piirtäminen tukee oppilaan hyvinvointia aktivoimalla monipuolisesti sekä havaintoon, että motorikkaan tarvittavia taitoja. Käsillä tekeminen ja sanaton keskittyminen piirtämiseen vahvistaa

tietoisuustaitoja ja keskittymiskykyä. Piirtämisen harjoittelu konkretisoi elinikäisen oppimisen käsitettä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Piirtäminen on globaali kieli ja piirtämisen harjoittelu tukee muiden kulttuureiden ymmärtämistä. Piirtäminen muokkaa maailmaa havainnollistamalla tietoa ja tarjoamalla kuvia sellaisistakin todellisuuksista, joita ei vielä ole havaittavissa muilla teknologioilla tai tieteeltä vaadittavalla tavalla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Piirtämisen teknologia on usein hyvin ekologista ja materiaalien turvallisuuden ja ympäristökuormituksen osalta. Piirtäminen tarjoaa välineitä kestävän kehityksen ajatusten levittämiseen myös lukutaidottomien keskuudessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KUS07 PIIRUSTUS
Tehdään piirustusharjoituksia havainnosta ja mielikuvitusta hyödyntäen sekä valmistetaan taideteoksia ja kuvituksia eri piirtimillä.
Opintojakson työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla ja sähköisissä oppimisympäristöissä, kotitehtäviä tulee harvoin. Opintojaksoon sisältyy luentoja, tiedonhakua, näyttelysuunnittelua ja usein myös näyttelykäynti. Uutta teknologiaa hyödynnetään luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä.

Soveltava Opintojakso. Voi suorittaa milloin tahansa.

Maalaus, 2 op (KUS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventyy taidemaalauksen ilmaisumahdollisuuksiin ja itseään kiinnostaviin maalausmenetelmiin (esim. digitaalinen maalaus)
- harjoittelee tavoitteellista ja prosessia tiedostavaa työskentelyä
- hahmottaa maalaustaiteen historiaa lajityyppien ja kehityskulkujen kautta sekä niiden ilmenemistä nykytaiteessa
- oppii analysoimaan maalaustaiteen teoksia
- syventää ja laajentaa osaamistaan portfoliotyöskentelyssä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustuminen taidemaalauksen eri tekniikoihin ja materiaaleihin (vesiväri, peiteväri, akryyliväri, öljyväri, pastelliliidut.)
- syventyminen valittuun maalaustekniikkaan ja/tai eri tekniikoiden yhdistely
- taidehistorian hyödyntäminen oman työskentelyn ja tuottamisen apuna
- Maalaustaide globaalina ilmiönä
- maalaustaiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- kuvalliset, sanalliset ja muut taiteen tulkinnan keinot
- Portfoliotyöskentely oppimisen, dokumentoinnin ja arvioinnin välineenä
- maalaustaiteen ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset
- värioppi, sommittelu, maalausmateriaalit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taidemaalaus tukee oppilaan hyvinvointia aktivoimalla monipuolisesti sekä havaintoon, että motorikkaan tarvittavia taitoja. Käsillä tekeminen ja sanaton keskittyminen maalaamiseen vahvistaa tietoisuustaitoja ja keskittymiskykyä. Maalaamisen harjoittelu konkretisoi elinikäisen oppimisen käsitettä. Oppilaan hyvinvointia tukee myös mahdollisuus työskennellä itselle merkityksellisiä kuvakulttuureita hyödyntämällä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KUS08 MAALAUS
Harjoitellaan taidemaalausta eri välineillä ja väriaineilla. Tutustutaan taidemaalauksen ilmaisukeinoihin ja valmistetaan taideteoksia valituilla maalaustekniikoilla. Tutkitaan maalaustaiteen historiaa ja nykyisyyttä.

soveltava opintojakso. Voi suorittaa milloin tahansa.

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KUS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventyy kolmiulotteiseen muotoilmaisuun ja itseään kiinnostaviin materiaaleihin
- Harjoittelee tavoitteellista ja prosessia tiedostavaa työskentelyä
- Tutkitaan muotoja ja niiden suhdetta tilaan sekä kolmiulotteisia ilmaisukeinoja
- Tutustutaan kuvanveiston ja keramiikan perinteisten materiaalien (kuten savi ja kipsi) lisäksi myös ennakkoluulottomasti muihin mahdollisiin materiaaleihin.
- Valmistetaan kolmiulotteisia taideteoksia ja/tai käyttöesineitä keramiikan ja kuvanveiston materiaaleja ja menetelmiä hyödyntäen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työskentelytapana voi olla myös tietokonemallinnus ja 3D-tulostus.
- Kuvanveiston materiaalit ja niiden työstäminen
- Kolmiulotteinen muodonanto ja muotojen ilmaisumahdollisuudet tilassa
- Keramiikan materiaalit ja menetelmät
- Keramiikan ja kuvanveiston käsitteistön laajentaminen ja käyttä
- Portfoliotyöskentely oman työn dokumentoinnissa ja tutkimisessa sekä tiedonhankinnassa ja arvioinnissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Keramiikan ja kuvanveiston opetusjaksolla huomioidaan materiaalien ekologisuus. Materiaalihävikkiä pyritään minimoimaan ja valitsemaan kierrätetään materiaaleja mahdollisuuksien mukaan. Sekä kuvanveistossa että keramiikassa tutkitaan myös hauraiden ja katoavien teosten mahdollisuuksia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keraamiset muotoilutuotteet ja kolmiulotteinen taide näkyvät yhteiskunnassa ja niiden suunnitteluun liittyy myös yhteiskunnallista keskustelua ja valintoja. Arvoja ja merkityksiä pohditaan sekä omissa harjoitustöissä että jo vakiintuneita teoksia analysoimalla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Keramiikka ja kuvanveisto ovat globaaleja ilmiöitä. Niiden tutkiminen lisää tietämystä sekä omasta että vieraammista kulttuureista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

KUS09 KERAMIIKKA JA KUVANVEISTO
Tutustutaan keramiikan ja kuvanveiston historiaan sekä valmistetaan käyttökeramiikkaa ja taideteoksia kolmiulotteiseen muotoiluun keskittyen.
Kurssilla ohjataan valittujen tekniikoiden käyttöön. Opintojakson työt suoritetaan pääsääntöisesti oppitunneilla, kotitehtäviä tulee harvoin. Opintojaksoon sisältyy luentoja, tiedonhakua, näyttelyripustusta ja usein myös näyttelykäynti.

Soveltava opintojakso. Voi suorittaa milloin tahansa.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (KUS10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*

- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Osaa rakentaa näyttelyripustuksen omalle teokselleen
- Osaa dokumentoida työvaiheet ja lopputulokset digitaalisesti tarvittaessa myös arviointia varten

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

- Näyttelyripustuksen merkitys teokselle

- Kyseisen vuoden lukiodiplomitehtävien sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lukiodiplomi kannustaa ja rohkaisee käyttämään monitieteellistä lähestymistapaa prosessityöskentelyssä. Muissa aineissa saadut taidot ja tiedot voivat laajentaa ja syventää diplomin kysymyksenasettelua. Yksi diplomin tehtävänannoista vuosittain kannustaa yhdistämään eri lukiodiplomeja toisiinsa monitaiteellisiksi kokonaisuuksiksi. Diplomin toteutustekniikka on usein vapaa ja siten kannustaa luovuuteen ilmaisukeinojen valinnassa. Myöskin muilta tieteenaloilta sovelletut tekniikat sopivat usein kuvataidediplomin toteutukseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja. Opettajan lisäksi arviointiin osallistuu toinen arvioija, jonka tulee myös olla kyseisen alan asiantuntija.

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä ja löytyvät opetushallituksen sivuilta
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset tehtävät sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla (lukiodiplomi) tai suoritusmerkinnällä (oma taideprojekti)

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Lukiodiplomin arviointia ohjaavat opetushallituksen antamat ohjeet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa suoritetaan **kuvataiteen lukiodiplomi** (teos + portfolio+ näyttelyripustus) tai vaihtoehtoisesti **oma taideprojekti** (teos + portfolio+ näyttelyripustus) . Lukiodiplomi suoritetaan opetushallituksen ohjeiden mukaan valitsemalla annetuista tehtävistä yksi. Lukiodiplomisuoritus käsittää taideteoksen ja portfolion. Ohjeet ja tehtävät ovat ennakkoon nähtävissä verkkosivulla www.edu.fi (Seuraa linkkejä: yleissivistävä koulutus> lukiokoulutus> lukiodiplomit.)

Vaihtoehtoisesti opiskelija syventyy itselleen tärkeäksi katsomaansa visuaalisen ilmaisun alueeseen, harjoitellen tavoitteellista ja prosessia tiedostavaa työskentelyä. Opiskelija valmistaa myös tässä vaihtoehdossa teoksen ja portfolion. Hyväksytystä opintojaksosta saa suoritusmerkinnän mutta ei kuvataiteen lukiodiplomia.

Lukiodiplomin suorittamisen vaatimuksiin kuuluu 4 hyväksytysti suoritettua kuvataiteen opintojaksoa (Tikkurilan lukiossa valmistaviksi opintojaksoiksi soveltuvat myös kuvallisen viestinnän kurssit.)

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija suorittaa valtakunnallisen liikunnan lukiodiplomin.
- Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen.

Mediadiplomi, 2 op (MELD5)

Opintojakson moduulit

- Median lukiodiplomi, 2 op (MELD5), Valinnainen

Tavoitteet

Median lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan*

- *osoittaa hallitsevansa monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä*
- *osoittaa hallitsevansa informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa*
- *osaa analysoida omaa mediasuhdettaan ja tunnistaa median toimintaympäristön.*

Keskeiset sisällöt

Median lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat portfolion ja mediaesityksen muodostamasta kokonaisuudesta.*

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

- opintojakson keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*
- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*
- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

7.12. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen ***hyvinvointiosaamista*** *sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*

- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, -leikit ja pelit kehittävät yhteistyö-ja vuorovaikutustaitoja

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta liikkumisestaan. Hän harjoittaa taitojaan ja kuntoaan pitkäjänteisesti ja monipuolisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyyään.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää itseään liikkujana tavoitteellisesti ymmärtäen hyvinvoinnin merkityksen opiskelu-ja työhyvinvoinnille nyt ja tulevaisuudessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää liikunnan merkityksen yksilön ja väestön terveyden edistäjänä ja ylläpitäjänä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hyödyntää kurssilla liikuntateknologiaa tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää fyysistä toimintakykyään ja monipuolistaa liikunnallista osaamistaan perinteisten ja uusien liikuntamuotojen avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää oman toimintansa merkityksen kaikkia kannustavan ilmapiirin luomisessa ja harjaantuu toimimaan toisia kunnioittaen eri vuorovaikutustilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan tutustumalla uusiin lajeihin ja liikuntamuotoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uudet lajit syventävät opiskelijan kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään yhteisöllisyyden merkityksen osana hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee yhteistyötaitoja ja oppii näkemään oman työpanoksensa merkityksen tavoitteen saavuttamisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso yhdistää liikunnallista ja musiikillista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää yhteisten tapahtumien merkityksen osana kulttuuria.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää liikunnan kokonaisvaltaisen merkityksen hyvinvoinnille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan numeroarvosanalla.

Lajikurssi, 2 op (Lis6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu syvällisemmin yhteen liikuntalajiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin lajina voi olla esimerkiksi lentopallo ja beach volley

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ryhmäliikunnasta hyvinvointia, 2 op (Lis7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu monipuolisesti eri kuntoliikuntalajeihin ja -muotoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan eri ryhmäliikuntalajeihin ja niiden harjoittamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Virkisty liikunnasta, 2 op (Lis8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija harjoittaa monipuolisesti perusliikuntaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Opintojaksossa mahdollisia opintokäyntejä eri liikuntapaikkoihin jotka opiskelijan tulee kustantaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuntosalikurssi, 2 op (Lis9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kuntosaliohjelman laadintaan ja toteutukseen tavoitteenasettelun kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään kuntosaliharjoittelun periaatteisiin.
- Opiskelija tutustuu harjoitusohjelman laatimiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Vasta-alkajan palloilukurssi, 2 op (lis10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu eri pallopeleihin ja harjoittaa omia lajitaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan eri pallo-ja malapelien tekniikkaa
- Tutustutaan eri pelien sääntöihin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pallopelien jatkokurssi, 2 op (Lis11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on tarjota edistyneempää palloiluopetusta jo ennestään palloilulajeja harrastaneille opiskelijoille

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opitaan edistyneempiä tekniikoita ja taktiikoita eri pallopeleissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Wanhat tanssit, 2 op (Lis12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta.
- Tavoitteena on, että opiskelija toimii yhdessä asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.
- Opiskelija toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti sekä auttaa ja kannustaa muita.
- Opiskelija yrittää parhaansa suorittaen tehtävät tunnollisesti ja vastuullisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa toteutetaan vanhojenpäivän tanssit-kokonaisuus hyviä tapoja noudattaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteinen harjoittelu ja yhdessä tekeminen hiovat vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Yhdessä tekeminen lisää yhteisöllisyyttä ja siten hyvinvointia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta. Tavoitteena on, että opiskelija toimii yhdessä asetetun tavoitteen saavuttamiseksi ja toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti sekä auttaa ja kannustaa muita. Opiskelija yrittää parhaansa suorittaen tehtävät tunnollisesti ja vastuullisesti.

Opintojaksossa toteutetaan vanhojenpäivän tanssit-kokonaisuus hyviä tapoja noudattaen.

Liikuntaleirikoulu, 2 op (LIs17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso järjestetään liikunnallisena leirikouluna kotimaassa tai ulkomailla.
- Tavoitteena on tutustua liikuntaleirikulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö tarkennetaan leirikoulukohteen varmistuessa.
- Opiskelijat voivat vaikuttaa sisältöihin.
- Opintojakso on maksullinen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Leirikoulun tavoitteena on harjoittaa opiskelijan itsenäistymistaitoja sekä tarjota kulttuurisia elämyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Uudet urheilulajit, 2 op (Lis13L)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Liikuntalinjan ensimmäisen vuoden opiskelijoille tarkoitettu moduuli.
- Tavoitteena on tutustua monipuolisesti uusiin liikuntalajeihin.
- Kurssin aikana tehdään opintovierailuja joiden kustannuksiin opiskelijan tulee varautua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi on hajautettu 2.- ja 4.- jaksoihin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Rytmi- ja musiikkiliikunta, 2 op (LIs14L)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduuli on tarkoitettu liikuntalinjan ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille
- Opiskelija tutustuu musiikkiliikunnan eri muotoihin ja harjoittaa taitojaan sekä laatii yhdessä tanssisommitelman

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tanssi- musiikkiliikunnan eri muodot
- Ilmaisun harjoitteleminen
- Tanssisommitelman tekeminen ryhmässä itse valittuun musiikkiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Liikunnan ohjaus, 2 op (Lis15L)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduuli on tarkoitettu liikuntalinjan toisen vuosikurssin opiskelijoille.
- Tavoitteena on harjoitella liikunnan ohjaamisen perustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnan ohjaamisen perustaitojen harjoittaminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Retkeily ja vaellus, 2 op (Lis16L)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduuli on tarkoitettu liikuntalinjan kolmannen vuosikurssin opiskelijoille

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Retkeilyn perustaidot ja luonnossa toimiminen
- Opintojakso on maksullinen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (LIS17)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

Liikuntaleirikurssi, 2 op (LIS18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppia millaista on leireillä monipuolisen liikunnan parissa
- tutustua hieman paikalliseen kulttuuriin kuten tapoihin ja ruokiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuoliset liikunta-aktiviteetit
- vapaamuotoisemmat iltapelit
- liikuntaleirielämän rytmitykseen tutustuminen
- pienet kulttuuriaiheiset retket.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan liikuntaleirinä yleensä jossakin Etelä-Eurooppalaisessa kohteessa (usein Kroatia tai Italia). Opintojaksolla on kaksi pääasiallista tavoitetta: 1) oppia millaista on leireillä monipuolisen liikunnan parissa ja 2) tutustua hieman paikalliseen kulttuuriin kuten tapoihin ja ruokiin. Opintojakso soveltuu kaikille opiskelijoille, jotka suhtautuvat positiivisesti suurehkoon määrään erilaisia liikuntasuorituksia.

7.13. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista laaja-alaista osaamisalueista.
Tavoitteena muun muassa opiskelijan matemaattisen suullisen ja kirjallisen ilmaisun kehittyminen. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 1 MAA2, 3op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan ensimmäisenä pitkän matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.

Tavoitteena on opiskelijan oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen ja pitkäjänteiseen työntekoon oppiminen.
Opintojakson aikana opiskelija oppii suunnittelemaan ajankäyttöä ja harjoitellee rohkeutta lähteä ongelmanratkaisutilanteessa joskus keskeneräisenkin tuntuisesta ideasta liikkeelle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luvut ja yhtälöt MAA3, 2op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan toisena matematiikan opintojaksona. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*

- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luova osaamista laaja-alaisista osaamisalueista

Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Opiskelija oppii kuinka analyyttisen geometrian menetelmät luovat yhteyden geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille ja kuinka vektorilaskenta monipuolistaa geometrian menetelmiä ja tuo erilaisia näkökulmia geometristen ja *tieteidenvälisten* ongelmien ratkaisemiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyyttinen geometria ja vektorit MAA4, 3op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan kolmantena pitkän matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin

tavoitteiden mukaisesti. Opintojaksossa autetaan opiskelijaa hahmottamaan, että matematiikka voi toimia apuvälineenä, kun globaaleihin ongelmiin yritetään etsiä ratkaisuja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 2 MAA5, 2op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan neljäntenä pitkän matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti. Opintojakson aikana tutustutaan erilaisiin tiedon esitystapoihin. Näitä voi olla sanallinen, numeerinen, symbolinen tai kuvallinen esittämistapa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Derivaatta MAA6, 3op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan viidentenä pitkän matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*

- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa painotetaan eettisyyttä ja ympäristöosaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti. Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikka voi toimia apuvälineenä, kun kun yritetään ymmärtää esimerkiksi ympäristöön liittyviä ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Integraalilaskenta MAA7, 2op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan kuudentena pitkän matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*

- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti. Opintojaksossa tutustutaan erilaisiin tiedon hankinta- ja esitystapoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys MAA8, 2op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan seitsemäntenä pitkän matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamiista laaja-alaisista osaamisalueista Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Opintojaksossa ohjataan opiskelijaa esimerkiksi kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka MAA9, 1op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan kahdeksantena pitkän matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*

- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että opiskelija syventäisi avaruusgeometrian ja vektorilaskennan sisältöjä ja näin oppisi paremmin ymmärtämään ja mallintamaan avaruudellisia tilanteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

3d-geometria MAA9, 2op, valinnainen opintojakso

Opintojakson voi suorittaa, kun hallitsee modulien MAA2-MAA6 sisällöt. Opintojakson itsenäinen suorittaminen perustellusta syystä mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*

- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Algoritmit ja lukuteoria MAA11, 2op, valinnainen opintojakso

Opintojakson voi suorittaa, kun hallitsee modulin MAA2 oppisisällöt. Opintojakson itsenäinen suorittaminen perustellusta syystä mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*

- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulin alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyysi ja jatkuva jakauma MAA12, 2 op, valinnainen opintojakso

Opintojakson voi suorittaa, kun hallitsee moduulien MAA2-MAA8 sisällöt. Opintojakson itsenäinen suorittaminen perustellusta syystä mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Matematiikan kokonaiskuva (Abikertaus), 2 op (MAAS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija omaksuu tarvittavat tiedot ja taidot saavuttaakseen asettamansa tavoitetason pitkän matematiikan ylioppilaskokeessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso muodostuu pääsääntöisesti pakollisten pitkän matematiikan opintojaksojen sisällöistä.
- Mahdollisuuksien mukaan myös valinnaisten opintojaksojen sisältöjä voidaan käsitellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kootaan ja syvennetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja. Kokeena on mahdollisuuksien mukaan ylioppilastutkinnon matematiikan kokeeseen valmentava preliminäärikoe.
Suoritetaan, kun kaikki pakolliset opintojaksot on suoritettu. Viimeinen opintojakso ennen matematiikan yo-kokeeseen osallistumista.

Matematiikan haasteet, 1 op (MAAS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa mahdollisuuden osoittaa kiinnostustaan ja harrastuneisuuttaan matematiikkaan
- Opiskelija harjaantuu kohtaamaan erilaisia tehtäviä, jolloin ylioppilaskokeen "oudot" tehtävät eivät aiheuta paniikkia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö noudattaa opintojaksojen MAA05 - MAA09 sisältöjä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matematiikan haasteet on koulukohtainen valinnainen pitkän matematiikan opintojakso, joka on suunnattu erityisesti matematiikkalinjalaisille ja muille matematiikassa erityisen hyvin pärjääville opiskelijoille. Opintojakso suoritetaan hajautetusti opintojaksojen MAA05 - MAA09 aikana suorittamalla annetut opintojaksoihin lisäaineistona liittyvät tehtävät ja ylimääräiset koetehtävät.

Differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAAS15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa ratkaista ensimmäisen kertaluvun lineaarisia differentiaaliyhtälöitä
- Opiskelija osaa ratkaista separoituvia differentiaaliyhtälöitä
- Opiskelija tutustuu vakiokertoimisiin toisen asteen differentiaaliyhtälöihin
- Opiskelija tutustuu differentiaaliyhtälön graafiseen ratkaisemiseen esim. suunta-alkiomenetelmällä
- Opiskelija osaa käyttää differentiaaliyhtälöitä sovellustehtävien ratkaisemisessa
- Opiskelija tutustuu käyräparven differentiaaliyhtälöihin
- Opiskelija tuntee Eulerin menetelmän differentiaaliyhtälön numeerisena ratkaisumenetelmänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ensimmäisen kertaluvun differentiaaliyhtälö
- Separoituva differentiaaliyhtälö
- Toisen kertaluvun differentiaaliyhtälö
- Sovellustehtävät

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kompleksiluvut ja avaruuden vektorit, 2 op (MAAS16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään käsitystä lukukäsitteestä ja vektoreista
- omaksutaan kompleksilukujen laskusäännöt ja erilaiset merkintätavat (lukupari, a + ib ja r*e^(iφ))
- opitaan ratkaisemaan kompleksilukukertoimisia toisen asteen yhtälöitä
- tutustutaan kompleksilukujen joukossa määriteltyyn eksponentti- ja logaritmifunktioon
- tutustutaan determinantteihin
- tutustutaan vektoreiden ristituloon ja skalaarikolmituloon

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö:
- kompleksilukujen laskusäännöt
- kompleksilukujen erilaiset merkintätavat (lukupari, a + ib ja r*e^(iφ))
- kompleksiluvun itseisarvo, vaihekulma ja liittoluku
- Moivren kaava ja Eulerin kaava
- reaalikertoimiset ja kompleksikertoimiset toisen asteen yhtälöt
- kompleksilukujen joukossa määritelty eksponentti- ja logaritmifunktio
- determinantti
- vektoreiden ristitulo
- skalaarikolmitulo

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lineaarialgebra, 2 op (MAAS17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan matriisin käyttöön numeerisen aineiston esitysmuotona
- hallitaan matriisien peruslaskutoimitukset
- opitaan määrittämään käänteismatriisi
- hallitaan determinantin arvon laskenta
- opitaan ratkaisemaan lineaarisia yhtälöryhmiä Gaussin ja/tai Gaussin-Jordanin menetelmillä
- tutustutaan lineaarisiin kuvauksiin tasossa
- tutustutaan toisen asteen käyriin (ellipsi, paraabeli ja hyperbeli)

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matriisien peruslaskutoimitukset
- käänteismatriisi
- Gaussin eliminointimenetelmä

- determinantti
- ellipsi, paraabeli ja hyperbeli.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan matriiseihin, determinantteihin ja toisen asteen käyriin.
Voidaan suorittaa opintojakson MAA04 jälkeen.

Lukuteoria ja todistaminen, 2 op (MAAS18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään lukuteorian ja logiikan käsitteitä ja taitoja
- tutustutaan predikaattilogiikkaan, joukko-oppiin ja aksiomatiikkaan.
- sovelletaan tietokonetta matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsitellään logiikkaa ja lukuteoriaa sekä pohditaan matemaattisia ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena on, että opiskelija

• syventää lukuteorian ja logiikan käsitteitä ja taitoja

• tutustuu predikaattilogiikkaan, joukko-oppiin ja aksiomatiikkaan.

• soveltaa tietokonetta matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen

Opintojaksolla käsitellään logiikkaa ja lukuteoriaa sekä pohditaan matemaattisia ongelmia.

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksia. Lisätavoitteita ovat opiskelijan

- oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittyminen
- pitkäjänteisen työnteon oppiminen
- ajankäytön suunnittelun oppiminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lausekkeet ja yhtälöt 2op, MAB2, pakollinen opintojakso

Suoritetaan ensimmäisenä lyhyen matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti. Globaali- ja kulttuuriosaamisen kautta opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria 2op, MAB3, pakollinen opintojakso

Suoritetaan toisena lyhyen matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista laaja-alaisista osaamisalueista. Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti. Opintojaksossa opiskelija tutustuu erilaisiin tiedon hankinta- ja esitystapoihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana voidaan pohditia muun muassa erilaisiin ilmiöihin liittyvien matemaattisten mallien toimivuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattisia malleja 2op, MAB4, pakollinen opintojakso

Suoritetaan kolmantena lyhyen matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista laaja-alaisista osaamisalueista.

Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti. Opintojaksossa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä, sekä pohditaan, kuinka tilastoja voidaan hyödyntää yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys 2op, MAB5, pakollinen opintojakso

Suoritetaan neljäntenä lyhyen matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista laaja-alaisista osaamisalueista Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Opintojakson aikana tutustutaan talouselämän peruskäsitteisiin ja tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä.
Opiskelijaa voidaan myös ohjata tarkastelemaan taloutta sekä yksilön, että yhteiskunnan näkökulmista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelijaa autetaan hahmottamaan, mikä on matematiikan merkitys omassa taloudenhallinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan alkeet, 1op, MAB6, pakollinen opintojakso, joka opetetaan yhdessä MAB7-opintojakson kanssa.

Suoritetaan viidentenä lyhyen matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista laaja-alaisista osaamisalueista.

Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Opintojaksossa tutustutaan muun muassa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka , 1op, MAB7, pakollinen opintojakso, joka opetetaan yhdessä MAB6-opintojakson kanssa.

Suoritetaan kuudentena lyhyen matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattinen analyysi, 2op, MAB8, valinnainen opintojakso

Opintojakson voi suorittaa, kun hallitsee moduulien MAB2-MAB4 sisällöt.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilasotolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2op, MAB9, valinnainen opintojakso

Opintojakson voi suorittaa, kun hallitsee moduulien MAB2-MAB5 sisällöt. Opintojakson itsenäinen suorittaminen perustellusta syystä mahdollista.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Lyhyen matematiikan kokonaiskuva, 2 op (MABS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kerrata, koota, täydentää ja syventää lyhyen matematiikan pakollisilla moduuleilla opittuja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen.
- Kertaa lyhyen matematiikan pakollisten opintojaksojen sisällöt.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintään vaaditaan oppitunneille osallistumisen lisäksi lyhyen matematiikan preliminäärikokeeseen osallistumista ja kurssitehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Lyhyen matematiikan kokonaiskuva
- 2 op
- MABS10
- Koulukohtainen valinnainen opintojakso
- Kurssilla kerrataan lyhyen matematiikan ylioppilaskokeisiin
- Arvioidaan suoritusmerkinnällä
- Ei voi suorittaa itsenäisesti
- Suoritetaan viimeisessä periodissa ennen yo-koetta

Talousmatematiikka, 0 op (MAB6-7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- MAB6-7 opintojakso yhdistää opintojaksot MAB6 ja MAB7. Keskeiset sisällöt säilyvät muuttumattomina.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

MAB6-7 opintojakso yhdistää opintojaksot MAB6 (1 op) ja MAB7 (1 op). Arviointiperusteet säilyvät muuttumattomina.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB6-7 opintojakso yhdistää opintojaksot MAB6 (1 op) ja MAB7 (1 op). Suoritus on 2 op.

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi siten, että MAA9 = MAB6-7.

Johdanto lukiomatematiikkaan, 2 op (MABS17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso valmistaa lukiomatematiikan opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan peruskoulussa opittua matematiikkaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, jonka saaminen perustuu aktiiviseen tuntityöskentelyyn ja kotitehtävien tekemiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toimii peruskoulussa opitun matematiikan kertauksena ja valmistaa lukiomatematiikan opiskeluun. Opintojakso suoritetaan ensimmäisessä periodissa ennen MAY1-opintojaksoa.

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista ja vuorovaikutusosaamista laaja-alaista osaamisalueista.
Muita laaja-alaisen osaamisen osa-aluita käsitellään moduulin tavoitteiden mukaisesti.
Opintojakson aikana opiskelijaa vahvistetaan luottamaan omiin kykyihin, ohjataan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta ja luodaan työn tekemisen kulttuuri.

Vuorovaikutusosaaminen

Matematiikan tehtävissä oma (tai opiskelukaverin) epäonnistuminen, uudelleen yrittäminen ja mahdollinen onnistuminen auttaa opiskelijaa harjoittamaan hänen empatia- ja tunneosaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan
voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luvut ja yhtälöt MAY1, 2op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan ensimmäisenä matematiikan opintojaksona.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

7.14. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutustaitojen*** *sekä* ***eettisyyden*** *kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan ***luovaa ja monitieteistä osaamista****. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös* ***ympäristöosaamisen*** *kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *sekä* ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opiskellaan yhteismusisoinnin perusteita, jotka kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskellaan henkilökohtaisia taitoja musisoinnissa. Luovaa ongelmanratkaisua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin musiikkikulttuureihin sekä musiikin merkitykseen ihmiselle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan. Opiskelija opiskelee käyttämään musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottamaan musiikillisia ideoita. Opintojaksolla harjoitellaan hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti sekä tutkitaan ja syvennetään henkilökohtaista kuuntelusuhdetta.

Soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin musiikkikulttuureihin sekä musiikin merkitykseen ihmiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskellaan henkilökohtaisia taitoja musisoinnissa, luovaa ilmaisua sekä improvisointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opiskellaan yhteismusisointia, jotka kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa. Lisäksi hän kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan. Opintojaksolla analysoidaan musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä.

Globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin musiikkikulttuureihin sekä musiikin merkitykseen ihmiselle eri kulttuuriympäristöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskellaan yhteiskunnallisia ilmiöitä musiikin keinoin

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskellaan henkilökohtaisia taitoja musisoinnissa. Luovaa ongelmanratkaisua.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opiskellaan yhteismusisointia, joka kehittää vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin musiikinlajeihin, musiikkityyleihin ja -kulttuureihin sekä niihin kytkeytyviin merkityksiin ja arvostuksiin. Opintojaksolla opiskellaan musiikillista uteliaisuutta ja perehdytään kokemuksellisesti itselle uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin.

Opiskelija syventää laulu- ja soittotaitojaan, yhteismusisointitaitojaan sekä luovaa toimintaa ryhmässä.

Luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskellaan henkilökohtaisia taitoja musisoinnissa. Luovaa ongelmanratkaisua.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opiskellaan yhteismusisointia, joka kehittävää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin ja muiden taiteiden vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa. Opiskelija opiskelee ottamaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Opintojaksolla opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista.

Opiskelija syventää laulu- ja soittotaitojaan, yhteismusisointitaitojaan sekä luovaa toimintaa ryhmässä.

Musiikkiprojekti, 2 op (MUS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso sisältää musisointia, laiteopintoja sekä koordinoinnin opiskelua. Opintojaksolla opiskellaan yhteistyötä koulumme eri viestintä- ja mediaopintojen kanssa.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovaa ongelmanratkaisua yhteisen päämäärän saavuttamiseksi

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä toteutettu projekti

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden.
Opintojakson voi valita 1. Opintojakson suoritettuaan toisena tai kolmantena opiskeluvuotena.

Bändi ja yhteismusisointi 1, 2 op (MUS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on oppia bändisoittimien ja -laulun perusteita. Pidemmälle ehtineille kurssi tarjoaa mahdollisuuden taitojen kartuttamiseen.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso pitää sisällään elävää musisointia, jossa korostetaan ns. perus bändisoittimien opiskelua. Kurssilla järjestetään alkeisopetusta vasta-alkajille rummuissa, sähkökitarassa, sähköbassossa sekä kosketinsoittimissa. Laulajille opetetaan äänenkäyttöä ja mikrofonitekniikkaa. Opiskellaan yhteissoiton perusteita.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhtyemusisoinnissa opiskellaan yhteisöllisyyttä ja toisen huomioimista yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat musiikin lisäksi teknologian alaan. Luovaa ongelmanratkaisua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijoista muodostetaan 4-6 opiskelijan bändejä lähtötason mukaan.
Harjoittelu tapahtuu itsenäisesti koulun bänditilassa. Opettaja kiertää ryhmissä tarpeen mukaan opettamassa ja koordinoimassa. Opintojaksolla tutustutaan myös äänitystekniikkaan ja esitysten järjestämiseen.

Suositellaan ensimmäiselle opiskeluvuodelle.

Voiko taiteella vaikuttaa maailmaan?, 2 op (MU23_FI12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Bändi ja yhteismusisointi 2, 2 op (MUS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kartuttaa käytännön taitoja bändisoittimissa ja -laulussa.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso pitää sisällään elävää musisointia, jossa korostetaan oman bändisoittimen tai laulun opiskelua. Opintojaksolla järjestetään työpajoja rummuissa, sähkökitarassa, sähköbassossa sekä kosketinsoittimissa. Laulajille opetetaan äänenkäyttöä ja mikrofonitekniikkaa. Opiskellaan yhteissoittoa.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.

- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla keskitytään yhteismusisointiin, jossa opitaan vuorovaikutusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat musiikin lisäksi teknologian alaan. Luovaa ongelmanratkaisua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijoista muodostetaan 4-6 opiskelijan bändejä. Harjoittelu tapahtuu osaksi itsenäisesti ja osaksi ohjatusti. Opettaja kiertää ryhmissä tarpeen mukaan opettamassa ja koordinoimassa.

Opintojaksolla tutustutaan äänitystekniikkaan ja esitysten järjestämiseen.

Suositellaan toiselle opiskeluvuodelle.

Bändi ja yhteismusisointi 3, 2 op (MUS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kartuttaa käytännön taitoja bändisoittimissa ja -laulussa.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso pitää sisällään elävää musisointia, jossa korostetaan oman sovittamaista ja yhteismusisointia. Opintojaksolla järjestetään työpajoja rummuissa, sähkökitarassa, sähköbassossa sekä kosketinsoittimissa. Laulajille opetetaan äänenkäyttöä ja mikrofonitekniikkaa. Opiskellaan yhteissoittoa.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla keskitytään yhteismusisointiin, jossa opitaan vuorovaikutusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijat tutustuvat musiikin lisäksi teknologian alaan. Luovaa ongelmanratkaisua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijoista muodostetaan 4-6 opiskelijan bändejä. Harjoittelu tapahtuu osaksi itsenäisesti ja osaksi ohjatusti. Opettaja kiertää ryhmissä tarpeen mukaan opettamassa ja koordinoimassa.

Opintojaksolla tutustutaan äänitystekniikkaan ja esitysten järjestämiseen.

Suositellaan kolmannelle opiskeluvuodelle.

Kuoro1, 2 op (MUS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on henkilökohtaisen äänenkäytön kehittäminen ja yhteislaulutaidon parantaminen.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Edetään yksiäänisistä lauluista moniäänisiin. Pyritään mahdollisuuksien mukaan esiintymään koulun tilaisuuksissa sekä äänittämään tallenne koulumme studiossa.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuoro-opinnoissa painotetaan yhteislaulua, sekä toisten huomioimista.

Hyvinvointiosaaminen

Hengitys- ja rentoutumisharjoitteet edistävät opiskelijan hyvinvointia ja terveyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetusjärjestelyt ja työtavat

Kuoro-opintojaksot (MU9, MU10, MU11) muodostavat yhden kuoron. Opiskelija suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuotena opintojakson Kuoro1 ja toisena opiskeluvuotena opintojakson Kuoro2 ja kolmantena vuotena opintojakson Kuoro3.

Suositellaan ensimmäiselle opiskeluvuodelle.

Kuoro2, 2 op (MUS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus kuorolaulun lisäopintoihin.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Edetään yksiäänisistä lauluista moniäänisiin. Pyritään mahdollisuuksien mukaan esiintymään koulun tilaisuuksissa sekä äänittämään tallenne koulumme studiossa.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuoro-opinnoissa painotetaan yhteislaulua, sekä toisten huomioimista.

Hyvinvointiosaaminen

Hengitys- ja rentoutumisharjoitteet edistävät opiskelijan hyvinvointia ja terveyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuoro-opintojaksot (MU9, MU10, MU11) muodostavat yhden kuoron. Opiskelija suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuotena opintojakson Kuoro1 ja toisena opiskeluvuotena opintojakson Kuoro2 ja kolmantena vuotena opintojakson Kuoro3.

Suositellaan toiselle opiskeluvuodelle.

Kuoro3, 2 op (MUS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on harjaannuttaa opiskelijan henkilökohtaisia laulutaitoja sekä perehdyttää opiskelija toimimaan aktiivisena kuorolaisena.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Edetään yksiäänisistä lauluista moniäänisiin. Pyritään mahdollisuuksien mukaan esiintymään koulun tilaisuuksissa sekä äänittämään tallenne koulumme studiossa.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuoro-opinnoissa painotetaan yhteislaulua, sekä toisten huomioimista.

Hyvinvointiosaaminen

Hengitys- ja rentoutumisharjoitteet edistävät opiskelijan hyvinvointia ja terveyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuoro-opintojaksot (MU9, MU10, MU11) muodostavat yhden kuoron. Opiskelija suorittaa ensimmäisenä opiskeluvuotena opintojakson Kuoro1 ja toisena opiskeluvuotena opintojakson Kuoro2 ja kolmantena vuotena opintojakson Kuoro3.

Musiikkiteknologia 1, 2 op (MUS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on hahmottaa musiikin äänitysprosessin kulku. Opiskelija opiskelee perusteita mikrofonitekniikasta, digitaalisesta moniraitatekniikasta, äänenkäsittelystä, miksauksesta ja masteroinnista.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan Protools- pohjaisen studion perusteet. Tutustumme live-äänentoistoon, äänenkäsittelyn ja editointiprosessin teoriaan. Opiskellaan studion huoltoa ja studiokäytöstä.
- Opintojaksolla opiskellaan perusteita mikrofonitekniikasta, digitaalisesta moniraitatekniikasta, äänenkäsittelystä, miksauksesta ja masteroinnista. Tutustumme myös musiikin tuottamiseen tarkoitettuihin puhelin-, tablet ja verkkosovelluksiin.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.

- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin, tegnologian ja äänifysiikan luovaa pohdintaa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso sisältää opettajan ohjaavaa opetusta sekä pienryhmissä tehtäviä harjoitus- ja projektitöitä. Opintojakson aikana saatetaan tehdä opintovierailu, joka voi sisältää erillisen maksun.

Suositellaan ensimmäiselle tai toiselle opiskeluvuodelle.

Musiikkiteknologia 2, 2 op (MUS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisenä tavoitteena on opastaa opiskelija itsenäiseen toimintaan studiossa sekä liveäänentoiston parissa. Harjoitustöiden kautta opiskelija saa tiedot ja taidot organisoida äänitystapahtuma sekä äänentoistotapahtuma alusta loppuun itsenäisesti.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan Protools- pohjaisen studion hallintaa. Tutustumme äänenkäsittelyn ja editointiprosessin teoriaan. MIDI- äänitys ja – editointi. Opiskellaan live-äänentoiston miksausta ja editointia.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin, tegnologian ja äänifysiikan luovaa pohdintaa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opettajan ohjaamaa opetusta, harjoitustöitä ja – projekteja. Yhteistyötä järjestetään bändi- ja kuoro-opintojaksojen kanssa. Opintojakson aikana saatetaan tehdä opintovierailu, joka voi sisältää erillisen maksun.

Musiikkitegnologia 1 tulee olla suoritettuna.

Suositellaan toiselle opiskeluvuodelle.

Luova studiotyö, 2 op (MUS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisenä tavoitteena on opastaa opiskelija luovaan ja itsenäiseen toimintaan studiossa. Harjoitustöiden kautta opiskelija saa tiedot ja taidot organisoida äänitystapahtuma alusta loppuun itsenäisesti.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.

- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla jatketaan Protools HD- pohjaisen studion hallinnan opiskelua.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikkiteknologian luovaa soveltamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustumme äänenkäsittelyn ja editointiprosessin teoriaan. MIDI- äänitys ja – editointi.
Opintojakso on tarkoitettu lähinnä musiikkilinjan opiskelijalle, joka syventyy studiotekniikkaan.
Opettajan ohjaamaa opetusta, harjoitustöitä ja – projekteja. Yhteistyötä järjestetään bändi- ja kuoro-opintojaksojen kanssa. Vierailu amattistudioon.

Poplaulu 1, 2 op (MUS15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus henkilökohtaisen laulutaidon kehittämiseen.

- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laululla on positiivisia terveysvaikutuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laulun opiskelu on integraatiossa kielenopiskelun ja musiikin luovassa toiminnassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä. Opintojaksolla keskitytään opiskelijan henkilökohtaiseen laulutekniikkaan, ilmaisuun sekä tulkintaan. Harjoittelemme mikrofonitekniikkaa sekä esiintymistä soistina yhtyeessä.
Opetusjärjestelyt ja työtavat
Opiskelijan tulee valita omaa ohjelmistoa opetusta varten. Opintojaksolla pyritään

käyttämään myös vierailevia opettajia. Opintojakso on seminaarityyppinen, jossa opetus ja tapahtuu osaksi yhdessä keskustelemalla ja vertaisarviointia hydyntämällä.

Ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuotena.

Poplaulu 2, 2 op (MUS16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus henkilökohtaisen laulutaidon kehittämiseen.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun ja hengitystekniikan opiskelu lisää fyysistä ja henkistä hyvinvointia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä.

Opintojaksolla keskitytään opiskelijan henkilökohtaiseen laulutekniikkaan, ilmaisuun sekä tulkintaan. Harjoittelemme mikrofonitekniikkaa sekä esiintymistä soistina yhtyeessä.
Opiskelijan tulee valita omaa ohjelmistoa opetusta varten. Opintojaksolla pyritään käyttämään myös vierailevia opettajia. opintojakso on seminaarityyppinen, jossa opetus ja tapahtuu osaksi yhdessä keskustelemalla ja vertaisarviointia hydyntämällä.

Toinen tai kolmas opiskeluvuosi. Valitaan MU15 jälkeen.

Poplaulu 3, 2 op (MUS17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus henkilökohtaisen laulutaidon kehittämiseen, sekä tarjota mahdollisuus pienyhtyelaulun harjoittelemiseen.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulu- ja hengitysharjoitteet lisäävät hyvinvointia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan rentoutta, hengitystekniikkaa, äänenmuodostusta sekä luonnollista äänenkäyttöä.

Opintojaksolla keskitytään opiskelijan henkilökohtaiseen laulutekniikkaan, ilmaisuun sekä tulkintaan. Harjoittelemme mikrofonitekniikkaa sekä esiintymistä soistina yhtyeessä.
Opiskelijan tulee valita omaa ohjelmistoa opetusta varten. Kurssilla pyritään käyttämään myös vierailevia opettajia. Opintojakso on seminaarityyppinen, jossa opetus ja tapahtuu osaksi yhdessä keskustelemalla ja vertaisarviointia hydyntämällä.

Kolmas opintovuosi. valitaan MU16 jälkeen.

Musiikkitieto, 2 op (MUS18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehdyttää opiskelija musiikinteorian ja säveltapailun alkeisiin.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan nuottien, rytmien, sävellajien ja harmonian alkeita.
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetus pitää sisällään teoriaharjoituksia ja -tehtäviä, säveltapailu harjoituksia ja melodia- ja rytmidiktaatteja.
Opintojaksolla tutustutaan keskeisimpään musiikkisanastoon.

Opintojakso on pakollinen musiikkilinjalaisille.

Orkesteri/Big Band, 2 op (MUS19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan henkilökohtaisia sekä yhtyesoitollisia taitoja orkesterisoitossa.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteissoitton harjoittelu kehittää vuorovaikutustaitoja

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Orkesterin ohjelmisto muodostuu helpohkosta orkesteri ja
opiskelijaorkesterimateriaalista. Orkesterilla tehdään myös erilaisia projekteja ja
esiintymisiä koulun konserteissa ja tilaisuuksissa.
Kurssi järjestetään ns. palkkien ulkopuolella, jolloin opetus tapahtuu projektiluontoisesti opettajan johdolla.

Ensimmäiselle tai toiselle opiskeluvuodelle.

Syventävä musiikkiprojekti, 2 op (MUS20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.
- Vantaan lukioiden musiikinopetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.
- Musiikinopetuksen tavoitteissa otetaan huomioon Vantaan kaupungin arvot avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.

- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Projekti suoritetaan yhdessä suunnittelemalla ja tekemällä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Projektin avulla opiskellaan eri musiikin osa-alueita ja - kulttuureita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Projektin suunnitteluun ja toteutukseen kuuluu luovaa ongelmanratkaisua eri tieteiden ja taiteiden välillä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan
ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää
aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi
pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite, taiteidenvälinen
projekti tai musikaali.
Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Solistisen instrumentin perustaso 3, 2 op (MUS22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija syventää osaamistaan musiikkisuorituksen kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso, jonka opiskelija saa, suoritettuaan musiikkiopistossa tai vastaavassa oppilaitoksessa solistisen instrumentin perustason 3.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Todistetuista ulkopuolisista opinnoista annetaan suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettavat

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (MUS21)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii kehittämään itsetuntemustaan ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Tikkurilan lukiossa koko kouluyhteisö vahvistaa opiskelijan toimijuutta, edistymistä opinnoissa ja tukee kiinnittymistä lukioyhteisöön.
- Opinto-ohjauksessa nuori vahvistaa tietoturva-, medialuku ja digilukutaitojaan, jotta hänellä on riittävät taidot löytää tietoa jatko-opinto- ja urasuunnitteluaan varten.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Tikkurilan lukiossa opinto-ohjauksessa tuetaan opiskelijaa lukio-opinnoissa, urasuunnittelussa ja elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa.
- Opiskelija laatii ja päivittää henkilökohtaisen opintosuunnitelmaansa opinto-ohjaajan sekä muiden oppilaitoksen toimijoiden tukemana. Opintojakson sisällöt ja rakenteet suunnitellaan opiskelijoiden keskittyminen ja jaksaminen huomioiden. Opinto-ohjauksen oppitunneilla käytetään monipuolisia ja toiminnallisia opetusmenetelmiä opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi.
- Tikkurilan lukiossa ryhmänohjaus sisältyy opinto-ohjauksen pakollisiin moduuleihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu etenkin henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Opiskelija tutustuu myös lukion hyvinvointipalveluihin, joiden avulla tuetaan opiskelijan jaksamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun opiskelija tutustuu työelämään ja lukion jälkeisiin koulutusvaihtoehtoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu kaikissa ohjaustilanteissa (luokkaohjaus, henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus) sekä ohjauksellisissa tehtävissä ja harjotteissa tapahtuvan kommunikaation ja reflektion kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monitieteinen ja luova osaaminen lisääntyy, kun hän hakee tietoa eri koulutusvaihtoehdoista. Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja lähdekriittiseen tiedonhakuun sekä kannustetaan uteliaisuuteen uuden koulutustiedon etsimisessä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaaminen vahvistuu tutustumalla lukion aikaisiin ja sen jälkeisiin kansainvälisiin opiskelu- ja koulutusvaihtoehtoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytysti suorittaminen edellyttää opiskelijalta läsnäoloa ja aktiivista osallistumista sekä oppimistehtävien tekemistä ja palauttamista tehtävien edellyttämien vaatimusten mukaisesti. Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Opinto-ohjauksen opintojaksot arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tikkurilan lukion opinto-ohjauksessa tuetaan opiskelijaa lukio-opinnoissa, jatko-opinto- ja urasuunnittelussa sekä elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa. Opiskelija oppii tunnistamaan ja sanoittamaan omia vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksiaan sekä vahvistamaan itsetuntemustaan ja itsetuntoaan.

Tikkurilan lukiossa koko kouluyhteisö vahvistaa opiskelijan toimijuutta, edistymistä opinnoissa ja tukee kiinnittymistä lukioyhteisöön. Opiskelija laatii ja päivittää henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa opinto-ohjaajan ja muiden oppilaitoksen toimijoiden tukemana.

Opintojakson sisällöt ja rakenteet suunnitellaan opiskelijoiden keskittyminen ja jaksaminen huomioiden. Opintojaksolla käytetään monipuolisia ja toiminnallisia opetusmenetelmiä opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi. Opintojaksolla opiskelija vahvistaa tietoturva-, medialuku ja digilukutaitojaan, jotta hänellä on riittävät taidot löytää tietoa jatko-opinto- ja urasuunnitteluun.

Tikkurilan lukiossa ryhmänohjaus sisältyy opinto-ohjauksen pakollisiin moduuleihin.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Tikkurilan lukiossa opinto-ohjauksessa kannustetaan ja ohjataan opiskelijaa tekemään rohkeasti omaan tulevaisuuteen liittyviä valintoja ja pohtimaan niitä monipuolisesti eri tietolähteitä hyödyntäen.
- Tikkurilan lukio tekee aktiivista yhteistyötä opinto-ohjauksen kehittämisessä ja ajankohtaisen tiedon jakamisessa muiden vantaalaisten lukioiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Toisen vuoden opiskelijat osallistuvat asiantuntijuus- ja työelämäkokonaisuuteen.
- Tikkurilan lukiossa jokainen toisen vuoden opiskelija osallistuu henkilökohtaiseen tai pienryhmämuotoiseen uraohjauskeskusteluun.

- Opiskelijaa ohjataan löytämään ajantasaiset ja luotettavat tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät omaa tulevaisuuden suunnittelua varten.
- Opiskelija päivittää henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa opinto-ohjaajan tukemana. Toisena ja kolmantena vuonna korostuu opiskelijan ylioppilaskirjoitus- ja urasuunnitelman laatiminen ja päivittäminen.
- Oppiaineessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustutaan yleisesti jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin Suomessa ja ulkomailla.
- Tikkurilan lukiossa ryhmänohjaus sisältyy opinto-ohjauksen pakollisiin moduuleihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen huomioidaan Tikkurilan lukion opinto-ohjauksen sisältöjen suunnittelussa. Opinto-ohjauksen avulla tuetaan lukiolaisen stressinhallinta- ja paineensietokykyä sekä oman elämänhallintataitojen kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu tutustumalla työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu kaikissa ohjaustilanteissa (luokkaohjaus, henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus) sekä ohjauksellisissa tehtävissä ja harjotteissa tapahtuvan kommunikaation ja reflektion kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monitieteinen ja luova osaaminen lisääntyy tiedon hakemisessa eri koulutusvaihtoehdoista. Opinto-ohjauksessa opiskelija tutustuu koulutusvaihtoehtoihin ja työelämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan eettinen ja ympäristöosaaminen vahvistuu, kun opiskelija pohtii tulevaisuuden työelämätrendejä, omia arvojaan ja valintojaan suhteessa omaan urasuunnitteluunsa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaaminen vahvistuu tutustumalla lukion jälkeisiin kansainvälisiin opiskelu-, koulutus- ja työskentelyvaihtoehtoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suorittaminen hyväksytysti edellyttää läsnäoloa ja aktiivista osallistumista sekä oppimistehtävien tekemistä ja palauttamista tehtävien edellyttämien vaatimusten mukaisesti. Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Opinto-ohjauksen opintojaksot arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tikkurilan lukion opinto-ohjauksessa kannustetaan ja ohjataan opiskelijaa tekemään rohkeasti ja luottavaisesti omaan tulevaisuuteen liittyviä valintoja ja pohtimaan niitä monipuolisesti eri tietolähteitä hyödyntäen. Opiskelija vahvistaa työnhaku- ja työelämätaitojaan. Toisen vuoden opiskelijat osallistuvat kattavaan asiantuntijuus- ja työelämäkokonaisuuteen.

Tikkurilan lukiossa koko kouluyhteisö vahvistaa ja tukee opiskelijaa urasuunnittelussa. Jokainen toisen vuoden opiskelija osallistuu opinto-ohjaajan toteuttamaan henkilökohtaiseen tai pienryhmämuotoiseen uraohjauskeskusteluun. Opiskelijaa ohjataan löytämään ajantasaiset ja luotettavat tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät omaa tulevaisuuden suunnittelua varten. Opiskelija päivittää henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa. Toisena ja kolmantena vuonna korostuu opiskelijan ylioppilaskirjoitus- ja urasuunnitelman laatiminen ja päivittäminen.

Tikkurilan lukio tekee aktiivista yhteistyötä opinto-ohjauksen kehittämisessä ja ajankohtaisen tiedon jakamisessa muiden vantaalaisten lukioiden kanssa. Opintojaksolla opiskelija tutustuu korkeakoulujen monipuoliseen koulutus- ja kurssitarjontaan ja yleisesti jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin Suomessa ja ulkomailla. Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaavalintaisia maksullisia tapahtumia.

Tikkurilan lukiossa ryhmänohjaus sisältyy opinto-ohjauksen pakollisiin moduuleihin.

Lukiolainen työelämässä, 2 op (OPS3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija oppii työelämä- ja ajanhallintataitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelija harjoitelee työnhakuun liittyviä prosesseja ja opettelee tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan.
- Opintojakson aikana opiskelija käy vähintään 40 tuntia työssä itse hankkimassaan työpaikassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä.

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija harjoitelee työnhakuun liittyviä prosesseja ja opettelee tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan. Tavoitteena on, että opiskelija oppii työelämä- ja ajanhallintataitoja.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää, että opiskelija suorittaa hyväksytysti opintojakson alussa sovitut sisällöt ja käy vähintään 40 tuntia työssä.

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opiskelutaidot, 2 op (OPS4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joiden oppimistavoitteet eivät syystä tai toisesta täyty tai jotka haluavat kehittää omaa oppimistaan ja opiskelustrategioitaan tai joilla on joissakin oppiaineissa oppimisvaikeuksia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään opiskelumotivaatiota, oppimista, kielten oppimisen erityiskysymyksiä, oppimisstrategioita, toiminnan suunnittelua, lukustrategioita ja lukemista sekä kirjoittamiseen liittyviä kysymyksiä. Jakson tavoitteena on, että opiskelijan itseohjautuvuus paranee ja hän oppii hyödyntämään omia vahvuuksiaan opiskelussa. Oppimista tarkastellaan yhdessä oppiaineessa tehdyn oppimispäiväkirjan avulla, jolloin tavoitteena on löytää keinoja oman toiminnan vaikuttavuuden kehittämiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritetuksi, kun opiskelija on osallistunut tunneille säännöllisesti ja tehnyt kirjallisen oppimispäiväkirjan annettujen ohjeiden mukaisesti. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joiden oppimistavoitteet eivät syystä tai toisesta täyty tai jotka haluavat kehittää omaa oppimistaan ja opiskelustrategioitaan tai joilla on joissakin oppiaineissa oppimisvaikeuksia.

Opintojaksolla käsitellään opiskelumotivaatiota, oppimista, kielten oppimisen erityiskysymyksiä, oppimisstrategioita, toiminnan suunnittelua, lukustrategioita ja lukemista sekä kirjoittamiseen liittyviä kysymyksiä. Jakson aikana tehdään oppimispäiväkirja.

Tutorointi, 2 op (OPS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutortoiminnan tavoitteena on lisätä yksilön ja yhteisön hyvinvointia. Toiminta palvelee ensisijaisesti ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita, mutta myös kouluun hakevia uusia 9.lk:n oppilaita. Opintojakson aikana opiskelijalla on mahdollisuus kehittää vuorovaikutukseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen sekä viestintään liittyviä taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutortoimintaan kuuluu uusien opiskelijoiden vastaanotto ja tukeminen sekä lukio-opintojen esittelyä mm. vanhempainilloissa, yläkouluissa ja messuilla. Lisäksi tutorit osallistuvat lukion tapahtumien järjestämiseen, kuten avointen ovien päivään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutortoiminnan keskiössä on yhteistoiminnallisuus. Yhteisen tekemisen kautta opiskelijalla on mahdollisuus tarkkailla ja kehittää omia vuorovaikutustaitojaan.

Hyvinvointiosaaminen

Tutortoiminnan yhtenä tavoitteena on lisätä yksilön ja yhteisön hyvinvointia yhteisen toimintakulttuurin kautta. Aktiivisena ryhmän toimijana opiskelijalla on mahdollisuus tutustua erilaisiin yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia liisääviin toimintamalleihin ja kartuttaa omaa hyvinvointiosaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintosuoritus(2op) edellyttää aktiivista osallistumista kaikkiin tutortehtäviin. Tutorina toimiminen on luottamustehtävä, josta saa erillisen todistuksen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu toisen vuoden opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita toimimaan uusien opiskelijoiden opastajina lukio-opiskelussa. Tutortoiminta vaatii sosiaalisuutta, oma-aloitteisuutta ja vastuullisuutta. Kurssiin kuuluu aloitusleiri, jolloin tutorit perehdytetään tutor-toimintaan ja tutor-vuoden tärkeimpiin tehtäviin sekä tapahtumiin. Tutorit ja tutor-ohjaajat tapaavat viikoittain lukuvuoden aikana. Tutortoiminnasta saa opintopisteiden lisäksi erillisen tutortodistuksen.

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen *näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista****. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta ***yhteiskunnallista osaamista****. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja ***eettisissä*** *kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien* ***ympäristöosaamisen*** *kehittymistä.*

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Hyvinvointiosaamista voi vahvistaa esimerkiksi tarkastelemalla sitä, miten uni vaikuttaa oppimiseen. Oppimisen yhteydessä hyvinvointia voi käsitellä esimerkiksi tavoiteorientaatioiden ja pystyvyysuskomusten avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan psykologiaan tieteenä sekä tarkastellaan ihmistä biologisesta, psyykkisestä, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi perehdytään oppimiseen ja opiskeluun psykologisena ilmiönä sekä johonkin valinnaiseen hyvinvoinnin ilmiöön. Opintojakso on pakollinen.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa.

Vuorovaikutusosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ihmisen hermoston kehitystä, tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitystä sekä kognitiivista kehitystä. Lisäksi tarkastellaan identiteetin muuttuvuutta elämänkulun aikana. Tavoitteena on perehtyä kehityksen yksilöllisyyteen ja jatkuvuuteen. Lisäksi tarkastellaan kehityspsykologiaan liittyvää tutkimusta. Opintojakso on syventävä.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*

- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.”

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana.”

Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyviä näkökohtia voi tässä yhteydessä nostaa esiin esimerkiksi tarkasteltaessa esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta.

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa.”

Monitieteistä ja luovaa osaamista voi tämän osalta edistää esimerkiksi käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyviä häiriöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan tiedonkäsittelyn luonteeseen ja sen hermostolliseen perustaan. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden, kuten havaitsemisen, tarkkaavaisuuden, muistin, kielen ja päätöksenteon, tarkastelemiseen. Tutustutaan kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmiin sekä suunnitellaan yksinkertainen kokeellinen tutkimus. Opintojakso on syventävä.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia.”

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys-käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Tavoite: ”Opiskelija osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen.”

Moduulin sisältöihin kuuluvan resilienssin tarkastelun avulla opiskelijaa voidaan rohkaista ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Lisäksi: epäkohtien ymmärtäminen motivoi myös poliittiseen toimintaan ja epäkohtien korjaamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään tunteiden psykologiaan, psyykkisen hyvinvoinnin ja psyykkisen tasapainon ylläpitämiseen sekä mielenterveyteen. Tavoitteena on, että opiskelija osaa selittää tunteisiin, mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen. Tutustutaan erityisesti ei-kokeelliseen tutkimukseen, kuten korrelatiiviseen ja kuvailevaan tutkimukseen. Opintojakso on syventävä.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan.”

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta.”

Tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivisuuden tarkastelu tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.”

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kannalta hyödyllisiä sisältöjä ovat esimerkit kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen sekä esimerkit yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään persoonallisuuteen kokonaisuutena sekä sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitykseen yksilön toiminnassa. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen ja osaa selittää yksilöiden välisiä eroja erilaisista näkökulmista sekä soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen.

Opintojaksossa opiskelija tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen. Opintojakso on syventävä.

Psykologian abikertaus, 2 op (PSS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelija psykologian ainereaaliin.
- Sen aikana kerrataan, syvennetään ja sovelletaan psykologian keskeisiä asioita ainereaalia varten ja harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista.
- Pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä syventävien opintojaksojen sisältöjen pohjalta ja harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksojen PS1-PS5 keskeiset sisällöt.
- Opintojakso on soveltava.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan opiskelijana ja tämä lisääntyvä itsetuntemus tukee opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua. Opintojakson aikana on mahdollista keskustella yhdessä opettajan kanssa hyvinvointia edistävistä keinoista ylioppilaskirjoitusten aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty. Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa psykologian ainereaaliin. Sen aikana kerrataan, syvennetään ja sovelletaan psykologian keskeisiä asioita ainereaalia varten ja harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista. Pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä syventävien opintojaksojen sisältöjen pohjalta ja harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita. Opintojakso on soveltava.
Abikertaus, suoritetaan viimeisenä opintojaksona ennen psykologian yo-kokeeseen osallistumista.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PSS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää tietojaan sosiaalipsykologian alueelta
- ymmärtää sosiaalisten tilannetekijöiden ja vuorovaikutuksen merkityksen yksilön psyykkiselle toiminnalle
- ymmärtää yhteisön merkityksen yksilö- ja ryhmätasolla
- pohtii omia vuorovaikutustaitojaan ja ymmärtää niiden merkityksen yhteistoiminnan perustana
- ymmärtää sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuutta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sosiaalipsykologian asema tieteiden kentässä ja sen tutkimusmenetelmät
- sosiaalisen maailman ja toiminnan tarkastelu keskeisten sosiaalipsykologisten ilmiöiden kautta
- sosiaalisten tilannetekijöiden ja vuorovaikutuksen merkitys yksilön psyykkiselle toiminnalle
- ryhmäpsykologiset ilmiöt
- teknologian kehityksen vaikutus ihmisen sosiaalisiin suhteisiin
- vuorovaikutuksen ryhmä- ja kulttuurisidonnaisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan.”

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty. Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelija ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmäkäyttäytymistä eri tasoilla sekä itseään niiden osana. Tavoitteena on oppia ymmärtämään itseä ja muita laajempien yhteisöjen sekä kulttuurin jäsenenä sekä saada virikkeitä sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittämiseen. Opintojaksolla perehdytään ajankohtaisiin sosiaalipsykologisiin ilmiöihin ja tutustutaan sosiaalipsykologiseen tutkimukseen. Opintojakso on soveltava.

Opintojakson voi suorittaa milloin tahansa 1. opintojakson jälkeen.

Psykologian tutkimus, 2 op (PSS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tarkastella psykologiaa tieteenä ja syventyä tarkemmin psykologian tutkimukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään omaa psykologista tutkimustyötä ja samalla syvennytään johonkin tiettyyn psykologian aihepiiriin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelija ymmärtää sen, millainen tiede psykologia on, ja sen, että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin.

Tätä voi lähestyä monitieteistä osaamista vahvistaen esimerkiksi tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä laadullisista ja psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä.

Tavoite: Opiskelija osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta.

Monitieteistä osaamista tukee tämän osalta esimerkiksi tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty. Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan psykologiaa tieteenä ja tutustutaan psykologisiin tutkimuksiin. Lisäksi opintojaksolla tehdään omaa psykologista tutkimustyötä ja samalla syvennytään johonkin tiettyyn psykologian aihepiiriin.
Opintojakson voi suorittaa milloin tahansa 1. opintojakson jälkeen.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (PSS09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu psykologian tai psykologiaa sivuava opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

Psykologian opintojen lisäksi esimerkiksi kerhonohjaajakoulutuksesta on mahdollista saada opintojakso. Sitä ei kuitenkaan saa itse kerhon ohjaamisesta vaan riittävän laajasta ohjaajakoulutuksesta.

Tätä opintojaksoa ei järjestetä omalla koululla. Opiskelija huolehtii itse opintojakson aiheuttamista mahdollisista kustannuksista.

Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

Eettisyys ja ympäristöosaaminen *näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tuntemaan paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pidetään esillä alan jatko-opinto- ja uramahdollisuuksia.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija vahvistaa tietojaan ja taitojaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Moduulin sisällöt ja tavoitteet tukevat hyvinvointiosaamisen monipuolista kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Moduulin sisällöt ja tavoitteet tukevat vuorovaikutusosaamisen kehittymistä. Esimerkiksi sosioemotionaaliset taidot osana mielen hyvinvoinnin opetusta sekä tunneilla tapahtuva yhteisöllinen tiedonrakentaminen ja muut pedagogiset ratkaisut tukevat kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelijaa ohjataan löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja. Opiskelija pyrkii yhdistelemään eri tieteenalojen tietoa, tulkitsemaan sitä kriittisesti samalla mahdollisesti muodostaen itselleen uutta tietoa.

Moduulin sisällöt, tavoitteet sekä oppiaineen luonne tukevat monitieteistä lähestymistä. Terveys muodostuu yksilöllisistä, yhteisöllisistä, ympäristöön liittyvistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, jotka ovat vuorovaikutuksellisissa suhteissa toisiinsa. Näiden yhteyksien hahmottaminen vaatii opiskelijalta monitieteistä ja monitasoista ymmärrystä sekä toisaalta kriittistä otetta jatkuvasti muuttuvaa ja ristiriitaistakin terveystietoa kohtaan. Pedagogiset ratkaisut ja työskentelymenetelmät sekä opiskeluhyvinvointi sisältönä tukevat itselle sopivien oppimistapojen löytymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija pohtii elämäntapavalintojen merkitystä itselleen ja ympäristölleen.

Moduulin keskeisiä sisältöjä ovat elintavat, kuten uni, ravitsemus, fyysinen aktiivisuus ja tavoitteena niihin liittyvien valintojen merkityksen ymmärtäminen omalle ja lähiympäristön terveydelle. Lisäksi seksuaaliterveys, mielenterveys ja opiskeluhyvinvointi sisältöinä tukevat kestävän tulevaisuuden hahmottamista ja näin yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: Opiskelija oppii arvioimaan eettisesti terveyteen liittyviä valintoja ja niiden seurauksia.

Moduulissa käsitellään elintapojen ja muiden terveyteen liittyvien valintojen seurauksia, pohditaan terveyden arvostamisen ja terveystottumusten välistä ristiriitaa sekä hyvinvointia tukevien voimavarojen säilyttämisen merkitystä omaksi ja yhteiseksi hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: Opiskelija pohtii suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin merkitystä yksilön ja yhteisön terveydelle.

Terveyskulttuuriset ilmiöt kuten medikalisaatio, terveyteen sairastuminen, erilaiset terveystottumuksiin liittyvät trendit ja kulttuuriset lähtökohdat sekä seksuaalisuus ja sen moninaisuus tukevat opetussisältöinä globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
    - summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, vuorovaikutusosaamista, moniteteistä ja luovaa osaamista, yhteiskunnallista osaamista, eettisyys ja ympäristöosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys voimavarana, TE1, 2op, pakollinen opintojakso

Suoritetaan ensimmäisenä.

Opintojakso kehittää valmiuksia kuvailla keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä ja tunnistaa näitä tekijöitä myös itsessään ja omassa elinpiirissään sekä analysoida niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja omaan ja muiden terveyteen.

Keskeisiä sisältöjä ovat terveyttä määrittävät yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit, terveyttä ja elintapoja selittävät sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit sekä terveyskulttuuriset ilmiöt, kuten terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakso saattaa sisältää vapaaehtoisen maksullisen opintokäynnin. Tarvittaessa tarjotaan maksuton korvaava vaihtoehto.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tuntemaan paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pidetään esillä alan jatko-opinto- ja uramahdollisuuksia.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Moduulin sisällöt ja tavoitteet tukevat hyvinvointiosaamisen monipuolista kehittymistä. Esimerkiksi työhyvinvointi, päihteettömyys sekä turvallisuus ja väkivallan ehkäisy sisältöinä tukevat hyvinvointiosaamisen monipuolista kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Tunneilla tapahtuva yhteisöllinen tiedonrakentaminen ja muut pedagogiset ratkaisut tukevat kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Oppiaineen monitieteinen luonne sekä sisältöinä tieteellisen tutkimuksen perusteet ja tiedon ja yleisen terveysviestinnän luotettavuuden arviointi kehittävät monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa esitellä turvallisen ympäristön rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä ja pohtia omien elintapavalintojen vaikutusta niihin.

Sisältöinä kestävä kehitys ja terveys, ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy ja työhyvinvointi sekä pedagoginen toteutus antavat opiskelijalle valmiuksia ymmärtää turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edellytyksiä ja hänen omaa rooliaan tässä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle sekä saa keinoja kestävän kehityksen tukemiseksi.

Kestävä kehitys, fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteydet terveyteen tukevat sisältöinä valmiuksia tehdä eettisesti kestäviä ratkaisuja suhteessa muihin ihmisiin ja ympäristöön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin jokatulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
    - summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, vuorovaikutusosaamista, moniteteistä ja luovaa osaamista, yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyys ja ympäristöosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso saattaa sisältää vapaaehtoisen maksullisen opintokäynnin. Tarvittaessa tarjotaan maksuton korvaava vaihtoehto.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja ympäristö, TE2, 2op, syventävä opintojakso

Voidaan suorittaa milloin vain TE1 jälkeen.

Opintojakso kehittää valmiuksia hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen liittyvää tietoa ja analysoida terveysviestinnän vaikuttavuutta sekä tunnistaa ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle ja omien kulutustottumusten ja elintapojen vaikutuksia ympäristöön. Lisäksi opintojakso harjannuttaa erittelemään riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoimaan riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.

Keskeisiä sisältöjä ovat terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta, tieteellinen tutkimusprosessi ja terveysviestintä. Muita keskeisiä sisältöjä ovat fyysisen ja psykososiaalisen elin- ja työympäristön terveellisyys, turvallisuus ja väkivallattomuus sekä mielihyvä ja riippuvuus.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*
- *osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tuntemaan paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pidetään esillä alan jatko-opinto- ja uramahdollisuuksia.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Perehtyminen tarttuviin ja tarttumattomiin tauteihin ja niiden riskitekijöihin ja ehkäisykeinoihin, sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä potilaan oikeuksiin terveydenhuollossa tukee hyvinvointiosaamisen monipuolista kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Tunneilla tapahtuva yhteisöllinen tiedonrakentaminen ja muut pedagogiset ratkaisut tukevat kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa nimetä terveyden yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia edellytyksiä sekä hahmottaa niiden ja yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyden eriarvoisuuden syntymiseen.

Perehtyminen väestöryhmien välisiin terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin sekä toimenpiteisiin niiden kaventamiseksi tukee yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: Opiskelija tunnistaa terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ristiriitatilanteita sekä osaa analysoida niitä. Hän tietää potilaan oikeudet sekä terveydenhuollon eettiset periaatteet ja osaa arvioida niiden toteutumista.

Perehtyminen eettisen analysoinnin näkökulmiin, terveydenhuollon eettisiin periaatteisiin, potilaan oikeuksiin ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttaviin tekijöihin sekä eettisten kysymysten ratkominen tukee tavoitteen saavuttamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa nimetä väestötason ja globaalin tason terveyttä määrittäviä tekijöitä, pohtia niiden vaikutusta terveyden ja terveyden eriarvoisuuden rakentumisessa sekä esitellä globaaleja terveysuhkia ja niiden ennaltaehkäisyä.

Perehtyminen väestöjen terveyteen vaikuttaneisiin yhteiskunnallisiin ja tieteeseen ja teknologiaan liittyviin tekijöihin sekä terveyden eriarvoistumiseen vaikuttaviin tekijöihin Suomessa ja globaalisti kehittää globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

- läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti
    - opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
    - arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
    - opiskelijan oppimista ohjaten
- monipuolisesti
    - arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
    - formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin jokatulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
    - summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, vuorovaikutusosaamista, yhteiskunnallista osaamista, eettisyys ja ympäristöosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja yhteiskunta, TE3, 2op, syventävä opintojakso

Voidaan suorittaa milloin vain TE1 jälkeen.

Opintojakso kehittää valmiuksia tarkastella laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa, hahmottaa tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle sekä tarkastella terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisisä kysymyksiä ja globaaleja terveyshaasteita.

Keskeisiä sisältöjä ovat terveyskäsitykset, sairauksien selitysmallit ja väestöjen terveyteen vaikuttaneet yhteiskunnalliset, tieteeseen ja teknologiaan liittyvät tekijät eri aikakausina sekä tulevaisuuden terveyshaasteet ja mahdollisuudet. Lisäksi opintojaksossa tarkastellaan keskeisiä tarttumattomia ja tartuntatuteja, sosiaali ja terveyspalvelujen järjestämistä, tuottamista ja käyttämistä sekä terveyteen, terveyden eriarvoisuuteen ja terveydenhuollon toteutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja periaatteita.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakso saattaa sisältää vapaaehtoisen maksullisen opintokäynnin. Tarvittaessa tarjotaan maksuton korvaava vaihtoehto.

Abikertaus terveystiedon ainereaaliin valmistautuville, 2 op (TES04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Abikertaus on tarkoitettu terveystiedon ainereaaliin valmistautuville. Tavoitteena on, että opiskelija kertaa ja syventää tietouttaan aiemmin opituista asioista sekä kehittyy ainereaalissa tarvittavissa vastausteknisissä taidoissa.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kerrataan ja syvennetään aikaisemmin opittuja tietoja, tarkastellaan mediassa ajankohtaisia terveysteemoja sekä perehdytään terveystiedon ylioppilaskokeen kysymyksiin ja niiden vaatimuksiin sekä vastaamistekniikkaan.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa. Lisäksi opiskelija kehittää oppimisen säätelyään vahvistaen ja löytäen itselleen sopivia oppimisen tapoja.

Terveystiedon monitieteisyys sekä kertauskurssilla oppisisällön ja oppiainerajat ylittävän tiedon yhdistäminen, vastausteknisten taitojen kehittäminen ja erilaisten oppimisstrategioiden käyttäminen tukevat tavoitteen saavuttamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Abikertaus terveystiedon ainereaaliin valmistautuville, TES4, 2op, soveltava opintojakso.

Opintojakso on tarkoitettu terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin osallistuville. Opintojaksolla kerrataan ja syvennetään aikaisemmin opittuja tietoja, tarkastellaan mediassa ajankohtaisia

terveysteemoja sekä perehdytään terveystiedon ylioppilaskokeen kysymyksiin ja niiden vaatimuksiin sekä vastaamistekniikkaan.
Opintojakso suoritetaan viimeisessä jaksossa ennen terveystiedon yo-kokeeseen osallistumista.

Terveys- ja hyvinvointiteknologia TES5, 2 op (TES05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii mittaamaan terveystottumuksiaan, tulkitsemaan tuloksiaan sekä tekemään niiden pohjalta johtopäätöksiä terveyskäyttäytymisestään.
- Opiskelija osaa kuvata fyysisen harjoittelun perusperiaatteita, laatia erilaisia harjoitusohjelmia sekä analysoida erilaisten harjoitteiden ja fyysisten suoritusten vaatimia energiantuottotapoja
- Opiskelija osaa kuvata terveys- ja hyvinvointiteknologian hyödyntämistä ja kehitysnäkymiä yksilö- , yhteisö-, yhteiskunta- ja globaalilla tasolla sekä analysoida terveys-ja hyvinvointiteknologian käyttöön ja tulevaisuuden visioihin liittyviä eettisiä kysymyksiä.
- Opiskelija osaa selittää medikalisaatio-ilmiön muodostumista ja arvioida sen merkitystä terveydelle.
- Opiskelija vahvistaa ensiaputaitojaan.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Terveys- ja hyvinvointiteknologia, itsehoito, omahoito ja medikalisaatio, tulevaisuuden kehitysnäkymät ja visiot sekä niihin liittyvät eettiset kysymykset
- Itsemittaaminen ja biohakkerointi
- Aerobinen ja anaerobinen energiantuotto, sykerajat, kestävyys- ja voimaharjoittelun perusteet sekä kunnon kehittämisen periaatteet
- Ensiavun perusteet
- Opintojaksolla pidetään esillä alan jatko-opinto- ja uramahdollisuuksia.
- Monipuolisilla opetusjärjestelyillä, oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella tuetaan opiskeluhyvinvointia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Oman kehon toimintojen ja elintapojen mittaaminen, seuraaminen ja analysointi tukee hyvinvointiosaamisen monipuolista kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija työskentelee ryhmässä aktiivisesti ja rakentavasti yhteiskeskustelua tukien. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä.

Tunneilla tapahtuva yhteisöllinen tiedonrakentaminen ja muut pedagogiset ratkaisut tukevat kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Oppiaineen monitieteinen luonne sekä oman kehon toimintojen ja terveystottumusten mittaaminen ja seuraaminen sekä tutustuminen laaja-alaisesti terveys- ja hyvintointiteknologian hyödyntämisalueisiin kehittävät monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa kertoa, miten terveys- ja hyvinvointiteknologian kehittyminen muuttaa terveyden ylläpitämistä ja hoitoa yksilö- ja yhteiskuntatasolla tulevaisuudessa ja hahmottaa tämän muutoksen yhteyksiä terveyden eri- ja tasa-arvoisuuteen sekä terveyden määritelmään.

Perehtyminen terveys- ja hyvinvointiteknologian kasvavaan rooliin itsehoidossa ja terveyden ylläpitämisessa yhteiskunnassa sekä medikalisaation piirteisiin ja syiden yleistymiseen tukee yhteiskunnallisen osaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: Opiskelija tunnistaa terveys- ja hyvinvointiteknologian kehittymiseen sekä medikalisaatioon liittyviä eettisiä ristiriitatilanteita sekä osaa analysoida niitä. Hän tietää potilaan oikeudet sekä terveydenhuollon eettiset periaatteet ja osaa arvioida niiden toteutumista.

Perehtyminen terveys- ja hyvinvointiteknologian ja medikalisaation nostattamiin eettisiin kysymyksiin, teknologian käytön tarkastelu terveydenhuollon eettisten periaatteiden ja potilaan oikeuksien näkökulmasta sekä näiden eettisten kysymysten ratkominen tukee osaamisen saavuttamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on läpinäkyvää, opiskelijalähtöistä, monipuolista ja jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista, vuorovaikutusosaamista, moniteteistä ja luovaa osaamista, yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyys ja ympäristöosaamista* arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys- ja hyvinvointiteknologia, TES5, soveltava opintojakso.

Voidaan suorittaa milloin vain TE01 jälkeen.

Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin osallistuville. Jaksolla tutustutaan teknologian ja digitaalisuuden tuomiin mahdollisuuksiin ja tulevaisuuden näkymiin terveyden alalla. Keskeisiä teemoja ovat kehon toimintojen ja elintapojen mittaaminen

ja seuraaminen, liikuntaharjoittelun perusperiaatteet, itsehoidon ja omahoidon kehittyminen, medikalisaatio sekä teknologian ja digitalisaation vaikutus terveydenhuollon käytänteisiin. Jaksolla syvennetään lisäksi aiempien terveystiedon teemojen teoreettista tietoutta, harjoitellaan ensiaputaitoja, nostetaan esiin terveys- ja hyvinvointiteknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä harjoitellaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia tietoja ja taitoja. Jaksolla vieraillaan mahdollisuuksien mukaan teemaan sopivissa kohteissa.

Opintojakso saattaa sisältää vapaaehtoisen maksullisen opintokäynnin. Tarvittaessa tarjotaan maksuton korvaava vaihtoehto.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (TES06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kerryttää terveysosaamistaan terveyteen ja pelastus- tai turvallisuusalaan liittyen.
- Opiskelija hyödyntää opintojaksoa työpaikan saamisessa tai yleisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Terveys- ja turvallisuusosaaminen.
- Opiskelija itse valitsee oppisisällön kiinnostuksensa perusteella.
- Tavanomaisia sisältöjä ovat hygieniaan, ruokaturvallisuuteen, pelastamistoimintaan ja turvallisuuteen liittyvät sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Ensiapukoulutus, hygieniapassin suorittaminen tai vastaavasti pelastus-, turvallisuus- ja terveysalan opinnot tukevat hyvinvointiosaamisen kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija saa valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja sen tarjoamissa rooleissa terveyttä ja turvallisuutta edistävästi.

Ensiapukoulutus, hygieniapassin suorittaminen tai vastaavasti pelastus-, turvallisuus- ja terveysalan opinnot tukevat yhteiskunnallisen osaamisen kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valitut terveys- ja turvallisuussisällöt sekä opitun raportointi tulee suorittaa hyväksytysti. Lisäksi opiskelija itse arvioi laaja-alaisista tavoitteista *hyvinvointiosaamista ja yhteiskunnallista osaamista* suhteessa käymiensä opintojen tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, TES06, 2op, soveltava opintojakso

Voidaan suorittaa milloin vain.

Opintosuoritus voidaan koota eri terveys- ja turvallisuussisältöjä yhdistävistä opinnoista. Esimerkkinä suorituksesta on EA1:n ja hygieniapassin suorittaminen ja niistä ohjeiden mukainen raportoiminen. Opintojakson voi suorittaa koulussa tai koulun ulkopuolella.
Koulussa suorittaminen
Opintojakson suoritusmahdollisuudesta koulussa ilmoitetaan opiskelijoille aina, kun opintojakso perustetaan. Koulun tarjoamia sisältöjä ovat mm. Ensiapu I ja hygieniapassi.
Koulun ulkopuolella suorittaminen
Opintosuorituksen voi saada myös esim. esittämällä todistukset muualla suoritetuista EA1-kurssista ja hygieniapassista tai muista pelastus-, turvallisuus- ja terveysalan opinnoista ja kirjoittamalla näistä erillisen ohjeiden mukaisen raportin. Mikäli opiskelija haluaa sisällyttää opintojaksoon muita opintoja kuin EA1:n ja hygieniapassin, tulee ne hyväksyttää terveystiedon opettajalla tai rehtorilla.
Muita mahdollisia hyväksyttäviä suoritussisältöjä voivat olla toisessa lukiossa tarjottava terveystiedon soveltava opintojakso.

Opiskelija huolehtii itse opintojakson aiheuttamista mahdollisista kustannuksista.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.18. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja*

laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – –

[Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on avata lukion ruotsin kielen opiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa sekä tarkastella ruotsin kieltä lähiympäristöstä käsin Suomessa laajentaen näkökulmaa Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin sekä globaalille tasolle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **hyvinvointiosaamiseen** varsinkin opiskelutaitojen ja oppimisstrategioiden pragmaattisen tarkastelun kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

Kieli ja kulttuuri, 2 op (RUA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä tarkastelemalla suomenruotsalaisia, ruotsalaisia sekä muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä sekä yksilön ja yhteisön arvojen moninaisuutta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **globaaliin ja kulttuuriosaamiseen** tekstimateriaalin luoman informaatio- sekä sanasto-osaamisen pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*

- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kehitetään opiskelijan ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*

- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen** tiedonhankintataitojen käsittelyn kautta sekä tekstin tulkinta- ja tuottamistason vahvistamisen myötä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **yhteiskunnalliseen osaamiseen** etenkin tekstuaalisen aineiston käsittelyn välityksellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin ruotsin kielellä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **eettisyys- ja ympäristöosaamiseen** kommunikatiivisten harjoitusten myötä, joissa korostuu tekstiaineksen tarjoama vokabulaarinen perusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan pohjoismaiseen ja kansainväliseen toimijuuteen, ja tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **vuorovaikutusosaamiseen** niin kulttuurien kuin yksilötasonkin rajapinnoissa, joissa tapahtuvaa kommunikaatiota opintojakso erityisesti harjoittaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa korostuu suullinen kielitaito. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Abiruotsi, 2 op (RUAS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena valmentaa opiskelijoita ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan tekstin ja kuullun ymmärtämistä sekä kirjoittamista yo-koetta varten sekä kerrataan kielioppia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksoon ja

preliminäärikokeen suorittamista hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena valmentaa opiskelijoita ylioppilaskokeeseen. Harjoitellaan tekstin ja kuullun ymmärtämistä sekä kirjoittamista yo-koetta varten sekä kerrataan kielioppia.
Voi suorittaa opintojakson RUA6 jälkeen. Opintojakso suoritetaan viimeisenä opintojaksona ennen ruotsin yo-kokeeseen osallistumista.

Laajenna sanavarastoasi, 2 op (RUAS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla harjoitellaan yo-koetta varten kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä laajennetaan sanavarastoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pohjoismaisista kulttuuri-ilmiöistä kertovat tekstit sekä monipuoliset sanastoharjoitukset.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla sekä opintojaksoon liittyvien tehtävien suorittamista ja osakokeiden läpäisemistä hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan yo-koetta varten kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä laajennetaan sanavarastoa. Voi suorittaa opintojakson RUA6 kanssa samanaikaisesti tai sen jälkeen.

Ruotsin kulttuuriopintojakso, 2 op (RUAS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustuttaa pohjoismaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään pohjoismaiseen kulttuuriin monipuolisten työtapojen kautta.
- Opintojaksoon voi sisältyä maksullinen matka Pohjoismaissa sekä valmistavia tehtäviä ja oppitunteja ja se toteutetaan projektiluontoisena kouluajan ulkopuolella.
- Opintojakson osallistujat valitaan hakemusten perusteella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään pohjoismaiseen kulttuuriin monipuolisten työtapojen kautta. Opintojaksoon voi sisältyä maksullinen matka Pohjoismaissa sekä valmistavia tehtäviä ja oppitunteja ja se toteutetaan projektiluontoisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson osallistujat valitaan hakemusten perusteella.

7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*

- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion toisen kotimaisen kielen opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuri taustastaan vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa.
- Opintojakson tehtävänä on kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **hyvinvointiosaamiseen**.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **globaaliin ja kulttuuriosaamiseen**.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **yhteiskunnalliseen osaamiseen**.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on, että opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä ja tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **vuorovaikutusosaamiseen**.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Arvioinnissa korostuu suullinen kielitaito. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten moduulien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet **eettisyys- ja ympäristöosaamiseen**.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti ja opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä laaja-alaisten osaamistavoitteiden saavuttamiseen ja työskentelyyn opintojakson aikana. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille.

Abiruotsi, 2 op (RUBS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena valmentaa opiskelijoita ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan tekstin ja kuullun ymmärtämistä sekä kirjoittamista yo-koetta varten sekä kerrataan kielioppia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksoon ja

preliminäärikokeen suorittamista hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena valmentaa opiskelijoita ylioppilaskokeeseen. Harjoitellaan tekstin ja kuullun ymmärtämistä sekä kirjoittamista yo-koetta varten sekä kerrataan kielioppia. Voi suorittaa opintojakson RUB15 kanssa samanaikaisesti (lähinnä IB-opiskelijat) tai sen jälkeen. Opintojakso suoritetaan viimeisenä opintojaksona ennen ruotsin yo-kokeeseen osallistumista.

Laajenna sanavarastoasi, 2 op (RUBS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla harjoitellaan yo-koetta varten kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä laajennetaan sanavarastoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pohjoismaisista kulttuuri-ilmiöistä kertovat tekstit sekä monipuoliset sanastoharjoitukset.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla sekä opintojaksoon liittyvien tehtävien suorittamista ja osakokeiden läpäisemistä hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voi suorittaa opintojakson RUB5 kanssa samanaikaisesti tai sen jälkeen. Harjoitellaan yo-koetta varten kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä laajennetaan sanavarastoa.

Ruotsin kulttuuriopintojakso, 2 op (RUBS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustuttaa pohjoismaiseen kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään pohjoismaiseen kulttuuriin monipuolisten työtapojen kautta.
- Opintojaksoon voi sisältyä maksullinen matka Pohjoismaissa sekä valmistavia tehtäviä ja oppitunteja ja se toteutetaan projektiluontoisena kouluajan ulkopuolella.
- Opintojakson osallistujat valitaan hakemusten perusteella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään pohjoismaiseen kulttuuriin monipuolisten työtapojen kautta. Opintojaksoon voi sisältyä maksullinen matka Pohjoismaissa sekä valmistavia tehtäviä ja oppitunteja ja se toteutetaan projektiluontoisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson osallistujat valitaan hakemusten perusteella.

Ruotsin perusrakenteiden kertaus, 2 op (RUBS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Peruskoulussa opitun kertaaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Peruskoulun oppimäärä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla sekä opintojaksoon liittyvien tehtävien suorittamista ja osakokeiden läpäisemistä hyväksytysti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulussa opitun kertausta. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.19. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa lisäämään itsenäistä liikkumista ja arjen aktiivisuutta hyvinvointivalmentajan ohjauksessa.
- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan.
- Opintojakso on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia edistävän elämäntavan toteuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritetaan 2 opintopisteen laajuisena.
- Opintojakson alussa tehdään ohjatusti hyvinvointianalyysi ja sen pohjalta laaditaan henkilökohtainen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma yhdessä hyvinvointivalmentajan kanssa.
- Opiskelijan toiveiden pohjalta laadittua suunnitelmaa toteutetaan ohjatusti ja itsenäisesti liikkuen sekä kirjallisin tehtävin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää hyvinvointivalmentajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman itsenäistä toteuttamista sekä annettujen kirjallisten tehtävien huolellista tekemistä.

Lukiopaja, 2 op (TO100)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saa arkirytmin kuntoon.
- Opiskelija vahvistaa osallisuuttaan ja toimijuuttaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa hyvinvointi- sekä vuorovaikutustaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun opiskelija osallistuu aktiivisesti Lukiopajan toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu käymällä säännöllisesti Lukiopajalla ja huolehtimalla arkirytmistään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja läsnäolo Vantaan lukiopajalla. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vantaan lukiopaja on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat matalan kynnyksen oikea- ja lyhytaikaista tukea opintojensa edistämiseen. Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Lukiopajalla opiskelija suorittaa lukion kursseja itsenäisesti joko omaan lukioon tai etälukioon. Lukiopajalla opiskelijalla on mahdollisuus kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saada arkirytmi kuntoon. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja toimijuutta. Lukiopajaan osallistuminen edellyttää opiskelijalta motivaatiota edistää lukio-opintojaan. Opiskelija osallistuu toimintaan säännöllisesti ja tavoitteena on, että opiskelija pääsee nopeasti takaisin kiinni normaaliin lukioarkeen. Lukiopajan opettaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut toimintaan.

TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa toisen asteen koulutusmahdollisuuksia
- Opiskelijan mielikuva omista jatko-opinnoista selkiytyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustua lukiokoulutukseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukiokoulutukseen tutustuminen vahvistaa opiskelijan käsitystä koulutusmahdollisuuksista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja tulevaisuususko vahvistuu, kun ymmärrys itselle sopivista vaihtoehdoista varmistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan perusopetuksen ajalta kertyneet työelämäkokemukset ja –todistukset sekä aktiivinen osallistuminen perusopetuksen aikana järjestettyyn lukiotutustumiseen. Lukiotutustumisesta opiskelija on saanut suullista palautetta sekä kirjallisen arvioinnin tutustumisen aikana. Opiskelija reflektoi perusopetuksen aikana saamiaan kokemuksiaan ja kertynyttä osaamistaan lukio-opinnoissa tarvittavaan osaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa vahvistetaan yläkoululaisten työelämä- ja opiskeluvalmiuksia toisen asteen opintoihin siirtymiseen opiskelijoiden tarpeen mukaisesti. Näitä valmiuksia voi olla esimerkiksi opinnoissa tarvittavat opiskelutaidot, työnhakutaidot tai itsetuntemuksen vahvistaminen.

Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, annetaan hänelle merkintä myös opintojaksosta TO121.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, merkitään 1op opintojaksolle TO120 ja toinen opintopiste tälle opintojaksolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on jatkoa opintojaksolle TO120. Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

7.20. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta

ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.20.1. Italia (IAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat

opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 1, IAB31, perustason alkeet 1 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kohdekielen asemaan maailmassa sekä hahmottaa uutta kieltä. Opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä. Opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita ja tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kielen perusrakenteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- TVT ja tauottaminen: Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 2, IAB32, perustason alkeet 2 (2 op)

Opintojakso rohkaisee opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja auttaa hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin. Opintojakson aikana opetellaan sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.
- Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 3, IAB33, perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija muodostaa kokonaisnäkemyksen perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestään kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa käsitellään vapaa-ajanviettoon, harrastuksiin sekä kouluun liittyvää sanastoa sekä harjoitellaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 1, 2 op (IAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*

- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä.
- Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 4, IAB34, perustaso 1 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa kertomaan omasta kotimaastaan ja kulttuuristaan sekä huomaamaan kulttuurieroja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 2, 2 op (IAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään.
- Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 5, IAB35, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Opintojakson aihepiirinä ovat hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 3, 2 op (IAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin.
- Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.
- Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 6, IAB36, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kielialueen kulttuurisesti keskeisiin aiheisiin. Opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen valitsemastaan kulttuuriaiheesta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 4, 2 op (IAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat

opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 7, IAB37, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opitaan kertomaan tulevaisuudensuunnitelmista sekä harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä tilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 5, 2 op (IAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä.
- Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiansa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 8, IAB38, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (IAB3S10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.2. Venäjä (VEB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.
- Opintojakson aikana opiskellaan kyrilliset kirjaimet sekä opitaan lukemaan kyrilliikalla kirjoitettua tekstiä ja kirjoittamaan itse kyrillisin kirjaimin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat

opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 1, VEB31, perustason alkeet 1 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kohdekielen asemaan maailmassa sekä hahmottaa uutta kieltä. Opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä. Opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita ja tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kielen perusrakenteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 2, VEB32, perustason alkeet 2 (2 op)

Opintojakso rohkaisee opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja auttaa hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin. Opintojakson aikana opetellaan sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.
- Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 3, VEB33, perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija muodostaa kokonaisnäkemyksen perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestään kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa käsitellään vapaa-ajanviettoon, harrastuksiin sekä kouluun liittyvää sanastoa sekä harjoitellaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä.
- Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 4, VEB34, perustaso 1 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa kertomaan omasta kotimaastaan ja kulttuuristaan sekä huomaamaan kulttuurieroja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään.
- Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 5, VEB35, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Opintojakson aihepiirinä ovat hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin.
- Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.
- Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 6, VEB36, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kielialueen kulttuurisesti keskeisiin aiheisiin. Opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen valitsemastaan kulttuuriaiheesta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 7, VEB37, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opitaan kertomaan tulevaisuudensuunnitelmista sekä harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä tilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä.

- Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiansa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 8, VEB38, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (VEB3S10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

VEB310

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä mahdollisesti matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opiskelijalle aiheutuu opintojaksosta kuluja.

Kurssi suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ilmiöpohjainen opintojakso, 2 op (VEB3S11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija laajentaa etukäteistehtävien, oppituntien sekä opintomatkan kautta monipuolisesti tietojaan Venäjästä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

VEB311

Eri oppiaineiden yhteistyönä toteutettava opintojakso, jonka aikana tutustutaan Venäjään esimerkiksi taiteiden, historian ja maantuntemuksen kautta. Opintojaksoon kuuluu matka kohdemaahan sekä matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opiskelijalle aiheutuu opintojaksosta kuluja.

Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abikertaus, 2 op (VEB3S9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa ja kertaa aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan taitoja ennen yo-kokeeseen osallistumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

VEB39

Kerrataan aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita. Opintojakso valmentaa abiturientteja ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Abikertaus suoritetaan viimeisessä jaksossa ennen venäjän yo-kokeeseen osallistumista.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (VEB3S12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.3. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Minä kielten maailmassa - englanti maailman kielenä, 4 op (ENA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- kehittää kielen keskeisen sanaston ja rakenteiston hallintaa

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*

- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen
- perusrakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kieliprofiilin laatimisen kautta opiskelija pohtii omaa hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamistaan (esim. itselleen sopivat kieltenoppimisstrategiat ja oman oppimisen edistyminen, kielitaidon arvostaminen ja hyödyntäminen).

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan esim. erilaisten työtapojen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

- opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista
- **formatiivinen** arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- **summatiivinen** arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön
- opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.
- tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa
- opintojakson ENA1-2 suorittaminen edellyttää **kieliprofiilin** laatimista
- **laaja-alaiset** vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10)
- opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Opintojakson tehtävänä on myös tarkastella englannin kielen käyttöä eri puolilla maailmaa sekä vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli.

Opiskelija aloittaa henkilökohtaisen kieliprofiilin laatimisen ja täydentää sitä lukio-opintojen edistyessä.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- kehittää kielen keskeisen sanaston ja rakenteiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla tutustutaan monipuolisesti eri kulttuurimuotoihin ja pohditaan kulttuurin ja taiteen merkitystä yksilöille ja yhteisölle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

· opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista

· **formatiivinen** arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa

· **summatiivinen** arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön

· opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

· tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa

· **laaja-alaiset** kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta

· opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle.

Opiskelija tutustuu kulttuurin ja taiteen eri muotoihin sekä pohditaan niiden merkitystä omassa elämässä.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- kehittää kielen keskeisten sanaston ja rakenteiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitetään omien mielipiteiden ilmaisutaitoja eri tilanteissa sekä kirjallisesti että suullisesti. Harjoitellaan neuvottelutaitoja ja argumentointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja vaikuttamisen keinoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

· opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista

· **formatiivinen** arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa

· **summatiivinen** arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön

· opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

· tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa

· **laaja-alaiset** vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta

· opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkastellaan yksilön roolia yhteiskunnan jäsenenä ja harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä, esim. tutustumalla erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin. Opintojakson tehtävänä on myös kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*

- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Englannin kieli kansainvälisenä tieteen lingua francana avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin ja tietolähteisiin.

Eri tieteen- ja tiedonaloja yhdistävänä oppiaineena englanti avaa yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä monitieteiseen ja luovaan osaamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

- opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista
- **formatiivinen** arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- **summatiivinen** arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön
- opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.
- tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa
- **laaja-alaiset** monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu eri tiedon- ja tieteenaloihin sekä englannin kielen asemaan kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Hän harjoittelee asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja sekä kehittää taitoaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista tieteeseen tai teknologiaan liittyvistä aiheista.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan erilaisiin ammatteihin ja niiden vaatimuksiin. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan harjoitella jatko-opintoihin ja työnhakuun liittyviä tilanteita, joissa tutustutaan eri osapuolten rooleihin ja eri kommunikointitilanteissa käytettyyn kieleen.

Hyvinvointiosaaminen

Tavoitteena on rakentaa ymmärrystä monipuolisen kielitaidon merkityksestä lukion ulkopuolella sekä lukiota seuraavissa elämänvaiheissa, opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

- opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista
- **formatiivinen** arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- **summatiivinen** arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön
- opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.
- tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa
- **laaja-alaiset** vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Opiskelija täydentää henkilökohtaisen kieliprofiilinsa tulevaisuuden tarpeita varten.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen
- rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastellaan globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

- opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista
- **formatiivinen** arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- **summatiivinen** arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön
- opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.
- tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa
- **laaja-alaiset** eettisyys- ja ympäristöosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkastellaan globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelija pohtii asenteiden ja arvojen merkitystä sekä vastuuntuntoaan. Opiskelija kehittää taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa sanavarastoaan

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hyödyntää lukio-opinnoissa opittua kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, jotka vaihtelevat arkipäivän kohtaamisista vaativiin kommunikointitilanteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista
- **formatiivinen** arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- **summatiivinen** arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön
- opintojakson arvosana perustuu opiskelijan suullisen kielitaidon ja kommunikointitaitojen sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin
- tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa
- **laaja-alaiset** vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- opintojakson arviointi perustuu valtakunnallisen suullisen kielitaidon kokeen ja luokkatyöskentelyn tuotoksiin ja tuloksiin (esim. jatkuva näyttö, esitykset ja sanakokeet).
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10)
- arvosanan lisäksi opiskelija saa valtakunnallisen suullisen kokeen tuloksesta erillisen todistuksen
- **opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti**

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan lukio-opinnoissa opittua sanastoa esim. teemoittain erilaisten suullisten harjoitusten avulla (pari- ja pienryhmätehtävät, erilaiset esitykset tms.). Suullisen työskentelyn lisäksi voidaan pitää sanakokeita, jotta sanasto vahvistuisi. Opiskelija täydentää henkilökohtaista kieliprofiiliansa tulevaisuuden tarpeita varten. Opintojaksoon kuuluu valtakunnallinen suullinen koe, joka tehdään Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti, ja siitä annetaan erillinen todistus.

Finishing Touches (abikertaus), 2 op (ENAS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen englannin A-tason ylioppilaskokeeseen.
- Keskeisen sanaston ja kieliopin kertaus.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kertaamme keskeistä kielioppia ja sanastoa sekä harjoittelemme ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä, esim. kuullun - ja luetunymmärtämistä sekä kirjallista ilmaisua.
- Työskentelytapoina yksilö- sekä pari- tai pienryhmätyöskentely.
- Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten kokeiden suorittamista. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana syvennetään sanavarastoa eri aihepiireihin liittyvien tekstien avulla ja harjoitellaan sanaston käyttämistä monipuolisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten kokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana. Preliminäärikoe on tehtävä huolellisesti suoritusmerkinnän saamiseksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämän opintojakson aikana palautetaan mieleen englannin kielioppiasioita ja sanastoa eri aihepiireistä. Myös uutta sanastoa opiskellaan. Harjoitellaan yo-kokeen tehtävätyyppejä monipuolisesti. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, jonka saamisen edellytyksenä on tehtävien huolellinen tekeminen ja palauttaminen, preliminäärikokeen suorittaminen, sekä aktiivinen läsnäolo oppitunneilla.

Business English, 2 op (ENAS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija omaksuu englanninkielistä kaupallista sanastoa
- opiskelija kehittää viestintätaitojaan kansainväliseen liike-elämään liittyvissä yhteyksissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kaupallisen alan englannin harjoittelu
- englanninkieliseen liike-elämään tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu englannin kielen taidon käyttökelpoisuus kansainvälisessä liike-elämässä. Opintojakso vahvistaa opiskelijan valmiuksia kansainvälistymiseen ja maailmankansalaisena toimimiseen, kun opiskelija harjoittelee kaupallisen alan englantia ja kehittää viestintätaitojaan kansainväliseen liike-elämään liittyvissä yhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja sen hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja opintojaksoon liittyvien tehtävien ja mahdollisten kokeiden suorittamista.
- Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

- Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- Kaikki pakolliset tehtävät on palautettava jakson aikana.
- Ei voi suorittaa itsenäisesti

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan kaupallisen alan englantia ja tutustutaan englanninkieliseen liike-elämään. Aihepiirin perussanaston lisäksi käsitellään ajankohtaista ja autenttista materiaalia eri lähteistä. Tavoitteena on, että opiskelija omaksuu englanninkielistä kaupallista sanastoa ja kehittää viestintätaitojaan kansainväliseen liike-elämään liittyvissä yhteyksissä.

International English, 2 op (ENAS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija laajentaa sanavarastoaan, jotta hän pystyy aiempaa sujuvammin seuraamaan englanninkielistä uutisointia vaativistakin ajankohtaisista aiheista ja keskustelemaan niistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- autenttiseen englanninkieliseen uutismateriaaliin tutustuminen
- ajankohtaisessa uutisoinnissa esiintyvän sanaston harjoittelu vaativankin autenttisen materiaalin avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu englanninkielen taidon käyttökelpoisuus autenttisen uutismateriaalin seuraamisessa. Opintojakso vahvistaa opiskelijan valmiuksia kansainvälistymiseen ja maailmankansalaisena toimimiseen, kun opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin uutisaiheisiin ja harjoittelee niissä esiintyvää sanastoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja sen hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja opintojaksoon liittyvien tehtävien ja mahdollisten kokeiden suorittamista.
- Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

- Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- Kaikki pakolliset tehtävät on palautettava jakson aikana.
- Ei voi suorittaa itsenäisesti

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja jaksossa käsitellään autenttista uutismateriaalia eri lähteistä. Käytettävä autenttinen materiaali on haastavaa. Keskeinen tavoite on laajentaa sanastoa, jotta opiskelija pystyy entistä sujuvammin seuraamaan kohdekielistä uutisointia vaativistakin ajankohtaisista aiheista ja keskustelemaan niistä.

Arts and Culture Club, 2 op (ENAS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kasvattaa opiskelijan tietämystä ja kokemusta englanninkielisistä kulttuuriteksteistä ja sitä kautta englanninkielisistä kulttuureista
- opiskelijan oman lukijuuden kehittäminen ja tulkintojen tekemisen harjoittelu omien/ ryhmäprojektien kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- englanninkieliseen kulttuuriin ja englanninkielisiin maihin tutustuminen kirjallisuuden ja taiteen kautta
- autenttisiin englanninkielisiin teksteihin esimerkiksi kirjallisuusotteisiin, elokuviin, sarjakuviin ja näytelmiin tutustuminen
- oman lukijuuden kehittäminen ja tulkintojen tekemisen harjoittelu
- mahdollisia työskentelytapoja: keskustelu, kirjoittaminen, näytteleminen, omien/ ryhmäesitelmien tekeminen englanniksi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu opiskelijan oma henkilökohtainen kiinnostus ja motivaatio englanninkielisten kulttuuritekstien tulkitsemiseen. Tekstien kautta tutustutaan englanninkielisiin kulttuureihin omien ja ryhmäprojektien kautta. Tämä tukee ja kehittää opiskelijan luovuutta ja antaa uusia näkökulmia. Myös toisten kulttuurien arvostus kasvaa niiden syvemmän ymmärtämisen kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

· Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja sen hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja opintojaksoon liittyvien tehtävien suorittamista.

· Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

· Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta

· Kaikki pakolliset tehtävät on palautettava jakson aikana.

· Ei voi suorittaa itsenäisesti

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan englanninkieliseen kulttuuriin ja englanninkielisiin maihin kirjallisuuden ja taiteen kautta. Mahdollisia työskentelytapoja: keskustelu, kirjoittaminen, näytteleminen, omien/ ryhmäesitelmien tekeminen englanniksi. Opintojaksolla luetaan paljon.

Writing for Special Purposes, 2 op (ENAS13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin tekstityyppeihin ja harjoittelee niiden kirjoittamista
- Opiskelija harjaantuu suunnittelemaan, muokkaamaan ja viimeistelemään johdonmukaista sekä erityyppisiin viestintätilanteisiin tyylilajiltaan sopivaa tekstiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan suunnittelemaan, muokkaamaan ja viimeistelemään johdonmukaista ja tyylilajiltaan oikeaa asiatekstiä sekä elämyksellistä ja pohtivaa tekstiä.
- Kirjoitetaan erilaisia tekstejä luovasta kirjoittamisesta argumentatiiviseen aineeseen ja blogista aineiston käyttämiseen.
- Tutustutaan yo-aineen vaatimuksiin ja harjoitellaan sen kirjoittamista.
- Vahvistetaan monipuolisten sidoskeinojen käyttöä sekä idiomaattista ja vivahteikasta ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutkii tausta-aineistoja ja soveltaa tietojaan. Kirjoitustehtävissä on sekä asiatekstien laadintaa että luovuutta tukevia tehtävätyyppejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja sen hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja opintojaksoon liittyvien tehtävien ja mahdollisten kokeiden suorittamista.
- Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.
- Palautetta annetaan vain kullekin tehtävälle annettuun määräaikaan mennessä palautetuista töistä.
- Kaikki pakolliset tehtävät on palautettava jakson aikana.
- Ei voi suorittaa itsenäisesti

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana perehdytään erilaisiin tekstityyppeihin. Asiatekstien kirjoittamista harjoitellaan monipuolisten lähteiden avulla. Oman tekstin muokkausta käsitellään eri tasoilla, kuten jäsentelyn ja viestin selkeyden kannalta. Lisäksi harjoitellaan luovan kirjoittamisen strategioita ja prosessikirjoittamista. Tavoitteena on harjaannuttaa opiskelija suunnittelemaan, muokkaamaan ja viimeistelemään johdonmukaista sekä erityyppisiin viestintätilanteisiin tyylilajiltaan sopivaa tekstiä.

Back to Basics, 2 op (ENAS14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opintojakso tukee niitä ensimmäisen vuoden opiskelijoita, jotka tarvitsevat lisäharjoitusta kielen perusasioissa
- opiskelija kertaa keskeistä sanastoa ja kielioppia
- opiskelija harjoittelee lukion työtapoja
- opiskelija perehtyy erilaisiin opiskelustrategioihin

- opiskelija saa tietoa omista vahvuuksistaan ja kehittämisen kohteistaan lukiotasoisen englannin opinnoissa
- opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kielitaitoaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perussanaston ja -rakenteiden kertaaminen
- arkielämän aihepiireistä puhuminen ja kirjoittaminen
- vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen
- toimivien opiskelutekniikoiden vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan perusasioita yhdessä pohtien. Yhteistyöllä rakennetaan tietoisuutta omista vahvuuksista kielenoppijana ja löydetään uusia tapoja käsitellä ja ymmärtää kieleen liittyviä perusasioita.

Hyvinvointiosaaminen

Pariharjoituksissa opiskelijat tukevat toistensa oppimisprosessia ja löytävät itsestään ja toisistaan vahvuuksia, joita voi kehittää edelleen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja sen hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista oppitunneilla ja opintojaksoon liittyvien tehtävien ja mahdollisten kokeiden suorittamista.
- Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.
- Laaja-alaiset vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta
- Kaikki pakolliset tehtävät on palautettava jakson aikana.
- Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa keskitytään perussanaston ja rakenteiden opetteluun, ja niitä harjoitellaan sekä kirjallisten että suullisten tehtävien avulla. Tekstit ja sanastot liittyvät arkielämän aihepiireihin. Tavoitteena on kerrata ja laajentaa keskeistä sanastoa ja kielioppia sekä perehtyä lukion työtapoihin ja opiskelustrategioihin.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (ENAS15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista. Päätös tehdään opettajan harkinnan mukaan.

7.20.4. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Latinan kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- *oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- *osaa kohtalaisen hyvin sanastoa ja muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmaisuja*
- *ymmärtää apuvälineitä käyttäen helpohkoa autenttista tekstiä, osaa hankkia uutta tietoa tutuista aiheista ja osaa jonkin verran päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.*

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvin osin vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (LAB29)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista. Päätös tehdään opettajan harkinnan mukaan.

7.20.5. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Latinan kielen B3-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- *oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- *osaa kohtalaisen hyvin perussanastoa ja keskeisiä muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmauksia*
- *ymmärtää apuvälineitä käyttäen helppoa autenttista tekstiä, osaa poimia yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden perusteella.*

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvin osin vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31)

Opintojakson moduulit

- Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Ikkunat auki antiikkiin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kertomaan itsestään perusasioita latinaksi*
- *tutustuu kielen keskeisiin piirteisiin*
- *tutustuu antiikin kulttuuriin ja latinan kieleen nykyajan näkökulmasta*
- *ymmärtää latinan kielen aseman Euroopan kielten joukossa ja erityisesti romaanisissa kielissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Ikkunat auki antiikkiin

- *Rooman valtakunnan latinan kielen vaiheet pääpiirteittäin*
- *antiikin ja nykypäivän Italiaa ja roomalaisia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen merkityksestä eurooppalaisen kulttuurin ja kielten kehityksessä. Latinan kielen opiskelu auttaa opiskelijaa tunnistamaan nykykulttuurissa vallitsevien ajattelutapojen ja kertomusten historiallisia juuria.

Vuorovaikutusosaaminen

Vieraan kielen opiskeluun liittyvät vuorovaikutustilanteet tukevat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ikkunat auki antiikkiin, LAB31 (2 op.)

Opiskelija tutustuu latinan kielen alkeisiin sekä latinan asemaan maailmassa ennen ja nyt.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista

Antiikin elämää, 2 op (LAB32)

Opintojakson moduulit

- Antiikin elämää, 2 op (LAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Antiikin elämää

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kielitietoisuuttaan ja oppii käyttämään kieliopillisia käsitteitä*

- *oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja lisää muoto-opin osaamistaan*
- *tutustuu pääpiirteittäin elämään antiikin aikaisessa kaupungissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Antiikin elämää

- *yksityinen ja julkinen elämä antiikissa*
- *työnteko antiikissa*
- *orjuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Antiikin elämää, LAB32 (2 op.)

Opintojaksolla jatketaan tutustumista latinan kielen perusrakenteisiin, sekä tutustutaan elämään roomalaiskodeissa ja -kaupungeissa.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33)

Opintojakson moduulit

- Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *laajentaa lauseopin osaamistaan*

- *harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

- *antiikin vapaa-aika*
- *antiikin roomalaisnuorten kasvatus ja koulunkäynti*
- *antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan ymmärrystä latinasta eri tieteitä yhdistävänä kielenä. Tämä auttaa opiskelijaa tunnistamaan erityisesti ilmiöiden moninäkökulmaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, LAB33 (2 op)

Opintojaksossa perusrakenteiden opiskelun lisäksi tutustutaan myös lauseoppiin. Aihepiireinä vapaa-aika, koulunkäynti ja jumaltarustot.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34)

Opintojakson moduulit

- Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Rooman historian vaiheita

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan*
- *tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan*

- *tutustuu etruskeihin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Rooman historian vaiheita

- *Rooman varhaishistoria ja siihen liittyvät tarut*
- *Rooman historian käännekohdat*
- *Rooman kehittyminen maailmanvallaksi*
- *roomalainen aikakäsitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan ymmärrystä vieraan kulttuurin ja yhteiskunnan erityispiirteistä. Tämä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rooman historian vaiheita, LAB34 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu Rooman historiaan ja valtakunnan eri vaiheisiin sekä syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35)

Opintojakson moduulit

- Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Merkittäviä roomalaisia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *täydentää lauseopin osaamistaan*

- *hallitsee keskeisen muoto-opin*
- *syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta*
- *tutustuu runomitoista heksametriin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Merkittäviä roomalaisia

- *Rooman historian merkkihenkilöitä*
- *roomalaiset hyveet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikan opiskelija tutustuu roomalaisten käsitykseen hyvästä ja oikeasta, sekä heidän suhtautumisestaan muihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Merkittäviä roomalaisia, LAB35 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu joihinkin merkittäviin historiallisiin henkilöihin sekä laajentaa muoto- ja lauseopin osaamistaan.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuuriperintömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa*

- *monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista*
- *tutustuu lyyrisiin runomittoihin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuriperintömme

- *antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme*
- *antiikin tieteet ja taiteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan ymmärrystä latinasta eri tieteitä yhdistävänä kielenä. Tämä auttaa opiskelijaa tunnistamaan erityisesti ilmiöiden moninäkökulmaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuriperintömme, LAB36 (2 op)

Opiskelija monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista ja vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37)

Opintojakson moduulit

- Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Viestejä menneisyydestä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan*

- *tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Viestejä menneisyydestä

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen ja antiikin kulttuurin erityispiirteistä. Tämä auttaa opiskelijaa tunnistamaan kulttuurien välisiä eroja ja vaikutuksia toisessa kulttuuriympäristössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viestejä menneisyydestä, LAB37 (2op)

Opiskelija tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta ja hioo lauseopin taitojaan.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38)

Opintojakson moduulit

- Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Latinaa kautta vuosisatojen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä*

- *nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Latinaa kautta vuosisatojen

- *latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään*
- *kristillinen ja humanistinen latina*
- *latinan lausuminen eri maissa*
- *Suomen latiniteetti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään japanin kielen ja japanilaisen kulttuurin erityispiirteistä. Tämä auttaa opiskelijaa tunnistamaan kulttuurien välisiä eroja ja vaikutuksia toisessa kulttuuriympäristössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Latinaa kautta vuosisatojen, LAB38 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee ymmärtämään muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä. Tekstinäytteiden kautta opiskelija saa kuvan eri aikakausien latinasta antiikista nykaikaan.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Rooman-matka, 2 op (LAB3S10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdemaan kulttuuriin osallistuessaan opintomatkalle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu monipuolisesti Italian ja Rooman historiaan ja kultuuriin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija laajentaa kuvaansa Roomasta ja sen historian merkityksestä monesta eri näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso avrioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rooman-matka, LAB310, (2 op)

Opintojakso on vahvasti yleissivistystä painottava, eikä vaadi muita latinan kielen opintoja. Opintojaksoon kuuluu matka kohdemaahan sekä mahdollisesti matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opiskelijalle aiheutuu opintojaksosta kuluja.

Kurssi suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Antiikin kulttuuri, 2 op (LAB3S9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Nähdään antiikin kulttuurin perinnön merkitys myöhempiin aikoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Antiikin kirjallisuus
- Kuvataiteet
- Tiede ja maailmankuva
- Mytologia
- Antiikin maailman kehitysvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu laajasti antiikin kulttuuriin ja sen vaikutukseen myöhempinä aikaoina.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opikselija saa monipuolisen käsityksen antiikin kulttuurista: tieteistä ja taiteista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Antiikin kulttuurikurssi, LAB39 (2 op)

Opintojakson aikana tutustutaan monipuolisesti antiikin Kreikkaan ja Roomaan; niiden historiaan, kulttuuri-ilmiöihin ja taruihin.

Opintojakso ei vaadi latinan kielen taitoja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.20.6. Espanja (EAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 1, EAB31, perustason alkeet 1 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kohdekielen asemaan maailmassa sekä hahmottaa uutta kieltä. Opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä. Opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita ja tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kielen perusrakenteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 2, EAB32, perustason alkeet 2 (2 op)

Opintojakso rohkaisee opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja auttaa hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin. Opintojakson aikana opetellaan sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.
- Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 3, EAB33, perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija muodostaa kokonaisnäkemyksen perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestään kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa käsitellään vapaa-ajanviettoon, harrastuksiin sekä kouluun liittyvää sanastoa sekä harjoitellaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä.
- Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 4, EAB34, perustaso 1 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa kertomaan omasta kotimaastaan ja kulttuuristaan sekä huomaamaan kulttuurieroja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään.
- Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 5, EAB35, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Opintojakson aihepiirinä ovat hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin.
- Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.
- Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 6, EAB36, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kielialueen kulttuurisesti keskeisiin aiheisiin. Opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen valitsemastaan kulttuuriaiheesta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 7, EAB37, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opitaan kertomaan tulevaisuudensuunnitelmista sekä harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä tilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä.
- Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiansa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 8, EAB38, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (EABS310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.
- Opiskelija syventää tietämystään kohdekielen kulttuurista ja kielestä tekemällä matkalle valmistavia tehtäviä ja osallistumalla opintojaksoon liittyville oppitunneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

EAB310

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä mahdollisesti matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opiskelijalle aiheutuu opintojaksosta kuluja.

Kurssi suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abikertaus, 2 op (EAB3S9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa ja kertaa aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan taitoja ennen yo-kokeeseen osallistumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

EAB309

Kerrataan aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita. Opintojakso valmentaa abiturientteja ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Abikertaus suoritetaan viimeisessä jaksossa ennen espanjan yo-kokeeseen osallistumista.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (EABS11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.7. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (RAA)

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa kielen perusrakenteita ja -sanastoa

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla tutustutaan monipuolisesti eri kulttuurimuotoihin ja pohditaan kulttuurin ja taiteen merkitystä yksilöille ja yhteisölle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Opiskelija tutustuu kulttuurin ja taiteen eri muotoihin sekä pohtii niiden merkitystä omassa elämässä.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa kielen perusrakenteita ja -sanastoa

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*

- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää omien mielipiteidensä ilmaisutaitoja eri tilanteissa sekä kirjallisesti että suullisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee neuvottelutaitoja, argumentointia sekä tutustuu erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja vaikuttamisen keinoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset yhteiskunnallista osaamista ja vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tarkastelee yksilön roolia yhteiskunnan jäsenenä ja harjoittelee aktiivista toimijuutta vieraalla kielellä, esim. tutustumalla erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin. Opintojakson aikana opiskelija myös kehittää ajattelu- ja opiskelutaitojaan harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vieraan kielen hallitseminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin ja tietolähteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu eri tiedon- ja tieteenaloihin sekä vieraan kielen asemaan kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Hän harjoittelee asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja sekä kehittää taitoaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista tieteeseen tai teknologiaan liittyvistä aiheista.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin ammatteihin ja niiden vaatimuksiin. Opiskelija oppii käsittelemään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä hahmottamaan laajempia talouden ilmiöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee jatko-opintoihin ja työnhakuun liittyviä tilanteita, joissa hän tutustuu eri osapuolten rooleihin ja eri kommunikointitilanteissa käytettyyn kieleen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa ymmärrystä monipuolisen kielitaidon merkityksestä lukion ulkopuolella sekä lukiota seuraavissa elämänvaiheissa, opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset yhteiskunnallista osaamista sekä hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija syventää käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Opiskelija tutustuu tekstilajeihin, joita hän kohtaa mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opiskelija pohtii jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija oppii käsittelemään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä hahmottamaan laajempia talouden ilmiöitä. Opiskelija täydentää henkilökohtaisen kieliprofiilinsa tulevaisuuden tarpeita varten.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen sekä rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelija oppii pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset eettisyys- ja ympäristöosaamista sekä globaalia ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tarkastelee globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelija pohtii asenteiden ja arvojen merkitystä sekä vastuuntuntoaan. Opiskelija kehittää taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa sanavarastoaan

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hyödyntää lukio-opinnoissa opittua kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, jotka vaihtelevat arkipäivän kohtaamisista vaativiin kommunikointitilanteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön. Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan suullisen kielitaidon ja kommunikointitaitojen sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakson arviointi perustuu valtakunnallisen suullisen kielitaidon kokeen ja luokkatyöskentelyn tuotoksiin ja tuloksiin (esim. jatkuva näyttö, esitykset ja sanakokeet).Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Arvosanan lisäksi opiskelija saa valtakunnallisen suullisen kokeen tuloksesta erillisen todistuksen.

Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija kertaa lukio-opinnoissa opittua sanastoa esim. teemoittain erilaisten suullisten harjoitusten avulla (pari- ja pienryhmätehtävät, erilaiset esitykset tms.). Suullisen työskentelyn lisäksi voidaan pitää sanakokeita, jotta sanasto vahvistuisi. Opiskelija täydentää henkilökohtaista kieliprofiiliansa tulevaisuuden tarpeita varten. Opintojaksoon kuuluu valtakunnallinen suullinen koe, joka tehdään Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti, ja siitä annetaan erillinen todistus.

Minä kielten maailmassa - ranska maailman kielenä, 4 op (RAA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- kertaa kielen perusrakenteita ja -sanastoa

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- perusrakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien arkielämän tilanteisiin liittyvien ilmaisujen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia;

Annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Opintojakson VK 1-2 suorittaminen edellyttää kieliprofiilin laatimista.

Laaja-alaiset hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija totuttelee ja harjaantuu lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan, kieli-identiteettiään ja itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista. Opiskelija tarkastelee vieraan kielen käyttöä eri puolilla maailmaa eri vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija aloittaa henkilökohtaisen kieliprofiilin laatimisen ja täydentää sitä lukio-opintojen edistyessä.

Abikertaus, 2 op (RAAS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin vahvistaen tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija laajentaa ja kertaa eri aihepiirien sanastoa ja kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitään sekä argumentointiaan tiedon perusteella.

- Opiskelija osaa ilmaista itseään kirjallisesti tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.
- Opiskelija osaa hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja vahvistaa tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija syventää sanavarastoaan eri aihepiireihin liittyvien tekstien avulla.
- Opiskelija kertaa vieraan kielen keskeistä kielioppia sekä harjoittelee ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä, esim. kuullun - ja luetunymmärtämistä sekä kirjallista ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana. Preliminäärikoe on tehtävä huolellisesti suoritusmerkinnän saamiseksi.

Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAAS9, Abikertaus (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Syvennä osaamistasi, 2 op (RAAS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelijaa tehokkaasti ja monipuolisesti saksan ylioppilastutkinnon eri osa-alueisiin. Tavoitteena on myös vahvistaa kohdekielen tietämystä ja hallintaa sanaston ja rakenteiden osalta sekä opiskelijan taitoja tuottaa tekstiä kirjallisesti eri tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla laajennetaan ja kerrataan edelleen eri aihepiirien sanastoa lukemalla ja kuuntelemalla eri tekstilajeja sekä vahvistetaan aikaisemmilla opintojaksoilla opittuja rakenteita monipuolisia tehtäviä tehden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAAS10, Syvennä osaamistasi (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (RAAS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.
- Opiskelija syventää tietämystään kohdekielen kulttuurista ja kielestä tekemällä matkalle valmistavia tehtäviä ja osallistumalla opintojaksoon liittyville oppitunneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAAS11, La Culture Populaire Francophone (2op)

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opintojakso aiheuttaa opiskelijalle kustannuksia.

Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Kurssin toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (RAAS12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.8. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.

Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 1, RAB21, perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija muodostaa kokonaisnäkemyksen perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestään kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa käsitellään vapaa-ajanviettoon, harrastuksiin sekä kouluun liittyvää sanastoa sekä harjoitellaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä.
- Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 2, RAB22, perustaso 1 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa kertomaan omasta kotimaastaan ja kulttuuristaan sekä huomaamaan kulttuurieroja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään.
- Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 3, RAB23, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Opintojakson aihepiirinä ovat hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin.
- Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.
- Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 4, RAB24, perustaso 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kielialueen kulttuurisesti keskeisiin aiheisiin. Opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen valitsemastaan kulttuuriaiheesta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 5, RAB25, perustaso 4 (2 op)

Opintojakson aikana opitaan kertomaan tulevaisuudensuunnitelmista sekä harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä tilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä.
- Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiansa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 6, RAB26, perustaso 5 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason jatko 1, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelijat tekevät esim. kurssitöillä, jotka vahvistavat työelämävalmiuksia sekä yhteiskunnallista valveutuneisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 7, RAB27, perustason jatko 1 (2 op)

Opintojakso tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Opintojakso antaa valmiudet yhteiskunnalliseen osaamiseen. Tämä toteutuu kurssilla tehtävillä kurssitöillä, jotka vahvistavat työelämävalmiuksia sekä yhteiskunnallista valveutuneisuutta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat tekevät esim. kurssitöitä, jotka vahvistava eettistä tietoisuutta ja antaa valmiudet arvolähteiseen toimintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 8, RAB28. perustason jatko 2 (2 op)

Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta.

Opintojakso antaa valmiudet eettisyys- ja ympäristöosaamiseen. Tämä toteutuu esim. opintojakson aikana tehtävillä kurssitöillä, jotka vahvistava eettistä tietoisuutta ja antaa valmiudet arvolähteiseen toimintaan.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Syvennä osaamistasi, 2 op (RAB2S10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelijaa tehokkaasti ja monipuolisesti saksan ylioppilastutkinnon eri osa-alueisiin.
- Tavoitteena on myös vahvistaa kohdekielen tietämystä ja hallintaa sanaston ja rakenteiden osalta sekä opiskelijan taitoja tuottaa tekstiä kirjallisesti eri tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla laajennetaan ja kerrataan edelleen eri aihepiirien sanastoa lukemalla ja kuuntelemalla eri tekstilajeja sekä vahvistetaan aikaisemmilla opintojaksoilla opittuja rakenteita monipuolisia tehtäviä tehden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAB2S10, Syvennä osaamistasi (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri

tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (RAB2S11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.
- Opiskelija syventää tietämystään kohdekielen kulttuurista ja kielestä tekemällä matkalle valmistavia tehtäviä ja osallistumalla opintojaksoon liittyville oppitunneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAB2S11, La Culture Populaire Francophone (2 op)

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Matkakulut (matkat, majoitus, pääsyliput jne.) opiskelija maksaa itse.

Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Kurssin toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abikertaus, 2 op (RAB2S9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin vahvistaen tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija laajentaa ja kertaa eri aihepiirien sanastoa ja kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitään sekä argumentointiaan tiedon perusteella.
- Opiskelija osaa ilmaista itseään kirjallisesti tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.
- Opiskelija osaa hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja vahvistaa tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija syventää sanavarastoaan eri aihepiireihin liittyvien tekstien avulla.
- Opiskelija kertaa vieraan kielen keskeistä kielioppia sekä harjoittelee ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä, esim. kuullun - ja luetunymmärtämistä sekä kirjallista ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAB3S9, Abikertaus (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (RAB2S12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.9. Ranska (RAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti.
- Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.
- Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten.
- Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen.
- Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 1, RAB31, perustason alkeet 1 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kohdekielen asemaan maailmassa sekä hahmottaa uutta kieltä. Opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä. Opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita ja tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kielen perusrakenteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 2, RAB32, perustason alkeet 2 (2 op)

Opintojakso rohkaisee opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja auttaa hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin. Opintojakson aikana opetellaan sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.
- Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 3, RAB33, perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija muodostaa kokonaisnäkemyksen perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestään kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa käsitellään vapaa-ajanviettoon, harrastuksiin sekä kouluun liittyvää sanastoa sekä harjoitellaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 1, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä.
- Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 4, RAB34, perustaso 1 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa kertomaan omasta kotimaastaan ja kulttuuristaan sekä huomaamaan kulttuurieroja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään.
- Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 5, RAB35, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Opintojakson aihepiirinä ovat hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.

- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin.
- Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.
- Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 6, RAB36, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kielialueen kulttuurisesti keskeisiin aiheisiin. Opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen valitsemastaan kulttuuriaiheesta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 7, RAB37, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opitaan kertomaan tulevaisuudensuunnitelmista sekä harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä tilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä.
- Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiansa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat

opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 8, RAB38, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Syvennä osaamistasi, 2 op (RAB3S10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelijaa tehokkaasti ja monipuolisesti saksan ylioppilastutkinnon eri osa-alueisiin.
- Tavoitteena on myös vahvistaa kohdekielen tietämystä ja hallintaa sanaston ja rakenteiden osalta sekä opiskelijan taitoja tuottaa tekstiä kirjallisesti eri tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla laajennetaan ja kerrataan edelleen eri aihepiirien sanastoa lukemalla ja kuuntelemalla eri tekstilajeja sekä vahvistetaan aikaisemmilla opintojaksoilla opittuja rakenteita monipuolisia tehtäviä tehden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAB3S10, Syvennä osaamistasi (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (RAB3S11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.
- Opiskelija syventää tietämystään kohdekielen kulttuurista ja kielestä tekemällä matkalle valmistavia tehtäviä ja osallistumalla opintojaksoon liittyville oppitunneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAB3S11, Kulttuuriopintojakso (2 op)

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä mahdollisesti matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opiskelijalle aiheutuu opintojaksosta kuluja.

Kurssi suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abikertaus, 2 op (RAB3S9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa ja kertaa aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan taitoja ennen yo-kokeeseen osallistumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAB3S9, Abikertaus (2 op)

Kerrataan aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita. Opintojakso valmentaa abiturientteja ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Abikertaus suoritetaan viimeisessä jaksossa ennen ranskan yo-kokeeseen osallistumista.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (RAB3S12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.10. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA)

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa kielen perusrakenteita ja -sanastoa

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla tutustutaan monipuolisesti eri kulttuurimuotoihin ja pohditaan kulttuurin ja taiteen merkitystä yksilöille ja yhteisölle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn

monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Opiskelija tutustuu kulttuurin ja taiteen eri muotoihin sekä pohtii niiden merkitystä omassa elämässä.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa kielen perusrakenteita ja -sanastoa

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää omien mielipiteidensä ilmaisutaitoja eri tilanteissa sekä kirjallisesti että suullisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee neuvottelutaitoja, argumentointia sekä tutustuu erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja vaikuttamisen keinoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tarkastelee yksilön roolia yhteiskunnan jäsenenä ja harjoittelee aktiivista toimijuutta vieraalla kielellä, esim. tutustumalla erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin. Opintojakson aikana opiskelija myös kehittää ajattelu- ja opiskelutaitojaan harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vieraan kielen hallitseminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin ja tietolähteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset monitieteistä ja luovaa osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu eri tiedon- ja tieteenaloihin sekä vieraan kielen asemaan kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Hän harjoittelee asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja sekä kehittää taitoaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista tieteeseen tai teknologiaan liittyvistä aiheista.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*

- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin ammatteihin ja niiden vaatimuksiin. Opiskelija oppii käsittelemään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä hahmottamaan laajempia talouden ilmiöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee jatko-opintoihin ja työnhakuun liittyviä tilanteita, joissa hän tutustuu eri osapuolten rooleihin ja eri kommunikointitilanteissa käytettyyn kieleen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa ymmärrystä monipuolisen kielitaidon merkityksestä lukion ulkopuolella sekä lukiota seuraavissa elämänvaiheissa, opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija syventää käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Opiskelija tutustuu tekstilajeihin, joita hän kohtaa mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opiskelija pohtii jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija oppii käsittelemään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä hahmottamaan laajempia talouden ilmiöitä. Opiskelija täydentää henkilökohtaisen kieliprofiilinsa tulevaisuuden tarpeita varten.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- opintokokonaisuuden aihepiiriin liittyvän sanaston kertaus ja laajentaminen sekä rakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelija oppii pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Laaja-alaiset eettisyys- ja ympäristöosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija tarkastelee globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelija pohtii asenteiden ja arvojen merkitystä sekä vastuuntuntoaan. Opiskelija kehittää taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa sanavarastoaan

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hyödyntää lukio-opinnoissa opittua kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, jotka vaihtelevat arkipäivän kohtaamisista vaativiin kommunikointi tilanteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön. Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan suullisen kielitaidon ja kommunikointitaitojen sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakson arviointi perustuu valtakunnallisen suullisen kielitaidon kokeen ja luokkatyöskentelyn tuotoksiin ja tuloksiin (esim. jatkuva näyttö, esitykset ja sanakokeet).Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Laaja-alaiset vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Arvosanan lisäksi opiskelija saa valtakunnallisen suullisen kokeen tuloksesta erillisen todistuksen.

Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija kertaa lukio-opinnoissa opittua sanastoa esim. teemoittain erilaisten suullisten harjoitusten avulla (pari- ja pienryhmätehtävät, erilaiset esitykset tms.). Suullisen työskentelyn lisäksi voidaan pitää sanakokeita, jotta sanasto vahvistuisi. Opiskelija täydentää henkilökohtaista kieliprofiiliansa tulevaisuuden tarpeita varten. Opintojaksoon kuuluu valtakunnallinen suullinen koe, joka tehdään Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti, ja siitä annetaan erillinen todistus.

Saksan kieli globaalissa maailmassa, 4 op (SAA1-2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- kertaa ja laajentaa kielen perusrakenteita ja -sanastoa

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- perusrakenteiden kertaus ja laajentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien arkielämän tilanteisiin liittyvien ilmaisujen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia;

Annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Opintojakson suorittaminen edellyttää kieliprofiilin laatimista.

Laaja-alaiset vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoilla (4-10).

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija totuttelee ja harjaantuu lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan, kieli-identiteettiään ja itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista. Opiskelija tarkastelee vieraan kielen käyttöä eri puolilla maailmaa eri vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija aloittaa henkilökohtaisen kieliprofiilin laatimisen ja täydentää sitä lukio-opintojen edistyessä.

Abikertaus, 2 op (SAAS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin vahvistaen tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija laajentaa ja kertaa eri aihepiirien sanastoa ja kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitään sekä argumentointiaan tiedon perusteella.
- Opiskelija osaa ilmaista itseään kirjallisesti tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.
- Opiskelija osaa hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja vahvistaa tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija syventää sanavarastoaan eri aihepiireihin liittyvien tekstien avulla.
- Opiskelija kertaa vieraan kielen keskeistä kielioppia sekä harjoittelee ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä, esim. kuullun - ja luetunymmärtämistä sekä kirjallista ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana. Preliminäärikoe on tehtävä huolellisesti suoritusmerkinnän saamiseksi.

Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAAS9, Abikertaus (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Syvennä osaamistasi, 2 op (SAAS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelijaa tehokkaasti ja monipuolisesti saksan ylioppilastutkinnon eri osa-alueisiin.
- Tavoitteena on myös vahvistaa kohdekielen tietämystä ja hallintaa sanaston ja rakenteiden osalta sekä opiskelijan taitoja tuottaa tekstiä kirjallisesti eri tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla laajennetaan ja kerrataan edelleen eri aihepiirien sanastoa lukemalla ja kuuntelemalla eri tekstilajeja sekä vahvistetaan aikaisemmilla opintojaksoilla opittuja rakenteita monipuolisia tehtäviä tehden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana. Preliminäärikoe on tehtävä huolellisesti suoritusmerkinnän saamiseksi.

Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAAS10, Syvennä osaamistasi (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (SAAS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.
- Opiskelija syventää tietämystään kohdekielen kulttuurista ja kielestä tekemällä matkalle valmistavia tehtäviä ja osallistumalla opintojaksoon liittyville oppitunneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana. Laaja-alaiset globaali- ja kulttuuriosaamista tukevat sisällöt arvioidaan osana kurssin suoritusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAAS11, Kulttuuriopintojakso (2 op)

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opintojakso aiheuttaa opiskelijalle kustannuksia.

Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Kurssin toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (SAAS12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.11. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.

Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Osaamisen arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

- Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 1, SAB21, perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija muodostaa kokonaisnäkemyksen perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestään kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa käsitellään vapaa-ajanviettoon, harrastuksiin sekä kouluun liittyvää sanastoa sekä harjoitellaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä.
- Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 2, SAB22, perustaso 1 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa kertomaan omasta kotimaastaan ja kulttuuristaan sekä huomaamaan kulttuurieroja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- TVT ja tauottaminen: Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään.
- Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 3, SAB23, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Opintojakson aihepiirinä ovat hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin.
- Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.
- Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden

sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 4, SAB24, perustaso 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kielialueen kulttuurisesti keskeisiin aiheisiin. Opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen valitsemastaan kulttuuriaiheesta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 5, SAB25, perustaso 4 (2 op)

Opintojakson aikana opitaan kertomaan tulevaisuudensuunnitelmista sekä harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä tilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä.

- Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiansa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 6, SAB26, perustaso 5 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat vahvistavat työelämävalmiuksia sekä yhteiskunnallista valveutuneisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 7, SAB27, perustason jatko 1 (2 op)

Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Opintojakso antaa valmiudet yhteiskunnalliseen osaamiseen. Tämä toteutuu esim. opintojakson aikana tehtävillä kurssitöillä, jotka vahvistavat työelämävalmiuksia sekä yhteiskunnallista valveutuneisuutta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinotjakson aikana opiskelijat tekevät esim. kurssitöitä, joilla vahvistetaan eettistä tietoisuutta ja annetaan valmiudet arvolähteiseen toimintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 8, SAB28, perustason jatko 2 (2 op)

Opintojakson tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta.

Opintojakso antaa valmiudet eettisyys- ja ympäristöosaamiseen. Tämä toteutuu esim. opintojakson aikana tehtävillä kurssitöillä, jotka vahvistava eettistä tietoisuutta ja antaa valmiudet arvolähteiseen toimintaan.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Syvennä osaamistasi, 2 op (SAB2S10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelijaa tehokkaasti ja monipuolisesti saksan ylioppilastutkinnon eri osa-alueisiin.
- Tavoitteena on myös vahvistaa kohdekielen tietämystä ja hallintaa sanaston ja rakenteiden osalta sekä opiskelijan taitoja tuottaa tekstiä kirjallisesti eri tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla laajennetaan ja kerrataan edelleen eri aihepiirien sanastoa lukemalla ja kuuntelemalla eri tekstilajeja sekä vahvistetaan aikaisemmilla opintojaksoilla opittuja rakenteita monipuolisia tehtäviä tehden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAB2S10, Syvennä osaamistasi (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (SAB2S11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.
- Opiskelija syventää tietämystään kohdekielen kulttuurista ja kielestä tekemällä matkalle valmistavia tehtäviä ja osallistumalla opintojaksoon liittyville oppitunneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAB2S11, Kulttuuriopintojakso (2 op)

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Matkakulut (matkat, majoitus, pääsyliput jne.) opiskelija maksaa itse.

Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Kurssin toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abikertaus, 2 op (SAB2S9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin vahvistaen tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija laajentaa ja kertaa eri aihepiirien sanastoa ja kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitään sekä argumentointiaan tiedon perusteella.
- Opiskelija osaa ilmaista itseään kirjallisesti tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.
- Opiskelija osaa hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu laajasti medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja vahvistaa tietämystään eri tekstilajeista.
- Opiskelija syventää sanavarastoaan eri aihepiireihin liittyvien tekstien avulla.
- Opiskelija kertaa vieraan kielen keskeistä kielioppia sekä harjoittelee ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä, esim. kuullun - ja luetunymmärtämistä sekä kirjallista ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAB2S9, Abikertaus (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (SAB2S12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.12. Saksa (SAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 1, SAB31, perustason alkeet 1 (2 op)

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu kohdekielen asemaan maailmassa sekä hahmottaa uutta kieltä. Opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä. Opintojaksossa harjoitellaan rutiininomaisia viestintätilanteita ja tavallisimpia kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kielen perusrakenteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 2, SAB32, perustason alkeet 2 (2 op)

Opintojakso rohkaisee opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja auttaa hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin. Opintojakson aikana opetellaan sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.
- Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 3, SAB33, perustason alkeet 3 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija muodostaa kokonaisnäkemyksen perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestään kohdekielen opinnoissa. Opintojaksossa käsitellään vapaa-ajanviettoon, harrastuksiin sekä kouluun liittyvää sanastoa sekä harjoitellaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä.
- Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 4, SAB34, perustaso 1 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa kertomaan omasta kotimaastaan ja kulttuuristaan sekä huomaamaan kulttuurieroja.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään.
- Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 5, SAB35, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa. Opintojakson aihepiirinä ovat hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin.
- Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.
- Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 6, SAB36, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kielialueen kulttuurisesti keskeisiin aiheisiin. Opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen valitsemastaan kulttuuriaiheesta.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 7, SAB37, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opitaan kertomaan tulevaisuudensuunnitelmista sekä harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä tilanteita.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamista.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä.
- Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiansa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, monipuolisesti ja opiskelijalähtöisesti. Opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Arviointikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä opiskelijan oppimista ohjaten. Arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden

sekä opintojakson aikana tapahtuvan työskentelyn lisäksi laaja-alaisten kokonaisuuksien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso 8, SAB38, perustaso 2 (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista.

Syvennä osaamistasi, 2 op (SAB3S10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmentaa opiskelijaa tehokkaasti ja monipuolisesti saksan ylioppilastutkinnon eri osa-alueisiin.
- Tavoitteena on myös vahvistaa kohdekielen tietämystä ja hallintaa sanaston ja rakenteiden osalta sekä opiskelijan taitoja tuottaa tekstiä kirjallisesti eri tekstilajien ominaispiirteet huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla laajennetaan ja kerrataan edelleen eri aihepiirien sanastoa lukemalla ja kuuntelemalla eri tekstilajeja sekä vahvistetaan aikaisemmilla opintojaksoilla opittuja rakenteita monipuolisia tehtäviä tehden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee monipuolisesti globaaleja ja eri kulttuureihin liittyviä kysymyksiä yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta eri tekstilajien pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti.

Opintojaksolla käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia; annettava palaute voi olla kirjallista tai suullista.

Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa palautetta, joka ohjaa opiskelijaa työskentelynsä kehittämisessä, tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa.

Summatiivinen arviointi pohjautuu opiskelijan osaamisestaan antamaan näyttöön.

Opintojakson arvosana perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon monilla eri osa-alueilla (esim. kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä työskentelyn monipuoliseen havainnointiin.

Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa.

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä kurssiin liittyvien tehtävien ja mahdollisten osakokeiden suorittamista. Palautetta annetaan vain määräaikaan mennessä palautetuista töistä. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAB3S10, Syvennä osaamistasi (2 op)

Opintojakson aikana opiskelija keskittyy kertaamaan ja syventämään lukion aiempien opintojaksojen aihepiirien sanastoa ja rakenteita. Opintojakson syventää tietämystään eri tekstilajeista ja niiden ominaispiirteistä. Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu vieraan kielen ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla monipuolisesti ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kulttuuriopintojakso, 2 op (SAB3S11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ja syventää tietämystään kohdemaan kulttuurista ja kielestä.
- Opiskelija oppii toimimaan kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä osallistumalla matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija osallistuu matkalle vierasta kieltä puhuvaan maahan.
- Opiskelija syventää tietämystään kohdekielen kulttuurista ja kielestä tekemällä matkalle valmistavia tehtäviä ja osallistumalla opintojaksoon liittyville oppitunneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa omaa uteliaisuuttaan, motivaatiotaan ja taitoaan toimia kulttuurisesti ja kielellisesti kohdekielen ympäristössä. Opiskelija syventää maailmankansalaisen taitojaan tutustumalla kohdekieltä äidinkielenään puhuviin ihmisiin ja kommunikoimalla vieraalla kielellä heidän kanssaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää opintojakson aikana annettujen tehtävien suorittamista sekä osallistumista opintojaksoon liittyvään toimintaan. Tarkemmat arviointiperiaatteet ja vaadittavat osasuoritukset määritellään opintojakson alussa. Kaikki pakolliset tehtävät on tehtävä ja palautettava opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAB3S11, Kulttuuriopintojakso (2 op)

Kulttuuripainotteinen opintojakso, johon kuuluu matka kohdemaahan sekä mahdollisesti matkalle valmistavia tehtäviä ja oppitunteja. Opiskelijalle aiheutuu opintojaksosta kuluja.

Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena kouluajan ulkopuolella. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan opiskelijoille erikseen ja opiskelijat valitaan hakemusten perusteella.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abikertaus, 2 op (SAB3S9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa ja kertaa aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan taitoja ennen yo-kokeeseen osallistumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

SAB39

Kerrataan aiemmissa opintojaksoissa opittua sanastoa ja rakenteita. Opintojakso valmentaa abiturientteja ylioppilaskokeen eri osa-alueissa

Abikertaus suoritetaan viimeisessä jaksossa ennen saksan yo-kokeeseen osallistumista.

Opintojakso koostuu valinnaisista opinnoista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muualla suoritettu valinnainen opintojakso, 2 op (SAB3S12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muualla suoritettu opintokokonaisuus, joka voidaan hyväksilukea lukion valinnaiseksi opintojaksoksi. Opintosuorituksen voi saada esittämällä todistuksen opinnoista.

7.20.13. Vieraat kielet, venäjä A-oppimäärä (VKA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*

- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

7.20.14. Vieraat kielet, espanja A-oppimäärä (VKA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

7.21. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

*Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.*

*Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*

- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy erilaisten yhteiskuntien, erityisesti demokratioiden toimintaan sekä paikallisiin ja kansallisiin vaikutusmahdollisuuksiin.
- Opiskelija tutustuu monipuolisiin tiedontuottamis- ja julkaisemistapoihin sekä harjoittelee asiaperusteista argumentointia.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Vantaan sijainti mahdollistaa yhteistyön eduskunnan sekä muiden valtakunnallisten päätöksentekoinstituutioiden kanssa.
- Vantaa on ollut edelläkävijä nuorisovaltuustotoiminnassa koko 2000-luvun ajan, mikä konkretisoi paikallista vaikuttamista lukiolaisille. Muita vaikuttamiseen kasvattavia keinoja voivat olla vaalipaneelit, yhteistyö kansalaisjärjestöjen ja median kanssa sekä asiantuntijavierailut.
- Opetuksessa huomioidaan myös merkittävät ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso on yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaine. Opintojakso kehittää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opintojakso vahvistaa opiskelijan demokratiataitoja, kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan sekä vaikuttamaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Yhteiskuntaopin opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla pyritään kehittämään opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön ja yhdessä oppimiseen. Tämä tapahtuu luontevasti yhteiskunnalliseen osallistumiseen perehtymisen kautta. Opetuksessa painottuvat monipuoliset tiedontuottamis- ja julkaisemistavat, sekä asiaperusteisen argumentoinnin taitojen kehittäminen ja sen myötä rakentavan viestinnän taidot. Opiskelijaa kannustetaan aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, ajankohtaisten asioiden seuraaminen sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomalainen yhteiskunta, YH1, 2 op, pakollinen opintojakso.

Suoritetaan ensimmäisenä. Itsenäinen suorittaminen mahdollista vain painavista erityissyistä.

Opintojakso perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Opintojakso keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, ihmisoikeudet, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta sekä vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Taloustieto johdattaa opiskelijan pohtimaan poliittisten päätösten ja yhteiskunnallisten rakenteiden yhteyttä kestävään elämäntapaan.
- Opiskelija ymmärtää työn ja yrittäjyyden merkityksen omassa elämässään sekä yritysten ja kansantalouden tasolla.
- Opiskelijan analysointi- ja argumentointitaidot vahvistuvat tutustumalla taloustieteellisen tiedon lähteisiin ja tieteenalan tapaan tuottaa tietoa.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu talouskasvun mahdollisuuksiin ja rajoihin sekä talouden ympäristövaikutuksiin.
- Työelämä ja yrittäjyys korostuvat Vantaalla taloustiedon opetuksessa.
- Kaupungin asemaa logistisena keskuksena ja monikulttuurisena osana pääkaupunkiseutua voidaan hyödyntää opiskelussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija perehtyy talouden toimintaan laaja-alaisesti Suomen ja koko maailmantalouden näkökulmasta. Käsiteltävät teemat ulottuvat oman talouden hallinnasta yrittäjyyteen ja yrityksiin sekä aina maailmantalouden ilmiöihin asti. Talouden globalisaatio eri ilmenemismuodoissa ja erilaiset vaikutukset sekä yleisesti että Suomen osalta korostuvat myös opiskelussa. Opiskelija tutustuu talouskasvun mahdollisuuksiin ja rajoihin ja saa eväitä eettiseen ja kestävään taloudelliseen käyttäytymiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää digiajan vaatimaa monilukutaitoa oppimalla valitsemaan, tulkitsemaan kriittisesti ja soveltamaan tutkimuspohjaista talouteen liittyvää tietoaineistoa. Samalla hän oppii arvioimaan tilastollisesti ja matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja. Opintojaksossa korostuu tilastojen lukutaito.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, ajankohtaisten asioiden seuraaminen sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieto, YH2, 2 op, pakollinen opintojakso.

Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Opintojaksolla käsitellään mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kotitalouksien, yritysten ja julkisen talouden näkökulmista. Opintojaksolla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan ja Suomen näkeminen osana Euroopan unionia ja globaalia, verkottunutta maailmaa vahvistaa opiskelijan valmiuksia vaikuttaa kansainvälisesti.
- Ymmärrys identiteettien moninaisuudesta harjaannuttaa opiskelijaa vastuulliseen kansalaisuuteen.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Globalisaation ja EU:n vaikutuksia sekä identiteettien moninaisuutta voidaan tarkastella paikallisesta näkökulmasta käsin.
- Vantaan asema liikenteen solmukohtana sekä kaupungin monikulttuurinen väestö havainnollistavat globalisaation vaikutuksia ja kulttuurien moninaisuutta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tarkastelee keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista: globalisaation synty, hyödyt ja haitat, vaikutukset turvallisuuteen yksilöllisellä, yhteiskunnallisella ja globaalilla tasolla. Eurooppalaisuuden ymmärtäminen kokonaisvaltaisesti auttaa ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja arvostamaan erilaisia lähtökohtia.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää hyvinvointiosaamistaan vahvistamalla oman elämän ja yhteisöllisyyden taitoja sekä syventämällä oikeudellista, taloudellista ja yhteiskunnallista ymmärrystä. Opiskelija vahvistaa oman identiteettinsä rakentamista ja tutustuu identiteettien moninaisuuteen osana eurooppalaisuutta. Opiskelija ymmärtää yhteyden suomalaisen identiteetin, eurooppalaisen identiteetin ja globaalin kansalaisuuden välillä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, ajankohtaisten asioiden seuraaminen sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, YH3, 2 op, pakollinen opintojakso.

Opintojakso perehdyttää Suomen ja Euroopan asemaan globalisoituvassa maailmassa sekä Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen. Opintojaksolla seurataan ajankohtaisia maailman tapahtumia käyttäen monipuolisia tietolähteitä. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun ja toimimaan globaalikansalaisena. Lisäksi on mahdollista toteuttaa tutkivaa oppimista.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Oikeustieteen käsitteisiin sekä ajatteluun perehtyminen kehittää opiskelijan valmiuksia elämänhallintaan sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.
- Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee myös asiaperustaista argumentointia.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa voidaan hyödyntää asiantuntijavieraita tai paikallisia kohteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lakitiedon opinnoissa perehdytään kansalaista lähellä olevaan lainsäädäntöön ja käsitellään kansalaisten yleisimpiä oikeustoimia. Opinnot kehittävät opiskelijan hyvinvointiosaamista opiskelijan oikeudellisen tietämyksen ja taitojen karttuessa. Oikeudellisen ymmärryksen syveneminen vahvistaa opiskelijan oman elämänhallinnan taitoja tulevaisuutta varten.

Vuorovaikutusosaaminen

Lakitiedon opinnoissa harjoitellaan tiedon tuottamista ajantasaista lainsäädäntöä oikeustapauksissa lähteenä käyttäen. Opiskelijan vuorovaikutustaidot karttuvat yhdessä oppimisen ja oivaltamisen kautta. Lakitiedon opintoihin kuuluu yhtenä harjoiteltavana taitona asiaperusteinen argumentointi, mikä osaltaan kehittää opiskelijan viestinnän taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi: Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi, opiskelijalähtöisesti ja monipuolisesti. Arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja perusteet julkaistaan opiskelijoille.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, ajankohtaisten asioiden seuraaminen sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan osana opintojakson taitojen ja sisältöjen hallintaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitieto, YH4, 2 op, valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan numeroarvosanalla.

Yhteiskuntaoppia soveltavasti (abikertaus), 2 op (YHS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii yhdistämään aiemmin opittujen opintojaksojen asiat ja osaa soveltaa niitä yhteiskuntaopin reaalikokeen tehtävissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt ovat lukion yhteiskuntaopin keskeisiä aiheita yhteiskuntatiedosta, taloudesta, lakitiedosta sekä Euroopan unionin rakenteista ja ilmiöistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisten lähteiden, aineistojen ja tilastojen analysointia ja tulkintaa. Opiskelijan monilukutaito ja kyky punnita tietoa kriittisesti kehittyvät.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntaoppia soveltavasti, YH5, 2 op, valinnainen opintojakso.

Opintojakso tukee opiskelijaa ylioppilaskirjoitusten reaalikokeeseen valmistautumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen keskeiset sisällöt ja osaa muodostaa kokonaiskuvan opintojen eri teemoista. Lisäksi opiskelija tutustuu yhteiskuntaopin reaalikokeen vaatimuksiin, tehtävätyyppeihin ja käytänteisiin sekä harjoittelee esseevastausten kirjoittamista.

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisten lähteiden, aineistojen ja tilastojen analysointia ja tulkintaa. Opiskelijan monilukutaito ja kyky punnita tietoa kriittisesti kehittyvät.

Abikurssi suoritetaan viimeisenä opintojaksona ennen yhteiskuntaopin yo-kokeeseen osallistumista.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yrittäjyys ja yrityksen perustaminen, 2 op (YHS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustuttaa opiskelija yrittäjyyteen ja yrityksen liiketoiminnan suunnitteluun ja pyörittämiseen.
- Tavoitteena on myös, että opiskelija osaa arvioida omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa harkitessaan yrittäjäksi ryhtymistä sekä laatia yritykselle liiketoimintasuunnitelman.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana laaditaan yrityksen liiketoimintasuunnitelma, joka pitää sisällään mm. omien vahvuuksien kartoittamisen, yritysidean hahmottamisen, kilpailija- ja markkina-analyysin, kustannuslaskelman ja rahoitussuunnitelman sekä markkinointisuunnitelman.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyys ja yrityksen perustaminen, YH6, 2 op, valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla suunnitellaan yritys, jolle laaditaan liiketoimintasuunnitelma. Opintojakson voi yhdistää YH10-opintojaksoon valinnaisessa järjestyksessä.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Nuorisovaltuusto/opiskelijakunta, 2 op (YHS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen kasvaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kirjallisin töin täydennettävä opintojakso opiskelijalle, joka osallistuu lukioaikana nuorisovaltuuston tai opiskelijakunnan hallituksen toimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso perehdyttää opiskelijaa poliittiseen päätöksentekoon ja vaikuttamiseen paikallisella tasolla. Yhteistyötaidot ja kyky rakentavaan viestintään kehittyvät vaikuttamistyössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Nuorisovaltuusto/opiskelijakunta, YH7, 2 op, valinnainen opintojakso.

Kirjallisin töin täydennettävä opintojakso opiskelijalle, joka osallistuu lukioaikana nuorisovaltuuston tai opiskelijakunnan hallituksen toimintaan.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Paranna maailmaa - kansalaisvaikuttaminen ja vapaaehtoistyö, 2 op (YHS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija perehtyy käytännössä erilaisiin kansalaisvaikuttamisen keinoihin.
- Pyrkimyksenä on, että kukin opiskelija löytää mielekkäitä vapaaehtoistöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin kansalaisvaikuttamisen keinoihin, vapaaehtoistyön periaatteisiin sekä järjestökenttään Suomessa ja mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.
- Opiskelija pohtii vahvuuksiaan eri tyyppisiin vapaaehtoistöihin sekä sitä, miten vapaaehtoistyön avulla voi kehittää työelämätaitoja ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.
- Osa opintojaksosta suoritetaan käytännön vapaaehtoistyössä kouluajan ulkopuolella.
- Järjestöt/vapaaehtoistyön kohteet valitaan mahdollisuuksien mukaan opiskelijoiden toiveiden pohjalta, ottaen huomioon myös opiskelijoiden ikä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vapaaehtoistyön kautta opiskelija käyttää osaamistaan yhteiskunnan hyväksi ja kehittää omia työelämävalmiuksiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Paranna maailmaa - kansalaisvaikuttaminen ja vapaaehtoistyö, YH8, 2 op, valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla opiskellaan kansalaisjärjestöjen toimintaa ja vapaaehtoistyötä sekä teoriassa että itse tekemällä. Osa opintojaksosta suoritetaan käytännön vapaaehtoistyössä kouluajan ulkopuolella. Järjestöt/kohteet valitaan mahdollisuuksien mukaan opiskelijoiden toiveiden pohjalta.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yrittäjyyskilpailu, 2 op (YHS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kannustaa nuoria kehittämään yritysideoitaan eteenpäin ohjatusti valitsemansa yrityskilpailun kontekstissa.
- Opintojakso voidaan toteuttaa hajautetusti yhden lukuvuoden aikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso mahdollistaa opiskelijoille osallistumisen vuosittain järjestettäviin yrittäjyyskilpailuihin kuten Nuori yrittäjyys ry:n Uskalla yrittää -kilpailuun tai Yhdysvaltojen suurlähetystön Entrepreneurial Challenge -kilpailuun tai muihin lukuvuoden aikana järjestettäviin yrittäjyyskilpailuihin.
- Opiskelija voi suorittaa YHS9-opintojakson halutessaan YHS5- ja YHS10-opintojakson jatkoksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyskilpailu, YH9, 2 op, valinnainen opintojakso.

Tavoitteet: Opintojakson tavoitteena on kannustaa nuoria kehittämään yritysideoitaan eteenpäin ohjatusti valitsemansa yrityskilpailun kontekstissa. Opintojakso voidaan toteuttaa hajautetusti yhden lukuvuoden aikana.

Sisällöt: Opintojakso mahdollistaa opiskelijoille osallistumisen vuosittain järjestettäviin yrittäjyyskilpailuihin kuten Nuori yrittäjyys ry:n Uskalla yrittää -kilpailuun tai Yhdysvaltojen suurlähetystön Entrepreneurial Challenge -kilpailuun tai muihin lukuvuoden aikana järjestettäviin yrittäjyyskilpailuihin. Opiskelija voi suorittaa YHS9-opintojakson halutessaan YHS5- ja YHS10-opintojakson jatkoksi.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kestävä talous ja tuotteistaminen, 2 op (YHS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa kansainvälisen liiketoiminnan ja kestävän kehityksen periaatteet sekä ymmärtää niiden yhteydet omaan elämäänsä ja ympäröiviin ajankohtaisiin ilmiöihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu palvelumuotoilun periaatteisiin, tuotteistamiseen, myyntiin ja markkinointiin sekä soveltaa näihin kestävän kehityksen periaatteita.
- Opintojaksolla suunnitellaan mm. kestävän matkailun tuotteita yhteistyössä Vantaan Matkailun ja matkailualan yrittäjien kanssa.
- Opintojakso toteutetaan yhteistyössä Laurea ammattikorkeakoulun ja Varia ammatillisen oppilaitoksen kanssa.
- Opintojakso pidetään suomeksi ja englanniksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla suunnitellaan tuotteita (tavaroita tai palveluita), jotka noudattavat kestävän kehityksen periaatteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä talous ja tuotteistaminen, YH10, 2 op, valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla suunnitellaan tuotteita (tavaroita tai palveluita), jotka noudattavat kestävän kehityksen periaatteita. Opintojakso toteutetaan yhteistyössä Laurea ammattikorkeakoulun ja Varia ammatillisen oppilaitoksen kanssa. Opintojakso pidetään suomeksi ja englanniksi. Opintojakson voi yhdistää YH5-opintojaksoon valinnaisessa järjestyksessä.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lakitietoa syventävästi, 2 op (YHS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan oikeustieteen ymmärrystä ja kykyä lukea oikeustieteen tekstejä sekä korkeimman oikeuden ennakkopäätöksiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään eri oikeudenalojen lainsäädäntöön.
- Painopisteet saattavat vaihdella ajankohtaisten oikeustapausten mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson opinnoissa käytetään erilaisia lähteitä, joiden pohjalta opiskelija muodostaa tulkintoja ja tekee päätelmiä. Erilaisten lähteiden käyttö kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja olennaisen tiedon tunnistamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitietoa syventävästi, YH11, 2 op, valinnainen koulukohtainen opintojakso.

Lakitietoa syventävästi -opintojaksolla perehdytään oikeustieteeseen tieteenä ja analysoidaan laajempia oikeustapauksia. Opintojaksolla perehdytään esimerkiksi kansainvälisen oikeuden, valtiosääntöoikeuden, hallinto-oikeuden, prosessioikeuden, rikosoikeuden, markkinaoikeuden, immateriaalioikeuden ja ympäristöoikeuden lainsäädäntöön.

Opintojaksolla voidaan tutustua mahdollisuuksien mukaan myös oikeudenalan koulutukseen, tutkimukseen tai työtehtäviin.

Osallistuminen edellyttää, että YH4 on suoritettu.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Talous- ja yhteiskuntapolitiikka, 2 op (YHS12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla on tavoitteena syventää pakollisten opintojaksojen (YH1-3) sisältöjä.
- Opiskelija tarkastelee politiikkaa, poliittista toimintaa ja taloudellista tilannetta erilaisista näkökulmista ja perehtyy ajankohtaiseen poliittiseen ja taloudelliseen keskusteluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson painotus vaihtelee vuosittain ajankohtaisten aiheiden mukaan, esimerkiksi vaalivuodet huomioiden. Olennaista on kuitenkin pakollisten kurssien sisältöjen syventäminen ja yhdistäminen.
- Opetusmateriaalina käytetään ajankohtaista materiaalia, jota eritellään yksityiskohtaisemmin kuin pakollisilla opintojaksoilla. Tällaisia materiaaleja ovat esimerkiksi tilastot, graafit, erilainen kuvamateriaali tai taloudelliset ennusteet.
- Opintojaksoon voi liittyä myös laajempi kirjallinen tehtävä sekä vierailuja/vierailijoita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija yhdistää politiikan ja talouden lähestymistapoja yhteiskuntaan sekä kehittää lähdekriittisyyttä ja monilukutaitoa erilaisten aineistojen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijat osallistuvat opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun. He saavat myös monipuolista tukea ja ohjausta opintoihinsa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talous- ja yhteiskuntapolitiikka, YH12, 2 op, valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla pyritään ymmärtämään politiikkaa ja poliittisen toiminnan ideologisia tavoitteita sekä keskittymään ajankohtaiseen taloudelliseen tilanteeseen erilaisista näkökulmista.

Opintojakso syventää yhteiskuntaopin pakollisilla opintojaksoilla opittuja asioita. Opintojakson painotus vaihtelee vuosittain ajankohtaisten aiheiden mukaan (esim. vaalivuodet).

Opiskelussa käytetään ajankohtaisia aineistoja sekä opetellaan tulkitsemaan tarkemmin erilaisia yhteiskunnallisen tiedon lähteitä kuten tilastoja, graafeja ja kuvia. Opintojaksoon voi liittyä myös laajempi kirjallinen tehtävä sekä vierailuita/vierailijoita.

Opintojakso on tarkoitettu erityisesti niille opiskelijoille, jotka valmistautuvat yhteiskuntaopin ainereaalikokeeseen ja jotka ovat menestyneet hyvin opinnoissaan. Opintojaksot YH1-YH3 on oltava suoritettuina ennen tätä opintojakso.

Opintojaksoon saattaa liittyä maksullinen opintokäynti.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.22. Viestintä (VIE)

Oppiaine ja tehtävä

Viestinnän opetuksen tehtävä on antaa laaja-alaista viestinnän opetusta, jossa viestintää tarkastellaan sisällön, tuotannon, ilmaisun ja vastaanoton näkökulmasta. Viestinnän opetus on taidekasvatuksellista, teknistä, yhteiskunnallista ja eettistä. Siinä korostuvat luovuus, tulkinta, analyysi ja kriittisyys.

Viestinnän opetus yhdistää koulun toimintaa ympäröivään maailmaan – paikallisesti ja globaalisti. Viestinnän opetus auttaa opiskelijaa muissa lukio-opinnoissa sekä valmentaa häntä jatko-opintoihin.

Viestinnän opetus on jaettu seuraaviin kokonaisuuksiin:

- *perustaitojen polku*, johon kuuluvat mm. viestinnän peruskurssi, populaarikulttuuri ja mediapsykologia. Ne tukevat muiden viestinnän kurssien suorittamista. Viestinnän perusteiden (VIES1) suorittaminen on edellytyksenä median lukiodiplomin suorittamiselle.
- *teatteri-ilmaisun polku*, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. ilmaisullisten taitojen oppiminen sekä erilaisten esitysten valmistaminen.
- *graafinen polku*, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. valokuvaus, kuvien tuottaminen ja graafinen suunnittelu.
- *mediapolku*, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. lehdistö, radio, televisio, verkkoviestintä, journalistiikka ja mainonta.
- *elokuvapolku*, jonka keskeisiä sisältöjä ovat mm. elokuvatietous, -ilmaisu ja -tekniikka. Elokuvakurssit muodostavat oman oppiaineensa koodilla ELO.

Viestinnän piiriin kuuluvat myös median ja teatterin lukiodiplomit, joiden vaatimuksista kerrotaan tarkemmin niiden kohdalla.

Tavoitteet

Viestinnän opetuksen tavoitteena on, että

- opiskelija hallitsee laaja-alaisen medialukutaidon: hän osaa tuottaa sisältöjä eri medioihin, osaa analysoida ja tulkita eri medioiden viestejä.
- opiskelija hallitsee kulttuurisen lukutaidon: ymmärtää eri kulttuurien tapoja viestiä ja kommunikoida.
- opiskelija hallitsee laajan digitaalisen ja audiovisuaalinen lukutaidon: elokuvan, television, videon, tietoverkkojen, radion ja television peruslukutaidon.
- opiskelija osaa ilmaista itseään jonkin median avulla.
- opiskelija hallitsee omaa mediankäyttöään ja osaa lähettää ja vastaanottaa viestejä harkiten.

- opiskelija saa viestinnän opetuksesta taitoja ja tietoja, jotta hän voi suhtautua kriittisesti ja aktiivisesti ympäröivään yhteiskuntaan sekä vaikuttaa siihen.
- opiskelija ymmärtää, että viestintä on myös tärkeä teollisuudenala, jolla on taloudellista valtaa ja vaikutusmahdollisuuksia.
- opiskelija saa tietoja ja taitoja, jotka auttavat häntä selviytymään tulevaisuuden yhteiskunnassa ja olemaan aktiivinen oppija koko elinikänsä.
- opiskelija osaa myös nauttia median tarjoamista mahdollisuuksista.

Viestinnän opetus on avointa ja edesauttaa koulun sisäistä viestintää sekä lujittaa koulun yhteisöllisyyttä. Tämä toteutuu esimerkiksi yhteisten juhlien, esitysten ja sähköisten medioiden välityksellä.

Osaamisen arviointi

Opintojen arviointi perustuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin. Opiskelijan suorittama opintokokonaisuus arvostellaan suoritusmerkinnällä todistukseen. Jokaisen viestinnän kurssin yhteydessä määritellään tapa, jolla kurssi arvostellaan.

Median ja teatterin lukiodiplomi arvioidaan numeroarvosanalla valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaan.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Viestintä- ja mediataidot ovat osa hyvää elämää. Siksi niiden hallitseminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Viestinnän ydinaluetta on vuorovaikutus sekä suoraan yksilöiden välillä että erilaisten sähköisten välineiden avulla. Oppiaine kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Viestinnän ja median tuottamisessa yhdistyvät monenlaiset osaamisalueet, kuten puhe, kirjoittaminen, visuaalisuus ja liikkuva kuva. Näiden yhdistäminen luvalla tavalla kehittää opiskelijan monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunta ei voisi toimia ilman viestintää ja mediaa. Näiden taitojen oppiminen ja hallitseminen parantaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Media ja viestintä ovat täynnä valintoja, joiden tekemisen harjoittelu kehittää opiskelijan eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Media tuo maailman lähellemme, ja viestinnän avulla on mahdollista kertoa omasta ympäristöstämme ja kulttuuristamme muille. Oppiaineen sisällöt tukevat globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä opiskelijoilla.

Opintojaksot

Viestinnän perusteet, 2 op (VIES01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oivaltaa, ettei ole olemassa viestitöntä, merkitöntä tilaa tai tilannetta.
- Opiskelija oppii, että viestintä on monitieteinen ala, jota voidaan lähestyä eri näkökulmista.
- Opiskelija oppii tarkastelemaan mediaa eri näkökulmista ja tutustuu viestinnän vaikuttamiskeinoihin.
- Opiskelija tietää, että viestintää ja mediaa säätelevät lait ja eettiset säännöt.
- Opinnoissa viestintää tarkastellaan mm. tuottajan, vastaanottajan ja arkisen kanssakäymisen näkökulmista.
- Opintojakso pohjustaa muita viestinnän opintoja.
- Opintojakso on vaatimuksena median lukiodiplomin suorittamiselle.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä sisältöjä ovat mm. viestinnän teoria, arjen viestintätilanteet, puheviestintä ja jännittäminen.
- Mediaosuudessa käsitellään mediavälineiden kehitystä, vaikuttamisen keinoja, etiikkaa ja lainsäädäntöä sekä opiskelijan omaa suhdetta mediaan ajan- ja rahankäytön näkökulmasta.
- Lisäksi käsitellään visuaalista viestintää sekä median merkitystä yhteiskunnassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista käsittelemällä viestinnän ja median merkitystä yhteiskunnassa.

Hyvinvointiosaaminen

Viestintätaidot ja esimerkiksi oman mediankäytön hallinta lisäävät opiskelijat hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Arkisen viestinnän ja mediataitojen oppiminen käytännön harjoituksissa ja teorian tasolla lisäävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Samalla pohditaan hyvän vuorovaikutuksen esteitä ja sitä edistäviä tekijöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen mediankäyttö ja oman mediankäytön tiedostaminen edistävät opiskelijan eettistä osaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Media tarjoaa mahdollisuuksia oman luovuuden toteuttamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja tehtävien suorittamista. Kurssin päätöspäivänä työskennellään työpajamaisesti ja tuotetaan omia mediaesityksiä. Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaikille suositeltava opintojakso johdattelee opiskelijan viestinnän ja median maailmaan. Opinnoissa käsitellään viestintää ja mediaa sekä teorian että käytännön harjoistusten kannalta. Pohditaan mm. arjen viestintätilanteita, jännittämistä, omaa mediankäyttöä, median kehitystä, visuaalista viestintää sekä median yhteiskunnallista ulottuvuutta. Opintojakso vaaditaan, mikäli opiskelija haluaa suorittaa median lukiodiplomin. Taidoista on hyötyä mm. äidinkielen ja suomi toisena kielenä -aineen opinnoissa.

Media ja elämänhallinta, 2 op (VIES02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa omaa mediasuhdettaan
- havainnoi omaa mediankäyttöään ja pystyy tarvittaessa muuttamaan sitä ryhmän ja opettajan tuella
- saa hyödyllistä tietoa elämänhallinnan pohjaksi
- oppii hankkimaan ja hyödyntämään uusia mediataitoja järkevästi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman mediankäytön tutkiminen ja hallinta
- median vaikutus fyysiseen terveyteen ja mielenterveyteen
- sosiaalisen median mekanismit
- addiktiot
- käytännöllisten ratkaisujen kehittäminen ja kokeileminen
- media ammattina, kansalaistaitona ja ajanvietteenä
- ryhmän yhteiset aktiviteetit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kyky analysoida omaa mediasuhdetta ja vaikuttaa siihen lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mediaosaaminen on osa aktiivisena ja osallisena kansalaisena elämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja opiskelutavat syventävät monipuolista vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä opintojaksoon liittyvien tehtävien aktiivista suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla pohditaan elämyksellisesti ja yhteisöllisesti omaa mediasuhdetta. Keskustelujen, luentojen, vierailujen ja toiminnan kautta kehitetään omaa mediasuhdetta parempaan suuntaan. Opintojaksolla voidaan muun muassa tuottaa mediaa, leipoa yhdessä tai vaeltaa kansallispuistossa.
Jakson alussa ja lopussa tehdään oman mediasuhteen itsearviointi sekä raportoidaan omasta edistymisestä.

Populaarikulttuuri, 2 op (VIES03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehtyä populaarikulttuurin käsitteisiin, tutkimukseen, historiaan ja uusimpiin ilmiöihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan populaarikulttuurin käsitteisiin, tutkimukseen, historiaan ja uusimpiin ilmiöihin.
- Tutkitaan mm. televisiota, sarjakuvaa, tietoverkkoja, rock-lyriikkaa, elokuvaa, huumoria, tuotebrändeja, kaupallistumista ja median sukupuolirooleja.
- Opintojaksoon sisältyy mm. keskusteluja, ryhmätöitä ja esimerkkejä populaarikulttuurin teoksista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Populaarikulttuurin tuntemus on osa yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Popullarikulttuuriin perehtyminen ja eri osa-alueiden analysointi syventää näkemystä kulttuurista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan populaarikulttuurin käsitteisiin, tutkimukseen, historiaan ja uusimpiin ilmiöihin. Tutkitaan mm. televisiota, sarjakuvaa, tietoverkkoja, rock-lyriikkaa, elokuvaa, huumoria, tuotebrändeja, kaupallistumista ja median sukupuolirooleja. Opintojaksoon sisältyy mm. keskusteluja, ryhmätöitä ja esimerkkejä populaarikulttuurin teoksista. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Mediapsykologia, 2 op (VIES04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Mediapsykologiassa on tavoitteena tutkia syvällisesti, mitä ihmiset tekevät medialla ja mitä media tekee ihmiselle.
- Mediapsykologia on mediakäyttäytymisen, ihmisen ja median välisen suhteen tutkimista.
- Opintojakson tavoitteena on antaa valmiuksia medialukutaidon kehittämiseen, kriittiseen ajatteluun ja psykologian soveltamiseen arkipäivän ilmiöiden kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- mediakäyttäytymisen sekä ihmisen ja median välisen suhteen tieteellinen tutkiminen
- tiedonkäsittely ja media
- tunteet, motivaatio ja media
- media ihmisen eri ikävaiheissa, erityisesti identiteetin rakentumisessa
- persoonallisuus ja media
- markkinointipsykologia ja brändit
- digilaitteet ja psyykkinen hyvinvointi
- sosiaalinen vuorovaikutus, ryhmäkäyttäytyminen ja media
- media ja tiedon luotettavuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa tarkastella viestinnän, median, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön ja ryhmien toimintaan.”

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuuriin ja sosiaaliseen ympäristöön kytkeytyvien median muotojen ilmenemistä, kuten mainonnan ja sosiaalisen median vaikutusta yksilöiden ja ryhmien toimintaan sekä arvojen, asenteiden ja ihanteiden muodostumista osana median käyttöä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty. Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- formatiivinen arviointi on ohjaavaa ja kohdistuu opiskelijan reflektointiin joka tulee näkyviin jatkuvassa vuorovaikutuksessa esim. opetuskeskusteluissa, erilaisissa yksilö- ja ryhmäharjoituksissa ja itse- ja vertaisarvioinneissa
- summatiivinen arviointi koostuu eri tavoin annetuista osaamisen näytöistä, esim. kirjalliset työt, suulliset esitykset.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mediapsykologia on mediakäyttäytymisen, ihmisen ja median välisen suhteen tutkimista. Mediapsykologiassa selvitellään, mitä ihmiset tekevät medialla ja mitä media tekee ihmiselle. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. suostuttelu ja vaikuttaminen median kautta, ihmisen ajattelun ja käyttäytymisen analysointi suhteessa mediaan sekä ajankohtaiset ilmiöt mediassa. Opintojaksolla tuotetaan syvempi analyysi tutkimalla jotakin median ilmiötä, tuotetta tai käyttäytymistä. Opintojakso antaa valmiuksia medialukutaidon kehittämiseen, kriittiseen ajatteluun ja psykologian soveltamiseen arkipäivän ilmiöiden kautta.

Opintojakson voi suorittaa milloin tahansa psykologian 1. opintojakson jälkeen.

Journalismin perusteet, 2 op (VIES10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on oppia ymmärtämään journalistisen vaikuttamisen mekanismeja, lainalaisuuksia ja perinteitä.
- Opiskelija saa monipuolisen kuvan journalistin työstä.
- Opiskelija löytää kiinnostavia journalistisia sisältöjä, osaa arvioida niitä sekä osaa itse tuottaa journalistisia tekstejä ja kuvia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opinnoissa tutustutaan muun muassa journalismin peruskäsitteisiin, lajeihin ja historiaan.
- Käsitellään median tehtäviä, uutiskriteerejä, journalistin etiikkaa sekä journalistisia ammatteja ja koulutusta.
- Perehdytään mm. radion, television ja lehdistön historiaan, tuotantoon, nykytilanteeseen ja tulevaisuuteen.
- Opintojaksolla perehdytään myös tiedonhankinnan menetelmiin sekä lähdekritiikkiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija yhteiskunnallinen osaaminen kehittyy samalla kun hän ymmärtää journalismin merkityksen ja vaikutusmekanismit.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Journalismin etiikka auttaa opiskeljaa hahmottamaan sen merkityksen yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Journalismi koostuu monista elementeistä, kuten teksteistä, valokuvista, videoista, kuvituksista ja graafisista elementeistä. Lisäksi eri levityskanavat vaikuttavat sen vaikuttavuuteen. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuden yhdistellä erilaisia taitoja luovalla tavalla. Taidoista on hyötyä mm. äidinkielen ja suomi toisena kielenä -aineen opinnoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja tehtävien suorittamista. Opinnoista annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Journalismin perusteissa tutustutaan monipuolisesti journalismin eri lajeihin ja välineisiin sekä teoreettisesti että itse mediaa tuottamalla. Samalla pohditaan omaa suhdetta mediaan ja opetellaan suhtautumaan kriittisesti journalistisiin sisältöihin.

Koulun mediatuotanto 1, 2 op (VIES11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on toimittaa koulun eri medioita kuten sähköistä lehteä Hälyä, blogia, sosiaalisen median kanavia sekä vuosikertomusta.
- Opiskelijat voivat tuottaa videoita, tekstejä, valokuvia ja kuvituksia.
- Käytännöllinen työskentely mahdollistaa monien koulussa ja työelämässä hyödyllisten taitojen oppimisen.
- Samalla tutustutaan mm. journalistiseen prosessiin sekä sosiaalisen median mekanismeihin.
- Osa toimitetusta sisällöstä suunnataan koulun omalle väelle, osa muille kohdetyhmille.
- Toimitustyössä vaaditaan sekä yhteisöllisiä että yksilöllisiä työskentelytaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tuotetaan monenlaisia sisältöjä koulun medioihin.
- Opitaan eri juttutyyppien kirjoittamisen lisäksi myös kuvajournalismia.
- Työskentelyssä lähdetään ideoinnista ja aiheiden valikoinnista ja päädytään sisältöjen toteuttamiseen ja julkaisuun.
- Mediatuotannossa yhdistyvät tekninen, tiedollinen, esteettinen ja eettinen osaaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle tärkeitä yhteiskunnallisen osaamisen työkaluja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso mahdollistaa median eri alojen luovan yhdistämisen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista koulun medioiden toimittamiseen. Tämä voi tapahtua hajautetusti koko lukion aikana. Opinnoista annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulun mediatuotanto mahdollistaa monipuolisen oppimisen. Hajautetustta opintojaksossa tuotetaan koulun eri medioihin mm. tekstejä, kuvia, videoita ja kuvituksia. Työskentely tapahtuu ryhmässä. Opisntojakson aikana opiskelija hahmottaa koko mediatuotannon prosessin ja saa hyödyllisiä taitoja.

Koulun mediatuotanto 2, 2 op (VIES12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Sovitaan erikseen opiskelijan / opiskelijaryhmän kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sovitaan erikseen opiskelijan / opiskelijaryhmän kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Viestinnän ja mediatuotannon tekeminen vaatii luovuutta ja monitieteisyyttä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Median ja viestinnän osa-alueisiin perehtyminen ja itse sisällön tuottaminen lisää yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on suunnattu viestintäopinnoissa edistyneille opiskelijoille, joiden kanssa sovitaan tavoitteet ja sisällöt erikseen.

Mainonta ja markkinointiviestintä, 2 op (VIES13)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Filmivalokuvaus, 2 op (VIES20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppii analogisen järjestelmäkameran käyttöä
- Oppii kehittämään mustavalkoisen filmin
- Oppii vedostamaan filmistä valokuvia suureennoskonetta käyttäen
- Tutustuu mustavalkoisen valokuvan historiaan ja ilmaisukeinoihin
- Harjaantuu keskustelemaan kuvien ominaisuuksista
- Oppii ripustamaan valokuvanäyttelyn ja arvioimaan ripustuksen merkitystä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mustavalkoisten valokuvien valmistusprosessi filmistä vedostukseen
- Pimiötyöskentely ja työturvallisuus
- Valokuvan historiaa (teknologia, kuvat, tekijät)
- Näyttelyvierailu ja/tai koulun valokuvakokoelmaan tutustuminen
- Valokuvailmaisu (rajaus, sommittelu, tarinallisuus, ratkaiseva hetki, aukon ja suljinajan vaikutus kuvaan.)
- Vaihtoehtoisten valokuvausmenetelmien tutkimista ja kokeilua (neulanreikäkuvaus, fotogrammit, syanotypia, lumenvedokset)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Filmivalokuvauksessa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten valokuvausmateriaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Filmille kuvaaminen ja pimiötyöskentely tekee konkreettiseksi fysiikan ja kemian ilmiöitä. Kameran asetusten muuntelu sekä omaa ajattelua tukevat tehtävät antavat mahdollisuuksia luovalle valokuvaukselle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään filmivalokuvauksessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä valokuvauksen keinoin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja

maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Tehtäviä voi tahdä ryhmässä ja pimiötyöskentelyssä opitaan ottamaan muut huomioon työturvallisuudesta tinkimättä. Samalla opiskelijat kehittävät erityisesti kuvallista monilukutaitoaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

VIE07 Filmivalokuvaus

Keskeisinä sisältöinä ovat mm: valokuvailmaisu, analogisen (filmi) kameran käyttö, filmin kehitys, valokuvien vedostus pimiössä ja kuvien tarkastelu.

Soveltava opintojakso. Voi suorittaa missä tahansa opintojen vaiheessa.

Digitaalinen valokuvaus, 2 op (VIES21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppii käyttämään kuvallista käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia

- Oppii digitaalisen järjestelmäkameran ja siihen liittyvän kuvauskaluston hallintaa
- Oppii kuvailmaisun keskeisiä käsitteitä ja taitoja
- Opitaan keskustelemaan kuvista ja perustelemaan omia näkökulmia sekä opitaan kuvien analysoinnissa käytettävää käsitteistöä ja tulkintamalleja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvauskaluston käyttö (langattomat studiosalamat, jalustat, taustakankaat)
- Digitaalisella järjestelmäkameralla kuvaaminen (asetukset ja toiminnot)
- Oman kuvailmaisun kehittäminen (rajaus, sommittelu, tarinallisuus, ratkaiseva hetki, aukon ja suljinajan vaikutus kuvaan.)
- kuvan perussäädöt kuvankäsittelyssä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Digitaalisessa valokuvauksessa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten valokuvausmateriaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Valokuvaus syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Kuvalliselle viestinnälle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Hyvinvointiosaaminen

Valokuvaamalla ja keskustelemalla kuvista opiskelija vahvistaa elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kuvallinen kulttuuri. Valokuvaaminen edistää myös liikkunnallista elämäntapaa, sillä kuvaustehtävät vaativat usein kävelyä kohteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

VIE08 Digitaalinen valokuvaus
Kuvataan digitaalisilla järjestelmäkameroilla ja kännyköillä. Kehitetään omaa valokuvailmaisua sekä harjoitellaan valaisua, kuvien jälkikäsittelyä ja kuvien tarkastelua.
Soveltava opintojakso. Voi suorittaa missä tahansa opintojen vaiheessa.

Digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (VIES22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppilas oppii tuottamaan digitaalista kuvamateriaalia vaihteleviin käyttötarkoituksiin eri välineitä ja ohjelmia monipuolisesti hyödyntäen.
- oppii kuvankäsittelyn keskeiset taidot
- harjaantuu käyttämään kuvataiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- Osaa käsitellä kuvia ylioppilaskokeissa tarvittavalla tasolla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvankäsittely Adobe PhotoShop -ohjelmalla sekä ylioppilaskokeessa käytettävillä kuvankäsittelyohjelmilla
- Graafisten tuotteiden suunnittelua valokuvia ja vektorigrafiikkaa hyödyntämällä (julkaisut, tuotepakkaukset, graafiset käyttöliittymät)
- Median ja taidehistorian kuvien tutkimista kuvia muokkaamalla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvankäsittelyjaksossa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta erityisesti kuvia hyödyntämällä. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä kuvallisen viestinnän ja taiteen keinoin. . Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan

ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvankäsittelyssä tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta hyödyntäen myös ikäkaudelle tyypillistä kuvailmaisua. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

VIE09 Digitaalinen kuvankäsittely
Muokataan itse valmistettuja ja kierrätettyjä digitaalisia kuvia uusiksi koosteiksi sekä erilaisiin käyttötarkoituksiin. Tutustutaan myös ylioppilaskokeessa käytettäviin kuvankäsittelyohjelmiin. Tarkastellaan ja analysoidaan digitaalisia kuvia.

Soveltava opintojakso. Voi suorittaa missä tahansa opintojen vaiheessa.

Graafinen suunnittelu 1, 2 op (VIES23)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppii suunnittelemaan ja tuottamaan laadukasta grafiikkaa vaihteleviin käyttötarkoituksiin sekä perinteisiä välineitä että graafisia ohjelmistoja monipuolisesti hyödyntäen.
- Oppii arvioimaan omia ja muiden graafisia tuotteita käyttäen tieteenalan käsitteistöä
- Harjaantuu projektityöskentelyssä ja löytää vahvuuksiaan graafisena suunnittelijana

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Graafisen suunnittelun ohjelmistojen käyttö
- Graafikon työnkuvaan tutustuminen erilaisten harjoitustehtävien avulla
- Tutustutaan käyttögrafiikan ilmaisukeinoihin, lehdissä, julisteissa, mainoksissa, pakkaussuunnittelussa, verkossa ja mobiilimedioissa
- Graafisen materiaalin tuottaminen perinteisillä ja/tai digitaalisilla välineillä. (Julkaisut, pakkaussuunnittelu, kuvittaminen, graafiset käyttöliittymät)
- Ylioppilaskokeissa käytettävien graafisten ohjelmistojen harjoittelua
- Typografia, värioppi, sommittelu ja muut kuvalliset keinot graafisessa suunnittelussa,
- Koulun viestintätuotteiden graafista suunnittelua ja toteutusta
- Suunnitteluprosessin dokumentointi ja esittely.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään graafisessa suunnittelussa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä median kuvastoissa erityisesti mainonnan ja markkinoinnin osalta. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta hyödyntäen graafista viestintää. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä graafisen viestinnän keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin graafisen alan näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Graafisen suunnittelun opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja viestinnän alalle ominaisen,tiimityöskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Graafinen ilmaisu syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Graafiselle ilmaisulle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisinä sisältöinä mm: kuvankäsittelyn ja muiden graafisten ohjelmistojen alkeet, typografia, värioppi, sommittelu ja muut kuvalliset keinot graafisessa suunnittelussa, graafisten tuotteiden analysointi, graafisen materiaalin tuottaminen eri menetelmillä, painoa tai digitaalista julkaisua varten.

Soveltava opintojakso. Voi suorittaa missä tahansa opintojen vaiheessa.

Sarjakuva, 2 op (VIES24)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppii sarjakuvantekemisen perinteisiä ja digitaalisia tekniikoita
- Oppii suunnittelemaan sarjakuvatuotteita
- Osaa hyödyntää sarjakuvalle ominaisia ilmaisukeinoja
- Laajentaa käsitteistöään visuaalisesta kulttuurista ja hyödyntää sitä perustellessaan näkemyksiään.
- oppii ymmärtämään sarjakuvan ominaispiirteitä taiteenlajina sarjakuvien katsomisen, harjoitustehtävien ja keskustelujen kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan sarjakuvan ilmaisukeinoihin (kuvakoot/leikkaukset/rytmi/tehosteet/värit/ muodot/viivailmaisu jne)
- Tutustutaan sarjakuvan valmistamisen perinteisiin ja digitaalisiin tekniikoihin (piirustus- ja maalaus, kollasi, kamerat, ohjelmistot)
- Tuotetaan sarjakuvia ja kehitetään omaa ilmaisua
- Prosessityöskentely ja prosessin dokumentointi
- Sarjakuvan historia ja nykymuodot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sarjakuvien avulla lisätään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Yhteistoiminnallisia taitoja harjoitellaan ryhmätöissä ja yhteisten julkaisujen valmistamisessa.. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sarjakuvan opiskelu syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Sarjakuvat sisältävät myös runsaasti intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi kirjallisuuteen, näytelmiin, elokuviin ja muihin kulttuurin kuvastoihin. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään sarjakuvia eri välineillä. Piirtämisen ja maalaamisen lisäksi hyödynnetään myös digitaalisia välineitä mahdollisuuksien mukaan. Tutustutaan sarjakuvan historiaan ja ilmaisukeinoihin ja kehitetään omaa sarjakuvailmaisua. Opintojaksolla pyritään myös julkaisemaan sarjakuvia eri alustoilla ja eri käyttötarkoituksiin.

Voi suorittaa missä tahansa opintojen vaiheessa.

Teatteri-ilmaisu 1, 4 op (VIES30)

Opintojakson paikalliset opintojaksot

- Media ja elämänhallinta, 2 op (VIES02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on rohkaista opiskelijaa laajentamaan itseilmaisuaan ja ymmärrystään omasta toimijuudestaan ryhmässä.
- Opiskelija rohkaistuu tuomaan näkemyksiään esille ja syventää kykyään kuunnella muita.
- Opiskelija oppii tunnistamaan teatterin erilaisia muotoja ja ilmaisutapoja oman tekemisen kautta.
- Opiskelija oppii ymmärtämään teatterin yhteisöllistä luonnetta.

Media ja elämänhallinta

- opiskelija hahmottaa omaa mediasuhdettaan
- havainnoi omaa mediankäyttöään ja pystyy tarvittaessa muuttamaan sitä ryhmän ja opettajan tuella
- saa hyödyllistä tietoa elämänhallinnan pohjaksi
- oppii hankkimaan ja hyödyntämään uusia mediataitoja järkevästi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään teatteri-ilmaisun keskeisiin osa-alueisiin: ääneen, liikkeeseen, tilaan ja kontaktiin.
- Keskeisiä ovat ääni- ja liikeharjoitukset, kontakti- ja statusharjoitukset sekä improvisaation alkeet.
- Opintojaksossa luodaan fiktiivisiä tilanteita ja harjoitellaan roolien tekemistä ryhmäharjoitteissa.
- Opintojakson aikana tutustutaan teatteriammatteihin.

Media ja elämänhallinta

- oman mediankäytön tutkiminen ja hallinta
- median vaikutus fyysiseen terveyteen ja mielenterveyteen
- sosiaalisen median mekanismit
- addiktiot
- käytännöllisten ratkaisujen kehittäminen ja kokeileminen
- media ammattina, kansalaistaitona ja ajanvietteenä

- ryhmän yhteiset aktiviteetit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaidot ovat opintojakson keskeinen osa. Siihen kuuluu sekä kehollisia että sanallisia harjoituksia. Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan ryhmätilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan rohkeus itseilmaisuun ja toisaalta ryhmätaitojen syventäminen lisäävät hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteinen toiminta, toisten kuuntelu, ja tilanteiden ratkaiseminen esimerkiksi improvisaatioharjoituksissa vahvistavat eettistä osaamista vuorovaikutustilanteissa.

Media ja elämänhallinta

Hyvinvointiosaaminen

Kyky analysoida omaa mediasuhdetta ja vaikuttaa siihen lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mediaosaaminen on osa aktiivisena ja osallisena kansalaisena elämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja opiskelutavat syvtentävät monipuolista vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on keskustelevaa, enimmäkseen suullista ja se sisältää sekä yksilöpalautetta että vertaisarviointia. Arvioinnissa on keskeistä opiskelijan itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, sekä eettinen ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat tehtävien harjoitteiden reflektoinnissa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksolla voidaan osallistua maksulliseen toimintaan, esimerkiksi mennä teatteriin tai taidenäyttelyyn, jolloin opiskelija tarvittaessa maksaa itse pääsylipun ja matkakustannukset. Maksullisen toiminnan vaihtoehtona on aina myös korvaava tehtävä (maksuton toiminta).

Media ja elämänhallinta

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka edellyttää läsnäoloa kaikilla oppitunneilla sekä opintojaksoon liittyvien tehtävien aktiivista suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia ilmaisun muotoja turvallisessa ryhmätilanteessa. Tutkitaan teatterin peruselementtejä, kuten ääntä, liikettä, tilaa ja kontaktia.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Teatteri-ilmaisu 2, 2 op (VIES31)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on syventää opiskelijan taitoja työskennellä osana ryhmää,
- Opiskelijaa rohkaistaan kokeilemaan erilaisia roolityön tekemisen metodeja.
- Opiskelija syventää kykyään työskennellä ryhmän jäsenenä.
- Tavoitteena on syventää teatterityöskentelyn moninaisuuden ja monialaisuuden ymmärtämistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tehdään näyttelijäntyön perusharjoituksia: ääni-, liike, tunne- ja improvisaatioharjoituksia.
- Harjoitellaan esimerkiksi pantomiimia ja naamionäyttelemistä.
- Opetellaan roolin rakentamisen elementtejä.
- Syvennetään ilmaisun kokonaisvaltaista käyttöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmätyö, toisten kuuntelu, yhteinen ongelmanratkaisu ja teatteritilanteiden rakentaminen ja itseilmaisun syventäminen kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaisten näyttelijäntyön metodien harjoittaminen lisää luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on keskustelevaa, enimmäkseen suullista ja se sisältää sekä yksilöpalautetta että vertaisarviointia. Arvioinnissa on keskeistä opiskelijan itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen, sekä eettinen ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat tehtävien harjoitteiden reflektoinnissa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään teatteri-ilmaisun keinoja. Opintojakso sisältää näyttelijäntyön perusharjoituksia: ääni-, liike, tunne- ja improvisaatioharjoituksia sekä esimerkiksi pantomiimia ja naamionäyttelemistä.

Esityksen valmistaminen 1, 4 op (VIES32)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää teatterintekemisen taitojaan.
- Opiskelija toimii osana ryhmää edistäen tavoitetta tehdä esitys, jonka tavoitteet asetetaan projektin alussa.
- Opiskelija kehittää ja laajentaa omaa teatteri-ilmaisullista osaamistaan.
- Opiskelija oppii näkemään osallisuutensa teatteritaiteellisessa prosessissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana syvennetään teatterin ensemble-työskentelyn taitoja ja opiskelija perehtyy roolin rakentamiseen kohti esitystä.
- Opiskelija käyttää rytmiä, liikkettä ja tilaa kerronnan välineenä ja osana esitystä.
- Hän luo yhdessä muiden ryhmäläisten kanssa fiktiivisiä tilanteita ja harjoittelee tarkoituksenmukaisia esityksellisiä muotoja.
- Esitykset ja prosessin arviointi ovat osa opintojakson toimintaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa on keskeistä omaa työn reflektointi suhteessa ryhmän toimintaan sekä vertaisarviointi suhteessa produktion tavoitteisiin. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistetaan esitys, joka voi olla musikaali, puheteatteria tai muuta esitystaidetta.

Esityksen valmistaminen 2, 2 op (VIES33)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija sitoutuu ryhmäprosessiin ja kehittää monipuolisesti ryhmätaitoja.
- Opiskelija hahmottaa esityksen kokonaisuuden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musikaalin, puheteatterin tai muun esityksen valmistamista ja hiomista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Esityksen valmistaminen sisältää monimuotoista vuorovaikutusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teatterin tekeminen on moniulotteinen prosessi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osallistuminen edellyttää sitoutumista ja läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aika harjoitellaan ja hiotaan esitystä, joka voi olla musikaali, puheteatteria tai muu teatteritaiteen alaan kuuluva kokonaisuus.

Ääni- ja valotekniikka, 2 op (VIES34)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on perehtyä valo- ja äänitekniikkaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy valon ja äänen teknisiin mahdollisuuksiin.
- Tarvittaessa opiskelija osallistuu esityksen tekemiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Valo- ja äänitekniikka vaativat monialaista hahmottamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Jakso edellyttää läsnäoloa ja osallistumista tekniikan harjoittelemiseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan koulun ääni- ja valotekniikkaa. Käytännön harjoittelua tehdään koulun juhlissa ja esimerkiksi teatteriesitysten tekemisen osana.

Lavastus, 2 op (VIES35)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- rakentaa tehtävänä olevaan produktioon toimiva ja vaikuttava lavastus
- oppii keskeisten kuvallisten ja tilallisten keinojen käyttöä lavastuksen suunnittelussa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lavastuksen suunnittelu keskustelujen, kuvien ja pienoismallien avulla
- Eri materiaalien työstäminen lavasteiden rakentamisessa
- Lavastustaiteen ilmaisukeinot
- Lavasteiden hoito, korjaaminen ja operointi esitysten aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lavastusproduktioissa useat eri taiteenalat ja tekniset alat ovat läsnä samanaikaisesti. Tarvittavilla ratkaisuilla ei usein ole valmista mallia, joten luovuutta tarvitaan rakennelmien toteuttamisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Monitaiteelliset produktiot vaativat jatkuvaa ja sujuvaa vuorovaikutusta. Oppilaat harjaantuvat tiimityöskentelyyn sekä viestimään projektiorganisaatiossa eri toimijoiden välillä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vantaan lukioissa keskustellaan kurssien tavoitteista ja arvioinnin perusteista opiskelijoiden kanssa. Monipuolisessa arvioinnissa hyödynnetään osana oppimista itsearviointia, vertaisarviointia, arviointikeskusteluja sekä portfolioarviointia kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tavoite on kehittää opiskelijan opiskelutaitoja, itsetuntemusta ja kannustaa prosessityöskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmässä. Kurssi on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset kurssin keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suunnitellaan ja toteutetaan lavastus yhteistyössä muun projektiorganisaation kanssa (esim: ohjaaja, valaistushenkilöt, maskeeraajat, musiikkivastaavat, näyttelijät jne.) Opintojaksoon saattaa myös sisältyä puvustusta ja maskeerausta sekä lavastuksen hoitoa ja toteutusta esitysten aikana. Yleensä lavastus valmistetaan osana produktiota kuten musikaalia, teatterin lukiodiplomia, koulun videotuotantoa tai muuta koulun tapahtumaa. Oppilaat toimivat opintojaksolla tyypillisesti tiimeissä, joista kukin vastaa omasta osiostaan lavastusta. Opintojaksolla harjoitellaan yhteistoimintaa monitaiteellisessa produktiossa sekä lavastuksessa tarvittavia kädentaitoja. Kurssiin saattaa sisältyä myös puvustukseen liittyviä osia.
Soveltava kurssi. Suoritetaan hajautetusti.

7.23. Elokuva (ELO)

Oppiaine ja tehtävä

Liikkuvan kuvan analysointi sekä elokuvataiteen keskeisten teosten ja tyylisuuntien tunteminen kuuluvat yleissivistykseen. Elokuvaopetuksen tehtävänä on kasvattaa valistuneita katsojia, jotka uskaltavat heittäytyä mukaan elokuvan moniin maailmoihin. Elokuvallisesti sivistynyt ihminen nauttii kuvallisen kulttuurin eri muodoista ja osaa jäsentää maailmaa elokuvan ja muun liikkuvan kuvan avulla. Hän tunnistaa, että elävää kuvaa käytetään myös esimerkiksi kaupallisen ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen välineenä. Elokuvaopetuksella on kulttuurillinen, ilmaisullinen, sosiaalinen ja kasvattava aspekti. Elokuva kertoo paljon ajasta, paikasta ja kulttuurista, jossa se on syntynyt. Lisäksi sen avulla on mahdollista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita. Elokuva voi myös toimia elämyksellisenä johdatuksena lähes kaikkiin aiheisiin ja oppiaineisiin.

Tavoitteet

Elokuvaopetus kehittää opiskelijan valmiuksia hahmottaa maailmaa ja ilmaista itseään liikkuvan kuvan avulla. Elokuvaopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteenlajin yleiset lainalaisuudet ja vaikutuskeinot.
- saa kokemuksia ja elämyksiä, joiden kautta hän oppii ymmärtämään maailmaa ja itseään.
- oppii arvostamaan taiteilijoita, taidetta ja niiden roolia yhteiskunnassa.
- oppii analysoimaan näkemäänsä ja ilmaisemaan ajatuksensa muille.
- ymmärtää eri tapoja, joilla audio-visuaalisen kerronnan avulla vaikutetaan yhteiskunnassa.
- pystyy ilmaisemaan itseään audiovisuaalisesti.
- osaa työskennellä taiteellisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.
- tuntee taiteenlajin keskeisimmät teokset, tyylisuunnat ja tekijät.
- tuntee monipuolisesti elokuvakulttuurin ilmiöitä ja levityskanavia.
- osaa hyödyntää oppimaansa esimerkiksi yo-kirjoituksissa, muissa oppiaineissa, harrastuksissa, jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Arviointi perustuu aineen opetuksen tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan tapa työskennellä, tuntiaktiivisuus, vaaditut tehtävät sekä työn tulokset. Soveltavasta kokonaisuudesta annetaan suoritusmerkintä (S).

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Taide on osa hyvää elämää. Elokuva-oppiaine ohjaa opiskelijaa nauttimaan monipuolisesti kulttuurista.

Vuorovaikutusosaaminen

Elokuvaopinnot ohjaavat opiskelijoita jakamaan ajatuksia suullisesti, kirjallisesti ja median avulla. Elokuvan tekeminen tarjoaa mahdollisuuksia vuorovaikutuksen kehittämiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Elokuva on monien taiteiden ja tieteiden kiteytymä. Elokuvatuotannon aikana opiskelija oppii ymmärtämään eri osa-alueiden merkityksen ja hahmottaa taitellisen kokonaisuuden syntymisen. Elokuvan parissa luovuutta voi toteuttaa monella tavalla ja tasolla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Elokuva liittyy aina aikaan ja paikkaan, ja se kertoo yhteiskunnasta, jossa se on syntynyt. Elokuvaan liittyy myös poliittisia, taloudellisia, taiteellisia ja kulttuurillisia aspekteja, joiden ymmärtäminen avaa opiskelijan tietoisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan tekemiseen liittyy eettisiä valintoja, joita työryhmä joutuu punnitsemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Elokuva tuo maailman katsojan ulottuville. Elokuvan avulla on mahdollista ymmärtää globaaleja kysymyksiä ja muita kulttuureja.

Opintojaksot

Elokuvatietous 1, 2 op (ELOS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ymmärtämään elokuvan ominaispiirteitä taiteenlajina;
- tajuaa mekanismit, menetelmät ja keinot, joilla elokuvantekijät vaikuttavat katsojaan;
- hahmottaa elokuvahistorian tärkeimmät vaiheet; tunnistaa perusteoksia sekä tärkeimpiä tyylisuuntia, lajityyppejä ja tekijöitä;
- osaa nauttia elokuvakulttuurin moninaisuudesta ja maailman elokuva-aarteista;
- oppii etsimään ja jäsentämään tietoa elokuvista;
- osaa analysoida näkemäänsä ja kertoa havainnoistaan suullisesti ja kirjallisesti sekä hyödyntämään oppimaansa muissa aineissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan elokuvan ilmaisukeinoihin ja kielioppiin.
- Aiheita ovat muun muassa musiikki ja äänet, leikkaus, sommittelu ja kuvakoot.

- Elokuvan historiaa lähestytään muun muassa genreteorian kautta.
- Lisäksi tutustutaan elokuvan tekemisen ja tutkimiseen liittyviin ammatteihin sekä jatko-opiskelumahdollisuuksiin.
- Vierailut ja vieraat ovat mahdollisia.
- Opintojaksolla tutustutaan monenlaisiin elokuviin, jolloin opiskelija saa monipuolisen kuvan erilaisista elokuvakulttuureista.
- Opiskelijaa ohjataan löytämään tietoa sekä elokuvia mm. tietoverkoista, elokuvafestivaaleilta, erilaisista arkistoista sekä elokuvateattereista.
- Opintojaksoon kuuluva elokuvakäynti on maksullinen, mutta sen voi korvata opettajan antamalla lisätehtävällä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eri maissa ja eri aikoina valmistuneiden elokuvien kautta opiskelija ymmärtää muita kulttuureita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä tehtävien ja harjoitustöiden suorittamista. Opintojaksoon kuuluu pakollisena oppimispäiväkirjan tai suppean tutkielman tekeminen. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on kaikille sopiva johdanto elokuvan maailmaan. Aiheita ovat mm. ääni- ja kuvakerronta, lajityypit, elokuvan ammatit ja opiskelu, elokuvan historia ja tyylisuunnat sekä elokuva-analyysi ja sen hyödyntäminen esimerkiksi ylioppilaskirjoituksissa. Opintojakson kuuluu oppimispäiväkirjan kirjoittaminen, paljon elokuvanäytteitä, keskustelija, elokuvan katsominen koululla sekä maksullinen elokuvakäynti.

Elokuvatietous 2, 2 op (ELOS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää elokuvatietous 1-jaksolla opittuja tietoja ja taitoja;
- hän ymmärtää hyvin elokuvan muotokieltä ja perinteitä;
- hahmottaa elokuvan ja todellisuuden suhdetta;
- osaa tarkastella kriittisesti audiovisuaalisia teoksia;
- tajuaa elokuvan ja tuhansia vuosia vanhan tarinankerronnan perinteen välisen yhteyden;
- huomaa liikkuvan kuvan jatkuvan kehityksen ja tutustuu uudenlaisiin kuva-kulttuurin muotoihin;
- huomaa kaupallisten intressien vaikutuksen elokuvakulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla käsitellään niin fiktion kuin dokumenttielokuvan suhdetta todellisuuteen sekä dokumenttielokuvan historiaa ja nykytilaa.
- Lisäksi tutustutaan dokumenttielokuvasta vaikutteita saaneeseen tosi-tv-ilmiöön.

- Toisena pääaiheena on myyttien ja tarinankertomisen ikivanhojen perinteiden merkitys elokuvalle.
- Monomyyttiteoria on monen menestyselokuvan taustalla.
- Elokuva on paitsi taidemuoto myös yksi maailman kannattavimmista liike-toiminnan muodoista; jaksolla pohditaan elokuvan suhdetta rahaan ja markkinointiin.
- Musiikkivideo on elokuvaakin uudempi taidemuoto, jossa sekoittuvat kaupallisuus ja moderni ilmaisu; opintojaksolla tutustutaan musiikkivideon historiaan ja muotokieleen.
- Kurssilla katsotaan paljon näytteitä mutta myös kokonainen elokuva.
- Lisäksi hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuuksia.
- Opintojaksolla harjoitellaan arvostelun kirjoittamista.
- Elokuvakäynti saattaa olla maksullinen, mutta tarvittaessa sen voi korvata opettajan kanssa sovittavalla tehtävällä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Elokuvan tarinat kumpuavat ihmiskunnan yhteisestä tarinaperinteestä, johon jokainen luova taiteilija lisää oman osuutensa. Lisäksi pohditaan esimerkiksi taiteen ja kaupallisuuden yhteyttä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Dokumentaarisen elokuvan avulla opiskelija kohtaa erilaisia kulttuureja ja oppii ymmärtämään maailman moninaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään peruskurssilla opittua. Käsitellään mm. elokuvan ja todellisuuden suhdetta dokumenttielokuvan kautta, musiikkivideota, tarinankerronnan myyttitaustaa (monomyyttiteoria eli sankarin matka), elokuvan keinoja sekä elokuvaa liiketoimintana. Maksullinen elokuvakäynti ja mahdollisesti vierailuja. Opintojaksoon kuuluu kirjallinen työ sekä ryhmätöitä, keskusteluja, paljon elokuvanäytteitä sekä kokonaisen elokuva katsominen kurssin aikana. ELO1 tulee suorittaa ennen tätä opintojaksoa.

Animaatioelokuva, 2 op (ELOS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustua animaatioelokuvan eri tekniikoihin, lajeihin ja historiaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan animaatioelokuvan eri tekniikoihin, lajeihin ja historiaan.

- Opiskelijat toteuttavat yksin tai ryhmissä lyhyen animaatioelokuvan haluamallaan tekniikalla (esim. pala-, vaha-, nukke-, esine-, tietokone- tai piirrosanimaatio).
- Käydään elokuvissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Animaation tekeminen lisää sinnikkyyttä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja asioiden yhdistely toteutuvat opintojakson aikana tehtävissä töissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan animaatioelokuvan eri tekniikoihin, lajeihin ja historiaan. Opiskelijat toteuttavat yksin tai ryhmissä lyhyen animaatioelokuvan haluamallaan tekniikalla (esim. pala-, vaha-, nukke-, esine-, tietokone- tai piirrosanimaatio). Elokuvakäynti. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.
Voi suorittaa yksittäisenä elokuvakurssina missä tahansa opintojen vaiheessa.

Eurooppalainen elokuva, 2 op (ELOS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on ymmärtää eurooppalaisen elokuvan kehitystä 1800-luvun lopulta 2000-luvun uusimpiin suuntauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään eurooppalaisen elokuvan kehitykseen 1800-luvun lopulta 2000-luvun uusimpiin suuntauksiin.
- Opintojaksolla tutustutaan merkittävimpiin elokuviin, tekijöihin, maihin ja tyylisuuntiin.
- Käydään elokuvissa.
- Opintojaksolla on mahdollisia vierailuja.
- Tehdään kirjallinen lopputyö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy eurooppalaiseen kulttuuriperintöön ja ymmärrys kulttuurisesta moninaisuudesta lisääntyy.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kirjallisen lopputyön tekeminen kehittää lähdekriittisyyttä ja taitoa etsiä ja yhdistellä tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään eurooppalaisen elokuvan kehitykseen 1800-luvun lopulta 2000-luvun uusimpiin suuntauksiin. Kurssilla tutustutaan merkittävimpiin elokuviin, tekijöihin, maihin ja tyylisuuntiin. Elokuvakäynti, mahdollisia vierailuja ja kirjallinen lopputyö. Soveltava kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.
Voi suorittaa yksittäisenä elokuvakurssina.

Tieteiselokuva ja tulevaisuudentutkimus, 2 op (ELOS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua rinnakkain klassisiin tieteiselokuviin ja tulevaisuudentutkimuksen teorioihin eri aikakausina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan rinnakkain klassisiin tieteiselokuviin ja tulevaisuudentutkimuksen teorioihin eri aikakausina.
- Opintojaksolla pohditaan taiteilijoiden ja yhteiskuntatieteilijöiden näkemysten eroja ja yhtäläisyyksiä sekä syitä niihin.
- Opintojaksolla tehdään kirjallinen lopputyö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tulevaisuuden kuvittelu ja pohtiminen on osa luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tieteiselokuvissa käsitellään yhteiskunnallisesti keskeisiä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan rinnakkain klassisiin tieteiselokuviin ja tulevaisuudentutkimuksen teorioihin eri aikakausina. Opintojaksolla pohditaan taiteilijoiden ja yhteiskuntatieteilijöiden näkemysten eroja ja yhtäläisyyksiä sekä syitä niihin. Opintojaksolla tehdään kirjallinen lopputyö. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.
Voi suorittaa yksittäisenä elokuvakurssina.

Euroopan historia elokuvan silmin, 2 op (ELOS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena käydä läpi Euroopan historian keskeisiä vaiheita ja aatteita elokuvien avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käydään läpi Euroopan historian keskeisiä vaiheita ja aatteita elokuvien avulla.
- Tehdään tutkielma ja esitelmä, jotka perustuvat tiettyyn elokuvaan ja historialliseen tapahtumaan tai aikakauteen.
- Tiedonhakua ja tiedon jakamista opiskelijoiden kesken.
- Sopii erityisesti historian reaalikokeen suorittaville.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian laaja-alainen tuntemus lisääntyy, ja tiedonhaku lisää yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Euroopan historian tunteminen on osa kulttuuriosaamista ja globaalin kansalaisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Käydään läpi Euroopan historian keskeisiä vaiheita ja aatteita elokuvien avulla. Tehdään tutkielma ja esitelmä, jotka perustuvat tiettyyn elokuvaan ja historialliseen tapahtumaan tai aikakauteen. Tiedonhakua ja tiedon jakamista kurssilaisten kesken. Sopii erityisesti historian reaalikokeen suorittaville. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.
Voi suorittaa yksittäisenä elokuvan opintojaksona.

Elokuvaleirikoulu, 2 op (ELOS10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija perehtyy tärkeään elokuvakulttuurin osaan eli festivaaleihin.
- Opiskelija tutustuu eri maiden elokuvakulttuureihin;
- ymmärtää elokuvantekijöiden näkemyksiä taiteenlajin merkityksestä ja kehityksestä;
- osaa työskennellä ja toimia ryhmässä sekä harjaantuu analyyttiseen kirjoittamiseen ja osaa keskustella näkemästään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla matkustetaan kesäkuussa Sodankylän elokuvajuhlille.
- Sisällöt vaihtelevat vuosittain festivaalin elokuvien ja vieraiden mukaan; kaikkina vuosina on kuitenkin mahdollista tutustua niin klassiseen elokuvaan kuin nykyelokuvan helmiin.
- Festivaalille osallistuu monia alan huipputekijöitä, joiden luennoilla on mahdollista saada ainutlaatuista tietoa taiteenlajin historiasta ja nykypäivästä.
- Ennen Sodankylään matkustamista opiskelijat tapaavat koululla muutaman kerran, jolloin tutustutaan festivaalin teemoihin ja vierailijoihin sekä käytännön järjestelyihin.
- Sodankylässä opiskelijat osallistuvat yhteisesti sovittujen ja vapaavalintaisten elokuvien näytöksiin, aamuhaastatteluihin sekä yhteisiin opetustuokioihin.
- Vapaa-ajalla kurssilaiset voivat osallistua vapaasti elokuvanäytöksiin.
- Käytännön järjestelyistä sovitaan tarkemmin, mikäli kurssille ilmoittautuneita on tarpeeksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilaiset matkustavat yhdessä opettajan kanssa Sodankylään ja majoittuvat vuosittain valikoitavassa majapaikassa yhdessä. Ryhmässä toimiminen vaatii ryhmältä hyvää yhteistoimintaa ja vastuullisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Sodankylään matkustetaan mahdollisimman ekologisesti, ja festivaalin aikana noudatetaan ympäristöystävällisiä käytänteitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sodankylän elokuvajuhlilla kohtaavat tekijät ja katsojat kaikkialta maailmasta. Se mahdollistaa ajatusten ja kokemusten vaihtamisen monenlaisten ihmisten kanssa. Samalla elokuvataiden tuo eri kulttuurien edustajien kokemukset, ajatukset ja tuntemukset lähelle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja harjoitustöiden suorittamista. Kurssista annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi järjestetään kesäkuun puolivälissä Sodankylän elokuvajuhlilla. Sisällöt vaihtelevat vuosittain festivaalin elokuvien ja vieraiden mukaan. Ilmoittautumisesta sekä kurssin järjestelyistä ja maksuista tiedotetaan erikseen keväällä. Soveltava kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Voi suorittaa yksittäisenä elokuvakurssina.

Ihmefilmi, 2 op (ELOS11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu elokuvahistorian klassikoihin ja kiinnostaviin ilmiöihin;
- pohtii omaa suhdettaan sekä vanhoihin että uusiin elokuviin;
- tunnistaa elokuvan perusteoksia sekä tärkeimpiä tyylisuuntia, lajityyppejä ja tekijöitä;
- oppii analysoimaan elokuvia ja kertomaan havainnoistaan kirjallisesti.
- Opintojakson suorittanut opiskelija osaa rakentaa elokuvasivistystään ja lisätä uusia elämyksiä henkilökohtaiseen elokuvalistaansa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana katsotaan kymmenen klassikkoelokuvaa.
- Elokuvat katsotaan elokuvateatterimaisissa oloissa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa yhden lukukauden aikana.
- Elokuvien katsomisen lisäksi tutustutaan elokuvia käsittelevään kirjalliseen materiaaliin, osallistutaan keskusteluun elokuvista joko tietoverkossa tai kasvotusten, kirjataan havaintoja omista tuntemuksista ja havainnoista sekä puretaan katsomiskokemuksia analyyttisesti kirjoittamalla esseitä.
- Digitaalisuutta hyödynnetään erityisesti tehtävien tekemisessä, mutta poikkeusoloissa myös elokuvien katsomista voidaan toteuttaa verkossa.
- Opintojakson sisällöt vaihtelevat vuosittain elokuvavalikoiman mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

IhmeFilmi-kurssin elokuvat edustavat eri aikakausia, maita, lajityyppejä ja kulttuureja. Elokuvat tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden eläytyä globaalien kysymysten pohdintaan ja samastua muiden ihmisten tilanteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja kirjallisten töiden tekemistä. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla katsotaan suomalaisia ja ulkomaisia elokuvaklassikoita ja laatuelokuvia sekä kirjoitetaan mm. elokuvapäiväkirjaa ja esseitä. Opintojakson tarkat vaatimukset vaihtelevat vuosittain. Ihmefilmejä voi käydä katsomassa myös ilman opintojakson suorittamista.Tarkemmat ohjeet annetaan syksyisin. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Voi suorittaa yksittäisenä elokuvan opintojaksona.

Elokuvan tekeminen, 6 op (ELOS3-5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä elokuvan tekemisen prosessiin käsikirjoituksesta tuotantoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan erityyppisiin käsikirjoituksiin rakenteellisesta, sisällöllisestä ja tuotannollisesta näkökulmasta.
- Pohditaan käsikirjoituksen ja lopullisen elokuvan suhdetta.
- Opintojaksolla harjoitellaan mm. hahmon luomista sekä kirjoitetaan käsikirjoitus, jota työstetään moduuleissa ELO4 ja ELO5.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Käsikirjoituksen tekeminen ja elokuvan tuotanto on monialainen prosessi.

Vuorovaikutusosaaminen

Elokuvan tekeminen on monen tekijän yhteistyö.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan erityyppisiin käsikirjoituksiin rakenteellisesta, sisällöllisestä ja tuotannollisesta näkökulmasta. Pohditaan käsikirjoituksen ja lopullisen elokuvan suhdetta. Opintojaksolla harjoitellaan mm. hahmon luomista sekä kirjoitetaan käsikirjoitus, jota työstetään moduuleissa ELO4 ja ELO5.
Moduulit ELO3-5 muodostavat elokuvan tekemisen kokonaisuuden. Kaikki kolme tulee valita samana vuonna, eikä kokonaisuuteen kuuluvaan yksittäiseen moduuliin voi ilmoittautua. Vain ELO3-moduulin voi poikkeuksellisesti suorittaa yksinään perustellusta syystä

7.24. Tietotekniikka (ATS)

Oppiaine ja tehtävä

Tietotekniikan opiskelu tutustuttaa tietojenkäsittelyn keskeisiin osa-alueisiin ja niihin liittyvään ajattelutapaan sekä antaa opiskelijalle valmiuksia valita sopivat välineet tietokoneella tehtävään työskentelyyn.

Tavoitteet

Tietotekniikan opiskelun tavoitteena on syventää ja laajentaa opiskelijoiden tietoja ja tietokoneen käyttötaitoja, lisätä harrastuneisuutta sekä antaa valmiuksia omatoimiseen opiskeluun ja tiedon hankintaan.

Osaamisen arviointi

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin suoritukseen voivat vaikuttaa muun muassa moduulin aikana suoritettavat työt, koesuoritukset, arviointikeskustelut sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojaksot

Muualla hankittu tietotekninen osaaminen, 2 op (ATS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi tietoteknisten erityistaitojen hyödyntäminen koulussa erikseen sovitulla laajuudella ja tavalla
- Esimerkiksi oman harrastuneisuuden osoittaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Koulun tai oppituntien ulkopuolella suoritettava korvaava kurssi/opintojakso tai tietoteknisten erityistaitojen hyödyntäminen koulussa erikseen sovitulla laajuudella ja tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Korvaavuudesta päättää rehtori tapauskohtaisesti. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulun tai oppituntien ulkopuolella suoritettava korvaava kurssi/opintojakso tai tietoteknisten erityistaitojen hyödyntäminen koulussa erikseen sovitulla laajuudella ja tavalla.

Tietotekniikan käyttötaidot opiskelua varten, 2 op (ATS2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on saavuttaa hyvät valmiudet käyttää tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmistoja lukio- ja jatko-opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään käyttämään ja hyödyntämään monipuolisesti tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmien ominaisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ohjataan opiskelijaa tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksia. Tuetaan opiskelijan oppimistaitojen ja itseluottamuksen kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan työvälineohjelmistojen käyttöä erityisesti tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmistoja.

Tietotekniikan MOOC-opintojakso, 2 op (ATS3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Helsingin yliopiston avoin MOOC-kurssi Elements of AI, tekoälyn perusteet 2 op. Kurssilla tutustutaan tekoälyn perusteisiin, mitä tekoäly oikeastaan on, millainen vaikutus sillä on tulevaan työelämään ja vapaa-aikaan sekä miten tekoäly tulee kehittymään ja vaikuttamaan meihin tulevaisuudessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin aiheen keskeinen käsitteistö ja käytännön sovelluksiin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan kurssilla opittavia menetelmiä ratkaisujen toteuttamiseen että myös kehittelemään omia ratkaisuideoita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ohjataan opiskelijaa arvioimaan tekoälyn vaikutusta yhteiskuntaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tutustutaan tekoälyn perusteisiin, mitä tekoäly on, millainen vaikutus sillä on tulevaan työelämään ja vapaa-aikaan sekä miten tekoäly tulee kehittymään ja vaikuttamaan meihin tulevaisuudessa.

Kymmensormijärjestelmä, 2 op (ATS4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on opetella kirjoittamaan sujuvasti kymmensormijärjestelmää käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan kymmensormijärjestelmä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ohjataan opiskelijaa ottamaan haltuun kymmensormijärjestelmä, josta on hyötyä opiskelussa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetellaan kymmensormijärjestelmän käyttöä.

Kotisivut, 2 op (ATS5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan kotisivujen tekemisen perusteita ja tuotetaan kotisivut, joissa käytetään mahdollisimman monipuolisesti opittuja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan kotisivujen tekemistä HTML- ja CSS-kieltä käyttäen.
- Tehdään harjoitustyönä laajempi sivusto.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuetaan taidoissa siirtyä eri tiedon esitysmuodoista toiseen esitettävän asian mallintamisessa. Ohjataan etsimään ja arvioimaan tietolähteitä sekä käyttämään niitä apuna ongelman ratkaisemisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan kotisivujen tekemisen perusteita ja tuotetaan kotisivut, joilla käytetään mahdollisimman monipuolisesti opittuja taitoja.

Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (ATS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa perustiedot ohjelmoinnista ja opastaa hyvään ohjelmointitekniikkaan sekä itsenäiseen kokeiluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan ohjelmoinnin peruskäsitteisiin ja -rakenteisiin tarkoitukseen soveltuvaa ohjelmointikieltä käyttäen.
- Tehdään paljon pieniä ohjelmointiharjoituksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan ohjelmoinnin menetelmiä ratkaisujen toteuttamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa pyytämään apua ja keskustelemaan ohjelmointitehtäviin liittyvistä probleemista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan ohjelmoinnin peruskäsitteisiin ja -rakenteisiin sekä harjoitellaan ohjelmoimaan.

Ohjelmoinnin jatko, 2 op (ATS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan tietoja ohjelmoinnista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan olio-ohjelmointiin ja syvennetään ohjelmointitietoja ja -taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan ohjelmoinnin menetelmiä ratkaisujen toteuttamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään opiskelijan tietoja ohjelmoinnista.

Tutustu teknologiaan -työpajat, 2 op (ATS8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustuttaa teknologian sovelluksiin ja opettaa projektityöskentelyyn

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opinnot koostuvat teknologia-aiheisista projektitöistä, joissa rakennetaan ja ohjelmoidaan eri tavoin.
- Tutustutaan erilaisiin tietoteknisiin sovelluksiin, järjestelmiin ja laitteistoihin, joita käytetään projektitöiden toteutuksessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan ongelmanratkaisuun yhdistelemällä ja soveltamalla opittuja tietoja ja taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti teknologian hyödyntämiseen ja mahdollisuuksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan erilaisten tietoteknisten ympäristöjen, järjestelmien ja laitteistojen käyttöä sekä tutustutaan työpajatyyppisesti joihinkin teknologian osa-alueisiin. Opintoihin voi sisältyä myös vierailuja.

7.25. Kansainvälinen toiminta (KV_)

Oppiaine ja tehtävä

Kansainvälisen toiminnan tarkoitus on lisätä opiskelijoiden kansainvälisiä valmiuksia sekä laajentaa maailmankuvaa. Toiminta lisää motivaatiota vieraiden kielten opiskeluun sekä syventää osallistujien globaalia kansalaisuutta. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kokemukset lisääntyvät opiskelijoiden kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. Eurooppalaisen kulttuuriperinnön tuntemus ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ovat tärkeä osa kansainvälistä toimintaa.

Tavoitteet

Kansainvälisen toiminnan tavoittena on lisätä opiskelijoiden kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamista sekä luoda mahdollisuus opiskelijoille osallistua kansainväliseen toimintaan mahdollisimman vähäpäästöisesti.

Osaamisen arviointi

Kansainvälisen toiminnan opintojaksoja arvioidaan suoritusmerkinnöin. Kriteerinä on aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen kulloiseenkin toimintaan.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Kansainvälinen toiminta on luonteeltaan yhteisöllistä, ja yhdessä tekeminen tukee hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Kansaivälinen toiminta kehittää opiskelijan kykyä kulttuurienväliseen vuorovaikutukseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kansainväliset projektit ovat monialaisia ja jokaisella on painopiste, johon pureudutaan eri näkökulmista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kv-projekteihin osallistuminen syventää opiskelijan näkemystä erilaisista yhteiskunnista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kv-projekteissa pyritään vähäpäästöisyyteen. Projektien yhteydessä perehdytään matkan ilmastovaikutuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kv-toiminta lisää kansainvälisiä valmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta.

Opintojaksot

KV1 Lyhytkestoinen Erasmus+ opiskelijavaihto, 2 op (KV1_)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua toiseen kulttuuriin arjen tasolla ja samalla lisätä tietoisuutta omasta kulttuuriperimästä.
- Lisätä opiskelijan kansainvälisiä valmiuksia ja laajentaa maailmankuvaa.
- Lisätä motivaatiota vieraiden kielten opiskeluun ja käyttämiseen.
- Mahdollistaa vaihtokokemus lukioaikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lyhytkestoinen vaihto ulkomailla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijavaihtoon osallistuminen lisää kansainvälisyysvalmiuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Kv-vaihtoon osallistuminen syventää käsitystä itsestä ja vahvistaa maailmankansalaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan vuorovaikutuksen taidot lisääntyvät kv-toiminnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lyhytkestoinen, yleensä kaksi viikkoa kestävä, oppimiseen liittyvä opiskelijaliikkuvuus. Opiskelija lähtee yksin lyhytkestoiseen vaihtoon ulkomaille kumppanikouluun tai suorittaa harjoittelun muussa sopivassa organisaatiossa ulkomailla.

Opiskelija majoittuu vastaanottavan koulun opiskelijan luona ja sitoutuu majoittamaan toisen koulun opiskelijan vastaavasti omaan kotiinsa vastavierailun ajaksi. Lyhytkestoisen vierailun aikana opiskelija kulkee pääsääntöisesti majoittavan opiskelijan mukana kaikilla tunneilla osallistuen opetukseen. Pidemmissä opiskelijavaihdoissa opiskelijalle laaditaan yksilöllinen opinto-ohjelma.

Opiskelijan matkakulut korvataan Erasmus+ rahoista ja opiskelijalle maksetaan matka-avustusta kohdemaan ja liikkuvuuden keston perusteella. Osa avustuksesta on tarkoitus käyttää vasta myöhemmin, vastavierailun aikana Suomessa.

Kansainvälisen vieraan majoittaminen, 1 op (KV2_)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua toiseen kulttuuriin arjen tasolla ja samalla lisätä tietoisuutta omasta kulttuuriperimästä.
- Lisätä opiskelijan kansainvälisiä valmiuksia ja laajentaa maailmankuvaa.
- Lisätä motivaatiota vieraiden kielten opiskeluun ja käyttämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ulkomaisen opiskelijan majoittaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuriperinnön tuntemus ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen lisääntyy.

Vuorovaikutusosaaminen

Majoittaminen syventää rakentavaa viestintää ja sosiaalisia taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Soveltava opintojakso, jonka voi suorittaa milloin vain.

Opintojakson suorituksen tärkein osa on ulkomaisen opiskelijan majoittaminen opiskelijaryhmän saapuessa vastavierailulle Tiluun. Opiskelija osallistuu lisäksi vierailevan ryhmän ohjelmaan Suomessa ja opiskelijoiden mentorointiin soveltuvin osin. Majoitukseen osallistuneella opiskelijalla on oikeus ennakkoon varata paikka vastavierailuun.

Kansainvälisen vieraan majoittaminen, 1 op (KV3_)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua toiseen kulttuuriin arjen tasolla ja samalla lisätä tietoisuutta omasta kulttuuriperimästä.
- Lisätä opiskelijan kansainvälisiä valmiuksia ja laajentaa maailmankuvaa.
- Lisätä motivaatiota vieraiden kielten opiskeluun ja käyttämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ulkomaisen opiskelijan majoittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kv-vieraan majoittaminen lisää kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kv-vieraan mjoittaminen syventää yhteistyökykä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa milloin vain.

Opintojakson suorituksen tärkein osa on ulkomaisen opiskelijan majoittaminen opiskelijaryhmän saapuessa vastavierailulle Tiluun. Opiskelija osallistuu lisäksi vierailevan ryhmän ohjelmaan Suomessa ja opiskelijoiden mentorointiin soveltuvin osin. Majoitukseen osallistuneella opiskelijalla on oikeus ennakkoon varata paikka vastavierailuun.

Muuttuvat ekosysteemit ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KV4_)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tikkurilan lukion ja Nizzassa sijaitsevaan ystävyyskoulumme Lycée Albert Calmetten välinen opiskelijoiden ryhmäliikkuvuus.

- Opintojakso on suunnattu erityisesti luonnontieteistä ja englannin opiskelusta kiinnostuneille opiskelijoille. Opintojakso toteutetaan koko lukuvuoden mittaisena siten, että ranskalaiset vierailevat Suomessa syksyllä ja Tilulaiset Ranskassa keväällä.
- Tikkurilan lukio on saanut Erasmus+ akkreditointistatuksen, joka tarkoittaa, että matkakustannuksiin saadaan EU rahoitusta, joka kattaa matkakustannukset miltei kokonaan. Majoitus vastaanottavissa perheissä on maksutonta. Opintojaksolle valitaan sellaisia opiskelijoita, jotka pystyvät majoittamaan ranskalaisen opiskelijan kotiinsa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vaihto-ohjelman teemana on Muuttuvat ekosysteemit ja kestävä tulevaisuus. Opiskelijat toteuttavat vaihto-ohjelman aikana liikkuvuuden teemaan sopivan projektin englanniksi, joka esitellään sekä Suomessa että Ranskassa. Vaihto-ohjelman kieli on englanti.
- Sekä Suomessa että Ranskassa tutustutaan paikalliseen luontoon ja tehdään retkiä ympäröivälle alueelle.
- Opintojakson aikana pyrimme osallistumaan asiantuntijaluennoille sekä vierailemaan aihepiiriin sopivissa museoissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vaihto-ohjelman teemana on Muuttuvat ekosysteemit ja kestävä tulevaisuus. Sekä Suomessa että Ranskassa tutustutaan paikalliseen luontoon ja tehdään retkiä ympäröivälle alueelle. Opintojakson aikana pyrimme osallistumaan asiantuntijaluennoille sekä vierailemaan aihepiiriin sopivissa museoissa. Opiskelijat toteuttavat vaihto-ohjelman aikana liikkuvuuden teemaan sopivan projektin englanniksi, joka esitellään sekä Suomessa että Ranskassa. Vaihto-ohjelman kieli on englanti.

Vaihtoyhteistyö Espanjan Alicanteen, 2 op (KV5_)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kulttuurituntemuksen lisääminen ja vaihtoyhteistyö
- tutustuminen Espanjan/Suomen kulttuuriin ja kieleen
- tutustuminen vaihtokoulun opiskelijoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- majoittuminen espanjalaisten opiskelijoiden kodeissa
- vastavuoroisesti espanjalaisten opiskelijoiden majoittuminen tilulaisten kodeissa
- osallistuminen aktiivisesti oppitunneille
- tutustuminen paikallisiin nähtävyyksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hakeminen ERASMUS+ -vaihtoyhteistyöhön Alicanten tapahtuu elokuussa. Valitsemme opiskelijat vaihtoyhteistyöhön hakemusten ja haastatteluiden perusteella.

Tilun opiskelijat lähtevät Espanjaan lokakuussa ja Espanjan vaihtokoulun opiskelijat tulevat Tiluun huhtikuussa. Opiskelijavaihdon kesto on noin viikon. Espanjassa Tilun opiskelijat majoittuvat espanjalaisten opiskelijoiden kodeissa. Vastavuoroisesti espanjalaiset opiskelijat majoittuvat Tilulaisten kodeissa. Vaihtoviikon aikana opiskelijat osallistuvat muun muassa oppitunneille ja käyvät tutustumassa paikallisiin nähtävyyksiin.

7.26. Integraatio-opintojaksot

Voiko taiteella vaikuttaa maailmaan?, 2 op (MU23_FI12)

Oppiaineet

- Filosofia
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija:
- kehittää ymmärrystään taiteen olemuksesta
- harjaantuu tarkastelemaan taidetta käsitteellisesti
- arvioi mahdollisia omia taideharrastuksiaan filosofian näkökulmasta
- kehittää kykyään pohtia taiteen ja filosofian risteyskohtia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson teemoja ovat taiteen ja viihteen välinen suhde sekä taidekäsitykset ja niiden muutokset eri aikakausilla aina antiikista nykypäivään
- Mitä taide on? Mitä taide ei ole? Mitä kauneus on?
- Mikä on hyvää, mikä huonoa taidetta?
- Kuka saa päättää, mikä on taidetta?
- Tarvitseeko taiteentekijällä olla taitoa, tekhnétä?

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppiainerajat ylittävä opintojakso lisää opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista.** Opintojaksolla tarkastellaan taidetta, taiteen vaikutusmahdollisuuksia sekä yhteiskunnallista asemaa niin filsofian kuin musiikinkin näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeisessä roolissa opintojaksolla, jossa paneudutaan taiteen yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksiin

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla ei ole kirjallista materiaalia. Taiteen määritelmää ja yhteiskunnallista vaikuttamisen mahdollisuutta pohditaan keskustellen ryhmän kesken sekä taiteilijavierailuin. Keskustelujen keskeinen tavoite on vahvistaa opiskelijoiden **vuorovaikutusosaamista** ohjaamalla heitä argumentoimaan näkemyksiään perustellen ja ryhmän jäseniä kunnioittaen.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tähtää opiskelijoiden **hyvinvointiosaamisen** lisäämiseen. Keskusteluissa pohditaan taiteen vaikutusmahdollisuuksia niin yhteiskunnallisella kuin yksilötasollakin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on oppiainerajat ylittävä kokonaisuus, jossa taiteen määritelmää tutkitaan niin filosofian kuin musiikinkin näkökulmasta.

Opintojakso koostuu kahdesta opintopisteestä (1op filosofia ja 1op musiikki). Opintojakso on keskustelumuotoinen. Opintojaksolla ei ole oppikirjaa, vaan opiskelu koostuu keskusteluista ja taidevierailijoiden vierailuista sekä konsertti-/elokuva-/taidenäyttelykäynneistä.

Opintojaksolla opiskelija pääsee keskustelemaan omasta taidekäsityksestään ja vertaamaan sitä estetiikan teorioiden määrittämiin taidekäsityksiin sekä pohtimaan taiteen vaikutusmahdollisuuksia musiikin maailmassa.

Opintojakson voi suorittaa milloin tahansa.

Sukupuoli-opintojakso, 2 op (PSS10)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Filosofia
- Psykologia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ymmärtää erilaisia sukupuolen ja seksuaalisuuden teorioita
- ymmärtää sukupuolen ja seksuaalisuuden muutoksia historiassa
- ymmärtää eri tieteiden näkökulmasta sukupuoli- ja seksuaalisen identiteetin muodostumista
- oppia analysoimaan sukupuoleen liittyviä valtarakenteita
- oppia analysoimaani sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmentymiä nykykulttuurissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tarkastellaan sukupuolen määrittelyä eri tieteenalojen näkökulmista
- tutkitaan eri tieteiden näkökulmasta (pyskologia, biologia, filosofia, mediatutkimus, kirjallisuudentutkimus) sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyviä yhteiskunnallisia ja kulttuurisia seikkoja, esimerkiksi syrjintää
- perehdytään sukupuolen ja seksuaalisuuden kehitykseen
- analysoidaan sukupuolen ja vallan kytköksiä yhteiskunnassa
- tehdään vierailuja ja kuullaan asiantuntijoita

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteeseen historiallisesta, psykologisesta, filosofisesta ja kirjallisuuden näkökulmasta. Kurssi tukee näin psykologian ohella myös filosofian ja äidinkielen opiskelua. Opintojaksolla voidaan toteuttaa pienimuotoinen tutkimus tai tutkielma. Opintojaksoi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin*
B1.2 **Sujuva peruskielitaito**	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttuista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutuksen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

630

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma

Nimi	Vaskivuoren lukion opetussuunnitelma
Kunta	Vantaa
Koulu	Vaskivuoren lukio
Hyväksymispäivämäärä	10.6.2025
Pdf luotu	17.12.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 2
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
   2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
   2.2. Arvoperusta. 5
3. Opetuksen toteuttaminen. 8
   3.1. Opintojen rakenne. 8
   3.2. Oppimiskäsitys. 8
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 9
   3.4. Toimintakulttuuri. 10
   3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 14
   3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 15
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 19
   4.1. Ohjaus. 19
   4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. 24
      4.2.1. Oppimisen tuki. 24
      4.2.2. Erityisopetus. 27
      4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut. 29
      4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 30
   4.3. Opiskeluhuolto. 30
      4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat. 31
   4.4. Kurinpito. 34
      4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. 35
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 35
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 39
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 39
   5.2. Opintojakson arviointi. 40
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 41
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 42
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 42
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 43
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 43

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 45
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 45
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 46
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 47
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 48
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 50
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 51
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 51
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 52
7. Oppiaineet. 58
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 58
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 59
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01). 61
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04). 63
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05). 65
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08). 66
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09). 68
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 69
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 71
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI12). 72
Lukion kielenhuolto, 2 op (ÄI13). 73
Draaman ja elokuvan kirjoittaminen, 2 op (ÄI14). 74
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15). 75
Elokuva, 2 op (ÄI17). 76
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI02ÄI03). 77
Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI06ÄI07). 79
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 81
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201). 84
Kirjallisuus 1, 2 op (S204). 86
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205). 88
Kirjallisuus 2, 2 op (S208). 89
Vuorovaikutus 3, 2 op (S209). 91
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 92
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 94
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S202S203). 95
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S206S207). 98
7.2. Biologia (BI). 100

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01). 102
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04). 104
Ihmisen biologia, 2 op (BI05). 105
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06). 107
Biologian yo-kertaus, 2 op (BI07). 108
Laborointi, 2 op (BI08). 109
Biologian ytimessä, 2 op (BI09). 110
Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI02BI03). 111
7.3. Elämänkatsomustieto (ET). 113
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01). 115
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02). 117
Kulttuurit, 2 op (ET03). 119
Katsomukset, 2 op (ET04). 121
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05). 123
Tulevaisuus, 2 op (ET06). 125
Elämänkatsomustiedon yo-kertaus, 2 op (ET07). 127
7.4. Filosofia (FI). 128
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01). 130
Etiikka, 2 op (FI02). 132
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03). 134
Totuus, 2 op (FI04). 135
Filosofian yo-kertaus, 2 op (FI05). 137
Estetiikka, 2 op (FI06). 138
Hyvän elämän filosofiaa, 2 op (FI07). 140
7.5. Fysiikka (FY). 141
Energia ja lämpö, 2 op (FY03). 143
Voima ja liike, 2 op (FY04). 145
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05). 147
Sähkö, 2 op (FY06). 149
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07). 151
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08). 153
Fysiikan yo-kertaus, 2 op (FY09). 155
Ilmiöistä teoriaksi - Fysiikan kokeelliset työt, 2 op (FY10). 157
Tähtitiede, 2 op (FY11). 159
Matemaattinen fysiikka, 2 op (FY12). 160
Robotiikka, 2 op (FY13). 162
Fysiikan valmennus, 2 op (FY14). 164
Fysiikan tiedekoulu, 2 op (FY15). 165

Fysiikka luonnontieteenä ja fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY01FY02). 167
7.6. Maantiede (GE). 170
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01). 172
Sininen planeetta, 2 op (GE02). 174
Yhteinen maailma, 2 op (GE03). 175
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04). 177
Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GE05). 179
Kehitysmaantiede, 2 op (GE06). 180
560 kartografian keinoin, 2 op (GE07). 181
7.7. Historia (HI). 182
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01). 184
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02). 186
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03). 188
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04). 190
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05). 192
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06). 193
Historian yo-kertaus, 2 op (HI07). 195
7.8. Kemia (KE). 196
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03). 198
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04). 200
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05). 201
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06). 202
Kemian yo-kertaus, 2 op (KE07). 203
Kokeellinen kemia, 2 op (KE08). 204
Mallinnus ja analytiikka, 2 op (KE09). 204
Kemia yhteiskunnassa, 2 op (KE01KE02). 205
7.9. Uskonto (KT). 207
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 209
Uskonto ilmiönä – kristinuskon juutalaisuuden ja islamin jäljillä, 2 op (UE01). 209
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02). 211
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03). 213
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04). 215
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05). 217
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06). 219
Uskonnon yo-kertaus, 2 op (UE07). 221
Ihminen ja Jumala Raamatussa, 2 op (UE08). 222
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 224

Uskonto ilmiönä, 2 op (UO01). 224
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02). 226
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03). 228
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04). 230
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05). 232
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06). 234
7.9.3. Katolinen uskonto (KT3). 236
Uskonto ilmiönä, 2 op (UK01). 236
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02). 237
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03). 239
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04). 241
Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05). 243
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06). 245
7.9.4. Islamin uskonto (KT4). 247
Uskonto ilmiönä, 2 op (UI01). 247
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02). 249
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03). 251
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04). 252
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05). 254
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06). 256
7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5). 257
Uskonto ilmiönä, 2 op (UJ01). 257
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02). 259
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03). 261
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04). 263
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05). 265
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06). 266
7.10. Kuvataide (KU). 268
Kuvat ja kulttuurit, 2 op (KU01). 271
Muotoillut ja rakennetut ympäristöt, 2 op (KU02). 272
Osallisena mediassa, 2 op (KU03). 274
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04). 276
Piirustus ja maalaus, 2 op (KU07). 278
Öljyvärimaalaus, 2 op (KU08). 279
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU09). 279
Muotoilu, 2 op (KU10). 280
Musiikkivideo, 2 op (KU11). 281
Elokuvailmaisu, 2 op (KU12). 282

Tietokonegrafiikka ja graafinen suunnittelu, 2 op (KU13). 283
Valokuvaus, 2 op (KU14). 283
Valokuvauksen jatko, 2 op (KU15). 284
Taidegrafiikka, 2 op (KU016). 285
Mediataide, 2 op (KU17). 286
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02). 287
7.11. Lukiodiplomit (LD). 287
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 288
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 290
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 290
Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07). 292
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8). 293
7.12. Liikunta (LI). 294
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01). 296
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02). 297
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03). 299
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04). 300
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05). 301
Salibandy ja futsal, 2 op (LI07). 302
Liikunnalliset leikit ja pelit, 2 op (LI08). 303
Laskettelu, 2 op (LI09). 304
Pallo- ja mailapelit, 2 op (LI010). 305
Pallo- ja mailapelien jatko, 2 op (LI011). 305
Kamppailu- ja kehonhallinta, 2 op (LI012). 306
Retkeily, 2 op (LI013). 307
Uinti- ja vesililikunta, 2 op (LI014). 307
7.13. Matematiikka (MA). 308
7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 310
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02). 310
Geometria, 2 op (MAA03). 311
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04). 313
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05). 314
Derivaatta, 3 op (MAA06). 315
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07). 317
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08). 318
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09). 319
Avaruusgeometria, 2 op (MAA10). 320
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 322

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 323
Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 1, 2 op (MAA13). 324
Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 2, 2 op (MAA14). 325
Funktioiden jatko, 2 op (MAA15). 326
Matriisit ja differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16). 326
7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 327
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02). 327
Geometria, 2 op (MAB03). 328
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04). 330
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05). 331
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06). 332
Talousmatematiikka, 1 op (MAB07). 333
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08). 334
Tilastolliset- ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09). 335
Lyhyen matematiikan yo-kertaus, 2 op (MAB10). 337
7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 337
Matematiikka 1, 2 op (MAY01). 337
7.14. Musiikki (MU). 339
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01). 341
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02). 343
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03). 344
Demo - Luovasti yhdessä, 2 op (MU04). 346
7.15. Opinto-ohjaus (OP). 347
Minä opiskelijana, 2 op (OP01). 349
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02). 351
Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP03). 353
7.16. Psykologia (PS). 354
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 356
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 358
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 360
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 362
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 365
Psykologian yo-kertaus, 2 op (PS6). 367
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS7). 368
Mitä on sukupuoli?, 2 op (PS08). 369
Psykologia työelämässä, 2 op (PS9). 371
7.17. Terveystieto (TE). 372
Terveys voimavarana, 2 op (TE01). 374

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02). 375
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03). 377
Terveystiedon yo-kertaus, 2 op (TE04). 379
7.18. Ruotsi (TKRU). 380
7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 384
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03). 384
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04). 385
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05). 387
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06). 389
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07). 390
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08). 392
Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUA09). 393
Ainekirjoitus, 2 op (RUA10). 394
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA01RUA02). . 395
7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 397
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 397
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 398
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 399
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 401
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 402
Ainekirjoitus, 2 op (RUB18). 403
Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUB19). 404
Peruskoulun ruotsin kertaus, 2 op (RUB110). 405
Keskipitkän ruotsin tuki, 2 op (RUB111). 406
Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUB11RUB12). 406
7.19. Temaattiset opinnot (TO). 408
Opiskelijakunta, 2 op (TO02). 409
Minä vaikuttajana, 2 op (TO06). 409
Kansainvälisyys 1, 2 op (TO11). 411
Kansainvälisyys 2, 2 op (TO12). 412
Lukion tutor 1, 2 op (TO15). 413
Lukion tutor 2, 2 op (TO16). 413
Liike mediataiteessa, 2 op (TO19). 414
Kansainvälisyystaidot, 1 op (TO20). 415
Kuvasta tekstiksi – tekstistä kuvaksi, 2 op (TO21). 417
Opinpaja, 2 op (TO22). 418
Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57). 419
Lukiopaja, 2 op (TO100). 419

TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110). 420
Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120). 421
Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121). 422
7.20. Vieraat kielet (VK). 423
7.20.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 428
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKENA03). 428
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKENA04). 430
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKENA05). 432
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKENA06). 433
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKENA07). 435
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKENA8). 437
Englannin yo-kertaus, 2 op (VKENA09). 439
Kirjallinen ilmaisu, 2 op (VKENA10). 439
Peruskoulun englannin kertaus, 2 op (VKENA11). 440
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (VKENA01VKENA02). 441
7.20.2. Espanja (EAA). 443
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (EAA01EAA02). . 444
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03). 446
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04). 447
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05). 448
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06). 449
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07). 450
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08). 452
7.20.3. Espanja (EAB3). 453
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB301). 454
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB302). 455
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB303). 456
Perustaso 1, 2 op (EAB304). 458
Perustaso 2, 2 op (EAB305). 459
Perustaso 3, 2 op (EAB306). 460
Perustaso 4, 2 op (EAB307). 461
Perustaso 5, 2 op (EAB308). 462
Yo-kertaus, 2 op (EAB309). 463
7.20.4. Italia (IAB3). 464
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB301). 465
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB302). 466
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB303). 467

Perustaso 1, 2 op (IAB304). 469
Perustaso 2, 2 op (IAB305). 470
Perustaso 3, 2 op (IAB306). 471
Perustaso 4, 2 op (IAB307). 472
Perustaso 5, 2 op (IAB308). 473
Yo-kertaus, 2 op (IAB309). 474
7.20.5. Kiina (KIB3). 475
Perustason alkeet 1, 2 op (KIB301). 475
Perustason alkeet 2, 2 op (KIB302). 477
Perustason alkeet 3, 2 op (KIB303). 478
Perustaso 1, 2 op (KIB304). 479
Perustaso 2, 2 op (KIB305). 480
Perustaso 3, 2 op (KIB306). 481
Perustaso 4, 2 op (KIB307). 482
Perustaso 5, 2 op (KIB308). 484
7.20.6. Ranska (RAA). 485
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RAA01RAA02). . 486
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03). 487
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04). 489
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05). 490
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06). 491
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07). 492
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08). 493
7.20.7. Ranska (RAB3). 494
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB301). 496
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB302). 497
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB303). 498
Perustaso 1, 2 op (RAB304). 499
Perustaso 2, 2 op (RAB305). 500
Perustaso 3, 2 op (RAB306). 501
Perustaso 4, 2 op (RAB307). 502
Perustaso 5, 2 op (RAB308). 504
7.20.8. Saksa (SAA). 505
Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (SAA01SAA02). . 506
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03). 507
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04). 509
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05). 510
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06). 511

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07). 512
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08). 513
Yo-kertaus, 2 op (SAA09). 514
7.20.9. Saksa (SAB2). 515
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB201). 515
Perustaso 1, 2 op (SAB202). 516
Perustaso 2, 2 op (SAB203). 518
Perustaso 3, 2 op (SAB204). 519
Perustaso 4, 2 op (SAB205). 520
Perustaso 5, 2 op (SAB206). 521
Perustason jatko 1, 2 op (SAB207). 522
Perustason jatko 2, 2 op (SAB208). 523
Yo-kertaus, 2 op (SAB209). 524
7.20.10. Saksa (SAB3). 525
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB301). 526
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB302). 528
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB303). 529
Perustaso 1, 2 op (SAB304). 530
Perustaso 2, 2 op (SAB305). 531
Perustaso 3, 2 op (SAB306). 532
Perustaso 4, 2 op (SAB307). 533
Perustaso 5, 2 op (SAB308). 535
Yo-kertaus, 2 op (SAB309). 536
7.20.11. Venäjä (VEA). 537
Kieli-identiteetti ja vuorovaikutus globaalissa maailmassa, 4 op (VEA01VEA02). 538
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03). 539
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04). 540
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05). 541
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06). 542
7.20.12. Venäjä (VEB3). 544
Venäjän alkeet 1, 2 op (VEB31). 544
Venäjän alkeet 2, 2 op (VEB32). 545
venäjän alkeet 3, 2 op (VEB33). 546
venäjän perusopinnot 1, 2 op (VEB34). 547
venäjän perusopinnot 2, 2 op (VEB35). 548
venäjän perusopinnot 3, 2 op (VEB36). 549
venäjän perusopinnot 4, 2 op (VEB37). 550

venäjän perusopinnot 5, 2 op (VEB38). 551
Pojehali! Keskustelua ja kulttuuria, 2 op (VEB39). 552
7.21. Yhteiskuntaoppi (YH). 553
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01). 555
Taloustieto, 2 op (YH02). 557
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03). 559
Lakitieto, 2 op (YH04). 560
Yhteiskuntaopin yo-kertaus, 2 op (YH05). 562
Lukiolaisten sijoittajakoulu, 2 op (YH06). 563
Innovointi ja luova ajattelu, 2 op (YH07). 563
7.22. Japanin kieli ja kulttuuri (JAP). 565
Japanin kieli ja kulttuuri 1, 2 op (JAP01). 565
Japanin kieli ja kulttuuri 2, 2 op (JAP02). 566
7.23. Latina (LAT). 567
Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31). 569
Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32). 570
Perustason alkeet 3, 2 op (LAB33). 571
7.24. Musiikki musiikkilukiossa: Luova tuottaminen (MULU). 572
Lasten musikaali, 2 op (MULA01-02). 573
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 573
Jazzimprovisointi, 2 op (MUZ01-2). 575
7.25. Musiikki musiikkilukiossa: Soiton- ja laulunopetus (MUSO). 576
Kitaransoiton alkeet, 2 op (MUKI). 576
Pop/jazzlaulu, 2 op (MUP). 577
Soitonopetus, 2 op (MUS). 578
Yksinlaulu, 2 op (MUY). 579
7.26. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkiteknologia (MUTE). 580
Elektroninen musiikki, 2 op (MUEL). 580
Äänitekniikka 1, 2 op (ÄT01). 581
Äänitekniikka 2, 2 op (ÄT02). 582
Ääni- ja videotekniikka, 2 op (ÄVT). 583
7.27. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkitieto (MUTI). 584
Musiikki ammattina, 2 op (MUA). 584
Taidemusiikki, 2 op (MUH01). 585
Musiikki meillä ja maailmalla, 2 op (MUH02). 586
Rock- ja jazzmusiikki, 2 op (MUH03). 586
Näyttämömusiikki, 2 op (MUH04). 587
Moniääninen laulu, 2 op (MUMO). 588

Musiikkiprojekti, 2 op (MUPR). 588
Musiikin hahmotus 1, 2 op (MUT01). 589
Musiikin hahmotus 2, 2 op (MUT02). 590
Musiikin hahmotus 3, 4 op (MUT03). 592
7.28. Muut opinnot (MUUT). 593
Muualla suoritetut opinnot, 2 op (MUUT01). 593
Liikennekasvatus, autokoulu, 2 op (MUUT02). 594
Oppimaan, 2 op (MUUT03). 594
Rytmiikka ja liike, 2 op (MUUT04). 594
Taidehistoria, 2 op (MUUT05). 596
Nuorisovaltuustotoiminta, 2 op (MUUT06). 597
7.29. Musiikki musiikkilukiossa: Yhteismusisointi (MUYH). 597
Big Band, 2 op (MUB). 598
Kuoro, 2 op (MUK). 598
Kamarimusiikki, 2 op (MUO). 599
Musikaaliorkesteri, 2 op (MUOR). 600
Rock-musiikki, 2 op (MUR). 600
Yhtyelaulu, 2 op (MUYH). 601
7.30. Media (Med). 602
Journalismin perusteet, 2 op (JOU01). 602
Visuaalinen journalismi, 2 op (JOU02). 603
Koululehti, 2 op (JOU03). 604
Median perusteet, 2 op (MED01). 605
Mediailmaisu, 2 op (MED02). 606
Kansainvälinen mediaprojekti, 2 op (MED04). 606
Valotekniikka, 2 op (Med03). 607
Radiotyön perusteet, 2 op (RAD01). 608
Radioilmaisu/radiopersoona keskiössä, 2 op (RAD02). 608
Suora radiolähetys, 2 op (RAD03). 609
Urheiluselostus, 2 op (RAD04). 610
Televisiotyön ja elokuvan perusteet, 2 op (TEL01). 610
Suora televisiolähetys, 2 op (TEL02). 611
Abivideo tai elokuvaproduktio, 2 op (TEL03). 611
Kansainvälinen elokuva- tai televisiotuotanto, 2 op (TEL04). 612
7.31. Ryhmänohjaus (ROH). 613
Ryhmänohjaus, 2 op (RO01). 613
7.32. Tanssi (TAK). 614
Tanssia kaikille 1, 2 op (TAK01). 617

Tanssia kaikille 2, 2 op (TAK02). 618
Tanssia kaikille 3, 2 op (TAK03). 619
Katutanssi, 2 op (TAK04). 620
Nykytanssi, 2 op (TAK05). 622
Jazz/showtanssi, 2 op (TAK06). 623
Koreografia, 2 op (TAK07). 624
Tanssiproduktio, 2 op (TAK08). 626
Tanssin tekniikka, 2 op (TAK09). 627
Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3). 628
Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6). 629
7.33. Tanssi tanssilukiossa (TAL). 630
Myyteistä moderniin, 2 op (TAH01). 633
Modernista meidän päiviin, 2 op (TAH02). 634
Tanssitieto, 2 op (TAH03). 635
Tanssi ja minä, 2 op (TAL01). 636
Nykytanssi 1, 2 op (TAL02). 637
Liikeimprovisaatio, 2 op (TAL03). 639
Rytmi ja liike, 2 op (TAL04). 640
Koreografia, 2 op (TAL05). 641
Tanssitekniikka, 2 op (TAL06). 643
Nykytanssi 2, 2 op (TAL07). 644
Katutanssi, 2 op (TAL08). 645
Jazz/showtanssi, 2 op (TAL09). 646
Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3). 647
Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6). 649
Tanssin work-shop, 2 op (TAW01-3). 649
7.34. Teatteri (TEA). 651
Teatteri 1, Teatteria kaikille, 2 op (TEA01). 655
Teatteri 2, Rooli ja teksti, 2 op (TEA02). 656
Teatteri 3, Teatterin historialliset tyylilajit, 2 op (TEA03). 658
Teatteri 4, Teatteri-improvisaatio, 2 op (TEA04). 659
Teatteri 5, Teatteriproduktio 1, 6 op (TEA05). 661
Teatteri 6, Teatteriproduktio 2, 6 op (TEA06). 663
Teatteri 7, Dramaturgia ja teatteriohjaus, 2 op (TEA07). 666
Teatteri 8, Fyysinen teatteri, 2 op (TEA08). 668
7.35. Tietotekniikka (TITE). 669
Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (AT01). 670
Python-ohjelmointi, 2 op (AT02). 670

Tekoälyn perusteet, 2 op (AT03). 670
Ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT04). 671
Aallon ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT05). 671
Lamerfest 1, 2 op (AT06). 672
Lamerfest 2, 2 op (AT07). 672
Lamerfest 3, 2 op (AT08). 673
Kyberturvallisuus, 2 op (AT09). 673
7.36. Urheiluvalmennus (VAL). 674
Jalkapallovalmennus, 2 op (VJA1-8). 674
Jääkiekkovalmennus, 2 op (VJÄ1-8). 675
Muodostelmaluisteluvalmennus, 2 op (VML1-8). 676
Salibandyvalmennus, 2 op (VSA1-8). 677
Yksilölajivalmennus, 2 op (VYL1-8). 677
8. Liitteet. 679
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 679
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 679
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 686
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 686
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 692
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 692
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 697
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 698

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiouudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevina vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakouluyhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioiden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijalähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistysihanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen

asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta, joka antaa opiskelijoille laaja-alaisen yleissivistyksen ja hyvät elämänhallintataidot. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius jatkuvaan oppimiseen. Vantaan lukioista valmistuvilla on hyvät valmiudet jatkaa opintoja ja toteuttaa tavoitteitaan omassa elämässään sekä tulevaisuuden työtehtävissä.

Vantaan lukiot ovat vetovoimaisia, kansainvälisiä, monikulttuurisia, innovatiivisia ja toimintaansa jatkuvasti kehittäviä oppilaitoksia. Opiskelu järjestetään nykyaikaisissa ja turvallisissa oppimisympäristöissä. Vantaan lukioissa opiskelijat osallistuvat aktiivisesti lukion toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön asia. Lukioiden innostavassa ja kannustavassa toimintakulttuurissa opiskelijalla on mahdollisuus löytää omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä

inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiokoulutuksen arvot perustuvat Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattuihin arvoihin sekä Vantaan kaupungin arvoihin. Nämä näkyvät lukiokoulutuksessa muun muassa seuraaviin tavoin:

Avoimuus

- *avarakatseisuutena ja vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisenä*
- *arvioinnin läpinäkyvyytenä*
- *osallistavana toimintakulttuurina ja viestinnän avoimuutena*
- *lukioiden välisenä yhteistyönä ja onnistumisten jakamisena*

Rohkeus

- *ajatusten ja ideoiden esittämisenä*
- *uskalluksena kehittyä omaksi itsekseen*
- *uuden kokeilemisena ja parhaiden käytäntöjen säilyttämisenä*
- *epäonnistumisten sallimisena ja erehdyksistä oppimisena*

- *uusien kontaktien luomisena*

Vastuullisuus

- *ihmisoikeuksien kunnioittamisena*
- *ekologisena vastuuna*
- *kestävään elämäntapaan tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämisenä sekä soveltamisena*
- *vastuunkantamisena itsestä ja yhteisöstä*
- *keskinäisenä välittämisenä ja huolenpitona sekä varhaisena puuttumisena*
- *yhdenvertaisuutena sekä tasa-arvoisena ja oikeudenmukaisena kohteluna*

Yhteisöllisyys

- *hyvän yhteishengen rakentamisena*
- *oikeudenmukaisena toimintana*
- *moninaisuuden ymmärtämisenä ja kunnioittamisena*
- *kansainvälisten ja monikulttuuristen yhteyksien luomisena*

Vaskivuoren lukion arvot

Avoimuus

Vaskivuoren lukiossa toiminta on avointa ja läpinäkyvää. Sekä henkilökunta, opettajat että opiskelijat pääsevät osallistumaan oppilaitoksen kehittämiseen ja päätöksentekoon. Meillä otetaan kaikkien ajatukset ja ideat huomioon ja mietitään yhdessä ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin. Vaskivuoressa sana on vapaa. Lukion viestintä on laadukasta, ja sitä kehitetään jatkuvasti. Lukiomme näkyy sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa tapahtumissa monipuolisesti.

Rohkeus

Vaskivuoren lukiossa kannustetaan opiskelijoita kokeilemaan rajojaan ja tavoittelemaan rohkeasti unelmiaan. Rohkeutta on pyytää ja vastaanottaa apua, ja meillä saa myös epäonnistua. Vaskivuorelaiset kulkevat kehityksen kärjessä ja tarttuvat ennakkoluulottomasti haasteisiin. Olemme verkostoituneet monenlaisten toimijoiden kanssa niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

Vastuullisuus

Vaskivuoren lukiossa jokainen yhteisön jäsen ymmärtää, että omat valinnat vaikuttavat koko yhteisön toimintaan. Otamme vastuuta niin omasta kuin muidenkin hyvinvoinnista, oppimisesta ja yhteisöllisyydestä. Vaskivuoressa on laadittu yhteiset käytännöt, joista kaikki pitävät kiinni. Meillä jaetaan vastuuta opettajille, opiskelijoille ja henkilökunnalle. Kestävän kehityksen periaatteet ovat kiinteä osa toimintakulttuuriamme, ja pidämme huolta yhteisten tilojen ja ympäristön siisteydestä.

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys on Vaskivuoren lukiossa kaiken toiminnan ydin. Moninaiset tapahtumat rakentavat yhteisöllisyyttä, ja niiden järjestämistä pidetään tärkeänä. Vaskivuori on tunnettu me-hengestään, eikä meillä jätetä ketään yksin. Yhteisöllisyys luo turvallisuutta. Meille on tärkeää moninaisuuden hyväksyminen - syrjintää tai kiusaamista emme hyväksy missään muodossa. Vaskivuoressa jokainen saa olla oma itsensä.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Vaskivuoren lukiossa opiskeltavista opintojaksoista ja niiden järjestyksestä päätetään lukuvuosittain. Opintojaksot on kuvattu Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmassa Oppiaineet-kohdassa. Vaskivuoren lukiolla on valtakunnallinen musiikin ja tanssin erityistehtävä. Musiikki- ja tanssilukion tuntijaosta kerrotaan tarkemmin Oppiaineet-kohdassa.

Vaskivuoren lukiossa voi opiskella kieliä seuraavasti, mikäli valintatoiveita tulee ryhmän verran:

A1/A2-kieli: englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, venäjä

B1-kieli: ruotsi

B2-kieli: ranska, saksa

B3-kieli: espanja, italia, kiina, latina, ranska, saksa, venäjä

Muu kieli: japani

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden,

tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan,

arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukiot ovat opiskeluympäristöjä, joissa vuorovaikutus, yhteisöllisyys sekä itsenäinen työskentely tukevat toisiaan. Fyysisiä ja digitaalisia opiskelijaympäristöjä kehitetään opiskelijalähtöisesti. Oppimisympäristöratkaisuissa tuetaan yksilö- sekä ryhmätyöskentelyn mahdollisuuksia ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa sekä osallisuutta. Oppimisympäristöjä kehitetään kestävän kehityksen neljän periaatteeen mukaisesti. Vantaan lukiot hyödyntävät lähialueiden tarjoamat mahdollisuudet opiskeluympäristöjen rikastuttajana. Näitä ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, luonto- ja muu lähiympäristö, yritysyhteistyö sekä Vantaan lukioverkosto. Myös yhteistyö muiden tiede- ja taidelaitosten, kansalaisyhteiskunnan, työelämän sekä muiden tahojen kanssa tukee opiskeluympäristön laajentumista. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut ohjaavat eri oppiaineissa opittujen tietojen ja taitojen yhdistämiseen.

Lukio-opiskelussa korostuu tulevaisuuden taitojen oppiminen, kuten oppimaan oppimisen taidot, kriittinen ajattelu ja luovuus. Opiskelijat saavat ohjausta oman opiskelun suunnitteluun sekä oman toiminnan ja työskentelytaitojen itsearviointiin. Lukio-opintojen edetessä opiskelijat vahvistavat näitä taitoja.

Vantaan lukioissa opiskelija voi ohjatusti valita erilaisia opintojen suoritustapoja. Tällä tuetaan myös opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä. Mikäli opintojakson voi suorittaa itsenäisesti, opettaja ja opiskelija laativat suunnitelman opintojakson suoritustavasta, ohjauksesta sekä edistymisen seurannasta. Opinto-ohjaajan kanssa opiskelija voi sopia opintojakson suorittamisesta etälukiossa.

Vaskivuoren lukiossa käytetään monipuolisesti niin fyysisiä kuin digitaalisia oppimisympäristöjä ja niitä kehitetään aktiivisesti tarpeiden mukaan. Lukiossamme kokeillaan uusia oppimismenetelmiä joustavasti eri oppiaineiden erityispiirteet sekä opetuksen yleiset tavoitteet huomioiden. Opiskelijoita kannustetaan löytämään omat vahvuutensa opiskelijana ja hyödyntämään niitä lukio-opinnoissaan.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen

toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Vantaan lukiokoulutus

Oppiva yhteisö

Lukioiden toimintakulttuurit vahvistavat edellytyksiä toimia oppivana yhteisönä. Yhteisön jäseninä ovat opiskelijat, opettajat, opiskeluhuollon työntekijät sekä rehtori ja muu henkilökunta. Lukion toiminta on opiskelijalähtöistä ja henkilöstön lisäksi opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen kehittämiseen ja toimintaan.

Vantaan lukioissa toimitaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Fyysisiä ja digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään monipuolisesti. Lukiot ylläpitävät ja kehittävät alumnitoimintaa.

Vantaan lukioissa toimitaan toisen asteen koulutuksen yhteisen digivision mukaisesti ja sitä edistäen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Vantaan lukiot edistävät aktiiviseksi kansalaiseksi oppimista kannustamalla opiskelijoita osallistumaan vaikuttamiseen lukion sisällä, kuten myös lähialueen sekä valtakunnan tason vaikuttamiseen. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti oppilaitoksessa, kaupungin tasolla ja valtakunnan tasolla. Ryhmänohjaus ja tutortoiminta tukevat opiskelijoiden ryhmäytymistä, lukiolaistaitojen kehittymistä ja itseohjautuvuutta. Ryhmänohjaajien toimintaa kehitetään aktiivisesti yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on Vantaan lukioiden toimintakulttuurin keskiössä. Avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus ovat toimintaperiaatteita, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa oppilaitoksissa. Lukioiden tapahtumilla lisätään sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Opiskelijaa ohjataan opintojen pitkäjänteiseen suunnitteluun, jossa huomioidaan riittävä palautuminen. Liikunnallinen toimintakulttuuri on osa koulun arkea.

Lukioissa toimitaan kestävän kehityksen neljän periaatteen mukaisesti. Vantaalla laaditaan valtuustokausittain ympäristöohjelma, joka ohjaa lukioiden ympäristövastuutoimintaa.

Opiskelijat otetaan mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan lukion ympäristövastuutoimintaa. Ympäristökasvatuksessa tehdään yhteistyötä Vantaan kaupungin, yhdistysten, yritysten ja eri oppilaitosten kanssa. Esimerkiksi ruokailua kehitetään yhteistyössä lukioiden hankintapalveluiden ja ateriapalvelutuottajien kanssa ympäristövastuun, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan lukioissa on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa. Opiskelijat, opettajat ja opiskeluhuollon työntekijät luovat yhdessä toimintakulttuuria, jolla edistetään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan välittömästi ja tarkoituksenmukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään moniperusteiseen syrjintään, eli tilanteisiin, joissa useampi eri asia vaikuttaa samanaikaisesti syrjivästi. Oppimisympäristöt muodostetaan niin, että ne tukevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneisiin käytänteihin opiskelijoiden opintovalintojen yhteydessä ja opiskelijan jatko-opintojen suunnittelussa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaa on monikulttuurinen ja -kielinen kaupunki, jossa eri kielet ja kulttuurit kohtaavat luontevasti. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukioissa panostetaan kielitietoisuuteen. Monikielisille oppijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Lukiot kehittävät toimintaansa niin, että se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin osana lukion arkea sekä yhteistyöprojekteissa. Oppimateriaalien valintaan kiinnitetään huomiota siten, että ne tukevat kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta.

Vaskivuoren lukiossa

OPPIVA YHTEISÖ

Vaskivuoren lukiossa luodaan suunnitelmallisesti toimintatapoja myönteiselle vuorovaikutukselle ja opiskelijalähtöiselle oppimiselle. Lukiossamme kannustetaan kokeilemaan, tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin sekä tekemään yhteistyötä monien eri sidosryhmien kanssa. Vaskivuoressa ollaan avoimia uusille asioille.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Vaskivuoren lukiossa yhteisöllinen toimintakulttuuri tukee oppimista. Opiskelijat ovat aktiivisia jäseniä opiskeluympäristön yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämisessä. Opiskelijoita osallistetaan kehittämisryhmien toimintaan, päätösten valmisteluun ja rohkaistaan oman mielipiteen ilmaisuun ja sitä kautta yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen. Vaskivuoren lukion erityistehtävät ja painotukset - musiikki, tanssi ja media - lisäävät erilaisten tapahtumien kautta opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

HYVINVOINTI JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Vaskivuoren lukiossa kaikessa toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan hyvinvointi. Kiireettömyys ja turvallisuus ovat erityisiä arvoja. Vaskivuoressa vallitsee välittämisen ilmapiiri.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Vaskivuoren lukiossa tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja moninaisuuden hyväksyminen ovat toiminnan lähtökohta. Turvallinen yhteisö tukee avoimuutta ja mahdollistaa vaikeidenkin asioiden käsittelemisen.

KULTTUURINEN MONINAISUUS JA KIELITIETOISUUS

Vaskivuoren lukiossa kansainvälisyys on arkipäivää. Kansainvälisten yhteistyöprojektien, kotikansainvälisyyden ja oppiaineissa tapahtuvien kansainvälisten kontaktien avulla opiskelija harjaantuu globaaliin maailmankansalaisuuteen. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista tutustumalla tieteenalojen kieliin, äidinkieliin, murteisiin ja rekistereihin sekä vieraisiin kieliin.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Vantaan lukiokoulutus

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on monipuolistaa lukion toimintakulttuuria. Yhteistyön perustana on helppo lähestyttävyys ja matalan kynnyksen yhteydenpito erilaisista opintoihin liittyvistä asioista. Tavoitteena on positiivinen vuorovaikutus kodin ja oppilaitoksen välillä oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä suunniteltaessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat ja huolehditaan tiedon ja yhteistyömuotojen saavutettavuudesta. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi huoltajien illat, yhteiset juhlat, yhteistyöpäivät ja vanhempainyhdistystoiminta. Lukion toimintaa tuodaan esille myös erilaisten virtuaalisten ratkaisujen avulla. Huoltajien ammatillista osaamista tuodaan sopivissa tilanteissa osaksi oppilaitoksen toimintaa.

Opiskelijoiden ja huoltajien mielipiteitä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta selvitetään säännöllisesti. Kyselyiden tuloksista tiedotetaan myös huoltajia ja annetaan heille mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen.

Lukiot huolehtivat siitä, että huoltajat saavat perustiedot lukio-opinnoista, opiskeluhuollosta, ohjauksesta ja eri tukimuodoista. Oppilaitosyhteisöllä ja huoltajilla on yhteinen vastuu opiskelijan opintojen seuraamisesta. Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

yksityiskohtaisemmin yhteistyötä, jota huoltajien kanssa tekevät aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskeluhuollon työntekijät. Ryhmänohjaajalla on päävastuu opetukseen liittyvästä yhteydenpidosta huoltajiin esimerkiksi Wilman kautta. Tavoitteena on yhteistyön jatkuminen koko lukio-opintojen ajan.

Vaskivuoren lukio tekee monipuolista yhteistyötä kotien kanssa mm. opiskeluhuollossa, työelämälähtöisyydessä ja musiikkiseuratoiminnassa. Useamman kerran lukuvuoden aikana järjestettävissä vanhempainilloissa huoltajia osallistetaan lukion toiminnan kehittämiseen. Huoltajat ovat tervetulleita kaikkiin lukiossamme järjestettäviin tapahtumiin. Kodin ja koulun yhteydenpidossa käytetään pääasiassa Wilmaa. Keväällä laaditaan huoltajille kysely koulun toiminnasta ja yhteistyön onnistumisesta sekä kehittämisestä.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin.

Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vantaan lukiokoulutus

Korkeakouluyhteistyö

Vantaan lukiot kehittävät aktiivisesti yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lukiolaisia ohjataan tutustumaan rohkeasti, ennakkoluulottomasti ja monipuolisesti eri jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin omaa tulevaisuuttaan suunnitellessaan.

Lukiot järjestävät opiskelijoilleen tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin esim. ala- ja alumniesittelyjen, oppilaitos- ja kampusvierailujen sekä muiden yhteistyötapahtumien avulla. Yhteistyössä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan virtuaaliteknologiaa.

Lukiolaisilla on lisäksi mahdollisuus suorittaa tiettyjä yliopisto- ja ammattikorkeakoulukursseja jo lukioaikana ja hyväksilukea suoritetut kurssit osaksi lukio-opintoja. Myös kesäyliopistojen opintotarjontaa on mahdollista hyödyntää. Kurkistuskurssit antavat opiskelijalle uusia näkökulmia jatko-opintosuunnitelmansa laadintaan ja voivat tukea myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa.

Korkeakouluyhteistyöhön osallistuvat sekä lukion opinto-ohjaajat että aineenopettajat. Eri oppiaineiden opintojaksoilla tutustutaan kunkin oppiaineen jatkokoulutus- ja uramahdollisuuksiin. Aineenopetusta on myös mahdollista järjestää yhteistyössä korkeakoulujen kanssa.

Korkeakouluyhteistyöstä tiedotetaan opiskelijoille monipuolisesti eri tiedotuskanavia hyödyntäen.

Vantaan lukioiden korkeakouluyhteistyössä korostuvat kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Työelämävalmiudet

Työelämäyhteistyö luo edellytykset sille, että opiskelija voi tarkastella omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan. Opiskelijaa rohkaistaan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen tulevaisuuden työelämän suhteen.

Oppiaineiden työelämäyhteyttä syvennetään esimerkiksi kehittämällä eri oppiaineiden opintojaksojen työelämäyhteistyötä. Opiskelijan työelämävalmiuksia kehitetään esimerkiksi vierailuiden, alumnitoiminnan ja projektien kautta. Opiskelijoille pyritään järjestämään mahdollisuuksia oppia tulevaisuuden työelämästä ja kestävän tulevaisuuden toimintatavoista myös osallistumalla erilaisiin projekteihin, joissa he pääsevät itse tekemään asioita. Projektimainen tapa tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden työelämän toimijoiden kanssa mahdollistaa itse tekemällä oppimisen.

Tavoitteet työelämävalmiuksien osalta kirjataan lukiokohtaiseen opetussuunnitelmaan.

Kansainvälinen osaaminen

Vantaan lukiot ovat aktiivisia kansainvälisiä toimijoita, ottavat osaa kansainvälisiin projekteihin ja kuuluvat moniin kansainvälisiin verkostoihin. Jokaisella lukiolla on kansainvälisyyssuunnitelma, jonka lukiot päivittävät lukuvuosittain.

Oppiaineiden välistä yhteistyötä opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kartuttamiseksi tehdään lukiokohtaisesti esimerkiksi yhteisten opintojaksojen muodossa. Globaalikansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään mm. järjestöjen asiantuntemusta ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Valinnaiskielten opiskelua puolestaan tuetaan mm. lukioiden välisellä yhteistyöllä.

Kukin lukio hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaista kumppaniverkostoaan kuten ystävyyskouluja. Myös kotikansainvälistymistä lisätään mm. virtuaaliteknologian avulla ja hyödyntämällä kotimaassa toimivien kansainvälisten tahojen kuten instituutioiden, yksityishenkilöiden ja järjestöjen osaamista.

Vantaa on kaupunkina monikulttuurinen ja siten kansainvälisyys on osa opiskelijoiden arkea. Kaupungin maantieteellinen sijainti tarjoaa oivan kansainvälisen ympäristön vierailukohteineen, työmahdollisuuksineen ja harrastustoimintoineen.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan lukioiden kansainväliseen toimintaan kulttuurien välisen tuntemuksen ja -kunnioituksen edistämiseksi. Lukioiden on mahdollista hyödyntää kansainvälisessä toiminnassaan myös monikulttuuristen opiskelijoidensa osaamista.

Kansainvälisyys

Tavoitteena on, että kansainvälinen ulottuvuus huomioidaan kaikissa oppiaineissa.

Kansainvälisiä liikkuvuuksia mahdollistetaan kaikille opiskelijoille ja opettajille avoimesti ja läpinäkyvästi. Pyritään luomaan kansainvälistä yhteistyötä monialaisesti sekä yleis- että erityislukiolaisille.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
    - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuollon asiantuntijat, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Vantaalaisia opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kehittää valmiuksia, joita tarvitaan lukio-opinnoissa. Opiskelija oppii

- *tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen*
- *kehittämään oppimaan oppimistaitojaan*
- *ottamaan vastuuta opintojensa etenemisestä*
- *kehittämään itsearviointia ja oman oppimisensa reflektointia*
- *vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan*
- *tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua*

Ohjauksen järjestäminen

Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

***Opiskelija** suunnittelee opintojaan ja tekee jatko-opinto- ja urasuunnittelua ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelmien päivittämisestä ja toteuttamisesta.*

***Ryhmänohjaaja** on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa, toteutumisen seurannassa ja päivittämisessä esimerkiksi ro-tapaamisissa. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin opiskelijan opintojen etenemisestä.*

***Aineenopettaja** välittää opiskelijoille tietoa opettamansa aineen opiskelun merkityksestä sekä tutustuttaa alan jatkokoulutusmahdollisuuksiin ja työelämään. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita opettamansa aineen opiskelutekniikoissa ja vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä. Aineenopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen tukemisessa ja seurannassa. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa tunnistamaan tämän osaamista ja vahvuuksia, joita opiskelija reflektoi henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan.*

Opinto-ohjaaja *koordinoi ohjauksen suunnittelua, kehittämistä, toteuttamista ja arviointia. Opinto-ohjaaja tukee opiskelijoita henkilökohtaisessa kasvussa ja kehityksessä sekä ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen suunnittelussa sekä jatko-opintoihin ja ammatilliseen suuntautumiseen liittyvissä pohdinnoissa.*

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin eri toimijoiden tehtäviä opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Lukioon siirtymistä tuetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Rehtorit, opinto-ohjaajat ja koulun henkilöstö tiedottavat perusopetuksen henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia lukio-opinnoista. Perusopetuksen oppilailla on mahdollisuus tutustua Vantaan lukio-opintoihin jo perusopetuksessa suorittamalla lukio-opintoja Sotungin etälukion kautta. Vantaan lukiot järjestävät vuosittain perusopetuksen päättäville ja heidän huoltajilleen tarkoitettuja tutustumispäiviä. Tämän lisäksi lukioiden opinto-ohjaajat tiedottavat perusopetuksen opinto-ohjaajia oman lukionsa opintotarjonnasta. Opintojen alkuvaiheessa tietojen siirtymisestä perusopetuksesta lukioon hyödynnetään pääkaupunkiseudun yhteistä opiskelutietolomaketta.

Opiskelijoiden siirtymistä lukiokoulutuksesta jatko-opintoihin tuetaan korkeakoulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua erilaisiin jatko-opintoihin- ja koulutusvaihtoehtoihin vierailemalla oppilaitoksissa, kutsumalla korkeakoulujen opiskelijoita, alumneja tai muita asiantuntijoita luennoimaan lukioille sekä osallistumalla yhteistyökorkeakoulujen johdanto- ja kurkistuskursseille.

Opiskelijan, jonka ylioppilaaksi valmistumisesta on kulunut maksimissaan yksi vuosi, on mahdollisuus saada jatko-ohjausta. Opiskelijan jatko-ohjaus järjestetään siinä lukiossa, josta opiskelija on valmistunut ylioppilaaksi. Opiskelija voi olla yhteydessä oman lukionsa opinto-ohjaajaan, joka arvioi hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa ja tarvittaessa ohjaa hänet esimerkiksi Ohjaamon palveluiden piiriin.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Lukio-opintojen aikana opiskelijaa ohjataan urasuunnittelussa. Opiskelijat saavat tietoa eri oppiaineiden merkityksestä työelämän ja tulevaisuuden ammattien näkökulmasta sekä tutustuvat työelämään ja yrittäjyyteen muun muassa erilaisten vierailujen, projektien ja opintojaksojen kautta. Opiskelijaa ohjataan muodostamaan monipuolinen käsitys työelämän ja yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista. Opiskelijaa kannustetaan toimimaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa yritysten ja muiden työnantajien kanssa esimerkiksi kesätyöpaikkojen saamiseksi sekä oman urasuunnittelun kehittämiseksi.

Aktiivisella kodin ja koulun yhteistyöllä huolehditaan, että opiskelijan hyvinvoinnin, opiskelun ja opiskeluedellytysten tukeminen tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajille järjestetään erilaisia tilaisuuksia tavata lukion henkilöstöä ja mahdollisuuksia keskusteluun. Huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelun sisällöistä ja rakenteesta sekä niiden merkityksestä osana nuoren jatko-opinto- ja urasuunnittelua. Ryhmänohjaajat ovat keskeisessä roolissa huoltajien ja oppilaitoksen välisessä yhteydenpidossa.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin turvataan ohjaamalla opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään valintoja niiden pohjalta. Ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolitietoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kykyä tehdä mielekkäitä oppiaine- ja muita valintoja sekä merkityksellisiä suunnitelmia niin, että sukupuoli, sosioekonominen tai kieli- ja kulttuuriryhmään liittyvä tausta ei asetu tiedostamattomaksi rajoitteeksi tai esteeksi.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Vantaalla jokainen opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Opiskelija myös seuraa suunnitelman toteutumista ja päivittää suunnitelmaa säännöllisesti opintojen aikana. Suunnitelman tavoitteena on, että opiskelija ottaa vastuuta sekä lukio-opinnoistaan että jatko-opintojensa suunnittelusta. HOPS-ohjauksen ja opettajien antaman palautteen avulla opiskelija oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja haasteensa oppimisessa

sekä kehittämään opiskelutaitojaan tavoitteidensa mukaisesti. Vantaalla pyritään siihen, että opintosuunnitelma on koko koulun olennainen ohjauksen työväline, jolla varmistetaan opiskelijalle oikea-aikainen tuki ja opintojen sujuva eteneminen. HOPS-ohjausta toteutetaan Vantaalla esimerkiksi opinto-ohjauksen jaksoilla sekä osana ryhmänohjausta ja aineenopetusta.

Ohjaussuunnitelma

Vaskivuoren lukiossa kaikki opiskelijat saavat ammattitaitoista ja hyvin suunniteltua ohjausta. Lukion ohjaustoiminta on kokonaisuus, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat opiskelijat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opiskeluhuoltohenkilöstö, rehtorit sekä huoltajat.

Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Opiskelijoita rohkaistaan näkemään oppiminen kokonaisvaltaisena, elinikäisenä ja myös oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuvana prosessina. Tavoitteena on, että opiskelija on aktiivinen osallistuja ja toimija yhteisössään sekä itseään koskevissa valinnoissa.

Ohjauksen avulla opiskelija kasvaa lukio-opiskelijaksi ja oppii:

• Tuntemaan lukio-opintojen rakenteen ja ainevalintojen merkityksen

• Kehittämään oppimaan oppimistaitoja

• Ottamaan vastuuta opintojen etenemisestä

• Kehittämään itsearviointia ja oman oppimisen reflektointia

• Vahvistamaan omaa toimijuuttaan ja vastuullisuuttaan

• Tekemään jatko-opintosuunnitelman sekä ura- ja elämänsuunnittelua

Lukioon siirtymistä toteutetaan peruskoulujen kanssa tehtävän aktiivisen yhteistyön ja tiedottamisen avulla. Opettajat, opinto-ohjaajat ja rehtorit välittävät perusopetuksen henkilöstölle, oppilaille ja oppilaiden huoltajille tietoa lukiokoulutuksen sisällöistä ja tavoitteista. Yhdenvertaisuus huomioidaan lukioon hakeutumisessa tarjoamalla lukioesittelyjä eri muodoissa ja eri kohderyhmille. Perusopetuksesta lukiokoulutukseen siirtymisen tukena käytetään Vaskivuoren lukion opiskelutietolomaketta. Lukio-opintojen esteettömyyttä suunnitellaan ja toteutetaan sen mukaan, millaisia erityisiä esteettömyystarpeita Vaskivuoren lukiolaisilla on. Tämä voi sisältää esimerkiksi erilaisia tuki- ja opiskelumuotoja sekä oppimateriaaleja.

Ohjaussuhteen rakentaminen aloitetaan opiskelijan opintojen alussa ja sitä ylläpidetään koko lukio-opintojen ajan. Ohjauksen toteuttamisessa huomioidaan opiskelijan tarpeet lukio-opintojen eri vaiheissa. Jokainen Vaskivuoren lukion opiskelija laatii eri ammattilaisten tukemana henkilökohtaisen opintosuunnitelman, johon kuuluu opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma ja jatko-opinto- ja urasuunnitelma, jota päivitetään vuosittain.

Vantaan lukioiden yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu eri toimijoiden tehtävät opiskelijoiden tukemisessa ja ohjaamisessa. Opinto-ohjaajilla on päävastuu ohjauksen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista yhdessä lukion muun henkilökunnan kanssa. Kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijan opiskelutaitojen, jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien kehittymistä sekä urasuunnittelua. Ryhmänohjaaja, aineenopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijan opintojen edistymistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tarjotaan ohjausta ja tukea. Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja ja tukihenkilö, joka pyrkii edistämään ryhmänsä opiskelijoiden opiskelun edellytyksiä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opiskelumenestystä jaksoittain ja tiedottaa tarvittaessa huoltajia opiskelijan opintojen etenemisestä. Aineenopettaja tehtävänä on muun muassa vahvistaa opiskelijoiden oppimaan oppimistaitojen kehittymistä sekä välittää tietoa oman aineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista.

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla tukea tarjotaan kaikille ja kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset oikeudet tukeen. Tasa-arvoisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden arvostamisen ja syrjimättömyyden periaatteet ohjaavat opetuksen ja tuen järjestämistä lukioissamme.

Opiskelijan oikeudesta tukeen, kuten tukiopetukseen ja muihin tukitoimiin sekä erityisopetuksen sisällöistä ja perusteista kerrotaan tarkemmin lukioiden opinto-oppaissa. Tämän lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa lukiossa tarjottavasta tuesta lukio-opintojen alussa ja opintojen aikana, esimerkiksi osana ryhmänohjausta ja opinto-ohjausta sekä huoltajailloissa. Opiskelija voi myös kääntyä opetushenkilöstön puoleen kaivatessaan lisätietoa oppimisen tukeen ja erityisopetukseen.

Vaskivuoren lukiossa ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat osallistuvat lukiseulaan syksyn alussa. Erityisopettaja kutsuu opiskelijat henkilökohtaisesti tulosten perusteella yksilölliseen lukitestiin. Ryhmänohjaajat tiedottavat jo tiedossa olevista tuen tarpeista heti lukion alussa asianomaisille opettajille ja muille tahoille.

Opiskelijan pyynnöstä ja luvalla opettajat saavat tiedon opiskelijan tuen tarpeesta. Tuen tarve kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen tuen suunnitelmaan.

Vaskivuoren lukiossa tukiopetusta järjestetään viikoittain säännöllisesti ryhmämuotoisena. Opettajat auttavat niissä oppiaineissa, joissa opiskelijat pyytävät apua.

Eri oppiaineiden opettajista koostuva Tuki-tiimi vastaa oppimisen tuen suunnittelemisesta ja toteuttamisesta Vaskivuoressa.

Vaskivuoren lukiossa pyritään siihen, että opiskelija saa tarvitsemansa tuen mahdollisimman nopeasti ja koko lukiossa opiskelun ajan.Erityisopettaja auttaa opiskelijoita opiskelun pulmissa ryhmä- ja yksilöohjauksessa. YHR:n henkilöstö tapaa opiskelijoita myös luokissa erilaisten tietoiskujen yhteydessä yksilötapaamisten lisäksi. Erityisopettajan, opettajien ja YHR:n väen välinen yhteistyö takaa opiskelijalle parhaan mahdollisen tuen.

Opiskelija tekee erityisjärjestelyhakemuksen ylioppilaskirjoituksia varten yhdessä erityisopettajan tai apulaisrehtorin kanssa. Opiskelijan nimeämiltä aineen opettajilta pyydetään lausunnot tarpeen vaatiessa.

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa eritysopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaalla oppimisen tuki kuuluu kaikille ja se perustuu kaikkia opiskelijoita hyödyttävään monipuoliseen opetusmenetelmien käyttöön, oppimaan oppimisen taitojen ohjaamiseen, kielitietoiseen pedagogiikkaan, opiskelijan osaamisen kehittymisen seuraamiseen sekä rakentavaan ja positiiviseen palautteeseen. Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tukiopetukseen. Tukiopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti.

Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeen arvioiminen ja tuen suunnittelu aloitetaan tuen asiakirjojen tai muiden mahdollisten tietojen, kuten tiedonsiirtolomakkeiden avulla. Perusopetus toimittaa lukioiden erityisopettajille koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat opiskelijan perusopetuksen aikana tehdyistä tuen päätöksistä (Oppivelvollisuuslain 23 §). Erityisopettaja välittää tiedon perusopetuksen aikana käytössä olleista oppimiseen liittyvistä tukitoimista ja mahdollisista lausunnoista niille henkilöille, joille tieto opiskeluhuoltolain 16 § ja lukiolain 58 § mukaan voidaan luovuttaa. Vantaalla jokainen opiskelija arvioi tuen tarvettaan henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa laadinnan yhteydessä.

Lukion erityisopettaja arvioi tuen päätösten ja muiden mahdollisten asiakirjojen pohjalta opiskelijan yksilöllisiä tuen tarpeita lukiossa. Osana tuen tarpeen arviointia erityisopettaja hyödyntää asiakirjojen lisäksi eri tavoin koottua tietoa, kuten keskusteluja opiskelijan ja muiden opettajien kanssa sekä oppitunneilla havainnointia. Opiskelijan mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvitetään lukio-opintojen alussa lukiseulalla ja tarvittaessa tarkemmilla lukitesteillä. Keskittymisvaikeuksia epäiltäessä erityisopettaja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Vantaalla on käytössä opiskeluhuollon adhd-palvelupolku. Muita mahdollisia oppimista vaikeuttavia asioita selvitetään tarvittaessa muilla menetelmillä, kuten matematiikan tai kielitaidon alkukartoituksilla.

Mikäli opiskelijalla todetaan tarvetta yksilölliselle ja toistuvalle oppimisen tuelle, erityisopettaja laatii opiskelijan kanssa yhdessä tuen lomakkeen, jossa kuvataan tuen tarve sekä luetellaan opiskelijan tarvitsemat tukikeinot sekä missä oppiaineissa tuen tarve ilmenee. Aineenopettaja tutustuu kunkin opintojakson alkaessa opiskelijoiden tuen tarpeisiin ja suunnittelee opetustaan ryhmän tuen tarpeiden mukaisesti. Ensisijaisesti tuki toteutetaan ryhmätasoisena esimerkiksi strukturoituna ja selkeänä opetuksena, luontevana eriyttämisenä sekä luomalla positiivinen opiskeluilmapiiri. Lisäksi yksilöllisempiä tukimuotoja voivat olla esimerkiksi tukiopetus, erityisopettajan pedagoginen tuki, monipuoliset osaamisen näyttömahdollisuudet ja arviointimenetelmät, opiskelustrategioissa ohjaaminen sekä kielitietoiset tukimuodot, kuten sanalistojen tai selkokielisen materiaalin käyttö tai oman äidinkielen hyödyntäminen. Tarvittaessa aineenopettaja konsultoi tuen suunnittelussa erityisopettajaa. Aineenopettaja kirjaa toteutetut tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat toteutetun tuen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti. Myös ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat tuen toimivuutta esimerkiksi muun opintojen edistymisen seurannan yhteydessä.

Opiskelija voi hakea ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Erityisjärjestelyhakemuksen laatii erityisopettaja, rehtori tai S2-opettaja. Tarvittaessa aineenopettajilta pyydetään lausunto. Haettavia erityisjärjestelyjä tulee toteuttaa lukio-opintojen aikana ja aineenopettaja kirjaa toteutetun tuen oppimisen tuen lomakkeelle. Erityisjärjestelyiden tarvetta arvioidaan tuen lomakkeelle kirjatun toteutetun tuen perusteella.

Koko oppilaitosyhteisön vastuulla on myönteisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin vaaliminen sekä opiskelijoiden havainnointi. Mahdolliset huolet viedään eteenpäin Vantaan yhteisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Vantaan lukiokoulutus

Mikäli opetushenkilöstö katsoo, että opiskelijalle tarjottu oppimisen tuki on riittämätöntä opiskelijan tuen tarpeiden kannalta, erityisopettaja keskustelee opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa. Lukiossa toteutetun oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida, kun opiskelijalle on tarjottu luvun 4.2.1 mukaista oppimisen tukea ja opiskelija on hyödyntänyt saamaansa tukea. Erityisopetuksen tarve voidaan todeta joissain tapauksissa myös heti lukio-opintojen alussa perusopetuksesta saatujen asiakirjojen pohjalta. Myös opiskelija tai huoltaja voivat pyytää erityisopetusta, jolloin erityisopettaja arvioi erityisopetuksen tarvetta heidän kanssaan. Molemmissa tapauksissa keskustelun jälkeen laitetaan päätösprosessi vireille, mikäli opiskelija ja/ tai huoltaja sitä edelleen pyytävät tai jos erityisopettaja ja rehtori katsovat sen tarpeelliseksi. Keskustelussa voidaan myös tulla yhteiseen lopputulokseen, ettei erityisopetukselle ole tarvetta.

Kun erityisopetuksen päätös on laitettu vireille, erityisopettaja valmistelee sen ja hyödyntää tarvittaessa muiden asiantuntijoiden, kuten opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan tai opiskeluhuollon asiantuntijanäkemyksiä ja perusteluita. Opiskeluhuollon tehtäviä on tarkennettu opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Tämän jälkeen järjestetään hallintolain mukaisesti opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kuuleminen esimerkiksi monialaisen ryhmän tapaamisessa tai muutoin opiskelijaa ja huoltajaa tapaamalla. Rehtori tekee erityisopetuksen päätöksen erityisopettajan valmistelun pohjalta. Päätös voidaan tehdä myös määräaikaisena, jolloin erityisopetuksen tarvetta tulee arvioida uudelleen määräajan jälkeen. Tarvittaessa lukio-opintojen aikana voidaan tehdä myös päätös erityisopetuksesta luopumisesta.

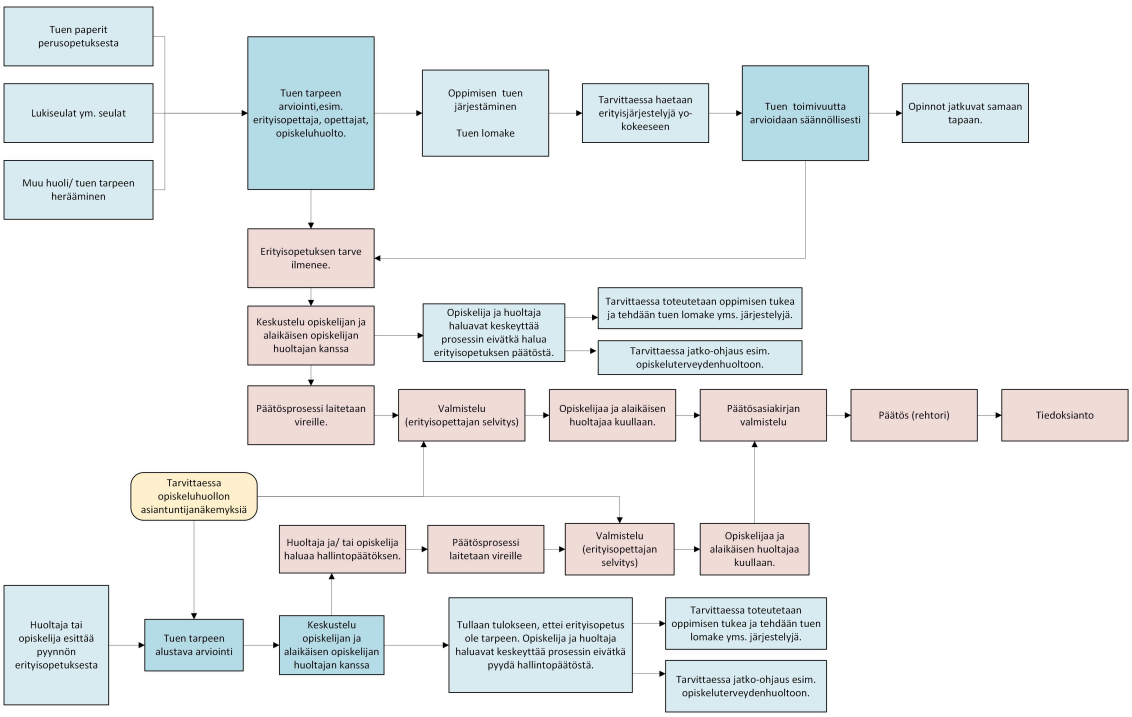

Erityisopetuksen päätösprosessi selitetty kuvana auki

Erityisopetus on säännöllistä tukea ja opiskelustrategioiden ohjaamista, joka toteutetaan säännöllisinä tapaamisina erityisopettajan kanssa. Erityisopetuksen muodot määritellään oppilaitoskohtaisesti. Erityisopettaja seuraa antamansa erityisopetuksen vaikuttavuutta opiskelijan suoriutumisen pohjalta. Seurannan ja arvioinnin tulee kohdistua niihin asioihin, joita opiskelijan erityisopetuksen päätökseen on kirjattu.

Erityisopettaja keskustelee opiskelijan kanssa mahdollisuudesta kirjata erityisopetus opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan luvalla erityisopetus kirjataan opiskelijan tuen lomakkeelle. Erityisopetuksen rinnalla voidaan toteuttaa myös oppimisen tukea, mikä kirjataan myös tuen lomakkeelle. Tällöin erityisopettaja kirjaa toteutetun erityisopetuksen ja aineenopettaja toteutetut oppimisen tuen tukitoimet opiskelijan tuen lomakkeelle. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opiskelija seuraavat kokonaisuutena oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimivuutta ja arvioivat tuen tarvetta säännöllisesti.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Erityisopettaja listaa opiskelijan kanssa tuen lomakkeelle yksilölliset järjestelyt opetuksessa, kuten lisäajan tai erillisen tilan tarpeen kokeissa. Avustajapalveluiden osalta opiskelijan tulee olla yhteydessä oman hyvinvointialueensa vammaisten tai muiden palveluiden neuvontaan.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi*
- *tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen*
- *tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *erityisopetuksen päätös*
- *opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhuoltopalvelut

järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016)*
- *koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).*

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).*
- *yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 19 §)*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)*

- *opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)*
- *lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013 11 §)*

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle*

on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä

muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Kaikkia nuoria kannustetaan tuomaan esiin omaa kulttuuriaan osaksi lukion yhteistä toimintakulttuuria.

Vantaan lukioiden tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuuritietoista opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa. Opiskelijoiden ohjaus kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta.

Vaskivuoren lukiossa opiskelee monissa kieli- ja kulttuuriympäristöissä kasvaneita nuoria. Opetusjärjestelyissä ja opintojen ohjauksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat. Lukion arjessa ja yhteistyöprojekteissa pyritään tarjoamaan opiskelijoille mahdollisuuksia tutustua eri kieliin ja kulttuureihin. Opiskelijoita kannustetaan tuomaan esiin kulttuuriaan ja siten rikastuttamaan lukion toimintakulttuuria.

Opiskelijoita informoidaan heidän opiskelumahdollisuuksistaan, tukijärjestelyistä sekä oikeuksista ylioppilastutkinnossa ohjauksen eri muotojen avulla. Opiskelijoiden ohjaus ja kielitietoisuuden edistäminen kuuluvat kaikille koulussa työskenteleville. Tavoitteena on toteuttaa kieli- ja kulttuurisensitiivistä opetusta ja ohjausta siten, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus menestyä opinnoissaan omaa osaamistaan vastaavalla tasolla. Monipuolisia opiskelu- ja arviointimenetelmiä käyttämällä annetaan opiskelijoille mahdollisuus osoittaa todellinen osaamisensa.

Vaskivuoren lukiossa vierasta kieltä äidinkielenään puhuville opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko opetuksena omassa oppilaitoksessa tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään Vantaalla mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen ja oman uskonnon opetusta, mikäli opiskelija tai huoltaja sitä pyytää.

Lukio-opintojen alussa opiskelija saa tukea ja ohjausta ÄI/S2-oppimäärän valintaan. Opiskelijalla on valinnan jälkeenkin mahdollisuus vaihtaa oppimäärää, kuitenkin niin, että lopullinen valinta on tehtävä pääsääntöisesti ÄI04/S204-opintojakson jälkeen.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa arvioinnin toteuttamisen periaatteina ovat läpinäkyvyys, tasapuolisuus, opiskelijalähtöisyys ja erilaisten oppijoiden huomiointi. Opiskelijan oppimisen tukemisessa ja ohjaamisessa käytetään pedagogisesti perusteltuja, monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä. Arviointi muodostaa selkeän ja ymmärrettävän kokonaisuuden, joka on myös opiskelijoiden tiedossa. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen oppimiseen liittyviä tavoitteita sekä tunnistamaan keinoja tavoitteisiin pääsemiseen.

Vaskivuoren lukiossa opiskelijan oppimisen ja osaamisen arvioinnin lähtökohtana on kannustava, oikeudenmukainen, monipuolinen ja tarkoituksenmukainen arviointi. Arvioinnin keskeisenä tavoitteena on auttaa opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja näin motivoida ja rohkaista opiskelijaa syventämään osaamistaan. Vaskivuoren lukiossa sekä opettaja että opiskelija ovat arvioinnin aktiivisia suunnittelijoita ja toteuttajia. Kannustava ja monipuolinen arviointi voi sisältää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointia sekä henkilökohtaisia arviointikeskusteluja. Vaskivuoren lukiossa arvioidaan vuosittain arvioinnin toteutumista esimerkiksi opiskelijoille suunnattujen kyselyiden avulla.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Yhdessä sovitut arviointiperusteet kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi ja seurattavaksi. Arviointia toteutetaan opintojakson aikana monipuolisin menetelmin, joita voivat olla esimerkiksi tehtävien arviointi, itse- ja vertaisarviointi, palautekeskustelut, parikokeet, suulliset kokeet, kokeet jne.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota sinnikkyyteen, tavoitehakuisuuteen ja kykyyn suunnitella omaa toimintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Vantaan lukiokoulutus

Vantaan lukioissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen suoritusmerkintöjen lisäksi K- , Z - ja M-merkintöjä. K-merkintä tarkoittaa keskeytettyä opintojaksoa, jota ei lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Z-merkintä tarkoittaa kesken olevaa opintojaksoa. Opintojaksotulosteeseen jokaisesta moduulista kirjataan näkyviin erillinen suoritusmerkintä (numero, K tai Z), jotta opiskelija voi seurata opintojen etenemistä ja tarvittaessa täydentää kesken olevaa opintojaksoa yksittäisen moduulin osalta. Opintojakson lopullinen arvosana annetaan sitten, kun kaikki opintojaksoon sisältyvät moduulit on suoritettu. Opiskelijalle voidaan kuitenkin antaa väliaikatietoa opintojaksojen moduulin arvioinnista merkinnällä M. Kirjainmerkintä vaihdetaan numeroksi opintojakson ollessa täysin valmis. Lopullisen arvosanan ei tarvitse olla moduulien aritmeettinen keskiarvo. Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opiskelija voi suorittaa lukiokohtaisesti päätettävässä määräajassa puuttuvia opintojakson osia eli Z-merkittyjä moduuleja.

Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (arvosana 5 tai S), kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson tavoitteet on saavutettu opintojakson alussa sovituilla tavoilla.

Arvosanojen korottaminen tehdään opintojaksoittain tai jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, jokaisen moduulin osalta erikseen. Arvosanan korottaminen tehdään osallistumalla opetukseen uudelleen tai suorittamalla opintojakso tai moduuli itsenäisesti. Hyväksytty arvosana voidaan korottaa osoittamalla aiempaa arvosanaa syvempää osaamista.

Opiskelija voi korottaa hylätyn moduulin tai opintojakson arvosanan suorittamalla uudelleen ne opintojakson osat, joita opiskelija ei ole suorittanut hyväksytysti. Kokeen uusiminen voi olla osa hylätyn opintojakson arvosanan korottamista, mutta opiskelijoilta voidaan edellyttää myös muiden moduuliin sisältyvien tehtävien suorittamista.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella lukiokohtaisesti päätettävät opintojaksot tai yksittäiset moduulit itsenäisesti, mikäli opiskelija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat aikaisemmat opinnot. Oppiaineen ensimmäistä moduulia ei pääsääntöisesti suositella itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson itsenäisestä suorituksesta tehdään opiskelijan kanssa kirjallinen suunnitelma. Kirjallisessa suunnitelmassa määritellään itsenäiseen suoritukseen sisältyvät tehtävät, niiden arviointiperusteet ja aikataulu. Itsenäiseen suoritukseen voi sisältyä arviointikeskusteluja, itsearviointia, vertaisarviointia, kokeita jne. Arvioinnin tulee olla monipuolista.

Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta opintojaksosta hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan opintojakso lähiopetukseen. Muista itsenäisesti suoritettavan opintojakson ohjeista päätetään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Vaskivuoren lukiossa opiskelijalla on mahdollisuus opiskella kurssi itsenäisesti, jos opiskelijan opintomenestys oppiaineen aikaisemmissa kursseissa on riittävän hyvä. Opettaja ja tarvittaessa rehtori arvioivat yhdessä opiskelijan kanssa, onko opiskelijalla edellytyksiä suorittaa kurssi itsenäisesti. Itsenäisesti ei voi suorittaa oppiaineen ainoaa / ensimmäistä pakollista kurssia tai kursseja, joiden kohdalla opetussuunnitelmassa sanotaan, että ne eivät sovellu itsenäisesti suoritettaviksi.

Kurssi suoritetaan itsenäisesti pääsääntöisesti jaksolla, jolloin kurssia opetetaan. Pakollisen oppiaineen ensimmäistä kurssia (tai ainoaa pakollista kurssia) ei voi suorittaa itsenäisesti; kielten suullisia kursseja ei voi pääsääntöisesti tehdä itsenäisesti; itsenäisesti suoritetun kurssin työmäärä tulee vastata lähiopetuksessa suoritetun kurssin työmäärää (38*45min + kotitehtävät ja muut suoritukset)

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita

koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Vantaan lukiokoulutus

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettajat seuraavat opiskelijan opintojen etenemistä. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia opintojen etenemisessä, hänelle tulee tarjota ohjausta ja tukea. Huoltajille opiskelijan opintojen edistymisestä tiedotetaan jaksoarviointien välityksellä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Vantaan lukiokoulutus

Rehtori päättää osaamisen tunnustamisesta ja opintojen hyväksilukemisesta opiskelijan esittämän hakemuksen perusteella. Hyväksiluettavia opintoja ovat esimerkiksi vaihto-opiskelun aikana suoritetut opinnot, korkeakouluopinnot tai muualla suoritetut lukio-opinnot. Perusopetuksen tai tuva-koulutuksen aikana suoritetut lukio-opinnot sisällytetään opiskelijan osoittaman todistuksen perusteella osaksi lukio-opintoja. Hyväksiluettavat opinnot voivat olla opintojaksoja tai yksittäisiä opintojakson osia eli moduuleja. Hyväksilukeminen ja osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan edun mukaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista.

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa opintojaksojen aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason. Opiskelijan tulee ilmoittaa oppiaineen oppimäärän tason vaihdosta kirjallisesti.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Vantaan lukiokoulutus

Opiskelijan on mahdollista korottaa opintojaksojen keskiarvon perusteella määräytyvää oppiaineen oppimäärän arvosanaa opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella. Oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseen voidaan opiskelijalta edellyttää tapauskohtaisesti määriteltäviä lisänäyttöjä.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*

5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta*
6. *oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/ elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*

- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vantaan lukiokoulutus

Hyvinvointiosaaminen

Vantaan lukioissa ylläpidetään ja kehitetään opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia edistävää turvallista sekä yhteisöllistä ilmapiiriä ja välittämisen kulttuuria. Opiskelija saa tietoa yhteiskunnan hyvinvointipalveluista ja valmiuksia hakea tarvittaessa apua itselleen ja läheisilleen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija saa tukea ja ohjausta monipuolisten ainevalintojen tekemiseksi, esimerkiksi hyvinvointia edistävien taito- ja taideaineiden sisällyttämiseksi opintoihin.

Lukio-opintojen aikana opiskelija saa valmiuksia kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä ajankohtaisia kysymyksiä ja tulevaisuuteen liittyviä epävarmuuksia eri oppiaineissa. Opiskelija saa valmiuksia ristiriitojen kohtaamiseen ja ratkaisujen kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen kehittyy Vantaan lukioiden läsnäolevan ja kohtaamiseen kannustavan toimintakulttuurin kautta. Päivittäisiin rutiineihin kuuluvat tervehtiminen, hyvät käytöstavat sekä toisten kunnioitus. Vantaalla opettaja on läsnä opiskelijan kouluarjessa.

Vuorovaikutus on tapa oppia kaikissa oppiaineissa. Opiskelijaa kannustetaan omien näkemystensä esille tuomiseen ja toisten kuuntelemiseen. Opiskelija saa valmiuksia tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä ymmärtää niiden vaikutuksia vuorovaikutustilanteisiin. Opiskelija oppii toimimaan monikulttuurisessa yhteisössä.

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opetuksessa sekä menetelmillä että sisällöillä, ja opiskelijoita otetaan mukaan monenlaiseen päätöksentekoon koulussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijasta kasvaa osallistuva, itsenäinen ja monilukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia tietoturvastaan sekä ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Digiosaaminen on luonteva osa lukio-opintoja. Lukioaikanaan opiskelija tutustuu erilaisiin digitalisuuden luomiin mahdollisuuksiin ja kehittää omaa digilukutaitoaan.

Osana kunkin oppiaineen opiskelua opiskelija tutustuu eri tieteen- ja taiteenaloille ominaisiin tapoihin käyttää kieltä sekä esittää ja rakentaa todellisuutta. Opiskelijan kehittymistä tekstien tulkitsijana tukevat opiskelussa hyödynnettävät monipuoliset materiaalit. Opiskelija oppii eri tieteenalojen ominaiskieltä eri oppiaineissa, ja kielitietoisuus on läsnä kaikessa opiskelussa. Vantaan lukioissa annetaan eväitä lukuintoon myös vapaa-ajalla.

Korkeakouluopintoihin opiskelija tutustuu erilaisten lukioaikana toteutettavien vierailujen, asiantuntijavierailijoiden ja tutustumisjaksojen kautta. Korkeakouluyhteistyön kautta opiskelija pääsee laajentamaan osaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ovat aktiivisia omien opintojensa suunnittelijoita ja ottavat vastuuta omista valinnoistaan. Erilaisten lähiympäristöön liittyvien projektien tai tehtävien myötä opiskelijat opettelevat kantamaan sosiaalista vastuuta myös ympäristöstä ja vaikuttamaan elinympäristöönsä liittyviin asioihin. Opiskelijat perehtyvät demokratian toimintaan muun muassa erilaisten vierailukäyntien myötä.

Opiskelijat tutustuvat kansalaisyhteiskunnan periaatteisiin lukioissa järjestettävien vaalien ja keskustelujen kautta. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lukion toiminnan kehittämiseen erilaisissa tilanteissa, ja vaikutuksen tuloksia tehdään näkyväksi. Opiskelijoiden vaikuttamiskanavia ovat esimerkiksi opiskelijakuntatoiminta, lukioiden tiimit, työryhmät, nuorisovaltuusto sekä erilaiset järjestöt. Opiskelijat ovat mukana lukion tiimeissä tai muissa kehittämisryhmissä ja johtoryhmässä siltä osin kuin laki sen mahdollistaa.

Opiskelijat tutustuvat, saavat kokemuksia ja oppivat tuntemaan työ- ja yrityselämän sisältöjä, vaatimuksia ja tarpeita lukioaikana toteutettavan työelämäyhteistyön avulla. Opiskelija omaksuu rohkean ja myönteisen asenteen yrittäjyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän elämäntavan edistäminen on tärkeä osa Vantaan lukioiden toimintakulttuuria. Kestävää elämäntapaa tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on mahdollista saavuttaa vain kaikkien näiden näkökulmien yhteensovittamisella.

Lukioaikana opiskelijat saavat valmiuksia pohtia omien valintojensa ja tekojensa merkitystä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Opiskelijoille tarjotaan

mahdollisuuksia osallistua ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvien projektien ja opintojaksojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskelijat oppivat näkemään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan yhä suurempia kokonaisuuksia sekä toimimaan globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vantaan lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joissa opiskelee ja työskentelee monista kieli- ja kulttuuriympäristöistä tulevia ihmisiä. Monikulttuurisuus ja kotikansainvälisyys ovat osa lukioiden toimintaa. Lukiossa opiskelijat saavat valmiuksia kohdata, reflektoida ja vahvistaa tuntemustaan kulttuureista ja erilaisista kulttuuri-identiteeteistä. Tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja arvostamaan elinympäristönsä kulttuurista moninaisuutta. Opiskelijat saavat myös tukea oman kulttuuri-identiteettinsä kehittämiseen.

Kokemuksia kansainvälisyydestä opiskelijat saavat erilaisten projektien, hankkeiden, vierailujen ja vaihtojen kautta. Opiskelija oppii myös tunnistamaan kansainvälistymisen mahdollisuudet kotimaassa. Kansainvälisyyskasvatuksen myötä opiskelijat saavat valmiuksia maailmankansalaisuuteen kasvamiseen sekä edellytyksiä eettiseen toimijuuteen monikulttuurisissa ympäristöissä.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lukio-opiskeluun ja opiskelijoihin mm. vuorovaikutusharjoitusten ja ryhmätöiden kautta.
- Tutustutaan tekstinkäsittely-ympäristöön (jakoon ja kommentointiin).
- Opintojaksossa hyödynnetään luokan ulkopuolisia oppimisympäristöjä, esim. lähiympäristöä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin ja kirjaston käyttöön.
- Tehtävissä ja esimerkiksi tiedonhaun opiskelussa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia aiheita.
- Opintojakson tauotukseen sopivat erityisesti erilaiset keskittymisharjoitukset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI01 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään monimuotoisten tekstien ominaisuuksiin ja rakenteisiin sekä kirjoitusprosessin vaiheisiin ja tekstien pohjalta kirjoittamiseen: referointiin ja kommentointiin. Opintojaksossa opiskellaan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Vaskivuoren lukion ja pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi.
- Pyritään tutustumaan kulttuurin livestriimauksiin ja/tai digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti. Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan valinnan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030 -ohjelmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta sekä omääääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI04 Kirjallisuus 1 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti.Jaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään mahdollisuuksien mukaan paikalliseen mediaan ja kunnalliseen päätöksentekoon

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään median moninaiseen maailmaan mm. liikkumalla erilaisilla digitaalisilla alustoilla ja perehtymällä monimediaisiin teksteihin.
- Opintojakson luonteeseen sopivat hyvin Learning Cafe -tyyppiset työtavat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Esimerkiksi dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tuottaminen ja tulkinta, erityisesti kriittinen monilukutaito, sekä tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI05 Tekstien tulkinta 1 (2 op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin.
- Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta. Lisäksi pyritään hyödyntämään myös paikallisten artistien tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Tekstejä tarkastellaan identiteetin kautta eri konteksteissa. Lisäksi hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.
- Tekstejä tarkastellaan identiteetin kautta eri konteksteissa. Lisäksi hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä.Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta, erityisesti kyky tarkastella

kirjallisuutta osana kontekstia, ja tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI08 Kirjallisuus 2 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Numeroarviointi.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan mahdollisuuksien mukaan vantaalaisiin yrityksiin ja työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla.
- Opintojakson työmenetelmissä korostuvat yhdessä tekeminen ja kokemuksellisuus, esimerkiksi yhteiskirjoittaminen (mm. kokouspöytäkirjat) ja etävälineiden hyödyntäminen (mm.etäkokousten seuraaminen)

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan hyödyntäen ryhmän ja oppilaitoksen moninaisuutta pääkaupunkiseudun kulttuurisesti ja sosiaalisesti rikkaassa ympäristössä.
- Opintojakson aikana on luontevaa hyödyntää monipuolisesti oppilaitoksen esitystekniikkaa ja tiloja, kuten neuvotteluhuoneita, auditoriota ja liikuntasalia.
- Keholliset harjoitukset tukevat vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava vuorovaikutusosaaminen sekä argumentointi. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI09 Vuorovaikutus 3 (2op) Valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan argumentoimista ja analysoidaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden yo-kokeisiin.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan tutustua lähiseudun kulttuuritarjontaan ja siten opitaan hyödyntämään sitä oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimisympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessi sekä omaääninen pohtiva tai kantaa ottava kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI10 Kirjoittaminen 2 (2 op) Valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lähiseudun kulttuuritarjontaan ja paikallismediaan sekä hyödynnetään niitä mahdollisuuksien mukaan oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien analysointi ja tulkinta. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI11 Tekstien tulkinta 2 (2op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on innostaa innostaa opiskelijoita monenlaisten teosten pariin ja tukea lukemisharrastusta
- Opintojakso lisää opiskelijan kirjallisuuden tuntemusta ja yleissivistystä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan annetusta valikoimasta 20 teosta, joista osa voi olla digitaalisia ja multimodaalisia.
- Tehdään luetun ymmärtämisen tehtäviä luetuista teoksista.
- Tehdään luovia tehtäviä luetuista teoksista mahdollisuuksien mukaan.
- Teoksia luetaan omaan tahtiin, omissa oppimisympäristöissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä maailmasta ja eri kulttuureista.

Opiskelija havaitsee kirjallisuutta lukemalla, miten merkitys syntyy erilaisten kerronnan näkökulmien ja erilaisten lukijoiden vuoropuhelussa. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää opiskelijan ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukemisen avulla opiskelija laajentaa näkemystään monenlaisista identiteeteistä. Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kaunokirjallisuuden lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely sekä mahdollisuuksien mukaan yhteisöllinen työskentely ja itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI12 Kirjallisuusdiplomi (2 op) paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti lukemalla 20 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Luetuista kirjoista tehdään erilaisia töitä. Opintojaksoa voi suorittaa omaan tahtiin, vaikka koko lukion ajan.

Suoritusmerkintä.

Lukion kielenhuolto, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia erityisesti kielenkäyttöön liittyviä kirjoitustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita ja hiotaan tekstejä tyylillisesti.
- Vahvistetaan myös opiskelijan teknisiä valmiuksia kirjoittaa huoliteltu teksti.
- Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyviin digimateriaaleihin ja kielenhuollon ohjeistoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vahvistaa kirjallista vuorovaikutusosaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI13 Lukion kielenhuolto (2 op) Paikallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossaa vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia erityisesti kielenkäyttöön liittyviä kirjoitustaitoja. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita ja hiotaan tekstejä tyylillisesti. Vahvistetaan myös opiskelijan teknisiä valmiuksia kirjoittaa huoliteltu teksti. Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyviin digimateriaaleihin ja kielenhuollon ohjeistoihin.

Numeroarviointi.

Draaman ja elokuvan kirjoittaminen, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu draaman kirjoittamiseen lajina sekä draamatekstien perusrakenteisiin.
- Harjoitellaan kirjoittamaan draamatekstiä pienten harjoitusten avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan draamatekstien perusrakenteeseen sekä draaman kirjoittamiseen.
- Kirjoitetaan runsaasti lyhyitä kohtauksia
- Luetaan draamatekstejä ja tutkitaan draaman osa-alueita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskellaan draaman eri tekniikoita ja opitaan tunnistamaan draamailmaisun eri muotoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kaunokirjalliset harjoitukset kehittävät luovuutta ja kirjoittamisen taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kaunokirjallista tuottamista sekä palautteen antamista vuorovaikutuksessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin. Arvioinnissa painottuu tuntityöskentely, vuorovaikutteinen opiskelu, palautteen antaminen ja osallistuminen oppitunneilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Draaman ja elokuvan kirjoittaminen ÄI14 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Luentojen ja kirjoitustehtävien avulla tutustutaan draaman kirjoittamiseen sekä draamatekstien perusrakenteeseen. Kurssilla luetaan draamatekstejä, joiden kautta tutkitaan draamakirjoittamisen osa-alueita kuten dialogia, dramaturgiaa, henkilökuvausta ja teeman kehittelyä. Opintojaksolla kirjoitetaan runsaasti lyhyitä kohtauksia. Opintojaksolla painottuu vuorovaikutuksellinen oppiminen ja tekstien jakaminen. Opintojakso antaa valmiuksia kokonaisen draamatekstin kirjoittamiseen. Numeroarviointi.

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on rohkaistua kirjoittamaan erilaisia tekstejä ja nauttia kirjoittamisesta yhdessä muiden kanssa. Opintojaksolla pyritään hiomaan omaa kirjoitustyyliä annetun palautteen pohjalta ja laajentamaan ilmaisumahdollisuuksia myös esim. novellin tai runon suuntaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään runsaasti erilaisia kirjoitusharjoituksia ja opetellaan palautteen antamista sekä vastaanottamista. Lisäksi tutustutaan kaunokirjallisiin ilmaisutapoihin, lajeihin ja tyyleihin myös tekstiesimerkkien kautta.
- Opintojaksolla hyödynnetään monipuolisesti erilaisia digitaalisia ympäristöjä mm. tekstien jakamisessa ja palautteen antamisessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa luodaan edellytyksiä sille, että kirjoittamisesta tulisi luonteva itseilmaisun väline.

Vuorovaikutusosaaminen

Luodaan turvallinen ilmapiiri tekstien jakamiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustetaan ja rohkaistaan luovuuteen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI15 Luova kirjoittaminen (2 op) paikalliset valinnaiset opinnot (Huom! Vuoden 2016 opsissa opintojakson koodi on ÄI10.)

Opintojaksolla tehdään runsaasti erilaisia kirjoitusharjoituksia ja opetellaan palautteen antamista sekä vastaanottamista. Lisäksi tutustutaan kaunokirjallisiin ilmaisutapoihin, lajeihin ja tyyleihin myös tekstiesimerkkien kautta. Tavoitteena on rohkaistua kirjoittamaan erilaisia tekstejä ja nauttia kirjoittamisesta yhdessä muiden kanssa.

Suoritusmerkintä.

Elokuva, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee elokuvaa taidemuotona ja vaikuttamisen välineenä liittyviä kysymyksiä
- Opiskelija tuntee eri elokuva-alan toimijoiden (esim. tekijä, levittäjä, tuottaja, teatteriyrittäjä) työnkuvia
- Opiskelija tuntee elokuvatapahtuman järjestämiseen liittyviä käytännön asioita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin elokuviin sekä niiden tekemiseen ja vastaanottoon liittyviin kysymyksiin
- Opintojaksolla tutustutaan eri elokuva-alan toimijoiden työhön
- Opintojaksolla tutustutaan elokuvatapahtuman järjestämiseen käytännössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

opintojakso yhdistää eri oppiaineiden sisältöjä ja tukee mm. keskeisten työelämätaitojen omaksumista

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

opintojaksolla katsottujen elokuvien aiheet ohjaavat opiskelijoita pohtimaan erilaisia eettisiä kysymyksiä

Hyvinvointiosaaminen

opintojaksolla järjestettävä elokuvatapahtuma edistää yhteisöllisyyden luomisessa tarvittavia taitoja

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi toteutetaan oppimispäiväkirjan ja projektin/lopputyön (oman elokuvanäytöksen järjestämisen) muodossa. Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Elokuva ÄI18 (2 op), koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla katsotaan sarja erilaisia elokuvia sekä järjestetään lopuksi oma elokuvanäytös. Katsottuja elokuvia käsitellään yhdessä sekä suullisesti että kirjallisesti eri oppiaineiden sisältöjen näkökulmista. Samalla perehdytään esimerkiksi elokuvailmaisun teoriaan sekä elokuvan eri lajityyppeihin. Eri elokuva-alan toimijat esittelevät työtään.

Suoritusmerkintä.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI02ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*

- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan Vantaa monikulttuurisena kaupunkina, jonka alueella liki neljäsosa kuntalaisista puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vantaalla opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyvään tietotekniikkaan, digimateriaaleihin, kielenhuollon ohjeistoihin ja audiovisuaalisiin aineistoihin. Opintojaksossa käytetään periodin aikana vaihtelevia työmuotoja ja ryhmiä ja harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.
- Opintojaksossa käytetään periodin aikana vaihtelevia työmuotoja ja ryhmiä ja harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta. Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys ja tärkeys.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja tuottamaan tieteenalalle ominaista tekstiä. Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelussa perehdytään monipuolisiin kielikäsityksiin ja opitaan kielipolitiikan periaatteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielitietoisuus ja kielipolitiikka sekä kielenohjailun periaatteisiin perehtyminen. Jaksolla korostuvat myös oman viestijäkuvan pohtiminen ja ryhmäviestintätaitojen kehittäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI020ÄI3 Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus 1 (2 op) pakolliset opinnot

Moduuleista ÄI2 Kieli ja tekstitietoisuus (1op) ja ÄI3 Vuorovaikutus (1op)

Opintojaksolla keskitytään kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Jaksolla perehdytään erilaisiin kielikäsityksiin ja kielipolitiikkaan sekä kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan tekstikäsitykseen. Jaksossa pohditaan myös omaa viestijäkuvaa ja kehitetään erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa opiskellaan kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI06ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi myös pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä hyödyntäen ja omaa toimintaansa niihin peilaten. Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana ja esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään kirjoittamiseen, tekstin suunnitteluun, jakamiseen, yhteiskirjoittamiseen ja palautteen antamiseen sekä vastaanottamiseen sopivia alustoja ja työkaluja.
- Multimodaalisten tekstien vastaanottamisen taidot harjaantuvat.
- Vuorovaikutustaitoja ja esiintymisrohkeutta harjoitellaan monipuolisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan sekä kirjallisesti että suullisesti. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy sanataideharjoituksin. Opiskelija saa esiintymisrohkeutta ja harjaantuu puheviestinnässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoitusprosessin hallinta ja vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄI06 Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2 (2 op) pakolliset opinnot

Moduuleista ÄI6 Kirjoittaminen 1 (1op) ja ÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin hallintaa ja kehitetään esiintymistaitoja. Jaksossa harjoitellaan pohjatekstien valintaa ja käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Omaa ilmaisutapaa kehitetään sanataideharjoituksin. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä.

Numeroarviointi

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden

oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet

kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*

- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lukio-opiskeluun ja opiskelijoihin mm. vuorovaikutusharjoitusten ja ryhmätöiden kautta.
- Tutustutaan tekstinkäsittely-ympäristöön (jakoon ja kommentointiin).
- Opintojaksossa hyödynnetään luokan ulkopuolisia oppimisympäristöjä, esim. lähiympäristöä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy äidinkielen ja kirjallisuuden työtapoihin ja kirjaston käyttöön.
- Tehtävissä ja esimerkiksi tiedonhaun opiskelussa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia aiheita.
- Opintojakson tauotukseen sopivat erityisesti erilaiset keskittymisharjoitukset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja identiteetti kehittyvät omien taitojen tunnistamisella ja niiden vahvistamisella. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittyminen edistää tätä prosessia

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan antamalla ja saamalla vertaispalautetta. Yhteistyötaitoja vahvistetaan ryhmätyöskentelyllä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja tulkitsemaan erilaisia digitaalisia journalistisia tekstejä. Hän tarkastelee aiheita monista eri näkökulmista. Opiskelija käyttää luovuutta kirjoitustaidon vastausten ideoinnissa, rajaamisessa ja näkökulman valinnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielen eri muotojen hallinta sekä monipuolinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S201 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään monimuotoisten tekstien ominaisuuksiin ja rakenteisiin sekä kirjoitusprosessin vaiheisiin ja tekstien pohjalta kirjoittamiseen: referointiin ja kommentointiin. Opintojaksossa opiskellaan myös kielen- ja tekstinhuoltoa.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 1, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Vaskivuoren lukion ja pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa ja tukemaan opiskelijoiden kasvamista monipuolisiksi taiteen kuluttajiksi. Pyritään tutustumaan kulttuurin livestriimauksiin ja/tai digitaalisuutta hyödyntäviin taiteenlajeihin

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun kulttuuritarjontaa kytketään mahdollisuuksien mukaan osaksi kurssin sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellisen ja kokemuksellisen lukemisen kautta opiskelija syventää näkemystään omasta identiteetistään, ihmisistä ja maailmasta. Eettisten ja ajankohtaisten kysymysten käsittely kirjallisuudessa lisää kykyä nähdä moniulotteisesti. Kirjallisuudesta keskustelu ja sanataideharjoitusten tekeminen kehittävät kuuntelun ja ilmaisun taitoja ja vahvistavat kykyä tuottaa tekstiä omien havaintojen pohjalta. Kirjallisuus auttaa muutosten maailmassa elämisessä ja kehittää ajattelun taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset vierailut tiede- ja kulttuurilaitoksissa ja -tapahtumissa vahvistavat opiskelijan identiteettiä kulttuurielämän osana ja lisäävät valmiuksia koulunjälkeiseen elämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemansa kauno- ja tietokirjallisuuden kautta. Kirjojen tematiikan valinnan pohjana voi käyttää yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi Agenda 2030 -ohjelmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta sekä omaääninen kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S204 Kirjallisuus 1 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti.Jaksossa havainnoidaan tulkintojen ja eläytymisen yksilöllisyyttä ja kaunokirjallisuutta väylänä toisten ihmisten tunteisiin, kokemusmaailmaan ja kulttuureihin.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään mahdollisuuksien mukaan paikalliseen mediaan ja kunnalliseen päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Perehdytään median moninaiseen maailmaan mm. liikkumalla erilaisilla digitaalisilla alustoilla ja perehtymällä monimediaisiin teksteihin.
- Opintojakson luonteeseen sopivat hyvin Learning Cafe -tyyppiset työtavat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään median roolia yhteiskunnan vaikuttajana. Opintojaksossa kehitetään kriittistä medialukutaitoa ja opitaan tunnistamaan erilaisia kielellisiä ja audiovisuaalisia vaikuttamisen keinoja. Opiskelijaa rohkaistaan omaksumaan aktiivisen, vastuullisen ja eettisen kansalaisen taitoja

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opitaan tunnistamaan ja käyttämään monipuolisesti vaikuttamisen keinoja vuorovaikutustilanteissa. Esimerkiksi dialogeissa ja debateissa on mahdollista harjoitella eettisiä argumentoinnin tapoja ja retoriikkaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä tietoja ideologisista ja eettisistä lähtökohdista. Opintojaksossa käsitellään myös mediaetiikkaa, sananvapautta ja tekijänoikeuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tuottaminen ja tulkinta, erityisesti kriittinen monilukutaito, sekä tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S205 Tekstien tulkinta 1 (2 op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnan vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet.

Numeroarviointi.

Kirjallisuus 2, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Maailmankirjallisuuteen tutustumisen avulla opiskelija laajentaa ja syventää globaalia ajatteluaan ja ymmärtämystään suomalaisen kulttuurin yhteyksistä muihin kulttuureihin.
- Opintojaksossa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi opiskelijoiden omia kansainvälisiä yhteyksiä ja suomalaista monikulttuurisuutta. Lisäksi pyritään hyödyntämään myös paikallisten artistien tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

- Tekstejä tarkastellaan identiteetin kautta eri konteksteissa. Lisäksi hyödynnetään uusia verkkotekstilajeja ja multimodaalisia tekstejä.
- Opintojaksossa tehdään mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista edistäviä keskittymisharjoituksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden lukeminen avartaa opiskelijoiden näkemystä kulttuurien yhteyksistä ja monikulttuurisuudesta. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin. Kirjallisuuden lukeminen kontekstissaan lisää ymmärrystä historiallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen olosuhteiden merkityksestä ihmisyhteisölle ja yksilöille.

Hyvinvointiosaaminen

Lukeminen laajentaa näkemystä monenlaisista identiteeteistä.Opiskelijan identiteetti avartuu kirjallisuuden lukemisen avulla. Lukeminen itsessään lisää hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen (ja kirjallisuuden lukeminen) edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Lukeminen lisää yhteiskunnallista ymmärrystä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien tulkinta, erityisesti kyky tarkastella kirjallisuutta osana kontekstia, ja tavoitteellinen ja eettinen vuorovaikutus. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S208 Kirjallisuus 2 (2op) pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Numeroarviointi.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Paikallinen lisäys

- Jaksossa tutustutaan mahdollisuuksien mukaan vantaalaisiin yrityksiin ja työelämään esimerkiksi työhaastattelujen avulla.
- Opintojakson työmenetelmissä korostuvat yhdessä tekeminen ja kokemuksellisuus, esimerkiksi yhteiskirjoittaminen (mm. kokouspöytäkirjat) ja etävälineiden hyödyntäminen (mm.etäkokousten seuraaminen).

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan hyödyntäen ryhmän ja oppilaitoksen moninaisuutta pääkaupunkiseudun kulttuurisesti ja sosiaalisesti rikkaassa ympäristössä.
- Opintojakson aikana on luontevaa hyödyntää monipuolisesti oppilaitoksen esitystekniikkaa ja tiloja, kuten neuvotteluhuoneita, auditoriota ja liikuntasalia. Kehollliset harjoitukset tukevat vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pääsee kokeilemaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti ja saa valmiuksia toimia vaativissakin viestinnällisessä tilanteissa. Esiintymisvarmuus paranee ja opiskelija tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan erilaisissa viestinnällisissä rooleissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ja laajentaa vuorovaikutustaitojaan kohti jatko-opintojen ja työelämän tarpeita. Hän kehittää kulttuurista osaamistaan ja yhteiskunnallisia valmiuksiaan monipuolisissa viestintätilanteissa. Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa omat vuorovaikutustaitonsa osallistumalla myös Puheviestintätaitojen päättökokeeseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava vuorovaikutusosaaminen sekä argumentointi. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S209 Vuorovaikutus 3 (2op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa toimintaa vaativissakin vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan argumentoimista ja analysoidaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opintojakso antaa valmiudet osallistua toisen asteen Puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden yo-kokeisiin.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan tutustua lähiseudun kulttuuritarjontaan ja siten opitaan hyödyntämään sitä oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään yhteiskirjoittamista ja mahdollisuuksien mukaan vaihtuvia oppimisympäristöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla sekä ajankohtaista mediaa seuraamalla. Kirjoitelmien avulla on mahdollista ottaa kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää keskustelevaa kirjoittamisen taitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelija rakentaa identiteettiään kirjoittamalla omaäänistä pohtivaa tekstiä. Kirjoittamalla kehitetään itseilmaisun taitoja sekä ajankäytön hallintaa. Erilaisten tekstien ja tehtävänantojen avulla on mahdollista tutustua yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Tekstien ja tehtävänantojen avulla tuetaan opiskelijan ajattelun kehittymistä ja vahvistetaan kykyä arvioida tekstien ja tiedon luotettavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu kirjoitusprosessi sekä omaääninen pohtiva tai kantaa ottava kirjoittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S210 Kirjoittaminen 2 (2 op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään tiedonhallinnan taitoja sekä omaäänisen pohtivan tai kantaaottavan tekstin laatimista ja muokkaamista aineistojen pohjalta. Opintojakson aikana harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan lähiseudun kulttuuritarjontaan ja paikallismediaan sekä hyödynnetään niitä mahdollisuuksien mukaan oman ajattelun laajentamisessa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee olennaista elämänhallinnan taitoa: tekstitaitoa. Opintojakson aikana opiskelijan kyky sinnikkääseen ja tarkoituksenmukaiseen prosessinhallintaan syvenee.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää monilukutaitoa. Moninaisten tekstien lukeminen edistää opiskelijan tulevaisuuden demokratiataitoja ja kykyä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu tekstien analysointi ja tulkinta. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, monitieteinen osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S211 Tekstien tulkinta 2 (2op) valtakunnallinen valinnainen opintojakso

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa suomen kielen ja kirjallisuuden lukutaidon yo-kokeeseen.

Numeroarviointi.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S202S203)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa huomioidaan Vantaa monikulttuurisena kaupunkina, jonka alueella liki neljäsosa kuntalaisista puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vantaalla opiskeleva nuori hahmottaa alueen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden sekä oppii arvostamaan ja hyödyntämään monimuotoisuutta.
- Tutustutaan digitaalisiin oman kielitaidon arviointivälineisiin.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu oikeakielisyyteen liittyvään tietotekniikkaan, digimateriaaleihin, kielenhuollon ohjeistoihin ja audiovisuaalisiin aineistoihin.
- Opintojaksossa käytetään periodin aikana vaihtelevia työmuotoja ja ryhmiä ja harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana keskitytään omien vahvuuksien tunnistamiseen ja oman työskentelyn tavoitteiden asettamiseen. Opiskelija ottaa vastuun työskentelyn etenemisestä ja aikataulutuksesta. Opintojakson aikana otetaan huomioon sosiaalisen vuorovaikutuksen tukemisen merkitys ja tärkeys.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat ryhmätyötaidot. Samalla vahvistuvat toisten kuuntelemisen ja omien vahvuuksien tunnistamisen taidot. Jakson aikana opiskelija syventää vuorovaikutustaitojaan, siihen liittyviä rooleja, sosiaalisia tilanteita ja oppii reflektoimaan omaa toimintaansa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsitellään monialaisia oppisisältöjä ja painotetaan lähdekriittisyyttä. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia lähteitä ja tuottamaan tieteenalalle ominaista tekstiä. Opiskelija ymmärtää eri oppiaineiden vaatimien vastaustekstien eroavaisuuden. Opiskelija syventää käsitystään kontekstin ja tekstilajien merkityksestä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelussa perehdytään monipuolisiin kielikäsityksiin ja opitaan kielipolitiikan periaatteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kielitietoisuus ja kielipolitiikka sekä kielenohjailun periaatteisiin perehtyminen. Jaksolla korostuvat myös oman viestijäkuvan pohtiminen ja ryhmäviestintätaitojen kehittäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S202S203 Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus

(Moduulit S202 Kieli ja tekstitietoisuus (1op) ja S203 Vuorovaikutus (1op))

Opintojaksossa keskitytään kielen ja tekstin käsitteiden tarkasteluun. Jaksolla perehdytään erilaisiin kielikäsityksiin ja kielipolitiikkaan sekä kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen ja laajaan tekstikäsitykseen. Jaksossa pohditaan myös omaa viestijäkuvaa ja kehitetään erityisesti ryhmäviestintätaitoja. Jaksossa opiskellaan kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua.

Numeroarviointi.

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S206S207)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittyy omaääniseksi, rohkeaksi ja eettisesti toimivaksi viestijäksi myös pääkaupunkiseudun erilaisia viestintäympäristöjä hyödyntäen ja omaa toimintaansa niihin peilaten. Opiskelijan omille kiinnostuksen kohteille ja vahvuuksille kirjoittajana ja esiintyjänä annetaan tilaa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään kirjoittamiseen, tekstin suunnitteluun, jakamiseen, yhteiskirjoittamiseen ja palautteen antamiseen sekä vastaanottamiseen sopivia alustoja ja työkaluja.
- Multimodaalisten tekstien vastaanottamisen taidot harjaantuvat.
- Vuorovaikutustaitoja ja esiintymisrohkeutta harjoitellaan monipuolisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää ilmaisuaan sekä kirjallisesti että suullisesti. Hän saa varmuutta erilaisissa viestintätilanteissa toimimiseen ja oppii arvioimaan vuorovaikutusetiikkaa eri viestintäkanavissa. Opiskelijalla on mahdollisuus pohtia omaa esiintymisjännitystään ja saada rohkeutta suullisiin esityksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana. Hän harjaantuu myös palautteen saamiseen ja vastaanottamiseen sekä vuorovaikutusetiikan pohtimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää moniäänisen tekstin tuottamisen taitojaan, joihin kuuluu aineistojen arvioiminen ja niiden pohjalta kirjoittaminen. Omaäänisyys kehittyy sanataideharjoituksin. Opiskelija saa esiintymisrohkeutta ja harjaantuu puheviestinnässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjoitusprosessin hallinta ja vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojakson tekstien arvioinnissa käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan arviointikriteerejä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

S206S207 Kirjoittaminen ja vuorovaikutus (2 op) pakolliset opinnot (Moduulit S206 Kirjoittaminen 1 (1op) ja S207 (1op) Vuorovaikutus 2)

Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin hallintaa ja kehitetään esiintymistaitoja. Jaksossa harjoitellaan pohjatekstien valintaa ja käyttöä oman tekstin rakentamisessa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Omaa ilmaisutapaa kehitetään sanataideharjoituksin. Opintojakson aikana harjoitellaan myös esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta sekä harjoitellaan puheenvuoron rakentamista. Jaksossa opiskellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavissa ja syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhuttuja ja audiovisuaalisia tekstejä.

7.2. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*

- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- Perehtyä elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin.
- Tutustua biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*

- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Keskeisenä aiheena on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee eettisyyttä ja ympäristöosaamista perehtymällä elämän kehitykseen ja tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson työskentelytapojen valinnoissa painotetaan erityisesti ryhmätyötaitoja ja siten kehitetään vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Elämä ja evoluutio (2 op), BI1, pakolliset opinnot

Opiskelija perehtyy elämän edellytyksiin, kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin ja evoluutioon sekä tutustuu biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Numeroarviointi

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tarkastelee tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy tietoihin, jotka on saatu eri tieteenalojen yhteistyöllä sekä tekee kokeellisia töitä ja näin harjoittelee monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Solu ja perinnöllisyys (2 op), BI4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija tarkastelee tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

Numeroarviointi

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*

- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy ihmiselimistön kykyyn sopeutua muutoksiin ja kykyyn puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee laaja-alaisista taidoista hyvinvointiosaamista perehtymällä ihmiskehon rakenteeseen ja toimintaan sekä niihin vaikuttaviin tekijöihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Ihmisen biologia,(2 op), BI5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Opintojakson keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen.

Numeroarviointi

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle muodostuu kuva biologian panoksesta nykytutkimuksessa.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy biologian panokseen nykytutkimuksessa globaalien ongelmien ratkaisemiseksi ja näin harjoittelee monitieteistä ja luovaa osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija perehtyy biologian panokseen nykytutkimuksessa globaalien ongelmien ratkaisemiseksi ja näin harjoittelee hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Biotekniikka ja sen sovellukset (2 op), BI6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu geenitekniikan ja mikrobiologian erilaisiin sovelluksiin ja ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä.

Numeroarviointi

Biologian yo-kertaus, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ja syventää lukion biologian keskeisen sisällön ymmärtämistään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee biologian reaalivastauksen laatimista.
- Opintojaksossa kerrataan opiskelijoiden toivomia aikaisempien opintojaksojen asioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kertaa aikaisempien opintojaksojen sisältöjä ja tätä kautta hahmottaa biologian merkityksen monitieteellisessä maailmassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Biologian kertauskurssi (2 op), BI7, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija kertaa ja syventää lukion biologian keskeisen sisällön ymmärtämistään sekä harjoittelee biologian reaalivastauksen laatimista.

Suoritusmerkintä.

Laborointi, 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitella biologisessa työskentelyssä tarvittavia laborointitaitoja sekä oppia käsittelemään ja analysoimaan saatuja tuloksia.
- Kerrata biologian perusilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla työskennellään ohjatusti ryhmissä biologisiin ilmiöihin liittyviä tutkimusongelmia ratkoen.
- Kurssi harjaannuttaa laboratorion työtapoja, työselostuksen laatimistekniikkaa ja luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusosaamista työskennellessään pienryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee tieteellisten tutkimusten teossa monitieteistä ja luovaa osaamista

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laborointi (2 op), BI8, paikalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija harjoittelee biologisessa työskentelyssä tarvittavia laborointitaitoja sekä oppii käsittelemään ja analysoimaan saatuja tuloksia.

Suoritusmerkintä.

Biologian ytimessä, 2 op (BI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla syvennetään ja laajennetaan ymmärrystä biologian perusilmiöistä painottaen lisääntymisen biologiaa ja luonnontieteellistä ajattelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan mm. kokeellisen työskentelyn, ongelmanratkaisun ja vierailujen keinoin.
- Opintojakson aiheet painottuvat isääntymisen biologiaan ja luonnontieteellisen ajattelun kehittämiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kokeellisen työskentelyn ja ongelmanratkaisua vaativien tehtävien avulla monitieteistä ja luovaa osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologian ytimessä (2 op), BI9, paikalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija syventää ja laajentaa ymmärrystään biologian perusilmiöistä. Opintojaksossa painotetaan lisääntymisen biologiaa ja luonnontieteellistä ajattelua.

Suoritusmerkintä.

Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI02BI03)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää biologisen tiedon merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.
- Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan merkitystä oman lähiympäristönsä kannalta ja myös globaalilla tasolla.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään paikallisia ympäristöjä oppimisympäristöinä tutustuen alueen nimistöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan merkitystä oman lähiympäristönsä kannalta ja myös globaalilla tasolla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan merkitystä oman lähiympäristönsä kannalta ja myös globaalilla tasolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Ekologia ja ympäristö (2 op), BI2, BI3, pakolliset opinnot

Opiskelija perehtyy ekologian perusteisiin ja elämän monimuotoisuuteen sekä ympäristöongelmiin Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojaksossa tutustutaan myös ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

7.3. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

*Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä

rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*

- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisiin hyvän elämän malleihin ja katsomuksiin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia pohtia omaa identiteettiään ja käsitystään hyvästä elämästä. Tämä kehittää samalla opiskelijan itsetuntemusta ja hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Identiteetin, katsomusten ja hyvän elämän kysymyksiin tutustuminen tukee opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida näihin teemoihin liittyviä ajankohtaisia keskusteluja. Samalla opiskelija harjaantuu huomioimaan erilaisten identiteettien ja katsomusten merkityksen kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja hyvä elämä (2 op) ET1, pakolliset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan hyvän elämän kysymyksiin: hyvän elämän edellytyksiin, erilaisiin hyvän elämän malleihin ja ihmisen olemassaolon peruskysymyksiin. Opintojaksolla tutustutaan lisäksi identiteetin, maailmankatsomuksen ja maailmankuvan teemoihin.

Numeroarviointi.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*

- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja ilmiötä sekä omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalilla tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan tietoa ja ymmärrystä yhteiskuntien luonteesta sekä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Näin opintojakso tukee opiskelijan kykyä toimia aktiivisena kansalaisena.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan tietoja ja ymmärrystä ihmisoikeuksiin sekä globaaliin oikeudenmukaisuuteen ja kestävään tulevaisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Samalla opiskelija harjaantuu toimimaan oikeudenmukaisen, demokraattisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja yhteiskunta (2 op) ET2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla perehdytään yhteisöllisyyden merkitykseen ihmisyydelle ja yksilön identiteetille. Opintojakso tarjoaa välineitä tarkastella yhteiskuntaa ja sen eri osa-alueita, mediaa ja yhteiskuntaa koskevia väitteitä kriittisesti. Lisäksi opintojaksolla perehdytään ihmisoikeusajatteluun.

Numeroarviointi.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*

- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan tietoja ja ymmärrystä kulttuurista historiallisesti rakentuvana, muuttuvana ja monimuotoisena ilmiönä. Samalla opiskelija harjaantuu tunnistamaan ja ymmärtämään kulttuuri-identiteettien moninaisuutta sekä niiden taustalla olevia arvoja ja uskomuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Kulttuurien ja identiteettien vuorovaikutukseen perehtymällä opiskelija syventää käsitystään erilaisista kulttuuri-identiteeteistä ja niiden merkityksestä yhteiskunnassa. Näin opiskelija harjaantuu huomioimaan kulttuurien ja niihin liittyvien identiteettien moninaisuuden erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kulttuurien välisten erojen sekä rasismin ja etnosentrismin kaltaisten ilmiöiden tunnistaminen tukee opiskelijan eettisen ajattelun kehitystä ja valmiuksia toimia tasa-arvoisemman ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuurit (2 op) ET3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti kulttuurin ilmiöön sekä kulttuurin ja identiteetin ilmiöiden väliseen suhteeseen. Keskeisiä opintojakson käsitteitä ja aiheita ovat muun muassa kulttuuriperintö, kulttuurien välinen vuorovaikutus ja konfliktit sekä etnisyyteen ja syrjintään liittyvät kysymykset.

Numeroarviointi.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*

- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä arvioida ja rakentaa omaa identiteettiään ja elämän- ja maailmankatsomustaan, mikä tukee opiskelijan hyvinvointia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Katsomusten ilmiöihin perehtyminen syventää opiskelijan ymmärrystä erilaisten katsomusten ja kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta esimerkiksi niin, että opiskelija tunnistaa ja osaa arvioida katsomuksiin kytkeytyvien arvojen ja käsitysten merkityksen laajemman kulttuurin kontekstissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Katsomusten, kulttuurien ja erilaisten yhteiskuntien väliseen vuorovaikutukseen perehtyminen vahvistaa muun muassa opiskelijan tietoutta ja ymmärrystä erilaisten elämänkatsomusten asemasta yhteiskunnissa sekä katsomuksiin kytkeytyvien arvojen ja uskomusten merkityksestä yhteiskuntien kehityksessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katsomukset (2 op) ET4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin elämänkatsomuksiin ja niihin liittyviin ilmiöihin. Lisäksi opintojaksossa perehdytään erilaisten elämänkatsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntien väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määritteleminen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki*
- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*

- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle valmiuksia tunnistaa ja analysoida erilaisten katsomusten merkitystä yhteiskunnan kehityksen taustalla ja toisaalta katsomuksellisten kysymysten asemaa yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaisiin uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin perehtyminen tukee opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida erilaisiin katsomuksiin kytkeytyviä identiteettejä, arvoja ja käsityksiä ja niiden merkitystä ja asemaa laajemmin kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä globaalisti.

Hyvinvointiosaaminen

Uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin liittyvä tieto tarjoaa opiskelijalle aineksia oman elämänkatsomuksen muodostamiseen ja sen kriittiseen arviointiin. Tämä tukee samalla opiskelijan hyvinvointitaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnot ja uskonnottomuus (2 op) ET5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnollisiin ja uskonnottomiin elämänkatsomuksiin sekä niiden tieteelliseen tutkimukseen. Opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia tunnistaa ja analysoida uskonnon ja uskonnottomuuden asemaa muun muassa arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä.

Numeroarviointi.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään. Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa opiskelijan oman elämänkatsomukseen liittyvä pohdinta tapahtuu monikulttuurisessa ja monikatsomuksellisessa elämismaailmassa. Tämä huomioidaan monipuolisesti opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisia oppimisympäristöjä.
- Opetusjärjestelyillä tuetaan opiskeluhyvinvointia monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan eettisen ajattelun kehittymistä ja ympäristöosaamista auttaen opiskelijaa tunnistamaan, erittelemään ja arvoimaan erilaisia tulevaisuuden hyvinvointia ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta koskevia vastauksia. samalla opintojakso tukee opiskelijan valmiuksia toimia kestävän tulevaisuuden edistämiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tulevaisuuden tutkimus sekä teknologisen kehityksen ja yhteiskunnan välistä suhdetta käsittelevät teemat kehittävät opiskelijan kykyä tunnistaa monimutkaisia yhteyksiä esimerkiksi teknologian, tieteen ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden välillä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä tunnistaa ja arvioida erilaisia tarjolla olevia malleja hyvästä tulevaisuudesta ja hyvästä yhteiskunnasta. Opintojakso ohjaa opiskelijaa huomaamaan omien valintojensa merkityksen kestävän tulevaisuuden kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tulevaisuus (2 op) ET6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään tulevaisuuden tutkimukseen, teknologian kehittymiseen ja siihen, kuinka teknologinen kehitys vaikuttaa yhteiskuntien kehitykseen ja ympäristöön. Opintojaksolla pohditaan hyvää elämää tulevaisuudessa ja sitä, millainen merkitys yksilön valinnoilla on kestävän tulevaisuuden kannalta.

Numeroarviointi.

Elämänkatsomustiedon yo-kertaus, 2 op (ET07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kykenee itsenäisesti kertaamaan lukion elämänkatsomustiedon oppimäärän.
- Opiskelija tuntee elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeen luonteen ja rakenteen sekä kokeen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan lukion elämänkatsomustiedon oppimäärä.
- Elämänkatsomustiedon opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan osaamista ja itsetuntoa elämänkatsomustiedon sisältöjen käsittelyssä ja ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään ylioppilaskokeen luonteeseen ja siihen vastaamiseen. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Elämänkatsomustiedon yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kerrataan aiempien lukion elämänkatsomustiedon opintojaksojen keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Opintojakso on tarkoitettu elämänkatsomustiedon ainereaaliin valmistautuville.

Suoritusmerkintä.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*

- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso harjaannuttaa perustelemaan ja kriittisesti arvioimaan erilaisia väitteitä sekä käymään järkiperäistä, toiset keskustelijat huomioonottavaa keskustelua.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso edesauttaa eri oppiaineiden välistä integraatiota, sillä opintojakso perehdyttää tiedon ja argumentaation eroihin ja yhtäläisyyksiin eri tieteenaloilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op) FI1, pakolliset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan filosofian ja filosofisten peruskysymysten luonteeseen. Lisäksi opintojakso perehdyttää pätevän päättelyn ja johdonmukaisen argumentaation perusteisiin esimerkiksi erilaisten kirjallisten ja vuorovaikutteisten harjoitteiden avulla. Lisäksi opintojaksossa tutustutaan tietoa ja tiedettä koskeviin filosofisiin kysymyksiin. .

Numeroarviointi.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*

- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Etiikan opiskelu rohkaisee ja harjaannuttaa itsenäiseen ajatteluun ja johdonmukaisten eettisten argumenttien esittämiseen. Samalla etiikan opiskelu kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan, esimerkiksi yhteiskunnallisten epäkohtien ja ekologisten ongelmien tunnistamiseen ja toimimiseen niiden korjaamiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta etiikan opiskelu auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia oikeaan ja väärään liittyviä käsityksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta etiikan opiskelu edistää kykyä pitää huolta itsestä, muista ja ympäristöstä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Etiikka (2 op) FI2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, teorioihin ja kysymyksiin. Etiikka-opintojakso tarjoaa välineitä erilaisten eettisten valintatilanteiden ratkaisemiseksi ja laajemmin hyvän elämän pohtimiseksi.

Numeroarviointi.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen näkökulmasta opintojakso syventää opiskelijan tietoutta ja ymmärrystä yhteiskuntafilosofisten kysymysten luonteesta. Opintojakso auttaa analysoimaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia keskusteluja esimerkiksi oikeudenmukaisuuteen ja valtaan liittyen. Opintojakso tarjoaa välineitä oman, yhteiskuntaa koskevien käsitysten muodostamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista argumentaatiotaitoa, esimerkiksi kykyä ymmärtää ja suvaita omista käsityksistä poikkeavia käsityksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntafilosofia (2 op) FI3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja kysymyksiin: mitä on valta ja kenellä sitä on? Millainen on oikeudenmukainen yhteiskunta? Opintojakso syventää opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida yhteiskunnallisia keskusteluja ja ongelmia. Opintojakso kannustaa opiskelijaa kohti aktiivista kansalaisuutta.

Numeroarviointi.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tietoteoreettiset kysymykset ja ongelmat yhdistävät eri tieteenaloja. Niihin perehtyminen auttaa opiskelijaa myöhemmin syventymään yksittäisiin tieteenaloihin ja tieteenvälisiin rajapintoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Monimutkaisten tietoon ja totuuteen liittyvien kysymysten käsittely auttaa sietämään inhimilliseen kokemukseen sisältyvää epävarmuutta. Tämä vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Totuus (2 op) FI4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan tietoa, totuutta ja todellisuutta koskeviin filosofisiin kysymyksiin. Lisäksi opintojaksolla perehdytään tieteenfilosofiaan. Opintojakso vahvistaa opiskelijan kykyä luovia informaatiotulvassa ja kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä.

Numeroarviointi.

Filosofian yo-kertaus, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kykenee itsenäisesti kertaamaan lukion filosofian oppimäärän.
- Opiskelija tuntee filosofian ylioppilaskokeen luonteen ja rakenteen sekä kokeen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot.
- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan lukion filosofian oppimäärä.
- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan osaamista ja itsetuntoa filosofisten kysymysten käsittelyssä ja ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään ylioppilaskokeen luonteeseen ja siihen vastaamiseen. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Filosofian yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kerrataan aiempien lukion filosofian opintojaksojen keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Opintojakso on tarkoitettu filosofian ainereaaliin valmistautuville.

Suoritusmerkintä.

Estetiikka, 2 op (FI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee erilaisia kauneuden ja taiteen määrittely-yrityksiä sekä niihin liittyviä ongelmia.
- Opiskelija tuntee keskeisiä taiteen ontologiaan liittyviä lähestymistapoja ja niihin liittyviä ongelmia.
- Opiskelija osaa eritellä taideteosten ja ihmisen elinympäristön esteettisten objektien välisiä eroja.
- Opiskelija ymmärtää kauneuden ja taiteen arvottamiseen liittyviä ongelmia.
- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Estetiikan keskeiset käsitteet (kauneus, taide, esteettinen kokemus) ja niiden historiallinen kehittyminen länsimaissa.
- Keskeiset taiteen ja kauneuden määritelmät
- Taiteen arvottamiseen liittyvät keskeiset näkökulmat
- Taiteen ontologia
- Ihmisen elinympäristön estetiikka (esimerkiksi arkkitehtuuri)
- Taiteen yhteiskunnallinen merkitys
- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä analysoida ja tulkita taidetta ja elinympäristön esteettisiä ilmiöitä. Kauneuden ja taiteen ilmiöihin perehtyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tarjoaa näkökulmia eri aikoina ja eri kulttuureissa vallinneisiin kauneus- ja taidekäsityksiin. Tämä tukee opiskelijan kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Estetiikka (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan filosofisen estetiikan keskeisiin kysymyksiin ja ongelmiin: mitä on kauneus? Kuinka taide voidaan määritellä? Lisäksi opintojaksolla perehdytään rakennetun ympäristön estetiikkaan (esimerkiksi arkkitehtuuriin) sekä taiteen ja vallan väliseen suhteeseen.

Suoritusmerkintä.

Hyvän elämän filosofiaa, 2 op (FI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee erilaisia filosofia teorioita ja näkökulmia hyvän elämän kysymykseen.
- Opiskelija osaa eritellä hyvän elämän ongelmaa tarkastelleita filosofisia perinteitä ja koulukuntia.
- Opiskelija ymmärtää erilaisiin hyvän elämän määritelmiin liittyviä ongelmia.
- Opiskelija osaa soveltaa erilaisia hyvän elämän teorioita oman elämän ja nykyhetken yhteiskunnallisten kysymysten näkökulmasta.
- Vantaan lukiokoulutuksessa filosofian opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä monikulttuurisen ja -katsomuksellisen lähiympäristön ajankohtaisista ilmiöistä ja nuorten esiin nostamista kysymyksistä.
- Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan pääkaupunkiseudun monipuolisiin oppimisympäristöihin.
- Opiskelijan hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyvän elämän ongelmaan liittyvät keskeiset käsitteet, kuten tarpeet, arvot, vapaus, hyve.
- Keskeiset hyvän elämän filosofiset määritelmät.
- Hyvän elämän erilaisten mallien haasteet ja ongelmat.
- Hyvään elämään liittyvien teorioiden merkitys nykyhetken yhteiskunnallisten kysymysten näkökulmasta.
- Hyvä elämän yksilöllisenä kysymyksenä.
- Filosofian opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa ja viestinnässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Filosofisiin hyvän elämän malleihin ja kysymykseen perehtyminen sekä oman hyvään elämään liittyvä pohdinta tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson teemoja käsitellään keskustelun ja erilaisten vuorovaikutteisten menetelmien keinoin. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvän elämän filosofiaa (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on tutustua hyvää elämää ja elämän merkitystä käsitteleviin filosofisiin teorioihin eri aikakausilta ja oppia soveltamaan niitä oman elämän ja nykyhetken yhteiskunnallisten kysymysten näkökulmasta. Opintojaksolla voidaan hyödyntää koulun ulkopuolista osaamista korkeakoulu- ja työelämästä.

Suoritusmerkintä.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta*

työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*

- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.

- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Energia ja lämpö (2 op) FY3, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu energiaan, lämpöopin ilmiöihin ja saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun.

Numeroarviointi

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*

- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.

- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voima ja liike (2 op) FY4, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutkii etenemisliikkeeseen ja vuorovaikutukseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti sekä teoreettisesti ja käsittelee niihin liittyviä malleja.

Numeroarviointi

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*

- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.

- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettavat kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksollinen liike ja aallot (2 op) FY5, valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy gravitaatioon, jaksollisen liikkeen ja aaltojen käsitteisiin jokapäiväisen elämän, ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä.

Numeroarviointi

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*

- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.

- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkö (2 op) FY6, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu sähköön liittyviin peruskäsitteisiin sekä mittaustekniikan ja arkipäivän sovelluksiin.

Numeroarviointi

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*

- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.

- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkömagnetismi ja valo (2 op) FY7, valinnaiset opinnot

Opiskelija tutustuu sähkömagnetismiin, valoon sekä sähköenergian tuottamiseen ja siirtämiseen.

Numeroarviointi

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*

- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op) FY8, valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy kosmologian, radioaktiivisuuden, ydin- ja kvanttifysiikan perusteisiin.

Numeroarviointi

Fysiikan yo-kertaus, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aikaisemmin opiskeltujen opintojaksojen sisältöjen syventäminen ja yhteen nivominen. Valmistaudutaan vastaamaan fysiikan ylioppilaskoetehtäviin. Opintojakson päätöskokeena preliminäärikoe.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kooste fysiikan pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisistä sisällöistä.
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan YO-kertaus (2 op), valinnaiset opinnot

Aikaisemmin opiskeltujen kurssien sisältöjen syventäminen ja yhteen nivominen. Valmistaudutaan vastaamaan fysiikan ylioppilaskoetehtäviin. Kurssikokeena preliminäärikoe.

Numeroarvostelu tai suoritusmerkintä

Ilmiöistä teoriaksi - Fysiikan kokeelliset työt, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ilmiöistä teoriaksi - Fysiikan kokeelliset työt (2 op), valinnaiset opinnot

Valitse oma tutkimuskohteesi laajasta valikoimasta mielenkiintoisia ilmiöitä:

- Musiikki ja soitinten fysiikka
- Fysiikan laboratoriotyöt
- Urheilun laji-, tekniikka- ja voimaharjoittelu
- Ajoneuvot ja liikenne
- Sähkö ja elektroniikka

Voit myös syventää ymmärrystäsi jo aiemmin opiskelemistasi fysiikan opintojaksoista kokeellisen työskentelyn avulla.

Julkaise tutkimuksesi tulokset raporttina tai halutessasi artikkelina, videona tai näiden yhdistelmänä.

Suoritusmerkintä

Tähtitiede, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmankaikkeuden rakenteita, maailmankaikkeuden historiaa sekä maailmankaikkeuden mahdollista tulevaisuutta.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maailmankaikkeuden rakenteet, maailmankaikkeuden historia & maailmankaikkeuden tulevaisuus (mahdollinen).
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tähtitiede (2 op), valinnaiset opinnot

Tähtitieteen opintojaksossa voidaan tutustua esimerkiksi maailmankaikkeuden mittasuhteisiin, aurinkokuntaan, tähtijärjestelmiin, tähtitieteen uusimpiin saavutuksiin, tähtitieteen havaintovälineisiin, sähkömagneettiseen säteilyyn, galakseihin, mustiin aukkoihin, eksoplaneettoihin, astrobiologiaan ja kosmologiaan. Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Opintokäynnit voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä

Matemaattinen fysiikka, 2 op (FY12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää ymmärrystään lukion matematiikasta ja sen soveltamisesta fysiikassa.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu korkeakoulutason fysiikkaan ja siinä tarvittaviin matemaattisiin työkaluihin
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Korkeakoulutasoisessa fysiikassa tarvittavat matemaattiset työkalut, esimerkiksi differentiaaliyhtälöt, osittaisderivaatta ja nabla.
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.
- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Fysiikka ja matematiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matemaattinen fysiikka (2 op) FY12, paikalliset valinnaiset opinnot

Matemaattisen fysiikan opintojaksossa tutustutaan korkeakoulutasoiseen fysiikkaan ja siinä tarvittaviin matemaattisiin työkaluihin. Opintojakson aikana opiskelija syventää lukioaikana oppimiaan tietoja ja taitoja fysiikasta ja matematiikasta, sekä oppii uusien matemaattisten työkalujen käyttöä, kuten osittaisderivointia, differentiaaliyhtälöiden ratkaisemista ja gradientin laskemista.

Suoritusmerkintä.

Robotiikka, 2 op (FY13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu elektroniikkaan ja ohjelmointiin.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija tutustuu elektroniikkaan ja ohjelmointiin Arduinon avulla.
- Opintojakson aikana opiskelija tekee projektityön, jossa hän hyödyntää opintojakson aikana tai aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja.
- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan ja robotiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan ja robotiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.

- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka ja robotiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka ja robotiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka ja robotiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Robotiikka (2 op) FY13, paikalliset valinnaiset opinnot

Robotiikan opintojaksossa opiskelija tutustuu elektroniikkaan ja ohjelmointiin Arduinojen avulla. Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Fysiikan valmennus, 2 op (FY14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia korkeakoulujen pääsykokeisiin.
- Syventää ymmärrystä lukion fysiikan keskeisistä käsitteistä
- Oppia soveltamaan lukion fysiikan oppimäärää monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion fysiikan keskeisten aihealueiden kertaus
- Vanhojen pääsykoetehtävien analysointi ja ratkaiseminen
- Kokeessa tarvittavat strategiat ja ajanhallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- *Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.*
- *Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.*
- *Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.*

Vuorovaikutusosaaminen

- *Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.*
- *Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.*
- *Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.*
- *Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.*
- *Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.*

Hyvinvointiosaaminen

- *Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.*
- *Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.*
- *Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.*
- *Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.*

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- *Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.*
- *Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.*
- *Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.*

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- *Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.*
- *Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.*

Monitieteinen ja luova osaaminen

- *Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.*
- *Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.*
- *Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.*
- *Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.*
- *Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Arviointi perustuu aktiiviseen osallistumiseen, tehtävien ratkaisemiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Kurssi voidaan arvioida suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan valmennus (2 op) FY14, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijoita korkeakoulujen pääsykokeisiin valmistautumisessa. Opintojaksolla kerrataan pääsykoetehtävissä tarvittavia lukion fysiikan sisältöjä. Opiskelijat tutustuvat vanhoihin pääsykoetehtäviin ja harjoittelevat niihin vastaamista. Opintojakso voidaan arvioida suoritusmerkinnällä.

Fysiikan tiedekoulu, 2 op (FY15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua fysiikan tutkimukseen ja sen merkitykseen yhteiskunnassa
- Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin tutkimusaiheisiin ja menetelmiin sekä saa kokemuksen kansainvälisestä tutkimusympäristöstä
- Syventää ymmärrystä esimerkiksi hiukkasfysiikasta tai muusta vierailun kohteeseen liittyvästä fysiikan osa-alueesta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fysiikan tutkimuksen rooli ja ajankohtaiset tutkimusalueet

- Vierailu tutkimuslaitokseen tms. (esim. CERN) ja sen toimintaan perehtyminen
- Vierailukohteeseen liittyvään fysiikkan perehtyminen (esim. hiukkasfysiikan perusteet ja kokeelliset menetelmät)
- Vierailuun liittyvät ennakkotehtävät ja jälkityöt (reflektio, raportointi)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- *Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.*
- *Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.*
- *Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.*

Vuorovaikutusosaaminen

- *Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.*
- *Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.*
- *Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.*
- *Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.*
- *Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.*

Hyvinvointiosaaminen

- *Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen*.
- *Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.*
- *Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.*
- *Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.*

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- *Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.*
- *Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.*
- *Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.*

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- *Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.*
- *Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.*

Monitieteinen ja luova osaaminen

- *Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.*
- *Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.*
- *Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.*

- *Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.*
- *Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettava kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Arviointi perustuu aktiiviseen osallistumiseen, ennakkotehtävien ja vierailun jälkeisten tehtävien suorittamiseen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan tiedekoulu (2 op) FY15, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on tutustua fysiikan tutkimukseen ja sen merkitykseen yhteiskunnassa. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin tutkimusaiheisiin ja menetelmiin sekä vierailevat kansainvälisessä tutkimuslaitoksessa, kuten esimerkiksi CERNissä. Opintojaksolla syvennetään ymmärrystä vierailun kohteeseen liittyvien fysiikan osa-alueista, kuten esimerkiksi hiukkasfysiikasta. Työskentely sisältää ennakkotehtäviä, vierailun ja sen jälkeisen reflektion. Opintojaksolle ilmoittaudutaan opettajien erillisten ohjeiden mukaan.

Fysiikka luonnontieteenä ja fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY01FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*

- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää oman työskentelynsä merkityksen oppimisessa ja oppii toimimaan sen mukaisesti.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijaa ohjataan muodostamaan jäsenneltyä kysymyksiä tutkittavasta aiheesta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Kokeellisella työskentelyllä ja muilla monipuolisilla oppimistilanteilla rytmitetään opiskelua ja syvennetään osaamista.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmissä työskentely kehittää vuorovaikutusosaamista.
- Pidämme yllä keskustelevaa kulttuuria. Opiskelijat tottuvat esittämään kysymyksiä sekä tekemään oletuksia ja päätelmiä.
- Kannustamme opiskelijoita ratkaisemaan yhdessä fysiikan ongelmia.
- Opiskelijat harjaantuvat oman toiminnan arvioimisessa ja vertaispalautteen antamisessa.
- Kokeellinen työskentely ryhmissä kehittää vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kiinnitämme huomiota fysiikan merkitykseen yhteiskunnassamme.
- Otamme esille ajankohtaisia tiedeuutisia.
- Keskustellaan fysiikan osaamisen merkityksestä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikka oppiaineena harjaannuttaa opiskelijoita rohkeaan kokeilemiseen ja epävarmuuden sietämiseen.
- Fysiikka oppiaineena kehittää opiskelijan sinnikkyyttä ja epäonnistumisen sietokykyä.

- Onnistumisen kokemukset kehittävät minäpystyvyyden tunnetta.
- Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ryhmähenkeä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Fysiikka käyttää matematiikan globaalia kieltä mallintamaan luonnonilmiöitä.
- Tuomme esiin fysiikan historiaa ja kehityskulkua aiheiden käsittelyn yhteydessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Fysiikka toimii työvälineenä globaalien ongelmien ratkaisemisessa.
- Opiskelijan kyky ymmärtää globaalien ongelmien juurisyyt kehittyy. Tämä mahdollistaa opiskelijan ottamaan vastuuta ja tunnustamaan oma roolinsa niiden ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostamme fysiikan yhteyksiä muihin tieteisiin.
- Opiskelijoita harjaannutetaan käyttämään luovasti eri mittatapoja ja –laitteita, sovelluksia ja välineitä ongelmanratkaisussa.
- Tuomme esille erilaisia lähestymistapoja ongelmanratkaisussa ja rohkaisemme opiskelijoita luovaan ongelmanratkaisemiseen.
- Kokeellisessa työskentelyssä opiskelija oppii tekemään havaintoja ja mallintamaan havaittuja ilmiöitä.
- Selittämällä fysikaalisia ilmiöitä opiskelija oppii ymmärtämään syy-seuraus-suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suoritus- ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti moduulien alussa. Moduulin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi moduulin aikana suoritettavat kokeellinen työskentely, koesuoritukset sekä muu moduulille tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö.

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikka luonnontieteenä & Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (2 op) FY1, FY2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla herätetään ja syvennetään kiinnostusta luonnontieteitä kohtaan tutustumalla fysiikkaa oppiaineena ja tieteenä. Opiskelija perehtyy aineen ja maailmankaikkeuden rakenteisiin liittyviin peruskäsitteisiin ja jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista. Opiskelija perehtyy energiaan käsitteenä ja siihen, minkälaisia vaikutuksia eri energiantuotantotavoilla on ympäristöön.

Numeroarviointi

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa

*opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*

- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy muuttuvaan maailmaan ja sen alueellisiin ilmiöihin tarkastelemalla ympäristön muutoksia ja ihmiskunnan muutoksia

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa hyödynnetään paikallisia ympäristöjä oppimisympäristöinä tutustuen alueen nimistöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija seuraa ajankohtaisia uutisia ja hahmottaa näin maailmassa tapahtuvia muutoksia luonnossa ja ihmiskunnassa samalla pohtien kestävän kehityksen perusteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija seuraa ajankohtaisia uutisia ja hahmottaa näin maailmassa tapahtuvia muutoksia luonnossa ja ihmiskunnassa samalla pohtien kestävän kehityksen perusteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Maailma muutoksessa (2 op), GE1, pakolliset opinnot

Opiskelija perehtyy muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta.

Numeroarviointi

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa erottaa paikallisympäristössään luonnonmaisemien rakennetta ja muutosta sekä tutustuu alueen nimistöön.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*

- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

- Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden vaikutus paikallisessa ympäristössä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee eri muodoissa esitetyn tiedon tulkintaa, harjaantuu syy-seuraussuhteiden hahmottamisessa sekä asioiden havainnollistamista tietoteknisin keinoin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee eri muodoissa esitetyn tiedon tulkintaa, harjaantuu syy-seuraussuhteiden hahmottamisessa sekä asioiden havainnollistamista tietoteknisin keinoin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Sininen planeetta (2 op), GE2, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija tarkastelee luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syventää ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemustaan. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet.

Numeroarviointi

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*

- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tieto- ja viestintätekniikan avulla hakea, tulkita, visualisoida ja esittää tietoa.
- Opiskelija osaa erottaa paikallisympäristössään ihmismaantieteen ilmiöitä ja muutosta sekä tutustuu alueen nimistöön.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

- Erilaisten tvt-taitojen harjoittelu esimerkiksi Classroomissa, LibreOfficessa ja Abitissa.
- Alueen nimistöön tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ryhmätyötaitoja erilaisten vaihtelevien työskentelymenetelmien avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Yhteinen maailma (2 op), GE3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija perehtyy ihmismaantieteellisiin ilmiöihin ja syventää ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemustaan ja vuorovaikutusta sekä rakentaa ymmärrystään ihmistoiminnan alueellisista piirteistä.
Numeroarviointi

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tulkita tieto- ja viestintäteknisesti tuotettua tietoa sekä tuottaa sitä
- Opiskelija hahmottaa aluesuunnittelun periaatteita ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksia aluesuunnitteluun

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tieto- ja viestintäteknisesti tuotetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista
- Opiskelija perehtyy aluesuunnittelun periaatteisiin ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksiin aluesuunnittelussa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu aluesuunnittelun periaatteisiin ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksia aluesuunnitteluun. Näin hän harjoittaa yhteiskunnallista osaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee tieto- ja viestintäteknisesti tuotetun tiedon tulkintaa sekä sen tuottamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista.

Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (2 op), GE4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opiskelija soveltaa aiemmissa moduuleissa hankittuja maantieteellisiä tietoja ja taitoja tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa.

Numeroarviointi

Maantieteen yo-kertaus, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrata ja syventää lukion maantiedon keskeisen sisällön ymmärtämistä. Harjoitella maantiedon reaalivastauksen laatimista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla painotetaan lukion maantiedon keskeisiä aiheita. Lisäksi perehdytään niihin asioihin, jotka ovat jääneet aikaisemmilla kursseilla opiskelijoiden itsenäisen opiskelun varaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa maantieteellistä osaamistaan ja harjoittelee asioiden havainnollistamista tieto- ja viestintäteknisin keinoin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista.
Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Maantieteen kertauskurssi (2 op), GE6, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija kertaa ja syventää lukion maantiedon keskeisen sisällön ymmärtämistään sekä harjoittelee maantiedon reaalivastauksen laatimista.

Suoritusmerkintä.

Kehitysmaantiede, 2 op (GE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tarkastelee kehittyneisyyden ilmentymisen muotoja ja näiden eroja maapallolla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maapallon eri alueiden taloudellisten ja sosiaalisten kehittyneisyyden erojen ilmentymisen vertailua sekä eroista aiheutuvia seurauksia.
- Luonnonvarojen ja vaurauden jakautumisen vertailua sekä eroista aiheutuvia seurauksia.
- Eriarvoisuuden vähentämisen keinojen pohtiminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija perehtyy kehittyneisyyden ilmentymisen eri muotoihin ja eriarvoisuuden ilmentymiseen maapallolla sekä tutustuu keinoihin vähentää eriarvoisuuta eri tasoilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy kehittyneisyyden ilmentymisen eri muotoihin ja eriarvoisuuden ilmentymiseen maapallolla sekä tutustuu keinoihin vähentää eriarvoisuuta eri tasoilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan arvosanalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: Kehitysmaantiede (2 op), GE8, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija tarkastelee kehittyneisyyden ilmentymisen muotoja ja näiden eroja maapallolla.

Numeroarviointi

560 kartografian keinoin, 2 op (GE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy erilaisiin karttoihin ja diagrammeihin hyödyntäen myös paikkatieto-ohjelmistoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan kaupunkirakenteeseen ja kaupunkiympäristöön jokerilinjalla 560 omien havaintojen kautta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee maantieteellisen tiedon hankintaa sekä sen tuottamista ja havainnollistamista eri tavoin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ryhmätyötaitoja erilaisten vaihtelevien työskentelymenetelmien avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista. Se tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitut kriteerit julkaistaan opiskelijoiden nähtäväksi. Näin arviointi on läpinäkyvää, tasapuolista ja opiskelijalähtöistä.
Opintojakson arvioinnin perusteina käytetään esimerkiksi palautettavia tehtäviä, vertais- ja itsearviointeja, suullisia esityksiä, käytännön harjoituksia, testejä ja pelejä.
Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso: 560 kartografian keinoin (2 op), GE5, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opiskelija tutustuu kaupunkirakenteeseen ja –ympäristöön jokerilinjalla 560 omien havaintojensa, karttojen ja diagrammien kautta käyttäen apuna myös paikkatieto-ohjelmistoja. Opintojakso järjestetään joka toinen vuosi.

Suoritusmerkintä.

7.7. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa

*monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*

- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*

- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.
- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta. Ihmisen ja luonnon välinen vuorovaikutus korostuu HI1-opintojaksolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- Opiskelija ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus -suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihminen, ympäristö ja historia (2op) HI01, pakolliset opinnot

Opintojakso tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Opintojaksolla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Numeroarviointi.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*

- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat

Yhteiskunnallinen osaaminen

- osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä -
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan

opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

kansainväliset suhteet (2op) HI02, pakolliset opinnot

Opintojakso tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Opintojaksolla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Opintojaksolla syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin

Numeroarviointi.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia

Yhteiskunnallinen osaaminen

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia (2op) HI03, pakolliset opinnot

Opintojakson tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Opintojaksolla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

Numeroarviointi.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*

- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Eurooppalainen ihminen (2op) HI04, valinnaiset opinnot

Opintojakso tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Opintojaksolla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa sekä kontakteihin muihin kulttuurialueisiin. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä

Numeroarviointi.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa

Yhteiskunnallinen osaaminen

- osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin itämaasta Suomeksi (2op) HI05, valinnaiset opinnot

Opintojakso tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Opintojaksolla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Opintojaksolla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Numeroarviointi.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Historian opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön

- Opintojaksolla voidaan hyödyntää opettajien ja opiskelijoiden kontakteja toisiin kulttuureihin.

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman kulttuurit kohtaavat (2op) HI06, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Opintojaksolla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Numeroarviointi.

Historian yo-kertaus, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja historian tiedon käyttöä kriittisesti. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Historian yo-kertaus (2op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso palvelee opiskelijoiden valmentautumista yo-tutkinnon historian kokeeseen. Kerrataan pakollisten ja syventävien opintojaksojen keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien reaalikoetehtäviä historiasta. Lisäksi seurataan ajankohtaisia teemoja.

Suoritusmerkintä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian

*opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

*Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

*Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

*Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*

- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Molekyylimallinnusohjelman käytön harjoittelu.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmätyötaidot kokeellisessa työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE3 Molekyylit ja mallit (2 op)

Perehdytään hiilen yhdisteiden kemiaan ja sen merkitykseen opiskelijan omassa elämässä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Opitaan valmistamaan ja laimentamaan liuoksia, tarkennetaan atomimallia ja opitaan määrittämään laskennallisesti yhdisteen kaava.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Paikallinen lisäys

- Jatketaan reaktioiden kirjoittamista molekyylimallinnusohjelmalla.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmätyötaidot.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE4 Kemiallinen reaktio (2 op)

Perehdytään erilaisiin kemiallisiin reaktioihin symbolisen ilmaisun lisäksi kokeellisesti ja laskennallisesti.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Eettisyyttä ja ympäristöosaamista materiaaleihin liittyen.

Vuorovaikutusosaaminen

- Ryhmätyötaidot kokeellisessa työskentelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)

Opitaan ymmärtämään kemialliseen reaktioon liittyviä energiamuutoksia. Perehdytään monipuolisesti metallien kemiaan. Opetellaan käsittelemään reaktiosarjoja ja seoslaskuja.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Paikallinen lisäys

- Mittausdatan kerääminen ja sen käyttö.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen ympäristönäkökohdat huomioiden.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Laboratoriotöissä ryhmässä työskentely.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään kemiallisen reaktion nopeuteen ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Opitaan erilaisia tasapainoreaktioita ja niiden laskennallista käsittelyä. Lisäksi tutustutaan tasapainotilaan vaikuttaviin tekijöihin, happoihin, emäksiin ja puskuriliuoksiin.

Kemian yo-kertaus, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kootaan lukiokemian sisällöt kertaamalla keskeisiä periaatteita, vahvistamalla laskennallisia valmiuksia ennen ylioppilaskirjoituksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan epäorgaanisesta ja orgaanisesta kemiasta keskeisiä osia mm. kemiallinen sidos, reaktiotyyppejä, orgaanisen kemian keskeiset yhdisteet ja nimeäminen. Kerrataan kemiallisiin reaktioihin liittyvät laskut, atomi- ja molekyyliorbitaalit.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakson kokeena preliminäärikoe.
- Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan kemian keskeisiä sisältöjä. Syvennetään aikaisemmin opittua.

Kokeellinen kemia, 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso voidaan suorittaa kun moduulit 1,2, ja 3 on suoritettu.
- Opiskelija oppii tuntemaan ja käyttämään kemian työvälineitä ja kemikaaleja työturvallisuuden näkökohdat huomioon ottaen.
- Tutkitaan aineiden ominaisuuksia ja reaktioita opiskelijatöinä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Todetaan käytännön töiden avulla keskeisimpien kemian käsitteiden ja ryhmäominaisuuksien paikkansapitävyys.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opintojakso on pari-/ryhmätyöskentelyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Integroidaan eri kemian kursseilla saatua tietoa ja pyritään yhdistämään asioita myös biologiaan ja fysiikkaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakson arvosana tulee kokeellisista töistä tehtyjen työselostusten arvosanojen keskiarvona.
- Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kokeellisen kemian tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja käyttämään kemian työvälineitä ja kemikaaleja työturvallisuuden näkökohdat huomioon ottaen. Kurssi on projektityöskentelyä. Tutkitaan aineiden ominaisuuksia ja reaktioita opiskelijatöinä.

Mallinnus ja analytiikka, 2 op (KE09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa laboratoriossa työskentelytaitojaan
- Opiskelija oppii käyttämään molekyylimallinnusta ja muita kemian ohjelmia kokeellisen työn tukena
- Opiskelija pääsee tutustumaan kemian yritykseen ja/tai jatko-opintopaikkaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan pidempiin kokeellisiin töihin, joihin ei pakollisilla ja syventävillä kursseilla ole aikaa
- Opintojaksolla tutustutaan kemian kannalta oleellisiin laboratoriolaitteistoihin, joista on myös hyötyä kemian yo-kokeessa ja kemian jatko-opinnoissa
- Opintojaksolla tutustutaan monipuolisemmin kemian mallinnusohjelmiin ja analytiikkaan, joista on myös hyötyä kemian yo-kokeessa ja kemian jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan ryhmätyötaitoja

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tarjoaa mahdollisuuden tutustua kemiaan jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä opettaa opiskelijaa pitkäjänteiseen työhön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- kokeellisista töistä tehdyt työselostukset arvioidaan
- arvioidaan ryhmätyöskentelytaitoja

Opintojakson vapaa kuvaus

Mallinnus ja analytiikka KE09 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Mallinnus ja analytiikka -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään kokeellisen työskentelyn tukena molekyylimallinnusta, graafisia ohjelmia ja analytiikkaa. Tavoitteena on myös kokeellisten työskentelytaitojen vahvistaminen. Opintojakso on projektityöskentelyä ja työt toteutetaan opiskelijatöinä. Mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja kemian yrityksiin ja jatko-opintopaikkoihin. Numeroarviointi.

Kemia yhteiskunnassa, 2 op (KE01KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*

- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Monipuoliset työmenetelmät/tauottaminen

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelijaa tuetaan kehittämään TVT-taitojaan tarkoituksenmukaisesti.
- Opintojakson yhteydessä voidaan tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin, tutkimuslaitoksiin sekä alan yrityksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Osaa soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Kokeellisissa töissä ja tiedonhakutehtävissä ryhmätyötaidot.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Numeroarviointi.
- Arvosanaan vaikuttaa opintojakson koe, kokeellisista töistä tehdyt työselostukset, tuntityöskentely sekä mahdolliset muut kirjalliset tuotokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

KE1 Kemia ja minä (1 op)

Opitaan arjen aineiden turvallisuuden arviointia ja kemian merkitystä omassa elämässä, työelämässä ja jatko-opinnoissa. Sisältöihin kuuluu jaksollinen järjestelmä, atomin rakenne elektronikuorimallin avulla, aineen luokittelu, erotusmenetelmät sekä ainemäärä ja konsentraatio.

KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)

Tutustutaan luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä. Perehdytään aineen rakenteeseen sidosten ja kokeellisuuden avulla ja opitaan esittämään yhdisteiden kaavoja.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*

- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – kristinuskon juutalaisuuden ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Uskonnon ja katsomusten ilmiöihin perehtyessä opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä ja monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä. Näin opiskelija harjaantuu ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon erilaisia katsomuksellisia näkökohtia. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä demokratialle ja kestävälle tulevaisuudelle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonnon ja tieteen suhteeseen, uskonnon määrittelyyn ja Lähi-idässä syntyneisiin uskontoihin tutustuminen laajentaa opiskelijan ymmärrystä uskonnon ja katsomusten ilmiöistä eri tieteenalojen ja uskontojen itseymmärryksen näkökulmasta. Uskontojen erilaisiin tulkintaperinteisiin ja sisäiseen monimuotoisuuteen tutustuminen harjaannuttaa opiskelijan kykyä tarkastella lähdekriittisesti uskonnollisia ja uskontoa käsitteleviä tekstejä ja kielenkäyttöä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskontojen ja katsomusten ilmiöihin tutustuminen tukee opiskelijan ymmärrystä katsomusten ja uskontojen sekä niihin kytkeytyvien identiteettien moninaisuudesta. Samalla opiskelija syventää ymmärrystään lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta ja harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin samalla toimien kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin tarkastelun kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan erilaisia kulttuuriperintöjä ja arvoja, joihin erilaiset identiteetit ja elämäntavat suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalisti rakentuvat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UE1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi

monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy kristinuskon historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen ja kehittää katsomus- ja kulttuuritietoisuuttaan pääkaupunkiseudun monikatsomuksellisessa ja -kulttuurisessa lähiympäristössään. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hankkii välineitä hahmottaa ja analysoida katsomusten merkitystä yhteiskuntien ja ympäröivän kulttuurin kehityksessä. Samalla opiskelija saa valmiuksia edistää demokraattisen ja oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita. Kristinuskon eri muotojen eettisen ajattelun ja arvojen pohtiminen rakentaa lisäksi valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla monipuolisesti kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään yhteiskunnan moninaisuudesta tutustuessaan kristinuskon erilaisiin ilmenemismuotoihin ja tulkintatapoihin. Samalla hän saa välineitä tunnistaa ja analysoida kristinuskon eri muotoihin perustuvia kulttuuriperintöjä, arvoja ja identiteettejä sekä niiden asemaa ja merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko (2 op) UE2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy kristinuskon syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan kristinuskon merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin kristinuskoon liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi

monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisiin uskontoihin ja perinteisiin tutustuminen opintojakson aikana tarjoaa opiskelijalle välineitä ja valmiuksia huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan esimerkiksi kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisiin katsomuksiin tutustuminen tarjoaa opiskelijalle väineitä hahmottaa, kuinka eri tavoin erilaiset katsomukset voivat hahmottavat ihmisen ja luonnon välistä suhdetta sekä kuinka katsomukset voivat edistää tai estää toimintaa ekologisesti kestävän tulevaisuuden puolesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrys maailman, kulttuurien ja identiteettien moninaisuudesta ja niiden keskinäisestä vuorovaikutuksesta syvenee, kun hän perehtyy opintojakson aikana erilaisiin katsomuksellisiin perinteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UE3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi

monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskeltavat sisällöt kehittävät opiskelijan ymmärrystä uskonnoista ja katsomuksista osana ympäröivää kulttuuria ja suomalaista yhteiskuntaa. Opiskelija perehtyy katsomusten ja uskontojen asemaan suomalaisessa lainsäädännössä sekä niiden merkitykseen suomalaisen yhteiskunnan eri sektoreilla. Tätä kautta opiskelija saa valmiuksia toimia itse sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän tulevaisuuden puolesta.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään suomalaista uskonnollisuutta ja uskonnottomuutta, uskonnon- ja katsomuksenvapautta sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä. Tämän myötä opiskelija saa välineitä oman identiteettinsä rakentamiseen sekä itsensä ja toisten arvostamiseen ja valmiuksia edistää yhteisöjen hyvinvointia sekä toimia oman ja toisten turvallisuuden hyväksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle valmiuksia hahmottaa monipuolisesti suomalaista uskonnollista ja katsomuksellista kenttää eri tieteenalojen kuten yhteiskunnan ja kulttuurin tutkimuksen näkökulmista. Samalla hän saa välineitä uskontoja koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UE4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi

monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen ja uskonnon suhteeseen perehtyminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan uskontojen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja vaikutuksia. Taito havaita uskonnon merkityksiä taiteessa ja populaarikulttuurissa lisää ymmärrystä eri katsomuksista, kulttuureista ja aikakausista. Lisäksi se antaa valmiuksia ottaa kantaa moduulin teemoihin liittyviin yhteiskunnallisiin keskusteluihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteen ja populaarikulttuurin uskonnollisiin teemoihin tutustuminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan sitä, miten taiteen kautta ilmaistaan uskontojen kuten kristinuskon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Tämä avaa myös uskontojen eettisten ja ekologisten ulottuvuuksien tarkastelua ja rohkaisee opiskelijaa pohtimaan myös omaa, näihin teemoihin liittyvää toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden näkökulmista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat eri kulttuureissa. Samalla opiskelija saa valmiuksia ymmärtää kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin merkitystä yksilöille ja yhteisöille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op) UE5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnon merkitykseen populaarikulttuurissa. Taiteen ja populaarikulttuurin teoksia käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden. Opintojakson suoritukseen kuuluu teosanalyysin valmistelu.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen ajankohtaisiin uskontoon liittyviin aiheisiin mediassa auttaa opiskelijaa pohtimaan erilaisten katsomuksen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen elämässä. Uskonnon ja median välisen suhteen ymmärtäminen antaa välineitä tunnistaa hyvinvointia edistäviä ja ehkäiseviä tekijöitä sekä valmiuksia toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Uskonnon tutkimukseen perehtyminen tarjoaa tukea erilaisten elämän- ja maailmankatsomusten ymmärtämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Opintojakson sisällöt ohjaavat opiskelijaa kehittämään kielitietoisuutta ja monilukutaitoa. Uskonnon ja median käsittelyyn liittyy luontevasti myös pohdinta sananvapauden merkityksestä ja sen vastuullisesta käytöstä. Nämä pohdinnat antavat opiskelijalle valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Ajankohtaisiin uskonnollisiin ilmiöihin tutustuminen tutkimuksen ja median näkökulmista antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Uskonnon tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Moduulissa opiskelija vahvistaa taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla uskontoon liittyvän informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Moduulin tavoitteet antavat hyvät edellytykset myös korkeakouluyhteistyölle esimerkiksi humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UE6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Mahdollisuuksien mukaan opintojaksolla tehdään tutustumiskäyntejä esimerkiksi teologiseen tiedekuntaan Helsingin yliopistossa tai lehden toimitukseen. Opintojakson suoritukseen kuuluu oman mediaprojektin tuottaminen.

Numeroarviointi.

Uskonnon yo-kertaus, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietämystään lukion uskonnon oppimäärästä
- Opiskelija harjaantuu ylioppilaskokeen tehtäviin vastaamisessa
- Opiskelija hallitsee uskonnon ylioppilaskokeen rakenteen sekä siinä kysyttävien tehtävien luonteen
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion uskonnon oppimäärän keskeiset kysymykset ja teemat
- Uskonnon ylioppilaskokeen luonne ja rakenne
- Vastaustekniikka uskonnon ylioppilaskokeen tehtäviin liittyen
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan osaamista ja itsetuntoa uskonnon oppimäärään liittyvien kysymysten käsittelyssä ja ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään ylioppilaskokeen luonteeseen ja siihen vastaamiseen. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnon yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso on tarkoitettu uskonnon reaalikokeeseen valmistautuville abiturienteille. Opintojakson aikana harjoitellaan ylioppilaskokeen kysymyksiin vastaamista ja kerrataan lukion uskonnon oppimäärä.

Suoritusmerkintä.

Ihminen ja Jumala Raamatussa, 2 op (UE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa Raamatun vaikutuksen länsimaisen kulttuurin muokkaajana
- Opiskelija tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia ja niiden erilaisia tulkintoja
- Opiskelija ymmärtää Raamatun luonteen pitkällä aikavälillä syntyneenä, moniäänisenä pyhien kirjoitusten kokoelmana
- Opiskelija tutustuu niin juutalaisuuden kuin kristinuskon monimuotoiseen tapaan lukea ja käyttää Raamatun kirjoituksia
- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien

monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Raamatun asema länsimaisen kulttuurin peruskirjana ja kulttuurivaikuttajana
- Raamatun syntyhistoria ja sisältö
- Raamatun tekstien tulkintatavat ja kääntämisen periaatteet
- Raamatuntutkimuksen menetelmät
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan Raamatun merkitystä uskonnollisen identiteetin rakentajana ja se tarjoaa mahdollisuuksia myös opiskelijan oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen hahmottamiseen. Raamatun tekstien tarkastelun avulla voidaan pohtia ihmisyyttä ja elämää koskevia perimmäisiä kysymyksiä sekä niiden erilaisia tulkintoja eri aikoina ja eri yhteisöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan raamatuntutkimuksen tieteenalaan monipuolisesti tarkastelemalla sen historiaa, menetelmiä ja sovellutuksia. Raamatuntutkimus on luonteeltaan monitieteistä ja siinä hyödynnetään useiden eri tieteenalojen näkökulmia. Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään tieteellisen tutkimuksen tekemistä ja sen tarjoamia mahdollisuuksia historian ja nykyisyyden tarkasteluun.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso auttaa ymmärtämään juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä juuria ja kehittää näihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa. Raamatun monipuolinen tarkastelu kehittää opiskelijan taitoa hahmottaa ja analysoida juutalaista ja kristillistä kulttuuriperintöä sekä niiden vaikutusta yhteiskuntaan. Opintojakso antaa valmiuksia ymmärtää erilaisia näkemyksiä Raamatun merkityksestä ja käytöstä ja tukee näin opiskelijan toimintaa monikulttuurisissa ja moniuskontoisissa ympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihminen ja Jumala Raamatussa (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla lähestytään Raamattua ja raamatuntutkimusta erilaisista tarkastelukulmista ja tutustutaan Raamatun syntyyn, sisältöön, tyylilajeihin ja tulkintaan. Opintojaksolla harjoitellaan tekstianalyysin kirjoittamista ja syvennytään myös Raamatun kulttuurivaikutuksiin.

Numeroarviointi.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UO01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa valmiuksia kehittää sosiaalisia taitojaan ja mahdollisuuksia harjaannuttaa kykyään keskustella uskontoihin liittyvistä kysymyksistä. Tämä vahvistaa opiskelijan yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurien välisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä rakentaa omaa identiteettiään monimuotoisessa ja moniuskontoisessa ympäristössä sekä tutustuu juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) U01, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*

- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa valmiuksiaan analysoida ja arvioida ajankohtaisia ortodoksiseen kirkkoon ja muuhun kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä, tietolähteitä ja keskusteluja. Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään ortodoksiseen kirkkoon ja muuhun kristinuskoon liittyvän kulttuurisen ja symbolisen lukutaidon osalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla ortodoksisen kirkon ja muiden kristillisten kirkkojen asemaan sekä kirkkojen ja valtioiden suhteisiin Euroopassa sekä kristinuskon vaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa opiskelija saa valmiuksia hahmottaa yksilöiden ja yhteisöjen erilaisia mahdollisuuksia ja asemaa demokraattisessa yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus maailmassa (2 op) U02, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy kristinuskon syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin erityisesti ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan ortodoksisen kirkon merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*

- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdyttäessä hindulaisuuden, buddhalaisuuden, shintolaisuuden, sikhiläisyyden ja jainalaisuuden eettisiin piirteisiin, sekä Kiinan perinteisten uskontojen keskeisiin piirteisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, opiskelija saa välineitä hahmottaa, miten uskonnot ja katsomukset voivat joko edistää tai estää toimintaa ekologisesti kestävän tulevaisuuden puolesta. Käsiteltäessä luonnonuskontojen ja uusien uskonnollisten liikkeiden keskeisiä piirteitä opiskelija saa välineitä pohtia ihmisen ja luonnon välistä suhdetta erilaisista näkökulmista käsin. Tutustuttaessa luonnonuskontoihin ja niiden levinneisyyteen, opiskelija hahmottaa syitä siihen, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnon kantokykyyn sekä saa valmiuksia pohtia ilmastonmuutoksen vaikutuksia erilaisten yhteisöjen ja elämäntapojen kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuttaessa eri uskontojen keskeisiin piirteisiin ja niiden rooliin osana yksilöiden ja yhteisöjen elämäntapaa, opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) U03, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*

- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa käyttää omaa osaamistaan itsensä ja yhteiskunnan hyväksi. Moduulin sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan suomalaista ja karjalaisortodoksista kulttuuriperintöä ja saa valmiuksia ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Hän oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat yksilöiden arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa. Samalla hän syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta saaden valmiuksia toimia kulttuurisen moninaisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumisen puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) U04, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Numeroarviointi.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä pohtia ja rakentaa omaa elämän- ja maailmankatsomustaan taiteen ja kulttuurin kautta. Hän perehtyy ortodoksisen ja muun uskonnollisen taiteen erilaisiin ilmaisutapoihin ja pystyy erottamaan uskonnollisia elementtejä myös ei-uskonnollisesta taiteesta. Opiskelija oppii hahmottamaan uskonnon, erityisesti ortodoksisuuden, ja taiteen välistä suhdetta ja siten laajentaa näkemystään taiteen merkityksestä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle. Hän harjaantuu myös tunnistamaan erityisesti ortodoksisen taiteen ilmaisussa tekijän tavoitteen ja uskonnollisen sisällön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään taiteen eri muotojen sisällöllisiä merkityksiä ja hahmottamaan uskonnon, taiteen ja kulttuurin keskinäistä vuorovaikutusta. Hän oppii analysoimaan uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden suhdetta taiteen eri teemoihin ja muotoihin sekä symboliikkaan ja myytteihin. Tämä vahvistaa opiskelijan kykyä ymmärtää uskonnon, taiteen ja kulttuurin välisiä suhteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus (2 op) U05, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen. Opintojaksolla opiskelija perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille

uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta. Kristillistä taidetta käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää omaa osaamistaan erilaisten informaatiosisältöjen tarkastelussa ja kykenee tarkastelemaan kriittisesti tieteen ja median erilaisia sisältöjä ja niiden lähtökohtia. Hän perehtyy ortodoksisuuden ja muiden uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan, oppii analysoimaan median, tieteen ja ortodoksisuuden välistä suhdetta sekä kehittää valmiuksiaan tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy median, tieteen ja uskontojen rooliin yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä rauhan ja konfliktien kysymyksissä. Hän harjaantuu erottamaan mediasisältöjen yhteiskunnallisia vaikutuspyrkimyksiä ja tarkastelemaan niiden yhteyttä ortodoksisuuden ja yleisesti uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan. Opiskelija kehittää myös taitojaan tunnistaa ja analysoida uskonnollisen kielen ja symbolien käyttöä eri medioissa sekä taitojaan tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ortodoksisuus, tiede ja media (2 op) UO6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Opintojakson aikana opiskelija harjaantuu kriittisesti arvioimaan uskonnon asemaa mediassa. Opintojakson suoritukseen kuuluu mahdollisesti oman mediaprojektin tuottaminen.

Numeroarviointi.

7.9.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UK01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä uskontoihin ja katsomuksiin ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä, niiden välistä sekä sisäistä monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja oppii siten ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle ja rauhalle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehtymällä maailman uskontotilanteeseen ja sen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa valmiuksia toimia ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Samalla opiskelija kehittää taitojaan toimia osana katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisia työyhteisöjä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UK1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa kristinuskon moninaisia ilmenemismuotoja, tulkintatapoja sekä niiden suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta. Moduulissa käsiteltyjen sisältöjen kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä sekä muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu

arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Katolisen kirkon ja kristinuskon eri muotojen eettisen ajattelun ja arvojen pohtiminen rakentaa lisäksi valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla uskonnon asemaan sekä uskonnon ja valtioiden suhteisiin sekä kristinuskon vaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa opiskelija saa välineitä hahmottaa yksilöiden ja yhteisöjen erilaisia mahdollisuuksia ja asemaa yhteiskunnassa. Samalla hän saa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa ja edistää oikeudenmukaisen sekä yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen kristinusko (2 op) UK2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy kristinuskon syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan kristinuskon merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin kristinuskoon liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon*
- *tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin*
- *Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot*
- *Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä eri uskontoihin ja niiden merkityksiin yksilöiden ja yhteisöjen elämässä, opiskelija saa välineitä huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan. Tämä luo valmiuksia toimia tiedostaen, empaattisesti ja kunnioittavasti kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuttaessa eri uskontojen keskeisiin piirteisiin ja niiden rooliin osana yksilöiden ja yhteisöjen elämäntapaa, opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja

globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UK3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*

- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristilliset suuntaukset Suomessa*
- *katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa sekä yhteistyössä muiden kanssa perehtymällä moduulin sisältöihin kuten, katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristilliset suuntaukset Suomessa, katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan, muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa, uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa, uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta, uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys. Samalla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä osallisuuteen ja osallistumiseen sekä rohkaistaan häntä toimimaan ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Näitä tavoitteita voidaan edistää myös toteuttamalla osana moduulia vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti tai perehtymällä jonkin katolisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Käsiteltäessä suomalaista uskonnollisuutta ja uskonnottomuutta, uskonnon- ja katsomuksenvapautta sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä opiskelija saa välineitä oman identiteettinsä rakentamiseen sekä itsensä ja toisten arvostamiseen. Samalla hän saa valmiuksia edistää yhteisöjen hyvinvointia sekä toimia oman ja toisten turvallisuuden hyväksi. Osana moduulia voidaan toteuttaa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti, joka harjaannuttaa opiskelijan taitoja toimia hyvinvoinnin edistämisessä tai perehtyä jonkin katolisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UK4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti*
- *ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa*

- *perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus*
- *katolisen kirkon suhde taiteisiin*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa havaita uskonnon, taiteen ja kulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä ja kulttuurin muotoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan opiskelija oppii osaltaan tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat eri kulttuureissa. Samalla opiskelija saa valmiuksia ymmärtää kulttuurisen identiteetin merkitystä yksilöille ja yhteisöille. Moduulin sisällöt tukevat monipuolisesti valmiuksia toimia kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä erilaisissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa (2 op) UK5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnollisen symboliikan ilmenemiseen taiteessa. Uskonnon ja taiteen teemoja käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä*
- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla*
- *katolisen kirkon ja tieteen suhde*
- *katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä*
- *katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Tieteelliseen tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus harjaantua näissä taidoissa esimerkiksi tekemällä uskontoon liittyvä mediasisältö tai media-analyysi, joka voidaan toteuttaa osana moduulia. Moduulissa opiskelija vahvistaa taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Lisäksi moduulin sisällöt tarjoavat mahdollisuuden pohtia elämän- ja maailmankatsomusten näkökulmasta tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja sekä vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita. Moduulin tavoitteet antavat hyvät edellytykset myös yhteistyölle korkeakoulujen ja kirkon toimijoiden kanssa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla moduulissa on mahdollisuus tutustua uskontojen ja ympäristökysymysten suhteeseen, mikä tukee opiskelijan eettistä ja ympäristöosaamista. Samalla opiskelija harjaantuu hahmottamaan perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Moduulin teemat lisäävät opiskelijan ymmärrystä siitä, että uskonnoilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Moduulissa uskonnon ja median suhteen tarkasteluun voi sisällyttää uskontoihin liittyvien eettisten kysymysten tarkastelua. Ajankohtaisen uskonnon tutkimuksen ja uskontoon liittyvien mediasisältöjen tarkastelu ohjaa opiskelijaa pohtimaan monipuolisesti uskontojen eettisiä ulottuvuuksia sekä rohkaisee häntä pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UK6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Mahdollisuuksien mukaan opintojaksolla tehdään tutustumiskäyntejä. Opintojakson suoritukseen voi mahdollisesti kuulua myös oman mediaprojektin tuottaminen.

Numeroarviointi.

7.9.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UI01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi

monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin tutustuttaessa esimerkiksi uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä, sekä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Käsiteltäessä uskonnonvapautta ihmisoikeutena opiskelija oppii hahmottamaan oikeuksiaan, velvollisuuksiaan ja asemaansa yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa uskontoja ja katsomuksia ilmiöinä opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviointikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UI1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä sekä uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*

- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa islamin moninaisia ilmenemismuotoja, tulkintatapoja sekä niiden suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen islam (2 op) UI2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy islamin syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan islamin merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin uskontoon liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä eri uskontoihin ja niiden merkityksiin yksilöiden ja yhteisöjen elämässä, opiskelija saa välineitä huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan. Tämä luo valmiuksia toimia tiedostaen, empaattisesti ja kunnioittavasti kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UI3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*

- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa sekä yhteistyössä muiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UI4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa havaita uskonnon, taiteen ja kulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä ja kulttuurin muotoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op) UI5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnon merkitykseen populaarikulttuurissa. Taiteen ja populaarikulttuurin teoksia käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Tieteelliseen tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UI6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Opintojakson aikana harjoitellaan taitoja analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Numeroarviointi.

7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä, 2 op (UJ01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *kristinuskon ja islamin sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin tutustuttaessa esimerkiksi uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiöinä, sekä juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Käsiteltäessä uskonnonvapautta ihmisoikeutena opiskelija oppii hahmottamaan oikeuksiaan, velvollisuuksiaan ja asemaansa yhteiskunnassa. Opintojakson sisällöt tukevat valmiuksia ymmärtää ja arvostaa itseä ja muita.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä uskontoihin ja katsomuksiin ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä, niiden välistä sekä sisäistä monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja oppii siten ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävälle tulevaisuudelle ja rauhalle.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto ilmiönä (2 op) UJ1, pakolliset opinnot

Opintojakso perehdyttää uskontoon ilmiönä, uskonnon ja uskonnottomuuden asemaan nykymaailmassa. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn ja keskeisiin piirteisiin sekä niiden asemaan ja merkitykseen länsimaisissa yhteiskunnissa.

Numeroarviointi.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee juutalaisuuden keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy juutalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*

- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

- *juutalaisuuden asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Suomessa, Israelissa ja eri puolilla maailmaa*
- *juutalaisuuden ja erityisesti modernin ortodoksijuutalaisuuden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *juutalaisuuden erilaiset suuntaukset*
- *juutalaisuuteen nojaavien ei-juutalaisten uskontojen, kuten messiaanisen juutalaisuuden ja ei-juutalaisten kabbalististen liikkeiden pääpiirteet*
- *juutalaisuuden eri suuntausten välinen yhteistyö sekä uskontodialogi*
- *juutalaisuus ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää kykyään sekä hahmottaa että analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin ja yhteiskunnan näkökulmasta. Samalla opiskelija kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailmanlaajuinen juutalaisuus (2 op) UJ2, pakolliset opinnot

Opintojaksolla opiskelija perehtyy juutalaisuuden syntyyn, kehitykseen ja sen keskeisiin piirteisiin ja suuntauksiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan juutalaisuuden merkitykseen yhteiskuntien ja kulttuurien kehityksessä sekä ajankohtaisiin juutalaisuuteen liittyviin kysymyksiin.

Numeroarviointi.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*

- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuttaessa erilaisiin uskontoihin, sekä erityisesti niihin liittyviin elämäntapoihin ja etiikkaan, opiskelija saa valmiuksia ymmärtää katsomusten roolia osana yksilöiden ja yhteisöjen elämää. Nämä valmiudet tarjoavat työkaluja tarkastella uskonnon ja katsomuksen merkitystä niin omassa kuin muidenkin elämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op) UJ3, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin katsomuksellisiin perinteisiin ja niiden keskeisiin piirteisiin. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan katsomusten ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen.

Numeroarviointi.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja verrattuna juutalaisuuteen*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin ja osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina sekä edellä mainittujen vaikutus Suomen juutalaisuuteen*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa sekä yhteistyössä muiden kanssa. Samalla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä osallisuuteen ja osallistumiseen sekä rohkaistaan häntä toimimaan ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Näitä tavoitteita voidaan edistää myös toteuttamalla osana opintojaksoa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissatetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op) UJ4, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin sekä uskonnollisten ja ei-uskonnollisten katsomusten sekä uskonnottomuuden asemaan ja merkitykseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Numeroarviointi.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti juutalaisuuden, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Tanachin kertomusten ja juutalaisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa havaita uskonnon, taiteen ja kulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä ja kulttuurin muotoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op) UJ5, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja taiteen väliseen vuorovaikutukseen sekä uskonnon merkitykseen populaarikulttuurissa. Taiteen ja populaarikulttuurin teoksia käsitellään monipuolisesti ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Numeroarviointi.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lähiympäristönsä monikatsomuksellisuuden ja -kulttuurisuuden ja oppii tulkitsemaan sitä osana maailmanlaajuista katsomusten ja kulttuurien monimuotoisuutta. Opiskelija saa aineksia oman identiteettinsä rakentamiseksi monikulttuurisessa ja -katsomuksellisessa lähiympäristössään ja harjaantuu toimimaan siinä kunnioittavasti.

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tietoja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- Pääkaupunkiseudun monikatsomukselliseen ja -kulttuuriseen lähiympäristöön tutustuminen. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Vantaalla toimivat uskonnolliset yhteisöt, aatteelliset ja yhteiskunnallista työtä tekevät järjestöt sekä museot. Yhteistyötä tehdään opintojaksolla soveltuvin osin ja mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Tieteelliseen tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonto, tiede ja media (2 op) UJ6, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median väliseen vuorovaikutukseen. Opintojaksolla opiskelija kehittää kykyään analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Numeroarviointi.

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

***Yhteiskunnallista osaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

*Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamista** syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*

- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Kuvat ja kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisältöjä, ilmiöitä, prosesseja ja toimintatapoja
- käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja
- tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tarkastelee erilaisia kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista kuvatulkinnan menetelmiä käyttäen
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*

- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Vantaalla hyödynnetään lähialueiden kulttuuripalveluja ja pääkaupunkiseudun läheisyyttä kulttuuripalvelujen tuottajana.
- Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia opetusmenetelmiä, yhteistoiminnallisuutta ja uutta teknologiaa.
- Hyväksyttyyn kurssisuoritukseen opiskelija osallistuu kuvataiteen sisältöjen tutkimiseen, suunnittelu- ja toteutusprosesseihin sekä osallistuu arviointikäytäntöihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista • kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot • kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot • taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt

Muotoillut ja rakennetut ympäristöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*

- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tutkii ympäristön kuvakulttuurien yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvailmaisun taitojaan syventäen
- tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- käyttää arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen sisältöjä, prosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa sekä ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina • luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- ympäristön suunnittelun ja muotoilun käsitteistö ja kuvastot • ympäristön kuvakulttuurien tulkinnan keinot • luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys rakentamisessa, ympäristötaiteen merkitys Vantaalaisessa kulttuuri-identiteetissä. Vantaalla kiinnitetään huomiota erityisesti lähiympäristöön ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin ympäristön, muotoilun, arkkitehtuurin ja kestävän kehityksen näkökulmista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

ympäristön kuvakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina • luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana

Osallisena mediassa, 2 op (KU03)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- tutkii median yhteyksiä muihin ympäristöihin, omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan syventäen
- tarkastelee mediakulttuureja kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- osallistuu ja vaikuttaa mediaympäristöihin visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- mediakulttuurit identiteettien rakentajina ja kulttuuriperinnön uudistajina
- median sisällöt, tuotteet, palvelut, ilmiöt ja ympäristöt kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- median käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- mediaesitysten tulkinnan keinot
- median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu kuvallisen vaikuttamisen keinoihin ja kriittiseen ajatteluun.

Opetuksessa hyödynnetään opetusmenetelmiä monipuolisesti ja yhteistyötä tehdään esimerkiksi alueella toimivia media-alan toimijoiden kanssa. Kurssilla perehdytään digitaalisen kuvan tuottamiseen ja TVT-työskentelyyn.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvaviestinnän perusteet ja kuvan vaikutuskeinot.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- tutkii taiteen sisältöjen, ilmiöiden ja toimintatapojen yhteyksiä omiin kuviin, ympäristöön ja kulttuuriperintöön ilmiökeskeistä lähestymistapaa hyödyntäen
- tarkastelee eri aikoina ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta
- soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- tarkastelee kuvataiteen merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle soveltamalla kuvatulkinnan menetelmiä
- tutkii omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ilmiöitä kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

- ymmärtää taiteen merkityksen rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä, omissa kuvissa sekä vaikuttamisessa ja osallistumisessa.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- taiteen maailmat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina
- eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettu kuvataide
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

“Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla hyödynnetään lähialueiden taidemuseotarjontaa ja kulttuuritapahtumia. Monipuoliset opetusmenetelmät antavat opiskelijalle valmiudet ymmärtää taiteen ja kulttuurin kehitystä historiallisena jatkumona. Monilukutaito on osa kurssin sisältöä ja tutkiva ote toimii tiedonhankinnan välineenä. Opiskelija laajentaa omaa tietämystään vertaisoppimalla.

Piirustus ja maalaus, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään erilaisia maalaustekniikoita, syventää tietojaan kuvataiteessa. Kehittää kuvallista ilmaisuaan ja opittujen asioiden itsenäistä soveltamista. - kehittää harrastustaan kuvataiteeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Piirtämis- ja maalausharjoituksia välineitä ja materiaaleja vaihdellen. Kuvan rakentamisen keinojen teoriaa, värioppia, myös tietotekniikkaa hyödyntäen. Akvarelli- ja akryyliväreillä maalaamisen perustekniikat. Julkisen taideteoksen suunnittelu ja toteuttaminen. Taide itseilmaisun välineenä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Piirustus- ja maalaustehtäviä eri tekniikoilla

Öljyvärimaalaus, 2 op (KU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy öljyvärimaamaalauksen historiaan, oppii erilaisia öljyvärimaalaustekniikoita, saa valmiuden itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maalausharjoituksia aiheita ja tyylejä vaihdellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Öljyvärimaalauksen perusteet. Värien käyttö ja erilaiset maalaustekniikat

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan erilaisia kuvanveiston ja keramiikan tekniikoita, syvennetään taidehistorian tuntemusta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keramiikan ja kuvanveiston tekniikat ja materiaalit. Kolmiulotteinen rakentaminen eri materiaaleista. Opintokäyntejä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Keramiikan ja kuvanveiston harjoituksia eri materiaaleilla

Muotoilu, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tuotesuunnittelun ja muotoilun perusteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monipuolisia muotoilutehtäviä sekä vierailuja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Muotoilun historia ja perinne. Muotoilun perusteet ja designin tutkiminen. Muotoilutehtäviä sekä vierailuja

Musiikkivideo, 2 op (KU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään musiikkivideoiden tuottamisen prosessiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään musiikkivideoiden tuottamisen prosessiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

“Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tuotetaan ryhmänä musiikkivideo. Numeroarviointi.

Elokuvailmaisu, 2 op (KU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Elokuvan historian, ilmaisukielen ja tekniikan tuntemus. Oppia elokuvan tekemisen perusteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elokuvan historia, lajityypit ja ilmaisukeinot. Digitaaliset videokamerat ja –editointiohjelmat. Erilaisten ohjelmatyyppien tarjoamat mahdollisuudet. Elokuvailmaisu itseilmaisun kanavana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään elokuvan historiaan ja ilmaisukieleen ja tuotetaan erilaisia ohjelmatyyppejä ryhmissä

Tietokonegrafiikka ja graafinen suunnittelu, 2 op (KU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Graafisen suunnittelun käsitteistöön ja mahdollisuuksiin perehtyminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Graafisen suunnittelun historiaa, Kuvankäsittelyn ja taiton perusteet. Visuaalisten suunnitteluprosessien harjoitteleminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Graafisen suunnittelun perusteet ja ohjelmistot. Julkaisun suunnitteluprosessi ja sen toteutus

Valokuvaus, 2 op (KU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valokuvauksen perusteet: laitteiden hallinta ja kuvallinen ajattelun kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan valokuvataiteen historiaan, kuvaamiseen järjestelmäkameralla ja kuvien muokkaamiseen kuvankäsittelyohjelmilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tutustutaan valokuvataiteen historiaan, kuvaamiseen järjestelmäkameralla, mustavalko- ja digitaalikuvaan ja kuvien muokkaamiseen kuvankäsittelyohjelmilla

Valokuvauksen jatko, 2 op (KU15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää osaamista valokuvaukseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valokuvaustehtäviä ja oman projektin tuottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vantaalla hyödynnetään kuvataiteen opintojaksoilla uutta teknologiaa luontevana osana kuvataiteen tuottamista ja sisältöä. Opetusmenetelmät ja -tuokiot ovat vaihtelevia ja siten lisäävät opiskelijan hyvinvointia ja jaksamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

“Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.”

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi edellyttää KU14 kurssin suorittamista. Syvennytään valokuvauksen

pitkäkestoisten projektien avulla. Numeroarviointi.

Taidegrafiikka, 2 op (KU016)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee taidegrafiikan menetelmät ja kehittää kuvallista ilmaisua

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opiskellaan koho ja syväpainotekniikoita sekä serigrafiaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteessa huomioidaan kestävää kehitystä tukevat toimintatavat, tietotekniikan osaamisen lisääminen ja jaksamisesta huolehtiminen vaihtelevilla työmenetelmillä ja oppituntien tauottamisilla

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ideasta painetuksi vedokseksi. Kurssilla opiskellaan koho- ja syväpainotekniikoita sekä serigrafiaa. Kurssilla painetaan mm. paitoja ja julisteita

Mediataide, 2 op (KU17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Mediataide -opintojaksolla tutustutaan mediataiteseen teoksia tutkimalla ja itse tekemällä.
- Tavoitteena on laajentaa opiskelijoiden käsitystä mediataiteesta taidevalokuva, kokeellisen elokuvan sekä nykytaiteen näkökulmien kautta.
- Opintojakso tähtää taiteellisen sekä kriittisen ajattelun sekä opiskelijoiden itsenäisen luovan ilmaisun kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti mediataiteeseen ja sen reunailmiöihin.
- Opiskelijat pääsevät kokeilemaan erilaisia mediataiteen esittämisen tapoja sekä teknologioita.
- Opintojakson teemoissa painottuvat yhteiskunnallisuus sekä nykytaiteen toimintatavat.
- Sisällöt haastavat opiskelijoita työskentelemään monialaisesti ja seuraamaan omia mielenkiinnon kohteitaan.
- Opiskelijat tekevät kuvallisia yksilö- ja ryhmätöitä, joista koostetaan opintojakson päätteeksi yhteinen näyttely.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Media- ja nykytaidetta lähestytään taiteen yhteiskunnallisuuden näkökulmasta ja opiskelijat pääsevät soveltamaan tutkivaa yhteiskunnallista ajattelua taiteelliseen luovaan työskentelyyn.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla keskitytään myös teosten tarkasteluun, niistä kirjoittamiseen sekä yhteisiin keskusteluihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijat harjoittelevat omista sekä toistensa teoksista keskustelemista yhteisissä palautesessioissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

KU17 Mediataide (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Mediataide -opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti mediataiteeseen ja sen reunailmiöihin. Tavoitteena on tutkia laajasti mediataidetta taidevalokuvan, kokeellisen elokuvan sekä nykytaiteen näkökulmien kautta sekä lähestyä taidetta yhteiskunnallisena ilmiönä. Opintojaksolla kokeillaan erilaisia mediataiteen esittämisen tapoja ja teknologioita, ja tehdään kuvallisia yksilö- ja ryhmätöitä, joista koostetaan opintojakson päätteeksi yhteinen näyttely.

Numeroarviointi.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oman taiteellisen osaamisen esittäminen
- Opiskelija työskentelee omilla vahvuusalueellaan
- Työssä osoitetaan kypsyyttä ja kykyä perusteltuun toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritus muodostuu portfoliosta (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Työ koostuu diplomista ja työstä. Kokonaisuudesta tulee käydä ilmi laaja-alainen taiteen kentän ymmärtäminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Diplomityö arvioidaan asteikolla 1–5 opettajan ja ulkopuolisen arvioijan toimesta, kurssista suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritus muodostuu portfoliosta (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä. Opetushallitus lähettää vuosittain tehtävät.

7.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan.

Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Oman taiteellisen harrastuneisuuden osoitus
- Itsenäisen, tavoitteellisen kokonaisuuden hallinta ja toteutus
- Projektin koordinointi ja vastuunkanto

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa työn vaativuuden ja osaa arvioida oman taitotasonsa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Diplomityö osoittaa opiskelijan kypsyyden ja kyvyn käydä diskurssia yhteiskunnassa taiteen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa, erilaiset oppijat huomioivaa:

Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, jatkuvaan näyttöön, itsereflektointiin sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, soiva/kirjallinen loppukoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritus muodostuu portfoliosta (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä. Opetushallitus lähettää vuosittain tehtävät.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnan lukiodiplomi (2op), LILD4, valtakunnalinen

Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa liikunnalliset valmiutensa sekä harrastuneisuutensa

lukiodiplomikurssilla, sekä syventää tietämystään valitsemallaan liikuntakulttuurin alueella.

Numeroarviointi

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.

- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

MULD06 - Musiikin lukiodiplomi (2 op, valinnainen moduuli MULD)

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa taiteellisen kokonaisuuden, josta ilmenee hänen lukioaikanaan koulussa ja muualla omaksutut musiikilliset taidot, tiedot ja osaaminen. Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan.

Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07)

Opintojakson moduulit

- Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7), Valinnainen

Tavoitteet

Tanssin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa*
- *kehittää tanssillisen tehtävän myötä tanssillista osaamistaan edelleen*
- *kuvaa kirjallisesti tanssin opiskelupolkuaan ja tanssillista kehitystään.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion tanssinopetus kannustaa luovaan työskentelyyn ja rohkaisee opiskelijaa kehittämään sekä tutkimaan osaamistaan tanssin parissa
- opintojaksossa opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan itseohjautuvuuteen sekä oma-aloitteiseen työskentelyyn, jossa opiskelija itse toimii diplomi-projektinsa vastuuhenkilönä

Keskeiset sisällöt

Tanssin lukiodiplomi

- *tanssillisena tehtävänä soolo- tai ryhmäteos, jonka opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian*
- *tanssilliseen tehtävään liittyvä kirjallinen työ*
- *tanssin lukiodiplomiin sisältyvä tutkielma*

Paikallinen lisäys

- opintojakson aikana opiskelijan työskentelyä tukee yhteistyö muiden ryhmän opiskelijoiden ja ohjaavan opettajan kanssa palautteen sekä keskustelujen muodossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat oppimisen sekä tanssin diplomin valmistamisen keskiössä.

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että

liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin lukiodiplomi (2op) TALD07, valinnainen moduuli MULD07

Opintojaksossa valmistetaan tanssin lukiodiplomi, joka koostuu tutkielmasta, soolo- tai ryhmätanssiteoksesta ja esitykseen liittyvästä kirjallisesta työstä. Tanssin diplomin valmistamalla opiskelija kehittää edelleen osaamistaan tanssissa ja tuo esiin osaamistaan luovasti. Tanssin lukiodiplomin voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai koreografina.

Tanssin lukiodiplomi on kaikille valittavissa oleva opintojakso, jonka suorittamiseen vaaditaan kuusi opintopistettä lukion tanssiopintoja.

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä ja tanssin diplomikokonaisuus arvioidaan numeroin.

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*
- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*
- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatterin lukiodiplomi suoritetaan valtakunnallisten perusteiden mukaisesti.

Diplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa. Teatterin lukiodiplomin tavoitteena on vahvistaa draamallisia

ja teatteri-ilmaisullisia taitoja sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitoja. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan itse määrittelemä työn aihe joltakin teatterin alalta, siihen liittyvä esitys ja työskentely- ja arviointiprosessi. Teatterin lukiodiplomi on esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus.

7.12. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

*Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

*Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikunta-alueita.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, -leikit ja pelit kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta omasta liikkumisestaan. Hän kehittää taitojaan ja kuntoaan pitkäjänteisesti ja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskeluryhmät koostuvat taustaltaan erilaisista oppijoista, jolloin yhdessä tekeminen vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Oppiva liikkuja (2op) LI01, pakolliset opinnot

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Yhteisten ja monipuolisten liikuntakokemusten avulla opiskelijan myönteinen minäkuva vahvistuu.

Numeroarviointi

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hyödyntää opintojaksolla liikuntateknologiaa tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää liikunnan merkityksen yksilön hyvinvointiin ja ymmärtää yksilön hyvinvoinnin merkityksen yhteiskuntaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hyödyntää muissa oppiaineissa (esim. terveystiedossa) saamaansa osaamista ja kehittää itseään liikkujana tavoitteellisesti ymmärtäen hyvinvoinnin merkityksen opiskelu- ja työhyvinvoinnille nyt ja tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aktiivinen elämä (2op) LI02, pakolliset opinnot

Opiskelijaa opetetaan ja kannustetaan liikunnallisen elämäntavan sekä riittävän päivittäisen aktiivisuuden saavuttamiseen.

Numeroarviointi

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen ja ymmärtää oman toimintansa merkityksen kaikkia tukevan ja kannustavan ilmapiirin luomisessa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää fyysistä toimintakykyään ja monipuolistaa liikunnallista osaamistaan sekä perinteisten että mahdollisuuksien mukaan uusien liikuntamuotojen ja -lajien avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uudet lajit syventävät opiskelijan kulttuuriosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija laajentaa vastuullisuuden käsitystään esim. saamalla tietoa ympäristöä säästävistä tai kuluttavista liikuntamuodoista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin, mikä kehittää luovaa osaamista ja ongelmanratkaisutaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uudet mahdollisuudet (2op) LI03, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Tavoitteena on edistää opiskelija fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä.

Numeroarviointi

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii näkemään henkilökohtaisen panostuksen ja yhdessä tekemisen merkityksen yhteisen tavoitteen saavuttamisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhteistyötaitoja osana projektin toteuttamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään yhteisöllisyyden merkitystä hyvinvoinnin perustana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää yhteisten tapahtumien merkitystä osana kulttuuria.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osallistuu toiset huomioon ottaen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hyödyntää muissa oppiaineissa (esim. musiikissa) saamaansa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhdessä liikkuen (2 op), LI04, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Tavoitteena edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Opintojakso toteutetaan harjoittelemalla ja esittämällä vanhojen tanssit.

Numeroarviointi

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää liikunnan kokonaisvaltaisen merkityksen hyvinvoinnilleen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omat voimavaransa liikkujana. Tavoitteena on löytää itselleen sopivia rentouttavia, iloa tuottavia ja kuntoa kehittäviä liikuntamuotoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Virkistystä liikunnasta (2op), LI05, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Tavoitteena edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvaa, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuvat toiminta- ja opiskelukyvyn tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys. Opiskelijalla on mahdollisuus vaikuttaa opintojakson sisältöihin.

Numeroarviointi

Salibandy ja futsal, 2 op (LI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä harjoittelu ja pelaaminen kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Salibandy- ja futsal (2op), LI07, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Salibandyn ja futsalin perustaitojen ja sääntötuntemuksen kehittäminen. Toteutetaan

viikoittaisina peliharjoituksina urheilutalolla.

Suoritusmerkintä.

Liikunnalliset leikit ja pelit, 2 op (LI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset liikuntatehtävät, -leikit ja pelit kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnalliset pelit ja leikit (2op), LI08, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään vanhoihin klassisiin liikuntaleikkeihin ja -peleihin sekä keksitään uusia.

Suoritusmerkintä.

Laskettelu, 2 op (LI09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen opintojakson tehtäviin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laskettelu (2op), LI09, koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan lasketteluretken suunnittelu ja toteutus. Opiskelija vastaa itse opintojakson kustannuksista. Suoritusmerkintä.

Pallo- ja mailapelit, 2 op (LI010)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä harjoittelu ja pelaaminen kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pallo- ja mailapelit (2 op), LI010, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti erilaisiin pallo- ja mailapeleihin.

Suoritusmerkintä.

Pallo- ja mailapelien jatko, 2 op (LI011)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä harjoittelu ja pelaaminen kehittävät yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pallo- ja mailapelien jatko (2op), LI011, paikalliset valinnaiset opinnot

Syvennetään pallo- ja mailapeliopintojaksolla opittuja tietoja ja taitoja sekä tutustutaan

muutamiin harvinaisempiin pallopeleihin mm. lacrosse, kelttiläinen jalkapallo, lippupallo.

Suoritusmerkintä.

Kamppailu- ja kehonhallinta, 2 op (LI012)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan monipuolisesti eri vuodenaikojen sisä- ja ulkoliikuntalajeja. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään, sekä löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kamppailu ja kehonhallinta (2 op), LI012, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tarkoituksena on tutustua erilaisiin kamppailu- ja kehonhallintalajeihin mm.judo, nyrkkeily, akrobatia, uimahypyt. Suoritusmerkintä.

Retkeily, 2 op (LI013)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikallista luontoa ja palveluja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija liikkuu toiset huomioon ottaen ja ympäristöä kunnioittaen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen opintojakson suunnitteluun ja toteutukseen. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Retkeily (2op), LI013, paikalliset valinnaiset opinnot

Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan maastoretken suunnittelu(teoria) ja toteutus. Opiskelija vastaa itse opintojakson kustannuksista. Suoritusmerkintä.

Uinti- ja vesililikunta, 2 op (LI014)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita sekä ulkoliikuntaalueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, jossa opiskelija toimii vastuullisesti muut huomioiden. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uinti- ja vesiliikunta (2 op), LI014, paikalliset valinnaiset opinnot

Tutustutaan erilaisiin uintitekniikoihin ja vesiliikuntamuotoihin. Tavoitteena on parantaa ja monipuolistaa uintitekniikoita ja -kuntoa sekä lisätä vesiliikunnan iloa.

Suoritusmerkintä.

7.13. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

*Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	*Lyhyen oppimäärän moduuli*
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa

- oppii matemaattista ajattelua, hahmottamaan asioiden keskinäisiä riippuvuussuhteita ja kehittää ongelmanratkaisutaitoaan.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä. Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin kykyihin, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja tavoitteellinen työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA2 Funktiot ja yhtälöt (3 op), pakollinen opintojakso

Tutustutaan polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisussa.
Keskeiset sisällöt: polynomifunktio, polynomiyhtälö, toisen asteen yhtälön ratkaisukaava, polynomien tulo, binomikaavat, polynomien tekijät, potenssifunktio, potenssiyhtälö, rationaalifunktiot, rationaaliyhtälöt, juurifunktiot ja juuriyhtälöt.

Numeroarviointi

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Autetaan opiskelijaa hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista käytännön ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA3 Geometria (2 op), pakollinen opintojakso

Opiskelija harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt: Kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus, monikulmiot, sini- ja kosinilause, ympyröihin liittyvä geometria ja avaruuskappaleet.

Numeroarviointi

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin kykyihin, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Monitieteellinen lähestymistapa motivoi oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA4 Analyyttinen geometria ja vektorit (3 op), pakollinen opintojakso

Perehdytään geometriaan tasokoordinaatistossa. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille.

Keskeiset sisällöt: suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt, yhtälöryhmät, suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus, itseisarvoyhtälö, tason vektorit ja tason vektorien laskutoimitukset.

Numeroarviointi

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii matemaattista ajattelua, hahmottamaan asioiden keskinäisiä riippuvuussuhteita ja kehittää ongelmanratkaisutaitoaan.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*

- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

- Funktion kuvaajan sovittaminen annettuun dataan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA5 Funktiot ja yhtälöt 2 (2 op), pakollinen opintojakso

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla.

Keskeiset sisällöt: suunnattu kulma, radiaani, yksikköympyrä, sini- ja kosinifunktiot, sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen, murtopotenssit ja juuret, eksponenttifunktiot ja eksponenttiyhtälöt, logaritmi, logaritmin laskusäännöt sekä logaritmifunktiot ja -yhtälöt.

Numeroarviointi

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*

- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Monitieteellinen lähestymistapa motivoi oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA6 Derivaatta (3 op), pakollinen opintojakso

Keskeisenä päämääränä on ohjata opiskelija sisäistämään derivaatan käsite funktion muutosnopeuden mittana, hahmottamaan funktion ja sen derivaattafunktion välinen yhteys sekä harjaannuttaa opiskelija käyttämään derivaattaa monipuolisesti funktioiden tutkimisessa sekä ääriarvo-ongelmien ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt: funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta, polynomi- rationaali- ja juurifunktioiden derivaatat, sini- ja kosinifunktioiden derivaatat, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat, funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta, yhdistetty funktio , yhdistetyn funktion derivointi ja funktioiden kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen derivaatan avulla.

Numeroarviointi

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen jla luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA7 Integraalilaskenta (2 op), pakollinen opintojakso

Keskeisenä päämääränä on, että opiskelija sisäistää integraalilaskennan peruskäsitteet: integraalifunktion ja määrätyn integraalin, ymmärtää niiden välisen yhteyden sekä tutustuu joihinkin integraalilaskennan sovelluksiin.

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa.

Numeroarviointi

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikan avulla voidaan jäsentää, esittää ja ratkaista globaaleja ongelmia. Opetuksessa autetaan ymmärtämään epävarmuuden käsitettä ja vahvistetaan keinoja ja luottamusta sen hallintaan. Opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA8 Tilastot ja todennäköisyys (2 op), pakollinen opintojakso

Harjoitellaan tilastojen ja tilastokuvaajien tulkintaa ja luomista. Tutustutaan epävarmuuden kuvaamiseen todennäköisyyden avulla.

Keskeiset sisällöt: keskiluvut ja keskihajonta, korrelaatio, lineaarinen regressio, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, permutaatiot, kombinaatiot, todennäköisyyden laskusäännöt, binomijakauma, diskreetti todennäköisyysjakauma ja diskreetin jakauman odotusarvo.

Numeroarviointi

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ohjataan opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan ”yrittäjämäinen” ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA9 Talousmatematiikka (1 op), pakollinen opintojakso

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyden arviointiin, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan.

Keskeiset sisällöt: aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja summa, korkolaskut, talletukset, lainat ja taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

Numeroarviointi

Avaruusgeometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*

- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kannustetaan opiskelijoita keskustelemaan, etsimään ja esittämään omia ratkaisumenetelmiä ja sanoittamaan omaa ajatteluaan. Luodaan työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista, sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Tavoitteena ovat yhteistyö, yhdessä tutkiminen ja -oppiminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA10 3D-geometria (2 op), valinnainen opintojakso

Täydennetään ja syvennetään avaruusgeometrian sekä vektorilaskennan tuntemusta ja opitaan käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa.

Keskeiset sisällöt: vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa, piste- ja ristitulo, piste, suora ja taso avaruudessa, kulma avaruudessa, yhden muuttujan differentiaali- ja

integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa sekä kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa.

Numeroarviointi

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

- kahden muuttujan kokonaislukuyhtälöt ja Diofantoksen yhtälö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2 op), valinnainen opintojakso

Tavoitteena on, että opiskelija tietää mikä on algoritmi sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat sekä oppii toteuttamaan yksinkertaisia algoritmeja ohjelmoimalla. Moduulissa perehdytään myös logiikan ja lukuteorian käsitteisiin.

Keskeiset sisällöt: algoritmisen ajattelun perusteet, peräkkäisyys, valinta, toisto, vuokaavio, yksinkertaisten algoritmien ohjelmointi, konnektiivit, totuusarvot, kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö, kongruenssi, Eukleideen algoritmi ja aritmetiikan peruslause.

Numeroarviointi

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii hahmottamaan odotus- ja raja-arvojen avulla erilaisten valintojen pitkäkestoista vaikutusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op), valinnainen opintojakso

Syvennetään ymmärrystä analyysin peruskäsitteistä. Tutustutaan mm. jatkuviin todennäköisyysjakaumiin ja käänteisfunktioihin sekä täydennetään integraalilaskennan taitoja.

Keskeiset sisällöt: paloittain määritelty funktio, funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen, jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia, käänteisfunktio, funktioiden raja-arvot äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit, jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen.

Numeroarviointi

Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 1, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kerrata ja selkeyttää kurssien 1-4 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen sujuva käyttö.
- Kurssi on ylioppilaskokeisiin valmistava.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pitkän matematiikan kurssien 1-4 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen käyttö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kasvaa vastuunottoon omasta opiskelustaan ja osaamisestaan.

Kurssi auttaa opiskelijaa tunnistamaan omat vahvuutensa ja heikot kohtansa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA13 - Pitkän matematiikan kertauskurssi, osa 1 (2 op), valinnainen opintojakso

Kerrataan lukion 1. vuoden matematiikan sisällöt ja harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen käyttöä. Ylioppilaskokeisiin valmistava kurssi.

Suositellaan käytäväksi 2. vuonna tai 3. vuoden syksyllä.

Suoritusmerkintä

Pitkän matematiikan yo-kertaus, osa 2, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kerrata pitkän matematiikan pakollinen oppimäärä.
- Harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen sujuvaa ja järkevää käyttöä.
- Valmistellaan kokelaita ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pitkän matematiikan kurssien 5-9 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen käyttö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu yhdistelemään asioita ja näkemään ongelmia ja niiden ratkaisutapoja monipuolisemmin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA14 - Pitkän matematiikan kertauskurssi, osa 2 (2 op), valinnainen opintojakso

Kerrataan pakollisten matematiikan kurssien 5-9 sisällöt ja harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen käyttöä. Ylioppilaskokeisiin valmistava kurssi.

Suositellaan käytäväksi yo-kirjoituksia edeltävässä jaksossa.

Suoritusmerkintä

Funktioiden jatko, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään funktioista ja niiden ominaisuuksista opittuja asioita.
- Harjoitellaan funktioiden käyttöä soveltavissa tehtävissä.
- Käytetään monipuolisesti matemaattisia apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Funktioiden ominaisuudet: määrittelyjoukko, arvojoukko, jatkuvuus, raja-arvot, jaksollisuus, parillisuus, parittomuus, monotonisuus.
- Funktioiden rakentaminen ja derivaatan käyttö soveltavissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kohtaa erilaisia ongelmia ja rohkaistuu monipuolisesti yhdistelemään oppimiaan asioita sekä soveltamaan matemaattisia menetelmiä vaihteleviin tilanteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA15 Funktioiden jatko (2 op)

Moduulissa vahvistetaan ja monipuolistetaan funktioiden opintojaksoilla 2, 5 ja 6 opittujen sisältöjen hallintaa. Sovelletaan funktioita monipuolisesti käytännön ongelmiin. Keskeiset sisällöt: Funktioiden ominaisuudet, tunnistaminen ja analysointi. Sovellustehtävät. Numeroarviointi.

Matriisit ja differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu matriiseihin ja saa tuntumaa niiden käytöstä soveltavien esimerkkien avulla.
- Tutustutaan differentiaaliyhtälöihin: Millaisia tilanteita niillä kuvataan ja miten niitä voidaan ratkaista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matriisit ja matriiseilla laskeminen.

- Separoituvat differentiaaliyhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan matemaattinen ajattelu monipuolistuu ja hän oppii luovasti hahmottamaan, miten matemaattisia kuvauksia saadaan rakennettua erilaisille riippuvuuksille.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAA16 Matriisit ja differentiaaliyhtälöt (2 op)

Moduulissa opiskelija tutustuu matriiseihin ja niillä laskemiseen soveltavien esimerkkien avulla. Opiskelija harjaantuu ratkaisemaan yksinkertaisia differentiaaliyhtälöitä, saa tuntumaa, millaisia tilanteita differentiaaliyhtälöillä voidaan kuvata. Keskeiset sisällöt: Matriisit, separoituvat differentiaaliyhtälöt. Numeroarviointi.

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä. Kannustetaan opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja matematiikan opiskelukäytänteiden oppiminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB2 - Lausekkeet ja yhtälöt (2 op), pakollinen opintojakso

Moduulissa käytetään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja opitaan luottamaan omiin matemaattisiin kykyihin. Opitaan muotoilemaan ongelmia yhtälöiksi ja ratkaisemaan niitä. Vahvistetaan ohjelmistotaitoja yhtälöitä ratkaisemalla sekä taulukkolaskennan kautta.

Keskeiset sisällöt: ensimmäisen ja toisen asteen yhtälöt, toisen asteen polynomifunktio sekä aritmeettinen ja geometrinen lukujono. Numeroarviointi.

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat tieteenaloja yhdistävä ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB3 - Geometria (2 op), pakollinen opintojakso

Tehdään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista ja vahvistetaan tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitoja. Ratkaistaan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen. Opiskelija harjaantuu laskinohjelmiston hyödyntämiseen geometrian ongelmien ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt: kuvioiden yhdenmuotoisuus, suorakulmaisen kolmion trigonometria, Pythagoraan lause sekä kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen.

Numeroarviointi

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB4 - Matemaattisia malleja (2 op), pakollinen opintojakso

Perehdytään lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin ominaisuuksiin ja käyttöön ilmiöitä mallinnettaessa. Arvioidaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta. Opitaan käyttämään ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt: lineaarinen ja eksponentiaalinen malli, eksponenttiyhtälön ratkaiseminen sekä ennusteet ja mallin hyvyys.

Numeroarviointi

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia. Opetuksessa autetaan ymmärtämään epävarmuuden käsitettä ja vahvistetaan keinoja ja luottamusta sen hallintaan. Opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB5 - Tilastot ja todennäköisyys (2 op), pakollinen opintojakso

Opitaan käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja erityisesti taulukkolaskentaohjelmaa käyttäen. Perehdytään todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin.

Keskeiset sisällöt: tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen, regressio ja korrelaatio, todennäköisyyden käsite, yhteen- ja kertolaskusääntö, kombinaatiot ja tuloperiaate.

Numeroarviointi

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa ohjataan kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan ”yrittäjämäinen” ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB6 - Talousmatematiikan alkeet (1 op), pakollinen opintojakso

Opitaan hallitsemaan talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot, syvennetään prosenttilaskennan taitoja ja opitaan kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä.

Käytetään tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt: verotus, indeksit, valuutat ja rahan arvon sekä yksinkertaisen korkolaskenta.

Numeroarviointi

Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*

- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa ohjataan kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan ”yrittäjämäinen” ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB7 - Talousmatematiikka (1 op), pakollinen opintojakso (sama kuin MAA9)

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyden arviointiin, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan.

Keskeiset sisällöt: aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja summa, korkolaskut, talletukset, lainat ja taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

Numeroarviointi

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Monitieteellinen lähestymistapa motivoi oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB8 - Matemaattinen analyysi (2 op), valinnainen opintojakso

Tutkitaan funktion muutosnopeutta graafisin, numeerisin ja analyyttisin menetelmin. Opitaan käyttämään ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt: graafisia ja numeerisia menetelmiä, polynomifunktion derivaatta, polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen, polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä sekä funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

Numeroarviointi

Tilastolliset- ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Paikallinen lisäys

- Vantaan lukiokoulutuksessa matematiikan opiskelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan matemaattista ajattelua ja kykyä soveltaa sitä käytännön tilanteisiin ja ympäröivän maailman kuvaamiseen.
- Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikan avulla voidaan jäsentää, esittää ja ratkaista globaaleja ongelmia. Opetuksessa autetaan ymmärtämään epävarmuuden käsitettä ja vahvistetaan keinoja ja luottamusta sen hallintaan. Opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB9 - Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (2 op), valinnainen opintojakso

Moduulissa vahvistetaan ja monipuolistetaan MAB5-moduulin sisältöjen hallintaa: todennäköisyyslaskennan periaatteita (erityisesti todennäköisyyden laskusäännöt binomitodennäköisyyden yhteydessä) sekä tilastojen käsittelytaitoja.

Keskeiset sisällöt: normaalijakauma, toistokoe, binomijakauma, luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite.

Numeroarviointi

Lyhyen matematiikan yo-kertaus, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lyhyen matematiikan pakollinen oppimäärä.
- Harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen sujuvaa ja järkevää käyttöä.
- Valmistellaan kokelaita ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lyhyen matematiikan kurssien 1-6 sisällöt.
- Matemaattisten ohjelmistojen käyttö.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskellja harjaantuu yhdistelemään asioita ja näkemään ongelmia ja niiden ratkaisutapoja monipuolisemmin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat luova ja monitieteinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAB10 Lyhyen matematiikan yo-kertaus (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Kerrataan matematiikan opintojaksojen 1-9 sisällöt ja harjoitellaan matemaattisten ohjelmistojen käyttöä. Ylioppilaskokeeseen valmistava opintojakso. Suositellaan opiskeltavaksi ylioppilaskoetta edeltävässä jaksossa.

Suoritusmerkintä.

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Matematiikka 1, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa tuntumaa matematiikan kirjoittamisesta sähköisin välinein.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rakennetaan innostava ilmapiiri luomaan positiivista mielikuvaa matematiikasta. Kannustetaan opiskelijoita keskustelemaan ja sanoittamaan omaa ajatteluaan. Luodaan työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista, sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Tavoitteena ovat yhteistyö, yhdessä tutkiminen ja -oppiminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson aikaiset suoritukset sekä opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

MAY1 Luvut ja yhtälöt (2 op), pakollinen opintojakso

Perusopetuksessa opiskeltujen sisältöjen kertaaminen ja syventäminen.
Keskeiset sisällöt: murtolukujen laskutoimitukset, prosenttilaskenta, verrannollisuus, potenssien laskusäännöt, yhtälö, yhtälöpari, funktiot.

Numeroarviointi

7.14. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

*Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

*Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*

- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.

- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää musisointi- ja yhteismusisointitaitojaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan sekä kehittää äänenkäyttöään. Opiskelija toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita. Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa

kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU01 INTRO - kaikki soimaan (2 op, pakollinen moduuli MU1)

Kaikille yhteisellä musiikin opintojaksolla etsitään jokaiselle omaa tapaansa toimia musiikin alueella ja pohditaan musiikin merkitystä ihmiselle. Laulamalla, soittamalla, kuuntelemalla ja itse musiikkia luovasti tuottamalla tutkitaan mahdollisuuksia toimia musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana ja kulttuuripalveluiden käyttäjänä. Perinteisten soittimien rinnalla hyödynnetään musiikkiteknologiaa: sovelluksia, ohjelmistoja ja laitteita.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.

- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

opiskelija syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

opiskelija analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

opiskelija kehittää taiteellista ilmaisuaan ja heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi, sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU02 SYKE - soiva ilmaisu (2 op, pakollinen moduuli MU02)

Opintojaksolla opiskelija syventää musiikillista osaamistaan itselleen mieluisalla tavalla, kehittää yhteismusisointitaitojaan ja analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä sekä merkityksiä. Musiikin tekeminen ja tuottaminen teknologiaa hyödyntäen on keskeinen osa opintojaksoa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*

- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä sekä suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin.

Opiskelija hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi, sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU03 GENRE - globaali uteliaisuus (2 op, valinnainen moduuli MU03)

Opintojaksolla tutustutaan soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla globaaliin musiikilliseen maailmaan, joka rikkaudessaan sisältää erilaisia musiikkityylejä ja -kulttuureita. Opiskelija tutustuu itselleen uusiin musiikin lajeihin ja pohtii musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Opintojaksolla hyödynnetään opiskelijoiden omaa tietoa esimerkiksi marginaali- tai underground-kulttuureista.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Demo - Luovasti yhdessä, 2 op (MU04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista.
- Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja, kommunikointia ja suvaitsevaisuutta.
- Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.

- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa ja hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin sekä mediaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lisäksi Vaskivuoren lukiossa arviointiperusteet selvitetään ja sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa jokaisen opintojakson alussa. Itse- ja vertaisarviointi sekä kannustava palaute ovat osa kokonaisarviointia. Opintojakso on suoritettu hyväksytysti, kun opetussuunnitelman mukaiset opintojakson keskeiset tavoitteet on saavutettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU04 DEMO - luovasti yhdessä (2 op, valinnainen moduuli MU04)

Musiikki on läsnä jokapäiväisessä elämässämme. Opintojaksolla tutustutaan musiikin käyttöön eri taiteenlajeissa ja mediassa omakohtaisen tekemisen kautta. Lisäksi syvennetään ymmärrystä musiikillisen vaikuttamisen tavoista. Opintojakson sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja resurssit sekä kiinnostuksen kohteet.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

7.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalaisissa lukioissa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla. Opinto-ohjauksessa tuetaan opiskelijaa lukio-opinnoissa, urasuunnittelussa ja elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa. Opiskelija oppii kehittämään itsetuntemustaan ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Opinto-ohjauksessa vahvistetaan opiskelijan toimijuutta, edistymistä opinnoissa ja tuetaan kiinnittymistä lukioyhteisöön. Vantaalaisessa lukiokoulutuksessa opinto-ohjaaja tukee opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa ja päivittämisessä yhdessä muiden oppilaitoksen toimijoiden kanssa. Oppituntien sisällöt ja rakenteet suunnitellaan opiskelijoiden keskittyminen ja jaksaminen huomioiden. Opinto-ohjauksen oppitunneilla käytetään monipuolisia ja toiminnallisia opetusmenetelmiä opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi. Opinto-ohjauksessa vahvistetaan nuoren tietoturva-, medialuku ja digilukutaitoja, jotta opiskelijalla on riittävät taidot löytää tietoa jatko-opinto- ja urasuunnitteluun.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*

- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Vaskivuoren lukiossa opiskelija tutustuu lukion käytänteisiin ja toimintakulttuuriin, lukio-opintojen rakenteeseen ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiseen. Opiskelija tutustuu myös ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja vaikutukseen jatko-opintoihin hakeutumisessa. Opiskelijaa kannustetaan suunnittelemaan opintojaan pitkäjänteisesti, ottamaan vastuuta omista opinnoistaan ja niiden etenemisestä. Opintojakson aikana tutustutaan lukiossa vaadittaviin opiskelutaitoihin ja rohkaistaan opiskelijaa kehittämään itseään oppijana. Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään opinto-opasta opintojensa suunnittelun tukena. Opiskelijoita tuetaan löytämään ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan opintojen ja elämän suunnittelun tukena. Opintojakson aikana opiskelija saa tietoa opiskeluhuollon palveluista ja niihin hakeutumisesta. Opintojaksolla korostetaan opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvystä huolehtimisen merkitystä arjessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tuodaan esille tutustumalla työelämään ja lukion jälkeisiin koulutusvaihtoehtoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista tuodaan esille etenkin henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Opiskelija tutustuu myös lukion hyvinvointipalveluihin, joiden avulla tuetaan opiskelijan jaksamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuvat tiedonhaussa koulutusvaihtoehtoihin. Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja lähdekriittiseen tiedonhakuun sekä kannustetaan uteliaisuuteen uuden koulutustiedon etsimisessä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu- ja koulutusvaihtoehtoihin lukion aikana ja sen jälkeen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osallistuu aktiivisesti oppitunneilla erilaisten ryhmätehtävien avulla omien vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Opinto-ohjaajan ja muiden ohjaajien tapaamisissa opiskelija kasvattaa vuorovaikutusosaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana järjestetään monipuolisesti luokkatunteja, infoja, asiantuntijaluentoja, yksilöllistä ja pienryhmäohjausta. Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä opiskelijana (2 op) OP01, pakolliset opinnot

Opiskelija tutustuu lukion käytänteisiin ja toimintakulttuuriin, lukio-opintojen rakenteeseen ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiseen. Opiskelija tutustuu myös ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja sen vaikutukseen jatko-opintoihin hakeutumisessa. Opiskelijoita tuetaan löytämään ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksiaan opintojen ja elämän suunnittelun tukena.

Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä lukiovuotena.

Suoritusmerkintä.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Vantaalaisissa lukioissa opinto-ohjausta toteutetaan koulun toimintakulttuuriin sopivilla toteutustavoilla. Opinto-ohjauksessa kannustetaan opiskelijaa tekemään rohkeasti omaan tulevaisuuteen liittyviä valintoja ja pohtimaan niitä monipuolisesti eri tietolähteitä hyödyntäen. Opiskelijaa ohjataan löytämään ajantasaiset ja luotettavat tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät omaa tulevaisuuden suunnittelua varten. Samalla opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisessä. Lukion loppuvaiheessa korostuu opiskelijan ylioppilaskirjoitus- ja urasuunnitelman laatiminen. Vantaalaiset lukiot tekevät aktiivista yhteistyötä opinto-ohjauksen kehittämisessä ja ajankohtaisen tiedon jakamisessa. Oppiaineessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustutaan yleisesti jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin Suomessa ja ulkomailla.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää edelleen itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan. Opiskelija perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta keskeisiin teemoihin, jotka antavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa sekä antavat valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle. Opiskelija tutustuu erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin sekä muihin mahdollisuuksiin lukion jälkeen, jotka antavat näkökulmia opiskelijan tulevaisuuden suunnitteluun. Opintojakson tavoitteena on lisätä opiskelijan työelämätietoutta sekä syventää työelämätuntemusta. Opintojaksolla tuetaan opiskelijan luottamusta tulevaisuuteen sekä rohkaistaan häntä tekemään omaan tulevaisuuteen, koulutus- ja uravalintaan liittyviä päätöksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen huomioidaan vantaalaisten lukioiden opinto-ohjauksen sisältöjen suunnittelussa. Opinto-ohjauksen avulla tuetaan lukiolaisen stressinhallinta- ja paineensietokykyä sekä oman elämänhallintataitojen kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen tulee esille tutustumalla työelämätaitoihin ja yrittäjyyteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu osallistumalla oppitunneilla erilaisten ryhmätehtävien tekemiseen. Vuorovaikutusosaamista kehitetään myös erilaisten ohjausmuotojen avulla, kuten pienryhmä- ja yksilöohjaus.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu tiedon hakemisessa eri koulutusvaihtoehdoista. Opinto-ohjauksessa opiskelija tutustuu koulutusvaihtoehtoihin ja työelämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen tulee esille pohtimalla tulevaisuuden työelämätrendejä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista tuetaan tutustumalla kansainvälisiin opiskelu-, koulutus- ja työskentelyvaihtoehtoihin lukion jälkeen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana järjestetään monipuolisesti luokkatunteja, infoja, asiantuntijaluentoja, yksilöllistä ja pienryhmäohjausta. Opintojakson aikana opiskelija osallistuu erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tapahtumiin. Opintojakso suoritetaan toisena ja kolmantena lukiovuotena. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (2 op) OP02, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan. Opiskelija perehtyy jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta keskeisiin teemoihin, jotka antavat valmiuksia jatko-opintopäätöksen tekemiseen sekä työelämään siirtymiselle.

Opintojakso suoritetaan toisena ja kolmantena lukiovuotena.

Suoritusmerkintä.

Lukiolainen työelämässä, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää omaa tietoisuutta työelämästä ja oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan työelämän näkökulmasta. Opintojakson aikana opiskelija kerryttää itselleen työkokemusta. Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuun liittyvää prosessia ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ajanhallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy kaksi tapaamista oman opinto-ohjaajan kanssa. Tapaamisista sovitaan opiskelijakohtaisesti. Opintojaksoon kuuluu erilaisia kirjallisia tehtäviä, joiden valintaan opiskelijalla on mahdollisuus itse vaikuttaa. Lukiolainen työelämässä -opintojakson suorittaminen edellyttää vähintään 40 tunnin työskentelyä opiskelijan itse hankkimassa työpaikassa joko lukuvuoden tai kesäloman aikana, opintojaksoon liittyvien kirjallisten tehtävien palauttamista ja tapaamisia opinto-ohjaajan kanssa. Opiskelijan tulee näyttää työsopimusta tai -todistusta palautekeskustelussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen on integroitu opintojakson teemoihin ja oppimistehtäviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä. Opintojakso soveltuu jokaiselle vuositasolle. Opintojakson voi suorittaa vain kerran lukioaikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuun liittyvää prosessia ja opetellaan tunnistamaan kirjallisten tehtävien avulla omia vahvuuksia ja kiinnostuksia. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ajanhallintataitoja ja yhdistämään lukio-opinnot ja työssäkäynnin.

Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen sisältöjen hyväksyttyä suoritusta ja vähintään 40 tunnin työssäkäyntiä. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*

- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Sosiaalisen ja kulttuurisen näkökulman käsittelyssä voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu opintojakson aikana johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Hyvinvointiosaamista vahvistetaan myös tarkastelemalla esimerkiksi sitä, miten uni vaikuttaa oppimiseen. Oppimisen yhteydessä hyvinvointia voi käsitellä esimerkiksi pystyvyysuskomusten ja motivaation kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää sen, millainen tiede psykologia on sekä sen, että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin. Tätä voi lähestyä monitieteistä osaamista vahvistaen esimerkiksi tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä laadullisista ja psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä. Monitieteistä osaamista tukee myös tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu. Oppimiseen liittyvät sisällöt, kuten oppimisstrategiat, metakognitio ja erilaiset oppimiskulttuurit, auttavat saavuttamaan monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan psykologiaan tieteenä sekä tarkastellaan ihmistä biologisesta, psyykkisestä, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi perehdytään oppimiseen ja opiskeluun psykologisena ilmiönä sekä johonkin valinnaiseen hyvinvoinnin ilmiöön. Opintojakso on pakollinen.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*

- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelija tutustuu opintojaksolla myös omaan kehityshistoriaansa ja sitä kautta analysoi myös paikallista kasvuympäristöään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista tukee esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden sekä temperamentin käsitteen tarkastelu. Monitieteiseen osaamiseen liittyviä näkökulmia voi tuoda esiin esimerkiksi tarkasteltaessa hermoston kehitystä psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana. Tunne-elämää, vuorovaikutusta ja kognitiivista kehitystä tarkastellaan useista näkökulmista, ja aiheet yhdistyvät laajempaan kokonaisuuteen jossa pohditaan erilaisten kehityspolkujen muodostumista varhaislapsuudesta aikuisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista tuetaan esimerkiksi vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkityksen käsittelyssä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ihmisen hermoston kehitystä, tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitystä sekä kognitiivista kehitystä. Lisäksi tarkastellaan identiteetin muuttuvuutta elämänkulun aikana. Tavoitteena on perehtyä kehityksen yksilöllisyyteen ja jatkuvuuteen. Lisäksi tarkastellaan kehityspsykologiaan liittyvää tutkimusta. Opintojakso on valinnainen ja syventävä.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä lähiympäristössä toimivien korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kokeellisen tutkimuksen suunnitteluun ja tutkimussuunnitelman arvioimiseen kuuluu eettisten näkökohtien huomioon ottaminen, mikä tukee eettistä osaamista. Neurologisen yksilöllisyyden ymmärtäminen tukee moraalitajun ja kykyä toisten ihmisten huomioimiseen. Samoin ymmärrys

elämän hauraudesta: milli kalloa ja rahtunen nestettä suojaavat aivoja, minkä oivaltaminen auttaa moraalisen vastuunkannon kirkastumisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Esimerkiksi sisäisten mallien ja havaintokehän tarkastelu tukee globaali- ja kulttuuriosaamiseen liityviä tavoitteita. Tähän liittyy myös ennakkoluulojen rakentumisen ja kognitiivisten vinoumien ymmärtäminen. Lisäksi havaintopsykologiset lainalaisuudet selittävät joitakin kulttuurisia eroavaisuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista. Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyviä näkökohtia voi nostaa esiin esimerkiksi tarkasteltaessa esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta. Monitieteistä ja luovaa osaamista lisäksi edistää esimerkiksi käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyviä häiriöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan tiedonkäsittelyn luonteeseen ja sen hermostolliseen perustaan. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden, kuten havaitsemisen, tarkkaavaisuuden, muistin, kielen ja päätöksenteon, tarkastelemiseen. Tutustutaan kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmiin sekä suunnitellaan yksinkertainen kokeellinen tutkimus. Opintojakso on syventävä.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Mielenterveyteen liittyviä teemoja voidaan pohtia myös paikallisessa kontekstissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista tukee esimerkiksi ymmärrys resiliensseistä ja tunteiden säätelystä sekä kriisien ja niistä selviytymisen käsittely. Opintojaksolla tarkastellaan muun muassa mielenterveyden ylläpitämisen keinoja, onnellisuuden saavuttamista ja psyykkisen hyvinvoinnin osatekijöitä. Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää myös hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Tunteiden psykologiaan liittyvät sisällöt tukevat monipuolisesti vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys-käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Opintojakson sisältöihin kuuluvan resilienssin tarkastelun avulla opiskelijaa voidaan rohkaista ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia. Epäkohtien ymmärtäminen motivoi myös poliittiseen toimintaan ja epäkohtien korjaamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään tunteiden psykologiaan, psyykkisen hyvinvoinnin ja psyykkisen tasapainon ylläpitämiseen sekä mielenterveyteen. Tavoitteena on, että opiskelija osaa selittää

tunteisiin, mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen. Tutustutaan erityisesti ei-kokeelliseen tutkimukseen, kuten korrelatiiviseen ja kuvailevaan tutkimukseen. Opintojakso on valinnainen ja syventävä.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*

- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Sosiaalisen ja kulttuurisen näkökulman käsittelyssä voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista. Myös identiteetin ja persoonallisuuden narratiivisuuden tarkastelu tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi käsiteltäessä perimän ja ympäristön vuorovaikutusta älykkyydessä. Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita voidaan tukea tarkasteltaessa älykkyyteen ja luovuuteen vaikuttavia yksilöllisiä eroja esimerkiksi persoonallisuuden pysyvyyden ja muuttuvuuden sekä käyttäytymisgenetiikan perustiedon avulla. Luovuuden määritelmien ja luovuuteen liittyvien tekijöiden käsitteleminen syventää opiskelijan käsitystä luovuudesta. Muun muassa yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista ovat moduulin sisältöjä, joiden avulla voidaan vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään persoonallisuuteen kokonaisuutena sekä sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitykseen yksilön toiminnassa. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen ja osaa selittää yksilöiden välisiä eroja erilaisista näkökulmista sekä soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen. Opintojaksossa opiskelija tutustuu persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen. Opintojakso on valinnainen ja syventävä.

Psykologian yo-kertaus, 2 op (PS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opitun kertaaminen ja vahvistaminen
- Psykologian ainereaalin ylioppilaskokeeseen ja tehtävätyyppeihin tutustuminen
- Vastaustekniikan harjoittelu
- Psykologian ainereaalin ylioppilaskokeessa tarvittavan tieto- ja viestintätekniikan harjoittelu

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion psykologian oppimäärän kertaaminen soveltuvin osin
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan psykologian ainereaalissa tarvittavia kirjallisen viestinnän taitoja kuten jäsennellyn esseevastauksen kirjoittamista .

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa kerrataan psykologian oppimäärään kuuluvia keskeisiä asioita ja tuetaan opiskelijaa yhdistämään eri opintojaksojen sisältöjä joustavasti toisiinsa niin, että opiskelija kykenee tarkastelemaan ihmisen käyttäytymistä monipuolisesti eri näkökulmista käsin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti:

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten.

Monipuolisesti:

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- opintojakson arviointi: hyväksytty/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso valmentaa psykologian ainereaaliin. Sen aikana kerrataan, syvennetään ja sovelletaan psykologian keskeisiä asioita ainereaalia varten ja harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista. Pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä syventävien opintojaksojen sisältöjen pohjalta ja harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita. Opintojakso on valinnainen ja soveltava.

Opintojakso suoritetaan viimeisenä ennen psykologian yo-kokeeseen osallistumista. Suoritusmerkintä (hyväksytty/hylätty).

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- sosiaalipsykologian keskeisten käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtäminen
- yksilön toiminnan selittäminen osana ryhmää ja yhteisöä
- valinnaiseen sosiaalipsykologiseen ilmiöön ja sen tutkimiseen perehtyminen
- tarkoituksenmukaisen tieto- ja viestintätekniikan käyttö oppimisessa ja viestinnässä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sosialisaatioprosessin tarkastelu
- Sosiaalinen kognitio
- Asenteet ja sosiaalinen vaikuttaminen
- Yksilö ryhmän ja yhteisön jäsenenä
- Ryhmien väliset suhteet
- Ajankohtaisten, sosiaalipsykologiaan liittyvien yhteiskunnallisten ilmiöiden tarkastelu
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opintojaksossa voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan tukea tarkasteltaessa esimerkiksi sosiaalipsykologian tutkimusesimerkkejä sekä esimerkkiejä, jotka liittyvät kulttuurien vaikutukseen ajatteluun ja käyttäytymiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kannalta hyödyllisiä sisältöjä ovat esimerkit kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen sekä esimerkit yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelija ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmäkäyttäytymistä eri tasoilla sekä itseään niiden osana. Tavoitteena on oppia ymmärtämään itseä ja muita laajempien yhteisöjen sekä kulttuurin jäsenenä sekä saada virikkeitä sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittämiseen. Opintojaksolla perehdytään ajankohtaisiin sosiaalipsykologisiin ilmiöihin ja tutustutaan sosiaalipsykologiseen tutkimukseen. Opintojakso on valinnainen ja soveltava. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Mitä on sukupuoli?, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöihin ja erilaisiin, esimerkiksi psykologisiin tai filosofisiin, tapoihin selittää niitä.
- Opiskelija harjaantuu tunnistamaan ja analysoimaan sukupuolta ja seksuaalisuutta koskevia väitteitä ja ajankohtaisia keskusteluja.
- Opiskelija ymmärtää sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöiden liittyvän laajemmin yhteiskunnallisiin kysymyksiin oikeudemukaisuudesta, tasa-arvosta ja ihmisoikeuksista.
- Opiskelija ymmärtää sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteen yhtä aikaa yksilöllisenä kokemuksena ja identiteettinä ja toisaalta yhteiskunnallisena järjestelmänä.
- Opiskelija oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan ja viestinnässään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sukupuolta ja seksuaalisuutta selittävät keskeiset teoriaperinteet (mm. psykologiset, filosofiset ja biologiset selitysmallit)

- Sukupuolentutkimus ilmiönä ja sen tutkimuskohteet sekä välineet
- Sukupuoli ja seksuaalisuus yhteiskunnallisina järjestelminä
- Sukupuolen ja seksuaalisuuden historialliset ja nykyiset selitysmallit
- Ajankohtaiset sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvät yhteiskunnalliset kysymykset
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Keskeisten teemojen käsittelyssä voidaan nostaa esiin lähiympäristöstä esiin nousevia monikulttuurisuuden teemoja ja tehdä mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä lähiympäristössä toimivien järjestöjen ja oppilaitosten kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan monitieteisesti sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöihin. Erilaisiin sukupuolta ja seksuaalisuutta koskeviin malleihin perehtyminen tukee opiskelijan kykyä tunnistaa ja analysoida erilaisista tieteellisistä näkökulmista tuotettua tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan tietoutta ja ymmärrystä sukupuolen ja seksuaalisuuden ilmiöiden merkityksestä ja asemasta yhteiskunnassa ja laajemmin kulttuurissa. Opintojakso auttaa opiskelijaa tunnistamaan ja analysoimaan ajankohtaisia sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyviä yhteiskunnallisia keskusteluja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan kykyä erilaisten sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvien identiteettien ja yhteiskunnallisten asemien tunnistamiseen ja ymmärtämiseen. Samalla se tarjoaa välineitä reflektoida omaa identiteettiä, joka tukee opiskelijan hyvinvointitaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisenopintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä on sukupuoli? (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteeseen historian, psykologian, filosofian ja uskonnon näkökulmista. Opintojakso tukee katsomusaineiden sekä psykologian ja filosofian opintoja. Opintojakson tavoitteena on tarjota opiskelijoille välineitä tarkastella kriittisesti sukupuolta ja seksuaalisuutta, niitä koskevia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja ajankohtaisia yhteiskunnallisia keskusteluja.

Suoritusmerkintä.

Psykologia työelämässä, 2 op (PS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu vierailuiden avulla psykologian opiskeluun, tutkimukseen ja psykologian sovellusaloihin eli ammatteihin, joissa psykologiaa hyödynnetään
- opiskelija oppii soveltamaan omaa psykologian osaamistaan
- opiskelija saa välineitä oman psyykkisen hyvinvointinsa lisäämiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- psykologian pääsykokeet ja opiskelu yliopistossa
- psykologia tieteenalana ja psykologian lähitieteet
- tutkimuksen tekeminen yliopistossa ja sairaaloissa
- psykologian näkyminen työelämässä ja yritysmaailmassa
- psykologian sovellusalat kuten kehitys- ja kasvatuspsykologia, neuropsykologia, kliininen psykologia, persoonallisuuspsykologiaja työpsykologia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee opiskelijoiden jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia. Opintojaksossa tuodaan näkyväksi psykologiaan liittyviä yrittäjätaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti.

• opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa

• arviontikriteerit ovat opiskelijan nähtävillä

• opiskelijan oppimista ohjaten monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

• arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana

• arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, jakson kirjalliset ja suulliset tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi

• opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologia työelämässä (2 op), , paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan psykologiaan työelämässä ja jatko-opinnoissa (esim. psykologian opiskelu yliopistossa, kehityspsykologia, mielenterveyden psykologia, urheilupsykologia). Opintojakso toteutetaan vierailijoiden ja vierailujen avulla.

Suoritusmerkintä.

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen*

tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten ***yhteiskunnallista osaamista****.*

Eettisyys ja ympäristöosaaminen *näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi

keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pohtii elämäntapavalintojen merkitystä itselleen ja ympäristölleen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan ja taitojaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pohtii suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin merkitystä yksilön ja yhteisön terveydelle.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan eettisesti terveyteen liittyviä valintoja ja niiden seurauksia

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa mahdollisesti löytää itselle sopivia oppimisen tapoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin. Arviointi on oppimisprosessin aikaista ja summatiivista loppuarviointia. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia. Arviointi kohdistuu asiatietojen hallintaan ja käsitteiden käyttöön, tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, arvioida ja yhdistella tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys voimavarana (2op), TE01, pakolliset opinnot

Opintojaksolla keskitytään ihmisen keskeisiin voimavaroihin esim. uni, liikunta, ravitsemus ja mielenterveys. Opintojaksolla pohditaan eri tekijöiden, kuten elintapojen, merkitystä terveyteen ja hyvinvointiin, sekä arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä.

Numeroarviointi

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa esitellä turvallisen ympäristön rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä ja pohtia omien elintapavalintojen vaikutusta niihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle sekä saa keinoja kestävän kehityksen tukemiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin. Arviointi on oppimisprosessin aikaista ja summatiivista loppuarviointia. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia. Arviointi kohdistuu asiatietojen hallintaan ja käsitteiden käyttöön, tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, arvioida ja yhdistella tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja ympäristö (2 op), TE02 , valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Lisäksi tarkastellaan ympäristön terveysvaikutuksia, omien valintojen vaikutusta ympäristöön sekä mielihyvää ja riippuvuutta.

Numeroarviointi.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien*

merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- *osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan terveysosaamista pyritään kehittämään tekemällä tutuksi paikallisia terveyttä edistäviä toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa nimetä terveyden yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia edellytyksiä sekä hahmottaa niiden ja yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyden eriarvoisuuden syntymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa työskennellä rakentavasti ryhmässä. Opiskelija käyttää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tehtävissä sekä kehittää kielitietoisuuttaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietojaan, taitojaan ja itsetuntemustaan oman ja toisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa nimetä väestötason ja globaalin tason terveyttä määrittäviä tekijöitä, pohtia niiden vaikutusta terveyden ja terveyden eriarvoisuuden rakentumisessa sekä esitellä globaaleja terveysuhkia ja niiden ennaltaehkäisyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin. Arviointi on oppimisprosessin aikaista ja summatiivista loppuarviointia. Arviointi voi sisältää myös vertais-, ja itsearviointia. Arviointi kohdistuu asiatietojen hallintaan ja käsitteiden käyttöön, tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, arvioida ja yhdistella tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys ja yhteiskunta (2op), TE03, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tarkastellaan terveydenhuollon historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Lisäksi perehdytään tarttuviin ja tarttumattomiin taguteihin, tarkastellaan sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle, pohditaan terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja globaaleja terveyshaasteita.

Numeroarviointi.

Terveystiedon yo-kertaus, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kykenee itsenäisesti kertaamaan lukion terveystiedon oppimäärän. Opiskelija tuntee terveystiedon ylioppilaskokeen luonteen ja rakenteen sekä kokeen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot. Vantaan lukiokoulutuksessa terveystiedon opiskelun tavoite on tukea opiskelijan kykyä muodostaa perusteltuja näkemyksiä ja ajatuksia terveystiedon laajasta aihepiiristä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa huomioidaan oppituntien tauottaminen. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan etsiä ja yhdistellä eri tieteenalan luotettavaa tietoa, tulkita sitä kriittisesti sekä tuottaa uutta tietoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoon kuuluvien tehtävien tekeminen. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveystiedon yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Keskitytään terveystiedon ainereaalin sisältöihin ja harjoitellaan

ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista.

Suoritusmerkintä.

7.18. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja*

laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – –

[Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Tutustutaan suomenruotsalaisen, ruotsalaisen sekä muiden pohjoismaiden kulttuurien eri osa-alueisiin ja yhteisön arvojen moninaisuuteen. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä, ja samalla pohtia kulttuurin ja taiteen merkitystä oman identiteetin kehitykselle. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin

voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos. Keskeisinä sisältöinä ovat luova toiminta, pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan suomenruotsalaisen, ruotsalaisen sekä pohjoismaisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) RUA3, pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan suomenruotsalaisen, ruotsalaisen sekä pohjoismaisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja. Opintojakson aikana harjoitellaan luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä sisältöjä ovat pohjoismainen hyvinvointi ja sen taustat, vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo, yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus, neuvottelemisen taidot sekä median rooli asenteiden muokkaajana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta monimuotoisessa maailmassa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta monimuotoisessa maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta, argumentointi sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen (osallisuus), globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) RUA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta monimuotoisessa maailmassa. Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Numeroarviointi

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson päätehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta. Opintojakson aikana opitaan tulkitsemaan tieteellistä tekstiä ja kirjoittamaan asiatekstiä. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja sekä kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista sekä itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat ja erilaiset tulevaisuudenvisiot sekä kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot ja mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia. Opintojaksolla käsitellään yleistajuisia tieteellisiä tekstejä. Lähdekriittisyys on yksi opintojakson keskeisistä sisällöistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tieteellisten tekstien tulkinta ja erilaisten tekstien tuottaminen ja tulkitseminen sekä yksin, että ryhmässä. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) RUA5, pakolliset opinnot

Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista mielipiteitä sekä opettelee hyödyntämään erilaisia tietolähteitä. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa kontekstissa ruotsin kielellä erityisesti pohjoismaisessa kontekstissa.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille, rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa, kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä sisältöjä ovat ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä, jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten, kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina, itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta. Opintojaksossa tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla syventyy opiskelijan ymmärrys ruotsin kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa, vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja

kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa eri pohjoismaisessa kontekstissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen ja muodollisen tekstien tuottaminen sekä uudenlaiset vuorovaikutustilanteet. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) RUA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa eri pohjoismaisessa kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.
Numeroarviointi

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin ruotsin kielellä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Pyritään hyödyntämään

yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta, kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi sekä osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos, kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä, esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista sekä ratkaisukeskeisyys.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan tietoa ja taitoa globaalien ympäristökysymysten käsittelyyn ruotsin kielellä**.** Tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta, kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi sekä osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan tietoa ja taitoa globaalien ympäristökysymysten käsittelyyn ruotsin kielellä**.** Tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Pyritään hyödyntämään yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen sekä kirjalliset ja suulliset vuorovaikutustilanteet. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) RUA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan tietoa ja taitoa globaalien ympäristökysymysten käsittelyyn ruotsin kielellä**.** Tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Harjoitellaan laajempia suullisia tai kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan pohjoismaiseen, sekä kansainväliseen toimijuuteen sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tavoitteena on toisen huomioiminen viestintätilanteessa.
- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen. Pyritään syventämään ymmärrystä suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä sekä vahvistamaan suullisen vuorovaikutuksen taitojaa ja ymmärtämään kielen eri variantteja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi sekä ohjata toisen huomioon ottamiseen viestintätilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaiset vuorovaikutustilanteet monipuolisiin aihepiireihin liittyen sekä valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen valmistautuminen sekä kyseisen kokeen suorittaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat erityisesti vuorovaikutustaidot sekä hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) RUA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi

Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet sekä kirjoitetaan erilaisia kirjoitelmia.
- Laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä.
- Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aineita.
- Opintojaksossa hiotaan kirjallista ilmaisua ja kerrataan ja syvennetään rakenteiden hallintaa.
- Opintojakso on yhteinen RUB08 - opiskelijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteita harjoitellaan monipuolisesti valmistautuen yo-kirjoituksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat erityisesti vuorovaikutustaidot. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksyttyyn merkintään vaaditaan säännöllistä läsnäoloa sekä annettujen kirjallisten suorittamista. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe soveltuvin osin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin yo-kertaus (2op), RUA09, valinnaiset opinnot

Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua. Opintojaksolla kerrataan kielioppirakenteita sekä laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä. Opintojaksolla tehdään preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä

Ainekirjoitus, 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa.
- Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. Se keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Viestiminen kirjallisesti erityyppisissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat erilaiset vuorovaikutustilanteet monipuolisiin aihepiireihin liittyen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat erityisesti vuorovaikutustaidot. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ainekirjoitus (2op), RUA10, valinnaiset opinnot

Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa. Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA01RUA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Avataan lukion ruotsin kielen opiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Verrataan äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta. Kehitetään kielten opiskelustrategioita sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja. Lisäksi asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle, arvioidaan omaa kielitaitoa ja täydennetään kieliprofiilia ruotsin kielen näkökulmasta. Tutustutaan erilaisiin teksti-ja tyylilajeihin sekä pyritään näkemään kielen osaaminen voimavarana.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

- Totutetaan opiskelijaa kieltenopiskeluun, jossa ruotsia käytetään mahdollisimman paljon ja tutustutaan kielen oppimisen apuvälineisiin.
- Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvivointiosaaminen korostuu monipuolisina työskentelytapoina ja hyvän työilmapiirin kehittämisessä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi:

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kulttuurin tuntemus sekä kielen perusteiden kertaus. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) RUA01RUA02, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ruotsin ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä pohjoismaiseen kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi

7.18.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu suomenruotsalaisuuden ja muiden pohjoismaiden kulttuuri-ilmiöihin. Opintojakson aikana opiskelija hyödyntää ruotsalaisia medioita opintojakson tavoitteiden saavuttamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tiedonhaku, tekstin tuottaminen ja ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu globaali - ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuri ja mediat (2 op), RUB13, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen**.**

Tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä.

Numeroarviointi

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija syventyy erilaisiin paikallisiin ja yhteiskunnallisiin aiheisiin nuorten näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin tuottaminen ja ymmärtäminen.
Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen. Tämä ohjaa opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristömme (2 op), RUB14, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on edelleen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu erilaisiin tekstityyppeihin ja kehittyy tekstin tuottamisessa.

Numeroarviointi

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää omakohtaisesti ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa.
- Opiskelijoita kannustetaan jatkamaan vieraiden kielten opiskelua, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson teemoina jatko-opinnot, urasuunnitelmat ja elinikäinen oppiminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu pääkaupunkiseudun tarjoamiin opiskelu- ja työntekomahdollisuuksiin ruotsin kielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat jatko-opiskeluun ja työelämään liittyvät vuorovaikutustaidot sekä näihin teemoihin liittyvien tekstien ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Kieliprofiilin laatimisessa pääpaino on itsearvioinnissa sekä omien vahvuuksien tunnistamisessa.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu- ja työelämä (2 op) , RUB15, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on tutustuttaa mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Opiskelija perehtyy pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön sekä rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Kaksikielisen Vantaan tarjoamia mahdollisuuksia käytetään hyödyksi molempien kansalliskielten osaamisen, kieliryhmien keskinäisen ymmärryksen ja kulttuurikompetenssin lisäämiseksi.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan kaksikielisen Vantaam tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarjotaan opiskelijalle mahdollisuuksia keskustella monialaisesti oppiainerajat ylittävistä ajankohtaisista ja paikallisista teemoista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutustaidot monialaisia teemoja

käsitellen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely, itsearviointi sekä suullisen kielitaidon koe.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op), RUB16, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Opiskelijoita kannustetaan jatkamaan vieraiden kielten opiskelua, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan hyödyntämään ja kehittämään kielitaitoaan myös perinteisten oppimisympäristöjen ulkopuolella.
- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään kestävää elämäntapaa monipuolisesti ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden paikallista vaikuttavuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kirjalliset vuorovaikutustaidot sekä kestävään elämäntapaan liittyvien tekstien ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä elämäntapa (2 op), RUB17, valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.

Numeroarviointi

Ainekirjoitus, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa
- Opintojakso valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa.
- Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla.
- Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.
- RUA10 -opintojakso vastaa RUB18-opintojaksoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutustilanteita monipuolisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Ainekirjoitus (2op) RUB18, valinnaiset opinnot

Opintojakso keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Opintojakso valmentaa yo-kirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. RUB18 = RUA10

Suoritusmerkintä.

Ruotsin yo-kertaus, 2 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua
- Opintojaksolla kerrataan lukion oppimäärän rakenteita ja tehdään yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan kirjoitelmia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan kielioppirakenteita sekä laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä
- Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.
- RUA09 -opintojakso vastaa RUB19-opintojaksoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteita harjoitellaan monipuolisesti valmistautuen ylioppilaskokeeseen,

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, preliminäärikoe, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin yo-kertaus (2op) RUB19, valinnaiset opinnot

Opintojaksolla kerrataan lukion oppimäärän rakenteita ja tehdään yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan kirjoitelmia. Opintojakson päätteeksi on preliminäärikoe. RUB19 = RUA09

Suoritusmerkintä.

Peruskoulun ruotsin kertaus, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ruotsin kielen peruskielioppirakenteita sekä tutustuu helpohkoihin teksteihin.
- Opintojaksoa suositellaan kaikille, joilla ruotsin arvosana lukioon tullessa on seitsemän tai alempi.
- Opintojakso valmentaa ruotsin lukio-opintoihin ja vahvistaa perusasioiden osaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy nuorille läheisiin teemoihin ja perusrakenteiden kertaamiseen.
- Opintojaksolla harjoitellaan myös suullista kielitaitoa, kirjoittamista ja kuuntelua.
- Opiskelijoiden toiveet ja tarpeet otetaan huomioon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan arkisia vuorovaikutustilanteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa keskustellaan opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista. Yhdessä sovitut kriteerit kirjataan opiskelijoiden nähtäväksi. Itse- ja vertaisarviointia hyödynnetään yhtenä osana arviointia. Opiskelija saa luokkayhteisössään jatkuvaa, monipuolista ja kannustavaa palautetta, jonka pohjalta opiskelija voi reflektoida omaa edistymistään. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulun ruotsin kertaus (2op), RUB110, valinnaiset opinnot

Opiskelija kertaa ruotsin kielen peruskielioppirakenteita sekä tutustuu helpohkoihin teksteihin. Kerrataan yläasteen asioita. Opintojaksoa suositellaan kaikille, joilla ruotsin arvosana lukioon tullessa on seitsemän tai alempi.

Suoritusmerkintä.

Keskipitkän ruotsin tuki, 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada ruotsin opintojaksot suoritetuiksi
- Tavoitteena on saada hylätty opintojakso korotettua hyväksytyksi,

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jokaiselleopiskelijalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma.
- Vaaditut suorituskriteerit täyttämällä on mahdollista korottaa yksi hylätty arvosana arvosanaksi 5.
- Opintojaksosta on myös mahdollista arvosanan korottamisen sijaan saada suoritusmerkintä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustilanteita harjoitellaan monipuolisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueet ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sisältövalintoihin ja arviointiin.

Opintojaksosta on myös mahdollista arvosanan korottamisen sijaan saada suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskipitkän ruotsin tuki (2 op), RUB111, valinnaiset opinnot

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada ruotsin opintojaksot suoritetuiksi. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma. Vaaditut suorituskriteerit täyttämällä on mahdollista korottaa yksi hylätty arvosana arvosanaksi 5.

Opintojaksosta on myös mahdollista arvosanan korottamisen sijaan saada suoritusmerkintä.

Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUB11RUB12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan useita kieliä, ja opiskelija kehittää itselleen monipuolista kieliprofiilia.
- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ruotsin kielen tarpeen työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita ohjataan kehittämään digitaitoja, jotka tukevat kielten oppimista ja kannustetaan jakamaan digiosaamistaan.
- Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.
- Kielten opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija laatii kieliprofiilin ja vahvistaa oppimaan oppimisen taitoja. Opintojaksona aika opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan. Opiskeltavat tekstit käsittelevät yksilön ja yhteisön hyvinvointia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vuorovaikutustaidot ja opiskelustrategiat.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi. Opintojen alkuvaiheessa arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan sitoutuminen, sinnikkyys ja vastuun ottaminen opinnoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitietoisuus ja vuorovaikutustaidot (4op) RUB11RUB12, pakolliset opinnot

RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

RUB12 Ruotsin kieli arjessani (3 op)

Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion ruotsin opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan sekä kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Numeroarviointi

7.19. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Opiskelijakunta, 2 op (TO02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintosuorituksen saa OPKH-toiminnasta kalenterivuoden ajalta
- Koulun päätöksentekoon osallistuminen
- Vastuun kantaminen
- Yhteistyötaitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- OPKH-tekee tiivistä yteistyötä koulun johdon ja ohjaavien opettajien kanssa
- OPKHn tukiyhdistys vastaa varojen käytöstä ja kirjanpidosta
- Koulun arjen sujuvoittaminen ja koko työyhteisön tukeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyöosaamisen kehittäminen opiskelijoiden ja opettajakunnan kesken. OPKHn jäsenet päättävät asioista demokraattisesti, päätöksen teon perusteet ja toisen kunnioittaminen. Kompromissitaidot.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osallistuminen arvioidaan kalenterivuoden jälkeen suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijakunta (2 op), paikallinen valinnainen

Opiskelijakunnan hallituksen toimintaan aktiivisesti osallistumalla opiskelija voi suorittaa Opiskelijakunta -opintojakson. Opiskelijakunnan toimintaa ohjaa opiskelijakunnan toimintasuunnitelma, joka on hyväksytty osaksi vuotuista lukion lukuvuosisuunnitelmaa. Opiskelijakunta työskentelee yhteistyössä rehtorin ja opettajien kanssa myönteisen ja viihtyisän ilmapiirin luomiseksi lukioyhteisöömme. Suoritusmerkintä.

Minä vaikuttajana, 2 op (TO06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on rohkaista opiskelijaa osallistumaan aktiivisesti ja koulun toimintaan ja yhteisölliseen tekemiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintokokonaisuuden sisällön opiskelija valitsee itse.
- Osasuoritukset voivat olla ajankohtaisten tarpeiden tai yhteistyöprojektien synnyttämiä kokonaisuuksia, kuten organisointitehtäviä koulun tapahtumissa tai esimerkiksi tiimien toimintaan osallistumista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija erityisesti pääsee itsessään kehittämään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintokokonaisuuden suoritusaikaa on koko lukio-opintojen ajan. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on rohkaista opiskelijaa osallistumaan aktiivisesti ja koulun toimintaan ja yhteisölliseen tekemiseen. Opintokokonaisuuden sisällön opiskelija valitsee itse. Osasuoritukset voivat olla ajankohtaisten tarpeiden tai yhteistyöprojektien synnyttämiä kokonaisuuksia, kuten organisointitehtäviä koulun tapahtumissa tai esimerkiksi tiimien toimintaan osallistumista. Opintojakson sisällön valinta vaikuttaa siihen, mitä laaja-alaisen osaamisen taitoja opiskelija

erityisesti pääsee itsessään kehittämään. Opintokokonaisuuden suoritusaikaa on koko lukio-opintojen ajan. Arviointi suoritusmerkintä.

Kansainvälisyys 1, 2 op (TO11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen lukion kansainväliseen toimintaan monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa maailmassa
- Opiskelija rohkaistuu toimimaan aktiivisesti kansainvälisissä yhteyksissä ja eri kulttuureissa.
- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään hankkimaansa kielitaitoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan mm. kantamalla vastuuta vierailujen järjestelyistä, tiedottamalla opiskelusta ja harjoittelusta ulkomailla, kutsumalla vierailevia puhujia, järjestämällä eri maita sekä valtioiden ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta edistäviä järjestöjä koskevia päivänavauksia, teemapäiviä ja näyttelyitä.
- Opintojakson voi myös suorittaa osallistumalla ulkomailla järjestettävään hankkeeseen.
- Kansainvälisiä kontakteja ylläpidetään ja luodaan myös virtaalisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pääsee omakohtaisesti tutustumaan eri kulttuureihin ja olemaan aktiivinen osallistuja kansainvälisessä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa vierailla kielillä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja kehitetään kansainvälisessä yhteistyössä. Uskallus käyttää vieraita kieliä korostuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta hankekohtaisesti. Opintojakson voi suorittaa yksittäisenä projektina tai lukion aikana kertyneinä aktiivisuussuoritteina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälisyys 1, TO11 (2op) koulukohtaiset valinnaiset opinnot, KAN1

Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan lukio-opintojensa aikana erikseen sovittavalla tavalla. Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta.

Suoritusmerkintä

Kansainvälisyys 2, 2 op (TO12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen lukion kansainväliseen toimintaan monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa maailmassa
- Opiskelija rohkaistuu toimimaan aktiivisesti kansainvälisissä yhteyksissä ja eri kulttuureissa.
- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään hankkimaansa kielitaitoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan mm. kantamalla vastuuta vierailujen järjestelyistä, tiedottamalla opiskelusta ja harjoittelusta ulkomailla, kutsumalla vierailevia puhujia, järjestämällä eri maita sekä valtioiden ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta edistäviä järjestöjä koskevia päivänavauksia, teemapäiviä ja näyttelyitä.
- Opintojakson voi myös suorittaa osallistumalla ulkomailla järjestettävään hankkeeseen.
- Opintojakson suorittamista valvovat opettaja, joka on nimetty kansainvälisyyskoordinaattoriksi sekä hankevastaavat.
- Suoritusaika koska tahansa lukio-opintojen aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pääsee omakohtaisesti tutustumaan eri kulttuureihin ja olemaan aktiivinen osallistuja kansainvälisessä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa vierailla kielillä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja kehitetään kansainvälisessä yhteistyössä. Uskallus käyttää vieraita kieliä korostuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta hankekohtaisesti. Opintojakson voi suorittaa yksittäisenä projektina tai lukion aikana kertyneinä aktiivisuussuoritteina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälisyys 2, TO12 (2op), koulukohtaiset valinnaiset opinnot, KAN2

Opiskelijat osallistuvat lukion kansainväliseen toimintaan lukio-opintojensa aikana erikseen sovittavalla tavalla. Kansainvälisyyskoordinaattori ja hankevastaavat vastaavat opintojaksosta.

Suoritusmerkintä

Lukion tutor 1, 2 op (TO15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion tutorit toimivat mm. markkinointitehtävissä.
- Opiskelija oppii ottamaan vastuuta mm. muista opiskelijoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukio tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista.
- Työnkuva voi vaihdella eri vuosina.
- Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä.
- Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kasvattaa opiskelijan vastuunkantoa yhteisöstään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan tunnetaitoja ja vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa palautetta toiminnastaan tutorina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO15 Lukion tutor 1 (2 op) paikalliset valinnaiset opinnot

Lukio tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista. Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä. Työnkuva voi vaihdella eri vuosina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Lukion tutor 2, 2 op (TO16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukion tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä.
- Opiskelija oppii ottamaan vastuuta mm. muista opiskelijoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista.
- Työnkuva voi vaihdella eri vuosina.
- Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä.
- Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan tunnetaitoja ja vuorovaikutusosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kasvattaa opiskelijan vastuunkantoa yhteisöstään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa palautetta toiminnastaan tutorina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO15 Lukion tutor 2 (2 op) paikalliset valinnaiset opinnot

Lukio tutorit valitaan tavallisesti ykkösvuosikurssin opiskelijoista. Tutorit toimivat mm. lukion markkinointitehtävissä. Työnkuva voi vaihdella eri vuosina. Aktiivisella osallistumisella tutortoimintaan myös 2. lukuvuoden aikana opiskelija voi saada opintojaksosuorituksen.

Suoritusmerkintä.

Liike mediataiteessa, 2 op (TO19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Liike mediataiteessa -opintojakso tuo yhteen tanssin sekä mediataiteen käytäntöjä. Tavoitteena on harjoitella poikkitaiteellista työryhmätyöskentelyä, jossa elokuvallinen ajattelu kohtaa koreografisen ajattelun.
- Opiskelijat harjoittelevat kuvauksen ja kokeellisen kuvakerronnan yhdistämistä liikepohjaiseen tarinankerrontaan ja tuottavat pienryhmissä tanssilliset mediataideteokset.
- Opintojakso kehittää opiskelijoiden osaamista tanssin ja median aloilta, tekee tilaa monipuoliselle vertaisoppimiselle ja laajentaa opiskelijoiden käsitystä tanssi- sekä mediataiteen kentästä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijoiden osaamista tanssin ja median aloilta, ja laajentaa käsitystä tanssi- ja mediataiteen kentästä.
- Opintojakso rakentuu pienryhmätyöskentelylle ja monipuoliselle vertaisoppimiselle.. Opiskelijat orientoituvat opintojakson teemoihin kuvaustapoja ja liikekieltä tutkivien harjoitusten avulla.
- Harjoitusten ja teosesimerkkien kautta opiskelijat tutustuvat tanssielokuviin, paikkasidoinnaiseen taiteeseen sekä liikkuvan kuvan teknologioihin ja tuotantotapoihin.
- Opintojakson jälkimmäinen puolisko keskittyy mediataideteoksen toteuttamiseen. Teosten lähtökohtana toimii kurssilla vuosittain vaihtuva temaattinen fokus sekä opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat pääsevät hyödyntämään vahvuuksiaan ja harjoittelemaan roolitettua ryhmätyöskentelyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Pienryhmätyöskentely kehittää opiskelijoiden sosiaalisia- ja yhdessä oppimisen taitoja ja haastaa luovaan monialaiseen työskentelyyn.

Hyvinvointiosaaminen

Pienryhmätyöskentely kehittää opiskelijoiden sosiaalisia- ja yhdessä oppimisen taitoja ja haastaa luovaan monialaiseen työskentelyyn.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkintänä.

Opintojakson vapaa kuvaus

TO19 Liike mediataiteessa (2 op), paikallinen valinnainen opintojakso

Liike mediataiteessa -opintojakso tuo yhteen tanssin sekä mediataiteen käytäntöjä. Keskeistä on liikkeen ja kameran yhteistyö ja kameralle luodut koreografiat. Opintojakson teemoihin tutustutaan kuvaustapoja ja liikekieltä tutkivien harjoitusten avulla, ja syvennytään mm. tanssielokuviin, paikkasidoinnaiseen taiteeseen sekä liikkuvan kuvan teknologioihin ja tuotantotapoihin.

Opintojakson tavoite on oman mediataideteoksen toteuttaminen työryhmissä. Teosten lähtökohtana toimii kurssilla vuosittain vaihtuva temaattinen fokus sekä opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet. Kurssi on suunnattu tanssista tai mediasta tai näistä molemmista kiinnostuneille opiskelijoille.

Suoritusmerkintä.

Kansainvälisyystaidot, 1 op (TO20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu toimimaan aktiivisesti kansainvälisissä yhteyksissä ja eri kulttuureissa.
- Opiskelija syventää ja kehittää vuorovaikutustaitojaan.
- Opintojakso monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa maailmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää ja tunnistaa oman kulttuurinsa erityispiirteitä.
- Opiskelija syventää kulttuurituntemusta eri oppiaineiden näkökulmasta.
- Opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään hankkimaansa kielitaitoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija pääsee omakohtaisesti tutustumaan eri kulttuureihin ja olemaan aktiivinen osallistuja kansainvälisessä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa vierailla kielillä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja kehitetään kansainvälisessä yhteistyössä. Uskallus käyttää vieraita kieliä korostuu.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan laaja-alaisia taitoja. Opiskelija on aktiivinen toimija erityisesti vuorovaikutustilanteissa. Suoritusmerkintä edellyttää lähiopetukseen osallistumista sekä kirjallisten töiden suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainväliset taidot 1, TO20 (1op) koulukohtaiset valinnaiset opinnot, TO20

Opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia toimia kansainvälisessä ympäristössä, esim. opiskelijavaihdossa. Opiskelijat syventävät ymmärrystä kulttuurien erityispiirteistä eri oppiaineiden näkökulmista. Vuorovaikutus- ja esiintymistaitoja kehitetään. Opiskelija tekee kurssityön kohdemaastaan. Opintojakso järjestetään osittain verkkokurssina, lähiopetus on erikseen sovittavina päivinä.

Suoritusmerkintä.

Kuvasta tekstiksi – tekstistä kuvaksi, 2 op (TO21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat tutustuvat kuvan tekemiseen, luovan kirjoittamiseen sekä näiden yhtymäkohtiin.
- Opiskelijoita rohkaistaan itsenäiseen kuvataiteen ja sanataiteen ilmaisuun sekä yhdessä tekemiseen muiden kanssa.
- Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin tuottaa tekstiä visuaalisista lähtökohdista ja vastaavasti opitaan muuttamaan kuvallista kokemusta tekstiksi.
- Opintojaksolla analysoida verbaalisen ja visuaalisen esityksen suhdetta uusia merkityksiä luovana vuorovaikutuksena.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tulkitaan ja analysoidaan tekstejä yhdessä.
- Opitaan tunnistamaan merkityksiä erilaisissa teksteissä ja visuaalisissa esityksissä
- Kehitetään omaa taiteellista ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan tekstillä ja kuvilla vaikuttamista

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso on taiteidenvälinen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla painottuu yhdessä tekeminen ja toisten tekstien ja kuvien kommentointi

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintojakson suorittaminen edellyttää aktiivista tekemistä, osallistumista ja oppisisällön hallitsemista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvasta tekstiksi – tekstistä kuvaksi TO21 (2 op), koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Kuvasta tekstiksi - tekstistä kuvaksi -opintojakso tuo yhteen kuvataiteen ja sanataiteen käytäntöjä. Opintojakso tutkii kuvan tekemisen ja luovan kirjoittamisen yhtymäkohtia. Tavoitteena on rohkaistua kuvataiteen ja sanataiteen ilmaisussa sekä nauttia taiteen tekemisestä yhdessä muiden kanssa. Opiskelijat pääsevät kokeilemaan erilaisia tapoja tuottaa tekstiä visuaalisista lähtökohdista ja vastaavasti muuttamaan kuvallista kokemusta tekstiksi. Opintojaksolla tutustutaan mm. kuvarunoihin, kokeellisiin tektilajeihin, sarjakuvaan ja audiovisuaaliseen taiteeseen.

Suoritusarviointi.

Opinpaja, 2 op (TO22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat tutustuvat erilaisiin opiskelutekniikoihin sekä ajan- että mielenhallintakeinoihin.
- Opiskelijat harjoittelevat työskentelemistä uusilla metodeilla tuetusti.
- Opintojakson aikana opiskelijat saava suoritettua puuttuvia tai kesken jääneitä opintojaksojaan.
- Opiskelijoiden kyky suunnitella ja ohjata omaa toimintaansa kehittyy, mikä osaltaan parantaa itsetuntoa ja motivaatiota.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelutekniikat: aktiivinen lukeminen, kirjoitusprosessi, vieraiden kielten opiskelu, matematiikan opiskelu
- ajanhallintakeinot
- mielenhallintakeinot
- opiskelijan oman opiskeltavan oppiaineen sisällöt ja materiaalit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan kyky tunnistaa omia vahvuuksia ja haasteita parantaa itsetuntemusta ja sitä kautta edistää kykyä suunnitella omaa tekemistä realistisesti. Hyvä itsetuntemus ja oppijan itsetunto mahdollistavat sinnikkään opiskelun. Tämä käynnistää positiivisen kierteen, jossa sinnikkäällä työskentelyllä saadaan tuloksia, mikä taas parantaa motivaatiota.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vastuun kantamista omista tekemisistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Enintään neljä poissaoloa, jotta voi saada 2 op.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinpaja TO22 (2 op), koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Opinpajassa tutustutaan erilaisiin toimiviin opiskelutekniikoihin. Teemoja ovat mm. lukeminen, kirjoittaminen, esseevastauksen rakentaminen, vieraiden kielten ja matematiikan opiskelu, aikatauluttaminen ja mielenhallinta. Näitä taitoja päästään harjoittelemaan suoraan oppitunneilla niin, että opiskelijat suorittavat opintojakson aikana rästiin jääneitä tehtäviä ja opintokokonaisuuksia. Opintojakso on suunnattu erityisesti niille opiskelijoille, joilla on Z- ja 4-merkintöjä. Oppitunneilla on aina erityisopettaja, hänen lisäkseen tarpeen ja toiveiden mukaan aineenopettajia.

Suoritusmerkintä. Enintään neljä poissaoloa, jotta voi saada 2 op.

Hyvinvointia arkeen liikunnan avulla, 2 op (TO57)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa lisäämään itsenäistä liikkumista ja arjen aktiivisuutta hyvinvointivalmentajan ohjauksessa.
- Opiskelija syventää ymmärrystään kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja hahmottaa, millaisilla asioilla voi parantaa omaa hyvinvointiaan.
- Opintojakso on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea liikkumisen aloittamiseen sekä hyvinvointia edistävän elämäntavan toteuttamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suoritetaan 2 opintopisteen laajuisena.
- Opintojakson alussa tehdään ohjatusti hyvinvointianalyysi ja sen pohjalta laaditaan henkilökohtainen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelma yhdessä hyvinvointivalmentajan kanssa.
- Opiskelijan toiveiden pohjalta laadittua suunnitelmaa toteutetaan ohjatusti ja itsenäisesti liikkuen sekä kirjallisin tehtävin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää hyvinvointivalmentajan kanssa yhdessä sovittujen liikuntakertojen suorittamista, oman liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman itsenäistä toteuttamista sekä annettujen kirjallisten tehtävien huolellista tekemistä.

Lukiopaja, 2 op (TO100)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saa arkirytmin kuntoon.
- Opiskelija vahvistaa osallisuuttaan ja toimijuuttaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa hyvinvointi- sekä vuorovaikutustaitojaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun opiskelija osallistuu aktiivisesti Lukiopajan toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu käymällä säännöllisesti Lukiopajalla ja huolehtimalla arkirytmistään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja läsnäolo Vantaan lukiopajalla. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vantaan lukiopaja on suunnattu opiskelijoille, jotka tarvitsevat matalan kynnyksen oikea- ja lyhytaikaista tukea opintojensa edistämiseen. Opiskelija edistää opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Lukiopajalla opiskelija suorittaa lukion kursseja itsenäisesti joko omaan lukioon tai etälukioon. Lukiopajalla opiskelijalla on mahdollisuus kirkastaa omia tavoitteitaan, vahvistaa itsetuntemusta ja saada arkirytmi kuntoon. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja toimijuutta. Lukiopajaan osallistuminen edellyttää opiskelijalta motivaatiota edistää lukio-opintojaan. Opiskelija osallistuu toimintaan säännöllisesti ja tavoitteena on, että opiskelija pääsee nopeasti takaisin kiinni normaaliin lukioarkeen. Lukiopajan opettaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut toimintaan.

TEPPO-työelämätaidot, 1 op (TO110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa toisen asteen koulutusmahdollisuuksia
- Opiskelijan mielikuva omista jatko-opinnoista selkiytyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustua lukiokoulutukseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lukiokoulutukseen tutustuminen vahvistaa opiskelijan käsitystä koulutusmahdollisuuksista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus ja tulevaisuususko vahvistuu, kun ymmärrys itselle sopivista vaihtoehdoista varmistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan perusopetuksen ajalta kertyneet työelämäkokemukset ja –todistukset sekä aktiivinen osallistuminen perusopetuksen aikana järjestettyyn lukiotutustumiseen. Lukiotutustumisesta opiskelija on saanut suullista palautetta sekä kirjallisen arvioinnin tutustumisen aikana. Opiskelija reflektoi perusopetuksen aikana saamiaan kokemuksiaan ja kertynyttä osaamistaan lukio-opinnoissa tarvittavaan osaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa vahvistetaan yläkoululaisten työelämä- ja opiskeluvalmiuksia toisen asteen opintoihin siirtymiseen opiskelijoiden tarpeen mukaisesti. Näitä valmiuksia voi olla esimerkiksi opinnoissa tarvittavat opiskelutaidot, työnhakutaidot tai itsetuntemuksen vahvistaminen.

Opiskelu- ja työelämävalmiudet 1, 1 op (TO120)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, annetaan hänelle merkintä myös opintojaksosta TO121.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

Opiskelu-ja työelämävalmiudet 2, 1 op (TO121)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelu- ja työelämätaitojen vahvistaminen
- Mielikuvien vahvistaminen omista tulevaisuuden mahdollisuuksista
- Esim. kehittää suomen kielen taitojaan arjessa, rohkaistuu ja tottuu kielen käyttöön koulussa ja vapaa-ajalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: S2 -haastepassi, yrittäjyysleiri, hygieniapassi.
- Haastepassi on menetelmä S2-oppilaiden ja -opiskelijoiden suomen kielen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen koulussa ja vapaa-ajalla. Opiskelija saa passin , joka sisältää tehtäviä suomen kielitaidon eri osa-alueista. Opiskelijan kanssa valitaan tavoitteisiin kannustaen sopivantasoiset haasteet, jotka hän sitoutuu tekemään. Haasteita on helppoja ja vaikeampia, eri tasoiset kielenosaajat huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan työelämätaitoja ja ymmärrystä työelämässä tarvittavista monipuolisista taidoista. Syvennetään taitoja toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja vahvistetaan kuuluvuuden tunnetta siihen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot laajentavat opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omista vahvuuksistaan sekä kiinnostuksen kohteistaan. Lisäksi opiskelutaitojen vahvistaminen vähentää kokemusta opintojen kuormittavuudesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tehtävissä sekä niihin liittyvissä palaute- ja purkukeskusteluissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun näyttöjä on opintopisteitä vastaava määrä. Haastepassin osalta opiskelija suorittaa tehtäviä ja merkitsee passiin, kauanko tehtävän suorittamiseen meni aikaa. Opettajan kanssa käydään purkukeskustelu kuhunkin tehtävään liittyen. Kun tehtäviä on suoritettu yhden opintopisteen verran, saa opiskelija suoritusmerkinnän. Mikäli opiskelija suorittaa tehtäviä 2 opintopisteen edestä, merkitään 1op opintojaksolle TO120 ja toinen opintopiste tälle opintojaksolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on jatkoa opintojaksolle TO120. Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitojaan suorittamalla esimerkiksi S2-opiskelijan opiskelukieltä tukevan haastepassin (tehtävät koostuvat lukemisesta, kirjoittamisesta, kuuntelemisesta ja puhumisesta.), yrittäjyysleirin, hygieniapassin tai vastaavia kokonaisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija vahvistamalla opiskelu- ja työelämätaitojaan lisää ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Opintojakson suorittaminen voi muodostua useammasta eri kokonaisuudesta. Opinnot voidaan suorittaa myös toisessa oppilaitoksessa.

7.20. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta

ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	*Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	*Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.20.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksot

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä, ja samalla pohtia kulttuurin ja taiteen merkitystä oman identiteetin kehitykselle.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kulttuuristen tuotosten tulkinta, tekstien tuottaminen sekä näiden avulla tapahtuva vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan

huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) VKENA03, valtakunnallinen pakollinen

Opintojakson aikana tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja. Opintojakson aikana harjoitellaan luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella ja hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Keskeisiä sisältöjä ovat vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo, yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus, neuvottelemisen taidot sekä median rooli asenteiden muokkaajana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat kriittiset luku-ja tiedonhankintataidot, sekä niihin pohjautuvat argumentoinnin ja tuottamisen taidot. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen (osallisuus), globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) VKENA04, valtakunnallinen pakollinen

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson päätehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta. Opintojakson aikana opitaan tulkitsemaan tieteellistä tekstiä ja kirjoittamaan asiatekstiä. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja sekä kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista sekä itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat ja erilaiset tulevaisuudenvisiot sekä kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot ja mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia. Opintojaksolla käsitellään yleistajuisia tieteellisiä tekstejä. Lähdekriittisyys on yksi opintojakson keskeisistä sisällöistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kieliopinnot vahvistavat eettisyyttä ja ympäristöosaamista mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat vieraan kielen rooli tieteen kielenä, lähdekriittisyys, lukemisen strategiat sekä asiatekstien tulkinta ja tuottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) VKENA05, valtakunnallinen pakollinen

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille, rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa, kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä. Keskeisiä sisältöjä ovat jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten, kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina, itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan työnhakuprosessiin esim. CV:n ja hakemusten, puhelinetiketin tai työhaastattelujen kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat työelämän vuorovaikutusosaaminen, kielenkäyttö muodollisissa tilanteissa sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelmat. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson aikana täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2op) VKENA06, valtakunnallinen pakollinen

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta, kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi sekä osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos, kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä, esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista sekä ratkaisukeskeisyys.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kieliopinnot vahvistavat eettisyyttä ja ympäristöosaamista mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat globaaliin ympäristökeskusteluun liittyvät tiedonhankintataidot, ajattelun taitojen kehittäminen sekä laajempiin suullisiin ja kirjallisiin tilanteisiin liittyvät vuorovaikutustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen, hyvinvointiosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) VKENA07, valtakunnallinen syventävä

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*

- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson tavoitteisiin nähden tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuu monipuolinen suullinen vuorovaikutusosaaminen, uskallus käyttää kieltä vaativimmissakin tilanteissa sekä kielen eri varianttien ymmärtäminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) VKENA8, valtakunnallinen syventävä

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi.

Englannin yo-kertaus, 2 op (VKENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrata lukion keskeistä A-englannin oppimäärää
- Harjoitella ylioppilaskokeen vaatimaa koeteknistä osaamista
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson sisältöjen kannalta tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- A-tasoisen päättökokeen tyyppiset luetut ja kuullut tekstit
- Kieliopin, sanaston ja koetekniikan harjoittamiseen soveltuva materiaali

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Englannin yo-kertaus (2 op) VKENA09, koulukohtainen soveltava

Opintojaksolla harjoitellaan ylioppilaskokeen kannalta keskeistä materiaalia. Huomiota kiinnitetään myös kokeen teon teknisiin yksityiskohtiin. Suoritusmerkintä.

Kirjallinen ilmaisu, 2 op (VKENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoittaa opiskelijan kirjallista ilmaisua
- Vahvistaa opiskelijan kykyä tunnistaa ja tuottaa erilaisia tekstilajeja
- Harjoitella ylioppilaskokeen kirjallista tuotosta
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Opiskelussa hyödynnetään opintojakson sisältöjen kannalta tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaiset ylioppilaskokeessa esiintyvät tekstityypit kuten argumentoiva teksti, kuvaileva teksti, kirjeet ja puheet
- Kielen rekisterin tunnistaminen ja hallinta
- Oikeakielisyys
- Sanaston laajentaminen
- Oman tekstin arviointi ja korjaaminen
- Vertaisarviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista antamalla kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ainerkirjoitus (2 op) VKENA10, koulukohtainen valinnainen

Opintojaksolla perehdytään erityyppisten tekstien kirjoittamiseen, laajennetaan sanavarastoa sekä syvennetään kirjoittamisen kannalta keskeistä kielioppia. Jaksojen 1-3 opintojaksot on varattu abiturienteille, jakson 4 opintojakso toisen vuosikurssin opiskelijoille, jotka kirjoittavat englannin seuraavana syksynä.

Peruskoulun englannin kertaus, 2 op (VKENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kieliopintojen niveltäminen peruskoulun ja lukion välillä
- Saavuttaa lukio-opinnoissa tarvittava osaaminen
- Kieliopin kertaaminen
- Arkisen sanaston kertaaminen
- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään opiskelijan arkeen ja vapaa-aikaan liittyviä aihepiirejä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rohkaistuu puhumaan ja kirjoittamaan englantia ja oppii luottamaan taitoihinsa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu puhumaan ja kirjoittamaan englantia ja oppii luottamaan taitoihinsa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peruskoulun englannin kertaus (2 op) VKENA11, koulukohtainen valinnainen

Opintojakson aikana kerrataan peruskoulun aikana opittuja sisältöjä, harjoitellaan perusrakenteiden käyttöä ja vahvistetaan arkisen sanaston hallintaa. Opintojaksolla voi vaihtoehtoisesti korottaa hylätyn arvosanan arvosanaksi 5. Suoritusmerkintä.

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (VKENA01VKENA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*

- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskeluhyvinvointia tuetaan opetusjärjestelyin, esimerkiksi monipuolisilla oppimismenetelmillä ja opetuksen tauottamisella.
- Opiskelussa hyödynnetään tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin. Lisäksi asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle, arvioidaan omaa kielitaitoa ja täydennetään kieliprofiilia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Pyrkimys minäpystyvyyden kasvattamiseen, empatian ja hyvien tapojen harjaannuttamiseen vuorovaikutustaitoja kehittämällä. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa kommunikaatiotilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan hyvinvoinnin ja minäpystyvyyden kasvun.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

VKA01VKA02

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat oman kieli-identiteetin hahmottaminen, oppimisstrategioiden haltuun ottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakson aikana opiskelija aloittaa kieliprofiilin kokoamisen. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) VKENA01VKENA02, valtakunnallinen pakollinen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi.

7.20.2. Espanja (EAA)

Oppiaine ja tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (EAA01EAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*

- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan espanjan erikoismerkkien käyttöä eri ohjelmilla

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) EAA1, EAA2, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) EAA3, pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuurien eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdekielisiin medioihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) EAA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista espanjan kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) EAA5, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan kohdemaiden koulu- ja koulutusjärjestelmiä ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria kohdekielisten maiden työkulttuureihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) EAA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*

- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii kestävän kehityksen teemoja samalla laajentaen sanavarastoaan.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaalin vastuun kysymyksiin syventyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija käsittelee kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) EAA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta eri aihealueisiin liittyen ja valmistautuu valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan suullista osaamista eri aihepiireihin liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään aiemmin oppimaansa kieliainesta erilaisissa suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opiskelija saa erillisen arvosanan valtakunnallisesta suullisesta kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) EAA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi.

7.20.3. Espanja (EAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*

- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden romaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) EAB31, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) EAB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja espanjalaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) EAB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun espanjaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) EAB34, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi

Perustaso 2, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua espanjaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) EAB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisten maiden kulttuurien ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisten maiden kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) EAB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (EAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) EAB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (EAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) EAB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (EAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kerrata keskeistä kielioppia, harjoitella kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

opiskelija harjaantuu ymmärtämään ja analysoimaan monipuolisesti eri aloja käsitteleviä tekstejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op) EAB39, Koulukohtainen valinnainen opintojakso

Opintojakson tehtävänä on syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kerrata keskeistä kielioppia, harjoitella kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista. Pääpaino on ylioppilaskirjoituksiin valmentautumisessa.

Numeroarviointi

7.20.4. Italia (IAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisen maan kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää millaisia mahdollisuuksia yhden romaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) IAB31, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op), IAB32 valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja italialaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) IAB33, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla harjoitellaan tavanomaisia asiointitilanteita ja muita arjen sosiaalisen kohtaamisen tilanteita. Aihepiireinä vapaa-aika, harrastukset ja koulu.

Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (IAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun italiaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) IAB34, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan kohdemaan tapoihin ja perinteisiin sekä verrataan niitä oman maan kulttuuriin. Harjoitellaan tiedonhakua italiaksi.

Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (IAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua italiaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) IAB35, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa omien mielipiteiden ja tuntemuksien ilmaisua sekä aktiivisen kuuntelun taitoa. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi

Perustaso 3, 2 op (IAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisen maan kulttuuriin ja hän tunnistaa sen merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisen maan kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) IAB36, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tutustutaan italialaisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kohdekieltä itseään kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (IAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) IAB37, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (IAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) IAB38, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi

Yo-kertaus, 2 op (IAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kertaa keskeistä kielioppia sekä harjoittelee kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

opiskelija harjaantuu ymmärtämään ja analysoimaan monipuolisesti eri aloja käsitteleviä tekstejä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä preliminäärikoe.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op) koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää tekstinymmärtämisen taitoja, laajentaa sanavarastoa, kerrata keskeistä kielioppia, harjoitella kuullunymmärtämistä ja oman tekstin tuottamista. Pääpaino on ylioppilaskirjoituksiin valmentautumisessa.

Suoritusmerkintä.

7.20.5. Kiina (KIB3)

Oppiaine ja tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (KIB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*

- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kiinankielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla. Tutustutaan pinyin -kirjoitukseen sekä vähitellen kirjoitusmerkkeihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu mandariinikiinan asemaan maailmassa, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op), KIB31 valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (KIB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista sekä pinyinillä että kirjoitusmerkein teknologiaa apuna käyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) KIB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (KIB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja kiinalaista koulujärjestelmää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaiden ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) KIB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (KIB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *kehittää kirjoitustaitoaan*
- *oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu sähköisiin sanakirjoihin ja tiedonhakuun kiinaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) KIB34, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia mandariinikiinan maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaiden tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (KIB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua kiinaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*

- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kiinaksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) KIB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (KIB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kiinankieliseen kulttuuriin ja hän tunnistaa merkittävimpiä kiinankielisiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kiinankieliseen kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) KIB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kiinaa itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kiinankielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (KIB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) KIB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (KIB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan lukemaan kirjoitusmerkeillä kirjoitettuja tekstejä esimerkiksi lyhyitä uutisia.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) KIB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

7.20.6. Ranska (RAA)

Oppiaine ja tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RAA01RAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan ranskan erikoismerkkien käyttöä eri ohjelmilla

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA01RAA02 Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) VKA1, VKA2, pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA03 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) VKA3, pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuurien eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdekielisiin medioihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA04 Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) VKA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ranskan kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) VKA5, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan kohdemaiden koulu- ja koulutusjärjestelmiä ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria kohdekielisten maiden työkulttuureihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA06 Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) VKA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii kestävän kehityksen teemoja samalla laajentaen sanavarastoaan.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija käsittelee kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Globaalin vastuun kysymyksiin syventyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) VKA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta eri aihealueisiin liittyen ja valmistautuu valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan suullista osaamista eri aihepiireihin liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään aiemmin oppimaansa kieliainesta erilaisissa suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opiskelija saa erillisen arvosanan valtakunnallisesta suullisesta kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

RAA08 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) VKA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi

7.20.7. Ranska (RAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun

erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu ranskankielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden romaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) RAB31, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) RAB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja ranskalaista koulujärjestelmää.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaiden ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) RAB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (RAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu sähköisiin sanakirjoihin ja tiedonhakuun ranskaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) RAB34, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena pohtia ranskan maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaiden tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi

Perustaso 2, 2 op (RAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua ranskaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

500

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään ranskaksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) RAB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi

Perustaso 3, 2 op (RAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin ranskankielisten maiden kulttuureihin ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti ranskankielisten maiden kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) RAB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään ranskaa itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan ranskankielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi

Perustaso 4, 2 op (RAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) RAB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi

Perustaso 5, 2 op (RAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) RAB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista. Jakson aikana vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Numeroarviointi

7.20.8. Saksa (SAA)

Oppiaine ja tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (SAA01SAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan saksan erikoismerkkien käyttöä eri ohjelmilla

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (4 op) VKA1, VKA2, valtakunnalliset pakolliset opinnot

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op) VKA3, valtakunnalliset pakolliset opinnot

Opintojakson aikana tutustutaan saksankielisten maiden kulttuurien eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdekielisiin medioihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli vaikuttamisen välineenä (2 op) VKA4, pakolliset opinnot

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista saksan kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op) VKA5, pakolliset opinnot

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan kohdemaiden koulu- ja koulutusjärjestelmiä ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria kohdekielisten maiden työkulttuureihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op) VKA6, pakolliset opinnot

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii kestävän kehityksen teemoja samalla laajentaen sanavarastoaan.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija käsittelee kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Hyvinvointiosaaminen

Globaalin vastuun kysymyksiin syventyminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op) VKA7, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijan kykyä osallistua ympäristöä ja kestävää elämäntapaa koskeviin keskusteluihin. Näkökulma on sekä opiskelijan omassa arjessa että globaaleissa kysymyksissä. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tiedonhankintataitoja, kykyä ymmärtää syy-seuraussuhteita sekä tuottaa opintojakson teeman mukaista kirjallista ja suullista asiatekstiä.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta eri aihealueisiin liittyen ja valmistautuu valtakunnalliseen suulliseen kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan suullista osaamista eri aihepiireihin liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään aiemmin oppimaansa kieliainesta erilaisissa suullisissa vuorovaikutustilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opiskelija saa erillisen arvosanan valtakunnallisesta suullisesta kokeesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen (2 op) VKA8, valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa keskeisiä rakenteita ja laajentaa sanastoa sekä tekee yo-tehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietämystään saksankielisten maiden kulttuurista ja kielen eri rekistereistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsitteleviin teksteihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan opintojakson aikana tekemiin erityyppisiin tehtäviin. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät ja opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op), koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.

Suoritusmerkintä.

7.20.9. Saksa (SAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta hankkimallaan kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden germaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) SAB21, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana kerrataan ja vahvistetaan perusrakenteita ja -sanastoa ja harjoitellaan suullista ilmaisua. Numeroarviointi

Perustaso 1, 2 op (SAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op) SAB22, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita. Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja saksalaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) SAB23, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) SAB24, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) SAB25, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisten maiden kulttuurien ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisten maiden kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) SAB26, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason jatko 1 (2 op) SAB27, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*

- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason jatko 2 (2 op) SAB28, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (SAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa keskeisiä rakenteita ja laajentaa sanastoa sekä tekee yo-tehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsitteleviin teksteihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietämystään saksankielisten maiden kulttuurista ja kielen eri rekistereistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan opintojakson aikana tekemiin erityyppisiin tehtäviin. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät ja opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op) SAB29, koulukohtaiset soveltavat opinnot

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.

Suoritusmerkintä.

7.20.10. Saksa (SAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu kohdekielisten maiden kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden germaanisen kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op) VKB31, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista teknologiaa hyväksikäyttäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen

sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op) VKB32, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vertailee suomalaista ja saksalaista koulusysteemiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kohdemaan ja suomalaisen kulttuurin vertailu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op) VKB33, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan ja oppii kertomaan oman maansa tavoista ja perinteistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 1 (2 op), VKB34 Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.

Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee tiedonhakua saksaksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan mielipiteenilmaisua, otetaan esille opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat vuorovaikutusosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 2 (2 op) VKB35, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu syvemmin kohdekielisten maiden kulttuurien ja hän tunnistaa maiden merkittävimpiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu monipuolisesti kohdekielisten maiden kulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 3 (2 op) VKB36, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Tutustutaan kohdekielisen kulttuurin eri osa-alueisiin.

Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistaan.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee työelämään ja jatko-opintoihin liittyviä taitoja ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 4 (2 op) VKB37, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.

Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsittelevään aineistoon.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii kestävän elämäntavan kysymyksiä oman elämänsä kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen ja hyvinvointiosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustaso 5 (2 op) VKB38, Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson tavoitteena on oppia kertomaan luonnosta ja luonnonilmiöistä, kestävästä elämäntavasta sekä maahan- ja maastamuuton syistä ja seurauksista ja rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista.

Numeroarviointi.

Yo-kertaus, 2 op (SAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa keskeisiä rakenteita ja laajentaa sanastoa sekä tekee yo-tehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää kestävään kehitykseen liittyvää sanastoa ja tutustuu aihepiiriä käsitteleviin teksteihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietämystään saksankielisten maiden kulttuurista ja kielen eri rekistereistä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan opintojakson aikana tekemiin erityyppisiin tehtäviin. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät ja opiskelijan tavoitteellinen ja aktiivinen työskentely.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Opintojakso päättyy preliminäärikokeeseen.

Suoritusmerkintä.

7.20.11. Venäjä (VEA)

Oppiaine ja tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Kieli-identiteetti ja vuorovaikutus globaalissa maailmassa, 4 op (VEA01VEA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- varmistetaan että opiskelija osaa käyttää kyrillisiä kirjaimia tietokoneella ja puhelimessa
- Opiskelijoita kannustetaan hyödyntämään Pietarin läheisyyttä harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- • Opiskelu rytmittyy monipuolisten oppimistilanteiden ja -menetelmien ansiosta luontevasti. Oppimisympäristö pyritään luomaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevaksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kohdekielellä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja ihmisiin tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Samalla opiskelija kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu käyttämään ja kehittämään kieli- ja vuorovaikutustaitojaan ja tutustuu erilaisiin opiskelumenetelmiin. Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä ja kerrataan perussanastoa ja -rakenteita tutustuen samalla toisiin opiskelijoihin sekä kohdemaan kulttuuriin ja tapoihin.

Numeroarviointi

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään eri lähteitä tutustuakseen kohdekielisiin teksteihin, äänitteisiin ja videoihin.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään vantaalaista monikulttuurisuutta tutustuttaessa kielialueen eri kulttuureihin.
- Myös Pietarin läheisyys tarjoaa mahdollisuuden harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kerää varmuutta olla vuorovaikutuksessa kohdekielellä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden kielen osaaminen avaa muiden kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään maailman kielten joukossa. Samalla opiskelijan ymmärrys eri kulttuureista kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstien tulkinta ja tuottaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Laaja-alaisen osaamisen alueista korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan venäläisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Tavoitteena on pystyä tekemään omia tulkintoja ja tuottamaan tekstiä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä. Opintojaksossa voidaan tehdä laajahko luovan ilmaisun tuotos.
Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu venäjänkieliseen mediaan

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- • Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää ajankohtaisia uutisia ja niiden taustoja kasvaa sanavaraston kehittymisen myötä. Opiskelijan kasvattaa taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, oman mielipiteen tuottaminen kohdekielellä sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista venäjän kielellä. Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin, kehitetään taitoa ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tietotekniikkaan liittyvä sanavarasto kasvaa

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

- • Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan taito ymmärtää yleistajuisia tieteellisiä tekstejä kehittyy ja ympäristöön ja eettisiin valintoihin liittyvä sanavarasto kasvaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat tekstin ja puheen ymmärtäminen, ja kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.
- Opiskelijoita kannustetaan tutustumaan Pietarin tarjoamiin jatkokoulutusmahdollisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Oppitunnit rytmitetään ja tauotetaan opiskelu- ja vuorovaikutustilanteiden luonnollisen rytmin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan oppii tuntemaan venäläistä koulujärjestelmää ja vertailemaan suomalaista työkulttuuria venäläiseen työkulttuuriin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa. Arviointi perustuu jakson tavoitteisiin, joissa korostuvat opiskelu- ja työelämään liittyvän sanaston oppiminen ja oma kirjallinen tuotos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona, pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Opiskelija vahvistaa tietämystään työelämän aihepiiriin liittyvistä tekstilajeista ja kehittää kielitaitoaan erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä - myös muodollisissa - vuorovaikutustilanteissa ja asiayhteyksissä.

Numeroarviointi.

7.20.12. Venäjä (VEB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin. Myös Pietarin läheisyys tarjoaa mahdollisuuden harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana ja opiskelijoita kannustetaan tutustumaan Pietarin tarjoamiin jatkokoulutusmahdollisuuksiin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Opintojaksot

Venäjän alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy lukemaan kyrillisillä kirjaimilla kirjoitettua tekstiä.
- Opiskelijoita ohjataan asentamaan kyrillinen näppäimistö tietokoneelleen ja puhelimelleen, ja kannustetaan käyttämään mm. sanastoa harjoittavia sovelluksia myös vapaa-aikanaan.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta vähäisellä kielitaidolla, häntä rohkaistaan käyttämään uutta kieltä virheistä huolimatta ja kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa. Hän myös tutustuu venäläisiin kohteliaisuussääntöihin ja kulttuurien välisiin eroihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää minkälaisia mahdollisuuksia yhden slaavilaisen kielen osaaminen avaa muiden slaavilaisten kielten osaamiseen, samalla hän kasvattaa ymmärrystään omasta identiteetistään ja äidinkielestään eurooppalaisten kielten joukossa,

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.
Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan venäjän kieleen ja kulttuuriin ja venäjän kielen asemaan maailmassa. Opintojakson aikana opiskellaan kyrilliset kirjaimet ja harjoitellaan tavanomaisia viestintätilanteita ja ilmauksia.

Numeroarviointi

Venäjän alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija huomaa Pietarin läheisyyden tarjoamat mahdollisuuden harjoitella venäjän kieltä ja tutustua venäläiseen kulttuuriin opintojen aikana.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee viestien kirjoittamista kyrillisillä kirjaimilla teknologiaa hyväksikäyttäen.
- Opiskelija tutustuu myös venäjän kaunokirjaimiin ja ymmärtää kaunokirjoituksen merkityksen venäläisessä kulttuurissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa omaa identiteettiään vieraalla kielellä, kertomaan esimerkiksi kuka minä olen ja mistä minä tulen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Numeroarviointi

venäjän alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää edelleen vuorovaikutustaitojaan, hän oppii poimimaan olennaisimmat tiedot kuulemastaan ja lukemastaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vertailee suomalaista ja venäläistä koulusysteemiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana harjoitellaan kohtaamisia tavanomaisissa asiointitilanteissa. Aihepiireinä vapaa-ajan vietto ja harrastukset sekä koulu.

Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy jo sujuvasti käyttämään kyrillistä näppäimistöä ja tutustuu nettisanakirjoihin ja tiedonhakuun venäjäksi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on pohtia kohdekielen maantieteellistä levinneisyyttä sekä tutustua kohdemaan tapoihin ja perinteisiin ja verrata niitä oman maan kulttuuriin.
Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan ja terveyden merkitystä omassa elämässään

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi**.**

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa sekä mielipiteen ilmaisua. Aihepiireinä hyvinvointi ja terveys sekä eri elämänvaiheet.

Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa mahdollisuuden käyttää omaa luovuuttaan omien mielenkiinnonkohteidensa pohjalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Opiskelija tutustuu syvemmin venäläiseen kulttuuriin ja hän tunnistaa merkittävimpiä venäläisiä kirjailijoita, taiteilijoita, esiintyjiä ja heidän teoksiaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

-Opintojaksossa tutustutaan venäläisen kulttuurin eri osa-alueisiin. Opiskelijat tutkivat itseään kiinnostavia kulttuuriaiheita ja tekevät oman venäjänkielisen tuotoksen.

Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 4, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

opiskelija harjoittelee vuorovaikutusta muodollisemmissa opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia. Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Samalla pohditaan tulevaisuudensuunnitelmia.
Numeroarviointi

venäjän perusopinnot 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aihepiirejä tarkastellaan niin vantaalaisesta kuin maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Hyödynnetään haastavampia tekstejä, esimerkiksi uutisia ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään ja opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta ja tarpeellisuutta ja merkittävyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon jakson tehtävät, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi**.**

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa luetaan ja tulkitaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä ajankohtaisista aiheista ja vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.
Numeroarviointi

Pojehali! Keskustelua ja kulttuuria, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tehtävänä on lisätä opiskelijan Venäjä-tietoutta ja kulttuurin tuntemusta, opiskelija tutustuu Venäjään matkailumaana.
- Opiskelija harjoittelee selviytymistä venäläisen puhekumppanin kanssa ja pyrkii toimimaan autenttisessa ympäristössä. Opiskelija oppii perusasioita Venäjän maasta, kulttuurista ja tavoista sekä harjoittelee puhumista aidoissa arkipäivän tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson toteuttaminen ja sisältö sovitaan lukuvuoden alussa. Voidaan toteuttaa yhteistyössä Espoonlahden lukion kanssa. Suoritusajankohta 1. tai 2.vuoden kevät (jaksot: 4 ja 5)
- opintojaksoon sisältyy Pietarin matka, jonka opiskelijat maksavat itse

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoa arkisissa kohtaamisissa venäjänkielisten kanssa ja hyödyntämään kaikkea kielitaitoaan kommunikoimiseen, sekä kommunikoimaan omalla äidinkielellä suomen kieltä vain vähän osaavien kanssa. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittämisestä kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu venäläiseen kulttuuriin, arkkitehtuuriin, yhteiskuntaan, ihmisiin ja hän harjaantuu huomaamaan suomalaisen ja venäläisen kulttuurin eroja ja yhtäläisyyksiä ja ymmärtämään kulttuurista moninaisuutta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta vieraassa ympäristössä ja hän oppii sietämään epävarmuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija osallistuu opintojakson ja opintoretken suunnitteluun ja tekee matkan päätteeksi yhdessä sovitun raportin matkasta. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pojehali! Keskustelua ja kulttuuria (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Venäjän keskustelu- ja kulttuuriopintojakso, jonka tehtävänä on lisätä opiskelijan Venäjä-tietoutta ja kulttuurin tuntemusta ja opiskelija tutustuu Venäjään matkailumaana. Opintojaksoon sisältyy Pietarin matka, jonka opiskelijat maksavat itse, sekä ennakkotehtävät ja matkan raportointi. Suoritetaan 1. tai 2. vuoden keväällä.

Suoritusmerkintä

7.21. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen,*

oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten*

päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Tuntee ja ymmärtää erilaiset tavat vaikuttaa yhteiskunnassa. Kiinnostuu aktiivisesta kansalaisuudesta

Vuorovaikutusosaaminen

- Erityisesti YH01-opintojaksossa harjoitellaan erilaisten perusteltujen näkemysten arviointia ja toista kunnoittavaa keskustelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomalainen yhteiskunta (2op) YH01, pakolliset opinnot.

Opintojakso perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Opintojakso keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Numeroarviointi.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Ymmärtää ja osaa soveltaa oppimaansa kulutusvalinnoissa, säästämisessä ja sijoittamisessa

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Ymmärtää taloustieteen yhteyden muihin tieteisiin, esim. psykologia ja sosiologia
- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieto (2op) YH02, pakolliset opinnot.

Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Opintojaksolla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Numeroarviointi.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä

Yhteiskunnallinen osaaminen

- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2op) YH03, pakolliset opinnot.

Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Opintojakson aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Opintojakson toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

Numeroarviointi.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*

- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetusta rytmitetään siten, että opetus on menetelmiltään ja ajankäytöltään vaihtelevaa. Opiskelijan hyvinvointia edistetään esim. tauottamalla opetusta riittävästi.
- Yhteiskuntaopin opetuksessa edistetään opiskelijan TVT-taitojen kehittymistä käyttämällä tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti, runsaasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineen opetuksessa otetaan mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon paikallisnäkökulma ja Vantaan erityispiirteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja lainsäädännöstä auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan

opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitieto (2op) YH04, valinnaiset opinnot.

Opintojaksolla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Numeroarviointi.

Yhteiskuntaopin yo-kertaus, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntaopin yo-kertaus (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot.

Opintojakso palvelee opiskelijan valmentautumista yo-tutkinnon yhteiskuntaopin kokeeseen. Opintojaksolla kerrataan yhteiskuntaopin opintojaksojen keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien ylioppilaskokeen tehtäviä ja harjoitellaan myös digitaalista koetta varten.

Suoritusmerkintä.

Lukiolaisten sijoittajakoulu, 2 op (YH06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Ymmärtää taloustieteen yhteyden muihin tieteisiin, esim. psykologia ja sosiologia
- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Moduulin arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja arviointikriteerit ovat koko ajan opiskelijoiden nähtävillä. Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opiskelija saa, ja hän voi myös pyytää tarkempaa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja vahvistaa kykyä ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia. Moduulin summatiivinen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukiolaisten sijoittajakoulu (2op) YH06, paikallinen valinnainen opintojakso.

Opintojaksolla tutustutaan osakesäästämisen ja sijoittamisen perusteisiin. Opintojakso kestää 2,5 vuotta ja se koostuu kuukausittaisista tapaamisista, joissa tarkastellaan erilaisia talouden ilmiöitä sijoittamisen näkökulmasta ja harjoitellaan taloustaitoja. Opintojakson aikana tehdään vierailuja valtakunnallisiin tapahtumiin ja alan yrityksiin.

Suoritusmerkintä.

Innovointi ja luova ajattelu, 2 op (YH07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää innovointien merkityksen ihmisten elintason nousun mahdollistajana historiassa ja nykypäivänä.
- Opiskelija ymmärtää innovoinnin ja luovan ajattelun merkityksen yksilön elämänlaatuun.
- Opiskelija hahmottaa innovointien positiivisen merkityksen Suomen talouskasvun ja globaalin talouden näkökulmasta.
- Opiskelija osaa arvioida innovointeja kestävän kehityksen näkökulmasta.
- Opiskelija tuntee luovan prosessin perusteet.

- Opiskelijalla on käytännön kokemusta tiimissä tapahtuvasta innovointiprosessista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi historian ja nykypäivän merkittäviä innovointeja sekä tarkastellaan niiden vaikutusta ihmisten hyvinvointiin ja talouskasvuun.
- Opintojaksolla harjoitellaan arvioimaan innovointeja kestävän kehityksen näkökulmasta.
- Opintojaksolla tutustutaan radikaalin luovuuden perusteisiin.
- Opintojaksolla tuotetaan tiimeissä innovointi opiskelija oma kiinnostus huomioiden sekä harjoitellaan omaa osaamista kehittävien verkostojen rakentamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan kykyä luovaan ajatteluun omassa elämässään. Opintojakso vahvistaa opiskelijan osaamista ja itsetuntoa oman hyvinvoinnin parantamisessa ja työelämätaidoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson teemoja käsitellään keskustelun ja erilaisten vuorovaikutteisten menetelmien keinoin. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla toteutettavat innovointiprosessit vahvistavat opiskelijan luovan ajattelun taitoja ja harjoittavat monitieteiseen lähestymistapaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun opiskelija ymmärtää innovointien merkityksen yrittämisen, talouskasvun ja yleisen elintason näkökulmasta

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan innovointeja kestävän kehityksen teemojen näkökulmasta lisäten näin eettistä- ja ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.
- Opintojakson suoritus ja arviointiperusteet sovitaan yhteisesti opintojakson alkaessa. Opintojakson arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi opintojakson aikana suoritettava tiimimuotoinen innovointiprosessi, tunti- ja vihkotyöskentely sekä muu opintojakson tarkoituksenmukainen osaamisen näyttö. Laaja--alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa.
- Opiskelija saa palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, ja sen tarkoitus on kehittää opiskelijan oppimisen taitoja ja valmiuksia innovointityöhön. Opettajan antama palaute oppimisesta on osa jatkuvaa arviointia.
- Opintojakson suoritusarviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Innovointi ja luova ajattelu (2 op) YH07, paikalliset valinnaiset opinnot

Innovointi ja luova ajattelu -opintojakso tutustuttaa opiskelijat innovoinnin merkitykseen yksilön, yhteiskunnan ja globaalin talouden näkökulmasta. Kurssilla tarkastellaan, miten historialliset ja nykyajan innovaatiot ovat vaikuttaneet ihmisten elintasoon ja hyvinvointiin. Lisäksi opiskelijat oppivat luovan ajattelun perusteita ja innovointiprosessin vaiheita käytännönläheisesti tiimityön kautta.

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan luovan ajattelun sekä työelämä- ja hyvinvointiosaamisen taitoja. Opintojakso edellyttää yrittäjämäistä asennetta, kykyä työskennellä vastuullisesti ja itseohjautuvasti osana tiimiä sekä sosiaalista rohkeutta rakentaa omaa osaamista tukevaa verkostoa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson aikana suoritetaan osia Aalto yliopiston Radikaalin luovuuden kurssista, valmistellaan tiimin kanssa innovointityö Spring-ideakilpailuun sekä tehdään osaamisen kehittymistä reflektoivaa vihkotyöskentelyä.

7.22. Japanin kieli ja kulttuuri (JAP)

Oppiaine ja tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Japanin kieli ja kulttuuri 1, 2 op (JAP01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy japanin kielen alkeisiin
- Opiskelija perehtyy Japanin kulttuuriin ja historiaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Japanin kielen alkeet
- Japanin historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään japanin kielen ja japanilaisen kulttuurin erityispiirteistä. Tämä auttaa opiskelijaa tunnistamaan kulttuurien välisiä eroja ja vaikutuksia toisessa kulttuuriympäristössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö.
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Japanin kieli ja kulttuuri 1 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana opiskellaan japanin kielen alkeet ja tutustutaan japanilaiseen kulttuuriin. Oppitunnit järjestetään tuntikaavion ulkopuolella.

Suoritusmerkintä.

Japanin kieli ja kulttuuri 2, 2 op (JAP02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan japanin kielen alkeissa

- Opiskelija perehtyy Japanin historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Japanin kielen perusteet
- Japanin historia ja kulttuuriperintö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt syventävät opiskelijan ymmärrystä vieraan kulttuurin ja yhteiskunnan erityispiirteistä. Tämä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Japanin kieli ja kulttuuri 2 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla opiskellaan japanin kielen alkeet ja tutustutaan japanilaiseen kulttuuriin. Oppitunnit järjestetään tuntikaavion ulkopuolella.

Suoritusmerkintä.

7.23. Latina (LAT)

Oppiaine ja tehtävä

Monikielisellä Vantaalla kansainvälisyys ja kielitietoisuus korostuvat ja niillä on erityinen merkitys monikulttuuriselle kaupungillemme. Vantaalla opiskelijoita rohkaistaan tutustumaan lähiseudun

erityisiin, kansainvälisiin toimijoihin ja hyödyntämään niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kaupunki on tukikohta ja koti suurelle joukolle erikielisiä asukkaita ja lähiseutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tutustua kieliin ja kulttuuriin.

Tavoitteet

Oppiainerajoja ylittävässä työskentelyssä ja vapaa-ajalla kannustetaan käyttämään kaikkia osaamiaan kieliä. luomaan sosiaalisia kontakteja kohdekielen edustajiin vaikka tutustumalla arjen käytännöllisiin kielenkäyttötilanteisiin, vieraita kieliä voi hyödyntää esimerkiksi jatko-opinnoissa tai työelämässä. Opetuksessa halutaan välittää opiskelijalle ajatus kieltenopiskelusta elämänmittaisena elämää rikastuttavana prosessina, joka jatkuu myös koulun ulkopuolella ja opintojen jälkeen.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista, läpinäkyvää, jatkuvaa ja erilaiset oppijat huomioivaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vieraan kielen opiskelu tukee opiskelijan osallisuutta sekä kielellisen itsetunnon kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista itseään eri asiayhteyksissä ja rekistereissä. Tämä tukee opiskelijan vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monikielisyys ja monilukutaito kehittyvät opiskelijan tutustuessa eri aihepiirien teksteihin sekä luodessa omia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vieraiden kielten opiskeleminen tukee opiskelijan taitoja ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä kykyä argumentoida. Opiskelija harjaantuu osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vieraita kieliä opiskellessaan opiskelija tarkastelee kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä. Tämä tukee opiskelijan ymmärrystä omasta vastuustaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraiden kielten opiskelu tukee opiskelijan valmiuksia toimia monikulttuurisissa työ- ja opiskeluympäristöissä. Samalla opiskelijan kulttuurinen ymmärrys syvenee.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (LAB31)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee latinan kielen alkeet
- Opiskelija perehtyy Rooman historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Latinan alkeet
- Rooman historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen merkityksestä eurooppalaisen kulttuurin ja kielten kehityksessä. Latinan kielen opiskelu auttaa opiskelijaa tunnistamaan nykykulttuurissa vallitsevien ajattelutapojen ja kertomusten historiallisia juuria.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 1 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Latinaa pidetään monien kielten äitinä. Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Opintojaksolla opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin.

Suoritusmerkintä.

Perustason alkeet 2, 2 op (LAB32)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu latinan alkeiden hallinnassa
- Opiskelija syventyy Rooman historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Latinan kielen alkeet
- Rooman historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen merkityksestä eurooppalaisen kulttuurin ja kielten kehityksessä. Latinan kielen opiskelu auttaa opiskelijaa tunnistamaan nykykulttuurissa vallitsevien ajattelutapojen ja kertomusten historiallisia juuria.

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 2 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Latinaa pidetään monien kielten äitinä. Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Opintojaksolla opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin.

Suoritusmerkintä.

Perustason alkeet 3, 2 op (LAB33)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu latinan alkeisiin
- Opiskelija tutustuu Rooman historiaan ja kulttuuriin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Latinan alkeet
- Rooman historia ja kulttuuri

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uuteen kulttuuriin ja kieleen tutustuminen kehittää opiskelijan itsetuntemusta ja osallisuutta. Tämä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään latinan kielen merkityksestä eurooppalaisen kulttuurin ja kielten kehityksessä. Latinan kielen opiskelu auttaa opiskelijaa tunnistamaan nykykulttuurissa vallitsevien ajattelutapojen ja kertomusten historiallisia juuria.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson keskeisiä tavoitteita arvioidaan

läpinäkyvästi ja opiskelijalähtöisesti

- opintojakson arviointia suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa
- arviontikriteerit on opiskelijan nähtävillä
- opiskelijan oppimista ohjaten

monipuolisesti ja erilaiset oppijat huomioiden

- arviointi kohdistuu sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttamiseen sekä työskentelyyn opintojakson aikana
- arvioinnissa otetaan huomioon eri tavoin annettu osaamisen näyttö, opiskelijan tavoitteellinen, aktiivinen ja yhteisöllinen työskentely sekä itsearviointi
- opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Laaja-alaisen osaamisen opintojaksokohtaisia tavoitteita arvioidaan osana työskentelyä ja sisältöjen hallintaa suhteessa opintojakson tavoitteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Perustason alkeet 3 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Latinaa pidetään monien kielten äitinä. Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Opintojakson aikana opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin.

Suoritusmerkintä.

7.24. Musiikki musiikkilukiossa: Luova tuottaminen (MULU)

Oppiaine ja tehtävä

Luova tuottaminen

Luova tuottaminen on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaine luo pohjaa hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitojen sekä eettisyyden kehittymiselle. Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Produktioissa opiskelijat oppivat ymmärtämään toistensa tunteita ja ajatuksia.

Produktiot avaat myös usein näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntaan. Niiden kautta voimme käsitellä vaikeitakin asioita. Luova tuottaminen kehittää mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja auttaen opiskelijaa ajattelemaan uusilla tavoilla sekä etsimään erilaisia ratkaisuja ongelmiin.

Vaskivuoren musiikkilukiossa luovan tuottamisen opintoja ovat musiikin lukiodiplomi, lasten musikaali ja jazzimprovisointi.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Lasten musikaali, 2 op (MULA01-02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä taiteelliseen ilmaisuun liittyvän kokonaisuuden. Kokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelija soveltaa ja yhdistää aiemmin hankkimaansa musiikillista ja muuta taiteellista osaamista. Kokonaisuuden toteutuksessa voi käyttää myös kehittyvän teknologian tarjoamia taiteellisen ilmaisun keinoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla ryhmä suunnittelee, harjoittelee ja esittää yhdessä lastenmusikaali-esityksen, joka esitetään läheisille päiväkodeille joko koululla tai päiväkotien tiloissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MULA01-2 Lasten musikaali (2 op)

Opintojaksolla valmistetaan lastenmusikaaliesitys. Opintojakso tarjoaa opiskelijalle tilaisuuksia kehittää musiikillista ja muuta taiteellista luovaa ajatteluaan ja ilmaisutaitojaan yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.
- Vaskivuoren lukion musiikin opetuksessa pyritään kehittämään luovaa ilmaisua ja tuottamista. Yhdessä tekemällä vahvistetaan vuorovaikutus- ja ajattelun taitoja,

kommunikointia ja suvaitsevaisuutta. Musiikin opintojaksoilla kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikin lukiodiplomi:
- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta,
- musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku,
- yhteenveto
- arvioitsijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet
- Musiikinopetukseen kuuluu luontevasti tehtävien vaihtaminen, siirtymät ja luokkatilassa liikkuminen. Näiden taukojen aikana on mahdollisuus kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden jaksamista ja oppimista tukeviin toimiin.
- Perinteisten musiikin opiskelutapojen ja -välineiden lisäksi hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia.
- Oppiaineessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen monipuolista koulutus- ja kurssitarjontaa ja tutustumaan oppiaineen jatko-opinto- ja uramahdollisuuksiin yleisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomit

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan. Arviointiin osallistuu ulkopuolinen arvioija. Lukiodiplomin arvosana (4-10) annetaan suorittajalle erikseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

MULD06 Musiikin lukiodiplomi (2 op, valinnainen opintojakso MULD06)

Opintojaksolla suunnitellaan musiikin lukiodiplomin toteutus ja laaditaan diplomisuoritukseen kuuluva kirjallinen osuus. Lukiodiplomin suorittaminen sisältää runsaasti itsenäistä työskentelyä. Diplomisuorituksesta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteeksi.

Jazzimprovisointi, 2 op (MUZ01-2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso tavoitteena on, että opiskelija omaksuu improvisoinnin perusteita ja kehittää improvisointitaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tunneilla tehdään soittoharjoituksia, joissa käydään läpi asteikkoja, rakenteita ja harmonioita.
- Pienissä ryhmissä harjoitellaan jazzimprovisoinnin alkeita ja yhteissoittoa.
- Opintojaksolla tutustutaan lisäksi niihin musiikin teorian osa-alueisiin, joiden pohjalta improvisointia voi toteuttaa.
- Osa opiskelusta voi tapahtua itsenäisesti tai pienissä ryhmissä.
- Suoritukseen kuuluu opintojakson yhtyeiden yhdessä pitämä matinea.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiin vaikuttaa taitojen kehittyminen kurssin aikana ja sitoutuminen kurssin toimintaan. Opintojakson tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUZ01-2 Jazzimprovisointi (2 op)

Opintojakson tavoitteena on kehittää ja syventää opiskelijan improvisointitaitoja teorian ja käytännön harjoitteiden kautta. Opiskelija pääsee kokeilemaan soittamista erilaisten kokoonpanojen kanssa ja opintojakson suorittamiseen kuuluu esityksen valmistaminen pienessä ryhmässä.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

7.25. Musiikki musiikkilukiossa: Soiton- ja laulunopetus (MUSO)

Oppiaine ja tehtävä

Soiton- ja laulunopetus

Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Musisointi avaa näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntaan ja musiikin avulla voimme käsitellä vaikeitakin asioita. Musisointi kehittää mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja auttaen opiskelijaa ajattelemaan uusilla tavoilla sekä etsimään erilaisia ratkaisuja ongelmiin

Vaskivuoren musiikkilukiossa soiton- ja laulunopetukseen kuuluvat soiton- ja laulunopetuksen opintojaksot sekä kitaransoiton alkeet -opintojakso. Lukiossa opiskelijoille pyritään järjestämään opetusta ainakin seuraavissa soittimissa: viulussa, alttoviulussa, sellossa, huilussa, klarinetissa, saksofonissa, trumpetissa, pasuunassa, kitarassa, bassossa, rummuissa, klassisessa pianossa ja vapaassa säestyksessä. Lauluopinnoissa suuntautumisvaihtoehtoina ovat yksinlaulu ja pop/jazz-laulu.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Opiskelija voi hyväksilukea taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavan oppilaitoksen, esimerkiksi musiikkiopiston, opintoja osaksi lukio-opintojaan.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Kitaransoiton alkeet, 2 op (MUKI)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa säestää omaa ja toisten laulua soinnuilla ja hänellä on valmiudet jatkaa soitonopiskelua itsenäisesti eteenpäin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan avosointuihin, barresointujen periaatteisiin, sointumerkkeihin, tabulatuureihin, erilaisiin säestys- ja komppaustapoihin sekä eri kitaratyyppeihin.
- Jakson lopuksi tehdään pieni yhteisesitys.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan tuntiaktiivisuutta ja harjoittelun kautta tapahtuvaa taitojen kehittymistä jakson aikana.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUKI - Kitaransoiton alkeet (2 op, valinnainen opintojakso MUKI)

Opintojaksolla käydään läpi kitaransoiton perusasioita: sointuja ja erilaisia tapoja säestää lauluja.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Pop/jazzlaulu, 2 op (MUP)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opetuksen tavoite on ohjata opiskelijaa löytämään laulamisen yhteydessä oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa.
- Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa.
- Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
- Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUP01-4 Pop/jazzlaulu (2 op)

Pop/jazzlaulussa ohjelmisto koostuu pop-, rock- ja jazz-musiikista eri tyylilajeineen. Myös mikrofonitekniikan hallintaan kiinnitetään huomioita. Opintojakson voi suorittaa käymällä laulutunneilla taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavassa musiikkioppilaitoksessa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla laulutunneilla.

Soitonopetus, 2 op (MUS)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun päätavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa: soittimen hallintaa, äänenmuodostusta ja esitysteknisiä asioita kuten fraseerausta ja intonaatiota.
- Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa.
- Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
- Opiskelijalla on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton (SML) kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista instrumenttiopintoihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Yhtenä lukiovuonna voi suorittaa yhden opintojakson samassa soittimessa.

Musiikkilukion opiskelijoilla käytetään seuraavia lyhenteitä: ALT alttoviulu, BAS sähköbasso, FAG fagotti, HUI huilu, KIT kitara, KLA klarinetti, KON kontrabasso, KÄY käyrätorvi, NOK nokkahuilu, OBO oboe, PAS pasuuna, PIA piano, RUM rummut, SAK saksofoni, SEL sello, TRU trumpetti, VAP vapaa säestys, VIU viulu.

Muilla opiskelijoilla lyhenne on soitonopetuksesta MUS.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUS01-04 Soitonopetus (2 op, valinnainen opintojakso MUS01-04)

Opiskelija käy soittotunneilla valitsemallaan soittimella. Opintojakson voi suorittaa käymällä soittotunneilla taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavassa musiikkioppilaitoksessa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla soittotunneilla.

Yksinlaulu, 2 op (MUY)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opetuksen tavoite on ohjata opiskelijaa löytämään laulamisen yhteydessä oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa.
- Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa.
- Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
- Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUY01-4 Yksinlaulu (2 op)

Yksinlaulun opetuksessa tutustutaan eri maiden kansanlauluihin, suomalaisten ja pohjoismaisten säveltäjien laulumusiikkiin, musikaali- ja elokuvasävelmiin sekä italiankielisiin lauluihin ja saksalaisiin liedeihin. Opintojakson voi suorittaa käymällä laulutunneilla taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattavassa musiikkioppilaitoksessa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämillä maksullisilla laulutunneilla.

7.26. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkiteknologia (MUTE)

Oppiaine ja tehtävä

Musiikkiteknologia

Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Musiikkiteknologia on osa hyvää yleissivistystä ja se kehittää opiskelijan luovaa ja monitieteistä osaamista. Ongelmaratkaisu ja uudet luovat tavat tehdä asioita ovat keskeinen osa musiikkiteknologiaa.

Vaskivuoren musiikkilukiossa musiikkiteknologian opintoja ovat elektronisen musiikin, äänitekniikan sekä ääni- ja videotekniikan opintojaksot.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointi- ja vuorovaikutustaidot sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Elektroninen musiikki, 2 op (MUEL)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii elektronisen musiikin tuotannon ja äänisynteesin perusteita sekä pystyy soveltamaan taitojaan laaja-alaisesti eri laite- ja ohjelmistoympäristöissä.
- Opiskelija hallitsee sekvensseriohjelmien sekä syntetisaattorien perustoimintoja ja käyttöä.

- Opiskelija oppii tunnistamaan musiikin tuotannolle keskeisiä tyylipiirteitä ja soundeja sekä tuottamaan niitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elektronisen musiikin tuotantoon perehdytään musiikin tekemisen, luomisen ja kokeilemisen kautta.
- Opintojaksolla tutustutaan elektronisen musiikin tuotantotapoihin ja -menetelmiin sekä tutustutaan erityyppisten ohjelmistojen käyttöön (looppi-, sample- sekvensseripohjaiset ohjelmistot).
- Opintojaksolla käytetään erilaisia kuuntelu- ja havainnointitehtäviä tukemaan oppimisprosessia, harjoitellaan samplaamista, tehdään omaa musiikkia ja tutustutaan rumpukoneisiin, syntetisaattoreihin ja erilaisten soundien luontiin.
- Opintojakson aikana toteutetaan pienimuotoinen projekti.
- Opintovierailuja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelijat antavat ja saavat monipuolista palautetta. Vertaisarviointi ja itsearviointi ovat tärkeä osa oppimista. Arviointi perustuu jatkuvaan arviointiin ja palautettuihin harjoitustöihin.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUEL - Elektroninen musiikki (2 op, valinnainen opintojakso MUEL)

Opintojakso lähestyy muusikkoutta näkökulmasta, jossa perinteinen instrumenttiosaaminen ei ole keskiössä. Tietotekniset laitteet, kuten iPadit, tietokoneet ja syntetisaattorit ovat keskeisiä työkaluja. Opintojakso on suunniteltu siten, että opiskelijoilla on matala kynnys toteuttaa itseään ja luoda elektronista musiikkia. Opintojakso soveltuu kaikille Vaskivuoren lukion opiskelijoille.

Äänitekniikka 1, 2 op (ÄT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on saada perustietoa äänestä, sähköisestä äänen tuottamisesta ja vahvistamisesta sekä
- oppia huolehtimaan erilaisten juhlien, tilaisuuksien ja konserttien äänentoistojärjestelyistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetellaan äänentoiston suunnittelua ja toteutusta erilaisiin tiloihin ja tilanteisiin.
- Opitaan hallitsemaan äänentoistojärjestelmän eri osa-alueet: vahvistimet, kaiuttimet, mikrofonit, liittimet, miksauspöydät, erilaiset lisälaitteet kuten efektit jne.
- Avustetaan äänitarkkailijaa aidossa äänentoistotilanteessa.

- Opitaan toimimaan äänitarkkailijana sekä lava- että saliäänen tuotossa.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluu teoriajaksoja ja omien äänentoistotöiden hoitamista koulun eri tilaisuuksissa kuten musiikkiryhmien konserteissa.
- Äänitekniikka 2:n kurssille voi osallistua vain, jos on suorittanut Äänitekniikka 1:n kurssin hyväksytysti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painottuu sitoutuminen äänentoistotehtävien suorittamiseen. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää kirjallinen koe.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄT01 - Äänitekniikka 1 (2 op, valinnainen opintojakso ÄT01)

Opintojaksolla käydään läpi äänitekniikan perusteet ja tutustutaan äänentoistossa tarvittaviin laitteisiin. Lisäksi opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten tilaisuuksien ja konserttien äänentoisto.

Äänitekniikka 2, 2 op (ÄT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii huolehtimaan itsenäisesti julkaisukelpoisten äänitysten ja miksausten toteuttamisesta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opitaan valitsemaan oikeanlainen mikrofoni kullekin soittimelle sekä hallitsemaan studion tallentimien, miksauspöydän ja muiden laitteiden käyttö.
- Erilaisten kokoonpanojen esityksiä äänitetään ja miksataan.
- Äänityssession edellyttämät työskentelytavat ja rutiinit omaksutaan.
- Opetus sisältää yhteisiä teoriaosuuksia, opintokäyntejä ja itsenäistä äänitystyötä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Lopputyönä jokainen opiskelija huolehtii opettajan ohjauksessa äänityssession toteuttamisesta. Äänitettävänä ryhmänä voi olla jokin koulun kokoonpanoista.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Studiomestari

Molemmat äänitekniikan opintojaksot kiitettävästi suorittanut opiskelija voidaan nimittää studiomestariksi.

Studiomestari on henkilö, jolla on oikeus toimia lukion äänitysstudiossa äänitystilanteessa itsenäisesti äänittäjänä ja samalla koko nauhoituksen vastuuhenkilönä. Studiomestarin toimenkuvaan kuuluu myös toisten opiskelijoiden opastamista ja vieraille oppaana toimimista sekä studion laitteiden, soittimien ja tilojen ylläpitoa. Studiomestarin nimitys säilyy vielä senkin jälkeen, kun opiskelija on lähtenyt Vaskivuoren lukiosta.

Studiomestarin nimityksen voi saada Vaskivuoren lukion opiskelija, joka on suorittanut molemmat äänitekniikan kurssit kiitettävillä arvosanoilla. Sen lisäksi hänen tulee olla musiikinopettajien kollegion mielestä luotettava ja hyväkäytöksinen henkilö.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄT02 - Äänitekniikka 2 (2 op, valinnainen opintojakso ÄT02)

Opintojaksolla käydään läpi musiikkituotannon ja studiotekniikan perusteet. Pääpaino on äänittämisessä ja miksaamisessa. Opintojaksolle osallistuminen edellyttää Äänitekniikka 1:n suorittamista.

Molemmat äänitekniikan opintojaksot kiitettävästi suorittanut opiskelija voi saada nimityksen studiomestariksi.

Ääni- ja videotekniikka, 2 op (ÄVT)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on, että opiskelija oppii riittävät perustaidot ääni- ja kuvaustekniikassa livemusiikkivideon tekemiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi musiikkivideon tekemiseen tarvittavat ääni- ja kuvaustekniikan perusasiat ja prosessin eri vaiheet (suunnittelu, kuvaus/äänitys, miksaus/ editointi).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

ÄVT - Ääni- ja videotekniikka (2 op, valinnainen opintojakso ÄVT)

Opintojaksolla suunnitellaan, tallennetaan, editoidaan ja julkaistaan live-musiikkivideo. Opiskelijat saavat videot itselleen.

7.27. Musiikki musiikkilukiossa: Musiikkitieto (MUTI)

Oppiaine ja tehtävä

Musiikkitieto

Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Musiikkitieto avaa näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntiin sekä vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia. Musiikkitieto on osa hyvää yleissivistystä ja se kehittää opiskelijan luovaa ja monitieteistä osaamista.

Vaskivuoren musiikkilukiossa musiikkitiedon opintoja ovat musiikin historian, musiikin hahmotuksen ja moniäänisen laulun opintojaksot sekä musiikki ammattina ja musikkiprojekti-opintojaksot.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Musiikki ammattina, 2 op (MUA)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu musiikkialaan ja sen eri ammatteihin.
- Opintojaksolla opitaan mitä levy-yhtiö, kustantaja, keikkamyyjä, muusikko, tuottaja, biisinkirjoittaja, agentti tai musiikkiteatterin ammattilainen tekevät ja miten musiikkibisnes toimii.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi alan toimijoita ja ammatteja sekä analysoidaan biisejä ja tutustutaan niiden tekemiseen.
- Tunneilla käy vieraina alan ammattilaisia kertomassa työstään.
- Opintojakson tehtävät ovat samoja asioita, joita alan ammattilaisetkin tekevät: kirjoitetaan liidejä (= biisin tilaus), tehdään biisejä ja biografia sekä suunnitelma alan yrityksen perustamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan em. tehtävien ja opiskelijan aktiivisuuden perusteella.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUA Musiikki ammattina (2 op)

Opintojaksolla tutustutaan musiikkialaan, sen ammatteihin ja musiikkibisnekseen. Tunneilla vierailee ammattilaisia kertomassa omasta työstään.

Taidemusiikki, 2 op (MUH01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietämystään länsimaisen taidemusiikin vaiheista, nykytilanteesta sekä keskeisistä teoksista ja säveltäjistä.
- Hän ymmärtää kunkin ajan taiteen ja historian välisiä syy- ja seuraussuhteita.
- Opiskelija tutustuu länsimaisen konserttitradition käytänteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla luodaan kronologinen katsaus eurooppalaisen taidemusiikin kehitykseen painottaen Suomen musiikkielämää.
- Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa musiikillista identiteettiä tutustumalla suomalaisen musiikin suhteuttamalla se eurooppalaiseen ja koko maailman musiikkikulttuuriin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan musiikin historian tiedollista hallintaa ja säveltäjäesittelyn sisältöä.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson voi korvata lukioaikana suoritetulla musiikkiopiston Yleinen musiikkitieto D -kurssilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH01 - Taidemusiikki (2 op, pakollinen opintojakso MUH 1)

Opintojaksolla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausiin antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan. Konserttikäynti on osa opintojakson suoritusta. Se voi olla maksullinen konserttikäynti ja sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Musiikki meillä ja maailmalla, 2 op (MUH02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikkikulttuureita ja ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuuden.
- Oma musiikillinen identiteetti vahvistuu, kun tietämys omista musiikillisista juurista täsmentyy ja syventyy.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomalaisen kansanperinteen ja -musiikin menneisyyden ja nykypäivän tuntemusta syvennetään ja vahvistetaan soittamalla ja laulamalla.
- Opiskelijat perehtyvät pienemmissä ryhmissä johonkin itselleen vieraaseen musiikkikulttuurin ja kokoavat koko ryhmälle esittelyn, joka sisältää aktiivista musisointia.
- Jonkin musiikkikulttuurin esittelyssä voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan opintojakson tiedollista asioiden hallintaa ja musiikkikultturin esittelyn sisältöä.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH02- Musiikki meillä ja maailmalla (2op, pakollinen opintojakso MUH2)

Opintojaksolla tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja muihin etnisiin musiikkikulttuureihin. Opiskelijat valitsevat itse ne musiikkikulttuurit, joihin perehdytään musisoimalla ja kuuntelemalla.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Rock- ja jazzmusiikki, 2 op (MUH03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheisiin ja ymmärtää jazzin vaikutuksen rockmusiikin ja populaarikulttuurin syntymiseen.
- Hän syventää tietoaan rockmusiikista, etenkin itselleen vieraista tyyleistä ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jazz- ja rockmusiikin tyyleihin tutustutaan kuuntelemalla ja itse musisoiden.
- Samalla omaksutaan perusteita improvisoinnista ja jazzfraseerauksesta.
- Ohjelmisto kattaa rock- ja jazzmusiikin keskeisimmät kehitysvaiheet ja merkittävimmät tekijät.
- Opiskelijoiden erityisosaamista joiltakin rockmusiikin osa-alueilta hyödynnetään.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan jazz- ja rockmusiikin historian tiedollista hallintaa ja säveltäjäesittelyn sisältöä.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH03 - Rock- ja jazzmusiikki (2op, Pakollinen opintojakso MUH3)

Opintojaksolla syvennetään tietämystä jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheista osana populaarimusiikin ja -kulttuurin syntyä. Rockmusiikin ilmiöihin perehdytään soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla monipuolista ohjelmistoa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Näyttämömusiikki, 2 op (MUH04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan näyttämömusiikin osa-alueisiin (ooppera, operetti, baletti ja musikaali) sekä musiikin käyttöön puhenäytelmissä ja elokuvissa.
- Myös musiikkivideot kuuluvat sisältöihin.
- Opiskelija oppii näyttämöilmaisun perusteita ja ymmärtää musiikkiteatteriproduktion vaativuuden ja esittämisen haasteellisuuden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teosesimerkkien avulla saadaan tietoa paitsi näyttämömusiikin tekijöistä, myös sen lajien kehityksestä ja olennaisista piirteistä.
- Musisoimalla saadaan tuntumaa musiikkiteatterin tekemisestä.
- Musiikin käyttöä kuvallisessa ilmaisussa tutkitaan.
- Opiskelijat voidaan jakaa ryhmiin, jotka suunnittelevat, harjoittelevat ja toteuttavat pienimuotoisen musiikkiteatteriesityksen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan näyttämömusiikin historian tiedollista hallintaa ja pienoisnäyttämömusiikkiesityksen suunnittelu- ja harjoitteluprosessin onnistumista.

Opintojakso on osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUH04 - Näyttämömusiikki (2 op, pakollinen opintojakso MUH4)

Opintojaksolla tutustutaan näyttämömusiikin eri lajeihin ja musiikin käyttöön kuvallisessa ilmaisussa. Suoritukseen kuuluu käynti koulun ulkopuolisessa näyttämömusiikkiesityksessä, esimerkiksi oopperassa. Se voi olla maksullinen ja sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Moniääninen laulu, 2 op (MUMO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelijaa moniäänisen laulamisen pariin vahvistamalla sekä omaa äänenkäyttöä että muiden laulajien kuulemista suhteessa omaan laulamiseen.
- Opintojaksolla harjoitellaan säveltapailutaitoja monipuolisen ohjelmiston avulla ja tutustutaan lauluäänen eri rekistereihin ja pyritään löytämään itselleen luontaisin ääniala.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi laulutekniikan perusteita: kehollisia harjoituksia, hengitystekniikkaa sekä ääniharjoituksia.
- Nuottikuvan hahmottamista harjoitellaan erilaisin säveltapailuharjoituksin.
- Moniäänistä laulua harjoitellaan monipuolisen ohjelmiston kautta, joka koostuu mm. kaanoneista ja muista moniäänisistä harjoituksista.
- Improvisoinnin avulla harjoitellaan omien stemmojen keksimistä erilaisiin melodioihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan tuntityöskentelyä ja tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUMO - Moniääninen laulu (2 op, valinnainen opintojakso MUMO)

Moniääninen laulu -opintojakso johdattaa opiskelijan moniäänisen laulamisen pariin ja se sopii etenkin uusille kuorolaisille orientoiviksi opinnoiksi kuorolaulua tukevana opintojaksona.

Musiikkiprojekti, 2 op (MUPR)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä käsiteltävään aiheeseen syvemmin kuin muiden musiikin opintojaksojen aikana on mahdollista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan käsiteltävään aiheeseen sekä itse aktiivisesti musisoiden että kuunnellen.
- Osana opintojaksoa voi olla pienimuotoinen esitys, jonka opiskelijat valmistavat opintojakson aikana.
- Opetus voidaan järjestää pidemmissä jaksoissa tuntikaavion ulkopuolella. Työskentelyjaksoja voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina.
- Opettajina voi toimia koulun ulkopuolisia asiantuntijoita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan arviointikriteereistä yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUPR - Musiikkiprojekti (2op, valinnainen opintojakso MUPR)

Tarpeen mukaan toteutettava opintojakso, jonka sisällöt pohjautuvat opiskelijoiden toiveisiin ja kiinnostuksen kohteisiin, esimerkiksi eri musiikkikulttuureiden käsittelyyn tai erilaisiin yhteistyöhankkeisiin muiden kultturialan toimijoiden kanssa.

Opintojaksoon saattaa sisältyä vapaaehtoinen maksullinen konserttikäynti. Sen voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Musiikin hahmotus 1, 2 op (MUT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikin hahmotus 1 -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä, hahmottaa rakenteita ja omaksuu musiikin terminologiaa.
- Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy hyödyntämään musiikin hahmotustaitojaan omassa musisoinnissaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaan musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaan opintojakson sisällöt ovat:
- Rytmi
- aika-arvot (1/16-kokonuotti ja vastaavat tauot)
- em. aika-arvoista muodostuvia ryhmikuvioita
- pisteellinen puoli-, neljäsosa- ja kahdeksasosanuotti
- tahtilajit eli 2/4, 3/4 ja 4/4
- perussykkeen ja tempon säilyttäminen eri tempoissa

- Melodia ja harmonia
- duuriin ja luonnollisen molliin perustuvaa yksinkertaista melodiikkaa työtapana solmisaatio
- tutustutaan intervalleihin ja niiden sävyihin
- tutustutaan duuri- ja mollisointuun sekä niiden sävyihin
- nuottinimet sekä yksinkertaiset etumerkit (# ja b) sekä palautusmerkki
- oktaavialat
- klaavit opettajan harkinnan ja ryhmän tarpeiden mukaan
- asteikko ja sen periaate sekä koko- ja puolisävelaskel
- sävellajit 2#:n ja 2b:n
- intervallit priimistä oktaaviin (laadut opettajan harkinnan mukaan)
- yksinkertaiset reaalisointumerkit
- Muoto ja terminologia
- Tutustutaan muotorakenteisiin ja terminologiaan
- Sovitus, sävellys ja improvisaatio
- Tutustutaan ja rohkaistaan oppilaita oman musiikin tekemiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

MUT-opintojaksot arvioidaan numeroarvioinnilla suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja suorittaa opintojakson ja musiikkiopiston kurssitutkinnon.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUT01 Musiikin hahmotus 1 (2 op)

Musiikin hahmotus 1 -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä, hahmottaa rakenteita ja omaksuu musiikin terminologiaa. Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy hyödyntämään musiikin hahmotustaitojaan omassa musisoinnissaan.

Opintojaksolla opiskellaan Vantaan musiikkiopiston Musiikin hahmotus 1 -kurssin opetussuunnitelman mukaiset sisällöt.

Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja suorittaa opintojakson ja musiikkiopiston kurssitutkinnon.

Musiikin hahmotus 2, 2 op (MUT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikin hahmotus 2 -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä, hahmottaa rakenteita ja omaksuu musiikin terminologiaa.

- Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy hyödyntämään musiikin hahmotustaitojaan omassa musisoinnissaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaan musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaan opintojakson sisällöt ovat:
- Rytmi
- Jatketaan Musiikin hahmotus 1 -opintojakson asioiden vahvistamista sekä itse tuottaen että kirjoittaen
- tutustutaan 3/8- ja 6/8-tahtilajeihin ja vaihtuviin tahtilajeihin
- synkooppi
- trioli
- Melodia ja harmonia
- duuriin ja erilaisiin molliasteikkoihin (luonnollinen, harmoninen, melodinen) perustuvaa melodiikkaa laulaen ja kirjoittaen
- laulaen 1–2 -äänistä satsia ja kaanoneita
- sävellajit, etumerkinnät ja asteikot 4 # ja 4 b saakka
- nuottinimet, oktaavialat ja klaavit
- oktaavisiirtomerkinnät
- intervallit laatuineen (s, p, pu, tritonus)
- kuunnellaan ja lauletaan intervalleja ja puhutaan niiden sävyistä
- lauletaan, kuunnellaan ja tunnistetaan sointuja (d, m, y, v, d7)
- yksinkertaiset reaalisointumerkit
- tutustutaan laulaen ja kuunnellen pääsointuihin ja sointukulkuihin
- opiskellaan soinnun asteen käsite ja astemerkintä
- Muoto ja terminologia
- Tutustutaan muotorakenteisiin ja terminologiaan.
- Erilaisia muotorakenteita ja musiikkitermejä käytetään työstettävien teosten ja harjoitusten sekä oman musiikin tekemisen yhteydessä.
- Sovitus, sävellys ja improvisaatio
- Tutustutaan ja rohkaistaan opiskelijoita oman musiikin tekemiseen
- Rohkaistaan oppilaita musiikin tekemiseen yksin tai ryhmässä.
- Opettajan harkinnan ja käytettävissä olevan laitteiston mukaan harjoitellaan nuotinnusohjelman ja/tai valitun musiikin tuotanto-ohjelman käyttöä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

MUT-opintojaksot arvioidaan numeroarvioinnilla suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja suorittaa opintojakson ja musiikkiopiston kurssitutkinnon.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUT02 Musiikin hahmotus 2 (2 op)

Musiikin hahmotuksen opetuksessa kehitetään oppilaan musisointi- ja hahmotustaitoja sekä musiikin rakenteiden tiedostamista. Opintojaksolla opiskellaan Vantaan musiikkiopiston Musiikin hahmotus 2a ja 2b -kurssien opetussuunnitelman mukaiset sisällöt.

Musiikin hahmotus 3, 4 op (MUT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikin hahmotus 3 -opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä, hahmottaa rakenteita ja omaksuu musiikin terminologiaa.
- Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy hyödyntämään musiikin hahmotustaitojaan omassa musisoinnissaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vantaan musiikkiopiston opetussuunnitelman mukaan kurssin sisällöt ovat:
- Rytmi
- Kerrataan perustason rytmiikkaan kuuluvat asiat eli:
- tavallisimmat aika-arvot ja tauot (kokonuotti–1/32)
- synkooppi ja trioli sekä vastaavat tauot itse tuottaen ja kirjoittaen
- tavallisimmat tahtiosoitukset: 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 3/8, 6/8 sekä alla breve
- tavallisimmat rytmiset ilmiöt (syke, metri, rytmikuviot, kestot, tauot ja fraseeraus)
- perussyke sekä pulssin ja tempon hallinta eri tempoissa
- Melodia
- Kerrataan perustason melodiikkaan kuuluvat asiat. Tavoitteena on sujuva nuottikuvan hahmottaminen eli:
- rytmin ja melodisen linjan hallinta
- oikea-aikainen aloittaminen
- säveltason löytäminen ja sävelpuhtaus
- oman stemman hahmottaminen sekä eteneminen mahdollisista virheistä huolimatta. Samalla hahmotetaan harmonian ja tyylin perusteita, musiikin jäsentelyä ja muotorakenteita.
- Laulamista harjoitellaan yksi- ja moniäänisesti.
- Myös prima vista -laulua harjoitellaan.
- Musiikin kirjoittamista harjoitellaan kuulonvaraisesti ja instrumentin avulla (koskettimisto, oma soitin tai jokin muu väline)
- nuottinimet, oktaavialat ja klaavit (g-, f- ja c-)
- kaksoiskorotus ja kaksoisalennus
- sävellajit, etumerkinnät ja asteikot 7 # ja 7 b saakka
- painottaen 4 # ja 4 b saakka.
- duuri sekä luonnollinen, harmoninen ja melodinen molli
- moodit opettajan harkinnan mukaan
- s, p, pu, y ja v intervallit
- Harmonia
- Melodioista ja säestyksistä pyritään hahmottamaan toonika-, subdominantti-, dominantti-, dominanttiseptimisointuja sekä tavallisimpia lopukkeita ja niiden vaikutusta muotoon:
- kolmisoinnut ja D7-sointu laatuineen ja käännöksineen
- konsonanssin ja dissonanssin käsiteet
- peruskadenssit
- melodioista ja säestyksistä pyritään hahmottamaan perustehot

- tehdään yksinkertaista sointuanalyysiä
- reaalisointumerkinnät
- Muoto
- Tutustutaan tavallisimpiin muotorakenteisiin myös kuulonvaraisesti.
- Erilaisia muotorakenteita ja musiikkitermejä käytetään työstettävien teosten ja harjoitusten sekä oman musiikin tekemisen yhteydessä.
- Musiikkiterminologia
- Tutustutaan ja käytetään luontevissa musiikillisissa yhteyksissä, mm. oman musiikin tekemisen yhteydessä.
- Sovitus, sävellys ja improvisaatio
- Rohkaistaan ja harjoitellaan musiikin tekemistä yksin tai ryhmässä
- Opettajan harkinnan ja käytettävien laitteistojen mahdollisuuksien mukaan harjoitellaan nuotinnusohjelman ja/tai valitun musiikin tuotanto-ohjelman käyttöä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

MUT-opintojaksot arvioidaan numeroarvioinnilla suoritetun kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja suorittaa opintojakson ja musiikkiopiston kurssitutkinnon.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUT03 Musiikin hahmotus 3 (4 op, kahden periodin aikana)

Musiikin hahmotuksen opetuksessa kehitetään oppilaan musisointi- ja hahmotustaitoja sekä musiikin rakenteiden tiedostamista. Opintojaksolla opiskellaan Vantaan musiikkiopiston Musiikin hahmotus 3 -kurssin opetussuunnitelman mukaiset sisällöt.

7.28. Muut opinnot (MUUT)

Oppiaine ja tehtävä

Muut opinnot -nimikkeen alla on oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja sekä opintojaksoja, joita opiskelija voi suorittaa esimerkiksi hyväksilukemalla sellaista lukion ulkopuolista toimintaa, joka vastaa tavoitteiltaan ja sisällöiltään lukion opetussuunnitelmaa, ja joka näin voidaan näin lukea osaksi lukion oppimäärää.

Opintojaksot

Muualla suoritetut opinnot, 2 op (MUUT01)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Liikennekasvatus, autokoulu, 2 op (MUUT02)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Oppimaan, 2 op (MUUT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa eri oppiaineiden opiskelutaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksosuoritus kertyy opiskelijalle lukioaikana eri oppiaineiden tukiopetukseen osallistumisesta. Myös opiskelijahuoltohenkilöstön tapaamiset huomioidaan.
- Opiskelija kerää osallistumismerkinnät vihreään opintokirjaan, jonka saa kansliasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso edistää opiskelijan osaamista oppiaineissa, aikatauluttamisessa ja opintojen loppuun saattamisessa. Opiskelija tutustuu myös lukion hyvinvointipalveluihin, joiden avulla tuetaan opiskelijan jaksamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Oppimaan MUUT03 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksossa vahvistetaan eri oppiaineiden opiskelutaitoja. Opintojaksosuoritus kertyy opiskelijalle lukioaikana eri oppiaineiden tukiopetukseen osallistumisesta. Myös opiskelijahuoltohenkilöstön tapaamiset huomioidaan. Opiskelija kerää osallistumismerkinnät vihreään opintokirjaan, jonka saa kansliasta.

Suoritusmerkintä.

Rytmiikka ja liike, 2 op (MUUT04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu keholla ja erilaisilla soittimilla tuotettaviin rytmeihin ja vahvistaa musiikin osa-alueista erityisesti rytmiikkaa
- opiskelija osallistuu demo-esityksen kokonaisuuden rakentamisprosessiin yhdessä muiden ryhmän jäsenten ja opettajien kanssa, ja hahmottaa näin prosessin eri vaiheita

- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikin ja tanssin yhteisellä opintojaksolla perehdytään musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaan kehollisesta näkökulmasta
- opintojaksolla käytetään monipuolisesti eri työtapoja ja välineitä, kuten kehorytmejä (bodypercussion), rytmisoittimia sekä "epäsoittimia" (esim. harjanvarret, ämpärit)
- opintojaksolla yhdistetään tanssi ja liike rytmiikkaan harjoittelemalla erilaisia liikkumisen tapoja sekä tekemällä lyhyitä kompositioita/koreografioita yhdess
- opintojakson päätteeksi kootaan demo-esitys opintojakson materiaaleista “STOMP” -hengessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija uskaltaa käyttää rytmiikkaa ilmaisunsa välineenä ja myös itse tuottaa musiikillisia ideoita. Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaa kokemuksellisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin ja tanssin opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rytmiikka ja liike (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Musiikin ja tanssin yhteisellä opintojaksolla perehdytään musiikin elementeistä erityisesti rytmiikkaan kehollisesta näkökulmasta. Opintojaksolla käytetään monipuolisesti eri työtapoja ja välineitä, kuten kehorytmejä (bodypercussion), rytmisoittimia sekä "epäsoittimia" (esim. harjanvarret, ämpärit).

Opintojaksolla yhdistetään tanssi ja liike rytmiikkaan harjoittelemalla erilaisia liikkumisen tapoja sekä tekemällä lyhyitä kompositioita/koreografioita yhdessä. Opintojakson aikana rytmi ja liike yhdistyvät lopulta “STOMP”-hengessä visuaaliseksi kokonaisuudeksi, demo-esitykseksi. Opintojakso on avoin kaikille, eikä aikaisempaa kokemusta rytmiikasta tai tanssista vaadita.

Suoritusmerkintä.

Taidehistoria, 2 op (MUUT05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat tutustuvat taiteen historiallisiin aikakausiin eri oppiaineiden sisältöjä yhdistäen.
- Taiteen historian lisäksi opintojaksolla tutkitaan esimerkiksi uutta taidetta ja taiteeseen liittyviä teorioita vertaamalla musiikki-, teatteri- ja kirjallisuustieteitä toisiinsa.
- Opintojaksolla analysoidaan ja tuotetaan eri aikakausien taidetta pieninä harjoitteina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opitaan kuvataiteen, musiikin ja kirjallisuuden teorioita ja niiden yhtymäkohtia.
- Tutustutaan taiteen historiallisiin aikakausiin ja keskeisiin vaikuttajiin.
- Opitaan tunnistamaan eri aikakausien piirteitä kuvataiteessa, musiikissa ja kirjoitetuissa teksteissä ja visuaalisissa esityksissä.
- Syvennetään omaa teoreettista osaamista ja laajennetaan oppiaineiden välisiä yhteyksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso on taiteidenvälinen. Opintojaksolla korostuu motivaatio oppia ja yhdistellä asioita uudella tavalla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erityisesti Euroopan taiteen historiaan, opintojaksolla korostuu eurooppalaisen kulttuuriperinnön tuntemus ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Opintojakson suorittaminen edellyttää aktiivista tekemistä, osallistumista ja oppisisällön hallitsemista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taidehistoria (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Taidehistoria -opintojakso tuo yhteen kuvataiteen, musiikin ja kirjallisuuden yhtymäkohtia ja taiteen välisiä rajapintoja. Opintojakso keskittyy näiden eri taiteenalojen historiaan käyden läpi eri historiallisia aikakausia ja keskeisiä vaikuttajia. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä eri taidesuuntauksista ja taiteen aloista. Opintojakso keskittyy taidehistorian teoriaan mutta siihen tutustutaan myös kokeilevalla ja analysoivalla otteella.

Suoritusmerkintä.

Nuorisovaltuustotoiminta, 2 op (MUUT06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.29. Musiikki musiikkilukiossa: Yhteismusisointi (MUYH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteismusisointi

Yhteismusisointi on yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaine luo pohjaa hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitojen sekä eettisyyden kehittymiselle. Oppiaineessa opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja musiikin merkityksiä elämässä yleensä. Yhdessä musisoitaessa opiskelijat oppivat ymmärtämään toistensa tunteita ja ajatuksia.

Yhteismusisointi avaa näkökulmia muihin kulttuureihin ja yhteiskuntiin ja musiikin avulla voidaan käsitellä vaikeitakin asioita. Yhteismusisointi kehittää mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja auttaen opiskelijaa ajattelemaan uusilla tavoilla sekä etsimään erilaisia ratkaisuja ongelmiin.

Lukioaikanaan musiikkilukion opiskelijan tulee suorittaa vähintään yhteismusisoinnin opintoja vähintää kuuden opintopisteen (kolmen opintojakson) verran. Vaskivuoren musiikkilukiossa yhteismusisointiin kuuluvat big bandin, kuorojen, rock-musiikin, kamarimusiikin, yhtyelaulun ja musikaaliorkesterin opintojaksot.

Muualla suoritettuja yhteismusisoinnin opintoja ei hyväksilueta.

Laaja-alaisista taidoista oppiaineessa painottuvat erityisesti hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, eettisyys- ja ympäristöosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa pitkällä musiikkiharrastuksessaan oleville opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen.Opiskelu musiikkilukiossa auttaa opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja 22.1.2016 (nro 51/530/2015) tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan). Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 24 opintopistettä, joista 8 on musiikkitietoa (MUH01-MUH04) sekä 6 yhteismusisointia.

Opintojaksot

Big Band, 2 op (MUB)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa.
- Lisäksi parannetaan sekä soitinryhmän sisäisiä että koko orkesterin yhteissoittotaitoja.
- Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kohentavat paitsi esiintymisvalmiuksia myös sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia.
- Esiintymiset kuuluvat olennaisena osana kurssin suorittamiseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUB01-08 Big Band (2 op, valinnainen opintojakso MUB01-08)

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan oman soittimen hallintaa ja yhteissoittotaitoja. Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia ja esiintymiset kuuluvat olennaisena osana opintojakson suorittamiseen.

Kuoro, 2 op (MUK)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan sekä harjoittaa säveltapailutaitojaan.
- Yhdessä laulaminen ryhmässä kehittää yhteismusisointi- sekä vuorovaikutustaitoja.
- Tyylillisesti monipuolisen ohjelmiston avulla opiskelija kasvattaa musiikkillista yleissivistystään.
- Erilaiset esiintymiset, konsertit, konserttimatkat ja levytykset kehittävät esiintymis- ja tulkitsemistaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmisto on tyylillisesti monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista koti- ja ulkomaista kuoro-ohjelmistoa.
- Kuoroilmaisua voidaan laajentaa sisältämään myös liikettä ja koreografioita.
- Harjoitusleirit, esiintymiset, esiintymismatkat ja levytykset kuuluvat opintojakson suorittamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan kuorossa tarvittavia musiikillisia taitoja sekä osallistumista ja sitoutumista kuoron toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUK01-08 - Kuoro (2 op, valinnainen opintojakso MUK01-08)

Lukiossa toimii kolme kuoroa: tyttökuoro, mieskuoro ja kamarikuoro. Kuoroihin pyrkiville järjestetään koelaulutilaisuudet. Kuorolaulun suorittamiseen kuuluu viikoittaisten harjoitusten lisäksi stemmaharjoituksia, harjoitusleirejä sekä esiintymisiä.

Kamarimusiikki, 2 op (MUO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on kehittää oman instrumentin hallintaa ja yhteissoittoa kohentaen samalla niin vuorovaikutus- kuin esiintymistaitojakin.
- Eri aikakausien ja tyylisuuntien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musiikin esitystavoista ja -traditioista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitettava ja esitettävä ohjelmisto valitaan ryhmän taitotason perusteella.
- Yhtyeiden kokoonpanoja voidaan vaihdella ohjelmiston mukaan.
- Esiintymiset Aitiopaikassa, Klassinen maraton -konsertissa sekä koulun ja koulun ulkopuolisissa juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat opintojakson suoritukseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista ryhmän toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUO01-04 - Kamarimusiikki (2 op, valinnainen opintojakso MUO01-04)

Opiskelijoista muodostetaan kamariyhtyeitä (=soitinyhtyeitä), jotka harjoittelevat viikoittain. Harjoitusten lisäksi opintojakson suorittamiseen kuuluu esiintymisiä niin koulun kuin koulun ulkopuolisissakin tapahtumissa ja juhlissa.

Musikaaliorkesteri, 2 op (MUOR)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on kehittää oman instrumentin hallintaa ja yhteissoittotaitoja.
- Eri aikakausien ja tyylisuuntien musikaalien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musikaalin esitystavoista ja -traditioista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Orkesterin kokoonpanon ja soitettavan materiaalin määrittää kulloinkin esitettävä musikaali.
- Opintojakson suorittamiseen kuuluvat harjoitukset, jotka ajoittuvat normaalisti syys-tammikuulle sekä esitykset (n. 20 kpl).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista orkesterin toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUOR01-08 - Musikaaliorkesteri (2 op, valinnainen opintojakso MUOR01-08)

Musikaaliorkesteri harjoittelee vuosittaisen musikaalin orkesteriosuuden ja esittää sen yhdessä musikaalin muiden esiintyjien kanssa Kulttuuritalo Martinuksessa.

Rock-musiikki, 2 op (MUR)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelun tavoitteena on oman soittimen hallinnan ja yhteissoittotaitojen kehittäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelun lähtökohtana ovat rock-musiikin eri tyylilajit. Opetusmateriaali sovitetaan ryhmän taitotasoa vastaavaksi.

- Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Oman musiikin tekemiseen kuuluu säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen.
- Jokainen yhtye valmistaa ainakin yhden esityksen lukuvuodessa. Esiintymisfoorumeita ovat koulussa järjestettävät Bändimaraton- ja Kesäkorva-konsertit, kuukausittaiset Vaskiklubi-illat sekä muut mahdolliset tilaisuudet.
- Jos yhtye tekee omaa musiikkia, sitä on mahdollista tallentaa lukion äänitysstudiossa yhteistyössä studiomestareiden kanssa.
- Opintojaksolle voi osallistua jo olemassa olevat bändikokoonpanot.
- Muista ilmoittautuneista muodostetaan kokoonpanoja mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa kokoonpanoja voidaan muuttaa ryhmän taitotason mukaiseksi.
- Opiskelija voi lukuvuonna osallistua yhden ryhmän opetukseen. Poikkeuksena voivat olla opiskelijat, joilla on sivusoittimessaan riittävä taito bändisoittoon.
- Pidemmällä oleville opetusryhmille, joille harjoittelu- ja työskentelytottumukset ovat tuttuja, osa kurssisuorituksesta voi olla itsenäisesti suoritettavia tehtäviä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUR01-04 - Rock-musiikki (2 op, valinnainen opintojakso MUR01-04)

Opintojakson lähtökohtana ovat rock- ja popmusiikin eri tyylilajit, joihin tutustutaan yhtyesoiton avulla. Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Esiintymiset ja demoäänitykset ovat osa opintoja.

Yhtyelaulu, 2 op (MUYH)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan sekä kehittää säveltapailutaitojaan.
- Yhdessä laulaminen pienemmässä ryhmässä kehittää yhteismusisointi- ja vuorovaikutustaitoja sekä vie lauluinstrumentin hallintaa solistisempaan suuntaan.
- Tyylillisesti monipuolisen ohjelmiston avulla opiskelija kasvattaa musiikkillista yleissivistystään.
- Esiintymis- ja tulkitsemistaidot vahvistuvat esiintymisten myötä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmisto on monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista ja erilaisia painotuksia esim. kansanmusiikin tai populaarimusiikin suuntaan voidaan tehdä kunkin yhtyeen mieltymysten mukaisesti.
- Yhtyelauluilmaisua voidaan laajentaa sisältämään myös liikettä ja koreografioita.
- Esiintymiset Aitiopaikassa, Klassinen maraton -konsertissa sekä koulun ja koulun ulkopuolisissa juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat opintojakson suoritukseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan lauluyhtyeessä tarvittavia musiikillisia taitoja sekä osallistumista ja sitoutumista lauluyhtyeen toimintaan.

Opintojakso voi olla osa musiikkilukion pakollisia opintoja. Siksi se arvioidaan musiikkilukion opiskelijoille arvosanalla.

Yleislukion opiskelijoille opintojakso on valinnaisia opintoja. Se arvioidaan kuitenkin arvosanalla ja halutessaan opiskelija voi pyytää opintojaksosta suoritusmerkinnän päättötodistukseensa.

Opintojakson vapaa kuvaus

MUYH01-03 - Yhtyelaulu (2 op, valinnainen opintojakso MUYH01-03)

Opiskelijat muodostavat 3-8 hengen lauluyhtyeitä, jotka harjoittelevat viikoittain. Harjoitusten lisäksi opintojakson suorittamiseen kuuluu esiintymisiä niin koulun kuin koulun ulkopuolisissakin tapahtumissa ja juhlissa. Opintojaksolle osallistuminen edellyttää neljän opintopisteen (kahden opintojakson) verran kuoro-opintoja tai muutoin osoitettuja riittäviä yhteislaulutaitoja.

7.30. Media (Med)

Tavoitteet

Mediapainotuksen opinnoissa keskitytään journalismin peruskysymyksiin ja annetaan perusvalmiuksia lehti-, radio- ja televisiotyöhön. Tavoitteena on antaa opiskelijoille mahdollisuus omien aineistojen julkaisuun sekä käytännön kokemuksen saamiseen media-alan työelämästä.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Journalismin perusteet, 2 op (JOU01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehtyä journalistisiin tekstilajeihin
- Harjoitella lehtijutun tekemisen prosessia tiedonhausta valmiin tekstin tuottamiseen
- Vahvistaa kirjoittamisen ja tekstin viimeistelyn taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan journalistisiiin tekstilajeihin
- Harjoitellaan haastattelutekniikkaa
- Harjoitellaan kirjoittamisen tekniikoita
- Kirjoitetaan jokin journalistinen juttutyyppi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa korostuu luotettavan tiedon hankinta ja lähdekriittisyys. Monilukutaito kehittyy erilaisiin tekstilajeihin tutustumalla. Opitaan etsimään, arvioimaan ja hyödyntämään luotettavaa ja merkityksellistä tietoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Haastattelujen tekeminen ja juttujen kirjoittaminen vahvistavat yhteistyökykyä ja sosiaalisia taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on numeroarviointi. Arviointi perustuu aktiiviseen osallistumiseen, työskentelyyn sekä juttujen kirjoittamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Journalismin perusteet JOU01 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla perehdytään journalismin piirteisiin ja erilaisiin journalistisiin tekstilajeihin. Opintojakson aikana harjoitellaan lehtijutun tekemisen prosessia: ideointitekniikkaa, tiedonhankinnan menetelmiä, sisällön tuottamisen taitoja sekä tekstien viimeistely- ja editointitaitoja. Opintojaksoa suositellaan pohjaksi Koululehti-opintojaksolle. Numeroarviointi.

Visuaalinen journalismi, 2 op (JOU02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehtyä lehden graafiseen suunnitteluun ja taittotyöhön
- Harjoitella visuaalisen journalistisen sisällön tuottamista osana työryhmää
- Muokata omia havaintoja ja ideoita osaksi kuvajournalistista sisältöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan visuaalisen journalismin toimintatapoihin ja -ympäristöihin
- Harjoitellaan graafisen suunnittelua ja siihen liittyviä teknisiä taitoja
- Ideoidaan ja tuotetaan lukuvuoden koululehti yhteistyössä Jou03 kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tehdään juttuja ajankohtaisista aiheista ja tarkastellaan tämän päivän mediakenttää.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan journalismin eettisiin pelisääntöihin ja noudatetaan niitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tehdään journalistisia juttuja yhteistyössä toimitusryhmän jäsenten kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on numeroarviointi. Arviointi perustuu aktiiviseen osallistumiseen, työskentelyyn sekä juttujen kirjoittamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Visuaalinen journalismi JOU02 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso suoritetaan yhteistyössä JOU03 Koululehti -opintojen kanssa. JOU2-opintojaksolla perehdytään visuaalisen journalismin sisältöihin ja tekniikoihin: valokuvaukseen, graafiseen suunnitteluun, taittotyöhön ja kuvittamiseen. Opintojaksolla tutustutaan toimittajan työhön, ja opiskelijat tuottavat erilaisia kuvallisia töitä, jotka tulevat osaksi koulun lehteä. Opintojaksoilla suunnitellaan ja ideoidaan lehdelle nimi ja ilme ja jakson lopussa julkaistaan fyysinen lehti. Jou02-opintojakso vastaa lehden graafisesta ilmeestä sekä kuvallisista juttutyypeistä.

Koululehti, 2 op (JOU03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehtyä journalistiseen kirjoittamiseen
- Monipuolistaa tapoja kirjoittaa ja elävöittää faktatekstiä
- Harjoitellaan lehden taittamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan journalistisiin tekstilajeihin
- Kirjoitetaan lehtijuttuja
- Ideoidaan ja tuotetaan lukuvuoden koululehti yhteistyössä Jou02 kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tehdään journalistisia juttuja yhteistyössä toimitusryhmän jäsenten kanssa. Aiheen materiaalia etsiessä harjoitellaan haastattelutekniikkaa sekä tiedon keräämistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tehdään juttuja ajankohtaisista aiheista ja tarkastellaan tämän päivän mediakenttää.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan journalismin eettisiin pelisääntöihin ja noudatetaan niitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on numeroarviointi. Arviointi perustuu aktiiviseen osallistumiseen, työskentelyyn sekä juttujen kirjoittamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koululehti JOU03 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojakso suoritetaan yhteistyössä JOU02 Visuaalinen journalismi -opintojakson kanssa. Opintojaksolla perehdytään journalistiseen kirjoittamiseen ja monipuolistetaan erilaisia tapoja kirjoittaa erilaisia journalistisia tekstilajeja. Opitaan elävöittämään faktatekstiä erilaisilla kielen keinoilla.

Opintojaksolla tutustutaan taitto-ohjelman käyttöön ja harjoitellaan taittamaan tekstejä. Yhteistyössä Visuaalinen journalismi -opintojakson kanssa tutustutaan toimittajan työhön. Suunnitellaan ja ideoidaan lukuvuoden koululehdelle nimi ja ilme sekä rakennetaan ja julkaistaan opintojakson lopussa fyysinen lehti. JOU03-opintojakso vastaa lehden kirjoitetusta sisällöstä.

JOU01-opintojaksoa suositellaan ennen Koululehti-opintojaksolle osallistumista.

Numeroarviointi.

Median perusteet, 2 op (MED01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään median rakenteeseen, toimintaan ja lainsäädäntöön sekä median sisällöllisiin ja ilmaisullisiin erityispiirteisiin. Käsitellään journalismin peruskysymyksiä, median yhteiskunnallista ja kulttuurista vaikuttavuutta. Tehdään harjoituksia eri medioista mediakritiikin keinoin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Otetaan haltuun median eri välineistöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärretään median valtarakenteita, toimintatapoja ja yhteiskunnallista merkitystä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Medialinjan opiskelijoiden ensimmäinen opintojakso missä tutustutaan toisiin opiskelijoihin, ryhmäydytään, opitaan median valtarakenteita ja toimintatapoja tekemällä harjoituksia.

Mediailmaisu, 2 op (MED02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään sekä sanallisen että sanattoman viestinnän tekniikoihin ja niiden tulkitsemiseen. Opetellaan haastattelutekniikkaa ja esiintymisen taitoja puhe- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Tehtävät syventävät ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vapauttavat luovaa energiaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman ilmaisun kehittäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan parantamaan omaa ilmaisua ja kannustamaan sekä arvioimaan muiden ilmaisua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Medialinjalaisten toinen opintojakso. Perehdytään sekä sanallisen että sanattoman viestinnän tekniikoihin ja niiden tulkitsemiseen. Opetellaan haastattelutekniikkaa ja esiintymisen taitoja puhe- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Tehtävät syventävät ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vapauttavat luovaa energiaa.

Kansainvälinen mediaprojekti, 2 op (MED04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tehdä mediaprojekti yhteistyökoulujen kanssa
- Monipuolistaa media-alan osaamista
- Vahvistaa taitoja toimia kansainvälisissä projekteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan johonkin median osa-alueeseen syvemmin yhteistyökoulun opiskelijoiden kanssa
- Suunnitellaan ja tehdään yhteinen mediaprojekti vaihtuvan teeman mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso kehittää valmiuksia kansainväliseen toimintaan ja eettiseen toimijuuteen globaalissa mediamaailmassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa työelämävalmiuksia ja kehittää valmiuksia toimia aktiivisena, vastuullisena ja vaikuttavana kansalaisena

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää yhteistyökykyä ja yhdessä oppimisen taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi on numeroarviointi. Arviointi perustuu aktiiviseen osallistumiseen, vastuulliseen työskentelyyn sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainvälinen mediaprojekti MED04 (2 op), paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla tehdään yhteistyökoulujen kanssa kansainvälinen mediaprojekti esim. yhteinen lyhytelokuva, dokumentti, journalistinen tekstikokonaisuus tms. vaihtuvan teeman mukaan. Projektissa toimitaan ja opitaan kansainvälisissä työryhmissä. Opintojakso suoritetaan Erasmus-yhteistyönä, johon on oma hakuprosessi. Projektit vaihtuvat yleensä kahden vuoden jaksoissa. Numeroarviointi.

Valotekniikka, 2 op (Med03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valotekniikan rakentaminen ja työturvallinen oppiminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elokuva-, televisio-, esitys- ja teatterivalaistus.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ymmärretään valotyön merkityksellisyys erilaisissa kulttuurialan tuotannoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valotekniikan opintojaksolla opiskellaan valotekniikan perusteet. Syvennytään elokuva-, esitys- ja teatterivaloihin ja niiden toteuttamiseen suunnittelusta rakentamiseen ja esitykseen. Opiskelijat tekevät valotyöt johonkin koulun projektiin.

Radiotyön perusteet, 2 op (RAD01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan äänenkäsittelyn perusteet. Opintojaksolla tutustutaan digitaaliseen tallennukseen, mikrofonin käyttöön ja äänen editointiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutkitaan erilaisia radio- ohjelmia ja tehdään harjoitustöitä. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan äänenkäsittelyn perusteet. Opintojaksolla tutustutaan digitaaliseen tallennukseen, mikrofonin käyttöön ja äänen editointiin. Harjoitustehtäviä ja niiden analysointia.

Radioilmaisu/radiopersoona keskiössä, 2 op (RAD02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan radio-ohjelman teon peruskysymyksiä, ohjelmapolitiikkaa ja radioilmaisua. Tutustutaan jutun taustamateriaalin hankintaan, ohjelmasuunnitelman tekoon, haastatteluun, äänimateriaalin käyttöön, kielenkäyttöön sekä ohjelman editointiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tehdään harjoitustöitä ja tutustutaan lähetys- ja jakelutekniikkaan. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Opiskellaan radio-ohjelman teon peruskysymyksiä, ohjelmapolitiikkaa ja radioilmaisua. Tutustutaan jutun taustamateriaalin hankintaan, ohjelmasuunnitelman tekoon, haastatteluun, äänimateriaalin käyttöön, kielenkäyttöön sekä ohjelman editointiin. Tehdään radio-ohjelma.

Suora radiolähetys, 2 op (RAD03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Radiotyön opintojaksoon liittyvä harjoittelu, jonka aikana kukin opiskelija tekee erityyppisiä radiojuttuja, jotka kaikki kritikoidaan, arvioidaan ja muokataan lähetyskuntoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmat julkaistaan joko koulun omassa radiossa, nettiradiossa tai paikallisradiossa. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan liveradion tekemistä ja ilmaisua. Toteutetaan suoraa radio-ohjelmaa eri radiomedioissa.

Urheiluselostus, 2 op (RAD04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan urheiluselostusta puheradion muodossa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valitaan opiskelijan kannalta mielenkiintoinen laji, jonka selostamiseen syvennytään.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärretään oman äänenkäytön merkitys radioilmaisussa vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutkitaan, harjoitellaan ja toteutetaan urheiluselostusta valitusta lajista.

Televisiotyön ja elokuvan perusteet, 2 op (TEL01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan video-, ja elokuvakameran käyttöä, videon editointia sekä kuvaviestinnän perusteita. Tutustutaan televisio-ohjelman teon peruskysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan televisio-ohjelman teon peruskysymyksiin. Erilaisten videokoosteiden laadintaa sekä harjoitustöitä. Opiskelija valitsee arvostelutavan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan video-, ja elokuvakameran käyttöä, videon editointia sekä kuvaviestinnän perusteita. Tutustutaan televisio-ohjelman teon peruskysymyksiin.

Suora televisiolähetys, 2 op (TEL02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suoritusaika 2. vuonna. Opetellaan televisio-ohjelman suunnittelua. Opetellaan aineiston hankintaa, kuvausta, editointia. Musiikin, tehosteiden ja lavastuksen suunnittelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Monikamerastriimaus eri tapahtumista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan ja toteutetaan suoraa televisiolähetystä koulun verkossa tai striiminä internetin välituksellä.

Abivideo tai elokuvaproduktio, 2 op (TEL03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Elokuvatuotanto eri rooleissa käsikirjoituksesta valmiiseen abielokuvaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteistyöproduktio missä vastuuroolit jaetaan ja työryhmä tuottaa vuosittaisen Vaskivuoren abivideon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suunnitellaan ja toteutetaan Vaskivuoren lukion perinteeksi muodostunut Abivideo/elokuva.

Kansainvälinen elokuva- tai televisiotuotanto, 2 op (TEL04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tehdään verkostokoulujen kanssa yhteiseurooppalainen lyhytelokuva- tai televisiotuotanto

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toimitaan ja opitaan kansainvälisissä työryhmissä. Työskentelykieli englanti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opitaan yhteistyötaitoja ja erilaisia kulttuurisia näkökulmia asioihin

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärretään oman työpanoksen merkitys elokuva- ja televisiotyössä osana työryhmää. Kokeillaan eri rooleja ja toimenkuvia ja uskalletaan tehdä luovia kokeiluja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi projektitöiden ja yhdessäoppimisen pohjalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tehdään verkostokoulujen kanssa yhteiseurooppalainen lyhytelokuva- tai televisiotuotanto. Toimitaan ja opitaan kansainvälisissä työryhmissä. Työskentelykieli englanti.

Projektit vaihtuvat yleensä kahden vuoden jaksoissa.

7.31. Ryhmänohjaus (ROH)

Oppiaine ja tehtävä

Ryhmänohjaustuokioihin, ro-vartteihin ja muuhun ryhmänohjaukseen sisältyvä toiminta.

Tavoitteet

Opiskelija toimii osana ohjausryhmäänsä osallistumalla ryhmänohjaukseen lukio-opintojensa aikana.

Osaamisen arviointi

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ryhmänohjaukseen. Suoritusmerkintä.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Ryhmänohjaukseen osallistuminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä lukio-opintojen aikana.

Opintojaksot

Ryhmänohjaus, 2 op (RO01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toimii osana ohjausryhmäänsä osallistumalla ryhmänohjaukseen lukio-opintojensa aikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ryhmänohjaustuokioihin, ro-vartteihin ja muuhun ryhmänohjaukseen sisältyvä toiminta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ryhmänohjaukseen osallistuminen tukee opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä lukio-opintojen aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivinen osallistuminen ryhmänohjaukseen.

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

RO01 Ryhmänohjaus (2 op) , koulukohtaiset valinnaiset opinnot

Opintojakso toteutuu lukio-opintojen aikana. Opiskelija osallistuu viikoittain ryhmänohjaustuokioihin. Lisäksi opiskelija osallistuu muihin mahdollisiin ryhmänohjauksen muotoihin (esim. ro-keskustelu). Ryhmänohjaaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän kolmannen opiskeluvuoden III periodin päättyessä, mikäli opiskelija on aktiivisesti osallistunut ryhmänohjauksen eri muotoihin. Suoritusmerkintä.

7.32. Tanssi (TAK)

Oppiaine ja tehtävä

Tanssiopinnoissa opiskelija havainnoi ja tarkastelee sekä itseään, oppimistaan että ympäröivää maailmaa oman kehonsa kautta – tanssin ja liikkeen keinoin. Tanssi oppiaineena ymmärretään kuten tanssitaide; monilajisena, monipuolisena sekä maailmanlaajuisena ilmiönä. Tanssin tehtävä lukion oppiaineena on perehdyttää tanssiin taiteenlajina, avartaa ja laajentaa opiskelijan tanssikäsitystä sekä kannustaa ja tukea opiskelijan henkilökohtaista kehitystä. Opintojen keskeisenä tavoitteena on tarjota monipuolista tanssin ja taiteen opetusta ja näin ohjata opiskelijaa kohti kokonaisvaltaisempaa käsitystä ja ymmärrystä tanssista taiteena.

Tanssin opetus perustuu holistiseen ihmiskäsitykseen, jonka mukaan ihminen on kehollinen, tajunnallinen ja elämäntilanteeseensa sekä ympäristöönsä kytköksissä oleva olento. Kehollisuus, kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus muodostavat opetuksen perustan, jonka kautta opiskelijaa kannustetaan havainnoimaan, analysoimaan ja reflektoimaan omaa sekä toisten työskentelyä. Opiskelija tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien uusien kokemusten pohjalta.

Tanssiopinnot ovat pääasiassa ryhmäopetusta, jossa ryhmädynamiikan havainnointi sekä ryhmän yhteisen suunnan löytäminen on keskeistä. Tanssin opiskelu vahvistaa opiskelijan kykyä havainnoida ryhmän toimintaa ja hän tulee tietoisemmaksi yksilön vaikutuksesta ryhmän työskentelyyn.

Lukion tanssiopinnoissa syvennetään opiskelijan esittävän taiteen monilukutaitoa ja kykyä yhdistellä eri tieteitä ja taiteita. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan keskusteluihin, ilmaisemaan näkemyksiään ja kokemuksiaan tanssista sekä katsojana että itse tanssin toteuttajana. Tanssiopintojen tarjoamat uudet kokemukset, esiintymismahdollisuudet sekä tavoitteellinen työskentely luovat perustaa monipuoliselle oppimiselle. Tieto- ja viestintätekniikka mahdollistaa tanssin tarkastelun maailmanlaajuisena ilmiönä. Digitaalisuus tuo lähemmäs ja avaa tanssin sisällä olevia erilaisia kulttuureja, traditioita, historiallista kehitystä sekä esitystoimintaa.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tanssin ammattiryhmien, teattereiden, museoiden, taideoppilaitosten ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Paikallisesti hyödynnetään Vantaalla tapahtuvaa kulttuuritoimintaa, sekä toimitaan yhteistyössä paikallisten tanssin toimijoiden ja tanssiopistojen kanssa.

Tanssi oppiaineena toimii myös opiskelijan arkea tauottavana toimintana, jolla on sekä kehonhuollollisia että kehon ja mielen hyvinvointiin liittyviä positiivisia vaikutuksia.

Lukion tanssiopinnot avaavat opiskelijoille tanssia ammattina ja taidemuotona myös oppimisympäristöjensä kautta. Tanssin opiskelu tapahtuu tarkoituksenmukaisessa turvallisessa opetustilassa kuten harjoitusstudiossa tai näyttämöllä. Esityksen valmistamisprosessin avulla opiskelijat tutustuvat taiteellisen työn ammattilaisten työnkuvaan sekä työtehtäviin. Tanssiopinnot tarjoavat tietoa tanssin jatko-opintomahdollisuuksista ja kannustavat pitkäkestoiseen elämäntapaan liikkeen parissa.

Lukion tanssiopintojen päätteeksi on mahdollista suorittaa tanssin lukiodiplomi, jonka tekemiseen vaaditaan kolme opintojaksoa lukion tanssiopintoja.

Tavoitteet

Tanssin opetuksen tavoitteena on:

- kannustaa ja tukea opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä tanssin opetuksen keinoin
- innostaa sekä rohkaista opiskelijaa uusien kokemusten äärelle ja syventää opiskelijan ymmärrystä tanssista taiteena
- rohkaista opiskelijaa avoimuuteen, luovuuteen, oman liikekielen havainnointiin sekä tutkimiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn
- purkaa käsityksiä suorituskeskeisestä tanssin opiskelusta luovuuden, yhteisöllisyyden, kannustavan osallisuuden sekä dialogisuuden avulla
- tarjota tietoa tanssin ammattikentän toiminnasta, jatko-opinnoista sekä niiden mahdollisuuksista Suomessa sekä ulkomailla

Lisäksi opetuksen tavoitteena on, että

Opiskelija

- tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa omaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien uusien kokemusten pohjalta
- oppii tunnistamaan onnistumisia ja omia vahvuuksiaan, sekä löytämään itselleen uusia tavoitteita ja kehityskohteita
- ottaa vastuuta sekä toimii aktiivisesti ryhmänsä jäsenenä, kunnioittaa kaikkien työskentelyä ja osallistuu rakentavasti keskusteluun, tuoden esiin omia näkemyksiään
- analysoi sekä reflektoi omia ajatuksiaan sekä oppimiskokemuksiaan tanssista myös kirjallisesti

Osaamisen arviointi

Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan kehitystä tanssiopinnoissa sekä hänen tanssisuhteensa syventymistä. Arviointi ohjaa kohti opintojaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamista erilaiset oppijat sekä henkilökohtainen kehitys huomioiden.

Arviointia tehdään monipuolisesti ja avoimesti, huomioiden opiskelijan tietojen ja taitojen kehitystä, motivaatiota, yhteistyötaitoja ja vastuunottoa omasta opiskelusta sekä ryhmän toiminnasta. Arviointi on vuorovaikutteista ja toteutuu opintojakson sisältöön sitoutuneena prosessina, joka ohjaa ja kannustaa opiskelijaa eteenpäin opinnoissaan.

Tanssiopinnoissa opiskelijat saavat palautetta työskentelystään erilaisia palautteen antamisen keinoja hyödyntäen. Arvioinnin työkaluina käytetään vaihdellen erilaisia arvioinnin tapoja, kuten itsearviointia, työskentelypäiväkirjaa, suullista sekä kirjallista palautetta ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan tanssin harjoittelussa. Tanssi tarjoaa mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin sekä hyväksyä ihmisen erilaisuus, yksilöllisyys ja monimuotoisuus. Tanssiopinnoissa yhdessä tekeminen ja yhteistä päämäärää kohti kulkeminen mahdollistavat empatian ja myötätunnon kehittymisen ja harjoittavat lempeämpää suhtautumista itsekritiikkiin. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa. Omien kokemusten sanoittaminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, merkitysten jakaminen opiskelijaryhmän kesken, esitysten tarkasteleminen katsojan näkökulmasta, mielipiteiden ja käsitysten muodostaminen sekä niiden esiin tuominen yhteisessä keskustelussa ohjaavat ja kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa toisen luoman liikemateriaalin harjoittelu ja omaksuminen, liikemateriaalin tuottaminen, oman liikkeen tutkiminen sekä uteliaisuus antavat mahdollisuuden tutkia ympäröivää maailmaa ja kommentoida sitä tanssin keinoin. Opiskelija hahmottaa ainutlaatuisen ajattelunsa tapoja ja tunnistaa oman ja muiden luovuuden. Opiskelija tutustuu tieteiden ja taiteiden arvoihin ja etiikkaan, joiden avulla hän oppii hahmottamaan tieteiden, taiteiden ja taitojen rajapintoja sekä muodostamaan niiden yhdistelmiä. Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetustilanteessa opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista. Opiskelijat hahmottavat jokaisen yksilöllistä tilaa, kehollista koskemattomuutta sekä suvaitsevaa ja sallivaa käytöstä kunnioittavia toimintatapoja. Tasavertaisuus ja luottamuksen rakentuminen ryhmässä luovat yhdenvertaista ilmapiiriä ja tukevat jokaisen henkilökohtaista opintopolkua. Tanssiopinnoissa kimmokkeena toimivat niin yhteiskunnalliset, visuaaliset, abstraktit, kulttuurilliset sekä äänimaailmojen ja musiikin mukanaan tuomat aiheet, joita luovasti yhdistelemällä ja niistä inspiroitumalla opiskelija rakentaa omaa tanssikäsitystään sekä taiteellista näkemystään maailmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää eettisen toiminnan periaatteet vuorovaikutteisen ja sallivan opetustilanteen ja oppimisympäristön luomisen edellytyksenä. Omalla käytöksellään opiskelija vahvistaa yhteisen toimintakulttuurin sekä hyvän työskentelyilmapiirin syntymistä. Positiiviset kokemukset ryhmän vastuullisuudesta sekä huolenpidosta ryhmän jäseniä ja toimintaa kohtaan, vahvistavat opiskelijan kokemusta oman toiminnan merkityksellisyydestä. Tanssitaidetta tulkitaan ja tarkastellaan myös ekologisesta ja kestävän kehityksen näkökulmasta, etsien vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja toteutustapoja esimerkiksi materiaalivalintojen suhteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa ja keskusteluissa opiskelijoita ohjataan kiinnittämään huomiota siihen, miten elinympäristö ja kulttuuri vaikuttavat yksilön sekä yhteisön ajatuksiin, toimintaan ja tapoihin, ilmaisuun, arvoihin ja uskomuksiin. Tanssiopintojen kautta voidaan havainnoida kulttuurin ja ympäristön vaikutusta esimerkiksi keholliseen ilmaisuun. Opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Opiskelijoita rohkaistaan tuomaan omia mielenkiinnon kohteitaan osaksi tuntityöskentelyä tai jakamaan niitä keskustelussa. Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa, ja jonka kehityksessä he omalta osaltaan ovat mukana. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa

ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Opintojaksot

Tanssia kaikille 1, 2 op (TAK01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii hahmottamaan liikettä suhteessa ympäröivään tilaan, ryhmän jäseniin ja musiikkiin
- opiskelija tunnistaa nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation perusteita
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutustutaan tanssin perusteisiin nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation keinoin
- opintojaksolla opitaan hahmottamaan liikettä tilassa, tutustutaan oman liikkeen tuottamiseen ja harjoitellaan lyhyitä koreografioita, joiden avulla liike hahmottuu suhteessa musiikkiin
- opintojakso tulee suorittaa produktioihin hakeutumista varten

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssia kaikille 1 (2op) TAK01, valinnaiset opinnot

Tanssiopintojen ensimmäinen opintojakso, jossa tutustutaan tanssin perusteisiin nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation kautta. Opiskelija oppii hahmottamaan liikettä tilassa, omassa itsessään sekä suhteessa musiikkiin. Opintojakso sopii tanssin vasta-alkajille sekä jo tanssia harrastaville. TAK01 opintojakso tulee suorittaa produktioihin hakeutumista varten. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Tanssia kaikille 2, 2 op (TAK02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation avulla
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla jatketaan tanssin perusteiden harjoittelua nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation keinoin
- hyödynnetään aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja, sekä haastetaan tanssin oppimista uudesta näkökulmasta
- opintojakso koostuu erilaisista koreografioista sekä vapaammista harjoituksista, joiden avulla opiskelija pääsee tarkkailemaan omaa sekä ryhmän kehitystä opintojakson aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssia kaikille 2, (2op) TAK 2, valinnaiset opinnot

Opintojakso jatkaa tanssin perusteiden hahmottamista ja harjoittelua nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation elementtien avulla. Opintojakso sopii aloittelijoille sekä tanssia jo harrastaville. Opintojaksolle osallistuakseen on suoritettava TAK01 -opintojakso. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Tanssia kaikille 3, 2 op (TAK03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua nykytanssin, jazztanssin ja liikeimprovisaation avulla
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla jatketaan tanssin harjoittelua nykytanssin, jazztanssin sekä liikeimprovisaation keinoin
- hyödynnetään aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja, sekä haastetaan tanssin oppimista uudesta näkökulmasta

- opintojakso koostuu erilaisista koreografioista sekä vapaammista harjoituksista, joiden avulla opiskelija pääsee tarkkailemaan omaa sekä ryhmän kehitystä opintojakson aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssia kaikille 3 (2op) TAK03, valinnaiset opinnot

Opintojakso jatkaa edelleen tanssin perusteiden harjoittelua ja hahmottamista. Opiskelija hyödyntää sekä haastaa aikaisemmin oppimaansa ja laajentaa näin käsitystään tanssista. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Suoritusmerkintä.

Katutanssi, 2 op (TAK04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin syntyhistoriaa ja kehitystä
- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin laajuutta, sekä erilaisia tanssilajeja sekä tyylisuuntia
- opiskelija ymmärtää katutanssilajien maailmaa, ja löytää tanssin ilon opintojakson harjoitteista sekä koreografioista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta
- hahmotetaan katutanssin syntyhistoriaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katutanssi (2op) TAK04, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta. Hahmotetaan katutanssin historiaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille

että tanssia jo harrastaville. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä sekä opettajavierailuja. Opintojaksolle osallistuakseen on ensin suoritettava TAK01.

Suoritusmerkintä.

Nykytanssi, 2 op (TAK05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa nykytanssin liikemaailmaa sekä tunnistaa sille ominaisia piirteitä ja syventää tanssikäsitystään nykytanssin opintojakson kautta
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa syvennytään nykytanssin liikemaailmaan, tanssitekniikkaan ja improvisaatioon sekä oman liikkeen tutkimiseen erilaisten liikekompositioiden ja tehtävien avulla
- opintojakso koostuu erilaisista koreografioista sekä vapaammista harjoituksista, joiden avulla opiskelija pääsee tarkkailemaan omaa sekä ryhmän kehitystä opintojakson aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Nykytanssi (2op) TAK05, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa syvennytään nykytanssin liikemaailmaan, tanssitekniikkaan ja improvisaatioon sekä oman liikkeen tutkimiseen erilaisten liikekompositioiden ja tehtävien avulla. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssin harrastajille. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla. Opintojaksolle osallistuakseen on suoritettava TAK01. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAL02 Nykytanssi (2op).

Suoritusmerkintä.

Jazz/showtanssi, 2 op (TAK06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa jazz- ja showtanssille ominaisia piirteitä ja tanssitekniikkaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua jazz- ja showtanssitekniikan avulla
- opiskelija oppii hahmottamaan liikettä suhteessa ympäröivään tilaan, ryhmän jäseniin ja musiikkiin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla harjoitellaan jazz- ja showtanssitekniikkaa, sekä sille ominaisia taitoja kuten piruetteja ja liikkeen tarkkaa rytmitystä
- tanssitunnit koostuvat tekniikkaharjoitusten lisäksi eri tyylejä sisältävistä liikesarjoista ja koreografioista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jazz/showtanssi (2op) TAK06, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan jazz- ja showtanssin tanssitekniikkaan ja harjoitellaan lajille ominaisia taitoja, kuten piruetteja, jalkatekniikkaa ja liikkeen tarkkaa rytmitystä. Tanssitunnit koostuvat eri tanssityylejä edustavista koreografioista ja liikesarjoista. Opintojakso tukee musikaaliproduktioon osallistumista. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssin harrastajille. Opintojaksolle osallistuakseen on ensin suoritettava TAK01.

Suoritusmerkintä.

Koreografia, 2 op (TAK07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutkii, tarkastelee ja kokeilee eri tapoja koreografian valmistamiseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua opintojakson tarjoamassa kehyksessä
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutustutaan koreografian valmistamisen eri vaiheisiin, osa-alueisiin sekä koreografian perusrakenteisiin
- opintojakso tutkii vastauksia kysymykseen "Miten tanssiesitys syntyy?"

- opintojaksolla valmistetaan lyhyitä liikekompositioita sekä tehdään liikeimprovisaatioharjoitteita, joiden avulla koreografian valmistamista sekä liikkeen suunnittelua havainnoidaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koreografia (2op) TAK07, valinnaiset opinnot

Opintojakson aikana valmistetaan lyhyitä tanssikompositioita, joiden avulla tutustutaan koreografian valmistamisen eri vaiheisiin, osa-alueisiin ja koreografian perusrakenteisiin. Miten tanssiesitys syntyy? Opintojakso toimii hyvänä perustana tanssin lukiodiplomikurssille, mutta sopii kaikille tanssista kiinnostuneille. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla. Opintojaksolle osallistuakseen on ensin suoritettava TAK01. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAL05 Koreografia (2op).

Suoritusmerkintä.

Tanssiproduktio, 2 op (TAK08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osallistuu aktiivisesti esityksen valmistamisprosessin eri vaiheisiin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu yhteisöllisesti ja muita kunnioittavasti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija osallistuu esitykseen esiintyjänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla valmistetaan opiskelijoiden ja opettajan yhteistyönä tanssiesitys
- esityksen aihe, rakenne ja tyyli vaihtelevat vuosittain
- opiskelijat ovat aktiivisesti mukana esityksen valmistamisprosessissa ja pääsevat havainnoimaan sen rakentumista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssiproduktio (2op) TAK08, valinnaiset opinnot

Opintojaksossa valmistetaan opiskelijoiden ja ryhmän yhteistyönä tanssiesitys. Esityksen aihe, rakenne ja tyyli vaihtelevat vuosittain. Opiskelijat ovat aktiivisesti mukana esityksen valmistamisprosessissa ja pääsevat havainnoimaan sen rakentumista. Tanssiproduktio esitetään koulun lavalla. Opintojaksolle voivat osallistua sekä tanssin vasta-alkajat että tanssin harrastajat. Opintojaksolle osallistuakseen on suoritettava TAK01.

Suoritusmerkintä.

Tanssin tekniikka, 2 op (TAK09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja soveltaa sitä opintojakson sisältöihin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita
- opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä tanssitekniikasta ja sen osa-alueista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita. Opintojakso keskittyy opiskelijan tanssiteknisen osaamisen vahvistamiseen sekä laajentaa ymmärrystä oman kehon arvostuksesta tanssijan työvälineenä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäynti, joka saattaa olla maksullinen. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAL06. Numeroarviointi.

Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija sitoutuu esityksen valmistamisprosessiin ja harjoitusaikatauluun
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa valmistetaan tanssiesitys - aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssiproduktio (2op) TAP01-3

Opintojaksolla valmistetaan tanssilukion opiskelijoiden ja opettajan yhteistyönä esitys, joka esitetään koulun lavalla sekä mahdollisesti myös tanssitapahtumissa koulun ulkopuolella. Opintojaksolle voivat osallistua kaikkien vuosikurssien tanssilukiolaiset. Produktion aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain. Opiskelija voi halutessaan osallistua joka lukuvuosi Tanssiproduktio -opintojaksolle. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAP01-3.

Numeroarviointi.

Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua valitsemansa tanssitunnin puitteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija suorittaa opintojakson valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssinopetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla
- opintojakso voi koostua esimerkiksi nykytanssin, jazz- tai showtanssin, baletin tai katutanssilajien opetuksesta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin perustekniikka (2op) TAPT01-6.

Tanssilukion valinnainen opintojakso, jonka opiskelija suorittaa lukion opetuksen ulkopuolella valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssin opetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla. Opintojakso voi olla esimerkiksi nykytanssia, jazz- tai showtanssia, balettia tai katutanssilajeja. Tuntimäärän tulee vastata yhden lukion opintojakson tuntimäärää.

Opintojakson lopuksi on täytettävä lukion kansliasta haettava lomake, jonka tanssitunnin opettaja täyttää ja tanssilukion opettaja hyväksyy. Opintojakso on sama kuin tanssilukion opintojakso TAPT01-6.

Numeroarviointi.

7.33. Tanssi tanssilukiossa (TAL)

Oppiaine ja tehtävä

Vaskivuoren lukiolla on tanssin erityistehtävä. Tanssilukion opinnot tarjoavat motivoituneille ja tanssissa harrastuneille opiskelijoille mahdollisuuden tanssin sekä lukionkäynnin yhdistämiseen.

Tanssilukion opinnot perehdyttävät tanssiin taiteenlajina, avartavat ja laajentavat opiskelijan tanssikäsitystä sekä kannustavat ja tukevat opiskelijan henkilökohtaista kehitystä. Kehollisuus, kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja vuorovaikutteisuus muodostavat opetuksen perustan, jonka kautta opiskelijaa kannustetaan havainnoimaan, analysoimaan ja reflektoimaan omaa sekä toisten työskentelyä.

Opiskelija tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien uusien kokemusten pohjalta. Tanssiopintojen tarjoamat kokemukset, esiintymismahdollisuudet sekä tavoitteellinen työskentely luovat perustaa monipuoliselle oppimiselle. Lukion tanssiopintojen päätteeksi on mahdollista suorittaa tanssin lukiodiplomi.

Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tanssin ammattiryhmien, teattereiden, museoiden, taideoppilaitosten ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Paikallisesti hyödynnetään Vantaalla tapahtuvaa kulttuuritoimintaa, sekä toimitaan yhteistyössä paikallisten tanssin toimijoiden ja tanssiopistojen kanssa.

Tanssi oppiaineena toimii opiskelijan arkea tauottavana toimintana, jolla on sekä kehonhuollollisia että kehon ja mielen hyvinvointiin liittyviä positiivisia vaikutuksia.

Tieto- ja viestintätekniikka mahdollistaa tanssin tarkastelun maailmanlaajuisena ilmiönä. Digitaalisuus tuo lähemmäs ja avaa tanssin sisällä olevia erilaisia kulttuureja, traditioita, historiallista kehitystä sekä esitystoimintaa.

Tanssilukion tuntijako

Opetusministeriön 22.1.2016 (nro 51/530/2015) ja Vantaan opetuslautakunnan 11.5.2005 § 10 tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja

vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten opintojen määrästä 16 opintopistettä.

Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opinnoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opinnot.

Tansslukiolaisen tulee suorittaa 24 opintopistettä tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, joista 14 opintopistettä on liikeilmaisua ja 6 tanssitietoa ja -historiaa. Lisäksi tanssilukiolaisen tulee suorittaa musiikin pakollinen valtakunnallinen opintojakso (Intro - Kaikki soimaan).

Tavoitteet

Tanssilukion opetuksen tavoitteena on:

- tarjota monipuolista tanssin ja taiteen opetusta ja ohjata opiskelijaa kohti kokonaisvaltaisempaa käsitystä ja ymmärrystä tanssista taiteena ja ilmiönä
- kannustaa ja tukea opiskelijan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä tanssin opetuksen keinoin
- rohkaista opiskelijaa avoimuuteen, luovuuteen, oman liikekielen havainnointiin sekä tutkimiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn sekä uusien kokemusten äärelle
- purkaa käsityksiä suorituskeskeisestä tanssin opiskelusta luovuuden, yhteisöllisyyden, kannustavan osallisuuden sekä dialogisuuden avulla
- tarjota tietoa tanssin ammattikentän toiminnasta, jatko-opinnoista sekä niiden mahdollisuuksista Suomessa sekä ulkomailla

Lisäksi opetuksen tavoitteena on, että

Opiskelija

- tarkastelee omaa suhdettaan tanssiin ja haastaa omaa tanssikäsitystään opetuksen tuottamien kokemusten pohjalta
- oppii tunnistamaan onnistumisia ja omia vahvuuksiaan, sekä löytämään itselleen uusia tavoitteita ja kehityskohteita
- ottaa vastuuta sekä toimii aktiivisesti ryhmänsä jäsenenä, kunnioittaa kaikkien työskentelyä ja osallistuu rakentavasti keskusteluun, tuoden esiin omia näkemyksiään
- analysoi ja reflektoi omia ajatuksiaan sekä oppimiskokemuksiaan tanssista myös kirjallisesti

Osaamisen arviointi

Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan kehitystä tanssiopinnoissa sekä hänen tanssisuhteensa syventymistä. Arviointi ohjaa kohti opintojaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamista erilaiset oppijat sekä henkilökohtainen kehitys huomioiden.

Arviointia tehdään monipuolisesti ja avoimesti, huomioiden opiskelijan tietojen ja taitojen kehitystä, motivaatiota, yhteistyötaitoja ja vastuunottoa omasta opiskelusta sekä ryhmän toiminnasta. Arviointi on vuorovaikutteista ja toteutuu opintojakson sisältöön sitoutuneena prosessina, joka ohjaa ja kannustaa opiskelijaa eteenpäin opinnoissaan.

Tanssiopinnoissa opiskelijat saavat palautetta työskentelystään erilaisia palautteen antamisen keinoja hyödyntäen. Arvioinnin työkaluina käytetään vaihdellen erilaisia arvioinnin tapoja, kuten itsearviointia, työskentelypäiväkirjaa, suullista sekä kirjallista palautetta ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan tanssin harjoittelussa. Tanssi tarjoaa mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin sekä hyväksyä ihmisen erilaisuus, yksilöllisyys ja monimuotoisuus. Tanssiopinnoissa yhdessä tekeminen ja yhteistä päämäärää kohti kulkeminen mahdollistavat empatian ja myötätunnon kehittymisen ja harjoittavat lempeämpää suhtautumista itsekritiikkiin. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa. Omien kokemusten sanoittaminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, merkitysten jakaminen opiskelijaryhmän kesken, esitysten tarkasteleminen katsojan näkökulmasta, mielipiteiden ja käsitysten muodostaminen sekä niiden esiin tuominen yhteisessä keskustelussa ohjaavat ja kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa toisen luoman liikemateriaalin harjoittelu ja omaksuminen, liikemateriaalin tuottaminen, oman liikkeen tutkiminen sekä uteliaisuus antavat mahdollisuuden tutkia ympäröivää maailmaa ja kommentoida sitä tanssin keinoin. Opiskelija hahmottaa ainutlaatuisen ajattelunsa tapoja ja tunnistaa oman ja muiden luovuuden. Opiskelija tutustuu tieteiden ja taiteiden arvoihin ja etiikkaan, joiden avulla hän oppii hahmottamaan tieteiden, taiteiden ja taitojen rajapintoja sekä muodostamaan niiden yhdistelmiä. Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetustilanteessa opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista. Opiskelijat hahmottavat jokaisen yksilöllistä tilaa, kehollista koskemattomuutta sekä suvaitsevaa ja sallivaa käytöstä kunnioittavia toimintatapoja. Tasavertaisuus ja luottamuksen rakentuminen ryhmässä luovat yhdenvertaista ilmapiiriä ja tukevat jokaisen henkilökohtaista opintopolkua. Tanssiopinnoissa kimmokkeena toimivat niin yhteiskunnalliset, visuaaliset, abstraktit, kulttuurilliset sekä äänimaailmojen ja musiikin mukanaan tuomat aiheet, joita luovasti yhdistelemällä ja niistä inspiroitumalla opiskelija rakentaa omaa tanssikäsitystään sekä taiteellista näkemystään maailmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää eettisen toiminnan periaatteet vuorovaikutteisen ja sallivan opetustilanteen ja oppimisympäristön luomisen edellytyksenä. Omalla käytöksellään opiskelija vahvistaa yhteisen toimintakulttuurin sekä hyvän työskentelyilmapiirin syntymistä. Positiiviset kokemukset ryhmän vastuullisuudesta sekä huolenpidosta ryhmän jäseniä ja toimintaa kohtaan, vahvistavat opiskelijan kokemusta oman toiminnan merkityksellisyydestä. Tanssitaidetta tulkitaan ja tarkastellaan

myös ekologisesta ja kestävän kehityksen näkökulmasta, etsien vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja toteutustapoja esimerkiksi materiaalivalintojen suhteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa ja keskusteluissa opiskelijoita ohjataan kiinnittämään huomiota siihen, miten elinympäristö ja kulttuuri vaikuttavat yksilön sekä yhteisön ajatuksiin, toimintaan ja tapoihin, ilmaisuun, arvoihin ja uskomuksiin. Tanssiopintojen kautta voidaan havainnoida kulttuurin ja ympäristön vaikutusta esimerkiksi keholliseen ilmaisuun. Opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Opiskelijoita rohkaistaan tuomaan omia mielenkiinnon kohteitaan osaksi tuntityöskentelyä tai jakamaan niitä keskustelussa. Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa, ja jonka kehityksessä he omalta osaltaan ovat mukana. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Opintojaksot

Myyteistä moderniin, 2 op (TAH01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää länsimaisen taidetanssin syntyvaiheet ja tuntee keskeiset vaikuttajat oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä
- opiskelija toimii aktiivisena etsijänä ja oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan esihistorian, antiikin, keskiajan, renessanssin, barokin, rokokoon ja romantiikan ajan länsimaisen taidetanssin kehitykseen
- opintojaksolla opiskelija tutustuu tanssialan lähdekirjallisuuteen, tietokantoihin ja keskeisiin tanssivaikuttajiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Myyteistä moderniin (2op) TAH01, tanssilukion pakollinen kurssi

Länsimaisen taidetanssin synty, historia ja merkitys. Tutustutaan länsimaisen taidetanssin syntyyn ja merkittävimpiin henkilöihin esihistorialliselta ajalta 1900-luvun alkuun asti. Opintojaksoon sisältyy oppimistehtävä, ryhmätyö tai essee. Opintojaksoon voi sisältyä myös vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Opintojakso järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Numeroarviointi.

Modernista meidän päiviin, 2 op (TAH02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu länsimaisen taidetanssin kehitykseen vaikuttaviin tekijöihin 1900-luvun aikana ja osaa yhdistää ne kulttuurihistoriallisiin tapahtumiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Baletin ja modernin tanssin kehitys 1900-luvulla sekä nykypäivän tanssimaailman suuntaukset ja ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Modernista meidän päiviin (2op) TAH02, tanssilukion pakollinen opintojakso

Tutustutaan länsimaiseen taidetanssin suuntauksiin ja merkittävimpiin henkilöihin 1900- luvulla sekä havainnoidaan nykypäivän tanssimaailman suuntauksia. Opintojakson keskiössä baletin sekä modernin tanssin kehitys. Opintojaksoon sisältyy oppimistehtävä, ryhmätyö tai essee. Opintojaksoon voi sisältyä myös vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Opintojakso järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Numeroarviointi.

Tanssitieto, 2 op (TAH03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää suomalaisen taidetanssin kehitysvaiheet ja tuntee keskeiset tämän päivän vaikuttajat
- opiskelija osallistuu aktiivisesti opintojakson eri osa-alueisiin, niistä käytyyn keskusteluun sekä valmistettaviin tehtäviin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan tanssijan kehitystä tukeviin aiheisiin, kuten kehonhuoltoon ja ravitsemukseen
- tutustutaan taidetanssin kehitykseen Suomessa sekä nykypäivän suomalaisiin koreografeihin
- opintojakso esittelee tanssin jatko-opintomahdollisuuksia Suomessa ja ulkomailla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää tanssitaiteen globaalina, kulttuurisena ja historiallisena ilmiönä, jonka kehitys on jatkuvaa. Opiskelija hahmottaa tanssitaiteen historiaa ja kulttuurin kehittymisen eri vaiheita tanssitaiteen historiallisen kehityksen kautta. Opinnoissa digitaalisuus lisää mahdollisuuksia tutkia tanssimaailman kehityssuuntia globaalimmin ja monipuolisemmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen on vastuullista, sallivaa ja ryhmätoimintaa tukevaa. Tanssiopinnoissa oppiminen nähdään tasa-arvoisena ja keskustelevana tapahtumana, jossa opetus on vuorovaikutteista ja kaikkien osallistujien läsnäolo sekä ajatukset ovat osana opiskelun rakentumista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssitieto (2op) TAH03, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan tanssijan kehitystä tukeviin aiheisiin, kuten kehonhuoltoon ja liikkujan ravitsemukseen. Tutustutaan taidetanssin vaiheisiin Suomessa sekä suomalaisiin nykypäivän koreografeihin. Lisäksi opintojakso esittelee tanssin jatko-opintomahdollisuuksia ja tanssitaiteilija vierailee kertomassa työstään. Opintojaksoon sisältyy oppimistehtävä, ryhmätyö tai essee. Opintojaksoon voi sisältyä myös vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Opintojakso järjestetään joka kolmas lukuvuosi.

Numeroarviointi.

Tanssi ja minä, 2 op (TAL01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua esityksen valmistamisen muodossa
- opintojakson lopussa opiskelija reflektoi oppimaansa esityksen valmistamisprosessin eri vaiheiden kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan tanssilukion opintoihin sekä oman vuosikurssin tanssilukiolaisiin, ryhmäydytään, luodaan yhteiset työskentelytavat ja havainnoidaan omaa suhdetta tanssiin
- opintojaksossa valmistetaan esitys yhdessä musiikkilukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kanssa ("Ykkösten Show")
- opintojaksossa suunnitellaan koreografisia kompositioita, joista opiskelijat ryhmänä muokkaavat materiaalia osaksi esitystä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssi ja minä (2op) TAL01, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan tanssilukion opintoihin sekä oman vuosikurssin tanssilukiolaisiin. Ryhmäydytään, luodaan työskentelytavat ja havainnoidaan omaa suhdetta tanssiin. Opintojakson aikana valmistetaan esitys yhdessä ensimmäisen vuosikurssin musiikkilukiolaisten kanssa ("Ykkösten show"). Opintojakson lopuksi kirjoitetaan itsearviointi, jossa tarkastellaan omaa oppimista ja tanssilukion aloitusta.

Numeroarviointi.

Nykytanssi 1, 2 op (TAL02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja sekä pyrkii löytämään uusia näkökulmia tanssin harjoitteluun
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla harjoitellaan nykytanssin peruselementtejä, kuten lattiatekniikkaa, liikeimprovisaatiota,
- tutkitaan ja havainnoidaan kehon oikeaa linjausta sekä erilaisia liikelaatuja tanssiessa
- hahmotetaan kehon kokonaisvaltaista käyttöä tanssiessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Nykytanssi 1 (2op) TAL02 tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksolla harjoitellaan nykytanssin peruselementtejä, kuten lattiatekniikkaa, liikeimprovisaatiota, havainnoidaan kehon oikeaa linjausta ja liikelaatuja sekä tutkitaan kokonaisvaltaista kehonkäyttöä tanssiessa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Liikeimprovisaatio, 2 op (TAL03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutkii ja havainnoi liikettä erilaisten improvisaatiotehtävien kautta
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja rakentaa omaa käsitystään tanssista improvisaation avulla
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan improvisaatioon eri muotoihin ja tapoihin sekä havainnoidaan omaa sekä ryhmän toimintaa
- tutkitaan, havainnoidaan ja kokeillaan omaa liikettä erilaisten improvisaatioharjoitteiden avulla
- rakennetaan improvisaatioharjoitteista lyhyitä kompositioita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikeimprovisaatio (2op) TAL03, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan improvisaation maailmaan tanssissa. Havainnoidaan oman kehon luontevaa tapaa liikkua ja olla kontaktissa muihin. Tarkastellaan ja etsitään omaa liikettä erilaisten improvisaatioharjoitteiden avulla. Tutustutaan kontakti-improvisaatioon. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Rytmi ja liike, 2 op (TAL04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua jazztanssitekniikan avulla
- • opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutustutaan jazztanssin tekniikkaan ja rytmiin ilmiönä
- tutkitaan liikkeen ja musiikin suhdetta, havainnoidaan rytmiä liikkeessä ja vahvistetaan tanssitekniikkaa jazztanssille ominaisten harjoitusten avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rytmi ja liike (2op) TAL04, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksolla tutustutaan jazztanssin tekniikkaan ja rytmiin ilmiönä. Tutkitaan liikkeen ja musiikin suhdetta, havainnoidaan rytmiä liikkeessä ja vahvistetaan tanssitekniikkaa jazztanssille ominaisten harjoitusten avulla. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Koreografia, 2 op (TAL05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa esityksenrakenteen osa-alueita sekä esityksen valmistamisprosessin vaiheita
- opiskelija hahmottaa, mistä koreografin työtehtävät koostuvat
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja sekä avartaa tanssikäsitystään uusien näkökulmien avulla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutkitaan ja kokeillaan koreografian valmistamisen eri tapoja ja mahdollisuuksia
- työstetään yksin sekä pienryhmissä tehtävien pohjalta liikekompositioita
- havainnoidaan koreografian ja liikkeen herättämiä ajatuksia ja keskustellaan niistä yhdessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koreografia (2op) TAL05, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa tutustutaan tanssiesityksen valmistamisen eri vaiheisiin ja kokeillaan erilaisia tapoja tehdä koreografiaa. Mitä, miten ja kenelle liike viestii? Mitkä ovat koreografin tehtävät? Työstetään yksin sekä pienryhmissä tehtävien pohjalta liikekompositioita. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Tanssitekniikka, 2 op (TAL06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja soveltaa sitä opintojakson sisältöihin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita
- opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä tanssitekniikasta ja sen osa-alueista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssitekniikka (2op) TAL06, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksolla tutkitaan tanssijalle tärkeitä linjauksia ja tanssitekniikan perusteita. Opintojakso keskittyy opiskelijan tanssiteknisen osaamisen vahvistamiseen sekä laajentaa ymmärrystä oman kehon arvostuksesta tanssijan työvälineenä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Nykytanssi 2, 2 op (TAL07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hyödyntää aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja, sekä haastaa oppimistaan uudesta näkökulmasta
- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää tanssijuuttaan nykytanssin eri elementtien kautta
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja pyrkii hahmottamaan tanssia henkilökohtaisesta näkökulmastaan käsin
- opintojakso johdattelee tanssin lukiodiplomin prosessiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Nykytanssi 2 (2op) TAL07, tanssilukion pakollinen opintojakso

Opintojaksossa opiskelija syventää tanssijuuttaan nykytanssin elementtien, erilaisten liikesarjojen sekä tehtävien avulla. Opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja pyrkii hahmottamaan tanssia henkilökohtaisesta näkökulmastaan käsin. Opintojakso edeltää tanssin lukiodiplomi -opintojaksoa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja vapaaehtoinen maksullinen opintokäynti. Opintokäynnin voi suorittaa myös vaihtoehtoisella erikseen sovittavalla tavalla.

Numeroarviointi.

Katutanssi, 2 op (TAL08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin syntyhistoriaa ja kehitystä
- opiskelija hahmottaa katutanssikulttuurin laajuutta, sekä erilaisia tanssilajeja sekä tyylisuuntia
- opiskelija ymmärtää katutanssilajien maailmaa, ja löytää tanssin ilon opintojakson harjoitteista sekä koreografioista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta
- hahmotetaan katutanssin syntyhistoriaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Katutanssi (2op) TAL08, tanssilukion valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan katutanssiin tanssilajina, sen erilaisten tanssityylien kautta. Hahmotetaan katutanssin historiaa, sekä harjoitellaan sen perusteita erilaisten tekniikkaharjoitusten sekä pidempien koreografioiden avulla. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssia jo harrastaville. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä sekä opettajavierailuja. Opintojakso on sama kuin yleislukion opintojakso TAK04.

Suoritusmerkintä.

Jazz/showtanssi, 2 op (TAL09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa jazz- ja showtanssille ominaisia piirteitä ja tanssitekniikkaa
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua jazz- ja showtanssitekniikan avulla
- opiskelija oppii hahmottamaan liikettä suhteessa ympäröivään tilaan, ryhmän jäseniin ja musiikkiin
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn toimintatavat ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti opetukseen ja ryhmän toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla harjoitellaan jazz- ja showtanssitekniikkaa, sekä sille ominaisia taitoja kuten piruetteja ja liikkeen tarkkaa rytmitystä

- tanssitunnit koostuvat tekniikkaharjoitusten lisäksi eri tyylejä sisältävistä liikesarjoista ja koreografioista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijaryhmän kesken. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, opiskelijan itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jazz/showtanssi (2op) TAL09, tanssilukion valinnaiset opinnot

Opintojaksossa tutustutaan jazz- ja showtanssin tanssitekniikkaan ja harjoitellaan lajille ominaisia taitoja, kuten piruetteja, jalkatekniikkaa ja liikkeen tarkkaa rytmitystä. Tanssitunnit koostuvat eri tanssityylejä edustavista koreografioista ja liikesarjoista. Opintojakso tukee musikaaliproduktioon osallistumista. Opintojakso sopii sekä vasta-alkajille että tanssin harrastajille. Opintojakso on sama kuin yleislukion opintojakso TAK06.

Suoritusmerkintä.

Tanssiproduktio, 2 op (TAP01-3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija sitoutuu esityksen valmistamisprosessiin ja harjoitusaikatauluun
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa valmistetaan tanssiesitys - aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssiproduktio (2op) TAP01-3, tanssilukion valinnainen opintojakso

Opintojaksolla valmistetaan tanssilukion opiskelijoiden ja opettajan yhteistyönä esitys, joka esitetään koulun lavalla sekä mahdollisesti myös tanssitapahtumissa koulun ulkopuolella.

Opintojaksolle voivat osallistua kaikkien vuosikurssien tanssilukiolaiset. Produktion aihe, tanssityyli ja toteutus vaihtelevat vuosittain. Opiskelija voi halutessaan osallistua joka lukuvuosi Tanssiproduktio -opintojaksolle.

Numeroarviointi.

Tanssin perustekniikka, 2 op (TAPT01-6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kulkee kohti omia henkilökohtaisia tavoitteitaan, joihin opetus häntä tukee ja kannustaa
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen
- opiskelija hyödyntää aikaisemmin oppimaansa ja jatkaa tanssin eri elementtien harjoittelua valitsemansa tanssitunnin puitteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija suorittaa opintojakson valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssinopetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla
- opintojakso voi koostua esimerkiksi nykytanssin, jazz- tai showtanssin, baletin tai katutanssilajien opetuksesta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin perustekniikka (2op) TAPT01-6, tanssilukion valinnainen opintojakso

Tanssilukion valinnainen opintojakso, jonka opiskelija suorittaa lukion opetuksen ulkopuolella valitsemassaan tanssioppilaitoksessa tai tanssin opetusta tarjoavan yhdistyksen oppitunneilla. Opintojakso voi olla esimerkiksi nykytanssia, jazz- tai showtanssia, balettia tai katutanssilajeja. Tuntimäärän tulee vastata yhden lukion opintojakson tuntimäärää.

Opintojakson lopuksi on täytettävä lukion kansliasta haettava lomake, jonka tanssitunnin opettaja täyttää ja tanssilukion opettaja hyväksyy.

Numeroarviointi.

Tanssin work-shop, 2 op (TAW01-3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija sitoutuu esityksen valmistamisprosessiin sekä harjoitusaikatauluun
- opiskelija ymmärtää ryhmässä työskentelyn merkityksen ja osallistuu aktiivisen yhteisöllisesti ryhmän toimintaan ja opetukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa valmistetaan esitys johonkin koulun tapahtumaan, esimerkiksi kevään ylioppilasjuhlaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tanssiopinnot esittävänä taiteena tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, oman ja toisen kehon kunnioittamisen, turvallisen harjoittelun ymmärtämisen, terveellisen ja sallivan kehonkuvan tukemisen ja henkilökohtaisen kohtaamisen kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden yksilöllisiä tunteita ja ajatuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen rakentuu tanssiopinnoissa vertaistyöskentelyssä ja rakentamalla dialogia opiskelijoiden välille esimerkiksi erilaisia kompositio-, pienryhmä- ja improvisaatiotehtäviä käyttäen. Ryhmätyöskentelyssä sallivan ilmapiirin luominen kaikille ryhmän jäsenille on tärkeää. Opiskelijoiden välinen kuuntelu sekä keskustelussa että liikkeessä, toisen huomioon ottaminen ja luottamuksen rakentaminen ovat avainasemassa tanssin usein sanattoman ja liikkeellisen kommunikaation syntymisessä ja harjoittelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tanssiopinnoissa korostuu luova osaaminen, jossa uteliaisuus, kokeilun kautta etsiminen, tutkiminen ja löytäminen sekä asioiden yhdisteleminen uudella tavalla ovat opetuksen ja oppimisen keskiössä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on opiskelijalähtöistä, erilaiset oppijat huomioivaa sekä opiskelijan oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa huomioidaan opintojakson tavoitteet, mahdolliset tehtävät, itsearviointi sekä opiskelijan aktiivinen ja toiset huomioiva läsnäolo ryhmän jäsenenä.

Laaja-alaisen osaamisen alueista arvioinnissa painottuvat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja luova osaaminen. Ne ohjaavat opintojakson työskentelytapoja ja vaikuttavat sekä sisältövalintoihin että arviointiin.

Tanssilukion opinnoista annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tanssin work-shop (2op) TAW01-3, tanssilukion valinnainen opintojakso

Opintojaksolla valmistetaan esitys koulun tapahtumaan, esimerkiksi kevään ylioppilasjuhlaan. Opintojaksolle voivat osallistua kaikkien vuosikurssien tanssilukiolaiset.

Numeroarviointi.

7.34. Teatteri (TEA)

Oppiaine ja tehtävä

Teatteri on taide- ja taitoaine, joka sisältää esittävän ja soveltavan teatterin muodot ja teatterilähtöiset menetelmät. Teatterin opetuksen tehtävä on avata teatteria taiteenlajina sekä jäsentää teatteritaiteen tehtäviä osana suomalaista, eurooppalaista ja yleisinhimillistä sivistystä ja kulttuuriperintöä. Lukion teatteriopinnoissa opiskelija tutkii todellisuutta teatteritaiteen keinoin. Teatterin tehtävä on tukea opiskelijan ihmisenä olemisen ja maailmasuhteen dialogista kehittymistä lukiokoulutuksen arvoperustan ja lukio-opetuksen yleisten tavoitteiden mukaisesti

Teatteritaiteen opetus ja tietokäsitys perustuvat holistiselle ihmiskäsitykselle, jonka mukaan ihminen on kehollinen, tajunnallinen ja elämäntilanteeseensa sekä ympäristöönsä kytköksissä oleva olento. Opetusmenetelmät perustuvat kokemuksellisuudelle, kehollisuudelle, vuorovaikutukselle ja toiminnallisuudelle hyödyntäen moniaistillista havainnointi- ja kuvittelukykyä, fiktiota ja tarinankerrontaa.

Teatterin opiskelija luo, kokeilee ja harjoittelee teatteritaiteelle ominaista ilmaisua. Teatterissa tarkastellaan esityksen, näyttelemisen ja draaman keinoin ihmisen moninaisia suhteita elämän eri tilanteissa ja olosuhteissa improvisoinnin, draamallisten tilanteiden sekä näytelmien ja esitystekstien avulla. Teatterissa on olennaista toden ja fiktion rajapinnan kohtaaminen. Teatterin opiskelu perustuu näyttelemiselle fiktiivisissä tilanteissa. Esiintyminen ymmärretään esillä ja katsottavana olemisena. Teatteria ja sen synnyttämiä merkityksiä, vaikutelmia ja kokemuksia käsitellään havainnoiden, tarkkaillen, reflektoiden, tulkiten ja keskustellen sekä tekijän että katsojan näkökulmista.

Teatterin opiskelu tapahtuu ryhmässä ja opiskelussa korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Ryhmän jäsenenä opiskelija oppii, millaiset tekijät ja ryhmäprosessit vaikuttavat ryhmien ja erilaisten yhteisöjen koheesioon.

Opiskelijaa kannustetaan käymään keskustelua, ilmaisemaan näkemyksiään ja kokemuksiaan teatteritaiteen tekijänä, kokijana ja katsojana. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti teattereiden, museoiden, taideoppilaitosten ja eri kulttuuritoimijoiden taidetarjontaa. Teatterin opiskelu avartaa opiskelijan esittävän taiteen monilukutaitoa ja kykyä yhdistellä eri oppiaineiden tuottamaa tietoa ja eri taidemuotojen ilmaisukeinoja.

Ammatillisia käytäntöjä noudattavissa ja siten teattereiden työelämää simuloivissa oppimisympäristöissä oppiaine lisää ymmärrystä teatterista moniammatillisena työpaikkana. Teatteritaidetta opiskellaan tarkoituksenmukaisessa, työturvallisessa opetustilassa kuten studiossa ja näyttämöllä. Teatteriesityksen valmistamisen aikana taiteellisen ja tuotannollisen prosessin työvaiheet ja teatterialan ammattilaisten työnkuvat tulevat konkreettisiksi ja näkyviksi, kun opiskelijat toimivat itse teatterin eri työtehtävissä esimerkiksi näyttelijöinä, ohjaajina, tuottajina tai puvustajina ja seuraavat toistensa työskentelyä. Opiskelijat tunnistavat esityksen valmistamisen yhteisöllisyyden ja työryhmän sitoutumisen tavoitteeseen.

Teatteritaiteen opiskelu antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua alan opintoihin lukion jälkeen ja näkemyksiä oppiaineen tuottamien taitojen sovellettavuudesta muilla aloilla ja ammateissa. Opintojen myötä opiskelija luo omakohtaisen, elinikäisen ja ajassa muotoutuvan suhteen teatteritaiteeseen.

Tavoitteet

Teatterin opetuksen tavoitteena on, että omakohtaisen tekemisen ja kokemisen kautta opiskelijalle muodostuu käsitys teatteritaiteen tehtävistä ja hän vahvistaa teatteri-ilmaisun taitojaan. Opiskelija

- laajentaa tietojaan siitä, *miten teatteria harjoitetaan.*
- tietää, minkälaisia *mahdollisuuksia teatterilla* voi olla.
- *syventää tietoa itsestään, muista ja maailmasta.*

Teatterin peruselementtejä ovat rooli ja henkilöhahmo, suhde, tilanne, olosuhde, ääni, liike, fokus (keskittymisen suunta), mielentila, tunnelma, jännite, tila, aika, kieli, symbolit, yleisö. Keskeisiä teatterin ja draaman opiskelussa ovat myös leikillisyys ja toiminnallisuus sekä tahto ja tavoite, jotka suuntaavat toimintaa.

Teatterin harjoittaminen

Tavoitteena on, että opiskelija kehittyy työskentelytaidoissa ja ilmaisussaan:

- Opiskelija asettaa itsensä avoimesti katsottavaksi ja esille.
- Opiskelija oppii keskittymisen, läsnäolon, sitoutumisen, vastuun kantamisen ja luottamuksen sekä toissuuntautuneisuuden merkityksen teatterin tekemisessä.
- Opiskelija oppii lämmittelemään ja virittäytymään työskentelyyn.
- Opiskelija kykenee luontevaan vuorovaikutukseen ja kontaktiin fiktiivisissä tilanteissa muiden kanssa.
- Opiskelija oppii työskentelemään kokonaisvaltaisesti luottaen sanojen, puheen ja äänen ilmaisukanavien lisäksi keholliseen ilmaisuun.
- Opiskelija oppii luottamaan keholliseen, intuitiiviseen ja sanattomaan ajatteluun.
- Opiskelija oppii luottamaan tunteisiin ja hän oppii vapauttamaan ja säätelemään ilmaisuaan.

Esittävää teatteria tehdessä tavoitteena on, että opiskelija kehittää näyttämöllisiä taitojaan:

- Opiskelija oppii dramaturgista jäsentelyä ja näyttämön kerronnallisuutta. Hän hahmottaa teoksen ja esityksen kokonaisuutena. Hän löytää erilaisista fiktiivisistä teksteistä ja tilanteista dramaturgisesti olennaisia asioita ja itselleen kiinnostavia tarttumakohtia.
- Opiskelija hahmottaa dramaturgisia muotoja ja teatterin tyylilajeja. Hän löytää merkityksiä ja tekee tulkintoja teoksista ja näyttämötoteutuksista suhteessa nykyaikaan.
- Opiskelija osaa tarttua mielikuviin, luoda mielikuvia ja kannatella niitä toimiessaan roolissa.
- Opiskelija osaa käyttää erilaisia menetelmiä ja tekniikoita roolin rakentamiseen.
- Opiskelija osaa elää roolinsa tilanteessa kontaktissa vastanäyttelijän kanssa.
- Opiskelija osaa tutkia tilaa, aikaa, tempoa ja rytmiä näyttämöllisessä toiminnassa.
- Opiskelija kehittää kykyään toimia kontaktissa katsojien kanssa ja huomioida erilaiset yleisöt teatterin kokijoina.
- Opiskelija hahmottaa (teatteri)taiteellisen prosessin vaiheita
- Opiskelija oppii arvostamaan luovaan toimintaan liittyvää epävarmuutta ja epäonnistumista osana kehittymistään teatterin tekijänä.

Teatterin mahdollisuudet

Tavoitteena on, että

- opiskelijan teatteri- ja taidekäsitys avartuu. Hänelle muodostuu käsitys teatterin tehtävistä todellisuutta havainnoivana taidemuotona, mahdottomien kysymysten esittäjänä, yhteiskunnallisen keskustelun herättäjänä, aktivoivana toimintana muutosten aikaansaamiseksi ja sivistyksen etsijänä ja luojana.
- opiskelija ymmärtää keskeiset teatterin elementit, käsitteet ja rakenteet, ja osaa sijoittaa teatteritaiteen taiteen kentälle.
- opiskelija ymmärtää, miten teatteri ja muut taiteet vaikuttavat yksilöihin ja yhteiskuntaan.
- opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.
- opiskelijan käsitys tiedon luonteesta rikastuu ja jäsentyy. Opiskelija ymmärtää, että inhimillinen tieto on suhteellista, historiallisesti ja kollektiivisesti rakentuvaa, mutta paljossa omakohtaista.

Tiedon syventyminen itsestä, muista ja maailmasta

Tavoitteena on, että

- opiskelijan kokemusmaailma monipuolistuu ja voimistuu.
- opiskelija hahmottaa itsensä osana muuta todellisuutta monimuotoisesti ja toisten asemiin eläytyen.
- opiskelija etsii omaa luovaa, emotionaalista ja esteettistä ajatteluaan.

- opiskelija oppii tunnistamaan ja arvostamaan omaa ajatteluaan sekä rohkaistuu omaäänisyyteen.
- opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti, ennakkoluulottomasti ja kokeilevasti.
- opiskelija osaa ja tahtoo toimia yhteistyössä ja jakaa kokemuksiaan avoimessa vuoropuhelussa toisten kanssa.
- opiskelija osaa luoda ja ylläpitää turvallista työskentelyilmapiiriä ja huolehtia fyysisestä työturvallisuudesta.
- opiskelija oppii tekemään havaintoja maailmasta ympärillään ja välittää havaintojaan teatterin tekijänä.
- opiskelija löytää ja tiedostaa teatteritaiteellisen toiminnan merkityksiä itselleen ja muille.
- opiskelija tarkastelee teatterin ilmentymiä eri yhteisöissä ja kulttuureissa.

Osaamisen arviointi

Teatterin oppiaineen opetuksessa arviointi tukee opiskelijan kasvua teatteritaiteen tekijänä ja opiskelijan omakohtaisen teatterisuhteen kehittymistä. Arviointi ohjaa kohti teatterin lukio-opintojen yleisten ja opintojaksokohtaisten tavoitteiden saavuttamista.

Arviointi perustuu havaintoihin suhteessa oppimisen etenemiseen. Arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa ohjataan opiskelijaa opiskelussa eteenpäin. Sanallinen arviointi on erittelevää, havainnollista, kannustavaa ja avointa.

Arvioinnissa huomioidaan teatteritaiteellisen toiminnan ryhmälähtöisyys, joka on arvioinnin voimavara. Arviointi kohdistuu koko työskentely- ja oppimisprosessiin ja siihen, miten prosessin aikana ryhmä vaikuttaa yksilöön ja yksilö vaikuttaa ryhmään. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu kiinteästi oman työn reflektointi ja vertaispalaute. Arvioinnilla ohjataan työtapojen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä. Arviointi tukee laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden oppimista teatterin opiskelussa sekä opiskelijan metakognitiivisen ajattelun kehittymistä.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Teatterin oppiaine tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista. Teatterin opiskelu tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Sosiaalinen ja psyykkinen hyvinvointi lisääntyy opiskelijan empatiakyvyn, myötätunnon ja omanarvontunnon kehittyessä teatterin opetuksen ryhmämuotoisissa vuorovaikutustilanteissa sekä fiktiivisten roolitöiden kautta. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Teatterin opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Teatterin opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on teatterin lukio-opetuksen ytimessä. Opiskelijat tekevät havaintoja vuorovaikutuksesta sekä ryhmän vuorovaikutustilanteissa että fiktiivisissä asetelmissa. Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa

vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Teatterin opiskelussa harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu teatterin opiskelussa tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Teatteri herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Teatterin kokonaisvaltaisuus ja ilmiölähtöisyys luo lähtökohdan opiskelijan monitieteiselle ja -taiteiselle, kokemukselliselle ja asioita yhdistelevälle ajattelulle.

Opettaja ja opiskelijat ammentavat materiaalia työskentelyyn useista eri lähteistä. Teatterin opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan osallistuminen oppimistilanteessa on kokonaisvaltaista, yhteistoiminnallista ja vastavuoroista. Siten opiskelijan ymmärrys omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan ryhmän jäsenenä syvenee. Opiskelija tunnistaa luottamusta synnyttävän, tasavertaista kanssakäymistä tukevan toiminnan tunnusmerkkejä, ja ymmärtää ne demokraattisen ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan tukipilareiksi. Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen laajenee lukion teatterin opiskelussa monitahoisesti.

Teatterin opiskelussa opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Teatteri tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Teatteri johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Teatterin oppiaineessa opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Teatteritaiteessa ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan

huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Teatterin opiskelu tukee vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Teatterin opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Teatterin opinnoissa tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Teatterin opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Teatterin opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti. Teatterin opinnot vahvistavat opiskelijan kykyä toimia erilaisissa ympäristöissä ja kulttuureissa.

Opintojaksot

Teatteri 1, Teatteria kaikille, 2 op (TEA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omia ilmaisullisia valmiuksiaan yhdessä muiden kanssa toimien
- Opiskelija oppii ilmaisullisia keinoja luoda fiktiivisiä tilanteita ja osaa toimia niissä keskittyneesti ja kontaktissa vastanäyttelijöiden kanssa
- Opiskelija oppii havainnoimaan ja sanallistamaan havaintojaan sekä reflektoimaan kokemuksiaan
- Opiskelija oppii käyttämään mielikuvia työskentelyssään, osaa tarttua impulsseihin ja antaa impulsseja toisille
- Opiskelija rohkaistuu olemaan esillä
- Opiskelija kehittää teatterille tunnusomaista ryhmätyöskentelyn taitoja ja oppii vahvistamaan luovan työskentelyn edellyttämää turvallista ilmapiiriä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vuorovaikutusta ja teatteri-ilmaisua vahvistavat harjoitteet
- kontaktiin, läsnäoloon, aisteihin ja kehollisuuteen liittyvät harjoitteet ja pelit mielikuvitusta vahvistavat harjoitteet
- keholliseen ilmaisuun kuten rytmiin, tempoon ja liikelaatuun liittyvät harjoitteet
- roolihenkilön toimintaan ja toiminnan päämäärään ohjaavat harjoitteet
- oman toiminnan, havaintojen, tuntemusten, aistimusten ja tunteiden sanallistaminen, oman kokemuksen ja oppimisen sekä oman ja muiden työskentelyn reflektointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja toisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on opintojakson opetuksen ytimessä. Opiskelijat tekevät havaintoja vuorovaikutuksesta sekä ryhmän vuorovaikutustilanteissa että fiktiivisissä asetelmissa. Roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija saa aineksia eettisten ja ympäristökysymysten pohdintaan tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Teatteritaiteessa ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään teatteri-ilmaisullisia harjoituksia, joiden tavoitteena on kehittää opiskelijan taitoa heittäytyä vuorovaikutukseen, kuunnella toista ja ilmaista itseään. Keskeisiä sisältöjä ovat kontakti, vuorovaikutus, ryhmätyö, impulssit, reagointi, fyysinen toiminta, kehollinen ilmaisu, havainnointi, tunteet. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 2, Rooli ja teksti, 2 op (TEA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii analysoimaan ja harjoittelemaan näytelmätekstiä itsenäisesti, pareittain, pienryhmässä ja isossa ryhmässä ohjaajan ohjeiden mukaisesti
- Opiskelija ymmärtää ihmisen/roolihenkilön olevan päämäärään pyrkivä ja aktiivinen toimija
- Opiskelija osaa toimia kontaktissa toisten kanssa, aistien, kuunnellen ja reagoiden
- Opiskelija osaa analysoida työskentelyssä käytettävää tekstiä ja löytää sieltä motiiveja, tavoitteita ja sisältöjä esittämälleen roolihenkilölle
- Opiskelija osaa käyttää kokonaisvaltaista ilmaisua, kehoa ja mielikuvia roolihenkilön rakentamisessa ja osaa luottaa fiktiivisen maailmaan, jossa roolihenkilö toimii
- Opiskelija osaa ajatella roolihenkilön näkökulmasta käsin
- Opiskelija hahmottaa omaa näyttämöllisen kuvittelun kykyään
- Opiskelija tunnistaa taiteelliseen työskentelyyn liittyvää epävarmuutta ja uskaltaa kokeilla uutta. Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Näytelmätekstin analysointi, harjoittelu ja esittäminen
- Lämmittelemisen ja virittäytymisen harjoittelu
- Roolin ja kohtauksen rakentaminen joko devising-menetelmällä tai valmiin tekstin pohjalta
- Keskeisen rekvisiitan, puvustuksen, lavastuksen ja äänimaiseman kokeileminen osana harjoittelua ja esitystä
- Toisten työskentelyn ja esityksien katsominen ja niistä keskusteleminen ryhmässä
- Teatterityöskentelyn vaatiman sitoutumisen ja vastuun kantamisen harjoitteleminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Opintojakson opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa. Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija osallistuu näytelmän tai devising-menetelmällä toteutettavan esityksen valmistamiseen. Tutustutaan teoksen aiheeseen, teemaan, roolihenkilöihin ja dramaturgiaan. Roolityöskentelyä opiskellaan erilaisten leikkien, harjoitteiden ja kokeilujen avulla yhteistoiminnallisesti. Opiskelija harjoittelee katkelman teoksesta parin tai pienryhmän kanssa ja esittää sen muulle ryhmälle opintojakson päätteeksi. Esityksen valmistaminen kehittää näyttämöllistä kuvittelukykyä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 3, Teatterin historialliset tyylilajit, 2 op (TEA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tunnistaa erilaisia historiallisia tyylilajeja ja esityskonventioita
- Ymmärtää teatterin merkityksiä ja sidonnaisuuksia osana Euroopan historiaa ja teatterin perintöä nykyajan teatterissa
- Hahmottaa omaa teatterikäsitystään suhteessa eri tyylilajien traditioihin ja käytänteisiin
- Osaa etsiä, kokeilla ja soveltaa harjoitteita ja ilmaisutapoja eri tyylilajeista
- Jäsentää ja omaksuu teatterin keinoja ja teatterin sanastoa
- Syventää teatteri-ilmaisun taitojaan ryhmän jäsenenä ja itsenäisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso perehdyttää opiskelijan eurooppalaisen teatterin historiaan. Tutkittavia aikakausia ja tyylilajeja ovat: antiikin Kreikan teatteri, komedia (farssi, karnevalismi ja commedia dell’arte), Elisabetin ajan teatteri, realismi ja naturalismi, ekspressionismi, Bertolt Brecht - eeppinen teatteri Antonin Artaud - julmuuden teatteri, absurdi teatteri
- Teatterin merkitys ja tehtävä historian eri ajanjaksoina
- Kyseisten aikakausien keskeiset näytelmät ja teatterintekijät
- Kyseisten aikakausien teatterin esityskonventiot, näyttelijäntyö, ohjaajantyö, skenografia, termit ja käsitteet
- Historiallisten tyylilajien toiminnallinen kokeilu
- Havaintojen tekeminen eri tyylilajikokeiluista ja havainnoista keskustelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä

ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Teatterin opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Opintojakson opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Opintojakson opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan länsimaisen teatterihistorian tärkeimpiin tyylilajeihin: antiikin Kreikan tragediasta mm. commedia dell’arten, Shakespearen, eeppisen ja absurdin teatterin kautta nykyteatteriin. Tyylilajeihin tutustutaan kirjallisten lähteiden, digitaalisten lähteiden ja erilaisten harjoitteiden avulla yhteistoiminnallisesti kokeillen. Teatterin lukiodiplomin suorittajille opintojakso on pakollinen. Opintojaksoon sisältyy kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 4, Teatteri-improvisaatio, 2 op (TEA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tuntee teatteri-improvisaation menetelmiä ja miten improvisoituja kohtauksia voi rakentaa
- Rohkaistuu heittäytymään improvisoituun tilanteeseen
- Osaa luoda ja kannatella fiktiivisiä tilanteita ja toimia niissä keskittyen ja avoimessa kontaktissa vastanäyttelijöiden kanssa
- Havaitsee ja hyväksyy impulsseja ja tarttuu niihin, tarjoaa impulsseja
- Syventää teatteri-ilmaisun taitojaan ryhmän jäsenenä ja itsenäisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Heittäytymistä, keskittymiskykyä, läsnäoloa, mielikuvitusta ja intuitiivista ajattelua hyödyntävät ja vahvistavat harjoitteet
- Rakentavaa ja kokonaisvaltaista vuorovaikutusta kehittävät pelit, leikit ja harjoitteet
- Draamallisen tilanteen ja jännitteen rakentaminen ja purkaminen
- Tarkkaavuutta ja havainnointikykyä terävöittävät harjoitteet
- Fiktiivisissä tilanteissa hyväksyvän asenteen omaksumista kehittävät harjoitteet
- Esiintyminen ryhmän kanssa improvisoiden

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Sosiaalinen ja psyykkinen hyvinvointi lisääntyy opiskelijan empatiakyvyn, myötätunnon ja omanarvontunnon kehittyessä teatterin opetuksen ryhmämuotoisissa vuorovaikutustilanteissa sekä fiktiivisten roolitöiden kautta. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Opintojakson opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Opintojaksolla opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on opintojakson opetuksen ytimessä. Opiskelijat tekevät havaintoja vuorovaikutuksesta sekä ryhmän vuorovaikutustilanteissa että fiktiivisissä asetelmissa. Roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tutustutaan teatteri-improvisaatioon näyttelijäntyön harjoitusmuotona ja itsenäisenä esittävän taiteen lajina. Kurssilla tehdään improvisaation perusharjoitteita, pelejä ja kohtauksia, jotka kehittävät kykyä heittäytyä, olla läsnä ja toimia kontaktissa. Kurssilla harjoitellaan impulssien havaitsemista, hyväksymistä ja niihin tarttumista. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia

tehtäviä, demonstraatioesitys ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 5, Teatteriproduktio 1, 6 op (TEA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa harjoitella roolia itsenäisesti ja ensemblen jäsenenä, ja ohjaajan palauteen pohjalta kohti tavoitteen saavuttamista. Opiskelijan yhteistyötaidot vahvistuvat.
- Opiskelijan näyttelijäntaidot vahvistuvat ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti ja ennakkoluulottomasti kokeillen. Opiskelija ymmärtää, että roolin ja esityksen valmistaminen on muutoksen harjoittelua.
- Opiskelija osaa arvioida omaa ja toisten esiintymistä rakentavasti. Opiskelija tiedostaa tunteita, toiveita ja pelkoja, joita esiintyminen yleisön edessä saattaa aiheuttaa, ja oppii käsittelemään niitä.
- Opiskelija ymmärtää kehonhuollon, terveellisen ravinnon ja palautumisen tarpeellisuuden osana esiintyjän ammattitaitoa.
- Opiskelija oppii yleisökontaktista esiintyessään yleisölle.
- Opiskelija ymmärtää teatterin erilaisia taiteellisia ja tuotannollisia ammatteja ja osaa toimia työryhmän jäsenenä.
- Opiskelija ymmärtää teatterin yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet. Opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.
- Opiskelijan musiikillinen ilmaisu kehittyy rinnan muiden näyttelijantaitojen kanssa. Hänen äänenkäyttönsä vahvistuu ja tekstin tulkitseminen roolihahmon kautta vahvistuu.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Roolin ja teoksen valmistaminen ja esittäminen kaikkine teatterin osa-alueineen (näytteleminen, tarinankerronta, puvustus, lavastus, musiikki, tanssi, valot jne.).
- Esityksen valmistaminen valmiista näytelmätekstistä tai devising-menetelmiä hyödyntäen. Teoksen arvojen, merkitysten ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden analysointi.
- Monipuoliset näyttelijäntyön harjoitteet
- Opiskelijan itsenäisen harjoittelun sovittaminen ryhmän harjoitteluun ja teoksen valmistamisen vaiheeseen.
- Pitkäjänteinen taiteellisen prosessin läpikäyminen. Perehtyminen teatteriesityksen valmistamisen kokonaisuuteen ja eri vaiheisiin: alkuharjoitukset, harjoitukset, pukusovitukset, maskiharjoitukset, läpimenoharjoitukset, tekniset harjoitukset, kenraaliharjoitukset, esitykset ja purku.
- Aikataulutus ja teatteriesityksen eri osa-alueiden ja olosuhteiden yhteen sovittaminen.
- Teatterin eri ammatteihin tutustuminen
- Näyttelijän työterveys
- Terveen äänenkäytön perusteet
- Oman äänen kestävyydestä huolehtiminen itselle sopivilla harjoitteilla.
- Samanaikaisen liikkeen ja laulun yhdistäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja

arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Teatteritaiteen opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Teatterin opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Opintojaksolla harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opintojakso herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Teatterin kokonaisvaltaisuus ja ilmiölähtöisyys luo lähtökohdan opiskelijan monitieteiselle ja -taiteiselle, kokemukselliselle ja asioita yhdistelevälle ajattelulle.

Teatterin opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja teatterin keinoin. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Opintojaksolla ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan

merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Opintojakso tukee opiskelijan vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatteriproduktio-opintojaksolla opitaan musikaalin tai näytelmän valmistamista harjoituksista valmiiseen esitykseen saakka. Teos voi olla valmis musikaali- tai näytelmäkäsikirjoitus tai se voidaan valmistaa aihelähtöisesti devising-menetelmää hyödyntäen. Opiskelija voi osallistua produktioon toiselta vuosikurssilta lähtien suoritettuaan kolme edeltävää opintojaksoa: TEA01, TEA02 ja TAK01. Harjoituksia voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Yhteen produktioon osallistumisesta saa 2-6 opintopistettä riippuen opiskelijan tehtävän laajuudesta. Opintojaksoon voi sisältyä opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 6, Teatteriproduktio 2, 6 op (TEA06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa harjoitella roolia itsenäisesti ja ensemblen jäsenenä, ja ohjaajan palauteen pohjalta kohti tavoitteen saavuttamista. Opiskelijan yhteistyötaidot vahvistuvat.
- Opiskelijan näyttelijäntaidot vahvistuvat ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii toimimaan aloitteellisesti ja ennakkoluulottomasti kokeillen. Opiskelija ymmärtää, että roolin ja esityksen valmistaminen on muutoksen harjoittelua.
- Opiskelija osaa arvioida omaa ja toisten esiintymistä rakentavasti. Opiskelija tiedostaa tunteita, toiveita ja pelkoja, joita esiintyminen yleisön edessä saattaa aiheuttaa, ja oppii käsittelemään niitä.
- Opiskelija ymmärtää kehonhuollon, terveellisen ravinnon ja palautumisen tarpeellisuuden osana esiintyjän ammattitaitoa.
- Opiskelija oppii yleisökontaktista esiintyessään yleisölle.
- Opiskelija ymmärtää teatterin erilaisia taiteellisia ja tuotannollisia ammatteja ja osaa toimia työryhmän jäsenenä.
- Opiskelija ymmärtää teatterin yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet. Opiskelija luottaa siihen, että hänellä on tärkeää sanottavaa maailmasta ja ihmisyydestä.
- Opiskelijan musiikillinen ilmaisu kehittyy rinnan muiden näyttelijantaitojen kanssa. Hänen äänenkäyttönsä vahvistuu ja tekstin tulkitseminen roolihahmon kautta vahvistuu.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Roolin ja teoksen valmistaminen ja esittäminen kaikkine teatterin osa-alueineen (näytteleminen, tarinankerronta, puvustus, lavastus, musiikki, tanssi, valot jne.).
- Esityksen valmistaminen valmiista näytelmätekstistä tai devising-menetelmiä hyödyntäen. Teoksen arvojen, merkitysten ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden analysointi.
- Monipuoliset näyttelijäntyön harjoitteet
- Opiskelijan itsenäisen harjoittelun sovittaminen ryhmän harjoitteluun ja teoksen valmistamisen vaiheeseen.
- Pitkäjänteinen taiteellisen prosessin läpikäyminen. Perehtyminen teatteriesityksen valmistamisen kokonaisuuteen ja eri vaiheisiin: alkuharjoitukset, harjoitukset, pukusovitukset, maskiharjoitukset, läpimenoharjoitukset, tekniset harjoitukset, kenraaliharjoitukset, esitykset ja purku.
- Aikataulutus ja teatteriesityksen eri osa-alueiden ja olosuhteiden yhteen sovittaminen.
- Teatterin eri ammatteihin tutustuminen
- Näyttelijän työterveys
- Oman äänen kestävyydestä huolehtiminen itselle sopivilla harjoitteilla.
- Samanaikaisen liikkeen ja laulun yhdistäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Itsetunto vahvistuu kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia. Roolityöskentely kehittää taitoa asettua toisen asemaan ja tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

Teatteritaiteen opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoitteleminen vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Teatterin opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Opintojaksolla harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu opintojaksolla tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Opintojakso herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Teatterin kokonaisvaltaisuus ja ilmiölähtöisyys luo lähtökohdan opiskelijan monitieteiselle ja -taiteiselle, kokemukselliselle ja asioita yhdistelevälle ajattelulle.

Teatterin opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja teatterin keinoin. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelija syventää eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Opintojaksolla ryhmän jäsenten yhteistoiminta on toiminnan peruslähtökohta. Ryhmän vastuullinen toiminta työskentelyä kohtaan ja huolenpito ryhmän jäsenistä vahvistaa opiskelijan käsitystä oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Opintojakso tukee opiskelijan vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri muovaavat yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia eli kansallisia ja kulttuurisia identiteettejä. Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan ajatteluaan, havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Teatteriproduktio-opintojaksolla opitaan musikaalin tai näytelmän valmistamista harjoituksista valmiiseen esitykseen saakka. Teos voi olla valmis musikaali- tai näytelmäkäsikirjoitus tai se

voidaan valmistaa aihelähtöisesti devising-menetelmää hyödyntäen. Opiskelija voi osallistua produktioon suoritettuaan edeltävät opintojaksot: TEA01, TEA02, TAK01, TEA05-TEA07. Harjoituksia voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Yhteen produktioon osallistumisesta saa 2-6 opintopistettä riippuen opiskelijan tehtävän laajuudesta. Opintojaksoon voi sisältyä opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 7, Dramaturgia ja teatteriohjaus, 2 op (TEA07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa erilaisten tekstien dramaturgisia peruskäsitteitä ja rakenteita
- Opiskelijan dramaturginen hahmotuskyky kehittyy ja avartuu
- Opiskelija tuntee joitakin ohjaamisen konkreettisia vaiheita ja työskentelymenetelmiä
- Opiskelija saa käsityksen siitä, mitä taiteellisten ryhmien ja taiteellisten prosessien johtaminen tarkoittaa
- Opiskelijalle muodostuu käsitys teatteritaiteen tehtävistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Draaman päälajit komedia, tragedia, ja muita lajeja
- Keskeiset dramaturgiset rakenteet ja draaman kaari, tekstimateriaalin järjestämisen kokeileminen
- Näytelmän tekstityypit: dialogi, monologi, näyttämöohjeet
- Näytelmän osat: näytös, kohtaus, tilanne
- Konteksti, esittämisen tapa, metaforat, näyttämökuva
- Draaman osa-alueet: aihe, roolihenkilö, toiminta, tarina, juoni, tilanne, käänne, jännite
- Ohjauksen harjoittelu ja ohjausprosessin jäsentäminen, havainnointi ja reflektointi
- Tutustuttaminen ohjaajan ennakkotyöhön, kuten aiheen ja tekstin valinta, teoksen analysointi ja esityksen maailman visiointi, aikataulusuunnittelu, työryhmän kokoaminen, roolien ja tehtävien jako
- Taiteellisten valintojen ja näyttämöllisten ratkaisujen tekeminen ja niiden perustelu
- Yleisökontaktin luominen ja arviointi
- Luovaan työhön liittyvä epävarmuuden tunteen käsittely
- Keskustelu taiteen arvopohjasta ja yhteiskunnallisista tehtävistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Näytelmien lukeminen, kirjoittaminen, harjoitteleminen ja katsominen sekä roolityöskentely lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syistä ja seurauksista sekä kehittää kykyä tunnistaa vuorovaikutuksen jännitteitä. Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä. Opintojaksolla harjoitellaan työskentelemään tavoitteellisesti luovassa prosessissa sovittaen yhteen itsenäinen työskentely ja tiimityö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskeluun tarjoaa materiaalia yhteiskunnalliset ja antropologiset aiheet ja muut taiteet, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä oppimisprosessissa.

Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian sekä perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Opintojakso tukee opiskelijan vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Näytelmät, muut esitystekstit ja tarinat ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin ja niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Opintojaksolla digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan toiminnallisesti dramaturgian ja ohjaajantyön peruskäsitteitä ja työmenetelmiä. Suositellaan erityisesti opiskelijoille, jotka suunnittelevat teatterin lukiodiplomin suorittamista. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

Teatteri 8, Fyysinen teatteri, 2 op (TEA08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omia kehollisen ilmaisullisia valmiuksiaan yhdessä muiden kanssa toimien.
- Omaksuu leikittelevän ja kokeilevan asenteen oman kehon käyttämiseen ilmaisun välineenä.
- Opiskelija osaa tuottaa liikemateriaalia roolihahmon luomiseksi.
- Opiskelija osaa tuottaa liikemateriaalia roolihahmon luomiseksi. Opiskelija käyttää mielikuvia ja kehollisia syötteitä työskentelyssään, osaa tarttua impulsseihin ja antaa impulsseja toisille.
- Opiskelija osaa luoda liikettä näyttämölle kertoa tarinaa kehollisen ilmaisun kautta. Opiskelija tunnistaa joitakin fyysisen teatterin lajeja.
- Opiskelija yhdistää fyysiseen teatteriin eri taiteita.
- Opiskelija oppii havainnoimaan ja sanallistamaan havaintojaan sekä reflektoimaan kokemuksiaan.
- Opiskelija rakentaa ja ylläpitää turvallista ilmapiiriä ja ottaa huomioon fyysiset turvallisuustekijät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää kehollisen ilmaisun ja sanattoman tarinankerronnan taitoja.
- Fyysisen teatterin perusharjoitteet ja improvisaatio. Fyysistä teatteria ovat esimerkiksi naamioteatteri, klovneria, tanssiteatteri ja mimiikka. Opintojakso voi sisältää myös taistelulajeja ja koreografisia harjoitteita.
- Näyttämöllistä ja kehollista mielikuvitusta vahvistavat harjoitteet, joiden avulla tutkitaan liikelähtöistä näyttelijäntyötä ja opiskelija saa kokemuksellista tietoa omasta erityisestä tavastaan liikkua.
- Kontaktiin, läsnäoloon, aisteihin, rytmiin, tempoon ja liikelaatuun liittyvät harjoitteet ja pelit.
- Keskeisiä tutkittavia käsitteitä ovat tila, muoto, aika, tunne, liike ja tarina.
- Tutkitaan muiden taidemuotojen, erityisesti musiikin vaikutusta liikkeeseen, tunnelmaan ja tarinaan.
- Keskeisen rekvisiitan, puvustuksen ja lavastuksen kokeileminen.
- Valmistetaan demoesitys opintojakson päätteeksi.
- Oman toiminnan, havaintojen, tuntemusten, aistimusten ja tunteiden sanallistaminen, oman kokemuksen ja oppimisen sekä oman ja muiden työskentelyn reflektointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ja kehittyvän kehotietoisuuden ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan kyky rakentavaan viestintään kehittyy, kun opiskelija sanallistaa havaintojaan ja kokemuksiaan, jakaa merkityksiä keskusteluissa opiskeluryhmän kanssa, ja antaa ja vastaanottaa vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa ja ilmaisunsa tapoja, tunnistaa oman ja toisten luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja toisten luovuutta. Opiskelija tutustuu erilaisiin arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluun ja harjaantuu muodostamaan synteesejä taitojensa ja eri taidemuotojen sekä kohtaamansa tieteellisen ajattelun aineksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat ymmärtävät koskemattomuutta koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi nostaa esiin taiteen keinoin yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojakso johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Teatterin opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu harjoitusten ja tehtävien tekemiseen ja läsnäoloon. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan dialogisena ja toimintaan sitoutuneena prosessina, jossa opettaja ohjaa opiskelijat sanallistamaan havaintojaan ja kokemuksiaan keskusteluiden, vertaispalautteen ja reflektoinnin avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fyysistä teatteria ovat esimerkiksi naamioteatteri, klovneria, tanssiteatteri ja sanaton teatteri. Opiskelu tukee erityisesti kehollisen ilmaisun ja sanattoman tarinankerronnan taitojen kehittymistä. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opiskelua täydentäviä vapaaehtoisia maksullisia opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.

7.35. Tietotekniikka (TITE)

Oppiaine ja tehtävä

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on syventää ja laajentaa opiskelijoiden tietoja ja antaa valmiuksia tietotekniikan omatoimiseen opiskeluun.

Osaamisen arviointi

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojaksot

Ohjelmoinnin perusteet, 2 op (AT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on antaa perustiedot ohjelmoinnista ja opastaa ohjelmoinnin opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on antaa perustiedot ohjelmoinnista ja opastaa ohjelmoinnin opiskeluun. Suoritusmerkintä.

Python-ohjelmointi, 2 op (AT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää ohjelmoinnin opintoja.

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on syventää ohjelmoinnin opintoja. Suoritusmerkintä.

Tekoälyn perusteet, 2 op (AT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The Elements of AI koostuu ilmaisista verkkokursseista, jotka ovat tehneet Reaktor ja Helsingin yliopisto yhteistyössä. Tavoitteenamme on rohkaista ihan jokaista ikään ja taustaan katsomatta oppimaan tekoälyn perusteet: mitä tekoäly on, mitä sillä voi (ja ei voi) tehdä ja miten luoda tekoälymenetelmiä. Opintojakso koostuu teoriaosuuksista ja käytännön harjoituksista, ja voit suorittaa ne omaan tahtiisi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- https://www.elementsofai.com/fi/

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

The Elements of AI koostuu ilmaisista verkkokursseista, jotka ovat tehneet Reaktor ja Helsingin yliopisto yhteistyössä. Tavoitteenamme on rohkaista ihan jokaista ikään ja taustaan katsomatta oppimaan tekoälyn perusteet: mitä tekoäly on, mitä sillä voi (ja ei voi) tehdä ja miten luoda tekoälymenetelmiä. Opintojakso koostuu teoriaosuuksista ja käytännön harjoituksista, ja voit suorittaa ne omaan tahtiisi. Suoritusmerkintä.

Ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmoinnin MOOC on verkkokurssi https://www.mooc.fi/ , jossa perehdytään algoritmien laatimiseen ja nykyaikaisen ohjelmoinnin perusideoihin. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja ohjelmoinnista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Ohjelmoinnin MOOC on verkkokurssi https://www.mooc.fi/, jossa perehdytään algoritmien laatimiseen ja nykyaikaisen ohjelmoinnin perusideoihin. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja ohjelmoinnista. Suoritusmerkintä.

Aallon ohjelmoinnin MOOC, 2 op (AT05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Aalto-yliopiston avoimella verkkokurssilla opit kattavat perusteet ohjelmoinnista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso vastaa sisällöltään Aallon kurssia Ohjelmointi 1. http://mooc.aalto.fi/

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Aalto-yliopiston avoimella verkkokurssilla opit kattavat perusteet ohjelmoinnista. Suoritusmerkintä.

Lamerfest 1, 2 op (AT06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Lamerfest 1 (2 op) AT06, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Suoritusmerkintä.

Lamerfest 2, 2 op (AT07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Lamerfest 2 (2 op) AT07, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Suoritusmerkintä.

Lamerfest 3, 2 op (AT08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Lamerfest 3 (2 op) AT08, paikalliset valinnaiset opinnot

Opintojaksolla pääset järjestämään Vantaan suurinta multimedia- ja pelitapahtumaa. Lamerfestin järjestämisessä jokaiselle löytyy jotakin, eikä sinun tarvitse edes olla kiinnostunut pelaamisesta. Voit tulla muun muassa taltioimaan, somettamaan, streamaamaan, tekemään grafiikkaa, lavastamaan tai suunnittelemaan valoshowta. Et tarvitse aikaisempaa kokemusta. Opintojakso on avoin kaikille. Suositellaan erityisesti medialinjalaisille. Opintojakso järjestetään kouluajan ulkopuolella. Lisätietoja www.lamerfest.fi. Kysymykset voi lähettää osoitteeseen lamerfest@lamerfest.fi.

Suoritusmerkintä.

Kyberturvallisuus, 2 op (AT09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan kyberturvallisuuteen sekä henkilökohtaisesta, että maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Opitaan ymmärtämään ja tunnistamaan kyberhyökkäyksiä ja tutustutaan kyberpuolustukseen. Perehdytään omaan digitaaliseen jalanjälkeen, siitä aiheutuviin riskeihin, sekä niiden hallintaan. Opintojaksolla opetellaan ylläpitämään henkilökohtaista tietoturvaa eri laitteilla ja alustoilla, tutustutaan turvalliseen viestintään, sekä oman sähköisen yksityisyyden hallintaan. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja aiheesta, mutta sujuva tietokoneen peruskäyttötaito on hyödyksi. Opintojaksolla tutustutaan tietokoneiden, tietoverkkojen ja älypuhelinten tekniseen toimintaan pintaa syvemmältä. Osa Opintojaksosta suoritetaan mahdollisuuksien mukaan viikonloppuna.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kyberturvallisuuteen sekä henkilökohtaisesta, että maailmanlaajuisesta näkökulmasta. Opitaan ymmärtämään ja tunnistamaan kyberhyökkäyksiä ja tutustutaan kyberpuolustukseen. Perehdytään omaan digitaaliseen jalanjälkeen, siitä aiheutuviin riskeihin, sekä niiden hallintaan. Opintojaksolla opetellaan ylläpitämään henkilökohtaista tietoturvaa eri laitteilla ja alustoilla, tutustutaan turvalliseen viestintään, sekä oman sähköisen yksityisyyden hallintaan. Opiskelijalta ei edellytetä ennakkotietoja aiheesta, mutta sujuva tietokoneen peruskäyttötaito on hyödyksi. Opintojaksolla tutustutaan tietokoneiden, tietoverkkojen ja älypuhelinten tekniseen toimintaan pintaa syvemmältä. Osa Opintojaksosta suoritetaan mahdollisuuksien mukaan viikonloppuna. Suoritusmerkintä.

7.36. Urheiluvalmennus (VAL)

Oppiaine ja tehtävä

Urheiluvalmennus on tarkoitettu kansallisella tasolla tavoitteellisesti kilpaurheiluun suuntautuville motivoituneille opiskelijoille. Valmennus tapahtuu yhteistyössä lajivalmentajien kanssa. Opiskelija voi halutessaan suorittaa 8 urheiluvalmennuksen opintojaksoa lukion aikana.

Tavoitteet

Lajissa tarvittavien taito- ja kuntotekijöiden kehittäminen. Hyödynnetään paikallisia toimijoita ja liikuntapaikkoja.

Osaamisen arviointi

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä.

Opintojaksot

Jalkapallovalmennus, 2 op (VJA1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmennuksesta vastaa vantaalainen Vantaan Jalkapallo Seura.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmennuksessa keskitytään perus-, peli- ja pelipaikkataitojen kehittämiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittelua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Jalkapallovalmennus (2po) VJA1-8, koulukohtainen valinnainen

Valmennuksessa keskitytään perus-, peli- ja pelipaikkataitojen kehittämiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittelua.

Suoritusmerkintä

Jääkiekkovalmennus, 2 op (VJÄ1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia tiloja ja asiantuntijoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso soveltuu kaikille kilpa- ja harrastetasolla pelaaville jääkiekkoilijoille ja ringeten pelaajille. Harjoituksissa perehdytään henkilökohtaisten lajitaitojen, erityisesti maalinteon ja siihen liittyvien tukitoimien harjoitteluun. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Jäällä ollaan kevytvarustuksella (kypärä, hanskat, luistimet ja maila), maalivahteja lukuun ottamatta. Opintojaksolla saa myös tietoa fyysisen suorituskyvyn harjoittamisesta sekä sovellettua psyykkistä valmennusta jääkiekon näkökulmasta katsottuna.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Jääkiekkovalmennus (2op) VJÄ1-8, koulukohtainen valinnainen

Opintojakso soveltuu kaikille kilpa- ja harrastetasolla pelaaville jääkiekkoilijoille ja ringeten pelaajille. Harjoituksissa perehdytään henkilökohtaisten lajitaitojen, erityisesti maalinteon ja siihen liittyvien tukitoimien harjoitteluun. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Jäällä ollaan kevytvarustuksella (kypärä, hanskat, luistimet ja maila), maalivahteja lukuun ottamatta.

Suoritusmerkintä

Muodostelmaluisteluvalmennus, 2 op (VML1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään paikallisia tiloja ja asiantuntijoita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelun tarkoituksena on kehittää muodostelma- ja yksinluistelijoiden lajissa vaadittavia kunto- ja taito-ominaisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Muodostelmaluisteluvalmennus (2op) VML1-8, koulukohtainen valinnainen

Harjoittelun tarkoituksena on kehittää muodostelma- ja yksinluistelijoiden lajissa vaadittavia kunto- ja taito-ominaisuuksia.

Suoritusmerkintä

Salibandyvalmennus, 2 op (VSA1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoittelussa hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja -toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoituksissa keskitytään henkilökohtaisten taitojen kehittämiseen ja pelikäsityksen parantamiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittula

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Salibandyvalmennus (2op) VSA1-8, koulukohtainen valinnainen

Harjoituksissa keskitytään henkilökohtaisten taitojen kehittämiseen ja pelikäsityksen parantamiseen. Toiminta tukee seuroissa tapahtuvaa harjoittula

Yksilölajivalmennus, 2 op (VYL1-8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan harjoittelussa hyödynnetään paikallisia liikuntatiloja ja toimijoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lajeina yksilölajit. Valmennus suunnitellaan yhteistyössä opiskelijan omavalmentajan kanssa. Harjoittelun seurannassa ja raportoinnissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida ja kehittää omaa fyysistä toimintakykyään ja pelitaitojaan. Opintojakso antaa mahdollisuuden yhdistää tavoitteellinen kilpaurheilu ja opiskelu mielekkäällä tavalla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen harjoitustapahtumiin. Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksilölajivalmennus (2op), VYL1-8, koulukohtainen valinnainen

Lajeina yksilölajit. Valmennus suunnitellaan yhteistyössä opiskelijan omavalmentajan kanssa. Harjoittelun seurannassa ja raportoinnissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin vähäisen määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien pääsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttuista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ratkaisuehdotuksia. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

11 Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijakojen muutokset 1.8.2026 alkaen / IK

VD/8319/12.00.01.02/2025

IK/KV/PK

Hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 7 kohdan mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunta tehtäväalueellaan päättää perusopetuksen opetussuunnitelman hyväksymisestä.

Opetussuunnitelman liitteenä oleva tuntijako kertoo, kuinka monta vuosiviikkotuntia oppiaineen opetusta annetaan kullakin vuosiluokalla. Painotetusta opetuksesta johtuen Vantaan suomenkielisessä perusopetuksessa on tällä hetkellä viisi tuntijakoa:
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako
- Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen ruotsin kielen kielikylpyopetuksen tuntijako sekä
- Kaivokselan ja Rekolanmäen koulujen englanninkielisten luokkien tuntijako.

Vuosiviikkotuntien tarkemmasta kohdentamisesta tietylle vuosiluokalle päätetään paikallisesti. Perusopetusasetuksen 852/1998 3 §:ssä määritellään tuntimäärät, joita oppilaalle annetaan keskimäärin vähintään kullakin vuosiluokalla 1–9.

Muutokset tuntijakoihin 1.8.2026 alkaen

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijakoihin esitetään 1.8.2026 alkaen alla olevat muutokset. Osassa tuntijakoesityksiä on käyttöönoton vuosiluokkasidonnaiset siirtymäajat. Esitys sisältää Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijaon käyttöönoton asteittain siirtymäajan mukaisesti sekä Kaivokselan ja Rekolanmäen koulujen englanninkielisten luokkien tuntijaon ja Vantaan kansainvälisen koulun tuntijaon poistumisen käytöstä siirtymäajan mukaisesti. Kaikki esitetyt tuntijakomuutokset ovat kustannusneutraaleja, ja ne on valmisteltu kuullen rehtoreita.

Vuosiluokat 1-6

1. Taide- ja taitoaineiden opetukseen vuosiluokilla 4 ja 5 esitetään muutosta, jossa taide- ja taitoainevalinnaisista tunneista kolme vuosiviikkotuntia kiinnitetään kaikille yhteisesti opettaviin pakollisiin oppiaineisiin: 4. luokalla 1 vuosiviikkotunti käsityötä ja 1 vuosiviikkotunti kuvataidetta sekä 5. luokalla 1 vuosiviikkotunti käsityötä. Taide- ja taitoainevalinnaisissa tunneissa tarjotaan vuosiluokilla 4-6 kuvataidetta, käsityötä, liikuntaa sekä musiikkia. Tämä tarkoittaa sitä, että muutoksena nykyiseen opetussuunnitelmaan kotitaloutta tarjotaan 1.8.2026 alkaen valinnaiset aineet -tuntikiintiöstä.

   Esitys koskee kaikkia muita suomenkielisen perusopetuksen tuntijakoja 1.8.2026 alkaen pois lukien Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako, joka ei sisällä valinnaisuutta 1.-6.-luokilla.

2. Kaivokselan ja Rekolanmäen koulujen englanninkielisten luokkien tuntijakoa esitetään muutettavan 1.8.2026 alkaen niin, että yhteensä neljä vuosiviikkotuntia englantia siirretään äidinkielen ja kirjallisuuden vuosiviikkotunneiksi (yksi

vuosiviikkotunti jokaisella vuosiluokalla 1, 2, 5 ja 6). Muutoksella vahvistetaan englanninkielisten luokkien oppilaiden suomen kielen osaamista.

Muutoksen myötä Kaivokselan ja Rekolanmäen englanninkieliset luokat siirtyvät noudattamaan uutta Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijakoa 1.8.2026 alkaen, ja Kaivokselan ja Rekolanmäen koulujen englanninkielisten luokkien tuntijako poistuu käytöstä.

Vuosiluokat 7-9

Oppilaanohjauksessa esitetään siirrettävän 0,5 vuosiviikkotuntia vuosiluokalta 8 vuosiluokalle 7 Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijaossa sekä Vantaan kansainvälisen koulun tuntijaossa. Muutos vahvistaa oppilaanohjauksen kokonaisuutta kyseisissä tuntijaoissa ja yhtenäistää Vantaan eri tuntijaot oppilaanohjauksen osalta. Muutos astuu voimaan 1.8.2026 vuosiluokalla 7 ja 1.8.2027 vuosiluokalla 8.

Tekniset tarkennukset

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako sekä Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako on poikennut perusopetusasetukseen 852/1998 3 §:n määritellyistä keskimäärin vähintään -tuntimääristä muutamalla vuosiluokalla kuitenkin niin, että yhteensä vuosiviikkotunnit ovat täyttyneet. Esityksessä poikkeamat on korjattu.

1. Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntikehyksessä siirretään yksi vuosiviikkotunti musiikkia vuosiluokalta kolme vuosiluokalle kuusi sekä yksi vuosiviikko kuvataidetta vuosiluokalta kuusi vuosiluokalle viisi. Muutos astuu voimaan 1.8.2026 vuosiluokalla kolme, 1.8.2027 vuosiluokalla neljä, 1.8.2028 vuosiluokalla viisi ja 1.8.2029 vuosiluokalla kuusi.

2. Vantaan kansainvälisen koulun tuntikehyksessä siirretään yksi vuosiviikkotunti englantia vuosiluokalta yksi ja kaksi vuosiluokille kolme ja neljä. Muutos astuu voimaan 1.8.2026 vuosiluokalla yksi, 1.8.2027 vuosiluokalla kaksi ja 1.8.2028 vuosiluokalla kolme. 1.8.2029 alkaen koulussa siirrytään noudattamaan Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijakoa, ja Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako poistuu käytöstä.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteenä olevat tuntijaot 1.8.2026 alkaen siirtymäaikoineen: Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako, Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako, Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako, Vantaan suomenkielisen perusopetuksen ruotsin kielen kielikylpyopetuksen tuntijako sekä Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijako ja
b) todeta, että Vantaan kansainvälisen koulun sekä Kaivokselan ja Rekolanmäen koulujen englanninkielisten luokkien tuntijaot yhtenäistyvät asteittain siirtymäajalla 1.8.2026-

1.8.2029 liitteen mukaisesti Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijaoksi.

Liitteet:
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen ruotsin kielen kielikylpyopetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen
- Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako 1.8.2026-31.7.2029
- Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen, sisältää siirtymäajan käyttöönotossa

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue
- ote suomenkielisen perusopetuksen koulut

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunta

Lisätiedot:
opetustoimen asiantuntija Kirsi Viitaila, puh. 040 576 9241
opetuspäällikkö Pepita Kaskentaus, puh. 040 720 2962
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Aine	Vuosiluokka											Vantaan perusopetuksen tuntijako yht.	*Valtakunnallinen minimituntijako*
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**1.-6. yht.**	**7**	**8**	**9**	**7.-9. yht.**		
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	4	4	**34**	3	3	4	**10**	**44**	*44*
A1 -kieli	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**	**18**	*18*
B1 -kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**	*7*
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**	*33*
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**	*31*
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**		
Biologia							**0**	1	1,5	1	**3,5**		
Maantieto							**0**	1	1,5	1	**3,5**		
Fysiikka							**0**	1	1	1,5	**3,5**		
Kemia							**0**	1	1	1,5	**3,5**		
Terveystieto							**0**	1	1	1	**3**		
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**	*10*
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**	*12*
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**		
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**	*62*
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**		
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**		
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**		
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	3	2	2	**7**		
Kotitalous							**0**	3			**3**		
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**		
Oppilaanohjaus							**0**	0,5	0,5	1	**2**	**2**	*2*
Tunne- ja vuorovaikutustaidot							**0**	0,5	0,5		**1**	**1**	
Valinnaiset aineet				1	1	1	**3**	2	3	3	**8**	**11**	*9*
Yhteensä	21	21	23	24	25	25	**139**	**31,0**	**31**	**31,0**	**93,0**	**232,0**	*228*

Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12	
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4	

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen musiikkipainotteisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Aine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	4	4	**34**	3	3	4	**10**	**44**
A1 -kieli	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**	**18**
B1 kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**	
Biologia							**0**	1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka							**0**	1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto							**0**	1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**	
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**	
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**44**				**23**	**67**
*Musiikki **	1	1	2	3	4	4	**15**	3	3	3	**9**	
*Kuvataide **	1	1	1	1	2	1	**7**	2			**2**	
Käsityö	2	2	1	2	1	1	**9**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit							**0**				**0**	
Oppilaanohjaus *							**0**	0,5	0,5	1	**2**	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot							**0**	0,5	0,5		**1**	**1**
Valinnaiset aineet							**0**	2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**21**	**21**	**23**	**24**	**25**	**25**	**139**	**32,0**	**31,0**	**30,0**	**93**	**232,0**

Vapaaehtoinen A2 -kieli			2	2	2		2**	2**	2**		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli								2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Poikkeavat siirtymäajat:

Musiikki *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla kolme 1.8.2026, vuosiluokalla neljä 1.8.2027, vuosiluokalla viisi 1.8.2028 ja vuosiluokalla kuusi 1.8.2029.

Kuvataide *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla viisi 1.8.2028 ja vuosiluokalla kuusi 1.8.2029.

Oppilaanohjaus *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla seitsemän 1.8.2026 ja vuosiluokalla kahdeksan 1.8.2027.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen ruotsin kielikylvyn tuntijako 1.8.2026 alkaen

Oppiaine	Vuosiluokka										
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**1.-6. yht.**	**7**	**8**	**9**	**7.-9. yht.**
Äidinkieli ja kirjallisuus	1	4	4	4	3	4	**20**	3	3	4	**10**
A1 -kieli, englanti	1	1	3	2	2	2	**11**	2	3	2	**7**
A1 -kieli, ruotsi	7	3	2	2	2	3	**19**	2	3	3	**8**
B1 -kieli											
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2	**14**				**0**
Biologia								1	1,5	1	**3,5**
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**
Kemia								1	1	1,5	**3,5**
Terveystieto								1	1	1	**3**
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**
Historia					2	1	**3**	1	3		**4**
Yhteiskuntaoppi				1		1	**2**			3	**3**
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	3	2	2	**7**
Kotitalous							**0**	3			**3**
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**
Oppilaanohjaus							**0**	0,5	0,5	1	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot							**0**	0,5	0,5		**1**
Valinnaiset aineet							**0**	2	2	2	**6**
Yhteensä	21	21	23	24	25	25	**139**	31,0	31	31,0	**93,0**

Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**	
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***	

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Vantaan kansainvälisen koulun tuntijako 1.8.2026-31.7.2029

1.8.2029 alkaen Vantaan kansainvälisessä koulussa noudatetaan Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijakoa

Oppiaine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	5	5	4	4	4	**28**	3	3	4	**10**	**38**
A1 -kieli *	3	3	4	4	3	3	**20**	3	3	3	**9**	**29**
B1 kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2					**0**	
Biologia								1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto								1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1		1	3			
Yhteiskuntaoppi				1		1				3		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**	
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**	
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**	
Oppilaanohjaus *								0,5	0,5	1	**2**	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot								0,5	0,5		**1**	**1**
Valinnaiset aineet								2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**21**	**21**	**23**	**24**	**25**	**25**	**139**	**31,0**	**31**	**31**	**93**	**232,0**
Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

Poikkeavat siirtymäajat:

A1-kieli *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla yksi 1.8.2026, vuosiluokalla kaksi 1.8.2027, vuosiluokalla kolme 1.8.2028.
1.8.2029 alkaen noudatetaan Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijakoa.
Oppilaanohjaus *: Tuntijako astuu voimaan vuosiluokalla seitsemän 1.8.2026 ja vuosiluokalla kahdeksan 1.8.2027.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen englanninkielisen opetuksen tuntijako 1.8.2026 alkaen

Tuntijako korvaa Kaivokselan ja Rekolanmäen englanninkielisten luokkien sekä Vantaan kansainvälisen koulun tuntijaot vaiheittain seuraavan aikataulun mukaisesti:
Kaivokselan ja Rekolanmäen koulun englanninkieliset luokat 1.8.2026 alkaen
Vantaan kansainvälinen koulu 1.8.2029 alkaen
Muut mahdolliset englanninkielistä opetusta tarjoavat koulut ottavat tuntijaon käyttöön englanninkielisen opetuksen alkaessa.

Oppiaine	Vuosiluokka											Koulun tuntijako yht.
	1	2	3	4	5	6	1.-6. yht.	7	8	9	7.-9. yht.	
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	5	5	4	4	4	**28**	3	3	4	**10**	**38**
A1 -kieli	3	3	4	4	3	3	**20**	3	3	3	**9**	**29**
B1 kieli						2	**2**	2	2	2	**6**	**8**
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	**22**	3	4	4	**11**	**33**
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä							**14**				**17**	**31**
Ympäristöoppi	2	2	3	3	2	2					**0**	
Biologia								1	1,5	1	**3,5**	
Maantieto								1	1,5	1	**3,5**	
Fysiikka								1	1	1,5	**3,5**	
Kemia								1	1	1,5	**3,5**	
Terveystieto								1	1	1	**3**	
Uskonto/elämänkatsomustieto	1	1	1	1	2	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
Historia ja yhteiskuntaoppi yhteensä							**5**				**7**	**12**
Historia					2	1		1	3			
Yhteiskuntaoppi				1		1				3		
Taide- ja taitoaineet yhteensä							**41**				**21**	**62**
Musiikki	1	1	1	1	1	1	**6**	1	1		**2**	
Kuvataide	1	1	1	2	2	1	**8**	2			**2**	
Käsityö	2	2	2	2	2	1	**11**	2			**2**	
Liikunta	2	2	2	2	2	3	**13**	2	3	2	**7**	
Kotitalous							**0**	3			**3**	
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit				0	1	2	**3**		2	3	**5**	
Oppilaanohjaus								0,5	0,5	1	**2**	**2**
Tunne- ja vuorovaikutustaidot								0,5	0,5		**1**	**1**
Valinnaiset aineet								2	2	2	**6**	**6**
Yhteensä	**21**	**21**	**23**	**24**	**25**	**25**	**139**	**31,0**	**31**	**31**	**93**	**232,0**
Vapaaehtoinen A2 -kieli				2	2	2		2**	2**	2**		12
Vapaaehtoinen B2 -kieli									2***	2***		4

** Sisältyy valinnaisiin aineisiin

*** 8. vuosiluokalta alkava valinnainen kieli, sisältyy valinnaisiin aineisiin

12 **Itäisen Myyrmäen alueelle perustettavan koulun nimestä päättäminen / IK**

VD/7231/00.01.00.00/2025

IK/SO/SR

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on 8.12.2025 päättänyt koulun perustamisesta itäisen Myyrmäen alueelle sekä koulun rehtorin viran perustamisesta. Esitetään, että lautakunta päättää perustettavan koulun nimen.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan kokouksessa 8.12.2025 § 10 päätettiin perustaa itäisen Myyrmäen alueelle uusi koulu 1.8.2026 alkaen koulun aloittaessa vuosiluokkien 7.–9. kouluna Sanomalan opetuspisteessä, ja että koulu aloittaa 1.–9.-vuosiluokkien kouluna Ojahaantiellä uudessa koulurakennuksessa heti sen valmistuttua, arviolta elokuussa 2028. Samalla päätöksellä päätettiin perustaa rehtorin virka 1.6.2026 alkaen. Lisäksi päätettiin, että päätös perustettavan koulun nimestä valmistellaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan kokoukseen 20.1.2026.

Alueen asukkaat - niin oppilaat, henkilöstö kuin huoltajatkin - kutsuttiin osallistumaan uuden koulun nimikilpailuun, joka julkaistiin osallistuvavantaa.fi-sivulla 28.4.2025 ja oli avoinna 19.5.2025 saakka. Kilpailuun osallistui yli 900 ehdotusta.

3.6.2025 kasvatuksen ja oppimisen toimialan osallisuusasiantuntija Karoliina Mutanen, Vantaan kaupungin nimistösuunnittelija Jaakko Raunamaa ja perusopetuksen aluepäällikkö (Myyrmäen alue) Satu Ollila valitsivat yli 900 ehdotuksesta seuraavat nimiehdokkaat:

i. Halavasepikän koulu
ii. Kaivosojan koulu
iii. Myyrojan koulu
iv. Myyrän koulu
v. Mätäojan koulu
vi. Ojahaan koulu
vii. Myyrmäen koulu
viii. Ojapuiston koulu.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Perusopetuksen johtajan esitys:
Päätetään yksi seuraavista ehdotuksista perustettavan koulun nimeksi:

i. **Halavasepikän koulu** (Halavasepikkä (*Hylochares cruentatus*) on sepiköiden heimoon kuuluva harvinainen kovakuoriaislaji, jota esiintyy vain Suomessa, ja meilläkin vain Vantaan Mätäojalla, Pikkujärvellä ja Pitkäjärven Vantaan puoleisessa osassa.
ii. **Myyrojan koulu** Myyroja-nimistä ojaa ei ole olemassa, mutta alueella on ollut vanha niityn ja rajapaikan nimi "Muur-/Myyrmäki", josta on sittemmin tullut nimi kaupunginosalle. Myyrmäki on alkujaan kartassa nykyisen Uomakujan kohdalla näkynyt mäki. Eteläpuolla on kulkenut puro, joka vielä näkyy vanhoissa kartoissa, ja vuonna 1699 se on ollut nimellä "Svartbäcken" ('Mustaoja'). Nykykartalla puroa ei enää näy, koska se on jäänyt Myyrmäen keskustan alle. Puroa on voitu joka tapauksessa hyvin kutsua "Myyrojaksikin", koska pohjoinen Myyrmäki on ollut keskeinen paikka entisaikoina.

iii. **Ojapuiston koulu** Ehdotus "Ojapuisto" perustuu läheisen puiston nimeen ja siihen, että aluetta on kutsuttu Ojahaaksi (viereisen metsä-/niitty-/puistoalueen mukaan). Nimi "Ojahaka" (alkuaan ruotsiksi "Bäckhagen") on vanha pellonnimi, joka perustuu juurikin sijaintiin Myyrmäen keskustan alle jääneen puron (vanhoissa kartoissa Svartbäcken 'Mustaoja') varrella. Osaltaan nimiehdotus "Ojapuisto" liittyy myös viereisen Mätäojan nimeen. Ymmärrettävästä syystä Mätä-alkuista nimeä ei haluttu käyttää, mutta kuitenkin haluttiin nimellä tuoda esiin, että Mätäoja (Helsingin puolella "Mätäjoki") saa alkunsa täältä.

Täytäntöönpano: Perusopetuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
perusopetuksen aluepäällikkö Satu Ollila, puh. 040 521 2754
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

13 Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjan päivittäminen 21.1.2026 alkaen / MM

VD/8521/00.01.01.00/2025

MM/KT

Vantaalla on ollut käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli vuodesta 2014 vaihtoehtona Kelan lakisääteiselle yksityisen hoidon tuelle ja kuntalisälle (opetuslautakunta 21.1.2013 § 10). Palvelusetelisääntökirja toimii kunnan menettelytapaohjeena. Se ei ole sopimus kunnan ja palveluntuottajien välillä.

Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä (1048/2025) on tullut voimaan 1.1.2026 alkaen. Varhaiskasvatuksessa ei siis enää sovelleta lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Lisäksi laki varhaiskasvatuksen muuttamisesta (626/2025) muuttaa päiväkotitoiminnan luvanvaraisuudesta rekisteröintimenettelyksi. Varhaiskasvatuslain 44 §:n 1 momentin mukaan yksityistä päiväkotitoimintaa saa harjoittaa vain palveluntuottaja, jota ja jonka toimipaikkoja koskevat tiedot on tallennettu 46 §:ssä tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään palveluntuottajien rekisteriin. Siirtyminen luvanvaraisuudesta rekisteröintimenettelyyn helpottaa yksityisten päiväkotien toimintaa.

Palvelusetelisääntökirja tulee päivittää vastaamaan uudistunutta lainsäädäntöä ja Vantaan kaupungin käytäntöjä. Lisäksi tulee selkeyttää joitakin palvelusetelisääntökirjan kirjauksia palveluntuottajien tarpeisiin. Muutoksilla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Päivityksen yhteydessä yhdenmukaistetaan siirtohakemusmenettely: Perheet voivat hakea siirtoa yksityisestä päiväkodista kunnalliseen päiväkotiin samoin perustein kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Muutos lisää läpinäkyvyyttä ja yhdenvertaisuutta asiakasprosesseihin.

Muutosehdotuksia on käsitelty yksityisten päiväkotien johtajien tapaamisessa 25.11.2025.

Palvelusteleisääntökirjan mukaan Vantaan kaupungilla on oikeus muuttaa sääntökirjan määräyksiä ja ilmoittaa muutoksista kirjallisesti. Palveluntuottajalla on 30 päivää aikaa ilmoittaa kirjallisesti, jos se ei hyväksy muutoksia; muutoin muutetut ehdot sitovat palveluntuottajaa.

Opetuslautakunnan päätöksen 10.6.2013 § 8 mukaan lautakunta hyväksyy palvelusetelisääntökirjan yleiseen osaan tehtävät muutokset ja varhaiskasvatuksen johtaja erityiseen osaan tehtävät muutokset. Lisäksi opetuslautakunnan päätöksen 16.4.2018 § 14 mukaan varhaiskasvatuksen johtajalla on oikeus tehdä teknisiä muutoksia palvelusetelisääntökirjan yleiseen osaan.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 6 kohdan mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää muistakin asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään hyväksyä liitteenä oleva päivitetty varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirja, joka sisältää tehdyt lainmukaisuus- ja käytäntöpäivitykset. Muutokset palvelusetelisääntökirjaan tulevat voimaan 21.1.2026 alkaen.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirja

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue, yksityiset palveluntuottajat

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
varhaiskasvatuksen johtaja Mikko Mäkelä (31.1.2026 saakka), puh 050 341 7386
varhaiskasvatuksen johtaja va. Katjamaria Halme (1.2.2026 lähtien), puh. 043 825 8522
varhaiskasvatuspäällikkö Kati Timo, puh. 040 577 2018
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUSETELISÄÄNTÖKIRJA

VANTAAN KAUPUNKI

21.1.2026 alkaen

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

SÄÄNTÖKIRJAN YLEINEN OSA 4

1. MÄÄRITELMÄ JA SOVELTAMISALATEKSTI 4

1.1. Palveluseteli 4

1.2. Sääntökirja 5

1.3. Sääntökirjassa käytettävät käsitteet 5

1.4. Sääntökirjan noudattamisen valvonta ja vastuuhenkilöt 6

1.5. Sääntökirja muuttaminen ja voimassaoloaika 7

2. VARHAISKASVATUSPALVELUJEN TUOTTAMISEEN SOVELLETTAVA KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ 7

3. PALVELUSETELITUOTTEET JA NIIDEN ARVO 8

4. PALVELINTUOTTAJIEN HYVÄKSYMISEN EDELLYTYKSET 9

4.1. Palveluntuottajaa koskevat yleiset vaatimukset 9

4.2. Palveluntuottajan hyväksymisen peruminen 11

5. VANTAAN KAUPUNGIN VELVOITTEET 11

5.1. Palveluntuottajien ohjaus, neuvonta ja valvonta 12

6. VASTUUT JA VAHINGONKORVAUKSET 13

7. VEROTUS 13

7.1. Tuloverotus 13

7.2. Arvonlisäverotus 13

SÄÄNTÖKIRJAN ERITYINEN OSA 14

8. PALVELUN SISÄLTÖ JA LAADUN HALLINTA 14

8.1. Palvelun sisältövaatimukset 14

8.2. Huoltajien palaute ja oikeus muistutuksen tekemiseen 15

8.3. Lapsen tuki 16
8.4. Palvelusetelin arvon korottaminen lapsen tuen perusteella 16

9. PALVELUSETELIASIAKKUUS 16
9.1. Palveluseteliin oikeutetut asiakkaat 16
9.2. Palveluntuottajan valitseminen 17
9.3. Palvelusetelin hakeminen 17
9.4. Päätös palvelusetelistä 18
9.5. Palvelusopimus 18
9.6. Varhaiskasvatuspaikan vaihto 18
9.7. Palvelusetelin voimassaolo 19

10. LAPSIKOHTAISEN PALVELUSETELIN ARVON MÄÄRITTÄMINEN 20
10.1. Päätös tulosidonnaisesta palvelusetelin arvosta 20
10.2. Palvelusetelin arvon määrittäminen vanhempien yhteishuoltajuudessa 22
10.3. Muutoksenhaku palvelusetelin arvon päätökseen 22

11. PALVELUSETELITUOTTAJIA VELVOITTAVAT KÄYTÄNTEET 23
11.1. Palvelujen hintatietojen toimittaminen 23
11.2. Palvelusetelin arvon laskutus Vantaan kaupungilta 23
11.3. Asiakirjojen käsittely ja arkistointi 25
11.4. Lasten läsnä- ja poissaoloseuranta 26

LIITE 1: HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYN EHDOT 27

SÄÄNTÖKIRJAN YLEINEN OSA

Tämä sääntökirja jakautuu yleiseen ja erityiseen osaan. Yleinen osa sisältää palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen keskeisiä periaatteita sekä palvelusetelituotteiden ja niiden arvojen määrittelyn. Erityinen osa sisältää palvelun sisältöön, laadunhallintaan, asiakkuuteen ja laskutukseen liittyviä käytännön menettelytapoja ja prosesseja.

1. MÄÄRITELMÄ JA SOVELTAMISALATEKSTI

1.1. Palveluseteli

Palveluseteli on yksi tapa järjestää kunnan lakisääteistä varhaiskasvatuspalvelua (varhais-kasvatuslaki 5 §). Palvelusetelillä tarkoitetaan kunnan sitoumusta suorittaa tietty sen ennalta määräämä rahamäärä palveluntuottajalle niiden kustannusten korvaamiseksi, joita palveluntuottajalle on aiheutunut asiakkaalle tuotetusta palvelusta.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelilaki (1048/2025) säätelee palvelusetelin käyttöä. Palvelu-setelillä tarkoitetaan kunnan sitoumusta suorittaa tietty sen ennalta määräämä rahamäärä palveluntuottajalle niiden kustannusten korvaamiseksi, joita palveluntuottajalle on aiheutunut asiakkaalle tuotetusta palvelusta.

Palveluseteliä käytettäessä edellytetään, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta. Palveluseteli on vaihtoehto kunnalliselle varhaiskasvatukselle, eikä lapselle voi saada samanaikaisesti lasten kotihoidontukea, yksityisen hoidon tukea, eikä lapsi voi osallistua kerhotoimintaan.

Palvelusetelin käyttäjällä on oikeus valita haluamansa kunnan hyväksymä palveluntuottaja. Kunta on velvollinen suorittamaan hyväksymälleen yksityiselle palveluntuottajalle korvausta enintään palvelusetelin arvoon saakka. Palvelusetelijärjestelmässä kunta ei tule sopimusosa-puoleksi palvelusta sovittaessa, sillä kyseessä on kuluttajan asemassa olevan asiakkaan ja palveluntuottajan välinen sopimus.

1.2. Sääntökirja

Sääntökirja on laadittu Vantaan kaupungin menettelytapaohjeeksi varhaiskasvatuksen palveluseteliin. Sääntökirja ei ole sopimus Vantaan kaupungin ja palveluntuottajan välillä.

Sääntökirjassa Vantaan kaupunki asettaa varhaiskasvatuksen palvelusetelilain 5 §:ssä mainitut hyväksymiskriteerit palveluntuottajille. Lakisääteiset edellytykset palvelujen tuottamiseen palvelusetelillä on määritelty palvelusetelilaissa. Palveluntuottaja vahvistaa hyväksymiskriteerit hakemuslomakkeella ja sen liitteillä sekä todentaa asiat kaupungin suorittamilla tarkastuskäynneillä.

Yksityinen palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan tämän sääntökirjan ehtoja siitä alkaen, kun palveluntuottaja hyväksytään palvelusetelillä toteutettavan varhaiskasvatuspalvelun tuottajaksi. Itse palvelua koskevan palvelusopimuksen osapuolina ovat palveluntuottaja ja asiakas, joten sopimuksen sitoumukset ja vastuut eivät kohdistu kuntaan. Tätä sopimussuhdetta säätelee kuluttajansuojalaki (1978/38) sekä sopimusoikeuden säännökset ja periaatteet.

1.3. Sääntökirjassa käytettävät käsitteet

Tässä sääntökirjassa tarkoitetaan:

Asiakkaalla varhaiskasvatukseen oikeutettua lasta (varhaiskasvatuslaki 6 §) sekä hänen huoltajiaan.

Palveluntuottajalla yhdistystä tai yritystä, joka ylläpitää palvelusetelillä varhaiskasvatusta tarjoavaa päiväkotia tai ryhmäperhepäiväkotia.

Palvelusetelillä Vantaan kaupungin sitoumusta siitä, että se sitoutuu maksamaan asiakkaalle kunnan hyväksymältä yksityiseltä palveluntuottajalta asiakkaan hankkimat palvelut kunnan määräämään arvoon asti.

Tulosidonnaisella palvelusetelillä sitä, että asiakkaan tulot vaikuttavat palvelusetelin suuruuteen. Palvelusetelillä on vähimmäis- ja enimmäisarvo Vantaan kaupungin ja lakien määrittämien perusteiden mukaisesti.

Palvelusetelin arvolla euromäärää, joka saadaan vähentämällä enimmäisarvosta asiakasmaksu, jonka perhe maksaisi lapsen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta. Palvelusetelin lopullinen arvo määritellään toimitettujen tulotietojen ja muiden

mahdollisten liitteiden pohjalta. Arvon määrittelyssä huomioidaan perheen toimeentuloedellytykset ja lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutuminen.

Omavastuuosuudella sitä osuutta yksityisen palveluntuottajan tuottaman palvelujen hinnasta, jota Vantaan kaupungin myöntämän palvelusetelin arvo ei kata ja joka jää asiakkaan maksettavaksi. Omavastuuosuuden lisäksi palvelukäyttäjältä ei saa periä muita varhaiskasvatusmaksuja. Kunta ei peri palvelusetelin käyttäjältä asiakasmaksua palvelusta.

Palveluntuottajan määrittämällä palvelun hinnalla palvelusetelin arvon ja asiakkaan omavastuuosuuden summaa.

Hintakatolla (lisämaksu) kunnan asettamaa ylärajaa sille, minkä hinnan palveluntuottaja voi periä palvelusta. Vantaalla palvelusetelituottajien palvelusta perimä hinta voi olla enintään 30 euroa suurempi kuin palvelusetelin enimmäisarvo.

Lisäpalveluilla tarkoitetaan asiakkaan palvelusopimukseen ja varhaiskasvatussuunnitelmaan kuulumattomia palveluita varhaiskasvatusajan ulkopuolella. Asiakas hankkii lisäpalvelun palveluntuottajalta ja myös maksaa kyseisen lisäpalvelun hinnan itse. Lisäpalvelun on oltava vapaaehtoista, eikä se saa syrjiä asiakkaita eikä asettaa heitä eriarvoiseen asemaan. Mahdollisista lisäpalveluista on tiedotettava etukäteen Vantaan kaupungille.

1.4. Sääntökirjan noudattamisen valvonta ja vastuuhenkilöt

Asiakkaan käyttäessä palveluseteliä Vantaan kaupunki ei ole sopimussuhteessa varhaiskasvatusta tuottavaan yksityiseen palveluntuottajaan, mutta palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan tämän sääntökirjan ehtoja.

Vantaan kaupunki on varhaiskasvatuslain nojalla velvollinen valvomaan hyväksymiensä yksityisten palveluntuottajien palvelujen tasoa. Vantaan kaupungin yhteys- ja vastuuhenkilöinä toimivat yksityisestä varhaiskasvatuksesta vastaava varhaiskasvatuspäällikkö ja varhaiskasvatuksen asiantuntija.

Palveluntuottaja nimeää henkilön tai henkilöt, jotka toimivat yhteyshenkilöinä ja vastuuhenkilöinä sääntökirjan toteuttamisessa ja ilmoitusten vastaanottajina.

1.5. Sääntökirja muuttaminen ja voimassaoloaika

Vantaan kaupungilla on oikeus tehdä muutoksia tämän sääntökirjan ja/tai sen liitteiden sisältämiin määräyksiin. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta hyväksyy sääntökirjan yleiseen osaan ja varhaiskasvatuksen johtaja sääntökirjan erityiseen osaan tehtävät muutokset.

Vantaan kaupunki ilmoittaa muutoksista kirjallisesti. Mikäli palvelutuottaja ei halua sitoutua muuttuneisiin sääntöihin, tulee siitä ilmoittaa kirjallisesti kaupungille kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa muutosilmoituksen vastaanottamisesta. Sähköposti voi toimia kirjallisena ilmoituksena. Mikäli Vantaan kaupungille ei toimiteta edellä mainittua ilmoitusta, sitoutuu palveluntuottaja noudattamaan muuttuneita ehtoja.

Tämä sääntökirja on voimassa toistaiseksi.

2. VARHAISKASVATUSPALVELUJEN TUOTTAMISEEN SOVELLETTAVA KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ

Varhaiskasvatuslaki (540/2018)

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018)

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus varhaiskasvatuksen yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettelystä (772/2018)

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016)

Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996)

Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä (1048/2025)

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (679/2016)

Tietosuojalaki (1050/2018)

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Kuluttajansuojalaki (38/1978)

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)

3. PALVELUSETELITUOTTEET JA NIIDEN ARVO

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin enimmäisarvo hyväksytään Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa. Enimmäisarvon määrittelyperusteena käytetään 3–6-vuotiaan lapsen kokoaikaisen varhaiskasvatuspaikan hintaa. Enimmäisarvoa käytetään tulosidonnaisen lapsikohtaisen palvelusetelin arvoa määritettäessä. Lapsikohtaista arvoa laskettaessa Vantaalla käytetään lapsen iän ja varhaiskasvatuksen tarpeen mukaisia kertoimia.

1.8.2025 alkaen	
Palvelusetelin enimmäisarvo	**995 €**
Lapsen iän ja varhaiskasvatuksen tarpeen mukainen kerroin	
Ikä:	
Alle 3-vuotiaat	1,58
3 vuotta täyttänyt lapsi	1
Varhaiskasvatusaika:	
Kokoaikainen varhaiskasvatus	1,0
Osa-aikainen varhaiskasvatus, enintään 20 tuntia viikossa	0,65
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	0,46
Lapsen tarvitseman tuen kertoimet	1,5
	2
	3
	3,5

Palvelusetelin enimmäisarvo tarkistetaan vuosittain. Tarkistettu arvo tulee voimaan 1.8 alkaen. Arvon ohjeellisena tarkistusperiaatteena käytetään palkansaajien ansiotasoindeksin ja elinkustannusindeksin yhdistettyä indeksiä.

Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus on palvelusetelilainsäädännön piiriin kuuluvaa toimintaa. Oppivelvollisuutta edeltävä esiopetus ei kuulu

palvelusetelilainsäädännön piiriin. Kunta maksaa esiopetuksen järjestämisestä tuottajalle lapsikohtaisen esiopetuskorvauksen erillisenä maksusitoumuksena.

4. PALVELUNTUOTTAJIEN HYVÄKSYMISEN EDELLYTYKSET

Saadakseen oikeuden toimia palvelusetelituottajana Vantaalla, palveluntuottajan on täytettävä varhaiskasvatuksen palvelusetelilain, varhaiskasvatuslain ja siinä yksityistä palveluntuottajaa koskevat säännökset sekä tässä sääntökirjassa olevat kunnan asettamat kriteerit.

Kun palveluntuottaja perustaa uuden päiväkodin, se voi hakea palvelusetelituottajaksi, kun palveluntuottajan on katsottu täyttävän varhaiskasvatuslain 43 a §:ssä tarkoitetut yleiset edellytykset, sen toimipaikka on tarkastettu 44 b §:ssä säädetyn mukaisesti ja kunta on an-tanut tarkastuskertomuksen suorittamastaan tarkastuksesta, eikä tarkastuksessa ole havaittu puutteita. Tuottajaksi hyväksyntä perutaan välittömästi, mikäli rekisteröinti hakemukseen on tehty hylkäävä päätös.

Ryhmäperhepäiväkodin osalta kunta vastaa rekisteröimisestä. Toiminnassa olevan päiväkodin ja ryhmäperhepäiväkodin osalta toiminnan edellytysten täyttyminen on tarkastettu yksikön perustamisvaiheessa.

Yksityisestä varhaiskasvatuksesta vastaava varhaiskasvatuspäällikkö päättää palveluseteli-tuottajan hyväksynnästä. Palveluntuottaja hakee hyväksyntää palvelusetelituottajaksi lomakkeella ”Hakemus palvelusetelipalvelun tuottajaksi päiväkoti- ja ryhmäperhepäivähoitoon” ja liittää siihen tarvittavat liitteet. Mikäli palveluntuottajalla on useampia päiväkoteja, tulee hyväksyntä palvelusetelituottajaksi hakea jokaiselle päiväkodille ja ryhmäperhepäiväkodille erikseen.

4.1. Palveluntuottajaa koskevat yleiset vaatimukset

- Palveluntuottajan toiminta täyttää varhaiskasvatuslain (540/2018) sekä varhaiskasvatuksesta annetun asetuksen (753/2018) mukaiset vaatimukset.
- Palveluntuottajan toiminta täyttää varhaiskasvatuksen palvelusetelilain (1048/2025) 5 §:n mukaiset vaatimukset.

- Palveluntuottajan toiminta täyttää julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) vaatimukset.

- Palveluntuottaja ei saa muuta kunnan antamaa tukea tai julkista tukea palvelusetelillä tuotettaviin palveluihin.

- Palveluntuottaja vastaa myös alihankkijoidensa toiminnasta.

- Kaupungilla on oikeus vaatia tarvittaessa palveluntuottajaa toimittamaan kirjalliset todistukset ja muut mahdolliset selvitykset siitä, että varhaiskasvatuksen palvelu-setelilain 5 §:n mukaiset vaatimukset täyttyvät.

- Lisäksi palveluntuottajan on noudatettava kaikkea muuta mahdollista palveluntuottajaa ja sen toimintaa koskevaa lainsäädäntöä sekä viranomaismääräyksiä ja ohjeita.

Henkilöstö

- Palveluntuottaja vastaa siitä, että henkilöstö täyttää laissa säädetyt vaatimukset sekä vastaa henkilöstön täydennyskoulutuksesta (varhaiskasvatuslaki 39 §). Palveluntuottaja huolehtii lakisääteisistä työnantajan sosiaalivakuutusmaksuista, YEL-vakuutuksesta ja muista työnantajan velvoitteista ja sitoutuu pyydettäessä esittämään tästä selvityksen

- Palveluntuottaja sitoutuu selvittämään työntekijöidensä rikostaustan (laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä 504/2002)

- Palveluntuottajan on nimettävä päiväkodille varhaiskasvatuslain 31 §:n mukainen toiminnasta vastaava johtaja ja perhepäivähoitoon 29 §:ssä säädetyn kelpoisuusvaatimuksen täyttävä vastuuhenkilö. Päiväkodin johtaja ja ryhmäperhepäiväkodin vastuuhenkilö vastaavat siitä, että varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja siellä toteutettava varhaiskasvatus täyttävät niille asetetut vaatimukset.

- Palveluntuottajan tulee noudattaa voimassa olevia työehtosopimuksia.

4.2. Palveluntuottajan hyväksymisen peruminen

Vantaan kaupunki voi perua palveluntuottajan hyväksymisen ja poistaa palveluntuottajan luettelosta, jos hyväksymiselle asetetut edellytykset eivät enää täyty tai palveluntuottaja pyytää hyväksymisen perumista. Palveluntuottajalla on oikeus lopettaa palvelusetelijärjestelmässä toimivana yrittäjänä ilmoittamalla kaupungille kirjallisesti vähintään 6 kk ennen viimeistä toimintapäivää.

Palveluntuottaja sitoutuu sääntökirjaan myös kaupungin muuttaessa sääntökirjan ehtoja, jollei ole asiasta muuta ilmoittanut (ks. luku 1.5). Edellä mainituissa tilanteissa Vantaan kaupunki voi määrätä palvelusetelipalveluntuottajan tai kyseisen yksikön palvelustelitoiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja poistaa tuottajan ylläpitämästään palveluntuottajarekisteristä ja lopettaa palvelusetelin maksamisen.

Kaupunki voi poistaa tuottajan hyväksyttyjen palveluntuottajien luettelosta välittömästi ilman irtisanomisaikaa, mikäli:

- Hyviä palvelukäytäntöjä ei noudateta (hallintolain 434/2003 mukaan), palveluntuottaja toistuvasti toimii sääntökirjan vastaisesti, palveluntuottaja ei noudata kunnan kirjallisista kehotuksista huolimatta tämän sitoumuksen ehtoja, palveluntuottaja on tullut maksukyvyttömäksi, ei ole kyennyt hoitamaan laskujaan eräpäivään mennessä, on aloittanut akordimenettelyn, on asetettu selvitystilaan tai on välittömässä vaarassa tulla asetetuksi selvitystilaan palvelutuottaja tai joku johtoon kuuluva henkilö on tuomittu elinkeinotoimintaan liittyvässä rikoksessa.

5. VANTAAN KAUPUNGIN VELVOITTEET

Vantaan kaupunki valitsee palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat palveluntuottajat palvelusetelilain edellyttämällä tavalla. Kaupungin tulee ottaa palveluntuottajan valintaa koskeva asia käsittelyyn yhden (1) kuukauden kuluessa palveluntuottajan ilmoittautumisesta ja tehtävä päätös palveluntuottajan hyväksymisestä tai hylkäämisestä kolmen (3) kuukauden kuluessa ilmoittautumisesta.

Kaupungin on pidettävä luetteloa hyväksymistään palvelujen tuottajista. Tiedot palvelujen tuottajista, näiden tuottamista palveluista ja niiden hinnoista ovat julkisesti saatavilla internetissä tai muulla soveltuvalla tavalla.

Kaupungin on selvitettävä asiakkaalle tämän asema palveluseteliä käytettäessä, palvelusetelin arvo, palveluntuottajien hinnat, omavastuuosuuden määräytymisen perusteet ja arvioitu suuruus sekä vastaavasta palvelusta varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain mukaan määräytyvä asiakasmaksu.

Kaupunki on palvelusetelillä järjestettävässä palvelussa syntyvien henkilötietojen asiakasasiakirjojen EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu rekisterinpitäjä. Kaupunki vastaa tietosuojan informointiasiakirjan laatimisesta. Asiakasasiakirjat, jotka syntyvät setelillä palvelua järjestettäessä ja toteutettaessa, ovat viranomaisen asiakirjoja (esim. lapsen varhaiskasvatussuunnitelma).

Kaupunki vastaa kunnan asiakastietojärjestelmän ylläpidosta, ja muodostuvasta asiakasrekisteristä. (Katso luku 11.3)

Palvelusetelin myöntämisestä päättävä henkilö ei voi olla varhaiskasvatuksesta vastaavana henkilönä taikka hallinnollisessa luottamusasemassa palveluntuottajalla. Palvelusetelin myöntävällä henkilöllä ei myöskään saa olla merkittävää omistusta, eikä hän saa käyttää merkittävää päätösvaltaa palvelun tuottajaorganisaatiossa.

5.1. Palveluntuottajien ohjaus, neuvonta ja valvonta

Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän varhaiskasvatuksen osalta Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija.

Kaupunki vastaa palveluntuottajien ohjauksesta ja neuvonnasta sekä toiminnan kehityksen seurannasta yhteistyössä tuottajien kanssa. Valvontaviranomaisena kaupungin tulee varmistaa, että yksityiset palveluntuottajat toimivat voimassa olevien säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Kaupungilla on velvollisuus valvoa hyväksymiensä palveluntuottajien palvelujen laatua sekä hyväksymismenettelyn yhteydessä että palvelujen tuottamisen aikana. Valvonta perustuu varhaiskasvatuslain 53 §:ään, jonka mukaan kunnan on ensisijaisesti toteutettava valvonta ohjauksen, neuvonnan ja toiminnan seurannan avulla yhteistyössä järjestäjän kanssa.

6. VASTUUT JA VAHINGONKORVAUKSET

Palveluntuottajalla on oltava vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan varhaiskasvatuksen laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutu-vien henkilövahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa tavanomaista vastuu-vakuutuskäytäntöä.

Mahdolliset vahingot korvataan ensisijaisesti palveluntuottajan vakuutuksesta ja viime kädessä palveluntuottaja vastaa niistä vahingonkorvauslain mukaisesti. Vantaan kaupunki ei vastaa palveluntuottajan palvelujen saajalle aiheuttamista vahingoista.

Palveluntuottajan vastuulla ovat päiväkoti- ja ryhmäperhepäiväkotitilojen ja pihojen turvallisuus sekä palveluntuottajan (tai hänen alihankkijansa) aiheuttamat toiminnan keskeytymiset.

Vantaan kaupungilla on vastuu varhaiskasvatuksen palveluseteliin liittyvästä tietojärjestelmästä ja siitä johtuvista virhetilanteista sekä maksuliikenteestä ja sen sujuvuudesta.

7. VEROTUS

7.1. Tuloverotus

Palveluseteli on saajalleen veroton etuus. Verottomuus edellyttää, että palveluseteli

- myönnetään selkeästi määriteltyihin palveluihin
- on henkilökohtainen eikä siirrettävissä toiselle henkilölle
- ei ole suoraan asiakkaalle maksettavaa rahaa

7.2. Arvonlisäverotus

Arvonlisäverolain 38 §:n mukaan veroa ei suoriteta varhaiskasvatuspalvelun myynnistä. Veroa ei myöskään suoriteta, kun varhaiskasvatuksen harjoittaja luovuttaa varhaiskasvatuspalvelun saajalle varhaiskasvatuksen yhteydessä siihen tavanomaisesti liittyviä palveluja ja tavaroita. Varhaiskasvatuspalvelulla tarkoitetaan kunnan harjoittamaa ja varhaiskasvatusviran-omaisen valvomaa muun

varhaiskasvatuksen palvelun tuottajan harjoittamaa päiväkotitoimintaa, perhepäivähoitoa tai muuta varhaiskasvatustoimintaa.

SÄÄNTÖKIRJAN ERITYINEN OSA

8. PALVELUN SISÄLTÖ JA LAADUN HALLINTA

Palvelusetelillä tuotettu varhaiskasvatus pitää sisällään varhaiskasvatuslain mukaisen lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostaman kokonaisuuden, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

8.1. Palvelun sisältövaatimukset

Palvelun tulee vastata tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta. Palveluntuottajan tulee täyttää seuraavat velvoitteet:

- Toimitilojen on jatkuvasti täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että yksikössä huolehditaan lasten turvallisuudesta lain ja viranomaisten määräysten mukaisesti.
- Palveluntuottajan on noudatettava varhaiskasvatusta säätelevää lainsäädäntöä, valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteita sekä Vantaan varhaiskasvatussuunnitelmaa.
- Palveluntuottajan tulee laatia jokaiselle lapselle lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Lisäksi palveluntuottaja vastaa siitä, että se käsittelee asiakkaiden henkilötietoja lainsäädännössä sekä tässä palvelusetelisääntökirjassa edellytetyllä tavalla.
- Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan hyvinvointialueen ja Vantaan kaupungin yhteistyömallia 4-vuotiaiden lasten laajan terveystarkastuksen yhteydessä.
- Palveluntuottaja sitoutuu toimittamaan vuosittain kaupungille yksityisen toimintayksikön johtamisen ja kehittämisen suunnitelma.
- Palveluntuottaja sitoutuu toimittamaan kaupungille ohjaukseen ja valvontaan liittyvät suunnitelmat ja dokumentit.
- Palveluntuottajan tulee laatia omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi.

Palveluntuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista

- Palveluntuottajan tulee tiedottaa asiakkaiden tekemistä palautteista, muistutuksista sekä niihin johtaneista syistä ja niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä.
- Palveluntuottaja sitoutuu tiedottamaan valvontaviranomaista henkilöstön tekemistä epäkohtailmoituksista ja niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä.
- Palveluntuottaja tulee osallistua varhaiskasvatustoimintaa koskevaan kaupungin ja valtakunnalliseen arviointiin. Kyselyiden tulokset ovat Vantaan kaupungin ja palveluntuottajien hyödynnettävissä.
- Palveluntuottaja sitoutuu osallistumaan kaupungin järjestämiin yhteistyökokouksiin ja kehittämistyöhön sekä Vantaan varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta keskeisiin kaupungin tarjoamiin avoimiin koulutuksiin.
- Lisäksi palveluntuottajan tulee noudattaa kaikkia muita palvelun laatuun ja sisältöön liittyvää lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä ja ohjeita.

8.2. Huoltajien palaute ja oikeus muistutuksen tekemiseen

Palveluntuottaja kuvaa kirjallisesti yksikön palautejärjestelmän yksikön omavalvontasuunnitelmassa. Menettelytavoista sovittaessa on hyvä korostaa, että asiakkaita tulisi ensisijaisesti ohjata selvittämään tilannetta heidän asiaansa hoitaneiden henkilöiden tai tarvittaessa esihenkilöiden kanssa heti, kun ongelma ilmenee.

Jos ongelmat eivät ratkea keskustelemalla, lapsen huoltajilla on oikeus tehdä muistutus päiväkodinjohtajalle, ryhmäperhepäiväkodin vastuuhenkilölle tai yksityisestä varhaiskasvatuksesta vastaavalle varhaiskasvatuspäällikölle. Toimipaikan on tiedotettava asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tehdään pääsääntöisesti kirjallisesti. Huoltaja voi hakea apua muistutuksen tekemiseen hyvinvointialueen sosiaaliasiavastaavalta. Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa. Muistutukseen annettuun vastaukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muistutuksen ohella asiakkaalla on oikeus tehdä hallintokantelu varhaiskasvatusta valvovalle Lupa- ja valvontavirastolle. Jos asiassa ei ole tehty muistutusta, ja Lupa ja valvontavirasto arvioi, että kantelu on tarkoituksenmukaisinta käsitellä

muistutuksena, viranomainen voi siirtää asian kyseiseen toimipisteeseen tai yksityisestä varhaiskasvatuksesta vastaavan varhais-kasvatuspäällikön käsiteltäväksi.

Palveluntuottajan tulee raportoida kunnalle palvelusetelillä tuotettua palvelua koskevista muistutuksista ja kanteluista.

8.3. Lapsen tuki

Varhaiskasvatuslaki edellyttää myös yksityisiä varhaiskasvatuksen järjestäjiä järjestämään lapsen varhaiskasvatuksessa tarvitseman tuen. Tuki järjestetään yleisenä, tehostettuna ja erityisenä tukena inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Palvelusetelillä tuotetussa varhaiskasvatuksessa noudatetaan Vantaan lapsen tuen ohjeistuksia ja lapsen tuen tarve arvioidaan samoin perustein kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.

Vantaan kaupungin koordinoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja antaa tarvittaessa tukea palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten tukemiseen liittyvissä asioissa.

8.4. Palvelusetelin arvon korottaminen lapsen tuen perusteella

Palveluntuottaja voi hakea palvelusetelin arvon korotusta lapsen tukea koskevaan hallintopäätöksen perustuen. Tehostettua tai erityistä tukea saava lapsi on otettava huomioon lasten tai henkilöstön lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole lasta tai lapsia varten avustajaa.

Tuen resursointi on aina yksilöllistä, kunkin lapsen tarpeiden mukaista. Korotuksen suuruus määräytyy palveluyksikön kokonaistilanteen, yksikön käytettävissä olevien resurssien sekä lapsen tuen tarpeen perusteella, ja edellyttää tuen vaikutusten arviointia. Korotus on voimassa enintään 31.7. asti.

9. PALVELUSETELIASIAKKUUS

9.1. Palveluseteliin oikeutetut asiakkaat

Palveluseteli voidaan myöntää lapselle, joka olisi muutoinkin oikeutettu varhaiskasvatukseen Vantaan kaupungin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.

Palveluseteliä hakevan tulee olla kirjoilla Vantaalla, tai lapsella tulee olla väestötietojärjestelmään rekisteröitynä vähintään tilapäinen osoite Vantaalla, tai lapsen oleskelu Vantaalla on muuten todettu.

Palveluseteli voidaan myöntää vain varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevien lasten varhaiskasvatuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Palveluseteli on lapsikohtainen.

Palvelunkäyttäjällä on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan on järjestettävä varhaiskasvatuspaikka kunnallisessa toiminnassa tai ohjattava palvelunkäyttäjä halutessaan hakemaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea

Asiakkaalla ei ole oikeutta vaatia palveluseteliä, vaan kunta päättää sopivasta tavasta järjestää asiakkaan tarvitsemaa palvelua.

Kaupungin on selvitettävä asiakkaalle palveluseteliä käytettäessä palvelusetelin arvo, palveluntuottajien hinnat (hintakatto eli lisämaksu), omavastuuosuuden määräytymisen perusteet ja arvioitu suuruus sekä vastaavasta palvelusta varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain mukaan määräytyvä asiakasmaksu.

9.2. Palveluntuottajan valitseminen

Palveluseteli voidaan myöntää varhaiskasvatuksen järjestämiseen Vantaalla sijaitsevassa yksityisessä päiväkodissa tai ryhmäperhepäiväkodissa, jota ylläpitävä yritys, yhdistys tai yrittäjä on hyväksytty palvelusetelituottajaksi. Luettelo kunnan hyväksymistä palveluntuottajista ja toimipisteistä hintoineen ja yhteystietoineen löytyy Vantaan internet-sivuilta www.vantaa.fi.

Asiakas valitsee palveluntuottajaksi haluamansa yksityisen yksikön, joka on hyväksytty palvelusetelituottajaksi. Asiakas ottaa yhteyttä palveluntuottajaan ja neuvottelee palveluiden järjestämisestä, jonka jälkeen huoltaja voi hakea palveluseteliä lapsen varhaiskasvatukseen kunnalta.

9.3. Palvelusetelin hakeminen

Palveluseteliä tulee hakea neljä kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarvetta varhaiskasvatus- /palvelusetelihakemuksella. Jos varhaiskasvatuksen tarve johtuu äkillisestä työllistymisestä, opiskelusta tai työn/opiskelun vuoksi kuntaan muutosta, vähimmäisjärjestelyaika on kaksi viikkoa.

Palveluseteliä ei voi hakea takautuvasti.

Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin vaihtoehtona on kunnallinen varhaiskasvatus.

9.4. Päätös palvelusetelistä

Palveluseteli myönnetään vähintään kuukauden kestävään asiakassuhteeseen. Vantaalla varhaiskasvatuksen palveluseteli annetaan viranomaispäätöksenä. Päätöksen palvelusetelin myöntämisestä tekee varhaiskasvatuksen palveluohjaaja. Asiakkaalle toimitetaan kirjallinen päätös postitse tai sähköisessä muodossa. Asiakkaan tulee ottaa myönnetty paikka sähköisessä asiointipalvelussa tai ilmoittamalla paikan vastaanottamisesta päiväkodin johtajalle.

Päätökseen tyytymätön asiakas saa tehdä siitä kirjallisen oikaisuvaatimuksen kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle.

Päätös palvelusetelistä tehdään siihen asti, kunnes lapsi siirtyy perusopetukseen.

9.5. Palvelusopimus

Perhe ja palveluntuottaja tekevät sopimuksen varhaiskasvatuspalvelusta. Perheen ja tuottajan väliseen sopimussuhteeseen sovelletaan kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden säännöksiä ja oikeusperiaatteita.

Päiväkodinjohtaja ilmoittaa sähköpostilla varhaiskasvatuksen palveluohjaajalle aloituspäivämäärän ja laajuuden, jos ne poikkeavat palvelusetelipäätöksessä päätetystä.

9.6. Varhaiskasvatuspaikan vaihto

Jos perhe haluaa vaihtaa varhaiskasvatuspaikkaa toiseen yksityiseen palvelusetelipäiväkotiin tai -ryhmäperhepäiväkotiin, perhe ilmoittaa asiakassuhteen päättymisestä nykyisessä päiväkodissa. Palveluntuottaja lähettää viipymättä tiedon lopettamisesta sähköpostilla varhaiskasvatuksen palveluohjaajalle.

Uusi palveluntuottaja ilmoittaa varhaiskasvatuksen palveluohjaajalle asiakassuhteen alkamisesta omassa yksikössään. Palveluohjaaja tekee uuden päätöksen palvelusetelille. Palvelusihteeri tekee perheelle uuden päätöksen palvelusetelin arvosta ja ilmoitus tehdystä arvopäätöksestä menee palveluntuottajalle tiedoksi.

Jos perhe haluaa vaihtaa varhaiskasvatuspaikkaa yksityisestä päiväkodista kunnalliseen päiväkotiin, he tekevät hakemuksen lapselle. Hakemus käsitellään palveluohjauksessa saman prosessin mukaisesti, kuin kunnallinen siirtohakemus päiväkodista toiseen.

9.7. Palvelusetelin voimassaolo

Palveluseteli astuu voimaan palvelusetelipäätöksessä mainittuna aloituspäivänä, ellei palveluntuottaja ole ilmoittanut muutoksesta.

Jos palvelusetelillä varhaiskasvatuksessa oleva lapsi ei käytä varhaiskasvatuspaikkaa kuuteenkymmeneenviiteen (65) varhaiskasvatuksen toimintapäivään (13 viikkoa), oikeus palveluseteliin ja arvon maksatus päättyvät 65 päivän jälkeen. Palveluntuottajan on ilmoitettava poissaolosta varhaiskasvatuksen palveluohjaajalle, jos on oletettavissa, että lapsen poissaolo voi kestää yli kuusikymmentäviisi päivää. Rajaus ei koske kesäajan kuukausia: kesäkuu, heinäkuu, elokuu.

Palvelusetelin voimassaolo päättyy lapsen viimeiseen sijoituspäivään läsnäolopäivään varhaiskasvatuksessa tai viimeistään lapsen aloitettua perusopetuksen. Tuottajalle maksetaan palvelusetelin arvo tämän mukaisesti. Palveluntuottajalla on oikeus periä asiakkaalle määritetty palvelusetelin omavastuuosuus omien irtisanomissääntöjensä mukaan.

Palveluseteli päättyy, kun asiakkaan ja palveluntuottajan välinen palvelusopimus sanotaan irti kirjallisesti tai mikäli lapsi muuttaa toiseen kuntaan.

Tuottajalla on velvollisuus ilmoittaa sähköpostilla viipymättä varhaiskasvatuksen palveluohjaukseen asiakassuhteen päättymisestä. Jos palveluntuottaja irtisanoo asiakkaan sopimuksen, on tuottajan ilmoitettava lisäksi irtisanomisen perusteet palvelusetelipäiväkotia valvovalle varhaiskasvatuspäällikölle.

10. LAPSIKOHTAISEN PALVELUSETELIN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

10.1. Päätös tulosidonnaisesta palvelusetelin arvosta

Palvelusetelin arvon määräytymisessä ja tarkistamisessa sovelletaan samaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta kuin Vantaan kaupungin kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen määrittelyssä.

Palvelusetelin arvo määräytyy lapsen iän, varhaiskasvatuksen laajuuden, perheen koon ja lapsen kanssa samassa taloudessa asuvien tulojen mukaan. Perheen kokona otetaan huomioon yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sekä heidän kanssaan samassa taloudessa asuvat molempien alaikäiset lapset. Huoltajien maksettavaksi jää palveluntuottajan perimän palvelun hinnan ja palvelusetelin arvon välinen erotus.

Tämän lisäksi huoltajien maksettavaksi voi tulla mahdollinen hintakatto, joka voi olla enintään Vantaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan hyväksymä euromäärä.

Palvelusetelin arvosta annetaan erillinen päätös asiakkaalle. Viranomaisten oikeuteen saada tulosidonnaisen palvelusetelin arvon määräämistä varten tarpeellisia tietoja ja selvityksiä sovelletaan, mitä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 7 §:ssä säädetään viranmaisten oikeudesta saada tietoja asiakasmaksuja määrättäessä.

Vantaalla päätöksen lapsikohtaisesta tulosidonnaisesta palvelusetelin arvosta tekee varhaiskasvatuksen palvelusihteeri. Päätös on voimassa enintään siihen asti, kunnes lapsi siirtyy oppivelvollisena perusopetukseen.

Tulotietoja ei tarvitse toimittaa, jos perhe on hakemuksessa kirjallisesti ilmoittanut suostuvansa pienimpään palvelusetelin arvoon. Mikäli perhe haluaa, että palvelusetelin arvo määritellään tulojen mukaan, tulee tulotiedot toimittaa varhaiskasvatuspalveluihin, tai antaa suostumus tulojen tarkistukseen tulorekisteristä viimeistään varhaiskasvatuksen aloittamiskuu-kauden 15. päivään mennessä. Muutoin palvelusetelin arvo tarkistetaan tositteiden saavuttua seuraavan kuukauden alusta.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa käytettävä sisaralennus koskee myös palveluseteliä sekä tilanteita, joissa toinen sisarus on kunnallisessa

varhaiskasvatuksessa. Sisaralennus ei kuitenkaan koske perheitä, joissa toinen sisarus on varhaiskasvatuksessa yksityisen hoidon tuella.

Asiakkaalle toimitetaan kirjallinen päätös palvelusetelin arvosta ja/tai palvelusetelin arvon muutoksesta tiedoksi postitse tai sähköisessä muodossa. Varhaiskasvatuksen tuottajalle toimitetaan ilmoitus palvelusetelin arvosta, jossa perheen tulotietoja ei mainita.

Palvelusetelin arvon vuosittainen tarkistaminen

Kunta pyytää uudet tulotiedot kerran vuodessa perheeltä palvelusetelin arvon tarkistamiseksi.

Mikäli palvelusetelin arvo ilmeisesti perustuu lapsen vanhempien tai muiden huoltajien antamiin virheellisiin tietoihin, arvo voidaan oikaista takautuvasti enintään vuoden ajalta.

Aiheettomasti maksettu palvelusetelin arvo voidaan periä takaisin asiakkaalta eli lapsen huoltajalta tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Palvelusetelin arvon tarkistaminen perhetilanteen tai tulojen muuttuessa

Perheen tulee ilmoittaa palvelusetelin arvoon vaikuttavista muutoksista. Palvelusetelin arvoa tarkistetaan perhesuhteiden muuttuessa. Muutoksena tulee ilmoittaa esimerkiksi perhekoon muuttuminen sisarusten syntymän tai avioliiton/avoliiton vuoksi tai kun lapsen huoltajuus muuttuu.

Palvelusetelin arvoa tarkistetaan myös, jos perheen tulot muuttuvat olennaisesti tai maksu osoittautuu virheelliseksi. Olennaiseksi muutokseksi katsotaan maksun perusteena olevien perheen bruttotulojen vähintään kymmenen (10 %) prosentin muutos. Huoltajien on toimitettava tarvittavat asiakirjat päätöksentekoa varten. Arvo tarkistetaan ilmoittamiskuukautta seuraavan kuukauden alusta.

Palveluntuottaja sitoutuu ottamaan huomioon asiakkaalta perittävässä omavastuuosuudessa palvelusetelin arvoon tehdyt muutokset.

Lapsen varhaiskasvatuksen laajuuden muuttuminen

Jos lapsen varhaiskasvatuksen laajuudessa tapahtuu pidempiaikainen muutos, palvelusetelin arvo tarkistetaan. Uusi arvo astuu voimaan palveluntuottajan palvelusopimuksessa määriteltynä ajankohtana.

Lapsi täyttää kolme vuotta

Kun lapsi täyttää kolme vuotta, palvelusetelin arvo muuttuu seuraavasta kuukaudesta lähtien. Asiakkaalle toimitetaan päätös ja palveluntuottajalle ilmoitus palvelusetelin uudesta arvosta.

Palvelusetelin arvon korottaminen

Varhaiskasvatuksen palvelusetelilain 8 § mukaan kunta on velvollinen korottamaan palvelusetelin arvoa, jos perheen toimeentulo tai asiakkaan lakisääteinen elatusvelvollisuus muutoin vaarantuu, taikka se on tarpeen tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset sekä kiinteistön luovutuksen yhteydessä määräajaksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana suoritettava etuus huomioon ottaen.

Palvelusetelin arvon korottamista koskevasta asiasta tehdään erillinen päätös.

10.2. Palvelusetelin arvon määrittäminen vanhempien yhteishuoltajuudessa

Jos lapsen huoltajat asuvat eri osoitteissa, mutta lapselle järjestetään varhaiskasvatusta vain yhdessä kunnassa, määräytyy palvelusetelin arvo sen perheen tulojen perusteella, jossa lapsella on väestötietojärjestelmän mukainen asuinpaikka.

Jos lapselle järjestetään varhaiskasvatusta kahden kunnan alueella, on palvelusetelin arvo mahdollista määritellä etähuoltajan tulojen perusteella sille ajalle, jonka lapsi on Vantaalla varhaiskasvatuksessa.

10.3. Muutoksenhaku palvelusetelin arvon päätökseen

Palvelusetelin arvoon tyytymätön perhe on ensisijaisesti yhteydessä arvosta päättävään palvelusihteeriin. Mikäli asia ei ratkea huoltajia tyydyttävällä tavalla, heillä on oikeus tehdä palvelusetelin arvopäätöksestä kirjallinen oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimus tulee tehdä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle.

11. PALVELUSETELITUOTTAJIA VELVOITTAVAT KÄYTÄNTEET

11.1. Palvelujen hintatietojen toimittaminen

Palveluntuottaja sitoutuu toimittamaan tiedot palveluistaan ja niiden voimassa olevista hinnoista kaupungille (lisämaksu), joka pitää ne julkisesti nähtävillä. Palveluntuottaja ei voi korottaa palvelusta perimänsä hintakaton (lisämaksun) euromäärää toimintavuoden aikana. Palveluntuottajalla on kuitenkin oikeus alentaa hintakaton (lisämaksun) euromäärää toimintavuoden aikana. Palveluntuottajan tulee ilmoittaa Vantaan kaupungille kirjallisesti hintakaton (lisämaksun) alentamisesta vähintään yksi (1) kuukausi ennen muutoksen voimaantuloa.

11.2. Palvelusetelin arvon laskutus Vantaan kaupungilta

Laskutusohje

Palveluntuottaja laskuttaa Vantaan kaupunkia kerran kuukaudessa, jälkikäteen. Lasku tulee lähettää kaupungille seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Maksuehto on 14 päivää netto hyväksyttävän laskun saapumisesta lukien. Myöhästyneelle maksusuoritukselle maksetaan korkolain mukainen vuotuinen viivästyskorko.

Vantaan kaupungille osoitettava lasku lähetetään liitteineen sähköiseen laskutusosoitteeseen. Verkkolaskuosoite eli OVT-tunnus on sähköinen laskutusosoite, jolla lasku ohjautuu suoraan Vantaan kaupungin järjestelmään.

Vantaan kaupungin Y-tunnus: 0124610-9
OVT-tunnus: Vantaan kaupunki 003701246109
Verkkolaskuoperaattori CGI
Verkkolaskujen välittäjä: Posti Messaging Oy
Välittäjätunnus FI28768767
Viitteenne -kenttään kirjataan varhaiskasvatuksen kustannuspaikka 135018102.

Jos laskun lähettäjällä ei verkkolaskutusmahdollisuutta, laskut luodaan ja lähetetään maksuttomassa toimittajaportaalissa https://www.laskuhotelli.fi/portaali sähköisesti. Toimittajaportaali vaatii rekisteröitymisen, joka tapahtuu olemalla

yhteydessä sähköpostiosoitteeseen: ostolaskut@vantaa.fi Rekisteröitymistä varten tarvitaan laskuttavan henkilön nimi, sähköpostiosoite ja Y-tunnus.

Kaupunki maksaa palveluntuottajalle vain myönnetyn palvelusetelin mukaisesti käytetystä palvelusta. Kaupunki ei hyväksy laskutuslisää tai toimistomaksua palveluntuottajan laskuttaessa asiakasta tai kaupunkia. Vantaan kaupunki ei vastaa peruuntuneista palvelutapahtumista aiheutuneista kustannuksista.

Varhaiskasvatuksen aloitus, keskeytys ja lopettaminen

Palvelusetelin maksu alkaa siitä päivästä, kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksen. Tutustumis-päivästä / -jaksosta ei makseta palveluseteliä.

Lapsen aloittaessa tai lopettaessa varhaiskasvatuksen kesken kuukauden, palvelusetelin arvo määräytyy toteutuneiden varhaiskasvatuspäivien mukaan. Jakajana käytetään kyseisen kalenterikuukauden varhaiskasvatuspäiviä. Palveluseteli maksetaan irtisanomisajalta, jos lapsi on tosiasiallisesti ko. aikana varhaiskasvatuksessa.

Asiakkaan irtisanoessa palveluntuottajan kanssa tekemänsä sopimuksen, on asiakkaan vastuulla ottaa huomioon yksityisen palveluntuottajan kanssa tehdyssä sopimuksessa oleva irti-sanomisaika. Palveluntuottajalla on oikeus periä asiakkaalle määritetyn palvelusetelin arvon jälkeen asiakkaan maksettavaksi jäävä omavastuuosuus omien irtisanomissääntöjensä mukaan.

Palveluntuottajalla on oikeus periä omien irtisanomissääntöjensä mukaan vain asiakkaan omavastuuosuus ja mahdollinen hintakatto (lisämaksu). Perheen muuttaessa toiseen kuntaan, palvelusetelin maksaminen päättyy osoitteen muuttumispäivämäärästä lukien välittömästi.

Vanhempainvapaan vuoksi lapsi voi olla poissa varhaiskasvatuksesta yhtäjaksoisesti enintään 13 viikon ajan. Mikäli lapsen varhaiskasvatus keskeytyy vanhempainvapaan takia, lapsi ei voi olla varhaiskasvatuksessa kyseisenä aikana. Kaupunki maksaa enintään 13 viikkoa kestävän poissaolon ajalta palveluntuottajalle vastaavan korvauksen kuin lapsikohtaisen palvelusetelin arvo on. Lapselle on varmistettava oikeus palata samaan varhaiskasvatuspaikkaan. Tuottajalla on oikeus periä perheelle määritelty omavastuuosuus poissaolon ajalta. Palveluntuottajan on tiedotettava asiakkaalle, mikäli näin toimii.

Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus

Esiopetuksen aloittava lapsi on esiopetuksen alkuun asti varhaiskasvatuksen palvelusetelillä ja esiopetusta täydentävästä varhaiskasvatuksesta tehdään palveluseteli- ja palvelusetelin arvopäätös esiopetuksen alusta. Jos lapsi aloittaa esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa kesken toimintavuoden tehdään päätös siitä mistä varhaiskasvatusta alkaa.

Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen päätös tehdään esiopetuksen toimintakauden loppuun. Mikäli esiopetukseen osallistunut lapsi tarvitsee varhaiskasvatusta kesä-heinäkuussa, hänelle tehdään koko tai osa-aikaisen varhaiskasvatuksen arvopäätös.

Loma-ajat ja varahoito

Palvelusetelin arvo maksetaan jokaiselta kuukaudelta, jonka lapsi on asiakassuhteessa palvelun tuottajaan. Vantaan kaupunki suosittaa palveluntuottajaa perimään asiakkaiden omavastuuosuuden enintään 11 kuukaudelta vuodessa. Tuottajan periessä omavastuuosuuden 12 kuukaudelta, tulee tuottajan huolehtia siitä, että varhaiskasvatusta on saatavana kulloistenkin asiakasperheiden tarvetta vastaavasti. Mikäli lapsi tarvitsee varhaiskasvatusta yksityisen päiväkodin tai ryhmäperhepäiväkodin ollessa suljettuna, tuottaja sitoutuu järjestämään varhaiskasvatuksen esimerkiksi yhteistyössä muiden palveluntuottajien kanssa. Asiakkaalla, jolla on voimassa oleva palvelusetelipäätös, ei ole oikeutta kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Syys- joulu- ja talvilomasta johtuva katkos esiopetuksessa ei vaikuta esiopetukseen liittyvän varhaiskasvatuksen omavastuuosuuteen, ts. omavastuuosuutta ei koroteta loman ajaksi.

11.3. Asiakirjojen käsittely ja arkistointi

Palveluntuottaja käsittelee edellä kappaleessa 5 (”Vantaan kaupungin velvoitteet”) määriteltyjä asiakastietoja sisältäviä viranomaisen asiakirjoja Vantaan kaupungin lukuun. Palveluntuottaja toimii näiden asiakirjojen ja niihin sisältyvien henkilötietojen osalta EU:n tietosuoja-asetuksessa määriteltynä henkilötietojen käsittelijänä. Palveluntuottaja vastaa henkilötietojen käsittelijänä siitä, että se noudattaa asiakastietojen käsittelyssä sitä velvoittavaa lainsäädäntöä, tämän palvelusetelisääntökirjan määräyksiä sekä Vantaan kaupungin rekisterinpitäjänä

mahdollisesti antamia ohjeita. Henkilötietojen käsittelyn ehtoja on tarkennettu palvelusetelisääntökirjan liitteessä 1.

Palveluntuottajan on huolehdittava aineistojensa ja järjestelmiensä hyvän tiedonhallintatavan mukaisesta turvaamisesta ja varmistettava mm. tietojen saatavuus, suojaus ja virheettömyys siten kuin laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) edellyttää.

Palveluntuottajan tulee asiakirjoja käsitellessään noudattaa, mitä kunnan asiakirjojen käsittelystä säädetään. Palveluntuottaja laatii palvelusetelijärjestelmässä asiakirjat palvelutapahtuman yhteydessä ja noudattaa kaikissa käsittelyvaiheissa huolellisuutta siten, ettei kenenkään yksityisyys tule vaarannetuksi eikä loukatuksi. Asiakirjat tulee säilyttää turvallisessa paikassa, minne kukaan ulkopuolinen ei pääse ja sähköiset asiakirjat asianmukaisesti suojattuina. Palveluntuottajan tulee toiminnassaan noudattaa, mitä salassapitosäännöksistä on säädetty varhaiskasvatuslaissa (40-41 §:t, luku 8).

Asiakassuhteen tai palvelusetelitoiminnan päätyttyä palveluntuottaja sitoutuu lähettämään tarvittavat arkistoitavat asiakirjat (esim. alkuperäiset vasut) varhaiskasvatuspalveluihin veloituksetta, kaupungin pyytämällä tavalla ja muodossa. Muut alkuperäiset asiakirjat luovutetaan perheelle varhaiskasvatuksen päätyttyä. Palveluntuottaja huolehtii omien tiedostojensa ja saamiensa kopiokappaleiden sekä hallussaan olevien asiakkaiden henkilötietojen poistamisesta tai tuhoamisesta tietoturvallisella tavalla asiakassuhteen tai palvelusetelitoiminnan päättyessä, ellei palveluntuottaja ole lainsäädännön perusteella velvollinen säilyttämään tietoja.

Palveluntuottajan tulee noudattaa varhaiskasvatuslaissa säädettyä tietojen toimittamisesta varhaiskasvatuksen valtakunnalliseen tietovarantoon (Varda) laissa määritellyssä aikataulussa.

11.4. Lasten läsnä- ja poissaoloseuranta

Palveluntuottajan tulee kirjata lasten läsnä- ja poissaolotiedot (esim. päiväkirja). Tietojen oikeellisuudesta on vastuussa päiväkodin johtaja tai ryhmäperhepäivähoidon vastuuhenkilö. Kaupungilla on oikeus pyytää palveluntuottajalta lasten läsnä- ja poissaolotiedot tarvittaessa.

LIITE 1: HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYN EHDOT

1. Yleistä

1.1 Tässä liitteessä määritellään sääntökirjassa olevien ehtojen lisäksi Vantaan kaupunkia (jäljempänä “rekisterinpitäjä”) ja palveluntuottajaa (jäljempänä “käsittelijä”) sitovasti ne henkilötietojen käsittelyä ja tietosuojaa koskevat ehdot, joiden mukaisesti käsittelijä rekisterinpitäjän toimeksiannosta käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän puolesta ja lukuun.

1.2 Näissä ehdoissa kuvatuista käsittelijän toimenpiteistä ja velvollisuuksista ei suoriteta erillistä korvausta.

1.3 ”Rekisterinpitäjän henkilötiedoilla” tarkoitetaan näissä ehdoissa henkilötietoja, joista rekisterinpitäjä vastaa. Henkilötiedon käsite on määritelty EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen artiklassa 4. Henkilötiedoilla tarkoitetaan myös pseudonymisoituja henkilötietoja.

1.4 ”Sääntökirjalla” tarkoitetaan näissä ehdoissa Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjaa.

1.5 Osapuolet noudattavat toiminnassaan kulloinkin voimassa olevaa henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvää lainsäädäntöä sekä lainsäädännön nojalla annettuja viran-omaismääräyksiä.

1.6 Rekisterinpitäjä tarkistaa tätä liitettä tarvittaessa, jos lainsäädäntöön tai sen tulkintaa koskeviin suosituksiin, ohjeistuksiin tai määräyksiin tulee muutoksia.

2. Käsittelijän velvollisuudet

Henkilötietojen käsittely

2.1 Käsittelijä vastaa siitä, että palvelu on kulloinkin voimassa olevan henkilötietolainsäädännön, sääntökirjan ja tämän liitteen vaatimusten mukainen, ottaen erityisesti huomioon, mitä on säädetty sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta sekä hyvästä tietojen käsittelytavasta.

2.2 Käsittelijän tulee noudattaa sääntökirjan mukaisessa toiminnassa lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) sekä muita salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta annettuja voimassa olevia säädöksiä.

2.3 Käsittelijän sääntökirjan mukaisessa toiminnassa syntyvät asiakkuutta koskevat asiakirjat ovat rekisterinpitäjän asiakirjoja. Toiminnassa syntyvien asiakirjojen käsittelyyn ja arkistointiin noudatetaan samoja periaatteita kuin muihinkin viranomaisten asiakirjoihin.

2.4 Käsittelijä saa käsitellä henkilötietoja vain sääntökirjan mukaisten palvelujen toteuttamiseen ja silloinkin ainoastaan ko. palvelujen tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa ja vain sinä aikana, kuin se on palvelujen tuottamiseksi välttämätöntä.

2.5 Käsittelijä saa käyttää henkilötiedoista mahdollisesti muodostettavaa anonyymiä dataa vain sääntökirjan mukaisten palvelujen toteuttamiseen ja silloinkin ainoastaan palvelujen tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa ja vain sinä aikana, kuin se on palvelujen tuottamiseksi välttämätöntä.

2.6 Käsittelijän on käsiteltävä henkilötietoja rekisterinpitäjän antaman ohjeistuksen ja niiden päivitysten mukaisesti. Henkilötietoja ei saa käyttää esimerkiksi mainontaan tai markkinoin-tiin eikä niitä saa ilman rekisterinpitäjän lupaa luovuttaa ulkopuolisille. Käsittelijän on säilytettävä henkilötietoja niin, että ne eivät joudu sivullisten käsiin.

2.7 Sen lisäksi, mitä sääntökirjassa on sovittu henkilötietojen suojaa, tietoturvallisuutta ja tietojen salassapitoa koskevista vaatimuksista, käsittelijä sitoutuu toteuttamaan riskiä vastaavan turvallisuustason varmistamiseksi asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet henkilötietojen käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi ottaen huomioon uusin tekniikka ja toteuttamiskustannukset, käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset sekä luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat, todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit.

2.8 Käsittelijä huolehtii käsittelemiensä henkilötietojen asianmukaisesta suojaamisesta omien käytäntöjensä, sääntökirjan vaatimusten ja rekisterinpitäjän muun mahdollisen kirjallisen ohjeistuksen mukaisesti varmistaakseen henkilötietojen luottamuksellisuuden, eheyden ja saatavuuden.

2.9 Käsittelijän on huolehdittava siitä, että sen käsittelemät henkilötiedot ovat sellaisessa yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, että ne voidaan automaattisesti irrottaa järjestelmästä siirrettäväksi toiseen järjestelmään, silloin kun se on teknisesti mahdollista. Kun aineistoa käsitellään käsittelijän hallinnassa olevassa järjestelmässä tai laitteessa, käsittelijä huolehtii siitä, että

rekisterinpitäjän aineisto pystytään palauttamaan järjestelmän tai laitteen vikatilanteessa.

2.10 Käsittelijällä on oltava valmius asettaa ja hallinnoida tietojen luovutuksia koskevia rajoituksia, jollaisia voi aiheutua esimerkiksi väestötietolain mukaisesta rekisteröidyn turvakiellosta. Käsittelijän tulee pystyä rajoittamaan rekisteröidyn henkilötietojen käsittelyä osittain tai kokonaan rekisterinpitäjän vaatimalla tavalla. Rekisteröidyn henkilötietojen rajoittaminen ei saa johtaa muiden rekisterissä olevien henkilötietojen rajoittamiseen, ellei rekisterinpitäjän ja käsittelijän kesken kirjallisesti toisin sovita.

2.11 Käsittelijä korjaa viipymättä havaitut henkilötietojen käsittelyä koskevat virheet tai puutteet.

2.12 Käsittelijä dokumentoi sovitut ja toteutetut toimenpiteet ja huolehtii siitä, että dokumentaatio on ajan tasalla. Osapuolet arvioivat teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä ja niiden riittävyyttä säännöllisesti.

Ohjeet henkilötietojen käsittelystä

2.13 Käsittelijä käsittelee henkilötietoja sääntökirjan ja rekisterinpitäjän antamien kirjallisten ohjeiden mukaisesti.

2.14 Käsittelijä ilmoittaa ilman aiheetonta viivytystä rekisterinpitäjälle, jos rekisterinpitäjän antamat ohjeet tai käsittelijän sisäiset ohjeet ovat puutteellisia tai jos käsittelijä epäilee niitä lainvastaisiksi. Rekisterinpitäjä laatii tai täydentää ohjeita tarvittaessa yhteistyössä käsittelijän kanssa.

2.15 Rekisterinpitäjällä on oikeus muuttaa, täydentää ja päivittää käsittelijälle antamiaan henkilötietojen käsittelyä ja tietosuojaa koskevia ohjeita. Käsittelijä tekee tarvittavat muutostyöt rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti. Käsittelijä ja muut henkilötietojen käsittelijät sitoutuvat noudattamaan näitä muutettuja, täydennettyjä tai päivitettyjä ohjeita.

Käsittelijän tietosuojavastaava

2.16 Jos käsittelijällä ei ole tietosuojavastaavaa, käsittelijä on velvollinen nimeämään tietosuojasta vastaavan yhteyshenkilön henkilötietojen käsittelyä varten. Käsittelijä ilmoittaa kirjallisesti tässä kohdassa tarkoitetun yhteyshenkilön tai tietosuojavastaavan yhteystiedot ja niiden muutokset rekisterinpitäjälle.

Käsittelijän henkilöstö

2.17 Käsittelijä huolehtii siitä, että henkilötietoja käsittelevät vain ne käsittelijän lukuun työskentelevät henkilöt, joiden työtehtäviin rekisterinpitäjän aineiston käsittely kuuluu. Käsittelijän on varmistettava, että jokainen käsittelijän alaisuudessa toimiva henkilö, jolla on pääsy rekisterinpitäjän henkilötietoihin, on tietoinen henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä velvoitteistaan ja käsittelee niitä ainoastaan sääntökirjan ja osapuolten ohjeiden mukaisesti.

2.18 Käsittelijä varmistaa, että kaikki sen alaisuudessa toimivat henkilöt, joilla on oikeus käsitellä henkilötietoja, ovat sitoutuneet noudattamaan salassapitovelvollisuutta tai heitä koskee lakisääteinen salassapitovelvollisuus. Käsittelijän tulee ohjeistaa henkilöstönsä salassapitoa koskevista säännöksistä ja menettelyistä.

Käsittelijän avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

2.19 Käsittelijä saattaa rekisterinpitäjän saataville tämän pyynnöstä kaikki tiedot, jotka rekis-terinpitäjä tarvitsee rekisterinpitäjälle ja käsittelijälle säädettyjen velvollisuuksien noudattamisen osoittamista varten, ja osallistuu pyydettäessä sovitulla tavalla rekisterinpitäjän vastuulla olevien kuvausten ja muiden dokumenttien, kuten EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen vaikutustenarvioinnin, laatimiseen ja tekemiseen sekä ennakkokuulemisen suorittamiseen ja mahdollisen tietosuojaa koskevan sertifioinnin hankkimiseen.

2.20 Käsittelijä sallii rekisterinpitäjän tai sen valtuuttaman auditoijan suorittamat tarkastukset sekä osallistuu niihin. Auditointi voi käsittää myös toimittajan alihankkijat siltä osin, kuin alihankkijat osallistuvat käsittelijä on velvollinen tarjoamaan auditoijalle pääsyn tarvittaviin tiloihin ja järjestelmiin sekä tarvittavan avun auditoinnin suorittamiseksi. Auditointi ei saa vaarantaa käsittelijän tietoturvaa tai salassapitovelvoitteita, eikä se saa muutoin haitata merkittävästi käsittelijän muuta liiketoimintaa. Mikäli käsittelijän tietoturva- tai salassapitovelvoitteet estävät auditoijan pääsyn tarvittaviin tiloihin tai järjestelmiin, käsittelijä varmistaa, että auditoija saa oleelliset tiedot auditointia varten.

2.21 Käsittelijä sitoutuu reagoimaan viimeistään 72 tunnin kuluessa rekisterinpitäjän yhteydenotosta ja vastaamaan viimeistään yhden (1) viikon kuluessa rekisterinpitäjän tietosuojaa koskeviin pyyntöihin tai reklamaatioihin tai muihin viesteihin, pois lukien EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset tietoturvaloukkaukset, joihin sovelletaan jäljempänä määritettyjä määräaikoja.

Rekisteröityjen pyynnöt

2.22 Käsittelijä ilmoittaa viipymättä rekisterinpitäjälle kaikista rekisteröityjen pyynnöistä, jotka koskevat rekisteröidyn voimassa olevan lainsäädännön mukaisten oikeuksien käyttämistä. Käsittelijä ilmoittaa rekisterinpitäjälle myös kolmansien osapuolten tekemistä aineistoa koskevista tietopyynnöistä.

2.23 Jos aineisto on käsittelijän hallussa, käsittelijä avustaa rekisterinpitäjää, jotta rekisterinpitäjä pystyy täyttämään velvollisuutensa vastata näihin pyyntöihin. Pyynnöt voivat edellyttää käsittelijältä esimerkiksi avustamista rekisteröidylle tiedottamisessa ja viestinnässä, rekisteröidyn pääsyoikeuden toteuttamisessa, henkilötietojen oikaisemisessa tai poistamisessa, käsittelyn rajoittamisen toteuttamisessa tai rekisteröidyn omien henkilötietojen siirtämisessä järjestelmästä toiseen.

2.24 Ellei toisin sovita, käsittelijä on velvollinen ylläpitämään luetteloa rekisteröityjen henkilötietojen oikaisuista, poistoista tai käsittelyn rajoituksista. Luettelo on luovutettava pyydettäessä rekisterinpitäjälle.

3. Alihankkijat, jotka käsittelevät henkilötietoja

3.1 Siltä osin kuin käsittelijä käyttää toiminnassaan alihankkijoita, jotka käsittelevät henkilötietoja, alihankintaan sovelletaan sääntökirjassa ja tässä kuvattuja ehtoja. Käsittelijä vastaa käyttämiensä alihankkijoiden osuudesta kuin omastaan.

3.2 Jos käsittelijän alihankkija käsittelee rekisterinpitäjän henkilötietoja, alihankkijan käyttäminen edellyttää rekisterinpitäjän ennakkoon kirjallisesti antamaa lupaa.

3.3 Käsittelijän on ilmoitettava rekisterinpitäjälle kirjallisesti kaikki toiminnassa käyttämänsä alihankkijat.

3.4 Käsittelijän on ilmoitettava rekisterinpitäjälle etukäteen kirjallisesti kaikista suunnitelluista muutoksista, jotka koskevat henkilötietojen käsittelijöinä toimivien alihankkijoiden lisäämistä tai vaihtamista, ja annettava rekisterinpitäjälle mahdollisuus vastustaa ehdotettuja muutoksia. Ilmoituksessa tulee kuvata, miten alihankkija käsittelee rekisterinpitäjän henkilötietoja tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

3.5 Käsittelijän alihankkijat, jotka henkilötietojen käsittelijöinä käsittelevät rekisterinpitäjän henkilötietoja rekisterinpitäjän puolesta ja lukuun, sitoutuvat

noudattamaan sääntökirjassa ja tässä liitteessä kuvattuja henkilötietojen käsittelijää koskevia velvollisuuksia sekä rekisterinpitäjän antamia kulloinkin voimassa olevia henkilötietojen käsittelyyn liittyviä ohjeita. Käsittelijällä on velvollisuus kirjallisilla sopimuksilla sitouttaa käyttämänsä alihankkijat noudattamaan sääntökirjan ja tämän liitteen ehtoja. Käsittelijä varmistaa, että rekisterinpitäjän tarkastusoikeus voidaan ulottaa alihankkijaan.

3.6 Jos käsittelijän alihankkijat käsittelevät rekisterinpitäjän henkilötietoja ja rikkovat tai laiminlyövät sääntökirjan, tämän liitteen tai sovellettavan lainsäädännön määräyksiä, käsittelijä vastaa näistä rikkomisista tai laiminlyönneistä kuin omistaan. Jos rekisterinpitäjä perustellusti katsoo, että käsittelijän alihankkija ei täytä tietosuojavelvoitteitaan, rekisterinpitäjällä on oikeus vaatia käsittelijää vaihtamaan alihankkijaa.

4. Palvelun sijainti

4.1 Ellei palvelun tuottamispaikasta ole toisin sovittu, käsittelijällä on oikeus käsitellä rekisterinpitäjän henkilötietoja ainoastaan Euroopan talousalueella. Henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan myös pääsyn mahdollistamista rekisterinpitäjän henkilötietoihin, esimerkiksi hallinta- ja valvontayhteyden välityksellä.

4.2 Jos osapuolet sopivat, että käsittelijä saa siirtää rekisterinpitäjän henkilötietoja Euroopan talousalueen ulkopuolelle, osapuolet huolehtivat siitä, että henkilötietojen siirto toteutetaan lainsäädännön mukaisesti asianmukaisella siirtosopimuksella noudattaen EU-komission kulloinkin voimassa olevia mallilausekkeita ja/tai muita tuolloin voimassa olevia henkilötietojen siirtoa koskevia vaatimuksia.

5. Tietoturvaloukkaukset

5.1 Käsittelijällä tulee olla laadittuna kirjallinen ohjeistus tietoturvaloukkaustilanteissa toimimiseen.

5.2 Käsittelijän on ilmoitettava kirjallisesti rekisterinpitäjälle henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta välittömästi ja viimeistään 36 tunnin kuluessa saatuaan tiedon loukkauksesta, sekä vastattava samassa määräajassa rekisterinpitäjän tietoturvaloukkausta koskevaan yhteydenottoon. Lisäksi käsittelijä sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti rekisterinpitäjälle ilman aiheetonta viivytystä muista käsittelijän tuottaman palvelun olennaisista häiriö- tai ongelmatilanteista, joilla voi olla vaikutuksia rekisteröityjen asemaan ja oikeuksiin.

5.3 Käsittelijän on annettava rekisterinpitäjälle vähintään seuraavat tiedot tietoturvaloukkauksesta:
1) kuvattava tapahtunut henkilötietojen tietoturvaloukkaus, mukaan lukien asianomaisten rekisteröityjen ryhmät ja arvioidut lukumäärät sekä henkilötietotyyppien ryhmät ja arvioidut lukumäärät, sillä tarkkuudella, kuin nämä ovat tiedossa;
2) ilmoitettava tietosuojavastaavan tai muun vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot, jolta voi saada asiassa lisätietoja;
3) kuvattava henkilötietojen tietoturvaloukkauksen todennäköiset seuraukset; sekä
4) kuvattava toimenpiteet, joita käsittelijä ehdottaa tai joita se on toteuttanut henkilötietojen tietoturvaloukkauksen johdosta ja tarvittaessa myös toimenpiteet mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseksi.

5.4 Henkilötietojen tietoturvaloukkauksen havaittuaan käsittelijä ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin tietoturvaloukkauksen vaikutusten rajoittamiseksi ja korjaamiseksi.

14 Virkasuhteisen päiväkodin johtajan vakanssin 901118 perustaminen 1.1.2026 alkaen / MM

VD/8305/01.01.00.00/2025

MM/SK

Kuntalain 11 luvun 88 §:n 1 momentin mukaan viran perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää valtuusto tai hallintosäännössä määrätty kunnan muu toimielin. Kuntalain 11 luvun 88 §:n 2 momentin mukaan kun virka, jossa ei käytetä julkista valtaa, tulee avoimeksi, se lakkautetaan.

Voimassa olevan hallintosäännön 13 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen täytettäväksi kuuluvien sekä kaupunkistrategian ja johdon toimialan muiden virkojen perustamisesta.

Asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta.

Perustelut: Päiväkodin johtajan vakanssi uuteen perustettavaan Karhunkierroksen päiväkotiin on myönnetty talousarviossa.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 20.1.2026

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:
Päätetään 1.1.2026 alkaen
a) perustaa virkasuhteisen päiväkodin johtajan vakanssi 901118, ja
b) että kelpoisuusvaatimukseksi vahvistetaan varhaiskasvatuslain mukainen päiväkodinjohtajan kelpoisuus.

Täytäntöönpano: Toimialojen HR-palvelut

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:
varhaiskasvatuspäällikkö Sanna Korpisalo, puh. 040 508 4819
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)